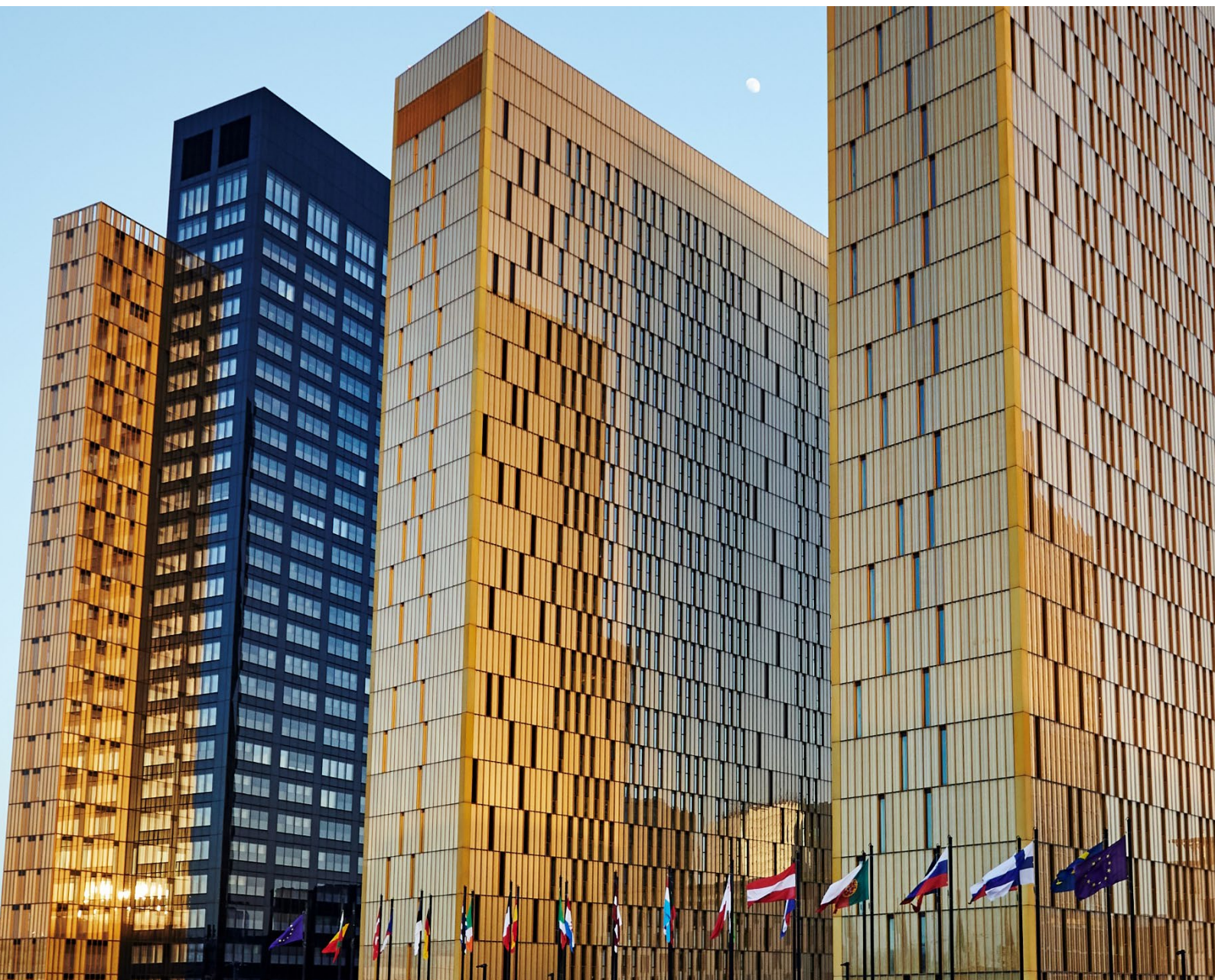

SÚDNY DVOR
EURÓPSKEJ ÚNIE

SK

VÝBER NAJDÔLEŽITEJŠÍCH ROZSUDKOV ROK 2024

ZBIERKA ZHRNUTÍ
RIADITEĽSTVA VÝSKUMU A DOKUMENTÁCIE

Obsah

Predslov	11
Kapitola 1 – Súdny dvor	12
I. Základné práva Európskej únie	12
1. Právo na účinnú súdnu ochranu	12
Rozsudok z 11. júla 2024 (veľká komora), Hann-Invest a i. (C-554/21, C-622/21 a C-727/21, EU:C:2024:594)	12
Rozsudok z 29. júla 2024 (veľká komora), protectus (C-185/23, EU:C:2024:657)	15
2. Zásada <i>ne bis in idem</i>	18
Rozsudok z 25. januára 2024, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Craiova (C-58/22, EU:C:2024:70)	18
II. Všeobecné zásady práva Únie: zásady ekvivalencie a efektivity	21
Rozsudok z 9. apríla 2024 (veľká komora), Profi Credit Polska (Obnova konania ukončeného právoplatným rozhodnutím) (C-582/21, EU:C:2024:282)	21
III. Ochrana osobných údajov	25
1. Telefonická a elektronická komunikácia	25
Rozsudok z 30. apríla 2024 (plénium), La Quadrature du Net a i. (Osobné údaje a boj proti falšovaniu) (C-470/21, EU:C:2024:370)	25
Rozsudok z 30. apríla 2024 (veľká komora), Procura della Repubblica presso il Tribunale di Bolzano (C-178/22, EU:C:2024:371)	29
Rozsudok zo 4. októbra 2024 (veľká komora), Bezirkshauptmannschaft Landeck (Pokus o prístup k osobným údajom uloženým v mobilnom telefóne) (C-548/21, EU:C:2024:830)	32
2. Biometrické a genetické údaje	35
Rozsudok z 30. januára 2024 (veľká komora), Direktor na Glavna direkcija „Nacionalna policija“ pri MVR – Sofija (C-118/22, EU:C:2024:97)	35
3. Všeobecné nariadenie o ochrane údajov (GDPR)	38
a. Pôsobnosť	38
Rozsudok zo 16. januára 2024 (veľká komora), Österreichische Datenschutzbehörde (C-33/22, EU:C:2024:46)	38
b. Pojem „prevádzkovateľ“	41
Rozsudok z 11. januára 2024, État belge (Údaje spracúvané úradným vestníkom) (C-231/22, EU:C:2024:7)	41
c. Prostriedky nápravy pri porušení GDPR	43
Rozsudok zo 4. októbra 2024 (veľká komora), Lindenapotheke (C-21/23, EU:C:2024:846)	43
IV. Občianstvo Únie	47
1. Právo občanov Únie na voľný pohyb a pobyt	47
Rozsudok zo 4. októbra 2024 (veľká komora), Mirin (C-4/23, EU:C:2024:845)	47

2.	Právo voliť a byť volený vo voľbách do orgánov samosprávy obcí a vo voľbách do Európskeho parlamentu.....	49
	Rozsudok z 19. novembra 2024 (veľká komora), Komisia/Česká republika (Zvoliteľnosť a členstvo v politickej strane) (C-808/21, EU:C:2024:962)	49
	Rozsudok z 19. novembra 2024 (veľká komora), Komisia/Poľsko (Zvoliteľnosť a členstvo v politickej strane) (C-814/21, EU:C:2024:963).....	52
V.	Slobody pohybu v rámci Únie: sloboda usadiť sa	56
	Rozsudok z 19. decembra 2024 (veľká komora), Halmer Rechtsanwaltsgesellschaft (C-295/23, EU:C:2024:1037)	56
VI.	Inštitucionálne ustanovenia: právo verejnosti na prístup k dokumentom	59
	Rozsudok z 5. marca 2024 (veľká komora), Public.Resource.Org a Right to Know/Komisia a i. (C-588/21 P, EU:C:2024:201)	59
VII.	Súdna agenda Únie	62
1.	Zloženie Súdneho dvora	62
	Rozsudok z 29. júla 2024 (veľká komora), Valančius (C-119/23, EU:C:2024:653).....	62
2.	Návrh na začatie prejudiciálneho konania.....	65
a.	Kvalifikácia vnútroštátneho súdu ako „súdneho orgánu“	65
	Rozsudok z 9. januára 2024 (veľká komora), G. a i. (Vymenovanie sudcov na všeobecné súdy v Poľsku) (C-181/21 a C-269/21, EU:C:2024:1).....	65
	Rozsudok zo 7. mája 2024 (veľká komora), NADA a i. (C-115/22, EU:C:2024:384)	67
b.	Povinnosť vnútroštátnych súdov rozhodujúcich v poslednom stupni podať návrh na začatie prejudiciálneho konania	69
	Rozsudok z 15. októbra 2024 (veľká komora), KUBERA (C-144/23, EU:C:2024:881)	69
VIII.	Poľnohospodárstvo a rybolov	73
	Rozsudok zo 4. októbra 2024 (veľká komora), Herbaria Kräuterparadies II (C-240/23, EU:C:2024:852)	73
IX.	Hraničné kontroly, azyl a prisťahovalectvo.....	76
1.	Azylová politika	76
a.	Podmienky poskytnutia medzinárodnej ochrany	76
	Rozsudok zo 16. januára 2024 (veľká komora), Intervjuirašt organ na DAB pri MS (Ženské obete domáceho násillia) (C-621/21, EU:C:2024:47).....	76
	Rozsudok z 11. júna 2024 (veľká komora), Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Ženy stotožňujúce sa s hodnotou rodovej rovnosti) (C-646/21, EU:C:2024:487)	79
	Rozsudok zo 4. októbra 2024 (veľká komora), Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky (C-406/22, EU:C:2024:841).....	81
b.	Podmienky posudzovania žiadostí o medzinárodnú ochranu v prípade podania novej žiadosti o azyl	84
	Rozsudok z 8. februára 2024 (veľká komora), Bundesrepublik Deutschland (Prípustnosť následnej žiadosti) (C-216/22, EU:C:2024:122)	84
	Rozsudok z 18. júna 2024 (veľká komora), Bundesrepublik Deutschland (Účinok rozhodnutia o priznaní postavenia utečenca) (C-753/22, EU:C:2024:524)	86

c.	Účinnok rozhodnutia o priznaní postavenia utečenca v prípade žiadosti o vydanie podanej tretím štátom	88
	Rozsudok z 18. júna 2024 (veľká komora), Generalstaatsanwaltschaft Hamm (Žiadosť o vydanie utečenca do Turecka) (C-352/22, EU:C:2024:521)	88
d.	Dočasná ochrana v prípade hromadného prílevu vysídlených osôb	91
	Rozsudok z 19. decembra 2024 (veľká komora), Kaduna (C-244/24 a C-290/24, EU:C:2024:1038).....	91
2.	Pristáhovalecká politika.....	95
	Rozsudok z 30. januára 2024 (veľká komora), Landeshauptmann von Wien (Zlúčenie rodiny s maloletým utečencom) (C-560/20, EU:C:2024:96).....	95
	Rozsudok z 29. júla 2024 (veľká komora), CU a ND (Sociálna pomoc – nepriama diskriminácia) (C-112/22 a C-223/22, EU:C:2024:636)	97
3.	Hraničné kontroly	99
	Rozsudok z 21. marca 2024 (veľká komora), Landeshauptstadt Wiesbaden (C-61/22, EU:C:2024:251)	99
X.	Justičná spolupráca v trestných veciach.....	104
1.	Európsky zatykač.....	104
	Rozsudok z 29. júla 2024, Breian (C-318/24 PPU, EU:C:2024:658)	104
2.	Európsky vyšetrovací príkaz v trestných veciach	107
	Rozsudok z 30. apríla 2024 (veľká komora), M. N. (EncroChat) (C-670/22, EU:C:2024:372).....	107
3.	Spracúvanie osobných údajov Europolom.....	109
	Rozsudok z 5. marca 2024 (veľká komora), Kočner/Europol (C-755/21 P, EU:C:2024:202).....	109
XI.	Justičná spolupráca v občianskych veciach	113
1.	Nariadenie č. 2201/2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností	113
	Rozsudok z 20. júna 2024, Greislzel (C-35/23, EU:C:2024:532).....	113
2.	Nariadenie č. 44/2001 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach	115
	Rozsudok zo 4. októbra 2024 (veľká komora), Real Madrid Club de Fútbol (C-633/22, EU:C:2024:843)	115
XII.	Doprava	118
	Rozsudok zo 4. októbra 2024 (veľká komora), Litva a i./Parlament a Rada (Balík mobility) (C-541/20 až C-555/20, EU:C:2024:818).....	118
XIII.	Hospodárska súťaž.....	126
1.	Kartely (článok 101 ZFEÚ).....	126
	Rozsudok z 27. júna 2024, Komisia/Servier a i. (C-176/19, EU:C:2024:549)	126
	Rozsudok z 27. júna 2024, Komisia/KRKA (C-151/19 P, EU:C:2024:546).....	126
	Rozsudok zo 4. októbra 2024, FIFA (C-650/22, EU:C:2024:824).....	133

2. Zneužitie dominantného postavenia (článok 102 ZFEÚ)	137
Rozsudok z 18. apríla 2024 (veľká komora), Heureka Group (Online porovnávače cien) (C-605/21 EU:C:2024:324)	137
Rozsudok z 10. septembra 2024 (veľká komora), Google a Alphabet/Komisia (Google Shopping) (C-48/22 P, EU:T:2024:726)	140
3. Koncentrácie	144
Rozsudok z 3. septembra 2024 (veľká komora), Illumina a Grail/Komisia (C-611/22 P a C-625/22 P, EU:C:2024:677)	144
4. Štátna pomoc	148
Rozsudok z 10. septembra 2024 (veľká komora), Komisia/Írsko a i. (C-465/20 P, EU:C:2024:724)	148
5. Vrátenie pokuty	153
Rozsudok z 11. júna 2024 (veľká komora), Komisia/Deutsche Telekom (C-221/22 P, EU:C:2024:488)	153
XIV. Aproximácia právnych predpisov	157
1. Dizajny Spoločenstva	157
Rozsudok z 27. februára 2024, EUIPO/The KaiKai Company Jaeger Wichmann (C-382/21 P, EU:C:2024:172)	157
2. Lieky na humánne použitie	159
Rozsudok zo 14. marca 2024, D & A Pharma/Komisia (C-291/22 P, EU:C:2024:228)	159
3. Kontrola nadobúdania a držania zbraní	163
Rozsudok z 5. marca 2024 (veľká komora), Défense Active des Amateurs d'Armes a i. (C-234/21, EU:C:2024:200)	163
XV. Hospodárska a menová politika	167
Rozsudok z 18. júna 2024 (veľká komora), Komisia/SRB (C-551/22 P, EU:C:2024:520)	167
XVI. Verejné obstarávanie	172
Rozsudok z 22. októbra 2024 (veľká komora), Kolin İnşaat Turizm Sanayi ve Ticaret (C-652/22, EU:C:2024:910)	172
XVII. Sociálna politika	176
1. Ochrana pracovníkov so zmluvou na dobu určitú	176
Rozsudok z 20. februára 2024 (veľká komora), X (Neuvedenie dôvodov ukončenia pracovného pomeru) (C-715/20, EU:C:2024:139)	176
2. Ochrana pracovníkov na kratší pracovný čas	178
Rozsudok z 29. júla 2024, KfH Kuratorium für Dialyse und Nierentransplantation (C-184/22 a C-185/22, EU:C:2024:637)	178
XVIII. Životné prostredie	181
Rozsudok z 25. júna 2024 (veľká komora), Ilva a i. (C-626/22, EU:C:2024:542)	181
XIX. Medzinárodné dohody	184
1. Dojednávanie a uzavieranie	184
Rozsudok z 9. apríla 2024, Komisia/Rada (Podpis medzinárodných dohôd) (C-551/21, EU:C:2024:281)	184

2.	Obsah a rozsah	186
a.	Dohoda o pridružení medzi ES a Alžírskom	186
	Rozsudok z 29. februára 2024, Raad van bestuur va de Sociale verzekeringsbank (Prevod pozostalostných dávok) (C-549/22, EU:C:2024:184)	186
b.	Dohoda o obchode a spolupráci medzi EÚ a Euratomom a Spojeným kráľovstvom.....	188
	Rozsudok z 29. júla 2024 (veľká komora), Alchaster (C-202/24, EU:C:2024:649).....	188
c.	Medzinárodné dohody uzavreté Úniou s Marockým kráľovstvom	191
	Rozsudok zo 4. októbra 2024 (veľká komora), Confédération paysanne (Melóny a rajčiaky zo Západnej Sahary) (C-399/22, EU:C:2024:839)	191
	Rozsudok zo 4. októbra 2024 (veľká komora), Komisia a Rada/Front Polisario (C-778/21 P a C-798/21 P, EU:C:2024:833)	193
	Rozsudok zo 4. októbra 2024 (veľká komora), Komisia a Rada/Front Polisario (C-779/21 P a C-799/21 P, EU:C:2024:835)	194
XX.	Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika	199
1.	Reštriktívne opatrenia	199
	Rozsudok z 5. septembra 2024, Jemerak (C-109/23, EU:C:2024:681).....	199
	Rozsudok z 10. septembra 2024 (veľká komora), Neves 77 Solutions (C-351/22, EU:C:2024:723)	201
2.	Žaloby o náhradu škody	203
	Rozsudok z 10. septembra 2024 (veľká komora), Komisia KS a i./Rada a i. (C-29/22 P a C-44/22 P, EU:C:2024:725).....	203
	Kapitola 2 – Všeobecný súd	209
I.	Súdna agenda Únie	209
1.	Žaloby o neplatnosť	209
	Uznesenie zo 4. júna 2024 (veľká komora), Medel a i./Rada (spojené veci T-530/22 až T-533/22, EU:T:2024:363)	209
2.	Žaloby o mimozmluvnú zodpovednosť.....	211
	Rozsudok z 23. októbra 2024, Keserű Művek/Európska únia (T-519/23, EU:T:2024:733).....	211
II.	Inštitucionálne právo: činnosť nezlučiteľná s výkonom funkcie	214
	Rozsudok z 11. septembra 2024, CQ/Dvor audítorov (T-386/19, EU:T:2024:613).....	214
III.	Hospodárska súťaž.....	217
1.	Kartely (článok 101 ZFEÚ).....	217
	Rozsudok z 2. októbra 2024, Crown Holdings a Crown Cork & Seal Deutschland/Komisia (T-587/22, EU:T:2024:661)	217
	Rozsudok zo 6. novembra 2024, Crédit Agricole a i./Komisia (spojené veci T-386/21 a T-406/21, EU:T:2024:776)	220
2.	Koncentrácie	226
	Rozsudok z 13. novembra 2024, NetCologne/Komisia (T-58/20, EU:T:2024:813)	226
	Rozsudok z 13. novembra 2024, Deutsche Telekom/Komisia (T-64/20, EU:T:2024:815)	226

	Rozsudok z 13. novembra 2024, Tele Columbus/Komisia (T-69/20, EU:T:2024:816).....	227
3.	Štátna pomoc.....	233
	Rozsudok z 24. januára 2024, Nemecko/Komisia (T-409/21, EU:T:2024:34).....	233
	Rozsudok z 28. februára 2024, Scandlines Danmark a Scandlines Deutschland/Komisia (T-390/20, EU:T:2024:126).....	235
	Rozsudok z 28. februára 2024, Dánsko/Komisia (T-364/20, EU:T:2024:125).....	238
	Rozsudok z 10. apríla 2024, Danske Slagtermestre/Komisia (T-486/18 RENV, EU:T:2024:217).....	241
	Rozsudok z 2. októbra 2024, European Food a i./Komisia (spojené veci T-624/15 RENV, T-694/15 RENV a T-704/15 RENV, EU:T:2024:659).....	244
IV.	Duševné vlastníctvo.....	249
1.	Ochranná známka Európskej únie.....	249
	Uznesenie z 8. februára 2024, Fly Persia a Barmodeh/EUIPO – Dubai Aviation (flyPersia) (T-30/23, EU:T:2024:86).....	249
	Rozsudok z 13. novembra 2024, Administration of the State Border Guard Service of Ukraine/EUIPO (RUSSIAN WARSHIP, GO F**K YOURSELF) (T-82/24, EU:T:2020:821).....	250
2.	Dizajny.....	252
	Rozsudok z 23. októbra 2024, Orgatex/EUIPO – Longton (Vodorovné značky) (T-25/23, EU:T:2024:725).....	252
V.	Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika – Reštriktívne opatrenia.....	254
1.	Bielorusko.....	254
	Rozsudok z 20. marca 2024, Belshina/Rada (T-115/22, EU:T:2024:187).....	254
2.	Ukrajina.....	255
	Rozsudok z 11. septembra 2024 (veľká komora), Timčenko a Timčenko/Rada (T-644/22, EU:T:2024:621).....	255
	Rozsudok z 11. septembra 2024 (veľká komora), Fridman a i./Rada (T-635/22, EU:T:2024:620).....	258
3.	Rusko.....	261
	Rozsudok z 2. októbra 2024 (veľká komora), Ordre néerlandais des avocats du barreau de Bruxelles a i./Rada (T-797/22, EU:T:2024:670).....	261
VI.	Digitálne služby.....	264
	Rozsudok zo 17. júla 2024, Bytedance/Komisia (T-1077/23, EU:T:2024:478).....	264
VII.	Hospodárska, sociálna a územná súdržnosť.....	271
	Rozsudok zo 7. februára 2024, Rakúsko/Komisia (T-501/22, EU:T:2024:71).....	271
VIII.	Verejné zdravie.....	274
	Rozsudok z 21. februára 2024, PAN Europe/Komisia (T-536/22, EU:T:2024:98).....	274
	Rozsudok z 15. mája 2024, Fresenius Kabi Austria a i./Komisia (T-416/22, EU:T:2024:316).....	276
IX.	Energetika.....	279
	Rozsudok z 27. novembra 2024, Nord Stream 2/Parlament a Rada (T-526/19 RENV, EU:T:2024:864).....	279

X. Spoločná obchodná politika.....	283
Rozsudok z 21. februára 2024, Sinopec Chongqing SVW Chemical a i./Komisia (T-762/20, EU:T:2024:113)	283
Rozsudok z 21. februára 2024, Inner Mongolia Shuangxin Environment-Friendly Material/Komisía (T-763/20, EU:T:2024:114)	285
XI. Hospodárska a menová politika.....	288
1. Jednotný mechanizmus riešenia krízových situácií	288
Rozsudok z 10. júla 2024, Francúzsko/SRB (T-540/22, EU:T:2024:459)	288
2. Prudenciálny dohľad nad úverovými inštitúciami.....	290
Rozsudok z 28. februára 2024, Sber/ECB (spojené veci T-647/21 a T-99/22, EU:T:2024:127)	290
Rozsudok z 28. februára 2024, BAWAG PSK/ECB (T-667/21, EU:T:2024:131)	290
Rozsudok z 10. júla 2024, PH a i./ECB (T-323/22, EU:T:2024:460)	294
XII. Verejné obstarávanie inštitúcií Únie	297
Rozsudok z 21. februára 2024, Inivos a Inivos/Komisía (T-38/21, EU:T:2024:100).....	297
Rozsudok z 2. októbra 2024, VC/EU-OSHA (Vylúčenie z postupov verejného obstarávania založené na vnútroštátnom správnom rozhodnutí, ktorého výkon bol odložený) (T-126/23, EU:T:2024:666)	298
XIII. Arbitrážna doložka	303
Rozsudok z 11. decembra 2024, UIV Servizi/REA (T-440/22, EU:T:2024:898).....	303
XIV. Rozpočet Únie	306
Rozsudok zo 4. septembra 2024, IMG/Komisía (T-509/21, EU:T:2024:590)	306
XV. Prístup k dokumentom inštitúcií	312
1. Výnimka vzťahujúca sa na ochranu súdnych konaní.....	312
Rozsudok z 10. júla 2024, Maďarsko/Komisía (T-104/22, EU:T:2022:391).....	312
2. Výnimka vzťahujúca sa na ochranu súkromia a integrity jednotlivca	314
Rozsudok z 8. mája 2024, Izuzquiza a i./Parlament (T-375/22, EU:T:2024:296)	314
XVI. Verejná služba.....	318
1. Disciplinárne konanie	318
Rozsudok z 29. mája 2024, Canel Ferreira/Rada (T-766/22, EU:T:2024:336)	318
2. Príspevky	319
Rozsudok z 5. júna 2024, VA/Komisía (T-123/23, EU:T:2024:359)	319
Rozsudok z 26. júna 2024, Paraskevaidis/Rada a Komisia (T-698/21, EU:T:2024:425)	321
3. Postavenie informátora	322
Rozsudok z 11. septembra 2024, TU/Parlament (T-793/22, EU:T:2024:614)	322
XVII. Návrhy na nariadenie predbežného opatrenia	325
Uznesenie z 9. februára 2024, Bytedance/Komisía (T-1077/23 R, EU:T:2024:94).....	325
Uznesenie z 13. júna 2024, Vivendi/Komisía (T-1077/23 R, EU:T:2024:381)	327
Uznesenie z 13. júna 2024, Lagardère/Komisía (T-1119/23 R-RENV, EU:T:2024:382).....	327

Uznesenie z 12. augusta 2024, Nuctech Warsaw Company Limited a Nuctech Netherlands/Komisia (T-284/24 R, EU:T:2024:564)	329
Uznesenie z 22. novembra 2024, UniCredit/ECB (T-324/24 R, EU:T:2024:858)	331

Predslov

Výber najdôležitejších rozsudkov je publikácia, ktorú každoročne vydáva Riaditeľstvo výskumu a dokumentácie a ktorá zhromažďuje hlavné rozhodnutia Súdneho dvora a Všeobecného súdu Európskej únie.

Táto publikácia obsahuje najdôležitejší vývoj v judikatúre, ako ho identifikovali oba súdy. Odborníkom na právo tak poskytuje súhrnnú analýzu hlavných prínosov judikatúry za uplynulý rok.

Výber najdôležitejších rozsudkov má formu kompilácie zhrnutí rozdelených tematicky podľa plánu založeného na štruktúre Zmlúv Európskej únie. Každé zhrnutie obsahuje hypertextový odkaz na znenie rozhodnutia, ktorý umožňuje okamžitý prístup k jeho obsahu. Pokiaľ ide o judikatúru Súdneho dvora, publikácia obsahuje rozhodnutia veľkej komory, rovnako ako vybrané rozsudky päťčlenných komôr, a to vzhľadom na ich význam, oblasť, ktorej sa týkajú, ich záujem pre verejnosť a originalitu. Výber judikatúry Všeobecného súdu sa riadi podobnou logikou.

Výber najdôležitejších rozsudkov je v plnom rozsahu k dispozícii v digitálnej podobe a je priamo dostupný vo všetkých úradných jazykoch Únie na webovej stránke inštitúcie.

Celestina Iannone
Riaditeľka
Výskum a dokumentácia

Kapitola 1 – Súdny dvor

I. Základné práva Európskej únie¹

1. Právo na účinnú súdnu ochranu

Rozsudok z 11. júla 2024 (veľká komora), *Hann-Invest a i.* (C-554/21, C-622/21 a C-727/21, [EU:C:2024:594](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ – Účinná súdna ochrana v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie – Nezávislosť sudcov – Súd vopred zriadený zákonom – Spravodlivý proces – Oddelenie registrácie súdnych rozhodnutí – Vnútroštátna právna úprava stanovujúca zriadenie registrového sudcu na druhostupňových súdoch, ktorý má v praxi právomoc pozastaviť vyhlásenie rozsudku, vydávať pokyny rozhodovacím zloženiam a požiadať o zvolanie zasadnutia kolégií – Vnútroštátna právna úprava, ktorá na účely zasadnutí kolégií alebo všetkých sudcov súdu stanovuje právomoc vydávať záväzné „právne stanoviská“ vrátane vecí, o ktorých už bolo rozhodnuté“

¹ V rámci tohto oddielu je potrebné uviesť aj nasledujúce rozsudky: rozsudok z 30. apríla 2024 (plénium), *La Quadrature du Net a i.* (Osobné údaje a boj proti falšovaniu) (C-470/21, [EU:C:2024:370](#)), rozsudok z 30. apríla 2024 (veľká komora), *Procura della Repubblica presso il Tribunale di Bolzano* (C-178/22, [EU:C:2024:371](#)), rozsudok zo 4. októbra 2024 (veľká komora), *Bezirkshauptmannschaft Landeck* (Pokus o prístup k osobným údajom uloženým v mobilnom telefóne) (C-548/21, [EU:C:2024:830](#)), uvedený v oddiele III.1 „Telefonická a elektronická komunikácia“; rozsudok z 30. januára 2024 (veľká komora), *Direktor na Glavna direkcija „Nacionalna policija“ pri MVR - Sofija* (C-118/22, [EU:C:2024:97](#)), uvedený v oddiele III.2 „Biometrické a genetické údaje“; rozsudok zo 4. októbra 2024 (veľká komora), *Mirin* (C-4/23, [EU:C:2024:97](#)), uvedený v oddiele IV.1 „Právo občanov Únie na voľný pohyb a pobyt“; rozsudok z 19. novembra 2024 (veľká komora), *Komisia/Česká republika (Zvoliteľnosť a členstvo v politickej strane)* (C-808/21, [EU:C:2024:962](#)), rozsudok z 19. novembra 2024 (veľká komora), *Komisia/Polsko (Zvoliteľnosť a členstvo v politickej strane)* (C-814/21, [EU:C:2024:963](#)), uvedený v oddiele IV.2 „Právo voliť a byť volený vo voľbách do orgánov samosprávy obcí a vo voľbách do Európskeho parlamentu“; rozsudok z 5. marca 2024 (veľká komora), *Public.Resource.Org a Right to Know/Komisia a i.* (C-588/21 P, [EU:C:2024:201](#)), uvedený v oddiele VI „Inštitucionálne ustanovenia: právo verejnosti na prístup k dokumentom“; rozsudok z 29. júla 2024 (veľká komora), *Valančius* (C-119/23, [EU:C:2024:653](#)), uvedený v oddiele VII.1 „Zloženie Súdneho dvora“; rozsudok z 9. januára 2024 (veľká komora), *G. a i. (Vymenovanie sudcov na všeobecné sudy v Poľsku)* (C-181/21 a C-269/21, [EU:C:2024:1](#)), rozsudok zo 7. mája 2024 (veľká komora), *NADA a i.* (C-115/22, [EU:C:2024:384](#)), rozsudok z 15. októbra 2024 (veľká komora), *KUBERA* (C-144/23, [EU:C:2024:881](#)), uvedený v oddiele VII.2 „Návrh na začatie prejudiciálneho konania“; rozsudok z 11. júna 2024 (veľká komora), *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Ženy stotožňujúce sa s hodnotou rodovej rovnosti)* (C-646/21, [EU:C:2024:487](#)), rozsudok z 18. júna 2024 (veľká komora), *Generalstaatsanwaltschaft Hamm (Žiadosť o vydanie utečenca do Turecka)* (C-352/22, [EU:C:2024:521](#)), rozsudok z 18. júna 2024 (veľká komora), *Bundesrepublik Deutschland (Účinnosť rozhodnutia o priznaní postavenia utečenca)* (C-753/22, [EU:C:2024:524](#)), uvedený v oddiele IX.1 „Azylová politika“; rozsudok z 30. januára 2024 (veľká komora), *Landeshauptmann von Wien (Zlúčenie rodiny s maloletým utečencom)* (C-560/20, [EU:C:2024:96](#)), rozsudok z 29. júla 2024 (veľká komora), *CU a ND (Sociálna pomoc – nepriama diskriminácia)* (C-112/22 a C-223/22, [EU:C:2024:636](#)), uvedený v oddiele IX.2 „Prísťahovalecká politika“; rozsudok z 21. marca 2024 (veľká komora), *Landeshauptstadt Wiesbaden* (C-61/22, [EU:C:2024:251](#)), uvedený v oddiele IX.3 „Hraničné kontroly“; rozsudok z 29. júla 2024, *Breian* (C-318/24 PPU, [EU:C:2024:658](#)), uvedený v oddiele X.1 „Európsky zatykač“; rozsudok z 30. apríla 2024, (veľká komora), *M.N. (EncroChat)* (C-670/22, [EU:C:2024:372](#)), uvedený v oddiele X.2 „Európsky vyšetrovací príkaz v trestných veciach“; rozsudok zo 4. októbra 2024 (veľká komora), *Real Madrid Club de Fútbol* (C-633/22, [EU:C:2024:843](#)), uvedený v oddiele XI.2 „Nariadenie č. 44/2001 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych veciach“; rozsudok zo 14. marca 2024, *D & A Pharma/Komisia* (C-291/22 P, [EU:C:2024:228](#)), uvedený v oddiele XIV.2 „Lieky na humánne použitie“; rozsudok z 5. marca 2024 (veľká komora), *Défense Active des Amateurs d'Armes a i.* (C-234/21, [EU:C:2024:200](#)), uvedený v oddiele XIV.3 „Kontrola nadobúdania a držania zbraní“; rozsudok z 20. februára 2024, (veľká komora), *X (Neuvedenie dôvodov ukončenia pracovného pomeru)* (C-715/20, [EU:C:2024:139](#)), uvedený v oddiele XVII.1 „Ochrana pracovníkov na dobu určitú“; rozsudok z 25. júna 2024 (veľká komora), *Ilva a i.* (C-626/22, [EU:C:2024:542](#)), uvedený v oddiele XVIII „Životné prostredie“; rozsudok z 29. júla 2024 (veľká komora), *Alchaster* (C-202/24, [EU:C:2024:649](#)), uvedený v oddiele XIX.2 „Obsah a rozsah“; rozsudok z 10. septembra 2024 (veľká komora), *Neves 77 Solutions* (C-351/22, [EU:C:2024:723](#)), uvedený v oddiele XX.1 „Reštriktívne opatrenia“; rozsudok z 10. septembra 2024 (veľká komora), *KS a i./Rada a i.* (C-29/22 P a C-44/22 P, [EU:C:2024:725](#)), uvedený v oddiele XX.2 „Žaloby o náhradu škody“.

Veľká komora Súdneho dvora považovala vnútorný mechanizmus vnútroštátneho súdu, ktorý stanovuje zásah iných sudcov dotknutého súdu do rozhodovacieho procesu rozhodovacieho zloženia, ktoré rozhoduje vo veci, s cieľom zabezpečiť koherenciu jeho judikatúry, za nezlučiteľný s požiadavkami vyplývajúcimi z práva na účinnú súdnu ochranu, ako aj na spravodlivý proces.

Visoki trgovački sud (Vyšší obchodný súd, Chorvátsko), ktorý rozhodoval o troch odvolaniach proti uzneseniam vydaným v rámci konkurzného konania, položil Súdnemu dvoru v tejto súvislosti otázku. Vnútroštátny súd zasadaajúci v senátoch pozostávajúcich z troch sudcov preskúmal tieto tri odvolania a jednomyseľne ich zamietol, čím potvrdil prvostupňové rozhodnutia. Sudcovia tohto súdu podpísali svoje rozsudky a následne ich postúpili oddeleniu registrácie súdnych rozhodnutí tohto súdu.²

Sudca oddelenia registrácie (ďalej len „registrový sudca“) však odmietol zaregistrovať tieto súdne rozhodnutia a vrátil ich príslušným rozhodovacím zloženiam spolu s listom, v ktorom uviedol, že nesúhlasí s riešeniami prijatými v týchto rozhodnutiach. V dvoch z týchto vecí (C-554/21 a C-622/21) tento sudca poukázal na iné rozhodnutia vnútroštátneho súdu, ktoré prijali iné riešenia, ako sú tie, ktoré boli prijaté vo veciach samých. V tretej veci (C-727/21) vyjadril svoj nesúhlas s právnym výkladom, ktorý zvolilo rozhodovacie zloženie, pričom sa však neodvolával na nijaké súdne rozhodnutie.

Následne vo veci C-727/21 zasadalo rozhodovacie zloženie, aby opätovne rozhodlo vo veci. Po preskúmaní odvolania a stanoviska registrového sudcu rozhodlo, že svoje predchádzajúce riešenie nezmení. Vydalo teda nové súdne rozhodnutie a postúpilo ho oddeleniu registrácie.

Keďže registrový sudca uprednostňoval iné právne riešenie, postúpil uvedenú vec vo veci samej kolégiu pre obchodné spory a iné spory vnútroštátneho súdu. Toto kolégium na svojom zasadnutí prijalo „právne stanovisko“, v ktorom prijalo riešenie uprednostňované registrovým sudcom. V dôsledku toho bola tá istá vec vrátená dotknutému rozhodovaciemu zloženiu, aby rozhodlo v súlade s týmto „právnym stanoviskom“.

Keďže vnútroštátny súd mal pochybnosti o súlade mechanizmu, ktorý stanovuje zásah registrového súdu a iných sudcov súdu prijatím „právných stanovísk“, s právom Únie, rozhodol obrátiť sa na Súdny dvor s návrhom na začatie prejudiciálneho konania.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor zdôraznil, že každé vnútroštátne opatrenie alebo prax, ktorých cieľom je vyhnúť sa rozporom v judikatúre, alebo ich napraviť a zabezpečiť tak právnu istotu vyplývajúcu zo zásady právneho štátu, musí byť v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi z článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ.

V prvom rade s prihliadnutím na tieto požiadavky preskúmal prax, podľa ktorej súdne rozhodnutie prijaté rozhodovacím zložením rozhodujúcim o veci možno považovať za konečné a zaslané účastníkom konania len vtedy, ak jeho obsah schválil registrový sudca, ktorý nie je súčasťou tohto rozhodovacieho zloženia.

V tejto súvislosti poznamenal, že hoci registrový sudca nemôže nahradiť svojím posúdením posúdenie rozhodovacieho zloženia, ktoré rozhoduje vo veci, môže v skutočnosti blokovat zaregistrovanie prijatého súdneho rozhodnutia, a tak brániť ukončeniu rozhodovacieho procesu a oznámeniu tohto rozhodnutia účastníkom konania. Môže teda vec vrátiť tomuto rozhodovaciemu zloženiu na opätovné preskúmanie uvedeného rozhodnutia s prihliadnutím na jeho vlastné právne pripomienky,

² V súlade s článkom 177 ods. 3 Sudski poslovník (Rokovací poriadok súdov), ktorý stanovuje: „Na súde druhého stupňa sa vec považuje za skončenú ku dňu odoslania rozhodnutia z kancelárie daného sudcu po vrátení tejto veci z oddelenia registrácie. Odo dňa prijatia dotknutého spisu je oddelenie registrácie povinné vrátiť ho kancelárii tohto sudcu v čo najkratšej lehote. Toto rozhodnutie sa následne odošle v novej lehote ôsmich dní.“

a v prípade pretrvávania nezhody s uvedeným rozhodovacím zložením môže vyzvať predsedu dotknutého kolégia, aby zvolal zasadnutie kolégia na účely prijatia „právneho stanoviska“, ktoré bude záväzné najmä pre to isté rozhodovacie zloženie. Následkom takéhoto postupu je umožnenie zásahu registrového sudcu do predmetnej veci, pričom tento zásah môže viesť k tomu, že tento súd ovplyvní konečné rozhodnutie, ktoré bude prijaté v tejto veci.

Po prvé vnútroštátna právna úprava, o ktorú ide vo veci samej, však zrejme nestanovuje takýto zásah registrového súdu. Po druhé k tomuto zásahu dochádza po tom, čo rozhodovacie zloženie, ktorému bola dotknutá vec pridelená, prijalo na záver svojich rozhodnutí svoje súdne rozhodnutie, hoci tento sudca nepatrí do tohto rozhodovacieho zloženia, a teda sa nezúčastnil na predchádzajúcich štádiách konania, ktoré viedlo k tomuto prijatiu rozhodnutia. Po tretie sa nezdá, že by právomoc registrového sudcu bola ohraničená jasne vymedzenými objektívnymi kritériami odrážajúcimi osobitné odôvodnenie, ktoré by bolo vhodné na vyhnutie sa výkonu diskrečnej právomoci.

Vzhľadom na tieto okolnosti Súdny dvor rozhodol, že zásah tohto súdu do registra nie je zlučiteľný s požiadavkami vyplývajúcimi z práva na účinnú súdnu ochranu.

V druhom rade Súdny dvor preskúmal vnútroštátnu právnu úpravu, ktorá umožňuje zasadnutiu kolégia tohto súdu uložiť rozhodovaciemu zloženiu, ktoré rozhoduje o veci, prostredníctvom vydania „právneho stanoviska“ povinnosť zmeniť obsah súdneho rozhodnutia, ktoré predtým prijalo, hoci toto zasadnutie kolégia zahŕňa aj iných sudcov, než sú sudcovia tohto rozhodovacieho zloženia, ako aj prípadne osoby mimo dotknutého súdu, pred ktorými účastníci konania nemajú možnosť uplatniť svoje tvrdenia.

V tejto súvislosti uviedol, že zásah zasadnutia kolégia v skutočnosti umožňuje zásah všetkých sudcov zúčastnených na zasadnutí tohto kolégia do konečného riešenia veci, o ktorej sa predtým rokovalo a o ktorej rozhodlo príslušné rozhodovacie zloženie, ale ktorá ešte nebola zaregistrovaná a odoslaná. Perspektíva, že toto rozhodovacie zloženie bude v prípade zotrvania na právnom názore, ktorý je opačný ako názor registrového sudcu, vidieť svoje súdne rozhodnutie podliehajúce preskúmaniu zasadnutia kolégia, ako aj povinnosť uvedeného rozhodovacieho zloženia rešpektovať po už ukončených uzneseniach „právne stanovisko“, ktoré bolo definované týmto zasadnutím kolégia, totiž môže mať vplyv na konečný obsah tohto rozhodnutia.

Na jednej strane sa nezdá, že by právomoc kolégia zasiahnuť, o ktorú ide vo veci samej, bola dostatočne vymedzená objektívnymi a uplatňovanými kritériami. Konkrétne z ustanovenia upravujúceho zvolanie zasadnutia kolégia³ nevyplýva, že toto zasadnutie možno zvolať, ako je to vo veci C-727/21, len z dôvodu, že registrový sudca sa nestotožnil s právnym názorom príslušného rozhodovacieho zloženia. Na druhej strane zvolanie zasadnutia kolégia a prijatie záväzného „právneho stanoviska“ týmto kolégiom najmä pre rozhodovacie zloženie, ktoré rozhoduje o tejto veci, nie sú účastníkom konania nikdy oznámené. Zdá sa teda, že títo účastníci konania nemajú možnosť uplatniť svoje procesné práva pred takýmto zasadnutím kolégia.

Vzhľadom na tieto skutočnosti Súdny dvor rozhodol, že predmetná vnútroštátna právna úprava nie je zlučiteľná s požiadavkami vyplývajúcimi z práva na účinnú súdnu ochranu, ako aj z práva na spravodlivý proces.

Súdny dvor ešte spresnil, že s cieľom vyhnúť sa rozdielom v judikatúre alebo ich napraviť a zabezpečiť tak právnu istotu, ktorá je vlastná zásade právneho štátu, procesný mechanizmus, ktorý umožňuje sudcovi vnútroštátneho súdu, ktorý nie je členom príslušného rozhodovacieho zloženia, postúpiť vec rozšírenému rozhodovaciemu zloženiu tohto súdu, nie je v rozpore s požiadavkami vyplývajúcimi

³ Článok 40 ods. 1 Zakon o sudovima (zákon o organizácii súdnictva) stanovuje, že zasadnutie kolégia alebo sudcov sa zvolá, ak sa zistí, že pri otázkach týkajúcich sa uplatňovania právneho poriadku existujú medzi oddeleniami, senátmi alebo sudcami rozdiely vo výklade, alebo ak sa senát alebo sudca príslušného oddelenia odchyli od predtým prijatého právneho stanoviska.

z článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ pod podmienkou, že vec ešte nebola prerokovaná pôvodne určeným rozhodovacím zložením, okolnosti, za ktorých môže byť takýto odkaz vykonaný, sú jasne uvedené v uplatniteľnej právnej úprave a že uvedený odkaz nezavaruje dotknuté osoby možnosti zúčastniť sa na konaní pred týmto rozšíreným rozhodovacím zložením. Okrem toho o takomto postúpení môže vždy rozhodnúť pôvodne určené rozhodovacie zloženie.

Rozsudok z 29. júla 2024 (veľká komora), protectus (C-185/23, [EU:C:2024:657](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Rozhodnutie 2013/488/EÚ – Utajované skutočnosti – Previerka bezpečnosti zariadenia – Odňatie previerky – Nesprístupnenie utajovaných skutočností odôvodňujúcich odňatie – Článok 47 Charty základných práv Európskej únie – Povinnosť odôvodnenia – Prístup k spisu – Zásada kontradiktórnosti – Článok 51 Charty základných práv – Vykonávanie práva Únie“

Na základe návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Najvyšší správny súd Slovenskej republiky vo veci týkajúcej sa odňatia previerky bezpečnosti zariadenia, založeného na utajovaných skutočnostiach, Súdny dvor zasadajúci vo veľkej komore spresnil, ako treba vyvážiť právo na účinný prostriedok nápravy a záujmy odôvodňujúce nesprístupnenie určitých utajovaných skutočností.

V septembri 2018 vydal slovenský Národný bezpečnostný úrad (ďalej len „NBÚ“) obchodnej spoločnosti protectus s. r. o. potvrdenie o priemyselnej bezpečnosti, vďaka ktorému jej bol podľa práva tohto členského štátu umožnený prístup k utajovaným skutočnostiam podľa vnútroštátneho práva. V novembri 2018 jej NBÚ okrem iného vydal certifikát o priemyselnej bezpečnosti pre stupeň „SECRET UE/EU SECRET“. Vďaka tomuto certifikátu bola spoločnosť oprávnená na prístup k utajovaným skutočnostiam Európskej únie (ďalej len „USEÚ“).

NBÚ neskôr zistil rôzne neutajované informácie o spoločnosti protectus, najmä to, že ona sama alebo jej konatelia boli preverovaní v súvislosti s rôznymi trestnými činmi, že uzavrela určité zmluvy so spoločnosťami, ktorých konanie bolo takto preverované, a že existovalo podozrenie, že žalobkyňa sa zúčastňovala na obchodných súťažiach s inou obchodnou spoločnosťou pod spoločnou kontrolou. NBÚ získal aj ďalšie informácie, ktoré boli označené ako „utajované listinné dôkazy“.

NBÚ umožnil spoločnosti protectus vyjadriť sa k neutajovaným skutočnostiam, ktoré mala k dispozícii. Rozhodnutím prijatým v auguste 2020 tento orgán čiastočne na základe utajovaných skutočností na jednej strane zrušil potvrdenie o priemyselnej bezpečnosti žalobkyne z dôvodu, že sa zistilo, že predstavuje bezpečnostné riziko, a na druhej strane v dôsledku zrušenia tohto potvrdenia o priemyselnej bezpečnosti odňal certifikát o priemyselnej bezpečnosti žalobkyne.

Rozhodnutím Výboru Národnej rady Slovenskej republiky na preskúmavanie rozhodnutí NBÚ prijatým v novembri 2020 bola zamietnutá žaloba podaná žalobkyňou proti tomuto rozhodnutiu NBÚ. V septembri 2022 NBÚ poskytol vnútroštátnemu súdu, na ktorý bola podaná správna žaloba proti rozhodnutiu uvedeného výboru, celý spis vrátane utajovaných listinných dôkazov.

V októbri 2022 predseda senátu, ktorý rozhodoval o žalobe žalobkyne, najskôr vylúčil z nahliadnutia utajované časti spisu a následne zamietol žiadosť advokáta žalobkyne o nahliadnutie do utajovaných listinných dôkazov, pričom požiadal NBÚ, aby zvážil možnosť takéhoto sprístupnenia. V novembri 2022 tento orgán povolil sprístupnenie dvoch utajovaných listinných dôkazov, pričom odmietol sprístupniť ostatné dotknuté utajované listinné dôkazy z dôvodu, že by to viedlo k odhaleniu zdrojov informácií.

V januári 2023 sa advokát žalobkyne odvolal najmä na článok 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“) a opätovne požiadal, aby sa mohol oboznámiť so všetkými listinnými dôkazmi.

V tejto súvislosti na jednej strane vnútroštátny súd rozhodol obrátiť sa na Súdny dvor s otázkou, či sa na spor vo veci samej uplatňuje Charta. V tejto súvislosti najmä uviedol, že rozhodnutie 2013/488 o ochrane USEÚ⁴ ukladá členským štátom určité konkrétne povinnosti týkajúce sa previerok fyzických alebo právnických osôb spôsobilých uzatvárať zmluvy, čo by mohlo znamenať, že sporná právna úprava predstavuje vykonávanie tohto rozhodnutia. Na druhej strane za predpokladu, že by sa na spor uplatňovala Charta, vnútroštátny súd žiadal Súdny dvor o spresnenie, v akom rozsahu boli slovenská právna úprava a prax týkajúce sa prístupu k utajovaným skutočnostiam v rámci konaní, v ktorých bolo napadnuté zrušenie potvrdenia o priemyselnej bezpečnosti alebo odňatie certifikátu o priemyselnej bezpečnosti, zlučiteľné s právom na účinný prostriedok nápravy, zakotveným v článku 47 Charty.

Posúdenie Súdnym dvorom

V prvom rade, pokiaľ išlo o pôsobnosť Charty, Súdny dvor najprv skúmal, či sa uplatňuje na zrušenie potvrdenia o priemyselnej bezpečnosti, umožňujúceho prístup k utajovaným skutočnostiam členského štátu. V tejto súvislosti uviedol, že právo Únie v tomto štádiu svojho vývoja neobsahuje akt stanovujúci všeobecné pravidlá týkajúce sa rozhodnutí prijatých členskými štátmi na povolenie prístupu k utajovaným skutočnostiam na základe vnútroštátnych právnych predpisov. Konkrétne rozhodnutie 2013/488, na ktoré odkazoval vnútroštátny súd, pokiaľ ide o USEÚ, neobsahuje ustanovenia upravujúce takýto prístup. Preto nebolo zrejmé, že by cieľom alebo účinkom vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá upravuje zrušenie potvrdenia o priemyselnej bezpečnosti, o ktoré ide vo veci samej, bolo nadviazať na ustanovenie práva Únie. V dôsledku toho zrušenie potvrdenia o priemyselnej bezpečnosti, o aké išlo vo veci samej, neznamenal vykonávanie práva Únie v zmysle Charty.

Ďalej, pokiaľ išlo o uplatňovanie Charty na odňatie certifikátu o priemyselnej bezpečnosti umožňujúceho prístup k USEÚ, Súdny dvor spresnil, že inštitúcie Únie prijali osobitné akty určené na úpravu ochrany takýchto skutočností v rámci ich fungovania. Konkrétne vzhľadom na pravidlá stanovené v rozhodnutí 2013/488, ukladajúcom povinnosti členským štátom⁵, sa opatrenia, ktoré prijali s cieľom zaistiť priemyselnú bezpečnosť ohraničením prístupu k USEÚ spojeným so zmluvami uzavretými Radou, prostredníctvom vydávania a kontroly vnútroštátnych previerok bezpečnosti zariadenia (FSC), musia považovať za opatrenia, ktorými sa vykonáva právo Únie. Takéto vykonávanie zahŕňa predovšetkým odňatie FSC zo strany vnútroštátneho orgánu v zmysle tohto rozhodnutia. Takéto odňatie totiž spochybňuje oprávnenie, ktorého vydanie a prinajmenšom časť účinkov stanovuje rozhodnutie 2013/488.⁶

V dôsledku toho Súdny dvor rozhodol, že ak vnútroštátny súd preskúmava zákonnosť rozhodnutia obsahujúceho zrušenie potvrdenia o priemyselnej bezpečnosti, umožňujúceho prístup k utajovaným skutočnostiam členského štátu, predmetom tohto preskúmania nie je akt predstavujúci vykonávanie práva Únie v zmysle článku 51 ods. 1 Charty. Naopak, ak takýto súd preskúmava zákonnosť rozhodnutia obsahujúceho v dôsledku zrušenia tohto potvrdenia o priemyselnej bezpečnosti aj odňatie certifikátu o priemyselnej bezpečnosti, umožňujúceho prístup k USEÚ v súlade s článkom 11 a prílohou V k rozhodnutiu 2013/488, predmetom tohto preskúmania je akt predstavujúci vykonávanie práva Únie.

⁴ Rozhodnutie Rady 2013/488/EÚ z 23. septembra 2013 o bezpečnostných predpisoch na ochranu utajovaných skutočností EÚ (Ú. v. EÚ L 274, 2013, s. 1).

⁵ Súdny dvor odkázal najmä na článok 1 ods. 2, článok 11 ods. 2, 5 a 7, článok 15 ods. 3 písm. c), článok 16 ods. 3 písm. a) bod i) a prílohu V k rozhodnutiu 2013/488.

⁶ Súdny dvor konkrétne uviedol, že vydanie tohto oprávnenia je stanovené v článku 11 ods. 5 uvedeného rozhodnutia v spojení s bodom 8 jeho prílohy V, pričom jeho účinky sú čiastočne definované najmä v článku 11 ods. 5, ako aj v bode 11 prílohy V k tomu istému rozhodnutiu.

V druhom rade, pokiaľ išlo o otázku zlučiteľnosti právnej úpravy a praxe, o aké ide vo veci samej, s článkom 47 Charty, Súdny dvor najprv skúmal, či dotknutá situácia patrí do pôsobnosti tohto ustanovenia. V tejto súvislosti zdôraznil, že z prílohy V k rozhodnutiu 2013/488 vyplýva, že prístup hospodárskeho subjektu k USEÚ na účely uzavretia alebo plnenia utajovanej zmluvy Rady je podmienený tým, že je držiteľom FSC. Súdny dvor tiež uviedol režim uplatňujúci sa podľa tohto rozhodnutia na účasť dodávateľov na utajovaných zmluvách, vyžadujúcich si pri plnení týchto zmlúv alebo počas fázy pred uzavretím zmluvy prístup k USEÚ v rámci svojich zariadení, čo predpokladá, že sú držiteľmi FSC. Odňatie FSC má teda za následok to, že dotknutý hospodársky subjekt stratí oprávnenie na prístup k USEÚ na účely uzavretia a plnenia utajovanej zmluvy. Takéto odňatie teda najmä znamená, že stratí možnosť, ktorú mal pred týmto odňatím, zúčastniť sa na fáze pred uzavretím utajovanej zmluvy Rady, ako aj možnosť, aby s ním táto inštitúcia uzavrela takúto zmluvu, ak bude vybraná jeho ponuka. V dôsledku toho musí mať takýto hospodársky subjekt v súlade s článkom 47 Charty možnosť podať účinný prostriedok nápravy na napadnutie odňatia svojej FSC.

Ďalej, pokiaľ išlo o minimálne záruky, ktoré by takýto prostriedok nápravy mal spĺňať, Súdny dvor uviedol, že v situácii, keď je odňatie FSC založené výlučne na odňatí inej bezpečnostnej previerky, bude súdne preskúmanie odňatia tejto FSC môcť byť účinné len v rozsahu, v akom bývalý držiteľ uvedenej FSC môže mať prístup k dôvodom, na ktorých je založené odňatie tejto inej bezpečnostnej previerky. Hoci naliehavé dôvody týkajúce sa najmä ochrany bezpečnosti štátu alebo medzinárodných vzťahov môžu brániť tomu, aby sa bývalému držiteľovi FSC oznámili skutočnosti, na ktorých je založené jej odňatie, príslušnému vnútroštátnemu súdu prislúcha, aby v rámci svojho súdneho preskúmania uplatnil postupy umožňujúce zosúladiť tieto naliehavé dôvody a potrebu zaručiť osobe podliehajúcej súdnej právomoci dodržanie jej procesných práv, akými sú právo byť vypočutý a zásada kontradiktórnosti.

Na tento účel sú členské štáty povinné stanoviť účinné súdne preskúmanie tak existencie a opodstatnenosti dôvodov, ktoré uvádza príslušný vnútroštátny orgán v súvislosti s bezpečnosťou štátu pri odmietnutí sprístupniť všetky alebo niektoré skutočnosti, na ktorých sa zakladá odňatie FSC v zmysle rozhodnutia 2013/488, ako aj zákonnosti tohto odňatia. Príslušný súd musí mať v tomto rámci možnosť oboznámiť sa so všetkými týmito skutočnosťami.

Pokiaľ ide o požiadavky, ktoré musí spĺňať súdne preskúmanie existencie a opodstatnenosti dôvodov uvádzaných príslušným vnútroštátnym orgánom vo vzťahu k bezpečnosti dotknutého členského štátu, je dôležité, aby bol súd poverený vykonať nezávislé preskúmanie všetkých právnych a skutkových okolností, ktoré uviedol príslušný vnútroštátny orgán, s cieľom posúdiť, či naliehavé dôvody skutočne bránia oznámeniu všetkých alebo niektorých dôvodov, na ktorých bolo založené sporné odňatie, ako aj s tým súvisiacich dôkazov. Ak tento súd dospeje k záveru, že bezpečnosť štátu nebráni aspoň čiastočnému sprístupneniu takýchto dôvodov alebo dôkazov, musí príslušnému vnútroštátnemu orgánu umožniť, aby sprístupnil dotknutej osobe chýbajúce dôvody a dôkazy. Ak tento orgán nesúhlasí s ich oznámením, uvedený súd pristúpi k preskúmaniu zákonnosti tohto odňatia len na základe dôvodov a dôkazov, ktoré boli oznámené. Ak sa naopak ukáže, že naliehavé dôvody skutočne bránia tomu, aby sa dotknutej osobe sprístupnili takéto dôvody alebo dôkazy, súdne preskúmanie zákonnosti tohto odňatia sa musí vykonať v rámci konania, ktoré primerane zabezpečí rovnováhu požiadaviek vyplývajúcich z týchto naliehavých dôvodov a požiadaviek vyplývajúcich z práva na účinnú súdnu ochranu, najmä právo na dodržanie zásady kontradiktórnosti. V každom prípade sa dotknutej osobe musí oznámiť podstata dôvodov, z ktorých vychádza uvedené odňatie.

V dôsledku toho Súdny dvor na jednej strane rozhodol, že článok 47 Charty nebráni vnútroštátnej právnej úprave a praxi, podľa ktorých rozhodnutie o odňatí FSC v zmysle rozhodnutia 2013/488 neuvádza utajované skutočnosti odôvodňujúce toto odňatie, a to vzhľadom na naliehavé dôvody týkajúce sa napríklad ochrany bezpečnosti štátu alebo medzinárodných vzťahov, pričom je však stanovené, že súd príslušný na posúdenie zákonnosti uvedeného odňatia má prístup k týmto skutočnostiam a že advokát bývalého držiteľa tejto FSC môže mať prístup k uvedeným skutočnostiam len so súhlasom dotknutých vnútroštátnych orgánov a pod podmienkou zaručenia ich dôveryhodnosti. Tento súd však musí dbať na to, aby sa nesprístupnenie skutočností obmedzilo na to, čo je striktné

nevyhnutné, a aby sa bývalému držiteľovi uvedenej FSC v každom prípade oznámila podstata dôvodov tohto odňatia spôsobom, ktorý riadne zohľadňuje nevyhnutnú dôvernú dôkazov.

Na druhej strane za predpokladu, že by článok 47 Charty bránil takejto právnej úprave a takejto praxi, tento článok nevyžaduje, aby príslušný vnútroštátny súd sám sprístupnil bývalému držiteľovi FSC, prípadne prostredníctvom jeho advokáta, určité utajované skutočnosti, ak sa nesprístupnenie týchto skutočností tomuto bývalému držiteľovi alebo jeho advokátovi nezdá byť odôvodnené. Prípadne tak môže urobiť príslušný vnútroštátny orgán. Ak uvedený orgán neudelí súhlas s týmto sprístupnením, tento súd pristúpi k preskúmaniu zákonnosti odňatia tejto FSC výlučne na základe dôvodov a dôkazov, ktoré boli sprístupnené.

2. Zásada *ne bis in idem*

Rozsudok z 25. januára 2024, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Craiova (C-58/22, [EU:C:2024:70](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Charta základných práv Európskej únie – Článok 50 – Zásada ne bis in idem – Trestné stíhanie začaté in rem – Uznesenie o zastavení trestného stíhania prijaté prokurátorom – Prípustnosť následného trestného stíhania začatého in personam pre tie isté skutky – Podmienky, ktoré musia byť splnené na to, aby sa dalo konštatovať, že vo vzťahu k osobe bolo vydané konečné rozhodnutie v trestnom konaní – Požiadavka vykonať dôkladné vyšetrovanie – Nevypočutie prípadného svedka – Nevypočutie dotknutej osoby ako „podozrivého““

Súdny dvor na základe návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Curtea de Apel Craiova (Odvolací súd Craiova, Rumunsko), poskytol spresnenia, pokiaľ ide o obidve zložky zásady *ne bis in idem* stanovenej v článku 50 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“)⁷, t. j. „bis“ a „idem“, a to v kontexte veci, v ktorej trestné stíhanie začaté proti osobe v druhom konaní bolo zastavené z dôvodu existencie uznesenia o zastavení trestného stíhania, ktoré bolo prijaté prokuratúrou v prvom konaní a z ktorého jasne nevyplýva, že by došlo k preskúmaniu právnej situácie tejto osoby ako osoby trestnoprávne zodpovednej za skutky zakladajúce skutkovú podstatu stíhaného trestného činu.

Dňa 30. apríla 2015 na zasadnutí družstva BX požadovala NR, ktorá bola predsedníčkou tohto družstva, od niektorých svojich zamestnancov, aby zaplatili peňažnú sumu, na zaplatenie ktorej bola ona povinná, a to pod hrozbou ukončenia ich pracovných zmlúv. Vzhľadom na to, že jej žiadosti nikto vyhovel, NR vydala a podpísala rozhodnutia o ukončení týchto zmlúv.

Dotknutí zamestnanci následne podali proti NR dve trestné oznámenia, ktoré boli zaregistrované na Parchetul de pe lângă Judecătoria Slatina (Prokuratúra pri prvostupňovom súde Slatina, Rumunsko) pod číslom 673/P/2016 a na Parchet de pe lângă Tribunalul Olt (Prokuratúra pri Vyššom súde Olt, Rumunsko) pod číslom 47/P/2016.

Vo veci 673/P/2016 prokurátor poverený touto vecou po tom, čo začal trestné stíhanie *in rem* pre trestný čin vydierania, vydal na základe správy policajného orgánu povereného vyšetrovaním uznesenie o zastavení trestného stíhania (ďalej len „predmetné uznesenie o zastavení trestného stíhania“). Oznamovatelia toto uznesenie v stanovených lehotách nenapadli. Okrem toho návrh na

⁷ Podľa tohto ustanovenia „nikoho nemožno stíhať alebo potrestať v trestnom konaní za trestný čin, za ktorý už bol v rámci Únie oslobodený alebo odsúdený konečným rozsudkom v súlade so zákonom“.

pokračovanie v prípravnom konaní v rámci trestného stíhania, ktorý podal hlavný prokurátor, nebol zo strany senátu pre prípravné konanie príslušného súdu potvrdený.

Vo veci 47/P/2016 bolo začaté trestné stíhanie *in personam* proti NR, a to pre trestný čin prijímania úplatku, pričom výsledkom tohto trestného stíhania bolo vydanie rozsudku Tribunalul Olt (Vyšší súd Olt, Rumunsko), ktorým bola NR odsúdená na trest odňatia slobody s podmieneným odkladom jeho výkonu. Na základe odvolania, ktoré podala NR, Curtea de Apel Craiova (Odvolací súd Craiova), ktorý je vnútroštátnym súdom, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, trestným rozsudkom č. 1207/2020 tento rozsudok zrušil z dôvodu údajného porušenia zásady *ne bis in idem* zakotvenej v článku 50 Charty.

Înalta Curte de Casație și Justiție (Najvyšší kasačný súd, Rumunsko), na ktorý Parchet de pe lângă Curtea de Apel Craiova (Prokuratúra pri odvolacom súde Craiova, Rumunsko) podala proti uvedenému rozsudku kasačný opravný prostriedok, v podstate konštatoval, že vnútroštátny súd nesprávne dospel k záveru, že sa uplatňuje zásada *ne bis in idem*, a to vzhľadom na to, že predmetnému uzneseniu o zastavení trestného stíhania nepredchádzalo žiadne meritórne posúdenie veci 673/P/2016 a že toto uznesenie nebolo riadne odôvodnené, a teda ho nemožno považovať za uznesenie s účinkami zastavenia trestného stíhania. Tento súd preto trestný rozsudok č. 1207/2020 zrušil a vec vrátil vnútroštátnemu súdu na opätovné prejednanie.

V rámci tohto opätovného prejednania sa vnútroštátny súd rozhodol predložiť Súdnemu dvoru otázku uplatniteľnosti zásady *ne bis in idem*, ktorá je zakotvená v článku 50 Charty, za okolností, o aké ide vo veci samej.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor pripomenul, že uplatnenie zásady *ne bis in idem* podlieha dvojakej podmienke, a to na jednej strane tomu, aby existovalo skoršie právoplatné rozhodnutie (podmienka „*bis*“), a na druhej strane tomu, aby sa na ten istý skutkový stav vzťahovalo skoršie rozhodnutie a neskoršie stíhanie alebo neskoršie rozhodnutia (podmienka „*idem*“).

Pokiaľ ide o podmienku „*bis*“, na to, aby sa určitá osoba mohla považovať za osobu, vo vzťahu ku ktorej bol za skutky, ktoré sa jej kladú za vinu, vydaný „konečný rozsudok“ v zmysle článku 50 Charty, je v prvom rade potrebné, aby trestné stíhanie bolo právoplatne zastavené v súlade s vnútroštátnym právom. V tejto veci platí, že vzhľadom na to, že jednak predmetné uznesenie o zastavení trestného stíhania nebolo oznamovateľmi vo veci samej v stanovených lehotách napadnuté, a jednak návrh na potvrdenie pokračovania v prípravnom konaní v rámci trestného stíhania, ktoré nariadil hlavný prokurátor Prokuratúry pri Prvostupňovom súde Slatina, bol zamietnutý, je zrejmé, že vo veci 673/P/2016 bolo trestné stíhanie s konečnou platnosťou zastavené a že predmetné uznesenie o zastavení trestného stíhania nadobudlo právoplatnosť, s výhradou overení, ktoré bude musieť uskutočniť vnútroštátny súd.

V druhom rade je na to, aby sa určitá osoba mohla považovať za osobu, vo vzťahu ku ktorej bol za skutky, ktoré sa jej kladú za vinu, vydaný „konečný rozsudok“ v zmysle článku 50 Charty, potrebné, aby rozhodnutie, ktorým sa ukončuje trestné stíhanie, bolo prijaté po meritórnom posúdení, a nie iba na základe procesných dôvodov. V tejto veci podmienku týkajúcu sa meritórneho posúdenia veci 673/P/2016 možno v prípade predmetného uznesenia o zastavení trestného stíhania považovať za splnenú len vtedy, ak toto uznesenie obsahuje posúdenie vzťahujúce sa na skutkové okolnosti údajného trestného činu, akou je predovšetkým analýza trestnej zodpovednosti NR ako domnelého páchatela tohto trestného činu. Nevypočutie svedkov, ktorí boli tiež prítomní na zasadnutí družstva BX 30. apríla 2015, by však mohlo predstavovať indíciu o tom, že k takejto analýze nedošlo, čo platí s výhradou overení, ktoré bude musieť uskutočniť vnútroštátny súd.

Pokiaľ ide o podmienku „*idem*“, zo samotného znenia článku 50 Charty vyplýva, že tento zakazuje trestne stíhať alebo sankcionovať tú istú osobu viac ako jedenkrát za to isté porušenie. V tejto

súvislosti Súdny dvor spresnil, že na účely určenia, či bol proti osobe vydaný „konečný rozsudok“ v zmysle tohto článku 50, musí z rozhodnutia, ktoré bolo vo vzťahu k nej vydané, jasne vyplývať, že počas vyšetrovania, ktoré predchádzalo tomuto rozhodnutiu, – a to bez ohľadu na skutočnosť, či bolo toto vyšetrovanie začaté *in rem* alebo *in personam*, – bola právna situácia uvedenej osoby ako osoby trestnoprávne zodpovednej za skutky zakladajúce skutkovú podstatu stíhaných trestných činov preskúmaná a v prípade, že došlo k vydaniu uznesenia o zastavení trestného stíhania, bola existencia tejto právnej situácie vylúčená. Ak to tak nie je, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu, zásada *ne bis in idem* sa neuplatňuje, a preto takúto osobu nemožno považovať za osobu, ktorá bola s konečnou platnosťou oslobodená v zmysle článku 50 Charty.

II. Všeobecné zásady práva Únie: zásady ekvivalencie a efektivity⁸

Rozsudok z 9. apríla 2024 (veľká komora), Profi Credit Polska (Obnova konania ukončeného právoplatným rozhodnutím) (C-582/21, [EU:C:2024:282](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Zásady práva Únie – Článok 4 ods. 3 ZEÚ – Zásada lojálnej spolupráce – Procesná autonómia – Zásady ekvivalencie a efektivity – Zásada konformného výkladu vnútroštátneho práva – Vnútroštátna právna úprava stanovujúca mimoriadny opravný prostriedok umožňujúci obnovu občianskeho konania ukončeného právoplatným rozsudkom – Dôvody – Neskoršie rozhodnutie Ústavného súdu, v ktorom sa konštatuje nesúlad ustanovenia vnútroštátneho práva, na základe ktorého bol tento rozsudok vydaný, s Ústavou – Odňatie možnosti konať z dôvodu porušenia práva – Extenzívne uplatňovanie tohto opravného prostriedku – Údajné porušenie práva Únie vyplývajúce z neskoršieho rozsudku Súdneho dvora, ktorý rozhodol o výklade tohto práva na základe článku 267 ZFEÚ – Smernica 93/13/EHS – Nekalé podmienky v spotrebiteľských zmluvách – Rozsudok pre zmeškanie – Neexistencia posúdenia nekalej povahy zmluvných podmienok z úradnej povinnosti“

Na základe návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Sąd Okręgowy Warszawa-Praga⁹ (Krajský súd, časť Varšava-Praha, Poľsko), Súdny dvor zasadajúci vo veľkej komore uskutočnil výklad článku 4 ods. 3 ZEÚ¹⁰, zásady ekvivalencie a zásady konformného výkladu vnútroštátneho práva v súvislosti s ochranou spotrebiteľov pred nekalými zmluvnými podmienkami v situácii, keď vnútroštátny súd, ktorý vyhovel žalobe predajcu alebo dodávateľa na základe spotrebiteľskej zmluvy právoplatným rozsudkom pre zmeškanie, nepreskúmal z úradnej povinnosti prípadnú existenciu nekalých podmienok v tejto zmluve v rozpore s povinnosťami, ktoré mu vyplývajú zo smernice 93/13¹¹.

Vo veci samej FY uzavrela s úverovou spoločnosťou Profi Credit Polska S.A. w Bielsku-Białej (ďalej len „Profi Credit Polska“), úverovou spoločnosťou, zmluvu o spotrebiteľskom úvere. Splatenie úveru bolo zabezpečené vystavením vlastnej bianko zmenky, ktorú podpísala FY a Profi Credit Polska ju neskôr doplnila.

Profi Credit Polska následne podala na príslušný prvostupňový súd žalobu, ktorou sa domáhala zaplatenia zostatku úveru, ktorý mal byť splatený, spolu s úrokmi. K žalobe bola pripojená iba uvedená zmenka a oznámenie o odstúpení od predmetnej úverovej zmluvy. Samotná zmluva nebola predložená.

⁸ V rámci tohto oddielu je potrebné uviesť aj nasledujúce rozsudky: rozsudok z 19. decembra 2024 (veľká komora), **Kaduna** (C-244/24 a C-290/24, [EU:C:2024:1038](#)), uvedený v oddiele IX.1 „Azylová politika“; rozsudok z 29. februára 2024, **Raad van bestuur va de Sociale verzekeringsbank (Prenos pozostalostných dávok)** (C-549/22, [EU:C:2024:184](#)), uvedený v oddiele XIX.2 „Obsah a rozsah“; rozsudok zo 4. októbra 2024 (veľká komora), **Litva a i./Parlament a Rada (Balík opatrení v oblasti mobility)** (C-541/20 až C-555/20, [EU:C:2024:818](#)), uvedený v oddiele XII „Doprava“.

⁹ Ďalej len „vnútroštátny súd“.

¹⁰ V tomto ustanovení je zakotvená zásada lojálnej spolupráce, podľa ktorej procesné podmienky žalôb určených na zabezpečenie ochrany práv, ktoré osobám podliehajúcim súdnej právomoci vyplývajú z práva Únie, nemôžu byť nepriaznivejšie ako procesné podmienky týkajúce sa podobných žalôb vnútroštátnej povahy (zásada ekvivalencie) a nesmú prakticky znemožniť alebo nadmerne sťažiť výkon práv, ktoré priznáva právny poriadok Únie (zásada efektivity).

¹¹ Smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Ú. v. ES L 95, 1993, s. 29; Mim. vyd. 15/002, s. 288). Článok 6 ods. 1 tejto smernice okrem iného stanovuje, že členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky, ktoré sú použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa. Článok 7 ods. 1 ukladá členským štátom povinnosť stanoviť primerané a účinné prostriedky, ktoré by „zabránili súvislému uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov“.

Prvostupňový súd vyhlásil rozsudok pre zmeškanie, v ktorom uložil FY povinnosť zaplatiť spoločnosti Profi Credit Polska sumu uvedenú na zmenke zvýšenú o zákonné úroky z omeškania, pričom sa opieral len o uvedenú zmenku a údaje uvedené v žalobe.

FY nepodala opravný prostriedok proti rozsudku pre zmeškanie, ktorý nadobudol právoplatnosť po uplynutí lehoty stanovenej na tento účel.

Keďže FY usúdila, že prvostupňový súd nezohľadnil smernicu 93/13, ako ju vykladá Súdny dvor¹², keď vyhovel žalobe spoločnosti Profi Credit Polska na základe zmenky, ktorú vystavila, bez toho, aby preskúmal prípadnú nekalú povahu podmienok zmluvy o úvere, najmä pokiaľ ide o náklady na úver bez úrokov, podala na tomto súde návrh na obnovu konania.

Keďže tento návrh bol zamietnutý, FY podala odvolanie na vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania.

Vnútroštátny súd sa domnieval, že vzhľadom na to, že prvostupňový súd nepreskúmal zmluvu o úvere, a ani prípadnú nekalú povahu podmienok, ktoré obsahovala, je pravdepodobné, že rozsudok pre zmeškanie porušuje smernicu 93/13, ako ju vyložil Súdny dvor, a preto sa tento súd pýtal, či mu právo Únie neukladá povinnosť vyhovieť návrhu na obnovu konania, ktorý podala FY, bez ohľadu na skutočnosť, že FY proti rozsudku pre zmeškanie nepodala opravný prostriedok.

Tento súd sa konkrétne pýtal, či mu právo Únie ukladá povinnosť extenzívne vykladať vnútroštátne procesné ustanovenia stanovujúce mimoriadny opravný prostriedok umožňujúci osobe podliehajúcej súdnej právomoci podať návrh na obnovu konania ukončeného právoplatným rozsudkom. Podľa vnútroštátneho práva môže byť takýto návrh úspešný najmä v prípade, že vnútroštátne ustanovenie uplatňované v predmetnom súdnom konaní bolo neskôr Ústavným súdom vyhlásené za nezlučiteľné s Ústavou alebo iným právnym predpisom vyššej právnej sily, alebo v prípade, že dotknutému účastníkovi konania bola protiprávne v dôsledku porušenia práva odňatá možnosť konať.¹³

Prvá otázka vnútroštátneho súdu sa týkala toho, či povinnosť lojálnej spolupráce a zásada ekvivalencie vyžadujú, aby prvý z týchto mimoriadnych opravných prostriedkov umožňoval podať návrh na obnovu konania ukončeného právoplatným rozsudkom aj v prípade, ak z rozhodnutia v prejudiciálnom konaní týkajúceho sa výkladu práva Únie, ktoré bolo vydané Súdnym dvorom¹⁴ po takomto právoplatnom rozsudku, vyplýva, že tento rozsudok je založený na ustanovení vnútroštátneho práva, ktoré je nezlučiteľné s právom Únie. Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd pýtal, či mu zásada konformného výkladu ukladá povinnosť vykladať vnútroštátne ustanovenie, ktoré stanovuje možnosť účastníka podať návrh na obnovu konania ukončeného právoplatným rozsudkom, ak mu bola odňatá možnosť konať z dôvodu porušenia práva, tak, aby do jeho pôsobnosti patrila situácia, o akú ide vo veci samej.

Posúdenie Súdnym dvorom

O prvej otázke

Súdny dvor najskôr uviedol, že dodržiavanie práva na účinnú súdnu ochranu neznamena povinnosť členských štátov stanoviť mimoriadne opravné prostriedky umožňujúce obnoviť konanie ukončené právoplatným rozsudkom, v nadväznosti na rozsudok v prejudiciálnom konaní týkajúci sa výkladu, a následne zdôraznil význam zásady právnej sily rozhodnutej veci v právnom poriadku Únie a vo vnútroštátnych právnych poriadkoch. Ak totiž neexistuje právna úprava Únie v dotknutej oblasti,

¹² Rozsudok z 13. septembra 2018, Profi Credit Polska (C-176/17, [EU:C:2018:711](#)).

¹³ Ako v podstate stanovuje článok 401¹ a článok 401 ods. 2 poľského Občianskeho súdneho poriadku.

¹⁴ Ďalej len „rozsudok v prejudiciálnom konaní týkajúci sa výkladu“.

podmienky uplatňovania uvedenej zásady musí stanoviť vnútroštátny právny poriadok členských štátov v súlade so zásadou procesnej autonómie, pričom však musí rešpektovať zásady ekvivalencie a efektivity.

Ak uplatniteľné vnútroštátne procesné normy upravujú za určitých podmienok možnosť vnútroštátneho súdu zrušiť rozhodnutie s právnou silou rozhodnutej veci s cieľom zosúladiť situáciu s vnútroštátnym právom, táto možnosť sa v súlade so zásadami ekvivalencie a efektivity musí využiť, ak sú tieto podmienky splnené, na obnovenie súladu predmetnej situácie s právnou úpravou Únie. Vnútroštátnemu súdu konkrétne prináleží, aby z pohľadu procesných podmienok opravných prostriedkov vo vnútroštátnom právnom poriadku overil dodržiavanie zásady ekvivalencie s ohľadom na predmet, dôvod a podstatné náležitosti dotknutých opravných prostriedkov.

V tejto veci toto overenie zahŕňalo preskúmanie, či v prípade, že vnútroštátne právo priznáva osobám podliehajúcim súdnej právomoci právo podať návrh na obnovu konania ukončeného právoplatným rozsudkom založeným na ustanovení vnútroštátneho práva, ktorého nesúlad neskôr konštatoval Trybunał Konstytucyjny (Ústavný súd, Poľsko)¹⁵, treba osobám podliehajúcim súdnej právomoci priznať rovnocenné právo, ak z rozhodnutia týkajúceho sa výkladu, ktoré bolo vydané v prejudiciálnom konaní po vydaní takéhoto právoplatného rozsudku, vyplýva, že tento rozsudok je založený na ustanovení vnútroštátneho práva, ktoré je nezlučiteľné s právom Únie.

Takéto overenie malo zistiť, či je možné medzi týmito dvoma typmi rozhodnutí konštatovať rovnocennosť.

V tejto súvislosti Súdny dvor poukázal najmä na to, že rozhodnutia Ústavného súdu obsahujú konštatovanie týkajúce sa nesúladu predmetného ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré si nevyžaduje prijatie následného súdneho rozhodnutia a ktoré má za následok, že toto ustanovenie stráca svoju záväznosť a je odstránené z vnútroštátneho právneho poriadku, čoho priamym dôsledkom je, že právoplatný rozsudok, ktorý bol vydaný na základe uvedeného ustanovenia, nemá svoj právny základ.

Rozsudky v prejudiciálnom konaní týkajúce sa výkladu sa odlišujú od rozhodnutí Ústavného súdu v tom, že Súdny dvor sa pri výklade práva Únie priamo nevyjadruje k prípadnému nesúladu ustanovenia vnútroštátneho práva. Aj keď úlohou Súdného dvora je poskytnúť záväzný výklad práva Únie, za dôsledky, ktoré z tohto výkladu vyplývajú pre konkrétny prípad, sú zodpovedné vnútroštátne súdy. Z dôvodu jasného rozdelenia úloh medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdnym dvorom, ktoré charakterizuje prejudiciálne konanie, má len vnútroštátny súd právomoc vykladať a uplatňovať vnútroštátne právo, a tiež implementovať vo veci, ktorú prejednáva, výklad poskytnutý Súdnym dvorom v odpovedi na svoj návrh na začatie prejudiciálneho konania.

V dôsledku toho ak mimoriadny opravný prostriedok stanovený vnútroštátnym procesným ustanovením umožňuje osobe podliehajúcej súdnej právomoci podať návrh na obnovu konania, ktoré viedlo k vydaniu právoplatného rozsudku, odvolávajú sa na neskoršie rozhodnutie Ústavného súdu dotknutého členského štátu o nesúlade ustanovenia vnútroštátneho práva s Ústavou tohto členského štátu, na základe ktorého bol tento rozsudok vydaný, článok 4 ods. 3 ZEÚ a uvedená zásada ekvivalencie nevyžadujú, aby bol tento opravný prostriedok možný aj z dôvodu odvolania sa na rozsudok v prejudiciálnom konaní týkajúci sa výkladu.¹⁶

¹⁵ Tento súd sa ďalej označuje ako „Ústavný súd“. Rozhodnutia, v ktorých Ústavný súd konštatuje nesúlad ustanovenia vnútroštátneho práva s poľskou Ústavou, alebo inou normou vyššej právnej sily alebo určitým výkladom takéhoto ustanovenia, sa ďalej označujú ako „rozhodnutia Ústavného súdu“.

¹⁶ Ak konkrétne dôsledky takéhoto rozhodnutia tohto Ústavného súdu, pokiaľ ide o ustanovenie vnútroštátneho práva alebo výklad takéhoto ustanovenia, na ktorom je založený uvedený konečný rozsudok, vyplývajú priamo z tohto rozhodnutia.

Súdny dvor na úvod pripomenul, že vzhľadom na to, že len vnútroštátne sudy majú právomoc vykladať vnútroštátne právo, je na vnútroštátnom súde, aby posúdil, či vzhľadom na limity zásady konformného výkladu, ktoré predstavujú všeobecné právne zásady, a nemožnosť výkladu *contra legem*, predmetné ustanovenie vnútroštátneho práva, ktoré umožňuje obnoviť konanie ukončené právoplatným rozsudkom v prípade, že dotknutému účastníkovi konania bola odňatá možnosť konať z dôvodu porušenia práva, môže byť predmetom extenzívneho výkladu, aby sa na situáciu, o akú ide vo veci samej, vzťahoval tento dôvod obnovy konania.

Súdny dvor však poskytol tomuto súdu určité usmernenia s ohľadom na informácie uvedené v návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

Súdny dvor konkrétne uviedol, že konanie pred prvostupňovým súdom sa musí preskúmať ako celok, pričom sa zohľadní nielen skutočnosť, že rozsudok pre zmeškanie bol vydaný bez toho, aby sa z úradnej povinnosti preskúmala prípadná nekalá povaha podmienok zmluvy o úvere uzavretej s FY, ale aj procesné podmienky týkajúce sa uplatnenia práva podať proti takémuto rozsudku opravný prostriedok.

Vnútroštátnemu súdu teda prináleží overiť, či podmienky veci samej môžu „zbaviť účastníka konania možnosti konať z dôvodu porušenia práva“ v zmysle predmetného ustanovenia vnútroštátneho práva, pokiaľ neumožňujú zabezpečiť dodržiavanie práv, ktoré spotrebiteľovi vyplývajú zo smernice 93/13.

Okrem toho Súdny dvor uviedol, že priznanie práva na obnovu konania ukončeného právoplatným rozsudkom na základe zásady konformného výkladu nemožno považovať za jediný prostriedok, ktorý môže zaručiť spotrebiteľovi ochranu sledovanú smernicou 93/13 za okolností, o aké ide vo veci samej.

Povinnosť členských štátov zabezpečiť účinnosť práv, ktoré osobám podliehajúcim súdnej právomoci vyplývajú z práva Únie, zahŕňa požiadavku účinnej súdnej ochrany, najmä pokiaľ ide o procesné podmienky konaní založených na takýchto právach. Ak teda procesné podmienky upravujúce výkon práva podať proti rozsudku pre zmeškanie opravný prostriedok neumožňujú zabezpečiť dodržiavanie práv, ktoré spotrebiteľom vyplývajú zo smernice 93/13, toto konanie nie je v súlade s právom spotrebiteľov na účinný prostriedok nápravy.

Ak by sa teda vnútroštátny súd domnieval, že extenzívny výklad, ktorý zamýšľa prijať, nie je možný, spotrebiteľka, akou je FY, musí mať k dispozícii iný právny prostriedok, aby jej bola skutočne zaručená ochrana požadovaná smernicou 93/13.

V takejto situácii zásada efektivity vyžaduje, aby dodržiavanie práv zaručených smernicou 93/13 bolo zabezpečené v rámci konania o výkone rozsudku pre zmeškanie alebo po jeho skončení. V situácii, v ktorej sa konanie o výkone rozhodnutia skončilo, musí mať spotrebiteľ možnosť namietat v samostatnom následnom konaní nekalú povahu podmienok zmluvy, aby mohol účinne a v plnom rozsahu uplatniť svoje práva na základe tejto smernice s cieľom získať náhradu finančnej ujmy spôsobenej uplatnením týchto podmienok.

III. Ochrana osobných údajov¹⁷

1. Telefonická a elektronická komunikácia

Rozsudok z 30. apríla 2024 (plénium), La Quadrature du Net a i. (Osobné údaje a boj proti falšovaniu) (C-470/21, [EU:C:2024:370](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Spracúvanie osobných údajov a ochrana súkromia v sektore elektronických komunikácií – Smernica 2002/58/EHS – Dôvernosť elektronickej komunikácie – Ochrana – Článok 5 a článok 15 ods. 1 ZEÚ – Charta základných práv Európskej únie – Články 7, 8, 11 a článok 52 ods. 1 – Vnútroštátne právne predpisy, ktorých cieľom je prostredníctvom činnosti orgánu verejnej moci bojovať proti porušovaniu autorských práv, ku ktorému dochádza online – Postup tzv. „odstupňovanej reakcie“ – Prvotné zhromažďovanie IP adries použitých na činnosti, ktoré porušujú autorské práva alebo s nimi súvisiace práva, organizáciami nositeľov práv – Následný prístup orgánu verejnej moci zodpovedného za ochranu autorských práv a s nimi súvisiacich práv k údajom o totožnosti zodpovedajúcim týmto IP adresám, ktoré uchovávajú poskytovatelia elektronických komunikačných služieb – Automatizované spracúvanie – Požiadavka predchádzajúceho preskúmania zo strany súdu alebo nezávislého správneho orgánu – Hmotnoprávne a procesné podmienky – Záruky proti rizikám zneužitia, ako aj proti akémukoľvek nezákonnému prístupu k týmto údajom a ich protiprávnemu používaniu“

V posledných rokoch sa od Súdneho dvora viackrát žiadalo, aby sa vyjadril k uchovávaniu osobných údajov a prístupu k nim v oblasti elektronických komunikácií, a v dôsledku toho vytvoril v tejto oblasti bohatú judikatúru.¹⁸ Na základe návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podala Conseil d'État (Štátna rada, Francúzsko), Súdny dvor, zasadajúci v pléne, rozvinul túto judikatúru tým, že spresnil jednak podmienky, za ktorých sa všeobecné uchovávanie IP adries poskytovateľmi elektronických komunikačných služieb nemusí považovať za také, ktoré spôsobuje závažný zásah do práv na rešpektovanie súkromného života, na ochranu osobných údajov a na slobodu prejavu zaručených Chartou¹⁹, a jednak možnosť orgánu verejnej moci získať prístup k určitým osobným údajom uchovávaným v súlade s takýmito podmienkami v rámci boja proti porušeniam práv duševného vlastníctva, ku ktorým dochádza online.

V tejto veci štyri združenia predložili Premier ministre (predseda vlády, Francúzsko) žiadosť o zrušenie dekrétu o automatizovanom spracúvaní osobných údajov²⁰. Vzhľadom na to, že tejto žiadosti sa nevyhovelo, podali tieto združenia na Conseil d'État (Štátna rada) žalobu o neplatnosť tohto

¹⁷ V rámci tohto oddielu je potrebné uviesť aj nasledujúci rozsudok: rozsudok z 5. marca 2024 (veľká komora), **Kočner/Europol** (C-755/21 P, [EU:C:2024:202](#)), uvedený v časti X.3 „Spracúvanie osobných údajov Europolom“.

¹⁸ Pozri najmä rozsudky z 21. decembra 2016, **Tele2 Sverige a Watson a i.** (C-203/15 a C-698/15, [EU:C:2016:970](#)); z 2. októbra 2018, **Ministerio Fiscal** (C-207/16, [EU:C:2018:788](#)); zo 6. októbra 2020, **La Quadrature du Net a i.** (C-511/18, C-512/18 a C-520/18, [EU:C:2020:791](#)); z 2. marca 2021, **Prokuratuur** (Podmienky prístupu k údajom týkajúcim sa elektronických komunikácií) (C-746/18, [EU:C:2021:152](#)); zo 17. júna 2021, **M.I.C.M.** (C-597/19, [EU:C:2021:492](#)), a z 5. apríla 2022, **Commissioner of An Garda Síochána a i.** (C-140/20, [EU:C:2022:258](#)).

¹⁹ Články 7, 8 a 11 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).

²⁰ Décret n° 2010-236, du 5 mars 2010, relatif au traitement automatisé de données à caractère personnel autorisé par l'article L. 331-29 du code de la propriété intellectuelle dénommé „Système de gestion des mesures pour la protection des œuvres sur internet“ (dekrét č. 2010-236 z 5. marca 2010 o automatizovanom spracúvaní osobných údajov povolenom článkom L. 331-29 Zákonníka duševného vlastníctva s názvom „Systém riadenia opatrení na ochranu diel na internete“) (JORF č. 56 zo 7. marca 2010, text č. 19) v znení décret n° 2017-924, du 6 mai 2017, relatif à la gestion des droits d'auteur et des droits voisins par un organisme de gestion de droits et modifiant le code de la propriété intellectuelle (dekrét č. 2017-924 zo 6. mája 2017 o správe autorských práv a s nimi súvisiacich práv organizáciou správy práv a o zmene Zákonníka duševného vlastníctva (JORF č. 109 z 10. mája 2017, text č. 176).

implicitného zamietavého rozhodnutia. Podľa ich názoru tento dekrét, ako aj ustanovenia, ktoré tvoria jeho právny základ²¹, porušujú právo Únie.

Podľa francúzskych právnych predpisov má Haute Autorité pour la diffusion des œuvres et la protection des droits sur internet (Vysoký úrad pre šírenie diel a ochranu práv na internete) (Hadopi) na účely identifikácie osôb zodpovedných za porušovanie autorských práv alebo s nimi súvisiacich práv, ku ktorému dochádza online, povolenie na prístup k určitým údajom, ktoré sú povinní uchovávať poskytovatelia elektronických komunikačných služieb. Tieto údaje sa týkajú totožnosti dotknutej osoby zodpovedajúcej jej IP adrese, ktoré predtým zhromaždili organizácie nositeľov práv. Po identifikácii držiteľa IP adresy použitej na činnosti, ktoré predstavujú takéto porušenie, sa Hadopi riadi postupom tzv. „odstupňovanej reakcie“. Konkrétne je tento úrad oprávnený zaslať tejto osobe dve odporúčania, ktoré sú podobné upozorneniam, a ak činnosti pretrvávajú, list, v ktorom jej oznámi, že jej činnosti môžu viesť k trestnému stíhaniu. Napokon má právo obrátiť sa na prokuratúru na účely stíhania uvedenej osoby.²²

V tomto kontexte sa Conseil d'État (Štátna rada) pýtala Súdneho dvora na výklad smernice o súkromí a elektronických komunikáciách v spojení s Chartou.²³

Posúdenie Súdnym dvorom

V prvom rade, pokiaľ ide o uchovávanie údajov o totožnosti a zodpovedajúcich IP adries, Súdny dvor zdôraznil, že nie každé všeobecné a nediferencované uchovávanie IP adries nevyhnutne predstavuje závažný zásah do práv na rešpektovanie súkromného života, na ochranu osobných údajov a na slobodu prejavu zaručených Chartou.

Povinnosť zabezpečiť takéto uchovávanie môže byť odôvodnená cieľom boja proti trestným činom vo všeobecnosti, ak je skutočne vylúčené, že by toto uchovávanie mohlo viesť k závažným zásahom do súkromného života dotknutej osoby z dôvodu možnosti vyvodiť presné závery o tejto osobe, a to najmä prostredníctvom prepojenia týchto IP adries so súborom údajov o prenose dát alebo polohe.

Členský štát, ktorý má v úmysle uložiť poskytovateľom elektronických komunikačných služieb takúto povinnosť, sa preto musí ubezpečiť, že spôsoby uchovávania týchto údajov vylučujú, aby bolo možné vyvodiť presné závery o súkromnom živote dotknutých osôb.

Súdny dvor spresnil, že spôsoby uchovávania musia zahŕňať samotnú štruktúru uchovávania, ktorá musí byť v podstate organizovaná tak, aby sa zabezpečilo skutočne nepriepustné oddelenie jednotlivých kategórií uchovávaných údajov. Vnútroštátne pravidlá týkajúce sa týchto spôsobov tak musia zabezpečiť, aby sa každá kategória údajov vrátane údajov o totožnosti a IP adries uchovávala úplne oddelene od ostatných kategórií uchovávaných údajov a aby bolo toto oddelenie skutočne nepriepustné, a to prostredníctvom bezpečného a spoľahlivého informatizovaného systému. Navyše v rozsahu, v akom tieto pravidlá stanovujú možnosť prepojenia uchovávaných IP adries s totožnosťou dotknutej osoby na účely boja proti porušeniam, musia umožniť takéto prepojenie len s použitím účinného technického postupu, ktorý nespochybňuje efektívnosť nepriepustného oddelenia týchto kategórií údajov. Spoľahlivosť tohto oddelenia musí podliehať pravidelnej kontrole zo strany tretieho

²¹ Najmä článok L. 331-21 tretí až piaty odsek Zákonníka duševného vlastníctva.

²² S účinnosťou od 1. januára 2022 sa Hadopi zlúčil s Conseil supérieur de l'audiovisuel (Najvyššia audiovizuálna rada) (CSA), iným nezávislým orgánom verejnej moci, aby vytvorili Autorité de régulation de la communication audiovisuelle et numérique (Úrad pre reguláciu audiovizuálnych a digitálnych komunikácií) (ARCOM). Postup odstupňovanej reakcie však zostal v podstate nezmenený.

²³ Článok 15 ods. 1 smernice 2002/58/ES Európskeho parlamentu a Rady z 12. júla 2002, týkajúcej sa spracovávania osobných údajov a ochrany súkromia v sektore elektronických komunikácií (smernica o súkromí a elektronických komunikáciách) (Ú. v. ES L 201, 2002, s. 37; Mim. vyd. 13/029, s. 514), zmenenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/136/ES z 25. novembra 2009 (Ú. v. EÚ L 337, 2009, s. 11) (ďalej len „smernica o súkromí a elektronických komunikáciách“), v spojení s článkami 7, 8, 11 a článkom 52 ods. 1 Charty.

orgánu verejnej moci. Pokiaľ uplatniteľné vnútroštátne právne predpisy stanovujú takéto prísne požiadavky, zásah vyplývajúci z tohto uchovávaní IP adres nemožno kvalifikovať ako „závažný“.

Súdny dvor preto dospel k záveru, že v prípade legislatívneho rámca, ktorý zaručuje, že žiadna kombinácia údajov neumožní vyvodiť presné závery o súkromnom živote osôb, ktorých údaje sa uchovávajú, smernica o súkromí a elektronických komunikáciách v spojení s Chartou nebráni tomu, aby členský štát uložil povinnosť všeobecného a nediferencovaného uchovávaní IP adres na obdobie nepresahujúce to, čo je striktne nevyhnutné, na účely boja proti trestným činom vo všeobecnosti.

V druhom rade, pokiaľ ide o prístup k údajom o totožnosti zodpovedajúcim IP adresám, Súdny dvor rozhodol, že smernica o súkromí a elektronických komunikáciách v spojení s Chartou v zásade nebráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá orgánu verejnej moci povoľuje prístup k týmto údajom uchovávaným poskytovateľmi elektronických komunikačných služieb oddelene a skutočne nepriepustne, a to s jediným cieľom umožniť tomuto orgánu identifikovať držiteľov týchto adres podozrivých zo zodpovednosti za porušenia autorských práv a s nimi súvisiacich práv na internete, a prijať voči nim opatrenia. V takom prípade musí vnútroštátna právna úprava zakázať zamestnancom, ktorí majú takýto prístup, po prvé sprístupňovať v akejkoľvek forme informácie o obsahu súborov prehliadaných týmito držiteľmi, s výnimkou ich sprístupnenia na účely podania na prokuratúru, po druhé vykonávať akékoľvek sledovanie prechádzania stránok týmito držiteľmi a po tretie používať tieto IP adresy na iné účely, než je prijatie týchto opatrení.

V tomto kontexte Súdny dvor predovšetkým pripomenul, že hoci sloboda prejavu a dôvernosc osobných údajov sú prvoradými záujmami, tieto základné práva nie sú absolútne. V rámci vyváženía dotknutých práv a záujmov musia totiž tieto práva niekedy ustúpiť iným základným právam a požiadavkám všeobecného záujmu, akými sú ochrana verejného poriadku a predchádzanie trestným činom alebo ochrana práv a slobôd iných. Tak je to najmä v prípade, keď prevaha priznaná uvedeným prvoradým záujmom môže narušiť účinnosť trestného vyšetrovania najmä tým, že znemožňuje alebo nadmerne sťažuje účinnú identifikáciu páchatelia trestného činu a uloženie sankcie voči nemu.

V tom istom kontexte Súdny dvor tiež odkázal na svoju judikatúru, podľa ktorej, pokiaľ ide o boj proti trestným činom porušujúcim autorské práva alebo s nimi súvisiace práva, ku ktorým dochádza online, okolnosť, že prístup k IP adresám môže predstavovať jediný prostriedok vyšetrovania umožňujúci identifikáciu dotknutej osoby, preukazuje, že uchovávanie týchto adres a prístup k nim sú striktne nevyhnutné na dosiahnutie sledovaného cieľa, a teda zodpovedajú požiadavke proporcionality. Neumožnenie takéhoto prístupu by navyše znamenalo skutočné riziko systémovej beztretnosti trestných činov spáchaných online alebo ktorých spáchanie alebo prípravu uľahčujú charakteristické znaky internetu. Existencia takéhoto rizika pritom predstavuje relevantnú okolnosť na účely posúdenia v rámci vyvažovania rôznych dotknutých práv a záujmov, či je zásah do práv na rešpektovanie súkromného života, na ochranu osobných údajov a na slobodu prejavu primeraným opatrením vzhľadom na cieľ boja proti trestným činom.

V treťom rade Súdny dvor pri rozhodovaní o tom, či prístup orgánu verejnej moci k údajom o totožnosti zodpovedajúcim IP adrese musí podliehať predchádzajúcemu preskúmaniu zo strany súdu alebo nezávislého správneho orgánu, konštatoval, že požiadavka takéhoto preskúmania sa uplatní vtedy, ak v kontexte vnútroštátnej právnej úpravy predstavuje tento prístup riziko závažného zásahu do základných práv dotknutej osoby v tom zmysle, že by mohol tomuto orgánu verejnej moci umožniť vyvodiť presné závery o súkromnom živote tejto osoby a prípadne vytvoriť jej podrobný profil. Naopak táto požiadavka predchádzajúceho preskúmania sa neuplatní, ak zásah do základných práv nemožno kvalifikovať ako závažný.

V tejto súvislosti Súdny dvor spresnil, že ak je zavedený mechanizmus uchovávaní, ktorý zabezpečuje skutočne nepriepustné oddelenie rôznych kategórií uchovávaných údajov, prístup orgánu verejnej moci k údajom o totožnosti zodpovedajúcim IP adresám v zásade nepodlieha požiadavke

predchádzajúceho preskúmania. Takýto prístup výlučne na účely identifikácie držiteľa IP adresy totiž vo všeobecnosti nepredstavuje závažný zásah do vyššie uvedených práv.

Súdny dvor však nevylúčil, že v atypických situáciách existuje riziko, že v rámci takého postupu, akým je postup odstupňovanej reakcie dotknutý vo veci samej, môže orgán verejnej moci vyvodiť presné závery o súkromnom živote dotknutej osoby, a to najmä vtedy, ak táto osoba opakovane, či dokonca vo veľkom rozsahu vykonáva činnosti porušujúce autorské práva alebo s nimi súvisiace práva na sieťach so vzájomným sprístupňovaním (peer-to-peer) v súvislosti s chránenými dielami určitých druhov, ktoré odhaľujú prípadné citlivé informácie o súkromnom živote uvedenej osoby.

V tejto veci držiteľ IP adresy môže byť osobitne vystavený takémuto riziku, ak má orgán verejnej moci rozhodnúť o tom, či postúpi vec prokuratúre na účely jeho stíhania. S priebehom jednotlivých fáz postupu odstupňovanej reakcie, ktorý je postupným procesom, totiž môže intenzita zásahu do práva na rešpektovanie súkromného života postupne narastať. Prístup príslušného orgánu k súboru údajov týkajúcich sa dotknutej osoby, ktoré boli nazhromaždené v priebehu rôznych etáp tohto postupu, môže umožniť vyvodenie presných záverov o súkromnom živote tejto osoby. V dôsledku toho musí vnútroštátna právna úprava stanoviť predchádzajúce preskúmanie, ku ktorému musí dôjsť skôr, než môže orgán verejnej moci prepojiť údaje o totožnosti s takýmto súborom údajov, a pred prípadným zaslaním listu s oznámením, v ktorom sa konštatuje, že táto osoba sa dopustila skutkov, ktoré môžu byť trestne stíhané. Toto preskúmanie musí okrem toho zachovať účinnosť postupu odstupňovanej reakcie tým, že umožní najmä identifikovať prípady ďalšieho možného opakovania dotknutého protiprávneho konania. Na tento účel musí byť toto konanie organizované a štruktúrované tak, aby údaje o totožnosti osoby zodpovedajúce IP adresám vopred zhromaždeným z internetu nemohli byť osobami zodpovednými za preskúmanie skutkov v rámci príslušného orgánu verejnej moci automaticky prepojené s informáciami, ktoré tento orgán už má k dispozícii a ktoré by mohli umožniť vyvodiť presné závery o súkromnom živote tejto osoby.

Okrem toho, pokiaľ ide o predmet predchádzajúceho preskúmania, Súdny dvor uviedol, že v prípadoch, keď je dotknutá osoba podozrivá z toho, že sa dopustila porušenia, ktoré patrí medzi trestné činy vo všeobecnosti, súd alebo nezávislý správny orgán zodpovedný za toto preskúmanie musí prístup odmietnuť, ak by tento prístup umožnil orgánu verejnej moci vyvodiť presné závery o súkromnom živote uvedenej osoby. Naproti tomu aj prístup umožňujúci vyvodiť takéto presné závery by mal byť povolený v prípadoch, keď je dotknutá osoba podozrivá zo spáchania trestného činu, o ktorom sa dotknutý členský štát môže domnievať, že zasahuje do základného záujmu spoločnosti, a teda patrí medzi závažnú trestnú činnosť.

Súdny dvor tiež spresnil, že predchádzajúce preskúmanie nemôže byť v žiadnom prípade úplne automatizované, pretože pokiaľ ide o trestné vyšetrovanie, takéto preskúmanie vyžaduje vyváženie legitímnych záujmov súvisiacich s bojom proti trestnej činnosti na jednej strane a rešpektovania súkromného života a ochrany osobných údajov na druhej strane. Toto vyváženie si vyžaduje zásah fyzickej osoby, ktorý je o to viac potrebnější, že automatizácia a veľký rozsah predmetného spracúvania údajov so sebou prináša riziká pre súkromie.

Súdny dvor tak dospel k záveru, že možnosť osôb zodpovedných za preskúmanie skutkov v rámci orgánu verejnej moci prepojiť údaje o totožnosti osoby zodpovedajúce IP adrese so súbormi, ktoré obsahujú informácie umožňujúce poznať názvy chránených diel, ktorých sprístupnenie na internete odôvodnilo zhromažďovanie IP adries organizáciami nositeľov práv, musí v prípade, keď tá istá osoba zopakovala činnosť porušujúcu autorské právo alebo s ním súvisiace práva, podliehať predchádzajúcemu preskúmaniu zo strany súdu alebo nezávislého správneho orgánu. Toto preskúmanie nemôže byť úplne automatizované a musí k nemu dôjsť pred takýmto prepojením, ktoré môže v takýchto prípadoch umožniť vyvodenie presných záverov o súkromnom živote uvedenej osoby, ktorej IP adresa bola použitá na činnosti, ktoré môžu porušovať autorské právo alebo s ním súvisiace práva.

V štvrtom a poslednom rade Súdny dvor uviedol, že systém spracúvania údajov používaný orgánom verejnej moci musí podliehať v pravidelných intervaloch kontrole nezávislého orgánu, ktorý má voči tomuto orgánu postavenie tretej strany. Cieľom tejto kontroly je overiť integritu systému vrátane overenia účinných záruk proti rizikám zneužívajúceho alebo nezákonného prístupu k týmto údajom a ich používania, ako aj jeho účinnosti a spoľahlivosti pri odhaľovaní možných porušení.

V tomto rámci Súdny dvor poznamenal, že v tejto veci automatizované spracúvanie osobných údajov vykonávané orgánom verejnej moci na základe informácií týkajúcich sa porušení práv zistených organizáciami nositeľov práv môže zahŕňať určitý počet falošne pozitívnych prípadov a najmä riziko, že potenciálne veľmi veľké množstvo údajov môže byť použité tretími osobami na zneužívajúce alebo protiprávne účely, čo vysvetľuje potrebu takejto kontroly.

Súdny dvor okrem toho dodal, že toto spracúvanie musí dodržiavať osobitné pravidlá ochrany týchto údajov stanovené v smernici 2016/680²⁴. Hoci totiž v tejto veci nemá orgán verejnej moci vlastné rozhodovacie právomoci v rámci postupu odstupňovanej reakcie, musí byť kvalifikovaný ako „orgán verejnej moci“, ktorý sa podieľa na predchádzaní trestným činom a ich odhaľovaní, a teda patrí do jeho pôsobnosti. Osoby zapojené do takéhoto postupu tak musia požívať všetky hmotnoprávne a procesné záruky stanovené smernicou 2016/680, pričom ich stanovenie vo vnútroštátnych právnych predpisoch prináleží overiť vnútroštátnemu súdu.

Rozsudok z 30. apríla 2024 (veľká komora), Procura della Repubblica presso il Tribunale di Bolzano (C-178/22, [EU:C:2024:371](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Spracovávanie osobných údajov v sektore elektronických komunikácií – Dôvernosc správy – Poskytovatelia elektronických komunikačných služieb – Smernica 2002/58/ES – Článok 15 ods. 1 – Články 7, 8 a 11, ako aj článok 52 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie – Prístup k týmto údajom požadovaný príslušným vnútroštátnym orgánom na účely stíhania trestných činov krádeží s priťažujúcimi okolnosťami – Vymedzenie pojmu ‚závažný trestný čin‘, ktorého stíhanie môže odôvodniť závažný zásah do základných práv – Právomoci členských štátov – Zásada proporcionality – Rozsah predbežného preskúmania súdu vo vzťahu k žiadostiam o sprístupnenie údajov uchovávaných poskytovateľmi elektronických komunikačných služieb“

Veľká komora Súdneho dvora na základe návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Giudice delle indagini preliminari presso il Tribunale di Bolzano (sudca poverený predbežným vyšetrovaním na súde v Bolzane, Taliansko), spresnila, komu prislúcha definovať pojem „závažný trestný čin“ na účely uplatnenia článku 15 ods. 1 smernice o súkromí a elektronických komunikáciách²⁵. Okrem toho sa vyjadrila k rozsahu predbežného preskúmania vnútroštátneho súdu vo vzťahu k žiadostiam o sprístupnenie údajov uchovávaných poskytovateľmi elektronických komunikačných služieb.

Po dvoch krádežiach mobilných telefónov Procura della Repubblica presso il Tribunale di Bolzano (Prokuratúra pri súde v Bolzane, Taliansko) začala dve trestné stíhania proti neznámym páchatelom pre trestné činy krádeže s priťažujúcimi okolnosťami. S cieľom odhaliť páchatelov týchto trestných

²⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/680 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov príslušnými orgánmi na účely predchádzania trestným činom, ich vyšetrovania, odhaľovania alebo stíhania alebo na účely výkonu trestných sankcií a o voľnom pohybe takýchto údajov a o zrušení rámcového rozhodnutia Rady 2008/977/SVV (Ú. v. EÚ L 119, 2016, s. 89).

²⁵ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/58/ES z 12. júla 2002 týkajúca sa spracovávania osobných údajov a ochrany súkromia v sektore elektronických komunikácií (smernica o súkromí a elektronických komunikáciách) (Ú. v. EÚ L 201, 2002, s. 37; Mim. vyd. 13/029, s. 514), zmenená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/136/ES z 25. novembra 2009 (Ú. v. EÚ L 337, 2009, s. 11) (ďalej len „smernica o súkromí a elektronických komunikáciách“).

činov táto prokuratúra na základe ustanovenia vnútroštátneho práva²⁶ požiadala vnútroštátny súd o povolenie získať od telefónnych operátorov výpisy telefonických hovorov z odcudzených telefónov.

Vzhľadom na pochybnosti, ktoré mal vnútroštátny súd o tom, či vnútroštátne ustanovenie, podľa ktorého trestný čin, ktorý sa potrestá trestom odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby aspoň tri roky, môže byť dôvodom na poskytnutie telefonických záznamov orgánom verejnej moci, je zlučiteľné so smernicou o súkromí a elektronických komunikáciách v spojení s Chartou základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“), sa tento súd pýtal Súdneho dvora na výklad tejto smernice.

Posúdenie Súdny dvorom

V prvom rade, pokiaľ ide o povahu zásahu do základných práv na rešpektovanie súkromia a ochranu osobných údajov²⁷ spôsobeného prístupom k výpisom telefonických hovorov, Súdny dvor uviedol, že tento zásah možno kvalifikovať ako závažný a že v dôsledku toho možno takýto prístup poskytnúť len v rámci boja proti závažnej trestnej činnosti. Súdny dvor poznamenal, že na účely posúdenia existencie závažného zásahu do týchto základných práv je irelevantná okolnosť, že údaje, ku ktorým sa požadoval prístup, nie sú údajmi vlastníkov predmetných mobilných telefónov, ale údajmi osôb, ktoré používali tieto telefóny po ich údajných krádežiach. Zo smernice o súkromí a elektronických komunikáciách²⁸ totiž vyplýva, že zásadná povinnosť zabezpečiť dôvernosť elektronických komunikácií, ako aj dôvernosť s tým súvisiacich údajov o prenose dát sa vzťahuje na komunikácie uskutočnené užívateľmi verejnej komunikačnej siete. Táto smernica pritom definuje pojem „užívateľ“ ako každú fyzickú osobu, ktorá používa verejne dostupnú elektronickú komunikačnú službu bez toho, aby si musela túto službu predplatiť.

V druhom rade, pokiaľ ide o definíciu pojmu „závažný trestný čin“, Súdny dvor pripomenul, že ak Únia v danej oblasti neprijala právnu úpravu, trestnoprávne predpisy a normy trestného konania patria do právomoci členských štátov. Tieto však musia pri výkone tejto právomoci dodržiavať právo Únie

V tejto súvislosti poznamenal, že vymedzenie trestných činov, poľahčujúcich a priťažujúcich okolností a sankcií odráža tak spoločenskú realitu, ako aj právne tradície, ktoré sa líšia nielen medzi členskými štátmi, ale aj v čase. Táto realita a tieto skutočnosti však majú určitý význam v súvislosti s určením závažných trestných činov.

V dôsledku toho vzhľadom na rozdelenie právomocí medzi Úniou a členskými štátmi a na významné rozdiely medzi vnútroštátnymi právnymi systémami v trestnoprávnej oblasti prislúcha definovanie „závažných trestných činov“ členským štátom.

Súdny dvor však zdôraznil, že táto definícia „závažných trestných činov“ musí byť v súlade s požiadavkami, ktoré vyplývajú zo smernice o súkromí a elektronických komunikáciách²⁹ v spojení s Chartou³⁰. Z uvedeného vyplýva, že členské štáty nemôžu skresliť pojem „závažný trestný čin“, a teda

²⁶ Článok 132 ods. 3 decreto legislativo n. 196 – Codice in materia di protezione dei dati personali, recante disposizioni per l'adeguamento dell'ordinamento nazionale al regolamento (UE) n. 2016/679 del Parlamento europeo e del Consiglio, del 27 aprile 2016, relativo alla protezione delle persone fisiche con riguardo al trattamento dei dati personali, nonché alla libera circolazione di tali dati e che abroga la direttiva 95/46/CE (legislatívny dekrét č. 196, Zákoník ochrany osobných údajov, ktorý obsahuje ustanovenia prispôsobujúce vnútroštátne právo nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES) z 30. júna 2003 (riadna príloha GURI č. 174 z 29. júla 2003), v znení uplatňujúcom sa na spor vo veci samej.

²⁷ Zaručené v článkoch 7 a 8 Charty.

²⁸ Článok 5 ods. 1 smernice o súkromí a elektronických komunikáciách.

²⁹ Článok 15 ods. 1 smernice o súkromí a elektronických komunikáciách.

³⁰ Články 7, 8 a 11, ako aj článok 52 ods. 1 Charty.

ani pojem „závažná trestná činnost“ tým, že doň zahrnú trestné činy, ktoré zjavne nie sú závažné, vzhľadom na spoločenské podmienky prevládajúce v dotknutom členskom štáte. Najmä na účely overenia, že nedošlo k takémuto skresleniu, je v prípade prítomnosti rizika závažného zásahu do základných práv nevyhnutné, aby bol prístup vnútroštátnych orgánov k uchovávaným údajom podmienený predchádzajúcemu preskúmaniu buď zo strany súdu, alebo zo strany nezávislého správneho orgánu.

V treťom a poslednom rade na účely posúdenia, či definícia pojmu „závažné trestné činy“ vyplývajúca z vnútroštátneho ustanovenia nie je príliš široká, Súdny dvor po prvé uviedol, že taká definícia, podľa ktorej „závažné trestné činy“, pri ktorých stíhaní možno poskytnúť prístup, sú tie, za ktoré sa horná hranica trestu odňatia slobody aspoň rovná dobe stanovenej zákonom, je založená na objektívnom kritériu.

Po druhé však zdôraznil, že daná definícia vo vnútroštátnom práve nesmie byť natoľko široká, aby sa prístup k týmto údajom stal skôr pravidlom ako výnimkou. Nemôže sa teda vzťahovať na veľkú väčšinu trestných činov, čo by bol prípad, ak by bola hranica stanovená na neprimerane nízkej úrovni. Horná hranica stanovená odkazom na najvyšší trest odňatia slobody v trvaní troch rokov sa však v tejto súvislosti nejaví ako neprimerane nízka.

Vzhľadom na to, že definícia „závažných trestných činov“ nie je upravená odkazom na najnižší trest, ale na najvyšší trest, Súdny dvor nevylúčil, že prístup k údajom, ktorý predstavuje závažný zásah do základných práv, by bolo možné požadovať na účely stíhania trestných činov, ktoré v skutočnosti nepatria pod závažnú trestnú činnosť.

Stanovenie hranice, po ktorej prekročení trest odňatia slobody uložený za trestný čin odôvodňuje kvalifikáciu tohto trestného činu ako závažného trestného činu, však nie je nevyhnutne v rozpore so zásadou proporcionality.

Na jednej strane je to tak zrejme v prípade sporného vnútroštátneho ustanovenia, lebo sa zrejme vzťahuje najmä na prípady, v ktorých prístup nemožno kvalifikovať ako závažný zásah, pretože sa netýka súboru údajov, na základe ktorého by bolo možné vyvodiť presné závery o súkromí dotknutých osôb.

Na druhej strane súd alebo nezávislý správny orgán, ktorý koná v rámci predbežného preskúmania, musí byť oprávnený odmietnuť alebo obmedziť tento prístup, ak zistí, že zásah do základných práv je závažný, hoci je zjavné, že predmetný trestný čin skutočne nepatrí medzi závažnú trestnú činnosť.

Súd alebo subjekt poverený týmto preskúmaním musí byť schopný zabezpečiť spravodlivú rovnováhu medzi záujmami súvisiacimi s potrebami trestnoprávneho vyšetrovania na jednej strane a základnými právami na rešpektovanie súkromia a ochranu osobných údajov na druhej strane.

Konkrétne tento súd alebo tento subjekt musí mať možnosť takýto prístup vylúčiť, ak sa požaduje v rámci trestného stíhania pre trestný čin, ktorý zjavne nie je závažný.

Súdny dvor na základe toho dospel k záveru, že smernica o súkromí a elektronických komunikáciách v spojení s Chartou nebráni vnútroštátnemu ustanoveniu, ktoré ukladá vnútroštátnemu súdu povoliť prístup k súboru údajov o prenose dát alebo údajov o polohe, ak sa oň žiada na účely vyšetrovania trestných činov, ktoré sa trestajú uložením trestu odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby aspoň tri roky, avšak pod podmienkou, že tento súd bude oprávnený odmietnuť uvedený prístup, ak sa oň žiada v rámci vyšetrovania týkajúceho sa trestného činu, ktorý zjavne nie je závažný vzhľadom na prevládajúce spoločenské podmienky v dotknutom členskom štáte.

**Rozsudok zo 4. októbra 2024 (veľká komora),
Bezirkshauptmannschaft Landeck (Pokus o prístup k osobným
údajom uloženým v mobilnom telefóne) (C-548/21, [EU:C:2024:830](#))**

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Ochrana fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov príslušnými orgánmi na účely predchádzania trestným činom, ich vyšetrovania, odhaľovania alebo stíhania – Smernica 2016/680/EÚ – Článok 3 bod 2 – Pojem ‚spracúvanie‘ – Článok 4 – Zásady týkajúce sa spracúvania osobných údajov – Článok 4 ods. 1 písm. c) – Zásada ‚minimalizácie údajov‘ – Články 7, 8 a 47, ako aj článok 52 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie – Požiadavka, aby obmedzenie výkonu základného práva bolo ‚stanovené zákonom‘ – Proporcionalita – Posúdenie proporcionality vzhľadom na všetky relevantné skutočnosti – Predchádzajúce preskúmanie zo strany súdu alebo nezávislého správneho orgánu – Článok 13 – Informácie, ktoré sa majú sprístupniť alebo poskytnúť dotknutej osobe – Obmedzenia – Článok 54 – Právo na účinný súdny prostriedok nápravy voči prevádzkovateľovi alebo sprostredkovateľovi – Policajné vyšetrovanie v oblasti obchodovania s omamnými látkami – Pokus policajných orgánov o odblokovanie mobilného telefónu s cieľom získať prístup k údajom nachádzajúcim sa v tomto telefóne na účely tohto vyšetrovania“

Veľká komora Súdneho dvora na základe návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Landesverwaltungsgericht Tirol (Správny súd spolkovej krajiny Tirolsko, Rakúsko), na jednej strane spresnila podmienky, za ktorých môžu príslušné vnútroštátne orgány získať prístup k údajom nachádzajúcim sa v mobilnom telefóne na účely predchádzania trestným činom, ich vyšetrovania, odhaľovania a stíhania vo všeobecnosti z hľadiska smernice 2016/680³¹. Veľká komora Súdneho dvora na druhej strane dotknutej osobe priznala právo byť informovaná o dôvodoch, na ktorých je založené povolenie na prístup k takýmto údajom, a to od okamihu, keď poskytnutie týchto informácií už nemôže ohroziť úlohy, ktoré prináležia týmto orgánom.

Dňa 23. februára 2021 rakúski colníci počas kontroly týkajúcej sa omamných látok zadržali balík adresovaný CG, ktorý obsahoval 85 gramov marihuany. Tento balík bol zaslaný na preskúmanie rakúskym policajným orgánom. Dňa 6. marca 2021 vykonali dvaja príslušníci polície v rámci policajného vyšetrovania v oblasti obchodovania s omamnými látkami domovú prehliadku v obydlí CG a vypočuli ho v súvislosti s odosielateľom uvedeného balíka. Po tom, čo CG odmietol príslušníkom polície sprístupniť údaje o pripojení jeho mobilného telefónu, pristúpili títo k zaisteniu telefónu.

Následne sa mobilný telefón CG pokúsili niekoľkokrát odblokovať rôzni príslušníci polície. V tejto veci príslušníci polície vykonali zaistenie telefónu, ako aj následné pokusy o jeho analýzu bez povolenia prokuratúry alebo súdu.

Dňa 31. marca 2021 podal CG na vnútroštátny súd sťažnosť, ktorou spochybnil zákonnosť zaistenia svojho mobilného telefónu, ktorý mu bol vrátený 20. apríla 2021. CG nebol bezodkladne informovaný o pokusoch o analýzu jeho telefónu a dozvedel sa o nich až v rámci konania pred vnútroštátnym súdom.

V tejto súvislosti sa vnútroštátny súd vzhľadom na smernicu o súkromí a elektronických komunikáciách³² pýtal, či úplný a nekontrolovaný prístup ku všetkým údajom nachádzajúcim sa

³¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/680 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov príslušnými orgánmi na účely predchádzania trestným činom, ich vyšetrovania, odhaľovania alebo stíhania alebo na účely výkonu trestných sankcií a o voľnom pohybe takýchto údajov a o zrušení rámcového rozhodnutia Rady 2008/977/SVV (Ú. v. EÚ L 119, 2016, s. 89).

³² Konkrétne článok 15 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2002/58/ES z 12. júla 2002 týkajúcej sa spracovávania osobných údajov a ochrany súkromia v sektore elektronických komunikácií (smernica o súkromí a elektronických komunikáciách) (Ú. v. ES L 201, 2002, s. 37; Mim. vyd. 13/029, s. 514), zmenenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/136/ES z 25. novembra 2009 (Ú. v. EÚ L 337, 2009, s. 11) (ďalej len „smernica o súkromí a elektronických komunikáciách“).

v mobilnom telefóne predstavuje taký závažný zásah do základných práv³³, že tento prístup musí byť obmedzený na boj proti závažnej trestnej činnosti. Vnútroštátny súd sa takisto pýtal, či táto smernica³⁴ jednak bráni vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej si kriminálna polícia môže v rámci trestného vyšetrovania sama zaobstarať úplný a nekontrolovaný prístup ku všetkým údajom nachádzajúcim sa v mobilnom telefóne bez povolenia súdu alebo nezávislého správneho orgánu, a jednak, či je táto istá vnútroštátna právna úprava zlučiteľná s právom na účinný súdny prostriedok nápravy v rozsahu, v akom neukladá policajným orgánom povinnosť informovať majiteľa mobilného telefónu o opatreniach týkajúcich sa digitálnej analýzy tohto telefónu.

Posúdenie Súdnym dvorom

Na úvod Súdny dvor uviedol, že pokus o prístup k osobným údajom nachádzajúcim sa v mobilnom telefóne priamo zo strany policajných orgánov bez akéhokoľvek zásahu poskytovateľa elektronických komunikačných služieb, akým je pokus týkajúci sa CG, nepatrí do pôsobnosti smernice o súkromí a elektronických komunikáciách.

Po prvé Súdny dvor konštatoval, že takýto pokus o prístup patrí do pôsobnosti smernice 2016/680. V tejto súvislosti Súdny dvor spresnil, že vzhľadom na široký rozsah, ktorý normotvorca Európskej únie zamýšľal priznať pojmu „spracúvanie“³⁵, ak policajné orgány zaistia telefón a manipulujú s ním na účely vyhľadávania a prehliadania osobných údajov nachádzajúcich sa v tomto telefóne, začnú „spracúvanie“, a to aj napriek tomu, ak by sa týmto orgánom z technických dôvodov nepodarilo získať prístup k týmto údajom. Účinnosť zásady obmedzenia účelov³⁶ však nevyhnutne vyžaduje, aby bol účel získania určený už v štádiu, v ktorom sa príslušné orgány pokúšajú získať prístup k osobným údajom, keďže takýto pokus, ak sa ukáže ako úspešný, im umožňuje najmä okamžite získať, vyhľadávať alebo prehliadať predmetné údaje. Ak by takýto pokus nebolo možné kvalifikovať ako „spracúvanie“ údajov, bola by spochybnená vysoká úroveň ochrany osobných údajov fyzických osôb. Podobne, ak by uplatniteľnosť smernice 2016/680 závisela od úspechu pokusu o prístup k osobným údajom nachádzajúcim sa v mobilnom telefóne, pre príslušné vnútroštátne orgány, ako aj pre osoby podliehajúce súdnej právomoci by to vytváralo neistotu, ktorá je nezlučiteľná so zásadou právnej istoty.

Po druhé Súdny dvor analyzoval, či zásada „minimalizácie údajov“³⁷, ako vyjadrenie zásady proporcionality, bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá príslušným orgánom poskytuje možnosť prístupu k údajom nachádzajúcim sa v mobilnom telefóne na účely predchádzania trestným činom, ich vyšetrovania, odhaľovania a stíhania vo všeobecnosti, bez toho, aby uskutočnenie tejto možnosti viazala na predchádzajúce preskúmanie zo strany súdu alebo nezávislého správneho orgánu. Súdny dvor pripomenul, že obmedzenia základných práv na súkromný a rodinný život a ochrany osobných údajov³⁸ musia byť v súlade so zásadou proporcionality a môžu byť vykonané len vtedy, ak sú nevyhnutné a skutočne zodpovedajú cieľom všeobecného záujmu uznaným Úniou. V tomto zmysle Súdny dvor na jednej strane konštatoval, že spracúvanie osobných údajov v rámci policajného vyšetrovania, ktorého cieľom je stíhanie trestného činu, ako je pokus o prístup k údajom nachádzajúcim sa v mobilnom telefóne, treba v zásade považovať za spracúvanie, ktoré skutočne

³³ Stanovených v článkoch 7 a 8 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).

³⁴ Konkrétne článok 15 ods. 1 smernice o súkromí a elektronických komunikáciách.

³⁵ Článok 3 bod 2 smernice 2016/680 definuje pojem „spracúvanie“ ako „[akúkoľvek] operáci[u] alebo [akýkoľvek] súbor operácií s osobnými údajmi alebo súbormi osobných údajov bez ohľadu na to, či sa vykonávajú automatizovanými alebo neautomatizovanými prostriedkami“.

³⁶ Článok 4 ods. 1 písm. b) smernice 2016/680.

³⁷ Ako je stanovené v článku 4 ods. 1 písm. c) smernice 2016/680, podľa ktorého členské štáty musia stanoviť, že osobné údaje sú primerané, relevantné a nie neúmerne vo vzťahu k účelom, na ktoré sa spracúvajú.

³⁸ Články 7 a 8 Charty.

zodpovedá cieľu všeobecného záujmu uznanému Úniou. Na druhej strane Súdny dvor poznamenal, že primeraná povaha obmedzení výkonu základných práv týkajúcich sa rešpektovania súkromného života a ochrany osobných údajov, ktoré vyplývajú z takéhoto spracúvania, zahŕňa vyváženie všetkých relevantných okolností tejto veci.

Po prvé, pokiaľ ide o závažnosť obmedzenia týchto základných práv vyplývajúceho z právnej úpravy, ktorá umožňuje príslušným policajným orgánom získať prístup k údajom nachádzajúcim sa v mobilnom telefóne bez predchádzajúceho povolenia, Súdny dvor spresnil, že takýto prístup sa môže v závislosti od obsahu dotknutého mobilného telefónu a rozhodnutí týchto orgánov týkať veľmi širokej škály údajov a umožňuje vyvodiť veľmi presné závery o súkromnom živote dotknutej osoby. Takýto zásah do základných práv týkajúcich sa rešpektovania súkromného života a ochrany osobných údajov treba preto považovať za závažný, či dokonca za obzvlášť závažný.

Po druhé Súdny dvor uviedol, že závažnosť trestného činu, ktoré je predmetom vyšetrovania, je ústredným prvkom pri preskúmaní primeranosti závažnosti zásahu, ktorým je prístup k osobným údajom nachádzajúcim sa v mobilnom telefóne. Domnievať sa však, že jedine boj proti závažnej trestnej činnosti môže odôvodniť prístup k takýmto údajom, by obmedzilo vyšetrovacie právomoci príslušných orgánov vo vzťahu k trestným činom vo všeobecnosti, bolo by v rozpore s osobitnou povahou úloh vykonávaných týmito orgánmi a ohrozovalo by cieľ, ktorým je dobudovanie priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti v rámci Únie. Na účely splnenia požiadavky, podľa ktorej musí byť akékoľvek obmedzenie výkonu základného práva „ustanovené zákonom“³⁹, však prináleží vnútroštátnemu zákonodarcovi, aby dostatočne presne definoval skutočnosti, najmä povahu alebo kategórie dotknutých trestných činov, ktoré sa majú zohľadniť.

Po tretie Súdny dvor poznamenal, že ak prístup príslušných vnútroštátnych orgánov k osobným údajom zahŕňa riziko vážneho, či dokonca obzvlášť závažného zásahu do základných práv dotknutej osoby, takýto prístup musí na účely zabezpečenia dodržiavania zásady proporcionality podliehať predchádzajúcemu preskúmaniu súdom alebo nezávislým správnym orgánom. Toto preskúmanie sa musí vykonať pred akýmkoľvek pokusom o prístup k dotknutým údajom, s výnimkou riadne odôvodneného naliehavého prípadu, keď sa musí toto preskúmanie uskutočniť v krátkom čase. V rámci tohto preskúmania musí byť súd alebo nezávislý správny orgán oprávnený odmietnuť alebo obmedziť žiadosť o prístup, ktorá patrí do pôsobnosti smernice 2016/680, ak zistí, že zásah do základných práv, ktorý by tento prístup predstavoval, by bol neprimeraný. V tej veci musia príslušné policajné orgány odmietnuť alebo obmedziť prístup k údajom nachádzajúcim sa v mobilnom telefóne, ak sa prístup k obsahu komunikácie alebo k citlivým údajom nezdá byť vzhľadom na závažnosť trestného činu a potreby vyšetrovania odôvodnený.

Vzhľadom na vyššie uvedené Súdny dvor dospel k záveru, že zásada minimalizácie údajov vykladaná so zreteľom na práva na ochranu osobných údajov a rešpektovanie súkromného života, nebráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá príslušným orgánom poskytuje možnosť získať prístup k údajom nachádzajúcim sa v mobilnom telefóne na účely predchádzania trestným činom, ich vyšetrovania, odhaľovania a stíhania vo všeobecnosti. Takáto prípustnosť je však podmienená dodržaním zásad zákonnosti a proporcionality, ako aj existenciou predchádzajúceho preskúmania výkonu práva na prístup k takýmto údajom zo strany súdu alebo nezávislého správneho orgánu.

Po tretie Súdny dvor rozhodoval o otázke, či mal byť CG informovaný o pokusoch o prístup k údajom nachádzajúcim sa v jeho mobilnom telefóne.⁴⁰ V tejto súvislosti Súdny dvor konštatoval, že príslušné vnútroštátne orgány, ktorým súd alebo nezávislý správny orgán udelil povolenie na prístup k uchovávaným údajom, musia informovať dotknuté osoby o dôvodoch, na ktorých je toto povolenie založené, a to od okamihu, keď poskytnutie týchto informácií už nemôže ohroziť vyšetrovanie vedené

³⁹ Článok 52 ods. 1 Charty.

⁴⁰ Článok 47 Charty.

týmito orgánmi. Tie isté orgány musia dotknutým osobám sprístupniť všetky informácie stanovené smernicou 2016/680⁴¹, aby tieto osoby mohli najmä uplatniť svoje právo na účinný prostriedok nápravy.⁴² Vnútroštátna právna úprava, ktorá vo všeobecnosti vylučuje akékoľvek právo na získanie takýchto informácií, nie je v súlade s právom Únie. V tejto veci Súdny dvor konštatoval, že CG mal byť vopred informovaný o pokusoch o prístup k údajom nachádzajúcim sa v jeho mobilnom telefóne. Keďže mobilný telefón CG bol zaistený už v čase, keď sa ho policajné orgány pokúšali odblokovať, nezdá sa, že by informovanie CG o týchto pokusoch o prístup mohlo ohroziť vyšetrovanie. Súdny dvor preto dospel k záveru, že ustanovenia smernice 2016/680 v spojení s Chartou⁴³ bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá povoľuje príslušným orgánom získať prístup k údajom nachádzajúcim sa v mobilnom telefóne bez toho, aby informovali dotknutú osobu o dôvodoch, na ktorých je založené povolenie na prístup k takýmto údajom, ktoré vydal súd alebo nezávislý správny orgán, a to od okamihu, keď poskytnutie týchto informácií už nemôže ohroziť úlohy, ktoré prináležia týmto orgánom.

2. Biometrické a genetické údaje

Rozsudok z 30. januára 2024 (veľká komora), Direktor na Glavna direkcija „Nacionalna policija“ pri MVR – Sofija (C-118/22, [EU:C:2024:97](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Ochrana fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov na účely boja proti trestným činom – Smernica (EÚ) 2016/680 – Článok 4 ods. 1 písm. c) a e) – Minimalizácia údajov – Obmedzenie uchovávanía – Článok 5 – Primerané lehoty na vymazanie alebo na pravidelné preskúmavanie potreby uchovávanía – Článok 10 – Spracúvanie biometrických a genetických údajov – Absolútna nevyhnutnosť – Článok 16 ods. 2 a 3 – Právo na vymazanie – Obmedzenie spracúvania – Článok 52 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie – Fyzická osoba, ktorá bola odsúdená právoplatným rozhodnutím a ktorej odsúdenie bolo neskôr zahladené – Lehota na uchovávanie údajov až do smrti – Neexistencia práva na vymazanie alebo na obmedzenie spracúvania – Proporcionalita“

Veľká komora Súdneho dvora sa na základe návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Värchoven administrativen säd (Najvyšší správny súd, Bulharsko), vyjadrila k časovým obmedzeniam uchovávanía osobných údajov osôb, ktoré boli právoplatne odsúdené v trestnom konaní, na účely boja proti trestným činom z hľadiska smernice 2016/680⁴⁴.

NG bol zapísaný do policajného registra v rámci vyšetrovania pre krivú svedeckú výpoveď. V závere tohto vyšetrovania bol NG obžalovaný a následne uznaný za vinného zo spáchania tohto trestného činu a bol mu uložený podmienený trest odňatia slobody v trvaní jedného roka. Po odpykaní tohto trestu bolo jeho odsúdenie zahladené.

NG na základe tohto zahladenia podal žiadosť o výmaz svojho záznamu v policajnom registri. Táto žiadosť bola zamietnutá z dôvodu, že právoplatné odsúdenie v trestnom konaní, a to aj v prípade zahladenia odsúdenia, nepatrí medzi dôvody takéhoto výmazu, ktoré sú taxatívne vymenované vo

⁴¹ Uvedené v článku 13 ods. 1 smernice 2016/680.

⁴² Článok 54 smernice 2016/680.

⁴³ Konkrétne články 13 a 54 smernice 2016/680 v spojení s článkom 47 a článkom 52 ods. 1 Charty.

⁴⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/680 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov príslušnými orgánmi na účely predchádzania trestným činom, ich vyšetrovania, odhaľovania alebo stíhania alebo na účely výkonu trestných sankcií a o voľnom pohybe takýchto údajov a o zrušení rámcového rozhodnutia Rady 2008/977/SVV (Ú. v. EÚ L 119, 2016, s. 89).

vnútroštátnom práve. Keďže žaloba NG proti tomuto rozhodnutiu bola zamietnutá, NG podal kasačný opravný prostriedok na vnútroštátny súd, ktorý následne podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, pričom v uvedenom kasačnom opravnom prostriedku tvrdil, že zo smernice 2016/680 vyplýva, že uchovávanie osobných údajov nemôže byť časovo neobmedzené. Podľa NG to tak *de facto* je v prípade, ak dotknutá osoba nikdy nemôže dosiahnuť výmaz takýchto údajov získaných v súvislosti s trestným činom, za ktorý bola právoplatne odsúdená, a to ani po tom, čo si odpykala trest a jej odsúdenie bolo zahladené.

Práve za týchto podmienok bola Súdnemu dvoru predložená prejudiciálna otázka, či smernica 2016/680⁴⁵ v spojení s článkami 7 a 8 Charty základných práv Európskej únie⁴⁶ bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje uchovávanie osobných údajov, najmä biometrických a genetických údajov, policajnými orgánmi na účely predchádzania trestným činom, ich vyšetrovania, odhaľovania alebo stíhania alebo na účely výkonu trestných sankcií, ktoré sa týkajú osôb, ktoré boli právoplatne odsúdené za úmyselný trestný čin stíhaný *ex offio*, a to až do smrti dotknutej osoby, vrátane prípadu zahladenia odsúdenia tejto osoby, pričom sa jej nepriznáva právo na vymazanie uvedených údajov alebo prípadne na obmedzenie ich spracúvania.

Súdny dvor vo svojom rozsudku odpovedal na túto otázku kladne.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor v prvom rade uviedol, že smernica 2016/680 stanovuje všeobecný rámec umožňujúci okrem iného zaručiť, aby uchovávanie osobných údajov a konkrétnejšie jeho trvanie boli obmedzené na to, čo je potrebné vo vzťahu k účelom, na ktoré sa tieto údaje uchovávajú, pričom ponecháva na členských štátoch, aby pri dodržaní tohto rámca určili konkrétne situácie, v ktorých si ochrana základných práv dotknutej osoby vyžaduje vymazanie týchto údajov, a okamih, kedy k nemu musí dôjsť. Naopak, táto smernica nevyžaduje, aby členské štáty vymedzili absolútne časové obmedzenia uchovávania osobných údajov, nad rámec ktorých by sa tieto údaje museli automaticky vymazať.

Presnejšie predovšetkým článok 4 ods. 1 písm. c) smernice 2016/680 zavádza zásadu „minimalizácie údajov“, podľa ktorej musia členské štáty stanoviť, že osobné údaje sú primerané, relevantné a nie neúmerne vo vzťahu k účelom, na ktoré sa spracúvajú. Navyše členské štáty musia podľa článku 4 ods. 1 písm. e) tejto smernice stanoviť, že tieto údaje sa budú uchovávať vo forme, ktorá umožní identifikáciu dotknutých osôb, najviac dovtedy, kým je to potrebné vo vzťahu k účelom, na ktoré sa spracúvajú. V tomto rámci článok 5 uvedenej smernice ukladá členským štátom najmä povinnosť stanoviť primerané lehoty na vymazanie osobných údajov alebo na pravidelné preskúmanie potreby uchovávania takýchto údajov. „Primeraná“ povaha týchto lehôt v každom prípade vyžaduje, aby tieto lehoty umožňovali vymazanie dotknutých údajov, ak ich uchovávanie už nie je potrebné vo vzťahu k účelom, ktoré odôvodnili spracúvanie.

Ďalej článok 10 smernice 2016/680, ktorý upravuje spracúvanie osobitných kategórií osobných údajov, najmä biometrických a genetických údajov, povoľuje spracúvanie takýchto údajov „len vtedy, ak je úplne nevyhnutné“.

Napokon článok 16 ods. 2 smernice 2016/680 zavádza právo na vymazanie osobných údajov, ak je spracúvanie v rozpore s ustanoveniami prijatými podľa tejto smernice⁴⁷ alebo ak sa tieto údaje musia

⁴⁵ Konkrétnejšie článok 4 ods. 1 písm. c) a e) smernice 2016/680 v spojení s článkami 5 a 10, článkom 13 ods. 2 písm. b), ako aj článkom 16 ods. 2 a 3 tejto smernice.

⁴⁶ Charta základných práv Európskej únie v článku 7 zakotvuje právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života a v článku 8 zakotvuje právo na ochranu osobných údajov.

⁴⁷ Konkrétnejšie podľa jej článkov 4, 8 alebo 10.

vymazať, aby sa zabezpečil súlad so zákonnou povinnosťou, ktorá sa vzťahuje na prevádzkovateľa.⁴⁸ Z toho vyplýva, že toto právo na vymazanie možno uplatniť okrem iného vtedy, ak uchovávanie dotknutých osobných údajov nie je alebo už nie je potrebné vo vzťahu k účelom ich spracovania, alebo ak sa toto vymazanie vyžaduje na dodržanie lehoty stanovenej na tento účel vnútroštátnym právom.

V druhom rade Súdny dvor uviedol, že v predmetnej veci sa osobné údaje obsiahnuté v policajnom registri, týkajúce sa osôb stíhaných za úmyselný trestný čin stíhaný *ex offio*, uchovávajú výlučne na účely operatívneho vyšetrovania a konkrétnejšie na účely ich porovnania s inými údajmi zozbieranými počas vyšetrovania iných trestných činov. V tejto súvislosti má však pojem „úmyselný trestný čin stíhaný *ex offio*“ obzvlášť všeobecný charakter a môže sa uplatňovať na veľký počet trestných činov bez ohľadu na ich povahu a závažnosť. V súvislosti so všetkými osobami právoplatne odsúdenými za takýto trestný čin pritom neexistuje rovnaký stupeň rizika účasti na iných trestných činoch, ktorý by odôvodňoval jednotnú dobu uchovávania údajov, ktoré sa ich týkajú. V určitých prípadoch tak vzhľadom na také faktory, akými sú povaha a závažnosť spáchaného trestného činu alebo absencia recidívy, riziko, ktoré predstavuje odsúdená osoba, nutne neodôvodní, aby sa v národnom policajnom registri vytvorenem na tento účel ponechali až do jej smrti údaje, ktoré sa jej týkajú, a tak už nebude existovať potrebný vzťah medzi uchovávanými údajmi a sledovaným cieľom. V takýchto prípadoch preto ich uchovávanie nebude v súlade so zásadou minimalizácie údajov a prekročí dobu potrebnú na účely, na ktoré sa spracúvajú.

Ďalej vzhľadom na to, že uchovávanie osobných údajov v predmetnom policajnom registri zahŕňa biometrické a genetické údaje, Súdny dvor spresnil, že uchovávanie takýchto údajov osôb, ktoré už boli právoplatne odsúdené v trestnom konaní, a to aj do smrti týchto osôb, môže byť absolútne nevyhnutné⁴⁹ najmä na to, aby sa umožnilo overiť ich prípadnú účasť na iných trestných činoch, a tak stíhať a odsúdiť páchatelov týchto trestných činov. Uchovávanie týchto údajov však spĺňa takúto požiadavku, len ak zohľadňuje povahu a závažnosť trestného činu, ktorý viedol k právoplatnému odsúdeniu, alebo iné okolnosti, ako je osobitný kontext, v ktorom bol tento trestný čin spáchaný, jeho prípadná súvislosť s inými prebiehajúcimi konaniami alebo minulosť či profil odsúdenej osoby. Preto pokiaľ, ako stanovuje vnútroštátne právo vo veci samej, sa biometrické a genetické údaje dotknutých osôb zapísané v policajnom registri v prípade právoplatného odsúdenia týchto osôb v trestnom konaní uchovávajú až do dátumu ich smrti, má pôsobnosť tohto uchovávania neprimerane širokú povahu vo vzťahu k účelom, na ktoré sa tieto údaje spracúvajú.

Napokon, pokiaľ ide na jednej strane o povinnosť stanoviť primerané lehoty⁵⁰, lehotu možno považovať za „primeranú“, okrem iného v súvislosti s uchovávaním biometrických a genetických údajov akejkoľvek osoby právoplatne odsúdennej za úmyselný trestný čin stíhaný *ex offio* len vtedy, ak zohľadňuje relevantné okolnosti, ktoré si môžu vyžadovať takúto dobu uchovávania. V dôsledku toho hoci odkaz na skutočnosť, že dôjde k smrti dotknutej osoby, môže predstavovať „lehotu“ na vymazanie uchovávaných údajov, takúto lehotu možno považovať za „primeranú“ len za osobitných okolností, ktoré to riadne odôvodňujú. Tak to však zjavne nie je, pokiaľ sa uplatňuje všeobecne a bez rozdielu na každú právoplatne odsúdenú osobu. Je pravda, že členským štátom prináleží rozhodnúť, či sa majú stanoviť lehoty na vymazanie uvedených údajov alebo na pravidelné preskúmavanie potreby ich uchovávania.⁵¹ „Primeranosť“ lehôt na takéto pravidelné preskúmavanie však vyžaduje, aby tieto lehoty umožňovali vymazať predmetné údaje v prípade, že ich uchovávanie už nie je potrebné. Takáto

⁴⁸ Podľa článku 16 ods. 3 smernice 2016/680 však vnútroštátne právo musí stanoviť, že prevádzkovateľ obmedzí spracúvanie týchto údajov namiesto ich vymazania, ak dotknutá osoba napadla správnosť osobných údajov a ich správnosť alebo nesprávnosť nemožno určiť alebo ak sa osobné údaje musia zachovať na účely dokazovania.

⁴⁹ Pozri článok 10 smernice 2016/680.

⁵⁰ Pozri článok 5 smernice 2016/680.

⁵¹ Pozri článok 5 smernice 2016/680.

požiadavka pritom nie je splnená, ak je jediným prípadom, v ktorom je stanovené takéto vymazanie, skutočnosť, že dôjde k smrti dotknutej osoby.

Na druhej strane ustanovenia smernice 2016/680 upravujúce záruky týkajúce sa podmienok súvisiacich s právami na vymazanie a obmedzenie spracúvania bránia aj vnútroštátnej právnej úprave, ktorá neumožňuje osobe právoplatne odsúdenej za úmyselný trestný čin stíhaný *ex offio* vykonávať tieto práva.

3. Všeobecné nariadenie o ochrane údajov (GDPR)

a. Pôsobnosť

Rozsudok zo 16. januára 2024 (veľká komora), Österreichische Datenschutzbehörde (C-33/22, [EU:C:2024:46](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Ochrana fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov – Článok 16 ZFEÚ – Nariadenie (EÚ) 2016/679 – Článok 2 ods. 2 písm. a) – Pôsobnosť – Vylúčenie – Činnosti, ktoré nepatria do pôsobnosti práva Únie – Článok 4 ods. 2 ZEÚ – Činnosti týkajúce sa národnej bezpečnosti – Vyšetrovací výbor zriadený parlamentom členského štátu – Článok 23 ods. 1 písm. a) a h), články 51 a 55 nariadenia (EÚ) 2016/679 – Príslušnosť dozorného orgánu na ochranu údajov – Článok 77 – Právo podať sťažnosť dozornému orgánu – Priamy účinok“

Na základe návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Verwaltungsgerichtshof (Najvyšší správny súd, Rakúsko), Súdny dvor zasadaajúci vo veľkej komore rozhodol, že činnosť parlamentného vyšetrovacieho výboru nie je vyňatá z pôsobnosti GDPR⁵².

S cieľom preskúmať prípadné politické ovplyvňovanie Bundesamt für Verfassungsschutz und Terrorismusbekämpfung (Spolkový úrad pre ochranu ústavy a boj proti terorizmu, Rakúsko)⁵³ zriadila Nationalrat (Národná rada, Rakúsko) vyšetrovací výbor (ďalej len „vyšetrovací výbor BVT“). Tento výbor vypočul WK ako svedka. Napriek jeho žiadosti o anonymizáciu bola zápisnica z jeho vypočutia, v ktorej boli uvedené jeho celé priezvisko a meno, uverejnená na internetovej stránke Parlament Österreich (Rakúsky parlament). WK podal sťažnosť na Österreichische Datenschutzbehörde (Úrad na ochranu údajov, Rakúsko) (ďalej len „Datenschutzbehörde“), pričom tvrdil, že takéto uverejnenie jeho totožnosti je v rozpore s GDPR a rakúskou právnou úpravou.⁵⁴ Rozhodnutím z 18. septembra 2019 Datenschutzbehörde vyhlásil, že nemá právomoc rozhodnúť o sťažnosti, pričom vysvetlil, že zásada delby moci vylučuje, aby ako orgán výkonnej moci mohol kontrolovať vyšetrovací výbor BVT, ktorý patrí do zákonodarnej moci.

V nadväznosti na rozhodnutie Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správny súd, Rakúsko), ktorým sa vyhovel žalobe WK a zrušilo rozhodnutie Datenschutzbehörde, podal WK na Najvyšší správny súd opravný prostriedok „Revision“ proti rozhodnutiu spolkového správneho súdu.

⁵² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady EÚ 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 2016, s. 1, ďalej len „GDPR“).

⁵³ Dňa 1. decembra 2021 bol tento subjekt nahradený „Direktion Staatsschutz und Nachrichtendienst“ (Riaditeľstvo pre bezpečnosť štátu a spravodajské služby, Rakúsko).

⁵⁴ A to § 1 Datenschutzgesetz (zákon o ochrane údajov) zo 17. augusta 1999 (BGBl. I č. 165/1999).

V tomto kontexte sa vnútroštátny súd pýtal Súdneho dvora, či činnosti vyšetrovacieho výboru zriadeného parlamentom členského štátu patria do pôsobnosti GDPR a či sa toto nariadenie uplatňuje v prípade, keď sa tieto činnosti týkajú ochrany národnej bezpečnosti. Okrem toho požiadal Súdny dvor, aby rozhodol o tom, či GDPR priznáva vnútroštátnemu dozornému orgánu, akým je Datenschutzbehörde, právomoc rozhodovať o sťažnostiach týkajúcich sa spracúvania osobných údajov vyšetrovacím výborom v rámci jeho činností.

Posúdenie Súdnym dvorom

V prvom rade Súdny dvor pripomenul, že jediným cieľom článku 2 ods. 2 písm. a) GDPR, ktorý stanovuje, že toto nariadenie sa nevzťahuje na spracúvanie osobných údajov v rámci činnosti, ktorá nepatrí do pôsobnosti práva Únie, je vylúčiť z jeho pôsobnosti spracúvanie vykonávané štátnymi orgánmi v rámci činnosti, ktorej cieľom je chrániť národnú bezpečnosť, alebo činnosti, ktorá patrí do tej istej kategórie. Samotná skutočnosť, že ide o činnosť štátu alebo orgánu verejnej moci, tak nestačí na automatické vylúčenie uplatňovania GDPR na takúto činnosť.⁵⁵

Tento výklad vyplývajúci z neexistencie rozlišovania v závislosti od totožnosti dotknutého prevádzkovateľa potvrdzuje článok 4 bod 7 GDPR.⁵⁶

Súdny dvor spresnil, že parlamentná povaha vyšetrovacieho výboru BVT neznamena, že jeho činnosti sú vylúčené z pôsobnosti GDPR. Výnimka stanovená v článku 2 ods. 2 písm. a) tohto nariadenia sa totiž vzťahuje len na kategórie činností, ktoré vzhľadom na svoju povahu nepatria do pôsobnosti práva Únie, a nie na kategórie osôb. Okolnosť, že spracúvanie osobných údajov vykonáva vyšetrovací výbor zriadený parlamentom členského štátu pri výkone jeho kontrolnej právomoci výkonnej moci, sama osebe neumožňuje konštatovať, že toto spracúvanie sa vykonáva v rámci činnosti, ktorá nepatrí do pôsobnosti práva Únie.

V druhom rade Súdny dvor uviedol, že síce členským štátom prináleží definovať ich základné bezpečnostné záujmy a prijať opatrenia vhodné na ich zabezpečenie,⁵⁷ samotná skutočnosť, že vnútroštátne opatrenie bolo prijaté na účely ochrany národnej bezpečnosti, nemôže mať za následok neuplatniteľnosť práva Únie a oslobodiť členské štáty od potrebného dodržiavania tohto práva. Výnimka stanovená v článku 2 ods. 2 písm. a) GDPR pritom odkazuje len na kategórie činností, ktoré vzhľadom na svoju povahu nepatria do pôsobnosti práva Únie. V tejto súvislosti okolnosť, že prevádzkovateľom je orgán verejnej moci, ktorého hlavnou činnosťou je zabezpečiť národnú bezpečnosť, nemôže sama osebe postačovať na to, aby bolo z pôsobnosti GDPR vylúčené spracovanie osobných údajov, ktoré vykonáva v rámci svojich ostatných činností.

V tejto veci sa zdá, že politická kontrola vykonaná vyšetrovacím výborom BVT sama osebe nepredstavuje činnosť smerujúcu k ochrane národnej bezpečnosti alebo patriacu do tej istej kategórie. Preto s výhradou overenia vnútroštátnym súdom nie je táto činnosť vyňatá z pôsobnosti GDPR.

Parlamentný vyšetrovací výbor však môže mať prístup k osobným údajom, na ktoré sa z dôvodov súvisiacich s národnou bezpečnosťou musí vzťahovať osobitná ochrana. V tejto súvislosti možno prostredníctvom legislatívnych opatrení stanoviť obmedzenia práv a povinností vyplývajúcich z GDPR najmä na účely zabezpečenia národnej bezpečnosti.⁵⁸ Na tomto základe by tak mohli byť odôvodnené obmedzenia týkajúce sa zhromažďovania osobných údajov, informovania dotknutých osôb a ich prístupu k uvedeným údajom, ako aj ich sprístupnenia bez súhlasu dotknutých osôb iným osobám, než je prevádzkovateľ, pod podmienkou, že rešpektujú podstatu základných práv a slobôd dotknutých osôb a predstavujú nevyhnutné a primerané opatrenie v demokratickej spoločnosti.

Súdny dvor však poznamenal, že z informácií, ktoré má k dispozícii, nevyplýva, že vyšetrovací výbor BVT tvrdil, že uverejnenie osobných údajov dotknutej osoby bolo nevyhnutné na ochranu národnej

⁵⁵ Rozsudky z 22. júna 2021, Latvijas Republikas Saeima (Trestné body) (C-439/19, [EU:C:2021:504](#), bod 66), a z 20. októbra 2022, Koalicija „Demokratična Bālgarija – Obedinenie“ (C-306/21, [EU:C:2022:813](#), bod 39).

⁵⁶ Podľa tohto článku je zadefinovaný pojem „prevádzkovateľ“ ako „fyzická alebo právnická osoba, orgán verejnej moci, agentúra alebo iný subjekt, ktorý sám alebo spoločne s inými určí účely a prostriedky spracúvania osobných údajov“.

⁵⁷ V súlade s článkom 4 ods. 2 ZEÚ.

⁵⁸ V súlade s článkom 23 GDPR.

bezpečnosti a bolo založené na vnútroštátnom legislatívnom opatrení stanovenom na tento účel, čo musí prípadne overiť vnútroštátny súd.

V treťom a poslednom rade Súdny dvor uviedol, že ustanovenia GDPR týkajúce sa právomoci vnútroštátnych dozorných orgánov a práva na sťažnosť⁵⁹ nevyžadujú prijatie vnútroštátnych vykonávacích opatrení a sú dostatočne jasné, presné a nepodmienené na to, aby mali priamy účinok. Z toho vyplýva, že hoci GDPR ponecháva členským štátom mieru voľnej úvahy, pokiaľ ide o počet dozorných orgánov, ktoré majú byť zriadené,⁶⁰ stanovuje rozsah ich právomocí dohliadať na uplatňovanie GDPR. V prípade, že sa členský štát rozhodne zriadiť jediný vnútroštátny dozorný orgán, má nevyhnutne všetky právomoci stanovené týmto nariadením. Akýkoľvek iný výklad by spochybnil užitočný účinok týchto ustanovení a mohol by oslabiť tento účinok všetkých ostatných ustanovení GDPR, ktoré môžu byť sťažnosťou dotknuté.

Pokiaľ ide o okolnosť, že vnútroštátne ustanovenia ústavnej povahy vylučujú možnosť dozorného orgánu, ktorý závisí od výkonnej moci, dohliadať na uplatňovanie GDPR orgánom patriacim do zákonodarnej moci, Súdny dvor zdôraznil, že práve z dôvodu rešpektovania ústavnej štruktúry členských štátov sa GDPR obmedzuje na to, že od nich vyžaduje, aby zriadili aspoň jeden dozorný orgán, pričom im poskytuje možnosť zriadiť viacero dozorných orgánov. Toto nariadenie tak priznáva každému členskému štátu určitú mieru voľnej úvahy, ktorá mu umožňuje zriadiť toľko dozorných orgánov, koľko vyžadujú najmä požiadavky súvisiace s jeho ústavnou štruktúrou.

Navyše odvolávanie sa na ustanovenia vnútroštátneho práva členským štátom nemôže ohroziť jednotu a účinnosť práva Únie. Účinky spojené so zásadou prednosti práva Únie sú totiž záväzné pre všetky orgány členského štátu, pričom tomu najmä nemôžu brániť vnútroštátne ustanovenia vrátane tých ústavných.⁶¹

Ak sa teda členský štát rozhodol zriadiť jediný dozorný orgán, nemôže sa odvolávať na ustanovenia vnútroštátneho práva, a to ani v prípade, že by boli ústavnej povahy, na účely vyňať spracúvanie osobných údajov, ktoré patrí do pôsobnosti GDPR, z dohľadu tohto orgánu.

b. Pojem „prevádzkovateľ“

Rozsudok z 11. januára 2024, État belge (Údaje spracúvané úradným vestníkom) (C-231/22, [EU:C:2024:7](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Aproximácia právnych predpisov – Ochrana fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a voľný pohyb takýchto údajov (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) – Nariadenie (EÚ) 2016/679 – Článok 4 bod 7 – Pojem „prevádzkovateľ“ – Úradný vestník členského štátu – Povinnosť uverejniť v nezmenenej podobe listiny spoločností, ktoré vyhotovili tieto spoločnosti alebo ich právni zástupcovia – Článok 5 ods. 2 – Postupné spracúvanie osobných údajov uvedených v takýchto listinách viacerými rôznymi osobami alebo subjektmi – Určenie zodpovednosti“

Súdny dvor, na ktorý Cour d'appel de Bruxelles (Odvolací súd Brusel, Belgicko) podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, spresnil jednak hranice pojmu „prevádzkovateľ“ a jednak obmedzenia

⁵⁹ Článok 55 ods. 1 a článok 77 ods. 1 GDPR.

⁶⁰ V súlade s článkom 51 ods. 1 GDPR.

⁶¹ Rozsudok z 22. februára 2022, RS (Účinky rozhodnutí ústavného súdu) (C-430/21, [EU:C:2022:99](#), bod 51 a citovaná judikatúra).

povinností prevádzkovateľa, ak spracúvanie tých istých osobných údajov vykonávajú po sebe nasledujúce subjekty.

Dňa 12. februára 2019 *Moniteur belge*, ktorý v Belgicku zabezpečuje výrobu a šírenie širokej škály úradných a verejných publikácií v papierovej a elektronickej podobe, uverejnil krátke zhrnutie rozhodnutia spoločnosti o znížení jej základného imania. Toto krátke zhrnutie, ktoré bolo vypracované notárom spoločníka spoločnosti a predložené príslušnému súdu, ktorý ho zase zaslal na uverejnenie riaditeľstvu tohto úradného vestníka, obsahovalo osobné údaje tohto spoločníka.

Po tom, čo dotknutá osoba konštatovala, že pasáž, v ktorej boli uvedené jej údaje, bola začlenená do krátkeho zhrnutia v dôsledku chyby, ktorej sa dopustil notár, požiadala o jej vymazanie na základe svojho práva na vymazanie.⁶² Service public fédéral Justice (Federálne ministerstvo spravodlivosti; ďalej len „SPF Justice“), ku ktorému patrí riaditeľstvo *Moniteur belge*, však jej žiadosť zamietlo. V nadväznosti na toto zamietnutie podala táto osoba sťažnosť proti SPF Justice na Autorité de protection des données (Úrad na ochranu osobných údajov, Belgicko) (ďalej len „APD“). Rozhodnutím z 23. marca 2021 APD nariadil SPF Justice, aby čo najskôr vyhovel žiadosti o vymazanie. État belge (Belgicko) sa teda obrátilo na Cour d'appel de Bruxelles (Odvolací súd Brusel) s cieľom dosiahnuť zrušenie rozhodnutia APD.

V tomto kontexte Cour d'appel de Bruxelles (Odvolací súd Brusel) položil Súdnemu dvoru otázky, či *Moniteur belge* možno považovať za „prevádzkovateľa“⁶³ a či ho treba považovať za jediného zodpovedného za dodržiavanie zásad týkajúcich sa spracovania údajov⁶⁴, alebo či táto zodpovednosť prináleží kumulatívne aj subjektom, ktoré predtým spracúvali údaje uvedené v dotknutej pasáži.

Posúdenie Súdny dvorom

V prvom rade, pokiaľ ide o otázku, či agentúru alebo subjekt poverený úradným vestníkom členského štátu, akým je *Moniteur belge*, možno považovať za „prevádzkovateľa“ v zmysle GDPR, Súdny dvor spresnil, že vzhľadom na širokú definíciu tohto pojmu môže byť určenie účelov a prostriedkov spracúvania, a prípadne určenie prevádzkovateľa vnútroštátnym právom, nielen explicitné, ale aj implicitné. V poslednom uvedenom prípade sa však vyžaduje, aby toto určenie vyplývalo s dostatočnou istotou z úlohy, poslanca a právomocí zverených dotknutej agentúre alebo subjektu.

Súdny dvor konštatoval, že v tejto veci belgické právo prinajmenšom implicitne určilo účely a prostriedky spracúvania osobných údajov, ktoré vykonával *Moniteur belge*. Z toho vyplýva, že posledného uvedeného možno považovať za „prevádzkovateľa“.

Súdny dvor zdôraznil, že tento záver nie je spochybnený ani okolnosťou, že *Moniteur belge* nemá právnu subjektivitu, ani skutočnosťou, že podľa vnútroštátneho práva nekontroluje osobné údaje obsiahnuté v listinách a dokumentoch, ktoré dostal, pred ich uverejnením.

Hoci je pravda, že tento subjekt musí uverejniť dotknutý dokument v nezmenenej podobe, túto úlohu však plní len on sám a následne šíri dotknutú listinu alebo dokument. Na jednej strane uverejnenie takýchto listín a dokumentov bez možnosti kontroly alebo zmeny ich obsahu je neoddeliteľne spojené s účelmi a prostriedkami spracúvania určenými vnútroštátnym právom. Úloha tohto úradného vestníka sa obmedzuje na informovanie verejnosti o existencii týchto listín a dokumentov, tak ako sú mu zaslané vo forme kópie v súlade s uplatniteľným vnútroštátnym právom, spôsobom, aby sa stali uplatniteľnými voči tretím osobám. Na druhej strane by bolo v rozpore s cieľom článku 4 bodom 7

⁶² Upravené v článku 17 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady EÚ 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 2016, s. 1, ďalej len „GDPR“).

⁶³ V zmysle článku 4 bodu 7 GDPR.

⁶⁴ Podľa článku 5 ods. 2 GDPR.

GDPR vylúčiť z pojmu „prevádzkovateľ“ úradný vestník členského štátu z dôvodu, že nevykonáva kontrolu nad osobnými údajmi uvedenými vo svojich publikáciách.

V druhom rade, pokiaľ ide o otázku, či subjekt, akým je *Moniteur belge*, musí byť považovaný za jediného zodpovedného za dodržiavanie zásad týkajúcich sa spracúvania osobných údajov uvedených v nariadení GDPR⁶⁵, Súdny dvor poznamenal, že spracúvanie zverené *Moniteur belge* nasleduje po spracúvaní vykonanom notárom a zároveň kanceláriou príslušného súdu a tiež sa technicky líši od spracúvania vykonávaného týmito dvoma subjektmi, keďže ho dopĺňa. Operácie, ktoré vykonáva uvedený subjekt, sú mu totiž zverené vnútroštátnou právnou úpravou a zahŕňajú najmä digitálnu transformáciu údajov uvedených v listinách alebo vo výpisoch z listín, ktoré mu boli predložené, ich uverejňovanie, sprístupňovanie širokej verejnosti, ako aj ich uchovávanie. Preto ho treba považovať za zodpovedného za dodržiavanie všetkých povinností, ktoré prevádzkovateľovi ukladá GDPR.

Súdny dvor ďalej pripomenul, že článok 4 bod 7 GDPR stanovuje nielen to, že účely a prostriedky spracúvania osobných údajov môžu určiť spoločne viaceré osoby ako prevádzkovateľov, ale aj to, že vnútroštátne právo môže určiť tieto účely a prostriedky a určiť prevádzkovateľa alebo konkrétne kritériá uplatniteľné na jeho určenie. V rámci reťazca spracúvaní vykonávaných rôznymi osobami alebo subjektmi, ktoré sa týkajú tých istých osobných údajov, tak vnútroštátne právo môže určovať účely a prostriedky všetkých spracovateľských operácií vykonávaných postupne za sebou týmito rôznymi osobami alebo subjektmi tak, aby boli spoločne považované za prevádzkovateľov.

Súdny dvor zdôraznil, že podľa GDPR⁶⁶ môže byť spoločná zodpovednosť viacerých subjektov v postupe spracúvania, ktorý sa týka tých istých osobných údajov, stanovená vnútroštátnym právom, pokiaľ sú rôzne spracovateľské operácie spojené účelmi a prostriedkami určenými týmto právom a toto právo vymedzuje príslušné povinnosti každého zo spoločných prevádzkovateľov. Takéto určenie účelov a prostriedkov, ktoré spája rôzne spracovateľské operácie vykonávané viacerými subjektmi v reťazci, ako aj ich príslušných povinností, možno vykonať nielen priamo, ale aj nepriamo vnútroštátnym právom pod podmienkou, že v tomto poslednom uvedenom prípade sa toto určenie dá dostatočne explicitne vyvodiť z ustanovení právnych predpisov upravujúcich dotknuté osoby alebo subjekty, ako aj spracúvanie osobných údajov, ktoré tieto dotknuté osoby alebo subjekty vykonávajú v rámci reťazca spracúvaní stanoveného týmto právom.

Súdny dvor tak dospel k záveru, že agentúra alebo subjekt poverený vedením úradného vestníka členského štátu, označený za „prevádzkovateľa“, je jediný zodpovedný za dodržiavanie zásad uvedených v GDPR, pokiaľ ide o spracovateľské operácie osobných údajov, ktoré je povinný vykonať podľa vnútroštátneho práva, pokiaľ z tohto práva nevyplýva v súvislosti s týmito operáciami spoločná zodpovednosť s inými subjektmi.

c. Prostriedky nápravy pri porušení GDPR

Rozsudok zo 4. októbra 2024 (veľká komora), Lindenapotheker (C-21/23, [EU:C:2024:846](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Ochrana osobných údajov – Nariadenie (EÚ) 2016/679 – Kapitola VIII – Prostriedky nápravy – Predaj liekov lekárnikom prostredníctvom online platformy – Žaloba podaná na občianskoprávnom súde konkurentom tohto lekárnika na základe zákazu nekalých obchodných praktík z dôvodu porušenia povinností stanovených týmto nariadením zo strany lekárnika – Aktívna

⁶⁵ Zásady stanovené vo forme povinností v článku 5 ods. 1 GDPR.

⁶⁶ Podľa znenia článku 26 ods. 1 GDPR v spojení s článkom 4 bodom 7 GDPR.

Veľká komora Súdneho dvora, na ktorý podal Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor, Nemecko) návrh na začatie prejudiciálneho konania, sa vyjadrila k povahe a rozsahu systému prostriedkov nápravy v oblasti ochrany údajov⁶⁷, ako aj k pojmu „údaje týkajúce sa zdravia“⁶⁸.

ND a DR sú dve fyzické osoby a každá prevádzkuje lekárňu v Nemecku. ND od roku 2017 predáva na online platforme „Amazon-Marketplace“ lieky, ktorých predaj je vyhradený lekárňam. Pri objednávaní týchto liekov online musia zákazníci ND zadávať informácie, ako je ich meno, adresa dodania a údaje potrebné na individualizáciu uvedených liekov.

Na základe nemeckého práva v oblasti nekalej súťaže⁶⁹ podal DR proti ND na vnútroštátne občianskoprávne súdy žalobu o zdržanie sa konania. DR tvrdil, že predaj liekov zo strany ND bol nekalý z dôvodu nedodržania zákonnej požiadavky týkajúcej sa získania predchádzajúceho súhlasu zákazníka na spracovanie jeho údajov týkajúcich sa zdravia.

Po tom, čo súdy nižšieho stupňa tejto žalobe vyhovel, podal ND opravný prostriedok „Revision“ na vnútroštátny súd, ktorý považoval za potrebné obrátiť sa na Súdny dvor s návrhom na začatie prejudiciálneho konania.

Súdny dvor vo svojom rozsudku dospel k záveru, že systém prostriedkov nápravy zavedený GDPR nie je vyčerpávajúci, pričom uznal, že toto nariadenie nebráni tomu, aby členské štáty vo vnútroštátnom práve stanovili možnosť konkurentov údajného porušovateľa hmotnoprávných ustanovení uvedeného nariadenia napadnúť toto porušenie na súde ako nekalú obchodnú praktiku. Okrem toho sa v ňom objasňuje pojem „údaje týkajúce sa zdravia“.

Posúdenie Súdnym dvorom

V prvom rade Súdny dvor uviedol, že hoci kapitola VIII GDPR osobitne nestanovuje ustanovenie o otvorení, ktoré by členským štátom výslovne umožňovalo stanoviť takúto možnosť opravného prostriedku pre konkurentov, zo znenia a kontextu ustanovení tejto kapitoly VIII vyplýva, že normotvorca Únie ju nechcel vylúčiť. Tento výklad potvrdzujú ciele, ktoré sleduje GDPR.

Na jednej strane totiž žaloba o zdržanie sa konania podaná konkurentom proti podniku na základe zákazu nekalých obchodných praktík z dôvodu údajného porušenia hmotnoprávných ustanovení GDPR žiadnym spôsobom nenarúša systém prostriedkov nápravy ustanovených v tomto nariadení, ani cieľ zabezpečiť konzistentnú úroveň ochrany fyzických osôb v celej Únii a odstrániť rozdiely, ktoré by bránili voľnému pohybu osobných údajov v rámci vnútorného trhu.

V tejto súvislosti Súdny dvor konštatoval, že takáto žaloba môže byť, hoci aj incidenčne, založená na porušení tých istých ustanovení GDPR, na ktorých by sa mohla zakladať sťažnosť alebo žaloba podaná dotknutými osobami alebo združením zastupujúcim tieto dotknuté osoby.⁷⁰ Na rozdiel od týchto prostriedkov nápravy, ako sú stanovené v GDPR, žaloba o zdržanie sa konania podaná konkurentom

⁶⁷ Kapitola VIII nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 2016, s. 1, ďalej len „GDPR“).

⁶⁸ Uvedený v článku 8 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov (Ú. v. ES L 281, 1995, s. 31; Mim. vyd. 13/015, s. 355), a v článku 9 ods. 1 GDPR.

⁶⁹ Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb (zákon o nekalej súťaži) z 3. júla 2004 (BGBl. 2004 I, s. 1414), v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej.

⁷⁰ Články 77 až 80 GDPR.

nesleduje ako taká cieľ ochrany základných práv a slobôd dotknutých osôb v súvislosti so spracúvaním ich osobných údajov, ale jej cieľom je zabezpečiť spravodlivú hospodársku súťaž najmä v záujme tohto konkurenta.

Okrem toho možnosť konkurenta podať takúto žalobu na občianskoprávnom súde na základe zákazu nekalých obchodných praktík dopĺňa prostriedky nápravy stanovené v GDPR, ktoré sú v plnej miere zachované a môžu ich vždy uplatniť dotknuté osoby a prípadne združenia, ktoré ich zastupujú. Najmä koexistencia prostriedkov nápravy podľa práva na ochranu údajov a práva hospodárskej súťaže nevytvára riziko pre jednotné uplatňovanie uvedeného nariadenia.

Okrem toho širšia možnosť odvolávať sa na hmotnoprávne ustanovenia GDPR inými osobami ako samotnými dotknutými osobami a subjektmi, organizáciami a združeniami neohrozuje cieľ zabezpečiť jednotnú úroveň ochrany týchto osôb v celej únii a zabrániť tomu, aby rozdiely bránili voľnému pohybu osobných údajov v rámci vnútorného trhu. Aj keby členské štáty takúto možnosť nestanovili, nemalo by to za následok roztrieštenosť vykonávania ochrany údajov v EÚ, keďže hmotnoprávne ustanovenia GDPR sú pre všetkých prevádzkovateľov záväzné rovnako a ich dodržiavanie zabezpečujú prostriedky nápravy stanovené v tomto nariadení.

Na druhej strane, pokiaľ ide o cieľ zabezpečiť účinnú ochranu dotknutých osôb v súvislosti so spracúvaním ich osobných údajov a potrebný účinok hmotnoprávných ustanovení GDPR, Súdny dvor poznamenáva, že hoci žaloba o zdržanie sa konania podaná konkurentom údajného porušovateľa ochrany osobných údajov nie je zameraná na tento cieľ, ale na zabezpečenie spravodlivej hospodárskej súťaže, napriek tomu nesporne prispieva k dodržiavaniu týchto ustanovení, a teda k posilneniu práv dotknutých osôb a zabezpečeniu ich vysokej úrovne ochrany. Okrem toho sa môže ukázať, že takáto žaloba o zdržanie sa konania podaná konkurentom, podobne ako žaloba podaná združeniami na ochranu spotrebiteľa, je mimoriadne účinná pri zabezpečovaní takejto ochrany, keďže môže zabrániť veľkému počtu porušení práv jednotlivcov dotknutých spracúvaním ich osobných údajov.⁷¹

Súdny dvor teda konštatoval, že ustanovenia GDPR týkajúce sa systému prostriedkov nápravy sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá popri intervenčných právomociach dozorných orgánov, ktoré sú príslušné na monitorovanie a vykonávanie nariadenia a možnostiach dotknutých osôb na právnu ochranu, priznáva konkurentom údajného porušovateľa ochrany osobných údajov oprávnenie podať proti nemu žalobu na občianskoprávnom súde z dôvodu porušenia uvedeného nariadenia a na základe zákazu nekalých obchodných praktík.

Po druhé, pokiaľ ide o pojem „údaje týkajúce sa zdravia“, Súdny dvor konštatoval, že tento pojem zahŕňa údaje, ktoré zákazník zadáva na online platforme pri objednávaní liekov, ktorých predaj je vyhradený lekárom. Tieto údaje totiž môžu prostredníctvom myšlienkového pochodu porovnania alebo vyvodenia súvislostí odhaliť informácie o zdravotnom stave dotknutej osoby⁷², pokiaľ táto objednávka znamená vytvorenie prepojenia medzi liekom, jeho terapeutickými indikáciami alebo jeho použitím a fyzickou osobou identifikovanou alebo identifikovateľnou na základe prvkov, ako je meno tejto osoby alebo dodacia adresa.

Okrem toho Súdny dvor rozhodol, že v tejto súvislosti je irelevantné, že predaj objednaných liekov nie je viazaný na lekársky predpis, a teda že môžu byť určené nie zákazníkovi, ktorý ich objednáva, ale tretím osobám. Z toho vyplýva, že ak používateľ online platformy oznámi osobné údaje pri objednávaní liekov, ktorých predaj je vyhradený lekárom a nie je viazaný na lekársky predpis, spracovanie týchto údajov prevádzkovateľom lekárne, ktorá dané lieky predáva prostredníctvom tejto online platformy, sa musí považovať za spracovanie údajov týkajúcich sa zdravia⁷³, keďže takéto

⁷¹ Pozri v tomto zmysle rozsudok z 28. apríla 2022, Meta Platforms Ireland (C-319/20, [EU:C:2022:322](#), body 74 a 75).

⁷² V zmysle článku 4 bodu 1 GDPR.

⁷³ V zmysle článku 8 ods. 1 smernice 95/46 a článku 9 ods. 1 GDPR.

spracúvanie môže odhaliť informácie o zdravotnom stave fyzickej osoby bez ohľadu na to, či sa tieto informácie týkajú tohto používateľa alebo inej osoby, pre ktorú používateľ zadáva objednávku.⁷⁴

Výklad, ktorý by viedol k rozlišovaniu podľa druhu príslušného lieku a podľa toho, či jeho predaj je alebo nie je viazaný na lekársky predpis, by totiž nebol v súlade s cieľom vysokej úrovne ochrany základných práv a slobôd fyzických osôb, a najmä ich právom na súkromie, pokiaľ ide o spracovanie ich osobných údajov. Takýto výklad by bol navyše v rozpore s účelom článku 8 ods. 1 smernice 95/46 a článku 9 ods. 1 GDPR, ktorým je zaručiť zvýšenú ochranu proti spracúvaniu, ktoré z dôvodu osobitnej citlivosti údajov, ktoré sú jeho predmetom, môže predstavovať obzvlášť závažný zásah do základných práv na rešpektovanie súkromného života a na ochranu osobných údajov.⁷⁵ Z tohto dôvodu informácie, ktoré zákazníci zadávajú pri objednávaní liekov online, ktorých predaj je vyhradený lekárňam a nie je viazaný na lekársky predpis, predstavujú údaje týkajúce sa zdravia, aj keď sú tieto lieky určené týmto zákazníkom len s určitou pravdepodobnosťou, a nie s absolútnou istotou.

Súdny dvor dodal, že nemožno vylúčiť, že aj keď sú takéto lieky určené iným osobám ako zákazníkom, je možné tieto osoby identifikovať a vyvodiť závery o ich zdravotnom stave. Tak to môže byť napríklad v prípade, keď sa predmetné lieky nedodávajú do domácnosti zákazníka, ktorý si ich objednal, ale do domácnosti inej osoby, alebo keď bez ohľadu na adresu dodania zákazník v objednávke alebo v komunikácii týkajúcej sa tejto objednávky odkázal na inú identifikovateľnú osobu, napríklad na člena svojej rodiny.

Súdny dvor napokon poznamenal, že skutočnosť, že predmetné informácie predstavujú údaje týkajúce sa zdravia, nebráni ich spracovaniu, najmä v súvislosti s riadením zdravotníckych služieb a systémov zdravotnej starostlivosti, ak je splnená jedna z podmienok stanovených v tejto súvislosti.⁷⁶ Na jednej strane to môže byť najmä vtedy, ak dotknutá osoba výslovne súhlasí so spracovaním týchto osobných údajov pri jednej alebo viacerých príležitostiach po tom, ako jej boli jasne, úplne a zrozumiteľne vysvetlené konkrétne okolnosti a účely. Na druhej strane môže byť takéto spracúvanie prípustné, ak je nevyhnutné na účely zdravotnej starostlivosti na základe práva Únie, práva členského štátu alebo na základe zmluvy uzavretej so zdravotníckym pracovníkom.

⁷⁴ Pozri v tomto zmysle rozsudok zo 4. júla 2023, Meta Platforms a i. (Všeobecné podmienky používania sociálnej siete) (C-252/21, EU:C:2023:537, bod 73).

⁷⁵ Pozri rozsudok z 1. augusta 2022, Vyriašioji tarnybinės etikos komisija (C-184/20, [EU:C:2022:601](#), bod 126 a citovaná judikatúra).

⁷⁶ Podmienky uvedené v článku 8 ods. 2 smernice 95/46 a v článku 9 ods. 2 GDPR.

IV. Občianstvo Únie⁷⁷

1. Právo občanov Únie na voľný pohyb a pobyt

Rozsudok zo 4. októbra 2024 (veľká komora), Mirin (C-4/23, [EU:C:2024:845](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Občianstvo Únie – Články 20 a 21 ZFEÚ – Články 7 a 45 Charty základných práv Európskej únie – Právo na voľný pohyb a pobyt na území členských štátov – Občan Únie, ktorý počas výkonu tohto práva a počas pobytu v inom členskom štáte legálne dosiahol zmenu svojho krstného mena a rodovej identity – Povinnosť členského štátu pôvodu uznať a zapísať túto zmenu krstného mena a rodovej identity do rodného listu – Vnútroštátna právna úprava, ktorá neumožňuje takéto uznanie a takýto zápis a núti dotknutú osobu iniciovať nové súdne konanie o zmene rodovej identity v členskom štáte pôvodu – Dosah vystúpenia Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie“

Súdny dvor zasadajúci vo veľkej komore, na ktorý sa s návrhom na začatie prejudiciálneho konania obrátil Judecătoria Sectorului 6 București (Súd prvej inštancie pre obvod 6 Bukurešť, Rumunsko), spresnil rozsah povinnosti členského štátu pôvodu uznať a zapísať do rodného listu jedného zo svojich štátnych príslušníkov zmenu krstného mena a rodovej identity legálne získanú týmto občanom Európskej únie pri uplatnení jeho slobody pohybu a pobytu v inom členskom štáte.

M.-A. A je osoba narodená v roku 1992 v Rumunsku, ktorej pohlavie bolo pri narodení zapísané ako ženské. Po tom, čo sa M.-A. A. v roku 2008 presťahoval do Spojeného kráľovstva, nadobudol naturalizáciou britské štátne občianstvo.

Vo februári 2017 zmenil M.-A. A. v Spojenom kráľovstve svoje krstné meno a znenie svojho občianskeho oslovenia zo ženského na mužské v rámci postupu Deed Poll⁷⁸ a následne si nechal vymeniť niektoré úradné doklady vydané britskými orgánmi. V júni 2020 získal v Spojenom kráľovstve Gender Identity Certificate (osvedčenie o rodovej identite), teda dokument, ktorý potvrdzuje jeho mužskú rodovú identitu.

V máji 2021 na základe vyhlásenia podaného v rámci postupu Deed Poll a osvedčenia o rodovej identite M.-A. A. požiadal príslušné rumunské orgány, aby do jeho rodného listu zapísali údaje týkajúce sa zmeny jeho krstného mena, rodu a osobného identifikačného čísla tak, aby zodpovedali mužskému pohlaviu. Požiadal tiež o nový rodný list obsahujúci tieto nové údaje. Rozhodnutím z 21. júna 2021 rumunské orgány zamietli žiadosť M.-A. A. najmä z dôvodu, že podľa uplatniteľnej vnútroštátnej právnej úpravy možno údaj o zmene rodovej identity osoby zapísať do rodného listu len vtedy, ak bol schválený právoplatným súdnym rozhodnutím.

Vnútroštátny súd, ktorý rozhodoval o žalobe M.-A. A. podanej proti tomuto rozhodnutiu sa konkrétne pýtal, či postavenie občana Únie, ako aj právo slobodne sa pohybovať a zdržiavať sa na území členských štátov bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá ukladá dotknutej osobe povinnosť iniciovať nové konanie o zmene rodovej identity na vnútroštátnych súdoch, hoci už v konaní s týmto cieľom mala úspech v inom členskom štáte, ktorého je tiež štátnym príslušníkom. Vnútroštátny súd sa navyše pýtal na vplyv vystúpenia Spojeného kráľovstva z Únie na riešenie sporu vo veci samej.⁷⁹

⁷⁷ V rámci tohto oddielu je potrebné uviesť aj nasledujúci rozsudok: rozsudok z 21. marca 2024 (veľká komora), *Landeshauptstadt Wiesbaden* (C-61/22, [EU:C:2024:251](#)), uvedený v oddiele IX.3 „Hraničné kontroly“.

⁷⁸ Tento postup umožňuje britským občanom zmeniť svoje priezvisko alebo krstné meno jednoduchým vyhlásením.

⁷⁹ Vnútroštátny súd uvádza, že v tejto veci sa konanie o zmene rodovej identity začalo v Spojenom kráľovstve pred vystúpením tohto štátu z Únie, ale skončilo sa po jeho vystúpení počas prechodného obdobia, a preto sa tento súd pýta, či je Rumunsko za takýchto okolností povinné uznať právne účinky tohto konania o zmene rodovej identity uskutočneného v Spojenom kráľovstve.

Posúdenie Súdny dvorom

Súdny dvor predovšetkým pripomenul, že pri súčasnom stave práva Únie patrí osobný stav jednotlivcov, pod ktorý spadajú pravidlá týkajúce sa zmeny krstného mena a rodovej identity osoby, do právomoci členských štátov, pričom každý členský štát je pri výkone tejto právomoci povinný rešpektovať právo Únie.

V tomto kontexte už Súdny dvor rozhodol, že odmietnutie orgánov členského štátu uznať meno príslušníka tohto štátu, ktorý uplatnil svoje právo voľného pohybu a je tiež štátnym príslušníkom iného členského štátu, pričom ide o meno stanovené v tomto inom členskom štáte, môže narušiť uplatňovanie práva zakotveného v článku 21 ZFEÚ slobodne sa pohybovať a zdržiavať sa na území členských štátov.⁸⁰ Takáto prekážka môže tiež vyplývať z toho, že uvedené orgány odmietnu uznať zmenu rodovej identity vykonanú na základe postupov stanovených na tento účel v členskom štáte, v ktorom občan Únie uplatnil svoju slobodu pohybu a pobytu, bez ohľadu na to, či táto zmena súvisí so zmenou krstného mena, ako je to v tejto veci, alebo nie. Rod totiž podobne ako meno definuje totožnosť a osobný status osoby. Odmietnutie zmeniť a uznať rodovú identitu, ktorú štátny príslušník členského štátu legálne získal v inom členskom štáte, preto môže tomuto štátnemu príslušníkovi spôsobiť vážne ťažkosti správneho, profesionálneho a súkromného charakteru. V prípade takého občana Únie teda existuje konkrétne riziko, že z dôvodu dvoch rôznych krstných mien a z dôvodu prisudzovania dvoch rôznych rodových identít bude musieť rozptýliť pochybnosti o svojej totožnosti, ako aj o pravosti dokumentov, ktoré predkladá, alebo pravdivosti údajov v nich obsiahnutých.

Z uvedeného vyplýva, že odmietnutie uznať a zapísať do matriky členského štátu zmenu krstného mena a rodovej identity, ktorú štátny príslušník tohto členského štátu legálne dosiahol v inom členskom štáte, a to na základe vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá neumožňuje takéto uznanie a takýto zápis, v dôsledku čoho je dotknutá osoba nútená iniciovať nové súdne konanie o zmene rodovej identity v tomto prvom členskom štáte, ktoré nezohľadňuje už legálne uskutočnenú zmenu v tomto inom členskom štáte, môže obmedziť výkon práva voľne sa pohybovať a zdržiavať sa na území Únie.

Súdny dvor ďalej pripomenul, že vnútroštátna právna úprava, ktorá obmedzuje výkon práva zakotveného v článku 21 ZFEÚ, môže byť odôvodnená len vtedy, ak je v súlade so základnými právami zaručenými Chartou základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“), a najmä s právom na rešpektovanie súkromného života uvedeným v jej článku 7, pričom toto právo má rovnaký význam a rozsah ako právo zaručené článkom 8 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd^{81, 82}. Európsky súd pre ľudské práva pritom konštatoval, že postup uznania rodovej identity stanovený vnútroštátnou právnou úpravou, o ktorú ide vo veci samej, treba považovať za nezlučiteľný s článkom 8 EDLP, keďže nespĺňa požiadavky stanovené týmto ustanovením na preskúmanie žiadosti o zmenu rodu, ktorá bola prvýkrát podaná na vnútroštátny súd.⁸³

Uvedený postup tiež nemôže predstavovať účinný prostriedok umožňujúci občanovi Únie, ktorý počas svojho pobytu v inom členskom štáte, a teda pri výkone práva zaručeného článkom 21 ZFEÚ

⁸⁰ Pozri rozsudok z 8. júna 2017, Freitag (C-541/15, [EU:C:2017:432](#)). Súdny dvor v tomto rozsudku najmä konštatoval, že z rozdielu medzi dvoma menami, ktoré sa vzťahujú na tú istú osobu, môžu vzniknúť nejasnosti a ťažkosti, pretože mnohé úkony každodenného života tak vo verejnej, ako aj v súkromnej sfére vyžadujú predloženie dôkazu o totožnosti (body 36 a 37).

⁸¹ Dohovor podpísaný v Ríme 4. novembra 1950 (ďalej len „EDLP“).

⁸² Podľa článku 52 ods. 3 Charty.

⁸³ Rozsudok ESJP, 19. januára 2021, X a Y v. Rumunsko, CE:ECHR:2021:0119JUD000214516. Európsky súd pre ľudské práva v tomto rozsudku najmä konštatoval, že podľa článku 8 EDLP sú štáty povinné stanoviť jasný a predvídateľný postup právneho uznania rodovej identity umožňujúci zmenu pohlavia, a teda mena alebo osobného digitálneho kódu, v úradných dokumentoch, a to rýchlo, transparentne a prístupne.

a článkom 45 Charty, už legálne dosiahol zmenu svojho krstného mena a rodovej identity, účinne uplatniť svoje práva priznané týmito článkami v spojení s článkom 7 Charty, a to tým viac, že tento postup ho vystavuje riziku, že bude viesť k inému výsledku, než aký prijali orgány tohto iného členského štátu.

Na to, aby sa vnútroštátna právna úprava týkajúca sa zápisu zmeny krstného mena a rodovej identity do matriky mohla považovať za zlučiteľnú s právom Únie, je totiž nevyhnutné, aby ustanovenia alebo vnútroštátne postupy, ktoré umožňujú podať žiadosť o takýto zápis, neznemožňovali alebo nadmerne nestážovali výkon práv priznaných článkom 21 ZFEÚ, a najmä práva na uznanie tejto zmeny. Výkon tohto práva však môže byť spochybnený voľnou úvahou, ktorú majú k dispozícii príslušné orgány v rámci tohto postupu, pričom existencia takejto voľnej úvahy môže viesť k rozdielu medzi dvoma menami a dvoma rodmi tej istej osoby v súvislosti s preukázaním jej totožnosti, ako aj k vážnym ťažkostiam správneho, profesionálneho a súkromného charakteru. Vnútroštátna právna úprava, o ktorú ide vo veci samej, je preto v rozpore s požiadavkami vyplývajúcimi z článku 21 ZFEÚ.

Súdny dvor napokon spresnil, že v tejto súvislosti nie je relevantná skutočnosť, že žiadosť o uznanie a zápis zmeny krstného mena a rodovej identity bola podaná v deň, keď už bolo účinné vystúpenie členského štátu, v ktorom k tejto zmene legálne došlo, z Európskej únie.⁸⁴

2. Právo voliť a byť volený vo voľbách do orgánov samosprávy obcí a vo voľbách do Európskeho parlamentu

Rozsudok z 19. novembra 2024 (veľká komora), Komisia/Česká republika (Zvoliteľnosť a členstvo v politickej strane) (C-808/21, [EU:C:2024:962](#))

„Nesplnenie povinnosti členským štátom – Článok 20 ZFEÚ – Občianstvo Únie – Článok 21 ZFEÚ – Právo slobodne sa pohybovať a zdržiavať sa na území členských štátov – Článok 22 ZFEÚ – Právo voliť a byť volený vo voľbách do orgánov samosprávy obcí, ako aj vo voľbách do Európskeho parlamentu v členskom štáte bydliska za rovnakých podmienok ako štátni príslušníci tohto štátu – Občania Únie, ktorí majú bydlisko v členskom štáte bez toho, aby boli jeho štátnymi príslušníkmi – Neexistencia práva stať sa členom politickej strany – Články 2 a 10 ZEÚ – Zásada demokracie – Článok 4 ods. 2 ZEÚ – Rešpektovanie národnej identity členských štátov – Článok 12 Charty základných práv Európskej únie – Úloha politických strán pri vyjadrovaní vôle občanov Únie“

Súdny dvor zasadajúci vo veľkej komore, ktorý rozhodoval o žalobe o nesplnenie povinnosti, konštatoval, že Česká republika si tým, že občanom Únie, ktorí nie sú českými štátnymi príslušníkmi, ale majú bydlisko v tomto členskom štáte, odoprela právo stať sa členom politickej strany alebo politického hnutia, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 22 ZFEÚ.

V českom zákone o politických stranách a politických hnutiach⁸⁵ sa na jednej strane stanovuje, že občania majú právo združovať sa v politických stranách a politických hnutiach, a na druhej strane, že každý občan starší ako 18 rokov sa môže stať členom politickej strany alebo politického hnutia. Z toho

⁸⁴ V tejto súvislosti Súdny dvor poukázal na to, že keďže M.-A. A. ako občan Únie požaduje vo svojom členskom štáte pôvodu uznanie tak zmeny svojho krstného mena, ako aj zmeny svojej rodovej identity, ku ktorým došlo pri výkone jeho slobody pohybu a pobytu v Spojenom kráľovstve, v prvom prípade pred vystúpením tohto členského štátu z Únie a v druhom prípade pred 31. decembrom 2020, teda pred dátumom stanoveným dohodou ako koniec prechodného obdobia, môže sa voči tomuto členskému štátu pôvodu dovolávať práv súvisiacich s týmto postavením občana Únie, najmä práv stanovených v článkoch 20 a 21 ZFEÚ, a to aj po skončení tohto obdobia.

⁸⁵ Zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, v znení zákona č. 117/1994 Sb. Pozri § 1 a § 2 ods. 3 tohto zákona.

teda vyplýva, že občania Európskej únie, ktorí nie sú českými štátnymi príslušníkmi, ale majú bydlisko v Českej republike, toto právo nemajú.

Keďže sa Európska komisia domnievala, že táto právna úprava je v rozpore s článkom 22 ZFEÚ, podala na Súdny dvor žalobu o nesplnenie povinnosti. Tvrdila najmä, že Česká republika tým, že priznáva právo stať sa členom politickej strany alebo politického hnutia výlučne českým štátnym príslušníkom, bráni občanom Únie, ktorí majú bydlisko v tomto členskom štáte bez toho, aby boli jeho štátnymi príslušníkmi, vykonávať volebné práva vo voľbách do orgánov samosprávy obcí a vo voľbách do Európskeho parlamentu za rovnakých podmienok ako českí štátni príslušníci.

Posúdenie Súdnym dvorom

V prvom rade Súdny dvor preskúmal pôsobnosť článku 22 ZFEÚ s prihliadnutím na jeho znenie, kontext, ako aj ciele, ktoré sleduje.

Po prvé podľa znenia tohto ustanovenia tak občania Únie s bydliskom v členskom štáte, ktorého nie sú štátnymi príslušníkmi, majú právo voliť a byť volení do orgánov samosprávy obcí, ako aj do Európskeho parlamentu za rovnakých podmienok ako štátni príslušníci tohto členského štátu, pričom výkon týchto práv podlieha podrobnej úprave, ktorú prijme Rada Európskej únie. Toto znenie neodkazuje na podmienky získania postavenia člena politickej strany alebo politického hnutia. Naopak článok 22 ZFEÚ tým, že odkazuje na podmienky práva voliť a byť volený, uplatniteľné na štátnych príslušníkov členského štátu, v ktorom má takýto občan Únie bydlisko, stanovuje pre tento členský štát zákaz podriaďiť výkon tohto práva týmto občanom Únie iným podmienkam, než sú podmienky, ktoré sa uplatňujú na jeho vlastných štátnych príslušníkov. Toto ustanovenie teda stanovuje osobitné pravidlo zákazu diskriminácie na základe štátnej príslušnosti a v dôsledku toho sa uplatňuje na každé vnútroštátne opatrenie zavádzajúce rozdielne zaobchádzanie, ktoré by mohlo narušiť účinný výkon práva voliť a byť volený vo voľbách do orgánov samosprávy obcí, ako aj do Európskeho parlamentu.

Okrem toho podrobnosti uplatňovania práva voliť a byť volený Rada prijala v smerniciach 93/109⁸⁶ a 94/80⁸⁷, ktoré hoci neobsahujú ustanovenia týkajúce sa podmienok získania postavenia člena politickej strany občanmi Únie s bydliskom v členskom štáte bez toho, aby boli jeho štátnymi príslušníkmi, nemôžu ani implicitne obmedziť rozsah práv a povinností vyplývajúcich z článku 22 ZFEÚ. V tejto súvislosti vzhľadom na neexistenciu osobitných ustanovení týkajúcich sa týchto podmienok patrí ich určenie do právomoci členských štátov. Pri výkone tejto právomoci sú však členské štáty povinné dodržiavať povinnosti, ktoré im vyplývajú z práva Únie, vrátane článku 22 ZFEÚ.

Po druhé, pokiaľ ide o kontext, do ktorého patrí článok 22 ZFEÚ, Súdny dvor odkázal tak na ostatné ustanovenia Zmluvy o FEÚ, ako aj na ustanovenia rovnakej právnej sily nachádzajúce sa najmä v Zmluve o EÚ a v Charte základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).

V tejto súvislosti predovšetkým článok 22 ZFEÚ v spojení s článkom 20 ods. 2 ZFEÚ spája právo voliť a byť volený vo voľbách do orgánov samosprávy obcí, ako aj do Európskeho parlamentu, s postavením občana Únie. Okrem toho v súlade s článkom 20 ods. 2 a článkom 21 ZFEÚ občianstvo Únie priznáva každému občanovi Únie základné a individuálne právo voľne sa pohybovať a zdržiavať v rámci územia členských štátov. Existuje teda súvislosť medzi právom na voľný pohyb a pobyt na jednej strane a právom občanov Únie s bydliskom v členskom štáte bez toho, aby boli jeho štátnymi príslušníkmi,

⁸⁶ Smernica Rady 93/109/ES zo 6. decembra 1993, ktorou sa stanovujú podrobnosti uplatňovania volebného práva a práva byť volený do Európskeho parlamentu pre občanov únie s bydliskom v členskom štáte, ktorého nie sú štátnymi príslušníkmi (Ú. v. ES L 329, 1993, s. 34; Mim. vyd. 20/001, s. 7), zmenená smernicou Rady 2013/1/EÚ z 20. decembra 2012 (Ú. v. EÚ L 6, 2013, s. 27).

⁸⁷ Smernica Rady 94/80/ES z 19. decembra 1994, ktorou sa ustanovujú podrobnosti uplatňovania volebného práva občanov únie v komunálnych voľbách v členskom štáte, ktorého nie sú štátnymi príslušníkmi (Ú. v. ES L 368, 1994, s. 38; Mim. vyd. 20/001, s. 12).

voliť a byť volení vo voľbách do orgánov samosprávy obcí a do Európskeho parlamentu na druhej strane.

Ďalej článok 10 ZEÚ, ktorý uznáva právo občanov Únie byť priamo zastúpení v Európskom parlamente a zúčastňovať sa na demokratickom živote Únie, zdôrazňuje súvislosť medzi zásadou zastupiteľskej demokracie v rámci Únie a právom voliť a byť volený vo voľbách do Európskeho parlamentu, ktoré je spojené s občianstvom Únie, zaručeným v článku 22 ods. 2 ZFEÚ.

Napokon článok 12 ods. 1 Charty zakotvuje právo každého slobodne sa združovať s inými na všetkých úrovniach, najmä v súvislosti s politickými, odborárskymi a občianskymi otázkami. Toto právo zodpovedá právu zaručenému v článku 11 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktoré predstavuje jeden zo základných kameňov demokratickej a pluralitnej spoločnosti, keďže umožňuje občanom konať kolektívne v oblastiach spoločného záujmu, a tým prispievať k riadnemu fungovaniu verejného života. Článok 10 ods. 4 ZEÚ a článok 12 ods. 2 Charty pritom priznávajú politickým stranám na európskej úrovni kľúčovú úlohu pri vyjadrovaní vôle občanov Únie. Politické strany, ktorých jednou z funkcií je navrhnutie kandidátov vo voľbách, teda plnia základnú funkciu v systéme zastupiteľskej demokracie, na ktorom je založené fungovanie Únie, v súlade s článkom 10 ods. 1 ZEÚ. Postavenie člena politickej strany alebo politického hnutia preto podstatne prispieva k účinnému výkonu práva byť volený, ktoré priznáva článok 22 ZFEÚ.

Po tretie, pokiaľ ide o cieľ článku 22 ZFEÚ, týmto cieľom je predovšetkým priznať občanom Únie s bydliskom v členskom štáte bez toho, aby boli jeho štátnymi príslušníkmi, právo zúčastňovať sa na demokratickom volebnom procese tohto členského štátu prostredníctvom práva voliť a byť volený na európskej a miestnej úrovni. Ďalej je cieľom tohto článku zabezpečiť rovnosť zaobchádzania s občanmi Únie, čo znamená rovnaký prístup k prostriedkom existujúcim vo vnútroštátnom právnom poriadku, ktorými disponujú štátni príslušníci uvedeného členského štátu na účely výkonu tohto práva, pokiaľ ide o voľby do orgánov samosprávy obcí a do Európskeho parlamentu. Napokon zo spojenia medzi slobodou pohybu a pobytu na jednej strane a právom voliť a byť volený v týchto voľbách na druhej strane vyplýva, že cieľom tohto práva je najmä podporovať postupnú integráciu dotknutého občana Únie do spoločnosti hostiteľského členského štátu. Cieľom článku 22 ZFEÚ je zabezpečiť reprezentatívnosť občanov Únie, ktorí majú bydlisko v členskom štáte bez toho, aby boli jeho štátnymi príslušníkmi, ako dôsledok ich integrácie do spoločnosti hostiteľského členského štátu.

V druhom rade práve vzhľadom na tieto spresnenia rozsahu článku 22 ZFEÚ v spojení s článkami 20 a 21 ZFEÚ, článkom 10 ZEÚ, ako aj článkom 12 Charty Súdny dvor preskúmal, či rozdielne zaobchádzanie zavedené českou právnou úpravou z dôvodu štátnej príslušnosti, pokiaľ ide o možnosť stať sa členom politickej strany alebo politického hnutia, vedie k tomu, že občania Únie, ktorí majú bydlisko v Českej republike bez toho, aby boli jej štátnymi príslušníkmi, nemajú rovnaký prístup k prostriedkom, ktoré majú českí štátni príslušníci na účely skutočného výkonu svojho práva byť volení, a to v rozpore s článkom 22 ZFEÚ.

V tejto súvislosti je v Českej republike nepochybne možné, aby bol kandidát, ktorý nie je členom politickej strany alebo politického hnutia, uvedený na kandidátnej listine predloženej takouto stranou alebo takýmto hnutím alebo ich koalíciou vo voľbách do orgánov samosprávy obcí a do Európskeho parlamentu. Na jednej strane, keďže sú to členovia politickej strany alebo politického hnutia, ktorí si vyberajú kandidátov, ktorí budú zaradení na ich listinu, skutočnosť, že občan Únie, ktorý má bydlisko v Českej republike bez toho, aby bol jej štátnym príslušníkom, a ktorý sa chce zúčastniť týchto volieb, sa nemôže stať členom politickej strany alebo politického hnutia, by ho mohla vylúčiť z účasti na rozhodovaní uvedenej strany alebo uvedeného hnutia, pokiaľ ide o jeho zaradenie na túto kandidátnu listinu. Táto okolnosť stavia takýchto občanov Únie do menej priaznivej situácie než českých štátnych príslušníkov, ktorí sú členmi politickej strany alebo politického hnutia v tomto členskom štáte, pokiaľ ide o možnosť kandidovať vo voľbách do orgánov samosprávy obcí a do Európskeho parlamentu na kandidátnej listine takejto politickej strany alebo takéhoto politického hnutia alebo ich koalície.

Na druhej strane skutočnosť, že českí štátni príslušníci sa môžu rozhodnúť byť kandidátmi buď ako členovia politickej strany alebo politického hnutia, alebo ako nezávislí kandidáti, zatiaľ čo občania Únie, ktorí majú bydlisko v Českej republike bez toho, aby boli jej štátnymi príslušníkmi, majú len túto poslednú uvedenú možnosť, preukazuje, že títo občania Únie nemôžu uplatniť svoje právo byť volení v týchto voľbách za rovnakých podmienok ako českí štátni príslušníci.

V treťom a poslednom rade Súdny dvor preskúmal, či toto rozdielne zaobchádzanie, pokiaľ ide o prístup k prostriedkom umožňujúcim účinný výkon práva voliť a byť volený vo voľbách do orgánov samosprávy obcí, ako aj do Európskeho parlamentu, môže byť odôvodnené dôvodmi týkajúcimi sa rešpektovania národnej identity členského štátu v zmysle článku 4 ods. 2 ZEÚ.

Predovšetkým je pravda, že usporiadanie politického života na celoštátnej úrovni, ku ktorému prispievajú politické strany a politické hnutia, je súčasťou národnej identity. Keďže sa však právo voliť a byť volený, ktoré článok 22 ZFEÚ priznáva občanom Únie, ktorí majú bydlisko v členskom štáte bez toho, aby boli jeho štátnymi príslušníkmi, týka volieb do orgánov samosprávy obcí a volieb do Európskeho parlamentu v tomto členskom štáte, z tohto ustanovenia nevyplýva pre tento členský štát ani povinnosť priznať týmto občanom právo voliť a byť volený v celoštátnych voľbách, ani zákaz prijať osobitné pravidlá týkajúce sa prijímania rozhodnutí v rámci politickej strany alebo politického hnutia, pokiaľ ide o navrhovanie kandidátov v celoštátnych voľbách, ktoré by vylučovali účasť členov strany alebo hnutia, ktorí nie sú štátnymi príslušníkmi uvedeného štátu, na takomto rozhodovaní.

Ďalej článok 4 ods. 2 ZEÚ treba vykladať s prihliadnutím na ustanovenia rovnakej právnej sily, najmä články 2 a 10 ZEÚ, a nemôže zbaviť členské štáty povinnosti dodržiavať požiadavky, ktoré z nich vyplývajú. V tejto súvislosti zásada demokracie a zásada rovnosti zaobchádzania predstavujú hodnoty, na ktorých je Únia založená v súlade s článkom 2 ZEÚ. Toto ustanovenie nevyjadruje len smerovanie alebo úmysly politickej povahy, ale obsahuje hodnoty, ktoré sú súčasťou samotnej identity Únie ako spoločného právneho poriadku a ktoré sú konkretizované v zásadách obsahujúcich právne záväzné povinnosti pre členské štáty. Okrem toho zásada zastupiteľskej demokracie, na ktorej je založené fungovanie Únie, v súlade s článkom 10 ods. 1 ZEÚ konkretizuje hodnotu demokracie uvedenú v článku 2 ZEÚ.

Napokon článok 22 ZFEÚ tým, že občanom Únie, ktorí majú bydlisko v členskom štáte bez toho, aby boli jeho štátnymi príslušníkmi, zaručuje právo voliť a byť volený vo voľbách do orgánov samosprávy obcí, ako aj do Európskeho parlamentu v uvedenom členskom štáte, a to za rovnakých podmienok ako štátnym príslušníkom tohto štátu, konkretizuje zásadu demokracie a zásadu rovnosti zaobchádzania s občanmi Únie, ktoré sú súčasťou spoločnej identity a hodnôt Únie, ku ktorým pristupujú členské štáty a ktorých dodržiavanie musia zabezpečiť na svojom území. V dôsledku toho umožniť takýmto občanom Únie stať sa členmi politickej strany alebo politického hnutia v členskom štáte ich bydliska na účely úplného vykonania zásad demokracie a rovnosti zaobchádzania nemožno považovať za ohrozenie národnej identity tohto členského štátu.

Rozsudok z 19. novembra 2024 (veľká komora), Komisia/Poľsko (Zvoliteľnosť a členstvo v politickej strane) (C-814/21, [EU:C:2024:963](#))

„Nesplnenie povinnosti členským štátom – Článok 20 ZFEÚ – Občianstvo Únie – Článok 21 ZFEÚ – Právo slobodne sa pohybovať a zdržiavať sa na území členských štátov – Článok 22 ZFEÚ – Právo voliť a byť volený vo voľbách do orgánov samosprávy obcí, ako aj vo voľbách do Európskeho parlamentu v členskom štáte bydliska za rovnakých podmienok ako štátni príslušníci tohto štátu – Občania Únie, ktorí majú bydlisko v členskom štáte bez toho, aby boli jeho štátnymi príslušníkmi – Neexistencia práva byť členom politickej strany – Články 2 a 10 ZEÚ – Zásada demokracie – Článok 4 ods. 2 ZEÚ – Rešpektovanie národnej identity členských štátov – Článok 12 Charty základných práv Európskej únie – Úloha politických strán pri vyjadrovaní vôle občanov Únie“

Súdny dvor zasadajúci vo veľkej komore, ktorý rozhodoval o žalobe o nesplnenie povinnosti, konštatoval, že Poľská republika si tým, že občanom Únie, ktorí nie sú poľskými štátnymi príslušníkmi, ale majú bydlisko v tomto členskom štáte, odoprela právo stať sa členom politickej strany, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 22 ZFEÚ.

Poľský zákon o politických stranách⁸⁸ stanovuje, že členmi politickej strany môžu byť štátni príslušníci Poľskej republiky, ktorí dosiahli vek 18 rokov. Z toho teda vyplýva, že občania Európskej únie, ktorí nie sú poľskými štátnymi príslušníkmi, ale majú bydlisko v Poľsku, toto právo nemajú.

Keďže sa Európska komisia domnievala, že táto právna úprava je v rozpore s článkom 22 ZFEÚ, podala na Súdny dvor žalobu o nesplnenie povinnosti. Tvrdila najmä, že Poľsko tým, že priznáva právo stať sa členom politickej strany výlučne poľským štátnym príslušníkom, bráni občanom Únie, ktorí majú bydlisko v tomto členskom štáte bez toho, aby boli jeho štátnymi príslušníkmi, vykonávať volebné práva vo voľbách do orgánov samosprávy obcí a vo voľbách do Európskeho parlamentu za rovnakých podmienok ako poľskí štátni príslušníci.

Posúdenie Súdnym dvorom

V prvom rade Súdny dvor preskúmal pôsobnosť článku 22 ZFEÚ s prihliadnutím na jeho znenie, kontext, ako aj ciele, ktoré sleduje.

Po prvé podľa znenia tohto ustanovenia tak občania Únie s bydliskom v členskom štáte, ktorého nie sú štátnymi príslušníkmi, majú právo voliť a byť volení do orgánov samosprávy obcí, ako aj do Európskeho parlamentu za rovnakých podmienok ako štátni príslušníci tohto členského štátu, pričom výkon týchto práv podlieha podrobnej úprave, ktorú prijme Rada Európskej únie. Toto znenie neodkazuje na podmienky získania postavenia člena politickej strany. Naopak článok 22 ZFEÚ tým, že odkazuje na podmienky práva voliť a byť volený uplatniteľné na štátnych príslušníkov členského štátu, v ktorom má takýto občan Únie bydlisko, zavádza pre tento členský štát zákaz podriaďiť výkon tohto práva týmto občanom Únie iným podmienkam, než sú podmienky, ktoré sa uplatňujú na jeho vlastných štátnych príslušníkov. Toto ustanovenie teda stanovuje osobitné pravidlo zákazu diskriminácie na základe štátnej príslušnosti a v dôsledku toho sa uplatňuje na každé vnútroštátne opatrenie zavádzajúce rozdielne zaobchádzanie, ktoré by mohlo narušiť účinný výkon práva voliť a byť volený vo voľbách do orgánov samosprávy obcí, ako aj do Európskeho parlamentu.

Okrem toho podrobnosti uplatňovania práva voliť a byť volený Rada prijala v smerniciach 93/109⁸⁹ a 94/80⁹⁰, ktoré hoci neobsahujú ustanovenia týkajúce sa podmienok získania postavenia člena politickej strany občanmi Únie s bydliskom v členskom štáte bez toho, aby boli jeho štátnymi príslušníkmi, nemôžu ani implicitne obmedziť rozsah práv a povinností vyplývajúcich z článku 22 ZFEÚ. V tejto súvislosti vzhľadom na neexistenciu osobitných ustanovení týkajúcich sa týchto podmienok patrí ich určenie do právomoci členských štátov. Pri výkone tejto právomoci sú však členské štáty povinné dodržiavať povinnosti, ktoré im vyplývajú z práva Únie, vrátane článku 22 ZFEÚ.

⁸⁸ Ustawa o partiach politycznych (zákon o politických stranách) z 27. apríla 1997 (Dz. U. z roku 1997, č. 98, položka 604). Pozri § 2 ods. 1 tohto zákona.

⁸⁹ Smernica Rady 93/109/ES zo 6. decembra 1993, ktorou sa stanovujú podrobnosti uplatňovania volebného práva a práva byť volený do Európskeho parlamentu pre občanov únie s bydliskom v členskom štáte, ktorého nie sú štátnymi príslušníkmi (Ú. v. ES L 329, 1993, s. 34; Mim. vyd. 20/001, s. 7), zmenená smernicou Rady 2013/1/EÚ z 20. decembra 2012 (Ú. v. EÚ L 26, 2013, s. 27).

⁹⁰ Smernica Rady 94/80/ES z 19. decembra 1994, ktorou sa ustanovujú podrobnosti uplatňovania volebného práva občanov únie v komunálnych voľbách v členskom štáte, ktorého nie sú štátnymi príslušníkmi (Ú. v. ES L 368, 1994, s. 38; Mim. vyd. 20/001, s. 12).

Po druhé, pokiaľ ide o kontext, do ktorého patrí článok 22 ZFEÚ, Súdny dvor odkázal tak na ostatné ustanovenia Zmluvy o FEÚ, ako aj na ustanovenia rovnakej právnej sily nachádzajúce sa najmä v Zmluve o EÚ a v Charte základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).

V tejto súvislosti predovšetkým článok 22 ZFEÚ v spojení s článkom 20 ods. 2 ZFEÚ spája právo voliť a byť volený vo voľbách do orgánov samosprávy obcí, ako aj do Európskeho parlamentu, s postavením občana Únie. Okrem toho v súlade s článkom 20 ods. 2 a článkom 21 ZFEÚ občianstvo Únie priznáva každému občanovi Únie základné a individuálne právo voľne sa pohybovať a zdržiavať v rámci územia členských štátov. Existuje teda súvislosť medzi právom na voľný pohyb a pobyt na jednej strane a právom občanov Únie s bydliskom v členskom štáte bez toho, aby boli jeho štátnymi príslušníkmi, voliť a byť volení vo voľbách do orgánov samosprávy obcí a do Európskeho parlamentu na druhej strane.

Ďalej článok 10 ZEÚ, ktorý uznáva právo občanov Únie byť priamo zastúpení v Európskom parlamente a zúčastňovať sa na demokratickom živote Únie, zdôrazňuje súvislosť medzi zásadou zastupiteľskej demokracie v rámci Únie a právom voliť a byť volený vo voľbách do Európskeho parlamentu, ktoré je spojené s občianstvom Únie, zaručeným v článku 22 ods. 2 ZFEÚ.

Napokon článok 12 ods. 1 Charty zakotvuje právo každého slobodne sa združovať s inými na všetkých úrovniach, najmä v súvislosti s politickými, odborárskymi a občianskymi otázkami. Toto právo zodpovedá právu zaručenému v článku 11 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktoré predstavuje jeden zo základných kameňov demokratickej a pluralitnej spoločnosti, keďže umožňuje občanom konať kolektívne v oblastiach spoločného záujmu, a tým prispievať k riadnemu fungovaniu verejného života. Článok 10 ods. 4 ZEÚ a článok 12 ods. 2 Charty pritom priznávajú politickým stranám na európskej úrovni kľúčovú úlohu pri vyjadrovaní vôle občanov Únie. Politické strany, ktorých jednou z funkcií je navrhnutie kandidátov vo voľbách, teda plnia základnú funkciu v systéme zastupiteľskej demokracie, na ktorom je založené fungovanie Únie, v súlade s článkom 10 ods. 1 ZEÚ. Postavenie člena politickej strany preto podstatne prispieva k účinnému výkonu práva byť volený, ktoré priznáva článok 22 ZFEÚ.

Po tretie, pokiaľ ide o cieľ článku 22 ZFEÚ, týmto cieľom je predovšetkým priznať občanom Únie s bydliskom v členskom štáte bez toho, aby boli jeho štátnymi príslušníkmi, právo zúčastňovať sa na demokratickom volebnom procese tohto členského štátu prostredníctvom práva voliť a byť volený na európskej a miestnej úrovni. Ďalej je cieľom tohto článku zabezpečiť rovnosť zaobchádzania s občanmi Únie, čo znamená rovnaký prístup k prostriedkom existujúcim vo vnútroštátnom právnom poriadku, ktorými disponujú štátni príslušníci uvedeného členského štátu na účely výkonu tohto práva, pokiaľ ide o voľby do orgánov samosprávy obcí a do Európskeho parlamentu. Napokon zo spojenia medzi slobodou pohybu a pobytu na jednej strane a právom voliť a byť volený v týchto voľbách na druhej strane vyplýva, že cieľom tohto práva je najmä podporovať postupnú integráciu dotknutého občana Únie do spoločnosti hostiteľského členského štátu. Cieľom článku 22 ZFEÚ je zabezpečiť reprezentatívnosť občanov Únie, ktorí majú bydlisko v členskom štáte bez toho, aby boli jeho štátnymi príslušníkmi, ako dôsledok ich integrácie do spoločnosti hostiteľského členského štátu.

V druhom rade práve vzhľadom na tieto spresnenia rozsahu článku 22 ZFEÚ v spojení s článkami 20 a 21 ZFEÚ, článkom 10 ZEÚ, ako aj článkom 12 Charty Súdny dvor preskúmal, či rozdielne zaobchádzanie zavedené poľskou právnou úpravou z dôvodu štátnej príslušnosti, pokiaľ ide o možnosť stať sa členom politickej strany, vedie k tomu, že občania Únie, ktorí majú bydlisko v Poľsku bez toho, aby boli jeho štátnymi príslušníkmi, nemajú rovnaký prístup k prostriedkom, ktoré majú poľskí štátni príslušníci na účely skutočného výkonu svojho práva byť volení, a to v rozpore s článkom 22 ZFEÚ.

V tejto súvislosti je v Poľsku nepochybne možné, aby bol nezávislý kandidát, ktorý nie je členom politickej strany, navrhnutý volebným výborom politickej strany. Na jednej strane však vzhľadom na to, že práve členovia politickej strany vyberajú kandidátov, ktorí majú byť nominovaní, absencia členstva v politickej strane má v zásade za následok vylúčenie občana Únie, ktorý má bydlisko v Poľsku

bez toho, aby bol jeho štátnym príslušníkom, z účasti na rozhodovaní tejto strany, pokiaľ ide o jeho navrhnutie volebným výborom. Táto okolnosť stavia takýchto občanov Únie do menej priaznivej situácie než poľských štátnych príslušníkov, ktorí sú členmi politickej strany, pokiaľ ide o možnosť kandidovať vo voľbách do orgánov samosprávy obcí a do Európskeho parlamentu na kandidátnej listine politickej strany.

Na druhej strane skutočnosť, že poľskí štátni príslušníci sa môžu rozhodnúť byť kandidátmi buď ako členovia politickej strany, alebo ako nezávislí kandidáti, zatiaľ čo občania Únie, ktorí majú bydlisko v Poľsku bez toho, aby boli jeho štátnymi príslušníkmi, majú len túto poslednú uvedenú možnosť, preukazuje, že títo občania Únie nemôžu uplatniť svoje právo byť volení v týchto voľbách za rovnakých podmienok ako poľskí štátni príslušníci.

V treťom a poslednom rade Súdny dvor preskúmal, či toto rozdielne zaobchádzanie, pokiaľ ide o prístup k prostriedkom umožňujúcim účinný výkon práva voliť a byť volený vo voľbách do orgánov samosprávy obcí, ako aj do Európskeho parlamentu, môže byť odôvodnené dôvodmi týkajúcimi sa rešpektovania národnej identity členského štátu v zmysle článku 4 ods. 2 ZEÚ.

Predovšetkým je pravda, že usporiadanie politického života na celoštátnej úrovni, ku ktorému prispievajú politické strany, je súčasťou národnej identity. Keďže sa však právo voliť a byť volený, ktoré článok 22 ZFEÚ priznáva občanom Únie, ktorí majú bydlisko v členskom štáte bez toho, aby boli jeho štátnymi príslušníkmi, týka volieb do orgánov samosprávy obcí a volieb do Európskeho parlamentu v tomto členskom štáte, z tohto ustanovenia nevyplýva pre tento členský štát ani povinnosť priznať týmto občanom právo voliť a byť volení v celoštátnych voľbách, ani zákaz prijať osobitné pravidlá týkajúce sa prijímania rozhodnutí v rámci politickej strany, pokiaľ ide o navrhovanie kandidátov v celoštátnych voľbách, ktoré by vylučovali účasť členov strany, ktorí nie sú štátnymi príslušníkmi uvedeného štátu, na takomto rozhodovaní.

Ďalej článok 4 ods. 2 ZEÚ treba vykladať s prihliadnutím na ustanovenia rovnakej právnej sily, najmä články 2 a 10 ZEÚ, a nemôže zbaviť členské štáty povinnosti dodržiavať požiadavky, ktoré z nich vyplývajú. V tejto súvislosti zásada demokracie a zásada rovnosti zaobchádzania predstavujú hodnoty, na ktorých je Únia založená v súlade s článkom 2 ZEÚ. Toto ustanovenie nevyjadruje len smerovanie alebo úmysly politickej povahy, ale obsahuje hodnoty, ktoré sú súčasťou samotnej identity Únie ako spoločného právneho poriadku a ktoré sú konkretizované v zásadách obsahujúcich právne záväzné povinnosti pre členské štáty. Okrem toho zásada zastupiteľskej demokracie, na ktorej je založené fungovanie Únie, v súlade s článkom 10 ods. 1 ZEÚ konkretizuje hodnotu demokracie uvedenú v článku 2 ZEÚ.

Napokon článok 22 ZFEÚ tým, že občanom Únie, ktorí majú bydlisko v členskom štáte bez toho, aby boli jeho štátnymi príslušníkmi, zaručuje právo voliť a byť volení vo voľbách do orgánov samosprávy obcí, ako aj do Európskeho parlamentu v uvedenom členskom štáte, a to za rovnakých podmienok ako štátnym príslušníkom tohto štátu, konkretizuje zásadu demokracie a zásadu rovnosti zaobchádzania s občanmi Únie, ktoré sú súčasťou spoločnej identity a hodnôt Únie, ku ktorým pristupujú členské štáty a ktorých dodržiavanie musia zabezpečiť na svojom území. V dôsledku toho umožniť takýmto občanom Únie stať sa členmi politickej strany v členskom štáte ich bydliska na účely úplného vykonania zásad demokracie a rovnosti zaobchádzania nemožno považovať za ohrozenie národnej identity tohto členského štátu.

V. Slobody pohybu v rámci Únie: sloboda usadiť sa⁹¹

Rozsudok z 19. decembra 2024 (veľká komora), Halmer
Rechtsanwaltsgesellschaft (C-295/23, [EU:C:2024:1037](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Článok 49 ZFEÚ – Sloboda usadiť sa – Článok 63 ZFEÚ – Voľný pohyb kapitálu – Určenie príslušnej slobody pohybu – Služby na vnútornom trhu – Smernica 2006/123/ES – Článok 15 – Požiadavky týkajúce sa držby podielov v obchodnej spoločnosti – Obchodný podiel čisto finančného investora v advokátskej spoločnosti – Vyčiarknutie tejto spoločnosti zo zoznamu advokátov z dôvodu tohto podielu – Obmedzenie slobody usadiť sa a voľného pohybu kapitálu – Odôvodnenia založené na ochrane nezávislosti advokátov a príjemcov právnych služieb – Nevyhnutnosť – Proporcionalita“

Na základe návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Bayerischer Anwaltsgerichtshof (Advokátsky súd Bavarska, Nemecko), sa Súdny dvor zasadajúci vo veľkej komore vyjadril k súladu vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá pod hrozbou vyčiarknutia advokátskej spoločnosti zo zoznamu advokátov zakazuje prevod obchodných podielov v tejto spoločnosti na čisto finančného investora, ktorý nemá v úmysle vykonávať v uvedenej spoločnosti zárobkovú činnosť uvedenú v tejto právnej úprave, s článkom 63 ZFEÚ a smernicou 2006/123⁹².

HR je advokátska spoločnosť so sídlom v Nemecku, bola založená vo forme kapitálovej spoločnosti, na ktorú sa vzťahuje zákon o spoločnostiach s ručením obmedzeným. Jej konateľom a jediným spoločníkom bol pôvodne pán Daniel Halmer, ktorý vykonával advokáciu.

HR bola založená spoločenskou zmluvou v januári 2020 a v tom istom roku bola zapísaná do obchodného registra a zoznamu advokátov advokátskej komory v Mníchove.

V roku 2021 D. Halmer previedol 51 zo 100 účastín v spoločnosti HR na SIVE Beratung und Beteiligung GmbH (ďalej len „SIVE“), ktorá je spoločnosťou s ručením obmedzeným založenou podľa rakúskeho práva.

Vzhľadom na to boli zmenené statuty spoločnosti HR s cieľom umožniť prevod účastín na kapitálovú spoločnosť nezapísanú v zozname advokátov, pričom vedenie spoločnosti HR bolo vyhradené len pre advokátov zapísaných v zozname advokátov, aby sa zaručila nezávislosť.

Zmena stanov spoločnosti HR a prevod účastín v tejto spoločnosti boli zapísané do obchodného registra a HR informovala advokátsku komoru o zmene svojich stanov a prevode 51 zo 100 účastín na SIVE.

Advokátska komora však oznámila spoločnosti HR, že prevod účastín na SIVE je zakázaný podľa Bundesrechtsanwaltsordnung (spolkový zákon o advokácii) (ďalej len „zákon o advokácii“) v znení uplatňujúcom sa na skutkový stav vo veci samej a že v dôsledku toho bude v prípade zachovania tohto prevodu HR vyčiarknutá zo zoznamu advokátov. HR napriek tomu informovala advokátsku komoru o zachovaní tohto prevodu. Táto advokátska komora teda vyčiarkla túto spoločnosť zo

⁹¹ V rámci tohto oddielu je potrebné uviesť aj nasledujúce rozsudky: rozsudok zo 4. októbra 2024 (veľká komora), **Litva a i./Parlament a Rada** (Balík opatrení v oblasti mobility) (C-541/20 až C-555/20, [EU:C:2024:818](#)), uvedený v oddiele XII „Doprava“; rozsudok zo 4. októbra 2024, **FIFA** (C-650/22, [EU:C:2024:824](#)), uvedený v oddiele XIII.1 „Kartely (článok 101 ZFEÚ)“.

⁹² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/123/ES z 12. decembra 2006 o službách na vnútornom trhu (Ú. v. EÚ L 376, 2006, s. 36).

zoznamu advokátov v podstate z dôvodu, že spoločníkmi v advokátskej spoločnosti môžu byť len advokáti a členovia povolání vymenovaných v zákone o advokácii, ako aj lekári a farmaceuti.⁹³

HR sa teda obrátila na Bayerischer Anwaltsgerichtshof (Advokátsky súd Bavarska) so žalobou proti rozhodnutiu o vyčiarknutí zo zoznamu advokátov, ktoré prijala advokátska komora. Na podporu svojej žaloby HR tvrdila, že zákon o advokácii porušuje najmä právo na voľný pohyb kapitálu, zaručené v článku 63 ods. 1 ZFEÚ, ako aj práva, ktoré jej vyplývajú z článku 15 smernice 2006/123. Toto rozhodnutie podľa nej tiež porušovalo slobodu spoločnosti SIVE usadiť sa, ako je zaručená najmä v článku 49 ZFEÚ.

V tejto súvislosti sa vnútroštátny súd snažil zistiť, či je táto vnútroštátna právna úprava zlučiteľná s článkom 49 a článkom 63 ods. 1 ZFEÚ, ako aj článkom 15 ods. 2 písm. c) a článkom 15 ods. 3 smernice 2006/123.

Súdny dvor na túto otázku odpovedal kladne.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor najskôr vzhľadom na predmet dotknutej vnútroštátnej právnej úpravy a skutkový stav tejto veci skúmal, ktorá základná sloboda – teda sloboda usadiť sa alebo voľný pohyb kapitálu – sa uplatňuje na spor vo veci samej.

V tejto súvislosti pripomenul, že podľa ustálenej judikatúry sa na vnútroštátnu právnu úpravu, ktorá sa použije len v prípade podielov umožňujúcich vykonávať nepochybný vplyv na rozhodnutia obchodnej spoločnosti a určovať jej činnosti, vzťahuje pôsobnosť slobody usadiť sa. Naopak, vnútroštátne ustanovenia, ktoré sa uplatňujú na obchodné podiely nadobudnuté len so zámerom uskutočniť finančné investície bez úmyslu ovplyvňovať riadenie a kontrolu podniku, treba skúmať výlučne s ohľadom na voľný pohyb kapitálu.

Na vnútroštátnu právnu úpravu, ktorá sa nemá vzťahovať iba na podiely umožňujúce vykonávať nepochybný vplyv na rozhodnutia spoločnosti a určovať jej činnosti, ale ktorá sa uplatňuje nezávisle od rozsahu účasti spoločníka v spoločnosti, sa môže vzťahovať tak pôsobnosť slobody usadiť sa, ako aj pôsobnosť voľného pohybu kapitálu.

Súdny dvor pritom v zásade skúma dotknuté opatrenie z hľadiska iba jednej z týchto slobôd, ak sa ukáže, že za okolností, aké sú vo veci samej, má jedna z nich prednosť pred druhou a môže byť s ňou spojená.

Cieľom vnútroštátnej právnej úpravy dotknutej vo veci samej bolo najmä zabrániť akémukoľvek nadobúdaniu účasti, bez ohľadu na jej veľkosť, v advokátskej spoločnosti osobami, ktoré nie sú advokátmi, ani členmi povolání uvedených v zákone o advokácii v znení uplatňujúcom sa v tejto veci.

V danom prípade SIVE nadobudla obchodný podiel zodpovedajúci 51 % základného imania spoločnosti HR. Do vecnej pôsobnosti slobody usadiť sa patria vnútroštátne ustanovenia uplatňujúce sa v prípade, ak obchodná spoločnosť z jedného členského štátu nadobudne v spoločnosti so sídlom v inom členskom štáte obchodný podiel, ktorý jej dáva nepochybný vplyv na rozhodnutia tejto poslednej uvedenej spoločnosti a umožňuje jej určovať jej činnosti.

Súdny dvor však zdôraznil, že stanovy HR boli zmenené s cieľom zbaviť SIVE nepochybnej schopnosti vplyvu, v dôsledku čoho jediným cieľom nadobudnutia účastín v spoločnosti HR mohlo byť poskytnúť

⁹³ Podľa § 59 a ods. 1 a 2 tohto zákona o advokácii sa advokáti môžu spojiť s členmi advokátskej komory a komory patentových zástupcov, daňovými poradcami, daňovými zástupcami, audítormi a certifikovanými účtovníkmi na účely spoločného výkonu svojho povolania v rámci vlastných profesijných oprávnení. Advokáti môžu vykonávať svoje povolanie tiež spoločne s členmi advokátskych povolání z iných štátov, ktorí sú oprávnení usadiť sa v súlade s pôsobnosťou tohto zákona a majú kanceláriu v zahraničí.

kapitálu tejto poslednej uvedenej spoločnosti, ktorý by jej umožnil financovať vývoj inovačného právneho modelu založeného na nových technológiách.

Na vec samu sa teda vzťahovala tak sloboda usadiť sa, ako aj voľný pohyb kapitálu, pričom žiadnu z týchto slobôd nebolo možné považovať za sekundárnu vo vzťahu k tej druhej.

Pokiaľ išlo o vec samu, v prvom rade čo sa týka slobody usadiť sa, zo smernice 2006/123 vyplýva, že ak situácia patrí do vecnej pôsobnosti tejto smernice, čo je prípad služieb právneho poradenstva, najmä služieb poskytovaných advokátmi, nie je potrebné ju skúmať aj z hľadiska článku 49 ZFEÚ.

Súdny dvor preto skúmal zlučiteľnosť požiadaviek zákona o advokácii, týkajúcich sa obmedzenia okruhu osôb, ktoré môžu byť spoločníkmi, ako aj požiadavky aktívnej spolupráce v rámci spoločnosti, so smernicou 2006/123, a konkrétnejšie nevyhnutnosť týchto požiadaviek.

V tejto súvislosti konštatoval, že cieľom týchto požiadaviek bolo zaručiť nezávislosť a integritu advokácie, ako aj dodržiavanie zásady transparentnosti a dodržiavanie povinnosti advokátov zachovávať mlčanlivosť. Tieto ciele boli nepochybne spojené s ochranou príjemcov právnych služieb a riadnym výkonom spravodlivosti, ktoré predstavujú naliehavé dôvody všeobecného záujmu podľa smernice 2006/123 a primárneho práva.

Pokiaľ ide o primeraný charakter požiadaviek dotknutých vo veci samej, Súdny dvor spresnil, že tieto požiadavky sa zdali vhodné na zabezpečenie dosiahnutia cieľa ochrany riadneho výkonu spravodlivosti a integrity povolania advokáta.

Vôľa čisto finančného investora zhodnotiť svoju investíciu by totiž mohla mať vplyv na organizáciu a činnosť advokátskej spoločnosti. Zatiaľ čo cieľ sledovaný čisto finančným investorom sa obmedzuje na dosahovanie zisku, advokáti nevykonávajú svoju činnosť výlučne s cieľom hospodárskej povahy, ale sú povinní dodržiavať profesijné a etické pravidlá. Vzhľadom na chýbajúcu harmonizáciu profesijných a etických pravidiel na úrovni Únie, ktoré by sa uplatňovali na advokáciu, si môže každý členský štát v zásade voľne upraviť výkon tohto povolania na svojom území. Členský štát je teda oprávnený rozhodnúť, že existuje riziko, že opatrenia upravené v stanovách advokátskej spoločnosti na účely zachovania profesijnej nezávislosti a integrity advokátov pôsobiach v tejto spoločnosti sa v praxi ukážu ako nedostatočné na účinné zabezpečenie dosiahnutia cieľov ochrany riadneho výkonu spravodlivosti a integrity povolania advokáta v prípade obchodného podielu čisto finančného investora v uvedenej spoločnosti.

Pokiaľ ide v druhom rade o voľný pohyb kapitálu, ktorý je zaručený v článku 63 ZFEÚ a ktorý zahŕňa tak držbu akcií umožňujúcich účinne sa zúčastňovať na riadení a kontrole spoločnosti, ako aj nadobúdanie cenných papierov jedine s úmyslom uskutočniť finančné investície bez snahy ovplyvňovať riadenie a kontrolu spoločnosti, zakázané opatrenia zahŕňajú najmä tie, ktoré sú spôsobilé odradiť spoločnosti nerezidentov od investovania v členskom štáte, najmä do základného imania spoločností rezidentov.

Súdny dvor konštatoval, že dôsledkom vnútroštátnej právnej úpravy dotknutej vo veci samej bolo brániť iným osobám než advokátom a členom povolaní uvedených v zákone o advokácii nadobúdať obchodné podiely v advokátskej spoločnosti, takže zbavovala investorov z iných členských štátov, ktorí nie sú ani advokátmi, ani členmi takýchto povolaní, možnosti nadobúdať podiely v takomto type spoločností. Tomu zodpovedajúcim spôsobom táto vnútroštátna právna úprava zbavuje advokátske spoločnosti prístupu ku kapitálu, ktorý by im mohol pomôcť pri založení alebo rozvoji. V dôsledku toho predstavuje obmedzenie voľného pohybu kapitálu.

Z rovnakých dôvodov, ako sú dôvody uvedené v súvislosti so smernicou 2006/123, však Súdny dvor dospel k záveru, že tieto obmedzenia voľného pohybu kapitálu boli odôvodnené a primerané vzhľadom na naliehavé dôvody všeobecného záujmu.

VI. Inštitucionálne ustanovenia: právo verejnosti na prístup k dokumentom⁹⁴

Rozsudok z 5. marca 2024 (veľká komora), Public.Resource.Org a Right to Know/Komisia a i. (C-588/21 P, [EU:C:2024:201](#))

„Odvolanie – Prístup k dokumentom inštitúcií Európskej únie – Nariadenie (ES) č. 1049/2001 – Článok 4 ods. 2 – Výnimky – Odmietnutie prístupu k dokumentom, ktorých zverejnením by sa porušila ochrana obchodných záujmov určitej fyzickej alebo právnickej osoby, vrátane duševného vlastníctva – Prevažujúci verejný záujem, ktorý odôvodňuje zverejnenie – Harmonizované normy prijaté Európskym výborom pre normalizáciu (CEN) – Ochrana vyplývajúca z autorského práva – Zásada právneho štátu – Zásada transparentnosti – Zásada otvorenosti – Zásada riadnej správy vecí verejných“

Súdny dvor zasadajúci vo veľkej komore, ktorý vyhovel odvolaniu podanému spoločnosťami Public.Resource.Org Inc. a Right to Know CLG proti rozsudku Všeobecného súdu vo veci Public.Resource.Org a Right to Know/Komisia⁹⁵, po prvýkrát rozhodol o existencii prevažujúceho verejného záujmu odôvodňujúceho zverejnenie harmonizovaných noriem prijatých Európskym výborom pre normalizáciu (CEN).

Žalobkyne sú neziskovými organizáciami, ktorých hlavným cieľom je dosiahnuť voľný prístup k právu pre všetkých občanov. Dňa 25. septembra 2018 požiadali Európsku komisiu o žiadosť o prístup k štyrom harmonizovaným normám, ktoré prijal CEN, pričom tri sa týkali bezpečnosti hračiek a jedna maximálneho obsahu niklu v prípade niektorých výrobkov.⁹⁶

Komisia odmietla žiadosti o prístup vyhovieť na základe článku 4 ods. 2 prvej zarážky nariadenia č. 1049/2001⁹⁷, podľa ktorého sa prístup k dokumentu musí odmietnuť v prípade, keď by sa jeho zverejnením porušila ochrana obchodných záujmov fyzickej alebo právnickej osoby, vrátane duševného vlastníctva, pokiaľ nepreváži verejný záujem na zverejnení dotknutého dokumentu.

Žalobu, ktorú žalobkyne podali proti rozhodnutiu Komisie, Všeobecný súd zamietol v celom rozsahu. Tieto spoločnosti teda podali odvolanie na Súdny dvor, pričom tvrdili, že Všeobecný súd nesprávne dospel k záveru o neexistencii prevažujúceho verejného záujmu, ktorý by mohol odôvodniť voľný prístup k požadovaným harmonizovaným normám.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor na úvod pripomenul široký rozsah práva na prístup k dokumentom inštitúcií Európskej únie.⁹⁸ Tieto inštitúcie sa však môžu odvolávať na výnimku týkajúcu sa ochrany obchodných záujmov určitej fyzickej alebo právnickej osoby, aby odmietli prístup k dokumentu, ak by jeho sprístupnenie

⁹⁴ V rámci tohto oddielu je potrebné uviesť aj nasledujúci rozsudok: rozsudok z 18. júna 2024 (veľká komora), **Komisia/SRB** (C-551/22 P, [EU:C:2024:520](#)), uvedený v oddiele XV „Hospodárska a menová politika“.

⁹⁵ Rozsudok zo 14. júla 2021, Public.Resource.Org a Right to Know/Komisia (T-185/19, [EU:T:2021:445](#)).

⁹⁶ Išlo o normy EN 71-5:201 5 s názvom „Bezpečnosť hračiek – časť 5: Chemické hračky (súpravy) okrem súprav na chemické pokusy“; EN 71-4:2013 s názvom „Bezpečnosť hračiek – časť 4: Súpravy na chemické pokusy a podobné činnosti“; EN 71-12:2013 s názvom „Bezpečnosť hračiek – časť 12: N- nitrózoamíny a N-nitrózovateľné látky“; a EN 12472:2005+A 1:2009 s názvom „Metóda na simulovanie opotrebovania a korózie na dôkaz uvoľňovania niklu z povrstvených predmetov“ (ďalej len „požadované harmonizované normy“).

⁹⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 z 30. mája 2001 o prístupe verejnosti k dokumentom Európskeho parlamentu, Rady a Komisie (Ú. v. ES L 145, 2001, s. 43; Mim. vyd. 01/003, s. 331).

⁹⁸ Toto právo na prístup k dokumentom zaručuje článok 15 ods. 3 prvý pododsek ZFEÚ a článok 42 Charty základných práv Európskej únie. Vykonáva sa najmä nariadením č. 1049/2001.

porušilo ochranu týchto záujmov, a to aj pokiaľ ide o duševné vlastníctvo. Táto výnimka sa však neuplatní, ak prevažujúci verejný záujem odôvodňuje zverejnenie dotknutého dokumentu.

V tejto súvislosti Súdny dvor v prvom rade uviedol, že postup vypracovania harmonizovaných noriem bol stanovený nariadením č. 1025/2012⁹⁹, podľa ktorého Komisia zohráva ústrednú úlohu v európskom systéme normalizácie. Aj keď je teda vypracovaním týchto noriem poverený subjekt súkromného práva, jedine Komisia je oprávnená požadovať vypracovanie harmonizovanej normy s cieľom implementovať smernicu alebo nariadenie. V tomto rámci určuje obsahové kritériá, ktoré musí požadovaná harmonizovaná norma spĺňať, stanovuje lehotu na jej prijatie, dohliada na jej vypracovanie, poskytuje finančné prostriedky a rozhoduje o uverejnení odkazov na príslušnú harmonizovanú normu v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Hoci dodržiavanie harmonizovaných noriem nie je povinné, pre výrobky, ktoré spĺňajú tieto normy, platí predpoklad zhody so základnými požiadavkami, ktoré sa ich týkajú a sú stanovené príslušnými harmonizačnými právnymi predpismi Únie.¹⁰⁰ Tento právny účinok, ktorý priznáva uvedená právna úprava, predstavuje jednu z podstatných vlastností týchto noriem a vytvára z nich základný nástroj pre hospodárske subjekty na účely uplatňovania práva na voľný pohyb tovaru alebo služieb na trhu Únie.

Súdny dvor poznamenal, že v tejto veci tri zo štyroch požadovaných harmonizovaných noriem, ktoré sa týkajú bezpečnosti hračiek, odkazujú na smernicu 2009/48¹⁰¹, pričom odkazy na ne boli uverejnené v *Úradnom vestníku Európskej únie*. Podľa článku 13 tejto smernice sa na hračky, ktoré boli vyrobené v súlade s týmito normami, uplatňuje predpoklad zhody s požiadavkami, na ktoré sa vzťahujú uvedené normy. Štvrtá norma, ktorá sa týka maximálneho obsahu niklu, odkazuje na nariadenie č. 1907/2006¹⁰² a v danom prípade je zjavne povinná, keďže bod 27 ods. 3 tabuľky v prílohe XVII k tomuto nariadeniu stanovuje, že pokiaľ ide o nikel, normy prijaté CEN sa použijú ako skúšobné metódy na overenie súladu výrobkov s požiadavkami uvedenými v tomto bode.

Súdny dvor preto dospel k záveru, že požadované harmonizované normy sú súčasťou práva Únie.

V druhom rade Súdny dvor zdôraznil, že podľa článku 2 ZEÚ je Únia založená na zásade právneho štátu, ktorá si vyžaduje voľný prístup všetkých fyzických alebo právnických osôb Únie k právu Únie, ako aj možnosť osôb podliehajúcich súdnej právomoci jednoznačne poznať svoje práva a povinnosti.¹⁰³ Tento voľný prístup musí najmä umožniť každej osobe, ktorú má právny predpis chrániť, aby si v medziach povolených právom overila, či adresáti pravidiel stanovených týmto právnym predpisom uvedené pravidlá skutočne dodržiavajú. Harmonizovaná norma tak môže prostredníctvom účinkov, ktoré jej priznáva právna úprava Únie, špecifikovať práva osôb podliehajúcich súdnej právomoci, ako aj povinnosti, ktoré im prináležia, a tieto špecifikácie môžu byť

⁹⁹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1025/2012 z 25. októbra 2012 o európskej normalizácii, ktorým sa menia a dopĺňajú smernice Rady 89/686/EHS a 93/15/EHS a smernice Európskeho parlamentu a Rady 94/9/ES, 94/25/ES, 95/16/ES, 97/23/ES, 98/34/ES, 2004/22/ES, 2007/23/ES, 2009/23/ES a 2009/105/ES a ktorým sa zrušuje rozhodnutie Rady 87/95/EHS a rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1673/2006/ES (Ú. v. EÚ L 316, 2012, s. 12).

¹⁰⁰ Článok 2 bod 1 nariadenia č. 1025/2012 v spojení s jeho odôvodnením 5.

¹⁰¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/48/ES z 18. júna 2009 o bezpečnosti hračiek (Ú. v. EÚ L 170, 2009, s. 1).

¹⁰² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 z 18. decembra 2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemických látok (REACH) a o zriadení Európskej chemickej agentúry, o zmene a doplnení smernice 1999/45/ES a o zrušení nariadenia Rady (EHS) č. 793/93 a nariadenia Komisie (ES) č. 1488/94, smernice Rady 76/769/EHS a smerníc Komisie 91/155/EHS, 93/67/EHS, 93/105/ES a 2000/21/ES (Ú. v. EÚ L 396, 2006, s. 1), zmenené nariadením Komisie (ES) č. 552/2009 z 22. júna 2009 (Ú. v. EÚ L 164, 2009, s. 7).

¹⁰³ Rozsudok z 22. februára 2022, Stichting Rookpreventie Jeugd a i. (C-160/20, [EU:C:2022:101](#), bod 41, ako aj citovaná judikatúra).

pre nich nevyhnutné na overenie, či daný výrobok alebo služba skutočne spĺňajú požiadavky takejto právnej úpravy.

Za týchto okolností Súdny dvor konštatoval, že prevažujúci verejný záujem odôvodňuje zverejnenie požadovaných harmonizovaných noriem.

VII. Súdna agenda Únie¹⁰⁴

1. Zloženie Súdneho dvora

Rozsudok z 29. júla 2024 (veľká komora), Valančius (C-119/23, [EU:C:2024:653](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Článok 19 ods. 2 tretí pododsek ZEÚ – Článok 254 druhý odsek ZFEÚ – Vymenovanie sudcov Všeobecného súdu Európskej únie – Záruky nezávislosti – Predpoklady požadované na obsadenie najvyšších sudcovských funkcií – Vnútroštátny postup navrhnutia kandidáta na funkciu sudcu Všeobecného súdu Európskej únie – Skupina nezávislých odborníkov poverená hodnotením kandidátov – Zoznam úspešných kandidátov spĺňajúcich požiadavky stanovené v článku 19 ods. 2 treťom pododseku ZEÚ a článku 254 druhom odseku ZFEÚ – Navrhnutie iného kandidáta zo zoznamu ako najvyššie umiestneného kandidáta – Stanovisko výboru zriadeného podľa článku 255 ZFEÚ k vhodnosti kandidátov“

Na základe návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Vilniaus apygardos administracinis teismas (Krajský správny súd Vilnius, Litva), veľká komora Súdneho dvora rozhodovala o tom, aký vplyv majú ustanovenia Zmlúv upravujúce vymenovanie sudcov Všeobecného súdu Európskej únie¹⁰⁵ na vnútroštátne konanie týkajúce sa návrhu kandidáta na výkon týchto funkcií.

V roku 2016 bol pán Valančius vymenovaný za sudcu Všeobecného súdu. Po skončení svojho mandátu v auguste 2019 pokračoval vo výkone svojich funkcií.¹⁰⁶ V roku 2021 bol prijatý postup na účely výberu kandidáta na funkciu sudcu Všeobecného súdu.¹⁰⁷ V súlade s týmto postupom pracovná skupina zložená prevažne z nezávislých odborníkov vypracovala zoznam úspešných kandidátov zoradených zostupne podľa dosiahnutého počtu bodov. Na tomto zozname sa najlepšie umiestnil pán Valančius.

V roku 2022 sa litovská vláda rozhodla navrhnuť ako kandidáta na funkciu sudcu Všeobecného súdu osobu, ktorá sa na tomto zozname umiestnila na druhom mieste. Po negatívnom stanovisku výboru zriadeného podľa článku 255 ZFEÚ k tomuto kandidátovi táto vláda navrhla kandidatúru osoby, ktorá sa na tomto zozname umiestnila na treťom mieste. V roku 2023 bola táto osoba vymenovaná za sudcu Všeobecného súdu.

Pán Valančius napadol zákonnosť rozhodnutí litovskej vlády týkajúcich sa návrhov na vnútroštátnom súde, pričom okrem iného žiadal, aby sa tejto vláde uložila povinnosť opätovne začať konanie o návrhu a ako kandidáta navrhnuť osobu, ktorá sa na zozname umiestnila najvyššie.

V tomto kontexte vnútroštátny súd požiadal Súdny dvor, aby sa vyjadril k výkladu ustanovení Zmlúv upravujúcich vymenovanie sudcov Všeobecného súdu.

Posúdenie Súdnym dvorom

Pokiaľ ide o jeho právomoc rozhodovať o návrhu na začatie prejudiciálneho konania, Súdny dvor uviedol, že podľa práva Únie¹⁰⁸ sa postup vymenovania sudcu Všeobecného súdu skladá z troch etáp.

¹⁰⁴ V rámci tohto oddielu je potrebné uviesť aj nasledujúci rozsudok: rozsudok z 10. septembra 2024 (veľká komora), **Neves 77 Solutions** (C-351/22, [EU:C:2024:723](#)), uvedený v oddiele XX.1 „Reštriktívne opatrenia“.

¹⁰⁵ Článok 19 ods. 2 tretí pododsek ZEÚ a článok 254 druhý odsek ZFEÚ.

¹⁰⁶ Podľa článku 5 tretieho odseku Štatútu Súdneho dvora Európskej únie.

¹⁰⁷ Pretendentas į Europos Sąjungos Bendrojo Teismo teisėjų atrankos tvarkos aprašas (Opis postupu výberu kandidátov na funkciu sudcu Všeobecného súdu Európskej únie) v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej, prijatý vyhláškou ministra spravodlivosti Litovskej republiky č. 1R-65 z 9. marca 2021.

¹⁰⁸ Okrem iného článok 19 ods. 2 tretí pododsek ZEÚ, článok 254 druhý odsek ZFEÚ a článok 255 ZFEÚ.

V prvej etape vláda dotknutého členského štátu navrhne kandidáta na funkciu sudcu Všeobecného súdu, pričom tento návrh predloží Generálnemu sekretariátu Rady. V druhej etape výbor zriadený podľa článku 255 ZFEÚ poskytne stanovisko k vhodnosti tohto kandidáta na výkon funkcie sudcu Všeobecného súdu vzhľadom na požiadavky stanovené v článku 254 druhom odseku ZFEÚ. V tretej etape, ktorá nasleduje po porade s týmto výborom, vlády členských štátov prostredníctvom svojich zástupcov vymenujú uvedeného kandidáta za sudcu Všeobecného súdu rozhodnutím prijatým po vzájomnej dohode na návrh vlády dotknutého členského štátu. Rozhodnutie vlády členského štátu o návrhu kandidáta na funkciu sudcu Všeobecného súdu teda predstavuje prvú fázu postupu vymenovania upraveného v článku 19 ods. 2 treťom pododseku ZEÚ a článku 254 druhom odseku ZFEÚ, a z tohto dôvodu patrí do pôsobnosti týchto ustanovení. Za týchto okolností výklad týchto ustanovení zjavne patrí do právomoci Súdneho dvora rozhodovať o prejudiciálnych otázkach.

Pokiaľ ide o meritum prejudiciálnych otázok, Súdny dvor zdôraznil, že požiadavka nezávislosti súdov konkretizuje jednu zo základných hodnôt Únie a jej členských štátov zakotvenú v článku 2 ZEÚ, ktoré definujú samotnú identitu Únie ako spoločného právneho poriadku a ktorých rešpektovanie prináleží tak Únii, ako aj členským štátom. Vzhľadom na to, že táto požiadavka, ktorá zahŕňa dve hľadiská, a to nezávislosť v užšom zmysle slova a nestrannosť, je neoddeliteľne spojená s poslaním súdnictva, a že článok 19 ZEÚ zveruje Súdnemu dvoru Európskej únie a vnútroštátnym súdom spoločnú úlohu zabezpečiť súdne preskúmanie v právnom poriadku Únie, uplatňuje sa tak na úrovni Únie, okrem iného vo vzťahu k členom Všeobecného súdu, ako aj na úrovni členských štátov, vo vzťahu k vnútroštátnym súdom.

Súdny dvor ďalej pripomenul, že požiadavka týkajúca sa súdu zriadeného zákonom úzko súvisí najmä s požiadavkou nezávislosti v tom zmysle, že ich cieľom je dodržiavanie základných zásad, ktorými sú vláda práva a deľba moci, teda základné zásady právneho štátu, ktorých hodnota je potvrdená v článku 2 ZEÚ. Požiadavka na súd zriadený zákonom pritom už svojou povahou zahŕňa postup vymenovania sudcov, pričom treba spresniť, že nezávislosť súdu sa meria okrem iného spôsobom, akým boli jeho členovia vymenovaní.

V tejto súvislosti hmotnoprávne podmienky a procesné pravidlá týkajúce sa vymenovania sudcov Všeobecného súdu musia u osôb podliehajúcich súdnej právomoci umožniť vylúčiť akékoľvek oprávnené pochybnosti, pokiaľ ide o to, či spĺňajú požiadavky stanovené v článku 19 ods. 2 treťom pododseku ZEÚ a článku 254 druhom odseku ZFEÚ, ktoré sa týkajú „záruk nezávislosti“ a „predpokladov požadovaných na obsadenie najvyšších sudcovských funkcií“. Na tento účel je najmä potrebné zabezpečiť integritu celého postupu vymenovania sudcov Všeobecného súdu, a teda aj jeho výsledku v každej etape, z ktorej sa tento postup skladá.

Pokiaľ ide v prvom rade o vnútroštátnu etapu navrhnutia kandidáta na funkciu sudcu Všeobecného súdu, Súdny dvor uviedol, že v prípade neexistencie osobitných ustanovení v práve Únie na tento účel prináleží vnútroštátnemu právnomu poriadku každého členského štátu, aby upravil procesné podmienky navrhnutia takéhoto kandidáta, pokiaľ tieto podmienky nemôžu vyvolať u osôb podliehajúcich súdnej právomoci oprávnené pochybnosti o tom, či navrhovaný kandidát spĺňa požiadavky stanovené v článku 19 ods. 2 treťom pododseku ZEÚ a článku 254 druhom odseku ZFEÚ. Skutočnosť, že zástupcovia zákonodarnej alebo výkonnej moci sa zapájajú do procesu vymenovania sudcov, v tejto súvislosti nemôže sama osebe vyvolať u osôb podliehajúcich súdnej právomoci také oprávnené pochybnosti. Účasť nezávislých poradných orgánov, ako aj existencia povinnosti odôvodnenia vo vnútroštátnom práve však môžu prispieť k väčšej objektivite postupu vymenovania tým, že obmedzia voľnú úvahu, ktorou môže disponovať menovací orgán.

Pokiaľ ide ďalej o hmotnoprávne podmienky výberu a navrhnutia kandidátov na funkciu sudcu Všeobecného súdu, Súdny dvor zdôraznil, že členské štáty – hoci disponujú širokou mierou voľnej úvahy pri definovaní týchto podmienok – musia bez ohľadu na procesné podmienky použité na tento účel dbať na to, aby navrhnutí kandidáti spĺňali požiadavky nezávislosti a odbornej spôsobilosti stanovené v článku 19 ods. 2 treťom pododseku ZEÚ a článku 254 druhom odseku ZFEÚ.

Súdny dvor ďalej zdôraznil, že overenie vhodnosti kandidátov navrhnutých členskými štátmi na výkon funkcie sudcu Všeobecného súdu z hľadiska týchto požiadaviek takisto patrí do zodpovednosti výboru zriadeného podľa článku 255 ZFEÚ. Na účely prijatia svojho stanoviska k tejto vhodnosti musí totiž tento výbor overiť, či navrhovaný kandidát spĺňa požiadavky nezávislosti a odbornej spôsobilosti, ktoré sa v súlade so Zmluvami vyžadujú na výkon funkcie sudcu Všeobecného súdu.

V tejto súvislosti Súdny dvor spresnil, že existencia otvoreného, transparentného a rigorózneho výberového konania je síce relevantným aspektom v rámci overenia toho, či navrhovaný kandidát dodržal tieto požiadavky, avšak neexistencia takéhoto konania sama osebe nepredstavuje dôvod umožňujúci pochybovať o takom dodržaní. Na účely takéhoto overenia môže výbor zriadený podľa článku 255 ZFEÚ požiadať vládu, od ktorej návrh pochádza, aby mu poskytla doplňujúce informácie alebo iné informácie, ktoré považuje za potrebné na svoje rokovania.

Súdny dvor napokon uviedol, že úloha zabezpečiť dodržiavanie požiadaviek stanovených v článku 19 ods. 2 treťom pododseku ZEÚ a článku 254 druhom odseku ZFEÚ prináleží takisto vládam členských štátov prostredníctvom ich zástupcov, keď sa vzhľadom na stanovisko výboru zriadeného podľa článku 255 rozhodnú vymenovať za sudcu Všeobecného súdu kandidáta navrhnutého jednou z týchto vlád. Po vymenovaní sa totiž tento kandidát stáva sudcom Únie a nezastupuje členský štát, ktorý ho navrhol.

Vzhľadom na tieto úvahy Súdny dvor rozhodol, že pokiaľ členský štát stanovil postup výberu kandidátov na funkciu sudcu Všeobecného súdu, v rámci ktorého bola skupina zložená prevažne z nezávislých odborníkov poverená hodnotením týchto kandidátov, vypracovaním zoznamu tých z nich, ktorí spĺňajú požiadavky stanovené v článku 19 ods. 2 treťom pododseku ZEÚ a v článku 254 druhom odseku ZFEÚ, a odporúčaním najlepšie umiestneného kandidáta, samotná skutočnosť, že vláda tohto členského štátu sa rozhodla navrhnúť iného kandidáta z tohto zoznamu než kandidáta, ktorý sa umiestnil najvyššie, sama osebe nepostačuje na vyvodenie záveru, že tento návrh môže vyvolať oprávnené pochybnosti o tom, či navrhovaný kandidát spĺňa tieto požiadavky. Skutočnosť, že výbor zriadený podľa článku 255 ZFEÚ vyjadril kladné stanovisko voči kandidátovi navrhnutému litovskou vládou, ktorý bol v tomto zozname na treťom mieste, okrem iného potvrdzuje, že rozhodnutie vlád členských štátov vymenovať tohto kandidáta je v súlade s už uvedenými požiadavkami.

2. Návrh na začatie prejudiciálneho konania

a. Kvalifikácia vnútroštátneho súdu ako „súdneho orgánu“

Rozsudok z 9. januára 2024 (veľká komora), G. a i. (Vymenovanie sudcov na všeobecné súdy v Poľsku) (C-181/21 a C-269/21, [EU:C:2024:1](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Článok 267 ZFEÚ – Možnosť vnútroštátneho súdu zohľadniť rozsudok Súdneho dvora vydaný v prejudiciálnom konaní – Nevyhnutnosť požadovaného výkladu na to, aby vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, mohol vydať svoj rozsudok – Nezávislosť sudcov – Podmienky vymenovania sudcov všeobecných súdov – Možnosť napadnúť uznesenie, ktorým sa právoplatne rozhodlo o návrhu na nariadenie predbežných opatrení – Možnosť vylúčiť sudcu zasadajúceho v rámci rozhodovacieho zloženia – Neprípustnosť návrhov na začatie prejudiciálneho konania“

Veľká komora Súdneho dvora rozhodla, že dva návrhy na začatie prejudiciálneho konania predložené poľskými sudcami zamýšľajúcimi sa nad tým, či skladba rozhodovacieho zloženia vo veciach samých spĺňa požiadavky vnútorne späté s nezávislým a nestranným súdom v zmysle práva Únie, sú neprípustné.

V prvej veci (C-181/21) išlo o to, že na prejednanie sťažnosti proti uzneseniu, ktorým bol zamietnutý odpor spotrebiteľa proti platobnému rozkazu, bolo určené trojčlenné rozhodovacie zloženie na Sąd Okręgowy w Katowicach (Krajský súd Katowice, Poľsko). Sudca spravodajca poverený touto vecou vyjadril pochybnosti, pokiaľ ide o to, či je toto rozhodovacie zloženie „súdnym orgánom“, vzhľadom na okolnosti, za ktorých došlo k vymenovaniu sudkyne A. Z., ktorá je tiež členkou uvedeného rozhodovacieho zloženia, na Krajský súd Katowice. Jeho obavy sa týkali najmä postavenia a spôsobu fungovania Krajowa Rada Sądownictwa (Štátna súdna rada, Poľsko, ďalej len „KRS“¹⁰⁹), ktorá je zapojená do tohto postupu vymenovania.

Pokiaľ ide o vec C-269/21, trojčlenné rozhodovacie zloženie Sąd Okręgowy w Krakowie (Krajský súd Krakov, Poľsko) prejednálo sťažnosť banky proti uzneseniu, ktorým rozhodovacie zloženie predstavované samosudcom na tom istom súde vyhovel návrhu na nariadenie predbežných opatrení podanému spotrebiteľmi. Toto trojčlenné rozhodovacie zloženie zmenilo napadnuté uznesenie, zamietlo tento návrh v celom rozsahu a vrátilo vec rozhodovaciemu zloženiu predstavovanému samosudcom. Tento samosudca má pochybnosti, pokiaľ ide o to, či je skladba rozhodovacieho zloženia, ktoré rozhodlo o sťažnosti banky, v súlade s právom Únie, a v dôsledku toho aj pokiaľ ide o platnosť jeho rozhodnutia. Trojčlenné rozhodovacie zloženie totiž zahŕňalo sudkyňu A. T., ktorá bola vymenovaná na Krajský súd Krakov v roku 2021 následne po uskutočnení postupu, do ktorého bola zapojená KRS.

V tomto kontexte sa sudca spravodajca, pokiaľ ide o prvú uvedenú vec, a rozhodovacie zloženie predstavované samosudcom, pokiaľ ide o druhú uvedenú vec, rozhodli obrátiť na Súdny dvor s prejudiciálnymi otázkami, ktorými sa v podstate pýtali to, či vzhľadom na osobitné okolnosti, za ktorých došlo k vymenovaniu sudkýň A. Z. a A. T., rozhodovacie zloženia, v ktorých tieto sudkyne zasadajú, spĺňajú požiadavky vnútorne späté s nezávislým a nestranným súdom vopred zriadeným zákonom v zmysle práva Únie a či toto právo¹¹⁰ ukladá povinnosť, aby boli takíto sudcovia *ex officio* vylúčení z prejednávania predmetných vecí.

¹⁰⁹ V zložení po roku 2018.

¹¹⁰ Pozri článok 2 a článok 19 ods. 1 ZEÚ v spojení s článkom 47 Charty základných práv Európskej únie.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor na úvod pripomenul, že zo znenia a systematiky článku 267 ZFEÚ vyplýva, že prejudiciálne konanie predovšetkým predpokladá, že pred vnútroštátnymi súdmi skutočne prebieha konanie, v rámci ktorého majú vydať rozhodnutie, pri ktorom budú môcť zohľadniť rozsudok v prejudiciálnom konaní.¹¹¹

Súdny dvor ďalej uviedol, že je síce pravda, že každý súd má povinnosť overiť, či je vzhľadom na svoje zloženie nezávislým a nestranným súdom vopred zriadeným zákonom predovšetkým v zmysle článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ, ak v tejto otázke vzniknú vážne pochybnosti, nič to však nemení na skutočnosti, že to, aby bolo poskytnutie výkladu, o ktorý je Súdny dvor požiadaný v rámci prejudiciálneho konania, nevyhnutné v zmysle článku 267 ZFEÚ, si vyžaduje, aby samotný vnútroštátny súd mohol vyvodiť dôsledky z tohto výkladu tak, že s ohľadom na tento výklad posúdi zákonnosť vymenovania iného sudcu toho istého rozhodovacieho zloženia, a prípadne navrhne vylúčenie tohto sudcu.

Z tohto hľadiska to nie je prípad vnútroštátneho sudcu vo veci C-181/21, keďže ani z návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ani zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, nevyplýva, že by podľa noriem vnútroštátneho práva mohol takto konať sám. Výklad ustanovení práva Únie, o ktorý sa žiada vo veci C-181/21, tak nezodpovedá objektívnej potrebe spojenej s rozhodnutím, ktoré by vnútroštátny sudca mohol prijať vo veci samej sám.

Pokiaľ ide o vec C-269/21, Súdny dvor poukázal na to, že samotný vnútroštátny súd zdôrazňuje, že proti uzneseniu trojčlenného rozhodovacieho zloženia, ktorým bolo zmenené jeho vlastné rozhodnutie a bol zamietnutý návrh na nariadenie predbežných opatrení podaný dotknutými spotrebiteľmi, už nie je možné podať opravný prostriedok, a tak ho treba považovať za právoplatné podľa poľského práva. Vnútroštátny súd síce poukázal na právnu neistotu, ktorá sa spája s prijatím tohto uznesenia, pre pochybnosti o zákonnosti skladby rozhodovacieho zloženia, ktoré ho vydalo, no neuviedol pritom žiadne ustanovenie poľského procesného práva, ktoré by mu priznávalo právomoc – a to navyše v rozhodovacom zložení predstavovanom samosudcom, – vykonať preskúmanie súladu právoplatného uznesenia, ktoré bolo vydané na základe takéhoto návrhu trojčlenným rozhodovacím zložením, predovšetkým s právom Únie. Okrem toho zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, vyplýva, že uznesenie, ktoré bolo vydané trojčlenným rozhodovacím zložením, je pre vnútroštátny súd záväzné, a že tento súd nemá právomoc ani „vylúčiť“ sudcu, ktorý je členom rozhodovacieho zloženia, ktoré toto uznesenie vydalo, ani ho spochybniť.

Súdny dvor tak dospel k záveru, že vnútroštátny súd vo veci C-269/21 nemá na základe noriem vnútroštátneho práva právomoc posúdiť zákonnosť – predovšetkým z hľadiska práva Únie – trojčlenného rozhodovacieho zloženia, ktoré vydalo uznesenie, ktorým sa právoplatne rozhodlo o návrhu na nariadenie predbežných opatrení, a osobitne zákonnosť podmienok vymenovania sudkyne A. T., a prípadne toto uznesenie spochybniť.

Keďže bol totiž návrh žalobcov vo veci samej na nariadenie predbežných opatrení zamietnutý v celom rozsahu, konanie o tomto návrhu bolo právoplatne skončené zo strany trojčlenného rozhodovacieho zloženia. Otázky položené vo veci C-269/21 sa teda inherentne týkajú štádia konania vo veci samej, ktoré bolo právoplatne skončené a ktoré je samostatné vo vzťahu k sporu vo veci samej, jedine o ktorom konanie pred vnútroštátnym súdom naďalej prebieha. Nezodpovedajú tak objektívnej potrebe, ktorá je vnútorne spätá s riešením tohto sporu, ale ich cieľom je dosiahnuť to, aby Súdny dvor vykonal všeobecné posúdenie postupu menovania sudcov všeobecných súdov v Poľsku, ktoré nie je spojené s potrebami uvedeného sporu.

¹¹¹ Rozsudok z 22. marca 2022, Prokurator Generalny a i. (Disciplinárny senát Najvyššieho súdu – Vymenovanie) (C-508/19, [EU:C:2022:201](#), bod 62, ako aj citovaná judikatúra).

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Prípustnosť – Článok 267 ZFEÚ – Pojem ‚súdny orgán‘ – Vnútroštátna rozhodcovská komisia príslušná v oblasti boja proti doping v športe – Kritériá – Nezávislosť orgánu, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania – Zásada účinnej súdnej ochrany – Neprípustnosť návrhu na začatie prejudiciálneho konania“

Súdny dvor rozhodujúci vo veľkej komore zamietol návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Unabhängige Schiedskommission Wien (Nezávislá rozhodcovská komisia Viedeň, Rakúsko, ďalej len „USK“) ako neprípustný z dôvodu, že tento orgán nespĺňa kritérium nezávislosti požadované na to, aby mohol byť považovaný za „súdny orgán“ v zmysle článku 267 ZFEÚ.

Žalobkyňa vo veci samej bola v rokoch 1998 až 2015 profesionálnou atlétkou. V roku 2021 Nationale Anti-Doping Agentur Austria GmbH (NADA), nezávislý antidopingový orgán, podal na Österreichische Anti-Doping Rechtskommission (Rakúska antidopingová právna komisia, ďalej len „ÖADR“) návrh na preskúmanie prípadu žalobkyne, pretože sa domnieval, že žalobkyňa porušila antidopingové pravidlá.¹¹²

Rozhodnutím z 31. mája 2021 ÖADR uznala žalobkyňu za vinnú z tohto porušenia. Vyhlásila za neplatné všetky výsledky, ktoré žalobkyňa dosiahla v priebehu predmetného obdobia, a odňala jej všetky štartovné a/alebo peňažné odmeny, ktoré získala. Žalobkyni tiež zakázala účasť na akýchkoľvek športových súťažiach na obdobie štyroch rokov. Počas konania žalobkyňa požiadala o to, aby toto rozhodnutie nebolo oznámené širokej verejnosti, a to najmä tým, že sa nezverejní a nezverejní sa ani jej meno a ďalšie individuálne charakteristiky. ÖADR túto žiadosť zamietla.

Žalobkyňa podala na USK, vnútroštátny orgán, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania v tejto veci, návrh na preskúmanie, v ktorom navrhovala zmeniť uvedené rozhodnutie tak, aby verejnosť nebola prostredníctvom zverejnenia jej celého mena na voľne prístupnej internetovej stránke informovaná o dopingových priestupkoch, ktorých sa dopustila, a o sankciách, ktoré jej boli uložené. Rozhodnutím z 21. decembra 2021 USK tieto sankcie potvrdila. USK však rozhodla, že samostatným rozhodnutím rozhodne o návrhu neuverejniť porušenia v oblasti doping, ktorých sa dopustila žalobkyňa, ako aj sankcie, ktoré z toho vyplývajú, pričom v tejto súvislosti odložila rozhodnutie na neskôr.

Keďže USK mala pochybnosti o súlade tohto uverejnenia s GDPR¹¹³, podala na Súdny dvor návrh na začatie prejudiciálneho konania.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor na úvod preskúmal posledný vývoj svojej judikatúry¹¹⁴ týkajúcej sa otázky, či vnútroštátny orgán, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, možno považovať za „súdny orgán“ v zmysle článku 267 ZFEÚ.

Súdny dvor najprv pripomenul svoju ustálenú judikatúru v tejto veci, podľa ktorej pri posudzovaní, či má orgán predkladajúci návrh na začatie prejudiciálneho konania povahu „súdného orgánu“ v zmysle

¹¹² International Association of Athletics Federations (Medzinárodná asociácia atletických federácií) prijala súťažné pravidlá na roky 2014 – 2015 a antidopingové pravidlá z roku 2017.

¹¹³ Konkrétne s článkom 5 ods. 1 písm. a) a c), článkom 6 ods. 3, ako aj článkami 9 a 10 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 2016, s. 1, ďalej len „GDPR“).

¹¹⁴ Súdny dvor vo svojich úvahách odkázal najmä na rozsudky z 21. januára 2020, Banco de Santander (C-274/14, [EU:C:2020:17](#)), a z 3. mája 2022, CityRail (C-453/20, [EU:C:2022:341](#)).

článku 267 ZFEÚ, čo predstavuje otázku, ktorá spadá výlučne do práva Únie, berie do úvahy všetky kritériá, akými sú okrem iného zriadenie dotknutého orgánu zákonom, jeho trvalá povaha, záväzný charakter jeho právnych aktov, kontradiktórna povaha konania, uplatnenie právnych predpisov orgánom, ako aj jeho nezávislosť. Vnútroštátne súdy sa okrem toho môžu obrátiť na Súdny dvor, iba ak ide o prebiehajúce konanie, ktoré prejednávajú, a ak majú rozhodnúť v rámci konania, ktoré sa má ukončiť rozhodnutím s povahou súdneho rozhodnutia. Právomoc orgánu položiť Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku je preto potrebné posudzovať na základe kritérií týkajúcich sa jeho zloženia a jeho funkcie.

Pokiaľ ide o tieto kritériá týkajúce sa zloženia, Súdny dvor uviedol, že zo skutočností uvedených v spise a najmä z ustanovení spolkového antidopingového zákona vyplýva z roku 2021¹¹⁵ vyplýva, že USK spĺňa kritériá týkajúce sa jej zriadenia zákonom, trvalého charakteru, záväznosti jej právnych aktov, ako aj kontradiktórnej povahy konania, ktoré pred ňou prebieha. Vynára sa však otázka, či USK spĺňa kritérium nezávislosti.

Pokiaľ ide o toto kritérium, Súdny dvor zdôraznil, že nezávislosť vnútroštátnych súdov, ktorá je nevyhnutná na účinnú súdnu ochranu, je inherentnou súčasťou výkonu úlohy rozhodovať ako súd. Je teda nevyhnutná najmä na zabezpečenie správneho fungovania systému súdnej spolupráce, ktorá je stelesnená v mechanizme prejudiciálneho konania zakotvenom v článku 267 ZFEÚ tým, že v súlade s ustálenou judikatúrou môže uvedený mechanizmus aktivovať iba orgán, ktorý predovšetkým spĺňa toto kritérium nezávislosti. Súdny dvor teda pripomenul, že pojem nezávislosť súdnictva zahŕňa dva aspekty.

Prvý, vonkajší, aspekt vyžaduje, aby dotknutý orgán vykonával svoje úlohy samostatne, nikomu hierarchicky nepodliehal ani nebol podriadený a od nikoho neprijímal príkazy alebo inštrukcie, bez ohľadu na ich pôvod, čím je chránený pred vonkajšími zásahmi alebo tlakmi, ktoré by mohli ohroziť nezávislosť rozhodovania jeho členov a ovplyvniť ich rozhodnutia. V tejto súvislosti neodvolateľnosť členov dotknutého orgánu predstavuje záruku spojenú s nezávislosťou sudcov, keďže jej cieľom je chrániť osobu tých, ktorých úlohou je rozhodovať.

Konkrétnejšie zásada neodvolateľnosti, ktorej zásadný význam treba zdôrazniť, najmä vyžaduje, aby sudcovia mohli zotrvať vo funkcii až do dovŕšenia veku povinného odchodu do dôchodku alebo do skončenia ich funkčného obdobia, ak je toto funkčné obdobie časovo obmedzené. Uvedená zásada môže bez toho, aby mala absolútny charakter, podliehať výnimkám len za predpokladu, že na to existujú oprávnené a presvedčivé dôvody a pri dodržaní zásady proporcionality. Z tohto dôvodu je všeobecne prípustné, že sudcovia môžu byť prostredníctvom príslušných postupov odvolaní, ak nie sú spôsobilí pokračovať v plnení svojich povinností z dôvodu nespôsobilosti alebo vážneho pochybenia. Záruka neodvolateľnosti členov súdu tak vyžaduje, aby prípady odvolávania členov predmetného orgánu boli upravené osobitným právnym predpisom prostredníctvom výslovných právnych ustanovení, ktoré poskytujú záruky presahujúce záruky stanovené všeobecnými pravidlami správneho práva a pracovného práva, ktoré sa uplatnia v prípade odvolania zneužívajúcim spôsobom.

Druhý, vnútorný, aspekt pojmu „nezávislosť“ súvisí s pojmom „nestrannosť“ a týka sa rovnakého odstupu od účastníkov konania a ich príslušných záujmov vo vzťahu k predmetu sporu. Tento aspekt vyžaduje rešpektovanie objektívnosti a neexistenciu akéhokoľvek záujmu na vyriešení sporu mimo striktného uplatnenia právneho predpisu. Pojem „nezávislosť“, ktorý je súčasťou výkonu súdnictva, tak predovšetkým vyžaduje, aby mal dotknutý orgán postavenie tretieho subjektu voči orgánu, ktorý prijal rozhodnutie napadnuté opravným prostriedkom. Tieto záruky nezávislosti a nestrannosti si vyžadujú existenciu pravidiel, najmä pokiaľ ide o zloženie orgánu, vymenovanie, dĺžku funkčného obdobia, ako aj dôvody nezúčastnenia sa hlasovania, vylúčenia pre zaujatosť a odvolania jeho členov, ktoré umožňujú odstrániť akékoľvek oprávnené pochybnosti v mysli osôb podliehajúcich súdnej právomoci,

¹¹⁵ Anti-Doping- Bundesgesetz 2021 (spolkový antidopingový zákon z roku 2021) z 23. decembra 2020 (BGBl. I, 152/2020 (ďalej len „ADBG“)).

pokiaľ ide o nemožnosť ovplyvniť uvedený orgán zvonku a jeho neutralitu vo vzťahu k protichodným záujmom.

Súdny dvor v tejto súvislosti konštatoval, že pokiaľ ide o USK, rokovací poriadok tejto komisie v súvislosti s ADBG stanovuje, že jej členovia sú pri výkone svojich funkcií nezávislí a že podliehajú zásade neustrannosti. Podľa ADBG¹¹⁶ však členov USK vymenúva spolkový minister pre umenie, kultúru, štátnu službu a šport na obnoviteľné štvorročné funkčné obdobie s možnosťou predčasného odvolania „zo závažných dôvodov“, pričom tento pojem nie je definovaný vo vnútroštátnych právnych predpisoch. Neodvolateľnosť členov USK konkrétne nie je zaručená žiadnym osobitným pravidlom. Okrem toho o odvolaní členov USK rozhoduje výlučne vyššie uvedený spolkový minister, t. j. predstaviteľ orgánu výkonnej moci bez toho, aby boli vopred stanovené presné kritériá alebo záruky.

Súdny dvor z toho vyvodil, že uplatniteľná vnútroštátna právna úprava nezaručuje, že členovia USK sú chránení pred vonkajšími tlakmi, či už priamymi alebo nepriamymi, ktoré by mohli vyvolať pochybnosti o ich nezávislosti, takže tento orgán nespĺňa požiadavku nezávislosti posudzovanú z jeho vonkajšieho aspektu. USK teda nemožno považovať za „súdny orgán“ v zmysle článku 267 ZFEÚ.

Súdny dvor však spresnil, že táto skutočnosť nezbavuje USK povinnosti zabezpečiť uplatnenie práva Únie pri prijímaní rozhodnutí a neuplatniť v prípade potreby vnútroštátne ustanovenia, ktoré sú v rozpore s ustanoveniami práva Únie, ktoré má priamy účinok, keďže takéto povinnosti majú všetky príslušné vnútroštátne orgány a nielen súdne orgány.

Okrem toho Súdny dvor uviedol, že z informácií, ktoré má k dispozícii, vyplýva, že žalobkyňa sa obrátila na Österreichische Datenschutzbehörde (Rakúsky úrad na ochranu údajov) so sťažnosťou týkajúcou sa porušenia tejto ochrany podľa článku 77 ods. 1 GDPR. Tento orgán prijal zamietavé rozhodnutie, proti ktorému bol podaný opravný prostriedok na Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správny súd, Rakúsko) podľa článku 78 ods. 1 GDPR.¹¹⁷ Konanie o tejto žalobe bolo prerušené až do odpovede Súdneho dvora na otázky položené v tejto veci.

b. Povinnosť vnútroštátnych súdov rozhodujúcich v poslednom stupni podať návrh na začatie prejudiciálneho konania

Rozsudok z 15. októbra 2024 (veľká komora), KUBERA (C-144/23, [EU:C:2024:881](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Článok 267 ZFEÚ – Rozsah povinnosti vnútroštátnych súdov rozhodujúcich v poslednom stupni podať návrh na začatie prejudiciálneho konania – Konanie o povolení kasačného opravného prostriedku na najvyššom súde členského štátu – Žiadosť účastníka konania, ktorý žiada o povolenie kasačného opravného prostriedku, v súvislosti s tým, aby bola Súdnemu dvoru predložená otázka týkajúca sa výkladu práva Únie – Vnútroštátna právna úprava, podľa ktorej sa kasačný opravný prostriedok povolí, ak nastoľuje právnu otázku, ktorá je významná pre zabezpečenie právnej istoty, jednotné uplatňovanie práva alebo jeho vývoj – Povinnosť najvyššieho vnútroštátneho súdu preskúmať v rámci konania o povolení kasačného opravného prostriedku to, či je potrebné podať návrh na začatie prejudiciálneho konania – Odôvodnenie rozhodnutia o zamietnutí žiadosti o povolenie kasačného opravného prostriedku“

¹¹⁶ Podľa § 8 ods. 3 ADBG.

¹¹⁷ Pozri v tejto súvislosti rozsudok zo 7. decembra 2023, SCHUFA Holding (Odpustenie zostatku dlhu) (C-26/22 a C-64/22, [EU:C:2023:958](#), body 52 a 70).

Na základe návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Vrhovno sodišče (Najvyšší súd, Slovinsko), Súdny dvor zasadajúci vo veľkej komore rozhodol, že konanie o povolení kasačného opravného prostriedku pred najvyšším vnútroštátnym súdom nezbavuje tento vnútroštátny súd povinnosti v rámci tohto konania preskúmať, či je potrebné obrátiť sa na Súdny dvor s prejudiciálnou otázkou týkajúcou sa práva Únie, ktorá bola položená na podporu žiadosti o povolenie tohto opravného prostriedku.

Spoločnosť KUBERA kúpila v Turecku plechovky s nápojom Red Bull vyrobené v Rakúsku a prepravila ich loďou do prístavu Koper (Slovinsko) na účely ich dovozu. Dvoma rozhodnutiami z 5. októbra 2021 slovinská finančná správa rozhodla o zaistení týchto plechoviek na základe nariadenia č. 608/2013¹¹⁸ až do skončenia súdneho konania začatého na návrh spoločnosti Red Bull s cieľom chrániť svoje práva duševného vlastníctva týkajúce sa uvedených plechoviek. Po vyčerpaní správnych opravných prostriedkov podala KUBERA proti týmto rozhodnutiam žaloby na Upravno sodišče (Správny súd, Slovinsko), ktorý ich zamietol dvoma rozsudkami.

KUBERA tak podala na vnútroštátny súd dve žiadosti o povolenie kasačného opravného prostriedku proti týmto rozsudkom, pričom tvrdila, že spor vo veci samej nastoľuje otázku výkladu nariadenia č. 608/2013¹¹⁹, ktorá podľa nej predstavuje dôležitú právnu otázku odôvodňujúcu povolenie kasačných opravných prostriedkov. Takisto požiadala vnútroštátny súd, aby sa v prípade, že nesúhlasí s výkladom tohto nariadenia, ktorý navrhuje, obrátil na Súdny dvor s touto otázkou.

Podľa vnútroštátnej právnej úpravy sa kasačný opravný prostriedok povolí, ak vec predložená Najvyššiemu súdu nastoľuje právnu otázku, ktorá je významná pre zabezpečenie právnej istoty, jednotné uplatňovanie práva alebo jeho vývoj. Táto právna úprava uvádza osobitné prípady zodpovedajúce takejto hypotéze. Vnútroštátny súd, ktorý sa domnieval, že v tomto prípade žiadosti spoločnosti KUBERA o povolenie jej kasačných opravných prostriedkov nespĺňajú tieto podmienky, sa však pýtal, či mu článok 267 tretí odsek ZFEÚ¹²⁰ ukladá povinnosť, aby na účely rozhodnutia o týchto žiadostiach o povolenie preskúmal žiadosť spoločnosti KUBERA o podanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania týkajúceho sa otázky práva Únie, ktorú nastolila táto spoločnosť, na Súdny dvor. Vnútroštátny súd sa tiež pýtal, či v prípade, že rozhodne, že nie je potrebné obrátiť sa na Súdny dvor s návrhom na začatie prejudiciálneho konania, je podľa článku 47 Charty základných práv Európskej únie povinný odôvodniť svoje rozhodnutie o zamietnutí žiadosti o povolenie kasačného opravného prostriedku.

Posúdenie Súdnym dvorom

V prvom rade Súdny dvor rozhodol, že článok 267 tretí odsek ZFEÚ bráni tomu, aby vnútroštátny súd, proti ktorého rozhodnutiam nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva, rozhodol v rámci konania o preskúmaní žiadosti o povolenie kasačného opravného prostriedku, ktorého výsledok závisí od významu právnej otázky nastolenej jedným z účastníkov sporu pre právnu istotu, jednotné uplatňovanie práva alebo jeho vývoj, o zamietnutí takejto žiadosti o povolenie bez toho, aby posúdil, či je povinný obrátiť sa na Súdny dvor s prejudiciálnou otázkou týkajúcou sa výkladu alebo platnosti ustanovenia práva Únie, ktorá bola položená na podporu tejto žiadosti.

Súdny dvor najskôr pripomenul, že hoci organizácia súdnictva v členských štátoch patrí do právomoci týchto štátov, tie sú pri výkone tejto právomoci povinné plniť povinnosti, ktoré im vyplývajú z práva

¹¹⁸ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 608/2013 z 12. júna 2013 o presadzovaní práv duševného vlastníctva colnými orgánmi a zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1383/2003 (Ú. v. EÚ L 181, 2013, s. 15). Pozri článok 17 tohto nariadenia.

¹¹⁹ V tejto veci ide o otázku, či sa toto nariadenie uplatňuje na situáciu, v ktorej dovážaný tovar vyrába nositeľ práv priemyselného vlastníctva, ktoré sa na tento tovar vzťahujú.

¹²⁰ Podľa tohto ustanovenia, keď je otázka výkladu alebo platnosti práva Únie položená vo veci prejednáwanej vnútroštátnym súdom, proti ktorého rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva, tento súd je povinný obrátiť sa na Súdny dvor.

Únie. Hoci právo Únie teda v zásade nebráni tomu, aby členské štáty zaviedli konania o povolení opravných prostriedkov alebo iné systémy výberu alebo „filtrácie“ predloženia veci najvyšším vnútroštátnym súdom, uplatnenie takýchto konaní alebo systémov musí byť v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi z tohto práva, najmä z článku 267 ZFEÚ.

V tejto súvislosti povinnosť vnútroštátnych súdov, proti ktorých rozhodnutiam nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva, obrátiť sa na Súdny dvor s prejudiciálnou otázkou, patrí do oblasti spolupráce medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdnym dvorom a jej cieľom je najmä zabrániť tomu, aby sa v ktoromkoľvek členskom štáte ustálila vnútroštátna judikatúra, ktorá nie je v súlade s pravidlami práva Únie. Takýto vnútroštátny súd môže byť oslobodený od tejto povinnosti len v troch situáciách, a to konkrétne vtedy, ak konšatoval, že položená otázka nie je relevantná, alebo že predmetné ustanovenie práva Únie už bolo predmetom výkladu zo strany Súdneho dvora, alebo že správny výklad práva Únie sa zdá taký jasný, že neponecháva miesto pre nijaké primerané pochybnosti.¹²¹ Ak teda ide o jednu z týchto situácií,¹²² tento vnútroštátny súd nie je povinný obrátiť sa na Súdny dvor, aj keby bola otázka týkajúca sa výkladu alebo platnosti ustanovenia práva Únie nastolená účastníkom konania, ktoré pred ním prebieha.

Súdny dvor okrem toho uviedol, že existencia konania o povolení kasačného opravného prostriedku nemôže zmeniť súd nižšieho stupňa, ktorého rozhodnutie možno napadnúť v rámci takéhoto opravného prostriedku, na vnútroštátny súd, proti ktorého rozhodnutiam nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva, a ktorý má v dôsledku toho povinnosť obrátiť sa na Súdny dvor podľa článku 267 tretieho odseku ZFEÚ. Naopak, túto povinnosť má taký najvyšší vnútroštátny súd, akým je vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania.

Vnútroštátny súd však vysvetlil, že podľa svojho výkladu uplatniteľnej vnútroštátnej právnej úpravy v štádiu preskúmania žiadosti o povolenie kasačného opravného prostriedku nie je povinný posúdiť, či je alebo nie je potrebné, aby sa v rámci konania o kasačnom opravnom prostriedku obrátil na Súdny dvor s prejudiciálnou otázkou týkajúcou sa práva Únie, ktorá bola nastolená na podporu tejto žiadosti. Ak kasačný opravný prostriedok nie je povolený, rozhodnutie o zamietnutí s konečnou platnosťou ukončí konanie. V takom prípade by výklad práva Únie podaný súdom nižšieho stupňa mohol byť v dotknutom vnútroštátnom právnom poriadku záväzný, aj keby otázka položená na podporu žiadosti o povolenie kasačného opravného prostriedku odôvodňovala podanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania na Súdny dvor.

Súdny dvor uviedol, že takáto vnútroštátna právna úprava alebo prax môže viesť k situácii, v ktorej by otázka týkajúca sa výkladu alebo platnosti ustanovenia práva Únie, hoci bola nastolená pred Najvyšším súdom, nebola predložená Súdnemu dvoru v rozpore s povinnosťou, ktorú tomuto vnútroštátnemu súdu ukladá článok 267 tretí odsek ZFEÚ. Takáto situácia pritom môže ohroziť účinnosť systému spolupráce medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdnym dvorom, ako aj najmä dosiahnutie cieľa zabrániť tomu, aby sa v ktoromkoľvek členskom štáte ustálila vnútroštátna judikatúra, ktorá nie je v súlade s pravidlami práva Únie.¹²³

¹²¹ Rozsudky zo 6. októbra 1982, Cilfit a i. (283/81, [EU:C:1982:335](#), bod 21), ako aj zo 6. októbra 2021, Consorzio Italian Management a Catania Multiservizi (C-561/19, [EU:C:2021:799](#), bod 33).

¹²² Tieto tri situácie, v ktorých vnútroštátne súdy posledného stupňa nepodliehajú povinnosti podať návrh na začatie prejudiciálneho konania, sa ďalej označujú ako „výnimky z povinnosti podať návrh na začatie prejudiciálneho konania“.

¹²³ Tento výklad nie je spochybnený judikatúrou vyplývajúcou z rozsudkov z 15. marca 2017, Aquino (C-3/16, [EU:C:2017:209](#), bod 56), a zo 6. októbra 2021, Consorzio Italian Management a Catania Multiservizi (C-561/19, už citovaný, bod 61), podľa ktorej vnútroštátny súd, proti ktorého rozhodnutiam nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva, môže upustiť od predloženia prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru z dôvodov neprípustnosti, ktoré sú vlastné konaniu pred týmto vnútroštátnym súdom, ak boli dodržané zásady ekvivalencie a efektivity. Na rozdiel od takýchto dôvodov také kritérium povolenia kasačného opravného prostriedku, akým je kritérium stanovené v uplatniteľnej vnútroštátnej právnej úprave, vyžaduje, aby najvyšší súd preskúmal význam právnej otázky nastolenej na podporu žiadosti o povolenie takéhoto opravného prostriedku pre právnu istotu, jednotné uplatňovanie práva alebo jeho vývoj.

Súdny dvor však požiadal vnútroštátny súd, aby overil, či je možné vykladať uplatniteľnú vnútroštátnu právnu úpravu v súlade s požiadavkami článku 267 ZFEÚ.¹²⁴ Zdá sa totiž, že táto právna úprava nezakazuje, aby tento súd v rámci konania o preskúmaní žiadosti o povolenie kasačného opravného prostriedku posúdil, či otázka týkajúca sa výkladu alebo platnosti ustanovenia práva Únie nastolená na podporu tejto žiadosti vyžaduje podanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania na Súdny dvor, alebo naopak, či sa na ňu vzťahujú výnimky z povinnosti podať návrh na začatie prejudiciálneho konania. Konkrétne sa nezdá, že by prípady, ktoré uvedená právna úprava uvádza a ktoré sa týkajú výlučne situácií, pre ktoré sú v podstate charakteristické rozdiely vo vnútroštátnej judikatúre alebo neexistencia judikatúry najvyššieho vnútroštátneho súdu, mali taxatívnu povahu.

Za týchto podmienok sa zdá, že uvedenú právnu úpravu možno vykladať v tom zmysle, že kritérium významu nastolenej právnej otázky pre právnu istotu, jednotné uplatňovanie práva alebo jeho vývoj zahŕňa prípad, keď účastník sporu, ktorý žiada o povolenie podať kasačný opravný prostriedok, nastoľuje otázku týkajúcu sa výkladu alebo platnosti ustanovenia práva Únie, na ktorú sa nevzťahuje žiadna z výnimiek z povinnosti podať návrh na začatie prejudiciálneho konania a ktorá v dôsledku toho vyžaduje podanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania na Súdny dvor.

Súdny dvor okrem toho zdôraznil, že prináleží najvyššiemu vnútroštátnemu súdu, ktorý rozhoduje o takejto žiadosti o povolenie a ktorý je povinný obrátiť sa na Súdny dvor s návrhom na začatie prejudiciálneho konania, aby rozhodol, či je potrebné podať návrh na začatie prejudiciálneho konania v štádiu skúmania tejto žiadosti alebo v neskoršom štádiu. Ak sa rozhodne podať na Súdny dvor návrh na začatie prejudiciálneho konania v štádiu preskúmania uvedenej žiadosti, prináleží mu prerušiť konanie o tejto žiadosti až do vydania rozhodnutia o prejudiciálnej otázke a následne vykonať toto rozhodnutie pri posudzovaní otázky, či treba povoliť kasačný opravný prostriedok.

V druhom rade Súdny dvor pripomenul, že zo systému zavedeného článkom 267 ZFEÚ v spojení s článkom 47 druhým odsekom Charty základných práv vyplýva, že pokiaľ sa vnútroštátny súd, proti ktorého rozhodnutiam nie je možné podať opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva, nachádza v situácii, keď sa uplatňuje jedna z troch výnimiek z povinnosti podať návrh na začatie prejudiciálneho konania, je oslobodený od tejto povinnosti, pričom z odôvodnenia jeho rozhodnutia musí buď vyplývať, že položená otázka týkajúca sa práva Únie nie je relevantná pre rozhodnutie v spore, alebo že výklad dotknutého ustanovenia práva Únie sa zakladá na judikatúre Súdneho dvora, alebo v prípade neexistencie tejto judikatúry, že výklad práva Únie je vnútroštátnemu súdu rozhodujúcemu v poslednom stupni taký jasný, že tu nie je priestor na žiadne dôvodné pochybnosti. Súdny dvor z toho vyvodil, že vzhľadom na to, že – bez toho, aby bolo dotknuté uplatnenie dôvodu neprípustnosti čisto procesnej povahy – takýto vnútroštátny súd nemôže zamietnuť žiadosť o povolenie kasačného opravného prostriedku, ktorá nastoľuje otázku týkajúcu sa výkladu alebo platnosti ustanovenia práva Únie, bez toho, aby predtým posúdil, či je povinný podať na Súdny dvor návrh na začatie prejudiciálneho konania týkajúci sa tejto otázky alebo či sa na túto otázku vzťahuje jedna z troch výnimiek z povinnosti podať návrh na začatie prejudiciálneho konania, tento vnútroštátny súd musí v prípade, že zamietne takúto žiadosť o povolenie na základe jednej z týchto výnimiek, uviesť dôvody, pre ktoré sa neobrátil na Súdny dvor.

¹²⁴ Súdny dvor v tejto súvislosti odkázal na informácie poskytnuté v návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ktoré sa týkajú vývoja judikatúry Ústavného súdu (Ústavný súd, Slovensko). Konkrétne z rozhodnutia tohto súdu z 31. marca 2022 vyplýva, že žiadosť jedného z účastníkov sporu, aby sa Súdnemu dvoru predložil návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaná v rámci žiadosti o povolenie kasačného opravného prostriedku, sa musí preskúmať už vo fáze posudzovania tejto poslednej uvedenej žiadosti.

VIII. Poľnohospodárstvo a rybolov¹²⁵

Rozsudok zo 4. októbra 2024 (veľká komora), Herbaria Kräuterparadies II (C-240/23, [EU:C:2024:852](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Poľnohospodárstvo a rybné hospodárstvo – Produkty ekologickej poľnohospodárskej výroby – Nariadenie (EÚ) 2018/848 – Pravidlá ekologickej poľnohospodárskej výroby – Článok 16 – Označovanie – Článok 30 – Pojmy odkazujúce na ekologickú poľnohospodársku výrobu – Článok 33 – Logo ekologickej poľnohospodárskej výroby Európskej únie – Podmienky používania – Zhoda výrobku s nariadením (EÚ) 2018/848 – Články 45 a 48 – Dovoz produktov z tretej krajiny, ktoré sa majú umiestniť na trh Únie ako produkty ekologickej poľnohospodárskej výroby – Rovnocennosť pravidiel výroby tejto tretej krajiny s pravidlami nariadenia (EÚ) 2018/848 – Používanie loga ekologickej poľnohospodárskej výroby tretej krajiny“

Súdny dvor, na ktorý podal Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správny súd, Nemecko) návrh na začatie prejudiciálneho konania, spresnil podmienky používania loga ekologickej poľnohospodárskej výroby Európskej únie v prípade dovozu produktov obsahujúcich okrem ekologických poľnohospodárskych produktov vitamíny a minerály, ktoré nepochádzajú z ekologického poľnohospodárstva.

Herbaria vyrába nápoj s názvom „Blutquick“, ktorý pozostáva zo zmesi ovocných štiav a bylinných výťažkov, ktoré pochádzajú z ekologickej poľnohospodárskej výroby. Do tohto nápoja, ktorý sa uvádza na trh ako potravinový doplnok, sa pridávajú vitamíny nerastlinného pôvodu a glukónan železnatý. Na obale je uvedené logo ekologickej poľnohospodárskej výroby Európskej únie, vnútroštátne logo bioproduktu, ako aj odkaz na to, že zložky pochádzajú z „kontrolovaného ekologického poľnohospodárstva“.

Vzhľadom na to, že tento nápoj nie je v súlade s článkom 27 ods. 1 písm. f) nariadenia č. 889/2008¹²⁶ v rozsahu, v akom obsahuje minerály a vitamíny nerastlinného pôvodu, hoci to zákon nevyžaduje,¹²⁷ Bayerische Landesanstalt für Landwirtschaft (Bavorský krajinský úrad pre poľnohospodárstvo, Nemecko) nariadil spoločnosti Herbaria, aby odstránila odkaz na ekologickú poľnohospodársku výrobu chránenú podľa článku 23 nariadenia č. 834/2007¹²⁸ uvedený na označení, v reklame a pri uvádzaní nápoja Blutquick na trh.

Herbaria napadla toto rozhodnutie na vnútroštátnom súde. Na tomto súde Herbaria už nespochybnila nesúlad svojho produktu s právom Európskej únie¹²⁹, a teda zákaz používať logo

¹²⁵ V rámci tohto oddielu je potrebné uviesť aj nasledujúce rozsudky: rozsudok z 9. apríla 2024, **Komisija/Rada (Podpis medzinárodných dohôd)** (C-551/21, [EU:C:2024:281](#)), uvedený v oddiele XIX.1 „Dojednanie a uzatváranie“, rozsudok zo 4. októbra 2024 (veľká komora), **Confédération paysanne (Melóny a rajčiaky zo Západnej Sahary)** (C-399/22, [EU:C:2024:839](#)), rozsudok zo 4. októbra 2024 (veľká komora), **Komisija a Rada/Front Polisario** (C-778/21 P a C-798/21 P, [EU:C:2024:833](#)), rozsudok zo 4. októbra 2024 (veľká komora), **Komisija a Rada/Front Polisario** (C-779/21 P a C-799/21 P, [EU:C:2024:835](#)), uvedené v oddiele XIX.2 „Obsah a rozsah“.

¹²⁶ Nariadenie Komisie (ES) č. 889/2008 z 5. septembra 2008, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá implementácie nariadenia Rady (ES) č. 834/2007 o ekologickej výrobe a označovaní ekologických produktov so zreteľom na ekologickú výrobu, označovanie a kontrolu (Ú. v. EÚ L 250, 2008, s. 1).

¹²⁷ Pridávanie vitamínov a minerálov do spracovaných výrobkov obsahujúcich pojem „biologický“ je podľa uplatniteľných nariadení povolené len vtedy, ak ich použitie vyžaduje zákon.

¹²⁸ Nariadenie Rady (ES) č. 834/2007 z 28. júna 2007 o ekologickej výrobe a označovaní ekologických produktov, ktorým sa zrušuje nariadenie (EHS) č. 2092/91 (Ú. v. EÚ L 189, 2007, s. 1.)

¹²⁹ V tejto veci článok 16 ods. 1 nariadenia 2018/848 v spojení s časťou IV bodom 2.2.2 písm. f) bodom i) prílohy II k tomuto nariadeniu, ktorý v podstate nahradil článok 27 ods. 1 písm. f) nariadenia č. 889/2008.

ekologickej poľnohospodárskej výroby Európskej únie, vnútroštátne logo bioproduktu, a pojmy odkazujúce na ekologickú poľnohospodársku výrobu. Herbaria však tvrdila, že podľa nariadenia 2018/848¹³⁰ produkt konkurujúci nápoju Blutquick, dovážaný zo Spojených štátov amerických, nepodlieha takémuto zákazu, hoci nie je v súlade s pravidlami výroby podľa práva Únie, čo predstavuje nerovnosť zaobchádzania v rozpore s článkom 20 Charty základných práv Európskej únie.

Za týchto podmienok sa vnútroštátny súd pýtal Súdneho dvora najmä, či nariadenie 2018/848 umožňuje, aby bol produkt dovezený z tretej krajiny za podmienok stanovených týmto nariadením označený logom ekologickej poľnohospodárskej výroby Európskej únie, ako aj výrazmi odkazujúcimi na ekologickú poľnohospodársku výrobu, hoci nie je vôbec v súlade s požiadavkami stanovenými uvedeným nariadením.

Súdny dvor vo svojom rozsudku vyhlásenom veľkou komorou vyložil nariadenie 2018/848¹³¹ v tom zmysle, že produkt dovážaný z tretej krajiny, ktorej pravidlá výroby boli uznané za rovnocenné s pravidlami stanovenými týmto nariadením na uvádzanie produktu na trh v Únii ako produktu ekologickej poľnohospodárskej výroby, nemôže používať na svoje označenie ani logo ekologickej poľnohospodárskej výroby Európskej únie, avšak ani pojmy odkazujúce na ekologickú poľnohospodársku výrobu, pokiaľ obsahuje minerály a vitamíny nerastlinného pôvodu, ktoré zákon nevyžaduje, a nespĺňa tak podmienky stanovené v článku 16 ods. 1 uvedeného nariadenia. Logo ekologickej poľnohospodárskej výroby tejto tretej krajiny sa však môže používať v Únii pre takýto produkt, aj keď toto logo obsahuje pojmy odkazujúce na ekologickú poľnohospodársku výrobu v zmysle nariadenia 2018/848.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor konštatoval, že znenie článku 30 ods. 2 a článku 33 ods. 1 nariadenia 2018/848 skôr naznačuje, že používanie loga ekologickej poľnohospodárskej výroby Európskej únie a pojmov odkazujúcich na ekologickú poľnohospodársku výrobu je povolené pre produkty ekologickej poľnohospodárskej výroby, či už sa vyrábajú v Únii alebo sa dovážajú z tretej krajiny na účely ich uvádzania na trh v Únii ako produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby, len ak sú v súlade s požiadavkami stanovenými v tomto nariadení.

Tento doslovný výklad podporuje kontext, do ktorého patria tieto ustanovenia. Nariadenie 2018/848 totiž rozlišuje medzi produktmi vyrobenými v Únii a produktmi dovážanými z tretej krajiny na účely ich uvádzania na trh v Únii¹³² ako produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby, ktoré musia spĺňať podmienky stanovené v článku 45 nariadenia 2018/848, a najmä jednu z troch podmienok stanovených v bodoch i) až iii) článku 45 ods. 1 písm. b) uvedeného nariadenia. Tieto tri podmienky sa týkajú prípadu, keď sú dovážané výrobky v súlade s kapitolami II, III a IV uvedeného nariadenia [prípád uvedený v bode i)], prípadu, keď sa riadia rovnocennými pravidlami v ich krajine pôvodu, ktoré sú ako také uznané na základe obchodnej dohody [prípád uvedený v bode ii)], a napokon prípadu, keď je rovnocenný charakter týchto pravidiel uznaný na základe jednostranného opatrenia Únie [prípád uvedený v bode iii)].

Spomedzi týchto troch podmienok však jediná podmienka uvedená v bode i) vyžaduje, aby dovážaný produkt bol v súlade s ustanoveniami kapitol II, III a IV tohto nariadenia. V dôsledku toho produkt zodpovedajúci prípadu uvedenému v článku 45 ods. 1 písm. b) bode iii) nariadenia 2018/848¹³³, hoci

¹³⁰ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady z 30. mája 2018 o ekologickej poľnohospodárskej výrobe a označovaní produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 834/2007 (Ú. v. EÚ L 150, 2018, s. 1).

¹³¹ V tejto veci článok 30 ods. 2 a článok 33 ods. 1 nariadenia 2018/848.

¹³² Ktoré musia byť v súlade s podrobnými pravidlami výroby stanovenými v časti IV prílohy II k nariadeniu 2018/848, ako aj vo všetkých vykonávacích aktoch uvedených v článku 16 ods. 3 uvedeného nariadenia.

¹³³ To je prípad uvedený vnútroštátnym súdom.

nesplňa všetky pravidlá výroby uvedené v kapitole III tohto nariadenia, môže byť uvádzaný na trh v Únii ako produkt ekologickej poľnohospodárskej výroby, pokiaľ ide o produkt pochádzajúci z tretej krajiny, ktorého platné pravidlá výroby Únia považovala za rovnocenné s pravidlami stanovenými v uvedenej kapitole III a ktorý spĺňa uvedené pravidlá. Súdny dvor spresnil, že pojem „rovnocennosť“ pravidiel výroby dotknutej tretej krajiny predpokladá, že tieto pravidlá spĺňajú rovnaké ciele a dodržiavajú rovnaké zásady uplatňovaním pravidiel, ktorými sa zabezpečuje rovnaká úroveň zabezpečenia zhody, ako je úroveň, ktorú vyžaduje právna úprava Únie, pokiaľ ide o výrobky vyrobené v Únii.¹³⁴

Naproti tomu žiadne ustanovenie nariadenia 2018/848 neumožňuje používanie loga ekologickej poľnohospodárskej výroby Európskej únie a pojmov odkazujúcich na ekologickú poľnohospodársku výrobu v prípade produktov pochádzajúcich z tretích krajín uznaných na účely rovnocennosti, keďže tieto produkty, hoci ich možno dovážať do Únie na základe článku 45 ods. 1 písm. b) bodu iii) tohto nariadenia, nie sú v súlade s pravidlami výroby stanovenými uvedeným nariadením.

Tento výklad navyše potvrdzujú ciele nariadenia 2018/848, ktorého cieľom je najmä zachovať dôveru spotrebiteľov v produkty označené ako produkty ekologickej poľnohospodárskej výroby tým, že im zabezpečí jasnú a jednoznačnú informáciu, pokiaľ ide o skutočnosť, že produkt, na ktorom sa nachádza logo ekologickej poľnohospodárskej výroby Európskej únie alebo pojmy odkazujúce na ekologickú poľnohospodársku výrobu, je plne v súlade so všetkými požiadavkami stanovenými v uvedenom nariadení, a nielen s pravidlami rovnocennými tomuto nariadeniu.

Možnosť používať logo ekologickej poľnohospodárskej výroby Európskej únie alebo pojmy odkazujúce na ekologickú poľnohospodársku výrobu tak pre produkty, ktoré boli vyrobené v Únii alebo v tretích krajinách v súlade s pravidlami výroby stanovenými v nariadení 2018/848, ako aj pre produkty, ktoré boli vyrobené v tretích krajinách podľa noriem, ktoré sú iba rovnocenné s týmito pravidlami výroby, však spotrebiteľovi neumožňuje zistiť, či dovážaný produkt spĺňa všetky pravidlá výroby stanovené v nariadení 2018/848, alebo či je v súlade len s pravidlami výroby tretej krajiny, z ktorej sa dováža, ktoré sú rovnocenné s pravidlami stanovenými v tomto nariadení.

V tejto súvislosti označenie pôvodu, ktoré sa má pridať podľa článku 32 ods. 2 nariadenia 2018/848, ak sa logo ekologickej poľnohospodárskej výroby Európskej únie používa na produkt so spresnením miesta, kde boli poľnohospodárske suroviny, z ktorých sa tento produkt skladá, vyrobené, nepostačuje na odstránenie akejkoľvek nejednoznačnosti pre spotrebiteľa.

S cieľom uľahčiť obchod s tretími krajinami a zabezpečiť potrebný účinok článku 45 ods. 1 písm. b) bodu iii) nariadenia 2018/848, ktorý priznáva Európskej komisii právomoc uznať, že pravidlá tretej krajiny sú rovnocenné s pravidlami tohto nariadenia, však produkty dovážané podľa tohto ustanovenia, ktoré majú prístup na trh Únie ako produkty ekologickej poľnohospodárskej výroby, musia mať možnosť používať logo ekologickej poľnohospodárskej výroby tretej krajiny, z ktorej pochádzajú, a to aj v prípade, že toto logo obsahuje rovnaké pojmy ako tie, ktoré odkazujú na ekologickú poľnohospodársku výrobu v zmysle článku 30 ods. 1 tohto nariadenia a jeho prílohy IV.

¹³⁴ Článok 3 bod 64 nariadenia 2018/848.

IX. Hraničné kontroly, azyl a prístahovalectvo

1. Azylová politika

a. Podmienky poskytnutia medzinárodnej ochrany

Rozsudok zo 16. januára 2024 (veľká komora), Intervjuiraš organ na DAB pri MS (Ženské obete domáceho násillia) (C-621/21, [EU:C:2024:47](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti – Spoločná politika v oblasti azylu – Smernica 2011/95/EÚ – Podmienky na priznanie postavenia utečenca – Článok 2 písm. d) – Dôvody prenasledovania – ‚Príslušnosť k určitej sociálnej skupine‘ – Článok 10 ods. 1 písm. d) – Činy prenasledovania – Článok 9 ods. 1 a 2 – Spojenie medzi dôvodmi a činmi prenasledovania alebo medzi dôvodmi prenasledovania a neexistenciou ochrany pred takými činmi – Článok 9 ods. 3 – Neštátni aktéri – Článok 6 písm. c) – Podmienky poskytnutia doplnkovej ochrany – Článok 2 písm. f) – ‚Vážne bezprávie‘ – Článok 15 písm. a) a b) – Posudzovanie žiadostí o medzinárodnú ochranu na účely priznania postavenia utečenca alebo doplnkovej ochrany – Článok 4 – Násillie voči ženám na základe pohlavia – Domáce násillie – Hrozba ‚zločinu zo cti‘“

Súdny dvor, zasadaajúci vo veľkej komore, na ktorý bol podaný návrh na začatie prejudiciálneho konania, poskytol spresnenia týkajúce sa dôvodu prenasledovania, ktorý môže viesť k priznaniu postavenia utečenca, pričom ide o dôvod „príslušnosti k určitej sociálnej skupine“¹³⁵, ak je žiadateľom o medzinárodnú ochranu žena obávajúca sa v prípade návratu do svojej krajiny pôvodu, že bude zabitá alebo vystavená násilným činom zo strany člena svojej rodiny alebo komunity z dôvodu predpokladaného porušenia kultúrnych, náboženských alebo tradičných noriem.

WS je turecká štátna príslušníčka kurdského pôvodu. V júni 2018 prišla legálne do Bulharska a následne sa pripojila k svojmu rodinnému príslušníkovi v Nemecku, kde podala žiadosť o medzinárodnú ochranu. Rozhodnutím Národnej agentúry pre utečencov¹³⁶ (ďalej len „DAB“) z februára 2019 prijatým na základe žiadosti nemeckých orgánov bola WS prevzatá späť do starostlivosti bulharských orgánov na účely posúdenia jej žiadosti o medzinárodnú ochranu.

Na pohovoroch v októbri 2019 WS vyhlásila, že bola v šestnástich rokoch prinútená k vydaju a zažívala domáce násillie. Z manželského domova utiekla v septembri 2016. V roku 2017 uzavrela cirkevný sobáš a v máji 2018 sa jej v tomto manželstve narodil syn. Po odchode z Turecka sa v septembri 2018 oficiálne rozviedla so svojím prvým manželom, a to aj napriek jeho námietkam. Z týchto dôvodov uviedla, že sa obáva, že ju jej rodina zabije, ak sa vráti do Turecka.

Rozhodnutím prijatým v máji 2020 predseda DAB zamietol žiadosť o medzinárodnú ochranu podanú WS, pričom na jednej strane usúdil, že podmienky požadované na priznanie postavenia utečenca neboli splnené. Dôvody, ktoré WS uviedla, najmä prejavy domáceho násillia alebo vyhrážky smrťou namierené proti nej, neboli relevantné, keďže ich nebolo možné spojiť so žiadnym z dôvodov prenasledovania uvedených v zákone o azyle a utečencoch, ktorým bola do bulharského práva prebratá smernica 2011/95. Okrem toho WS neuviedla, že je obeťou prenasledovania z dôvodu svojho pohlavia.

¹³⁵ Podľa článku 2 písm. d) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (Ú. v. EÚ L 337, 2011, s. 9).

¹³⁶ Dáždavna agencija za beždancite (Národná agentúra pre utečencov, Bulharsko).

Na druhej strane nebola WS priznaná ani doplnková ochrana. Bol totiž prijatý záver, že WS nespĺňa podmienky požadované na tento účel, keďže po prvé ani oficiálne orgány, ani určité neštátne subjekty nepodnikli v súvislosti s ňou kroky, ktoré by štát nemohol kontrolovať. Po druhé WS neinformovala o zločinných útokoch proti nej políciu ani nepodala trestné oznámenie a legálne opustila Turecko.

Žaloba, ktorú WS podala proti tomuto rozhodnutiu, bola zamietnutá.

V apríli 2021 podala WS na základe nových dôkazov následnú žiadosť o medzinárodnú ochranu, pričom sa odvolávala na opodstatnené obavy z prenasledovania z dôvodu svojej príslušnosti k určitej sociálnej skupine, konkrétne k ženám, ktoré sú obeťami domáceho násillia, a ženám, ktoré môžu byť obeťami zločinov zo cti, a to zo strany neštátnych aktérov, pred ktorými ju turecký štát nie je schopný brániť. Uviedla tiež, že nesúhlasí so svojím vrátením do Turecka, pretože sa obáva, že sa stane obeťou zločinu zo cti a bude opäť nútená uzavrieť manželstvo.

Rozhodnutím z mája 2021 DAB odmietla obnoviť konanie o udelení medzinárodnej ochrany najmä z dôvodu, že WS nepredložila nijakú novú významnú informáciu týkajúcu sa jej osobnej situácie alebo štátu pôvodu.

Vnútroštátny súd, na ktorý bol podaný opravný prostriedok proti tomuto rozhodnutiu, rozhodol položiť Súdnemu dvoru otázku týkajúcu sa výkladu smernice 2011/95, pričom ho vyzval, aby spresnil hmotnoprávne podmienky upravujúce poskytnutie medzinárodnej ochrany a druh medzinárodnej ochrany, ktorá sa má za takýchto okolností poskytnúť.

Posúdenie Súdnym dvorom

Po prvé Súdny dvor skúmal, či podľa smernice 2011/95 v závislosti od okolností prevládajúcich v krajine pôvodu možno ženy v tejto krajine ako celok považovať za príslušníčky „určitej sociálnej skupiny“ ako „dôvod prenasledovania“, ktorý môže viesť k priznaniu postavenia utečenca, alebo či dotknuté ženy musia mať dodatočnú spoločnú charakteristiku, aby bolo možné dospieť k záveru, že do takejto skupiny patria.

V tejto súvislosti predovšetkým zdôraznil, že Istanbulský dohovor¹³⁷ stanovuje povinnosti patriace do pôsobnosti článku 78 ods. 2 ZFEÚ, ktorý oprávňuje normotvorcu Únie prijať opatrenia týkajúce sa spoločného európskeho azylového systému, akým je smernica 2011/95. Uvedený dohovor v rozsahu, v akom súvisí s azylom a zákazom vyhostenia alebo vrátenia (non-refoulement), patrí medzi zmluvy, s ohľadom na ktoré treba vykladať ustanovenia tejto smernice¹³⁸, hoci niektoré členské štáty, vrátane Bulharskej republiky, tento dohovor neratifikovali.

Ďalej Súdny dvor pripomenul, že z článku 10 ods. 1 písm. d) smernice 2011/95 vyplýva, že skupina sa považuje za „určitú sociálnu skupinu“, ak sú splnené dve kumulatívne podmienky. Po prvé príslušníci dotknutej skupiny musia zdieľať aspoň jeden z troch identifikačných znakov uvedených v tomto ustanovení.¹³⁹ Po druhé musí mať táto skupina „jednoznačnú identitu“ v krajine pôvodu.

Pokiaľ ide o prvú podmienku identifikácie „určitej sociálnej skupiny“, Súdny dvor konštatoval, že skutočnosť, že ide o ženské pohlavie, je prirodzenou charakteristikou, a preto postačuje na splnenie tejto podmienky. To nevylučuje, že ženy, ktoré majú ďalší spoločný znak, akým je napríklad spoločný

¹³⁷ Dohovor Rady Európy o predchádzaní násilliu na ženách a domácejmu násilliu a o boji proti nemu, uzavretý v Istanbuli 11. mája 2011, podpísaný Európskou úniou 13. júna 2017 a schválený v jej mene rozhodnutím Rady (EÚ) 2023/1076 z 1. júna 2023 (Ú. v. EÚ L 143, 2023, s. 4) (ďalej len „Istanbulský dohovor“). Tento dohovor je pre Úniu záväzný od 1. októbra 2023.

¹³⁸ Podľa článku 78 ods. 1 ZFEÚ.

¹³⁹ Teda „prirodzenú charakteristiku“, „spoločný pôvod, ktorý sa nemôže zmeniť“, alebo „charakteristiku alebo vieru, ktorá je taká základná pre identitu alebo vedomie, že osoba by nemala byť nútená, aby sa jej zriekla“.

pôvod, ktorý sa nemôže zmeniť,¹⁴⁰ môžu tiež patriť do „určitej sociálnej skupiny“ v zmysle tohto ustanovenia.

Pokiaľ ide o druhú podmienku identifikácie „určitej sociálnej skupiny“, Súdny dvor uviedol, že ženy – bez ohľadu na to, či zdieľajú dodatočnú spoločnú charakteristiku – môžu byť vnímané okolitou spoločnosťou odlišne a môže im byť v tejto spoločnosti priznaná vlastná identita, najmä z dôvodu sociálnych, morálnych alebo právnych noriem platných v ich krajine pôvodu.

Napokon Súdny dvor poukázal na to, že príslušnosť k „určitej sociálnej skupine“ sa musí konštatovať nezávisle od činov prenasledovania¹⁴¹, ktorých obeťami môžu byť členovia tejto skupiny v krajine pôvodu. Diskriminácia alebo prenasledovanie osôb, ktoré majú spoločnú charakteristiku, však môžu predstavovať relevantný faktor, ak na účely overenia, či je splnená druhá podmienka identifikácie sociálnej skupiny, treba posúdiť, či sa predmetná skupina javí ako odlišná z hľadiska sociálnych, morálnych alebo právnych noriem dotknutej krajiny pôvodu.

Preto na jednej strane ženy ako celok možno považovať za príslušníčky „istej sociálnej skupiny“ v zmysle článku 10 ods. 1 písm. d) smernice 2011/95, ak sa preukáže, že podľa podmienok prevládajúcich v ich krajine pôvodu sú z dôvodu svojho pohlavia vystavené fyzickému alebo duševnému násiliu, vrátane sexuálneho násillia a domáceho násillia. Na druhej strane užšie skupiny žien, ktoré majú dodatočnú spoločnú charakteristiku¹⁴², možno pokladať za príslušníčky sociálnej skupiny s jednoznačnou identitou v ich krajine pôvodu, ak sú z dôvodu tejto charakteristiky stigmatizované a vystavené nesúhlasu okolitej spoločnosti, vedúcemu k ich sociálnemu vylúčeniu alebo násilným činom.

Po druhé Súdny dvor skúmal, či v prípade, ak žiadateľ tvrdí, že sa obáva prenasledovania vo svojej krajine pôvodu neštátnymi aktérmi, smernica 2011/95 vyžaduje, aby bolo preukázané spojenie medzi činmi prenasledovania a aspoň jedným z dôvodov prenasledovania uvedených v článku 10 ods. 1 tejto smernice. Konštatoval, že podľa článku 9 ods. 3 tejto smernice v spojení s ďalšími ustanoveniami¹⁴³ si priznanie postavenia utečenca vyžaduje, aby bolo preukázané spojenie medzi uvedenými dôvodmi prenasledovania na jednej strane a na druhej strane buď činmi prenasledovania¹⁴⁴, alebo nedostatkom ochrany zo strany „aktérov ochrany“¹⁴⁵ pred činmi prenasledovania spáchanými „neštátnymi aktérmi“. V prípade činu prenasledovania, ktorého sa dopustil neštátny aktér, je teda podmienka stanovená v už citovanom článku 9 ods. 3¹⁴⁶, splnená, ak je tento čin založený na jednom z dôvodov prenasledovania uvedených v článku 10 ods. 1 tejto smernice, aj keď neexistencia ochrany nespočíva na týchto dôvodoch. Túto podmienku treba tiež považovať za splnenú, ak sa neexistencia ochrany zakladá na jednom z dôvodov prenasledovania spomenutých v tomto poslednom uvedenom ustanovení, aj keď čin prenasledovania spáchaný neštátnym aktérom nie je založený na týchto dôvodoch. Z toho vyplýva, že ak žiadateľ tvrdí, že sa obáva prenasledovania vo svojej krajine pôvodu neštátnymi aktérmi, nie je potrebné preukázať spojenie medzi jedným z dôvodov prenasledovania uvedených v článku 10 ods. 1 smernice 2011/95 a činmi prenasledovania, ak možno takéto spojenie

¹⁴⁰ Súdny dvor predovšetkým uvádza, že skutočnosť, že ženy utiekli pred manželstvom z donútenia, alebo opustili svoje manželské domovy, možno považovať za spoločný pôvod, ktorý sa nemôže zmeniť, v zmysle tohto ustanovenia.

¹⁴¹ Podľa článku 9 smernice 2011/95.

¹⁴² Ako príklad takejto dodatočnej spoločnej charakteristiky Súdny dvor poukazuje na situáciu žien, ktoré odmietajú nútené manželstvo, ak takúto prax možno považovať za sociálnu normu v rámci ich spoločnosti, alebo na situáciu žien, ktoré takúto normu porušujú tým, že takéto manželstvo ukončia.

¹⁴³ V tejto veci v spojení s článkom 6 písm. c) a článkom 7 ods. 1 s prihliadnutím na odôvodnenie 29 smernice 2011/95.

¹⁴⁴ V zmysle článku 9 ods. 1 a 2 smernice 2011/95.

¹⁴⁵ Títo „aktéri ochrany“ sú definovaní v článku 7 smernice 2011/95.

¹⁴⁶ Túto podmienku stanovuje článok 9 ods. 3 smernice 2011/95.

preukázať medzi jedným z dôvodov prenasledovania a neexistenciou ochrany pred týmto činom zo strany aktérov ochrany¹⁴⁷.

Po tretie Súdny dvor rozhodol, že pojem „vážne bezprávie“¹⁴⁸, ktoré môže viesť k priznaniu doplnkovej ochrany¹⁴⁹, sa vzťahuje na skutočnú hrozbu, že žiadateľ bude zabitý alebo vystavený násilným činom zo strany člena svojej rodiny alebo komunity z dôvodu predpokladaného porušenia kultúrnych, náboženských alebo tradičných noriem. K tomuto záveru dospel preto, lebo článok 15 písm. a) a b) smernice 2011/95¹⁵⁰ ako „vážne bezprávie“ kvalifikuje „trest smrti alebo popravu“ a „mučenie alebo neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo potrestanie žiadateľa v krajine pôvodu“. Vzhľadom na cieľ článku 15 písm. a) smernice 2011/95 spočívajúci v zabezpečení ochrany osobám, ktorých právo na život by v prípade návratu do ich krajiny pôvodu bolo ohrozené, nemožno pojem „poprava“, ktorý je v ňom uvedený, vykladať tak, že vylučuje zásahy do života len z dôvodu, že ich spáchali neštátni aktéri. Ak teda žena podstupuje skutočné riziko, že bude zabitá alebo vystavená násilným činom zo strany člena svojej rodiny alebo komunity z dôvodu predpokladaného porušenia kultúrnych, náboženských alebo tradičných noriem, takéto vážne bezprávie sa musí kvalifikovať ako „poprava“ v zmysle tohto ustanovenia.

**Rozsudok z 11. júna 2024 (veľká komora), Staatssecretaris van Justitie en
Veiligheid (Ženy stotožňujúce sa s hodnotou rodovej rovnosti)
(C-646/21, [EU:C:2024:487](#))**

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti – Spoločná politika v oblasti azylu – Smernica 2011/95/EÚ – Podmienky na priznanie postavenia utečenca – Článok 2 písm. d) a e) – Dôvody prenasledovania – Článok 10 ods. 1 písm. d) a článok 10 ods. 2 – ‚Príslušnosť k určitej sociálnej skupine‘ – Článok 4 – Posúdenie skutočností a okolností na individuálnom základe – Smernica 2013/32/EÚ – Článok 10 ods. 3 – Požiadavky na posúdenie žiadostí – Článok 24 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie – Najlepší záujem dieťaťa – Určenie – Maloleté štátne príslušníčky tretej krajiny, ktoré sa z dôvodu svojho pobytu v členskom štáte stotožňujú so základnou hodnotou rovnosti medzi ženami a mužmi“

Súdny dvor, zasadaajúci vo veľkej komore, na ktorý podal Rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch (súd v Haagu, zasadaajúci v 's-Hertogenboschi, Holandsko) návrh na začatie prejudiciálneho konania, rozhodol o otázke, či sa maloleté štátne príslušníčky tretej krajiny, ktoré sa z dôvodu ich pobytu v členskom štáte stotožňujú so základnou hodnotou rovnosti medzi ženami a mužmi, môžu považovať za príslušníčky „určitej sociálnej skupiny“¹⁵¹, čo predstavuje „dôvod prenasledovania“, ktorý môže viesť k priznaniu postavenia utečenca.

¹⁴⁷ Podľa článku 7 ods. 1 tejto smernice.

¹⁴⁸ Podľa článku 15 písm. a) a b) smernice 2011/95.

¹⁴⁹ V zmysle článku 2 písm. g) smernice 2011/95.

¹⁵⁰ S prihliadnutím na odôvodnenie 34 smernice 2011/95.

¹⁵¹ Podľa článku 10 ods. 1 písm. d) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (Ú. v. EÚ L 337, 2011, s. 9), na účely posúdenia dôvodov prenasledovania sa skupina považuje za „určitú sociálnu skupinu“, najmä ak jej členovia majú prirodzenú charakteristiku alebo spoločný pôvod, ktorý sa nemôže zmeniť, charakteristiku alebo presvedčenie, ktoré sú také zásadné pre identitu alebo svedomie, že osoba by nemala byť nútená, aby sa ich zriekla, a táto skupina má vlastnú identitu v príslušnej krajine, pretože je vnímaná ako odlišná od okolitej spoločnosti.

K a L sú dve sestry irackej štátnej príslušnosti, narodené v rokoch 2003 a 2005. Do Holandska pricestovali v roku 2015 a odvtedy sa tam nepretržite zdržiavajú. Ich žiadosti o azyl podané v novembri 2015 boli zamietnuté vo februári 2017. V apríli 2019 podali následné žiadosti¹⁵², ktoré boli zamietnuté ako zjavne neopodstatnené v decembri 2020. K a L napadli tieto zamietavé rozhodnutia na vnútroštátnom súde a tvrdili, že z dôvodu svojho dlhodobého pobytu v Holandsku „prijali západný štýl života“. Obávali sa, že v prípade návratu do Iraku budú prenasledované z dôvodu identity, ktorú prijali v Holandsku, vyznačujúcej sa prispôbením sa normám, hodnotám a spôsobom správania, ktoré sú odlišné od tých v ich krajine pôvodu a ktoré sa stali natoľko zásadnými pre ich identitu a ich svedomie, že sa ich nemôžu vzdať. Tvrdili tak, že patria k „určitej sociálnej skupine“ v zmysle článku 10 ods. 1 písm. d) smernice 2011/95.

V tomto kontexte sa vnútroštátny súd pýtal jednak na výklad pojmu „príslušnosť k určitej sociálnej skupine“ a jednak na spôsob zohľadnenia najlepšieho záujmu dieťaťa zaručeného článkom 24 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie v rámci konania o posudzovaní žiadostí o medzinárodnú ochranu.

Posúdenie Súdnym dvorom

V prvom rade Súdny dvor uviedol, že skupina sa považuje za „určitú sociálnu skupinu“, ak sú splnené dve kumulatívne podmienky. Jednak osoby, ktoré by k nej mohli patriť, musia zdieľať aspoň jeden z troch identifikačných znakov, a to „prirodzenú charakteristiku“, „spoločný pôvod, ktorý sa nemôže zmeniť“, alebo „charakteristiku alebo vieru, ktorá je taká základná [alebo presvedčenie, ktoré sú také zásadné] pre identitu alebo vedomie [svedomie], že osoba by nemala byť nútená, aby sa [ich] zriekla“. Jednak musí mať táto skupina „jednoznačnú [vlastnú] identitu“ v krajine pôvodu, „pretože je vnímaná ako odlišná od okolitej spoločnosti“.

Pokiaľ ide o prvú z týchto podmienok, skutočné stotožnenie sa ženy so základnou hodnotou rovnosti medzi ženami a mužmi, keďže predpokladá vôľu požívať túto rovnosť v jej každodennom živote, znamená možnosť slobodne robiť svoje vlastné životné rozhodnutia, najmä pokiaľ ide o jej vzdelanie a profesionálnu kariéru, rozsah a povahu jej činností vo verejnej sfére, možnosť dosiahnutia ekonomickej nezávislosti prostredníctvom práce mimo domova, rozhodovanie o tom, či bude žiť sama, alebo s rodinou, a voľbu svojho partnera, čo sú voľby, ktoré sú zásadné pre určenie jej identity. Za týchto podmienok sa môže skutočné stotožnenie sa štátnej príslušníčky tretej krajiny s touto základnou hodnotou považovať za „charakteristiku alebo vieru, ktorá je taká základná [alebo presvedčenie, ktoré sú také zásadné] pre identitu alebo vedomie [svedomie], že osoba by nemala byť nútená, aby sa [ich] zriekla“.

Pokiaľ ide o druhú podmienku týkajúcu sa „jednoznačnej [vlastnej] identity“ skupiny v krajine pôvodu, ženy môžu byť vnímané okolitou spoločnosťou odlišne a môže im byť v tejto spoločnosti priznaná vlastná identita, najmä z dôvodu sociálnych, morálnych alebo právnych noriem platných v ich krajine pôvodu. Túto podmienku spĺňajú aj ženy, ktoré majú dodatočnú spoločnú charakteristiku, ako je skutočné stotožnenie sa so základnou hodnotou rovnosti medzi ženami a mužmi, ak tieto normy platné v ich krajine pôvodu majú za následok, že tieto ženy sú z dôvodu tejto charakteristiky tiež vnímané okolitou spoločnosťou ako odlišné.

Z uvedeného vyplýva, že ženy vrátane maloletých, ktorých spoločnou charakteristikou je stotožnenie sa so základnou hodnotou rovnosti medzi ženami a mužmi, ku ktorému došlo počas ich pobytu v členskom štáte, možno v závislosti od okolností panujúcich v krajine pôvodu považovať za príslušníčky „určitej sociálnej skupiny“, čo predstavuje „dôvod prenasledovania“, ktorý môže viesť k priznaniu postavenia utečenca.

¹⁵² Podľa článku 2 písm. q) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 60), „následná žiadosť“ je ďalšia žiadosť o medzinárodnú ochranu podaná po prijatí konečného rozhodnutia o predchádzajúcej žiadosti.

V tejto súvislosti Súdny dvor zdôraznil, že skutočné stotožnenie sa štátnej príslušníčky tretej krajiny s touto základnou hodnotou, ku ktorému došlo počas jej pobytu v členskom štáte, nemožno kvalifikovať ako okolnosť, ktorú táto štátna príslušníčka vytvorila svojím vlastným rozhodnutím od opustenia krajiny pôvodu¹⁵³, ani za činnosť, ktorej výlučným alebo hlavným cieľom bolo vytvorenie potrebných podmienok pre požadovanie medzinárodnej ochrany¹⁵⁴. Ak je totiž takáto identifikácia z právneho hľadiska dostatočne preukázaná, nemožno ju v žiadnom prípade stotožňovať so zneužívanými postupmi a účelovým využitím konania, proti ktorým je článok 5 ods. 3 smernice 2011/95 namierený.

V druhom rade Súdny dvor konštatoval, že ak je žiadateľ o medzinárodnú ochranu maloletý, príslušný vnútroštátny orgán musí po individuálnom preskúmaní nevyhnutne zohľadniť pri posudzovaní dôvodnosti žiadosti maloletej osoby o medzinárodnú ochranu jej najlepší záujem.

V tejto súvislosti Súdny dvor na jednej strane spresnil, že v súlade s článkom 51 ods. 1 Charty základných práv musia členské štáty dodržiavať jej článok 24 ods. 2 pri vykonávaní práva Únie, a teda aj keď posudzujú „následnú žiadosť“. Keďže jednak článok 40 ods. 2 smernice 2013/32 nijako nerozlišuje medzi prvou žiadosťou o medzinárodnú ochranu a „následnou žiadosťou“ vzhľadom na povahu skutočností alebo zistení, ktoré môžu preukazovať, že žiadateľ spĺňa podmienky na uznanie za osobu požívajúcu medzinárodnú ochranu podľa smernice 2011/95, posúdenie skutočností a okolností, na ktorých sú založené tieto žiadosti, sa musí v oboch prípadoch vykonať v súlade s článkom 4 tejto poslednej uvedenej smernice.

Okrem toho pri posudzovaní žiadosti o medzinárodnú ochranu založenej na dôvode prenasledovania, akým je „príslušnosť k určitej sociálnej skupine“, možno zohľadniť dlhodobý pobyt v členskom štáte, najmä ak sa zhoduje s obdobím, počas ktorého si maloletý žiadateľ budoval svoju identitu.

Rozsudok zo 4. októbra 2024 (veľká komora), Ministerstvo vnútra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky (C-406/22, [EU:C:2024:841](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Azylová politika – Medzinárodná ochrana – Smernica 2013/32/EÚ – Spoločné konania o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany – Články 36 a 37 – Pojem ‚bezpečná krajina pôvodu‘ – Určenie – Príloha I – Kritériá – Článok 46 – Právo na účinný opravný prostriedok nápravy – Súdne preskúmanie určenia tretej krajiny za bezpečnú krajinu pôvodu“

V rámci prejudiciálneho konania Súdny dvor vo veľkej komore rozhodol o obmedzeniach možnosti stanovenej členským štátom v smernici 2013/32¹⁵⁵ určiť tretie krajiny ako bezpečné krajiny pôvodu a o rozsahu preskúmania takéhoto určenia súdom, ktorý rozhoduje o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu o zamietnutí žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny určenej ako bezpečná krajina pôvodu.

CV, moldavský štátny príslušník, požiadal 9. februára 2022 o medzinárodnú ochranu v Českej republike. Na podporu tejto žiadosti sa odvolával jednak na vyhrážky, ktoré mu v Moldavsku adresovali osoby, ktoré sa policajným orgánom nepodarilo stotožniť, a jednak na inváziu Ruskej federácie na Ukrajinu. Ministerstvo vnútra České republiky rozhodnutím z 8. marca 2022 zamietlo túto žiadosť ako zjavne neopodstatnenú, okrem iného z dôvodu, že Česká republika považuje Moldavskú

¹⁵³ Pozri článok 5 ods. 3 smernice 2011/95.

¹⁵⁴ Pozri článok 4 ods. 3 písm. d) smernice 2011/95.

¹⁵⁵ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 60). Podľa článku 37 ods. 1 tejto smernice môžu členské štáty ponechať v platnosti alebo môžu zaviesť právne predpisy, ktoré pripúšťajú v súlade s prílohou I vnútroštátne určenie bezpečných krajín pôvodu na účely posúdenia žiadostí o medzinárodnú ochranu.

republiku, s výnimkou Podnesterska, za bezpečnú krajinu pôvodu, pričom sa CV nepodarilo preukázať, že by to v jeho konkrétnom prípade neplatilo.¹⁵⁶

CV napadol toto rozhodnutie na Krajském súde v Brně. Po prvé mal tento súd pochybnosti o tom, či tretia krajina prestane byť určená ako bezpečná krajina pôvodu, keď sa rozhodne, ako to urobila Moldavská republika najprv z dôvodu energetickej krízy, ktorou prechádzala, a následne z dôvodu invázie Ruskej federácie na Ukrajinu, využiť právo na odstúpenie od záväzkov vyplývajúcich z Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd¹⁵⁷. Po druhé sa súd pýtal, či právo Únie bráni tomu, aby členský štát určil tretiu krajinu za bezpečnú krajinu pôvodu s výnimkou určitých častí jej územia. Po tretie sa pýtal na rozsah posúdenia, ktoré má vykonať vo vzťahu k takémuto určeniu, najmä vzhľadom na možnosť vybavovať žiadosti o medzinárodnú ochranu podané štátnymi príslušníkmi tretích krajín určených ako bezpečné krajiny pôvodu v zrýchlenom konaní a v prípade potreby ich vyhlásiť za zjavne neopodstatnené.

Posúdenie Súdnym dvorom

V prvom rade Súdny dvor zastával názor, že tretia krajina neprestáva spĺňať kritériá, na základe ktorých môže byť určená za bezpečnú krajinu pôvodu v zmysle článku 37 smernice 2013/32 len z dôvodu, že využije právo na odstúpenie podľa článku 15 EDLP. Okrem záruk spojených s výkonom tohto práva totiž z takéhoto využitia nemožno vyvodiť, že táto tretia krajina skutočne prijala opatrenia, ktoré majú za následok odstúpenie od záväzkov stanovených v tomto dohovore, ani to, aká je prípadne povaha a rozsah prijatých odchýlnych opatrení.

Súdny dvor však poznamenal, že takéto využitie musí viesť príslušné orgány členského štátu, ktorý dotknutú tretiu krajinu určil za bezpečnú krajinu pôvodu, k tomu, aby posúdili, či je potrebné dané určenie zachovať. Článok 37 ods. 2 smernice 2013/32 totiž vyžaduje, aby členské štáty pravidelne posudzovali situáciu v tretích krajinách určených ako bezpečné krajiny pôvodu, pričom okolnosti umožňujúce predpokladať bezpečnosť žiadateľov o medzinárodnú ochranu v danej krajine pôvodu sa svojou povahou menia. Táto požiadavka pravidelného posudzovania sa vzťahuje aj na výskyt významných udalostí, ktoré by vzhľadom na svoj význam mohli ovplyvniť schopnosť tretej krajiny určenej za bezpečnú krajinu naďalej spĺňať kritériá stanovené na tento účel v prílohe I uvedenej smernice, a teda predpokladať, že je schopná zaručiť bezpečnosť žiadateľov. Využitie práva na odstúpenie stanovené v článku 15 EDLP pritom predstavuje takúto udalosť, keďže nemožno vylúčiť, že odchýlna opatrenia týkajúce sa základných práv sú nezlučiteľné s kritériami stanovenými v prílohe I smernice 2013/32. Okrem toho takéto využitie v každom prípade svedčí o významnom riziku podstatnej zmeny, pokiaľ ide o spôsob, akým sa v dotknutej tretej krajine uplatňujú pravidlá v oblasti práv a slobôd.

Po druhé Súdny dvor spresnil, že článok 37 smernice 2013/32 bráni tomu, aby bola tretia krajina určená za bezpečnú krajinu pôvodu, ak určité časti jej územia nespĺňajú materiálne podmienky na takéto určenie uvedené v prílohe I tejto smernice.

To potvrdzuje najmä história vzniku tohto ustanovenia. Na účely posudzovania žiadostí o medzinárodnú ochranu dostali členské štáty možnosť určiť časť územia tretej krajiny ako bezpečnú

¹⁵⁶ Podľa článku 31 ods. 8 písm. b) a článku 32 ods. 2 smernice 2013/32 ak žiadateľ pochádza z bezpečnej krajiny pôvodu, členské štáty sa môžu rozhodnúť, že sa konanie skráti a/alebo uskutoční na hraniciach alebo v tranzitných priestoroch, ako aj považovať jeho žiadosť za zjavne neopodstatnenú.

¹⁵⁷ Podpísaný v Ríme 4. novembra 1950 (ďalej len „EDLP“). Článok 15 EDLP s názvom „Odstúpenie vo výnimočných situáciách“, v odseku 1 stanovuje: „V prípade vojny alebo akéhokoľvek iného verejného ohrozenia existencie štátu môže ktorákoľvek Vysoká zmluvná strana prijať opatrenia smerujúce k odstúpeniu od záväzkov vyplývajúcich z tohto dohovoru v rozsahu, v akom to bezprostredne vyžaduje naliehavosť situácie a za predpokladu, že tieto opatrenia sú zlučiteľné s jej inými záväzkami podľa medzinárodného práva.“

podľa smernice 2005/85¹⁵⁸, najmä jej článku 30. Táto možnosť sa už neobjavuje v článku, ktorý naposledy uvedený článok 30 nahradil, konkrétne v článku 37 smernice 2013/32. Zámer zrušiť túto možnosť je zrejмый zo samotného znenia návrhu, ktorý predložila Európska komisia, smernice 2013/32¹⁵⁹, v ktorom bola táto možnosť výslovne vypustená. Tento zámer navyše potvrdzuje podrobné vysvetlenie návrhu¹⁶⁰, v ktorom sa výslovne uvádza zámer zrušiť predmetnú možnosť a z toho vyplývajúci dôsledok, a to, aby sa odteraz vyžadovalo splnenie materiálnych podmienok pre takéto určenie na celom území dotknutej tretej krajiny.

Okrem toho cieľ sledovaný smernicou 2013/32 – ktorá je zameraná na to, aby sa žiadosti o medzinárodnú ochranu vybavili „čo najskôr bez toho, aby bolo dotknuté vykonanie primeraného a úplného posúdenia“¹⁶¹ – nebránia takémuto dôsledku. Keďže sa normotvorca Únie prostredníctvom tejto smernice snaží zabezpečiť, aby preskúmanie žiadostí o medzinárodnú ochranu bolo rýchle a zároveň úplné, je jeho úlohou, aby pri výkone diskrečnej právomoci, ktorú má, zvažil tieto dva ciele pri určovaní podmienok, za ktorých môžu členské štáty určiť tretiu krajinu ako bezpečnú krajinu pôvodu. Skutočnosť, že členské štáty nemajú možnosť, aby vylúčili časť územia tretej krajiny na účely takéhoto určenia, je teda odrazom tohto vyvažovania a rozhodnutia normotvorcu uprednostniť vyčerpávajúce preskúmanie žiadostí o medzinárodnú ochranu podaných žiadateľmi, ktorých krajina pôvodu nespĺňa na celom svojom území materiálne podmienky stanovené v prílohe I tejto smernice. Ak nariadenie 2024/1348¹⁶², ktorým sa zrušuje smernica 2013/32 s účinnosťou od 12. júna 2026, opätovne zavádza takúto možnosť¹⁶³, ide o výsadu normotvorcu Únie prehodnotiť túto voľbu a vykonať nové zváženie. Okrem toho skutočnosť, že právny režim zavedený týmto nariadením na tento účel sa líši od režimu stanoveného v smernici 2005/85, podporuje výklad, že normotvorca Únie túto možnosť v smernici 2013/32 nestanovil.

Napokon po tretie Súdny dvor rozhodol, že ak je na súd podaný opravný prostriedok proti rozhodnutiu o zamietnutí žiadosti o medzinárodnú ochranu, ktorý bol preskúmaný podľa osobitného režimu uplatniteľného na žiadosti podané žiadateľmi z tretích krajín, ktoré sú určené ako bezpečné krajiny pôvodu, musí tento súd zohľadniť na základe skutočností uvedených v spise a skutočností, o ktorých sa dozvedel v priebehu konania, že došlo k porušeniu materiálnych podmienok tohto určenia uvedených v prílohe I smernice 2013/32, aj keď toto porušenie nie je výslovne uvedené na podporu tohto opravného prostriedku.

Článok 46 ods. 3 smernice 2013/32 totiž spresňuje, že súd, na ktorom je napadnuté rozhodnutie o dotknutej žiadosti o medzinárodnú ochranu, vykoná „posúdenie skutkových aj právnych otázok v plnom rozsahu *ex nunc* vrátane prípadného posúdenia potrieb medzinárodnej ochrany“. Výraz „prípadne“ uvedený v tejto vete svedčí o tom, že posúdenie v plnom rozsahu a *ex nunc*, ktoré má vykonať súd, sa môže týkať procesných aspektov žiadosti o medzinárodnú ochranu. Určenie tretej krajiny ako bezpečnej krajiny pôvodu patrí do týchto procesných aspektov, pretože môže mať vplyv na postup posúdenia takýchto žiadostí.

¹⁵⁸ Smernica Rady 2005/85/ES z 1. decembra 2005 o minimálnych štandardoch pre konanie v členských štátoch o priznávaní a odnímaní postavenia utečenca (Ú. v. EÚ L 326, 2005, s. 13). Táto smernica bola zrušená smernicou 2013/32.

¹⁵⁹ Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o minimálnych štandardoch pre konanie v členských štátoch o priznávaní a odnímaní medzinárodnej ochrany, KOM(2009) 554 v konečnom znení, s. 60.

¹⁶⁰ KOM(2009) 554 v konečnom znení, Príloha, 14959/09 ADD 1, s. 15.

¹⁶¹ Rozsudok z 25. júla 2018, Alheto (C-585/16, [EU:C:2018:584](#), bod 109).

¹⁶² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1348 zo 14. mája 2024, ktorým sa stanovuje spoločné konanie o medzinárodnej ochrane v Únii a zrušuje smernica 2013/32/EÚ (Ú. v. EÚ L, 2024/1348).

¹⁶³ V článku 61 ods. 2 nariadenia 2024/1348 sa stanovuje, že tretiu krajinu možno označiť ako bezpečnú tretiu krajinu na úrovni Únie aj na vnútroštátnej úrovni s výnimkou určitých častí jej územia alebo jasne identifikovateľných kategórií osôb.

V tomto prípade bolo rozhodnutie o zamietnutí založené na skutočnosti, že CV pochádza z Moldavskej republiky, pričom Česká republika určila túto tretiu krajinu za bezpečnú krajinu pôvodu s výnimkou Podnesterska. Určenie tejto tretej krajiny za bezpečnú krajinu pôvodu teda predstavuje jednu zo skutočností uvedených v spise, na ktorú bol vnútroštátny súd upozornený a ku ktorej sa má vyjadriť v rámci opravného prostriedku podaného proti tomuto rozhodnutiu. Z toho vyplýva, že za týchto okolností, aj keď sa na to žalobca vo veci samej výslovne neodvolával, prípadné nedodržanie pravidiel stanovených smernicou 2013/32 na účely takéhoto určenia s cieľom podriaďiť konanie o preskúmaní žiadosti o medzinárodnú ochranu osobitnému režimu predstavuje právnu otázku, ktorú musí vnútroštátny súd preskúmať v plnom rozsahu *ex nunc* posúdenia, ktoré vyžaduje článok 46 ods. 3 tejto smernice.

b. Podmienky posudzovania žiadostí o medzinárodnú ochranu v prípade podania novej žiadosti o azyl

Rozsudok z 8. februára 2024 (veľká komora), Bundesrepublik Deutschland (Prípustnosť následnej žiadosti) (C-216/22, [EU:C:2024:122](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Spoločné konania o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany – Smernica 2013/32/EÚ – Článok 33 ods. 2 písm. d) a článok 40 ods. 2 a 3 – Následná žiadosť – Podmienky pre zamietnutie takejto žiadosti ako neprípustnej – Pojem ‚nové skutočnosti alebo zistenia‘ – Rozsudok Súdného dvora týkajúci sa otázky výkladu práva Únie – Článok 46 – Právo na účinný opravný prostriedok – Právomoc vnútroštátneho súdu rozhodnúť z vecného hľadiska o takejto žiadosti, ak je rozhodnutie o zamietnutí žiadosti ako neprípustnej nezákonné – Procesné záruky – Článok 14 ods. 2“

Verwaltungsgericht Sigmaringen (Správny súd Sigmaringen, Nemecko) podal na Súdny dvor zasadaajúci vo veľkej komore návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorého predmetom je najmä otázka, či rozsudok Súdného dvora vydaný v konaní o prejudiciálnej otázke predstavuje novú skutočnosť, ktorá si vyžaduje, aby bola následná žiadosť o azyl preskúmaná z vecného hľadiska a nebola zamietnutá ako neprípustná.

Dňa 26. júla 2017 podal sýrsky štátny príslušník v Nemecku žiadosť o azyl. Počas pohovoru na príslušnom nemeckom orgáne vysvetlil, že v rokoch 2003 až 2005 vykonával vojenskú službu v Sýrii a že z tejto krajiny odišiel zo strachu, že bude povolaný do vojenskej služby alebo zatknutý, ak odmietne plniť svoje vojenské povinnosti.

Rozhodnutím zo 16. augusta 2017 mu príslušný nemecký orgán poskytol doplnkovú ochranu, ale nepriznal mu postavenie utečenca. Uviedol najmä, že neexistoval dôvod domnievať sa, že žalobca, ktorý opustil Sýriu, predtým, ako bol povolaný do sýrskej armády, by bol vo svojej krajine považovaný za dezertéra alebo odporcu režimu. Okrem toho žalobca nepreukázal, že dôvodom jeho odchodu bola branná povinnosť. V skutočnosti sa vo všeobecnosti odvolával len na situáciu ohrozenia spôsobenú vojnou v Sýrii.

Žalobca vo veci samej nepodal opravný prostriedok proti tomuto rozhodnutiu, ktoré nadobudlo právoplatnosť. Dňa 15. januára 2021 však podal novú žiadosť o azyl („následná žiadosť o azyl“), v ktorej sa odvolával na rozsudok Súdného dvora z 19. novembra 2020, Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Vojenská služba a azyl)¹⁶⁴. Tvrdil, že Súdny dvor v tomto rozsudku rozhodol, že za určitých

¹⁶⁴ Rozsudok z 19. novembra 2020, Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Vojenská služba a azyl) (C-238/19, [EU:C:2020:945](#)).

okolností existuje „silná domnienka“, že odmietnutie vojenskej služby súvisí s jedným z dôvodov prenasledovania uvedených v článku 10 smernice 2011/95¹⁶⁵.

Rozhodnutím z 22. marca 2021 príslušný nemecký orgán zamietol následnú žiadosť žalobcu o azyl ako neprípustnú z dôvodu, že citovaný rozsudok Súdneho dvora mu neukladal povinnosť preskúmať žiadosť z vecného hľadiska.

Žalobca podal proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok na Správny súd Sigmaringen, vnútroštátny súd, ktorý mal pochybnosti o tom, či rozsudok Súdneho dvora, ktorý len vykladá ustanovenie práva Únie platné v čase prijatia rozhodnutia o predchádzajúcej žiadosti, môže predstavovať „nové skutočnosti alebo zistenia“, ktoré bránia možnosti zamietnuť následnú žiadosť o azyl ako neprípustnú.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor najprv pripomenul, že zo znenia a účelu článku 33 ods. 2 smernice 2013/32, ako aj zo systematiky tejto smernice vyplýva, že možnosť zamietnuť žiadosť o medzinárodnú ochranu ako neprípustnú, stanovená v tomto ustanovení, sa odchyľuje od povinnosti posúdiť z vecného hľadiska takúto žiadosť. Súdny dvor už konštatoval, že z taxatívnej povahy výpočtu stanoveného v uvedenom ustanovení, ako aj z toho, že dôvody neprípustnosti, z ktorých tento výpočet pozostáva, má povahu výnimky, však vyplýva, že sa tieto dôvody majú vykladať reštriktívne.¹⁶⁶ Preto okolnosti, za ktorých smernica 2013/32 vyžaduje, aby sa následná žiadosť považovala za prípustnú, sa musia naopak vykladať široko.

Okrem toho zo samotného znenia článku 33 ods. 2 písm. d) smernice 2013/32, a najmä z použitia výrazu „nové skutočnosti alebo zistenia“, vyplýva, že toto ustanovenie sa vzťahuje nielen na faktickú zmenu v osobnej situácii žiadateľa alebo v krajine jeho pôvodu, ale aj na nové právne okolnosti.

Z judikatúry najmä vyplýva, že následnú žiadosť nemožno vyhlásiť za neprípustnú podľa článku 33 ods. 2 písm. d) smernice 2013/32¹⁶⁷, ak rozhodujúci orgán v zmysle tejto smernice¹⁶⁸ konštatuje, že právoplatné zamietnutie predchádzajúcej žiadosti je v rozpore s právom Únie. Od tohto orgánu sa takéto konštatovanie nevyhnutne vyžaduje v prípade, keď tento rozpor vyplýva z rozsudku Súdneho dvora alebo ak ho incidenčne konštatoval vnútroštátny súd.¹⁶⁹

Z toho vyplýva, že v konkrétnom kontexte smernice 2013/32 každý rozsudok Súdneho dvora môže predstavovať novú skutočnosť v zmysle článku 33 ods. 2 písm. d) a článku 40 ods. 2 a 3 tejto

¹⁶⁵ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (Ú. v. EÚ L 337, 2011, s. 9). Článok 10 tejto smernice, ktorý sa nachádza v kapitole, nazvanej „Oprávnenie na postavenie utečenca“, obsahuje zoznam skutočností, ktoré musia členské štáty zohľadniť pri posudzovaní dôvodov prenasledovania.

¹⁶⁶ Pozri v tomto zmysle rozsudok z 1. augusta 2021, Bundesrepublik Deutschland (Dieťa utečencov narodené mimo hostiteľského štátu) (C-720/20, [EU:C:2022:603](#), body 49 a 51).

¹⁶⁷ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 60). Podľa článku 33 ods. 2 písm. d) tejto smernice členské štáty môžu považovať za neprípustnú následnú žiadosť o medzinárodnú ochranu, v ktorej sa neobjavili ani neboli žiadateľom predložené nové skutočnosti alebo zistenia súvisiace s posúdením, či žiadateľ spĺňa požiadavku na uznanie za osobu požívajúcu medzinárodnú ochranu v zmysle smernice 2011/95/EÚ.

¹⁶⁸ Článok 2 písm. f) smernice 2013/32 definuje „rozhodujúci orgán“ ako „akýkoľvek kvázi súdny alebo správny orgán v členskom štáte zodpovedný za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu s právomocou prijímať rozhodnutia v prvom stupni o takýchto prípadoch“.

¹⁶⁹ Pozri v tomto zmysle rozsudok zo 14. mája 2020, Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság (C-924/19 PPU a C-925/19 PPU, [EU:C:2020:367](#), body 198 a 203).

smernice.¹⁷⁰ Toto konštatovanie je nezávislé od toho, či bol tento rozsudok vydaný pred alebo po prijatí rozhodnutia o predchádzajúcej žiadosti, alebo či uvedený rozsudok konštatuje, že vnútroštátne ustanovenie, na ktorom bolo toto rozhodnutie založené, je nezlučiteľné s právom Únie, alebo sa obmedzuje na výklad práva Únie, vrátane práva platného už v čase prijatia uvedeného rozhodnutia.

Na to, aby bola následná žiadosť prípustná, je však v súlade s článkom 40 ods. 3 smernice 2013/32 navyše potrebné, aby nové skutočnosti alebo zistenia „významne zvýšili“ pravdepodobnosť, že žiadateľ spĺňa požiadavky na uznanie za osobu požívajúcu medzinárodnú ochranu podľa smernice [2011/95].

Z toho vyplýva, že každý rozsudok Súdneho dvora, vrátane rozsudku, ktorý sa obmedzuje na výklad ustanovenia práva Únie, ktoré už bolo účinné v čase prijatia rozhodnutia o predchádzajúcej žiadosti, predstavuje novú skutočnosť, v zmysle ustanovení článku 33 ods. 2 písm. d) a článku 40 ods. 2 a 3 smernice 2013/32, bez ohľadu na dátum jeho vydania, ak významne zvyšuje pravdepodobnosť, že žiadateľ spĺňa podmienky požadované na poskytnutie medzinárodnej ochrany.

Rozsudok z 18. júna 2024 (veľká komora), Bundesrepublik Deutschland (Účinnok rozhodnutia o priznaní postavenia utečenca) (C-753/22, [EU:C:2024:524](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti – Spoločné konania o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany – Smernica 2013/32/EÚ – Článok 33 ods. 2 písm. a) – Nemožnosť orgánov členského štátu zamietnuť žiadosť o azyl ako neprípustnú z dôvodu predchádzajúceho priznania postavenia utečenca v inom členskom štáte – Článok 4 Charty základných práv Európskej únie – Riziko neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania v tomto inom členskom štáte – Posúdenie tejto žiadosti o azyl týmito orgánmi napriek priznaniu postavenia utečenca v uvedenom inom členskom štáte – Smernica 2011/95/EÚ – Článok 4 – Individuálne posúdenie“

Na základe návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správny súd, Nemecko), Súdny dvor zasadajúci vo veľkej komore, rozhodoval o otázke, či orgány členského štátu musia vykonať nové posúdenie žiadosti o azyl napriek priznaniu postavenia utečenca v inom členskom štáte, pokiaľ nemôžu využiť možnosť zamietnuť túto žiadosť ako neprípustnú, ktorú ponúka smernica 2013/32¹⁷¹.

QY, sýrska štátna príslušníčka, ktorej bolo v roku 2018 v Grécku priznané postavenie utečenca, podala žiadosť o medzinárodnú ochranu v Nemecku. Nemecký správny súd následne dospel k záveru, že QY by bola v Grécku vystavená vážnemu riziku neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania v zmysle článku 4 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“), takže sa tam nemôže vrátiť.

V októbri 2019 príslušný nemecký úrad zamietol žiadosť QY o priznanie postavenia utečenca, ale priznal jej doplnkovú ochranu. QY podala proti tomuto rozhodnutiu žalobu, ktorú nemecký správny súd rozhodujúci vo veci zamietol z dôvodu, že QY nehrozí v Sýrii prenasledovanie. QY teda podala na vnútroštátny súd kasačný opravný prostriedok s tvrdením, že príslušný nemecký orgán je viazaný uznaním postavenia utečenca gréckymi orgánmi.

Vnútroštátny súd spresnil, že v tejto veci žiadosť QY o medzinárodnú ochranu nemožno vyhlásiť za neprípustnú z dôvodu predchádzajúceho priznania tohto postavenia v Grécku, keďže QY je vystavená vážnemu riziku neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania v tomto členskom štáte v zmysle

¹⁷⁰ Článok 40 smernice 2013/32 obsahuje ustanovenia týkajúce sa preskúmania následných žiadostí.

¹⁷¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 60). Článok 33 ods. 2 písm. a) tejto smernice stanovuje, že členské štáty môžu považovať žiadosť o medzinárodnú ochranu za neprípustnú okrem iného vtedy, ak medzinárodná ochrana bola poskytnutá iným členským štátom.

článku 4 Charty. Za týchto podmienok si v podstate kládol otázku, či podľa práva Únie príslušný nemecký orgán mohol posúdiť dôvodnosť tejto žiadosti o medzinárodnú ochranu bez toho, aby bol viazaný skutočnosťou, že Grécko už QY poskytlo takúto ochranu.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor v prvom rade pripomenul, že článok 78 ods. 2 písm. a) ZFEÚ stanovuje, že Európsky parlament a Rada Európskej únie prijímú opatrenia týkajúce sa spoločného európskeho azylového systému, ktorý zahŕňa „jednotný štatút azylu pre štátnych príslušníkov tretích krajín platný v celej únii“. Hoci toto ustanovenie poskytuje právny základ na prijatie aktov Únie obsahujúcich takýto jednotný štatút, nič to nemení na tom, že zásah normotvorcu Únie je potrebný na to, aby sa konkrétne zhmotnili všetky práva spojené s týmto postavením, ktoré, priznané jedným členským štátom a uznané všetkými ostatnými, by bolo platné v celej únii.

Normotvorca Únie pritom ešte úplne nekonkretizoval cieľ článku 78 ods. 2 písm. a) ZFEÚ, a to uvedený jednotný štatút azylu. Konkrétne v tomto štádiu nestanovil zásadu, podľa ktorej by členské štáty boli povinné automaticky uznávať rozhodnutia o priznaní postavenia utečenca prijaté iným členským štátom, ani nespresnil spôsoby vykonania takejto zásady. Hoci teda členské štáty môžu pri súčasnom stave práva Únie podmieniť priznanie všetkých práv spojených s postavením utečenca na ich území prijatím nového rozhodnutia o priznaní tohto postavenia ich príslušnými orgánmi, môžu stanoviť automatické uznávanie takýchto rozhodnutí prijatých iným členským štátom ako priaznivejšie ustanovenie.¹⁷² Je pritom nesporné, že Nemecko túto možnosť nevyužilo.

Za týchto podmienok Súdny dvor určil rozsah preskúmania žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej žiadateľom, ktorému už iný členský štát priznal postavenie utečenca, príslušným orgánom členského štátu.

V tomto kontexte konštatoval, že ak príslušný orgán členského štátu nemôže na základe článku 33 ods. 2 písm. a) smernice 2013/32 vyhlásiť za neprípustnú žiadosť o medzinárodnú ochranu podanú žiadateľom, ktorému už iný členský štát priznal takúto ochranu z dôvodu vážneho rizika, že tento žiadateľ bude v tomto inom členskom štáte vystavený neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu v zmysle článku 4 Charty, má tento orgán povinnosť vykonať nové individuálne, úplné a aktualizované posúdenie tejto žiadosti v rámci nového konania o medzinárodnej ochrane vedeného v súlade so smernicami 2011/95 a 2013/32. Ak žiadateľ spĺňa podmienky na to, aby bol považovaný za utečenca v súlade s kapitolami II a III smernice 2011/95, uvedený orgán mu musí priznať postavenie utečenca bez toho, aby mal diskrečnú právomoc.

V tejto súvislosti, hoci ten istý orgán nie je povinný uznať postavenie utečenca tohto žiadateľa len z dôvodu, že toto postavenie mu bolo predtým priznané rozhodnutím iného členského štátu, musí v plnom rozsahu zohľadniť toto rozhodnutie a skutočnosti, ktorými je toto rozhodnutie podložené. Spoločný európsky azylový systém, ktorý zahŕňa spoločné kritériá na identifikáciu osôb, ktoré skutočne potrebujú medzinárodnú ochranu, ako to zdôrazňuje odôvodnenie 12 smernice 2011/95, sa totiž zakladá na zásade vzájomnej dôvery¹⁷³, v súlade s ktorou sa okrem výnimočných okolností musí predpokladať, že zaobchádzanie so žiadateľmi o medzinárodnú ochranu v každom členskom štáte je

¹⁷² Pozri článok 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (Ú. v. EÚ L 337, 2011, s. 9) a článok 5 smernice 2013/32.

¹⁷³ Pozri odôvodnenie 12 smernice 2011/95.

v súlade s požiadavkami práva Únie, vrátane Charty, Dohovoru o právnom postavení utečencov¹⁷⁴, ako aj Európskeho dohovoru o ľudských právach¹⁷⁵.

Okrem toho vzhľadom na zásadu lojálnej spolupráce¹⁷⁶ a s cieľom zabezpečiť v čo najväčšej možnej miere jednotnosť rozhodnutí prijatých príslušnými orgánmi dvoch členských štátov o potrebe medzinárodnej ochrany toho istého štátneho príslušníka tretej krajiny alebo osoby bez štátnej príslušnosti treba konštatovať, že príslušný orgán členského štátu, ktorý má rozhodnúť o novej žiadosti, musí čo najskôr začať s výmenou informácií s príslušným orgánom členského štátu, ktorý predtým priznal postavenie utečenca tomu istému žiadateľovi. V tejto súvislosti prináleží prvému z týchto orgánov, aby informoval druhý orgán o novej žiadosti, zaslal mu svoje stanovisko k tejto novej žiadosti a požiadal ho, aby v primeranej lehote odovzdal informácie, ktoré má k dispozícii a ktoré viedli k priznaniu tohto postavenia. Táto výmena informácií je určená na to, aby orgán členského štátu, ktorému bola predložená uvedená nová žiadosť, mohol plne informovaným spôsobom vykonať overenia, ktoré má v rámci konania o medzinárodnej ochrane.

c. Účinok rozhodnutia o priznaní postavenia utečenca v prípade žiadosti o vydanie podanej tretím štátom

Rozsudok z 18. júna 2024 (veľká komora), Generalstaatsanwaltschaft Hamm (Žiadosť o vydanie utečenca do Turecka) (C-352/22, [EU:C:2024:521](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti – Smernica 2011/95/EÚ – Článok 21 ods. 1 – Smernica 2013/32/EÚ – Článok 9 ods. 2 a 3 – Konečné priznanie postavenia utečenca členským štátom – Utečenec, ktorý sa po tomto priznaní zdržiava v inom členskom štáte – Žiadosť o vydanie podaná treťou krajinou pôvodu utečenca, adresovaná členskému štátu pobytu – Účinok rozhodnutia o priznaní postavenia utečenca na dotknuté konanie o vydaní – Článok 18 a článok 19 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie – Ochrana uvedeného utečenca pred takto požadovaným vydaním“

Na základe návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Oberlandesgericht Hamm (Vyšší krajinový súd Hamm, Nemecko), Súdny dvor zasadajúci vo veľkej komore spresnil rozsah zásady zákazu vyhostenia alebo vrátenia v kontexte žiadosti o vydanie utečenca podanej treťou krajinou pôvodu utečenca členskému štátu jeho pobytu v situácii, keď mu toto postavenie bolo priznané v inom členskom štáte.

V roku 2010 talianske orgány priznali A., tureckému štátnemu príslušníkovi, postavenie utečenca platné do roku 2030, pretože čelil nebezpečenstvu politického prenasledovania tureckými orgánmi z dôvodu jeho podporovania Strany kurdských pracujúcich (PKK). Od júla 2019 sa A. zdržiava v Nemecku.

Na základe zatýkacieho rozkazu vydaného tureckým súdom v júni 2020 bolo voči A. vyhlásené pátranie Medzinárodnej organizácie kriminálnej polície (Interpol) na účely jeho zadržania a vydania do

¹⁷⁴ Dohovor o právnom postavení utečencov, podpísaný v Ženeve 28. júla 1951.

¹⁷⁵ Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podpísaný v Ríme 4. novembra 1950.

¹⁷⁶ Podľa zásady lojálnej spolupráce uvedenej v článku 4 ods. 3 ZEÚ sa Únia a členské štáty vzájomne rešpektujú a vzájomne si pomáhajú pri vykonávaní úloh, ktoré vyplývajú zo Zmlúv. Táto zásada je konkrétne vyjadrená v článku 36 smernice 2011/95 a v článku 49 smernice 2013/32.

Turecka na trestné stíhanie za úmyselnú vraždu. Po tom, čo bol A. zadržaný v Nemecku 18. novembra 2020, bol vzatý do väzby a následne do 14. apríla 2022 do vydávacej väzby.

Uznesením prijatým v novembri 2021 Vyšší krajský súd Hamm, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, vyhlásil vydanie A. do Turecka za prípustné, keďže sa najmä nedomnieval, že je viazaný rozhodnutím o priznaní postavenia utečenca, ktoré prijali talianske orgány. V nadväznosti na ústavnú sťažnosť, ktorú podal A., však Bundesverfassungsgericht (Spolkový ústavný súd, Nemecko) toto uznesenie zrušil, pričom usúdil, že vnútroštátny súd nepoložil túto prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru.

V tomto kontexte po vrátení tejto veci na vnútroštátny súd, ktorému bola znovu predložená žiadosť o vydanie týkajúca sa A., tento vnútroštátny súd rozhodol položiť Súdnemu dvoru otázku, či rozhodnutie o priznaní postavenia utečenca prijaté členským štátom má podľa práva Únie záväzný účinok v rámci konania o vydanie vedeného v inom členskom štáte.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor vo svojom rozsudku najprv konštatoval, že vzhľadom na to, že rozhodnutie členského štátu vyhovieť žiadosti o vydanie podanej štátom pôvodu proti štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorému bolo priznané postavenie utečenca v inom členskom štáte, by malo za následok pozbavenie tohto štátneho príslušníka práv a výhod stanovených smernicou 2011/95¹⁷⁷, konanie o vydanie vedené v prvom členskom štáte treba považovať za vykonávajúce právo Únie v zmysle článku 51 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“). Príslušný orgán dožiadaného členského štátu nesmie preto povoliť vydanie štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorému bolo priznané postavenie utečenca iným členským štátom do tejto tretej krajiny, ak by takéto vydanie bolo v rozpore so zásadou zákazu vyhostenia alebo vrátenia zakotvenou v článku 21 ods. 1 smernice 2011/95 v spojení s článkom 18 a článkom 19 ods. 2 Charty.¹⁷⁸

V tejto súvislosti Súdny dvor na jednej strane zdôraznil, že pokiaľ vyžiadaná osoba spĺňa podmienky na priznanie tohto postavenia, článok 18 Charty bráni tomu, aby bola vydaná do tretieho štátu, z ktorého utiekla a v ktorom jej hrozí, že bude prenasledovaná. Preto pokiaľ sa osoba, ktorej sa žiadosť o vydanie týka, odvoláva na vážne riziko neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania v prípade jej vydania, dožiadaný členský štát musí pred prípadným vydaním overiť, že toto vydanie neohrozí práva stanovené v článku 19 ods. 2 Charty

Na účely posúdenia rizika porušenia článku 21 ods. 1 smernice 2011/95, ako aj článku 18 a článku 19 ods. 2 Charty pritom okolnosť, že iný členský štát priznal vyžiadanej osobe postavenie utečenca, predstavuje osobitne závažný prvok, ktorý musí príslušný orgán dožiadaného členského štátu zohľadniť, takže rozhodnutie o priznaní postavenia utečenca musí v prípade, že toto postavenie nebolo odňaté alebo zrušené členským štátom, ktorý ho priznal, viesť tento orgán k odmietnutiu vydania na základe týchto ustanovení. Spoločný európsky azylový systém sa totiž zakladá na zásade vzájomnej dôvery, v súlade s ktorou sa okrem výnimočných okolností musí predpokladať, že zaobchádzanie so žiadateľmi o medzinárodnú ochranu v každom členskom štáte je v súlade

¹⁷⁷ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (Ú. v. EÚ L 337, 2011, s. 9).

¹⁷⁸ Zatiaľ čo článok 18 Charty zakotvuje právo na azyl, článok 19 ods. 2 Charty stanovuje zásadu zákazu vyhostenia alebo vrátenia.

s požiadavkami práva Únie, Ženevského dohovoru¹⁷⁹, ako aj Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd¹⁸⁰.

Okrem toho ustanovenia smerníc 2011/95 a 2013/32¹⁸¹ týkajúce sa odňatia a zrušenia postavenia utečenca a konania, ktoré ho upravujú, by sa obchádzali, ak by dožiadaný členský štát mohol vydať štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorému iný členský štát priznal postavenie utečenca, do svojej krajiny pôvodu. Takéto vydanie by totiž *de facto* znamenalo, že toto postavenie by bolo ukončené a dotknutá osoba by bola zbavená účinného požívania ochrany, ktorú jej poskytuje článok 18 Charty, práv a výhod, ktoré sú, pokiaľ ide o obsah medzinárodnej ochrany, stanovené v kapitole VII smernice 2011/95, ako aj procesných záruk uvedených v článku 45 smernice 2013/32.

Preto na základe zásady lojálnej spolupráce¹⁸² musí vydávajúci orgán dožiadaného členského štátu začať v čo najkratšom čase výmenu informácií s orgánom členského štátu, ktorý priznal vyžiadanej osobe postavenie utečenca. Z tohto dôvodu mu prináleží informovať tento orgán o žiadosti o vydanie týkajúcej sa tejto osoby, predložiť mu svoje stanovisko k tejto žiadosti a požiadať ho, aby mu v primeranej lehote odovzdal tak informácie, ktoré má k dispozícii a ktoré viedli k priznaniu tohto postavenia, ako aj svoje rozhodnutie o tom, či je alebo nie je potrebné uvedenému jednotlivcovi odňať alebo zrušiť postavenie utečenca.

Na jednej strane je táto výmena informácií určená na to, aby vydávajúci orgán dožiadaného členského štátu mohol v plne informovanej miere vykonať overenia, ktoré mu vyplývajú z článku 18 a článku 19 ods. 2 Charty.

Na druhej strane výmena informácií umožňuje príslušnému orgánu iného členského štátu prípadne odňať alebo zrušiť postavenie utečenca na základe článku 14 smernice 2011/95 pri plnom rešpektovaní záruk uvedených v článku 45 smernice 2013/32.

Vzhľadom na vyššie uvedené Súdny dvor uviedol, že by to bolo len za predpokladu, že sa príslušný orgán členského štátu, ktorý priznal vyžiadanej osobe postavenie utečenca, rozhodne odňať alebo zrušiť toto postavenie na základe článku 14 smernice 2011/95, a že vydávajúci orgán dožiadaného členského štátu dospeje k záveru, že táto osoba nie je alebo už nie je utečencom a že neexistuje nijaké vážne riziko, že by v prípade vydania tejto osoby do dožadujúceho tretieho štátu táto osoba bola vystavená trestu smrti, mučeniu alebo inému trestu alebo neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu, kedy by vydanie nebolo v rozpore s právom Únie.

Podľa článku 21 ods. 1 smernice 2011/95 v spojení s článkom 18 a článkom 19 ods. 2 Charty preto, ak voči štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorému bolo priznané postavenie utečenca v jednom členskom štáte, bola v inom členskom štáte, na území ktorého sa zdržiava, podaná žiadosť o vydanie tretím štátom jeho pôvodu, dožiadaný členský štát nemôže bez toho, aby si vyžiadal informácie od orgánu, ktorý priznal vyžiadanej osobe toto postavenie a bez toho aby došlo k zrušeniu tohto postavenia týmto orgánom, povoliť vydanie.

¹⁷⁹ Dohovor o právnom postavení utečencov, podpísaný v Ženeve 28. júla 1951.

¹⁸⁰ Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podpísaný v Ríme 4. novembra 1950.

¹⁸¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 60).

¹⁸² Súdny dvor spresnil, že táto zásada zakotvená v článku 4 ods. 3 prvom pododseku ZEÚ, podľa ktorého sa Únia a členské štáty vzájomne rešpektujú a vzájomne si pomáhajú pri vykonávaní úloh, ktoré vyplývajú zo Zmlúv, je konkrétne vyjadrená v článku 36 smernice 2011/95, ako aj v článku 49 smernice 2013/32.

d. Dočasná ochrana v prípade hromadného prílevu vysídlených osôb

Rozsudok z 19. decembra 2024 (veľká komora), Kaduna (C-244/24 a C-290/24, [EU:C:2024:1038](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Azylová politika – Dočasná ochrana v prípade hromadného prílevu vysídlených osôb – Smernica 2001/55/ES – Články 4 a 7 – Invázia ruských ozbrojených síl na Ukrajinu – Vykonávacie rozhodnutie (EÚ) 2022/382 – Článok 2 ods. 3 – Možnosť členského štátu uplatňovať dočasnú ochranu na vysídlené osoby, na ktoré sa toto rozhodnutie nevzťahuje – Okamih, kedy môže členský štát, ktorý takýmto osobám priznal dočasnú ochranu, túto ochranu ukončiť – Návrat neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín – Smernica 2008/115/ES – Článok 6 – Rozhodnutie o návrate – Okamih, kedy môže členský štát prijať rozhodnutie o návrate – Neoprávnený pobyt“

Súdny dvor zasadaajúci vo veľkej komore, na ktorý holandské súdy podali dva návrhy na začatie prejudiciálneho konania, spresnil okamih, v ktorom členský štát môže jednak ukončiť fakultatívnu dočasnú ochranu, ktorú poskytol na základe smernice 2001/55¹⁸³ a vykonávacieho rozhodnutia 2022/382¹⁸⁴ určitým kategóriám vysídlených osôb nad rámec tých, na ktoré sa vzťahuje toto rozhodnutie, a jednak prijať rozhodnutie o návrate v zmysle smernice 2008/115¹⁸⁵ voči osobám, ktoré už nepoživajú túto ochranu.

P, AI, ZY a BG sú štátni príslušníci tretích krajín, ktorí mali k 24. februáru 2022 platné povolenie na prechodný pobyt na Ukrajine. Po invázii ruských ozbrojených síl na ukrajinské územie utiekli do Holandska, kde im bola priznaná dočasná ochrana v zmysle smernice 2001/55 v súlade s vtedy uplatniteľnou holandskou právnou úpravou¹⁸⁶. Podľa tejto poslednej uvedenej právnej úpravy bola fakultatívna dočasná ochrana priznaná všetkým držiteľom ukrajinského povolenia na pobyt, vrátane povolenia na prechodný pobyt, ktoré bolo platné k 23. februáru 2022 a o ktorých sa predpokladalo, že opustili Ukrajinu po 26. novembri 2021.¹⁸⁷ Okrem toho táto právna úprava nevyžadovala, aby sa posúdilo, či sa tieto osoby môžu za bezpečných a stabilných podmienok vrátiť do svojej krajiny alebo regiónu pôvodu.

Rozsudkom zo 17. januára 2024 však Raad van State (Štátna rada, Holandsko) rozhodla, že dočasná ochrana štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa nachádzajú v situácii P, AI, ZY a BG, sa

¹⁸³ Smernica Rady 2001/55/ES z 20. júla 2001 o minimálnych štandardoch na poskytovanie dočasnej ochrany v prípade hromadného prílevu vysídlených osôb a o opatreniach na podporu rovnováhy úsilia medzi členskými štátmi pri prijímaní takýchto osôb a znášaní z toho vyplývajúcich dôsledkov (Ú. v. EÚ L 212, 2001, s. 12; Mim. vyd. 19/004, s. 162). Článok 7 ods. 1 smernice 2001/55 oprávňuje členské štáty rozšíriť dočasnú ochranu stanovenú touto smernicou na iné kategórie osôb, ako sú osoby, ktoré Rada označila vo svojom rozhodnutí uvedenom v článku 5 uvedenej smernice a zavádzajúcom túto ochranu, pokiaľ boli tieto osoby vysídlené z rovnakých dôvodov a z rovnakej krajiny alebo regiónu pôvodu.

¹⁸⁴ Vykonávacím rozhodnutím Rady (EÚ) 2022/382 zo 4. marca 2022, ktorým sa konštatuje skutočnosť, že došlo k hromadnému prílevu vysídlených osôb z Ukrajiny v zmysle článku 5 smernice 2001/55/ES, a zavádza sa dočasná ochrana (Ú. v. EÚ L 71, 2022, s. 1, ďalej len „vykonávacie rozhodnutie“), Rada rozhodla o aktivácii mechanizmu dočasnej ochrany podľa smernice 2001/55. Podľa článku 2 ods. 3 tohto vykonávacieho rozhodnutia môžu členské štáty uvedené rozhodnutie uplatňovať aj na iné osoby, ako osoby uvedené v odsekoch 1 a 2 tohto článku, vrátane osôb bez štátnej príslušnosti a štátnych príslušníkov tretích krajín iných ako Ukrajina s oprávneným pobytom na Ukrajine, ktorí sa nemohli za bezpečných a stabilných podmienok vrátiť do svojej krajiny alebo regiónu pôvodu.

¹⁸⁵ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území (Ú. v. EÚ L 348, 2008, s. 98).

¹⁸⁶ Ustanovenie § 3.9a ods. 1 písm. c) Voorschrift Vreemdelingen 2000 (nariadenie o cudzincoch z roku 2000), v znení účinnom od 4. marca 2022 do 18. júla 2022.

¹⁸⁷ Teda 90 dní pred začiatkom invázie ruských ozbrojených síl na Ukrajinu.

automaticky skončí 4. marca 2024, teda ku konečnému dátumu,¹⁸⁸ ku ktorému by sa dočasná ochrana skončila, ak by Rada neprijala rozhodnutie podľa článku 4 ods. 2 tejto smernice.¹⁸⁹ Z toho dôvodu štyrmi rozhodnutiami o návrate v zmysle smernice 2008/115, vydanými 7. februára 2024, štátny tajomník¹⁹⁰ nariadil P, AI, ZY a BG, aby opustili územie Únie v lehote štyroch týždňov, ktoré sa počítajú od 4. marca 2024.

P podal na Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Amsterdam (súd v Haagu, zasadajúci v Amsterdame, Holandsko) žalobu, ktorou napadol zákonnosť rozhodnutia, ktoré sa ho týkalo.

Žalobám podaným AI a BG proti rozhodnutiam, ktoré sa ich týkajú, bolo v prvostupňovom konaní vyhovieť rozsudkami z 19. marca 2024 a 27. marca 2024. Štátny tajomník podal proti týmto rozsudkom odvolanie na Štátnu radu. Z dôvodu, že žaloba, ktorú podal ZY proti rozhodnutiu, ktoré sa ho týka, bola naopak rozsudkom z 27. marca 2024 v prvostupňovom konaní zamietnutá ako nedôvodná, ZY podal odvolanie proti tomuto rozsudku na ten istý súd.

V rámci vyššie uvedených sporov sa oba vnútroštátne sudy obrátili na Súdny dvor s návrhom na začatie prejudiciálneho konania. Na jednej strane, keďže výsledok týchto sporov zahŕňa určenie dátumu, ku ktorému skončí fakultatívna dočasná ochrana v zmysle smernice 2001/55 priznaná holandskými orgánmi, mali tieto sudy pochybnosti o tom, či takúto ochranu možno odňať predtým, ako skončí povinná dočasná ochrana.¹⁹¹ Na druhej strane sa pýtali na zákonnosť rozhodnutí o návrate vydaných voči žalobcom vo veci samej, keďže tieto rozhodnutia boli prijaté v čase, keď sa stále oprávnené zdržiavali na území Holandska.

Posúdenie Súdnym dvorom

V prvom rade Súdny dvor preskúmal, či články 4 a 7 smernice 2001/55 bránia tomu, aby členský štát, ktorý poskytol dočasnú ochranu iným kategóriám osôb, než sú osoby uvedené v článku 2 ods. 1 a 2 vykonávacieho rozhodnutia, odňal týmto kategóriám osôb túto fakultatívnu dočasnú ochranu predtým, ako skončí povinná dočasná ochrana, o ktorej rozhodla Rada podľa článku 4 ods. 2 tejto smernice.

Na úvod zastával názor, že členský štát, ktorý využije možnosť ponúkanú článkom 7 ods. 1 smernice 2001/55, vykonáva právo Únie, takže nemôže priznať fakultatívnu dočasnú ochranu osobám, ktoré neboli vysídlené z rovnakých dôvodov a z rovnakej krajiny alebo regiónu pôvodu ako osoby, na ktoré sa vzťahuje povinná dočasná ochrana.

V tomto kontexte Súdny dvor konštatoval, že uvedené ustanovenie, ako aj článok 2 ods. 3 vykonávacieho rozhodnutia 2022/382 umožňujú členskému štátu priznať fakultatívnu dočasnú ochranu štátnym príslušníkom tretích krajín alebo osobám bez štátnej príslušnosti, ktorí majú platné povolenie na prechodný pobyt na Ukrajine k 23. februáru 2022 a pravdepodobne opustili túto krajinu po 26. novembri 2021, pričom sa neposudzuje, či sa títo štátni príslušníci môžu za bezpečných

¹⁸⁸ Ako vyplýva z článku 4 ods. 1 smernice 2001/55, podľa ktorého „bez toho, aby bol dotknutý článok 6, dočasná ochrana trvá jeden rok. Pokiaľ sa neskončí podľa podmienok článku 6 ods. 1 písm. b), môže sa automaticky predlžovať o šesť mesiacov, najdlhšie o jeden rok“.

¹⁸⁹ Podľa článku 4 ods. 2 smernice 2001/55 „ak pretrvávajú dôvody na dočasnú ochranu, môže Rada rozhodnúť kvalifikovanou väčšinou na návrh Komisie, ktorá tiež preskúma každú žiadosť členského štátu o to, aby predložila návrh Rade na predĺženie tejto dočasnej ochrany až o jeden rok“.

¹⁹⁰ V tejto veci Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (štátny tajomník pre spravodlivosť a bezpečnosť, Holandsko, ďalej len „štátny tajomník“).

¹⁹¹ Konkrétne ochrana vyplývajúca z rozhodnutia Rady prijatého podľa článku 5 smernice 2001/55, ktorým sa konštatuje skutočnosť, že došlo k hromadnému prílevu vysídlených osôb. Také rozhodnutie má za následok zavedenie dočasnej ochrany vo všetkých členských štátoch viazaných smernicou 2001/55, pokiaľ ide o osobitné skupiny osôb opísané v tom istom rozhodnutí, a to od dátumu stanoveného v tomto rozhodnutí.

a stabilných podmienok vrátiť do svojej krajiny alebo regiónu pôvodu. V tejto súvislosti jednak dôvodom zavedenia povinnej dočasnej ochrany, ako ju identifikovala Rada v tomto vykonávacom rozhodnutí, je invázia ruských ozbrojených síl na Ukrajinu, ktorá sa začala 24. februára 2022. Štátnych príslušníkov tretích krajín alebo osoby bez štátnej príslušnosti, ktorí by sa z dôvodu veľmi obmedzenej dĺžky svojho práva na pobyt na území Únie mali vrátiť na Ukrajinu krátko po začatí tejto invázie, pritom možno považovať za osoby vysídlené z dôvodu takejto invázie. Jednak, hoci sa v článku 2 ods. 3 vykonávacieho rozhodnutia medzi potenciálnymi príjemcami fakultatívnej dočasnej ochrany výslovne uvádzajú osoby bez štátnej príslušnosti a štátni príslušníci tretích krajín, ktorí sa oprávnenne zdržiavali na Ukrajine a ktorí sa nemôžu za bezpečných a stabilných podmienok vrátiť do svojej krajiny alebo regiónu pôvodu, táto kategória je uvedená len ako príklad.

Súdny dvor ďalej konštatoval, že fakultatívna dočasná ochrana poskytovaná holandskými orgánmi štátnym príslušníkom tretích krajín, akými sú štátni príslušníci vo veci samej, prestala byť účinná pred skončením povinnej dočasnej ochrany, a preto skúmal, či články 4 a 7 smernice 2001/55 vyžadujú, aby táto fakultatívna dočasná ochrana trvala dovtedy, kým je účinná povinná dočasná ochrana zavedená Radou podľa článku 5 tejto smernice alebo prinajmenšom do skončenia automatického predĺženia počiatočnej doby trvania tejto povinnej dočasnej ochrany uvedenej v tomto článku 4 ods. 1.

V tejto súvislosti Súdny dvor rozhodol, že podľa článku 7 ods. 1 smernice 2001/55 sa členské štáty môžu slobodne rozhodnúť ukončiť fakultatívnu dočasnú ochranu, ktorú poskytli, pred ukončením povinnej dočasnej ochrany stanovenej na úrovni Únie.¹⁹²

V tejto súvislosti toto ustanovenie jednak ponecháva členským štátom voľnosť pri stanovení dátumu, od ktorého majú v úmysle priznať fakultatívnu dočasnú ochranu, za predpokladu, že tento dátum je medzi dňom, keď povinná dočasná ochrana nadobudne účinnosť, a dňom, keď prestane byť účinná. Členské štáty si jednak zachovávajú kontrolu nad dĺžkou trvania fakultatívnej dočasnej ochrany, ktorú chcú poskytnúť, pod podmienkou, že toto obdobie spadá do časového rámca zavedeného mechanizmu dočasnej ochrany, ako je definovaný na úrovni Únie. Totiž z dôvodu, že takáto ochrana nevyplýva z povinnosti stanovenej právom Únie, ale z autonómneho rozhodnutia členského štátu rozšíriť okruh osôb požívajúcich túto ochranu, tento členský štát musí mať možnosť odňať ju aj samostatne.

Navyše taký výklad článku 7 ods. 1 smernice 2001/55 je podporený tak cieľom sledovaným týmto ustanovením, ktorým je povzbudiť členské štáty, aby rozšírili kategórie vysídlených osôb, ktoré môžu požívať dočasnú ochranu, ako aj všeobecnejším cieľom tejto smernice, ktorý spočíva v zabránení zahľteniu systému o poskytnutí medzinárodnej ochrany. Ak by sa totiž členskému štátu zakázalo odňať z vlastných dôvodov fakultatívnu dočasnú ochranu pred skončením povinnej dočasnej ochrany stanovenej na úrovni Únie, mohlo by to mať za následok odradenie členských štátov od využitia možnosti stanovenej v článku 7 smernice 2001/55 a zmarenie cieľov sledovaných týmto článkom a touto smernicou.

Takéto rozhodnutie o odňatí však nemôže ohroziť ciele ani potrebný účinok smernice 2001/55 a musí rešpektovať všeobecné zásady práva Únie, najmä zásadu ochrany legitímnej dôvery.

V tejto súvislosti, pokiaľ ide po prvé o zabezpečenie cieľov a potrebného účinku smernice 2001/55, táto smernica zabezpečuje najmä zachovanie účinnej možnosti štátnych príslušníkov tretích krajín a osôb bez štátnej príslušnosti, ktorým bola poskytnutá dočasná ochrana, získať po primeranom posúdení ich individuálnej situácie medzinárodnú ochranu, pričom im okamžite zaručuje ochranu menšieho rozsahu. Bolo by preto v rozpore s týmto cieľom a potrebným účinkom tejto smernice, ak by sa po uplynutí fakultatívnej dočasnej ochrany nevykonalo posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu, ktorú títo štátni príslušníci tretích krajín a tieto osoby bez štátnej príslušnosti prípadne

¹⁹² Súdny dvor spresnil, že členské štáty teda nie sú povinné zosúladiť dĺžku tejto fakultatívnej dočasnej ochrany s počiatočnou dĺžkou povinnej dočasnej ochrany alebo jej automatickým predĺžením, ktoré sú stanovené v článku 4 ods. 1 tejto smernice, ani s dĺžkou, ktorá prípadne vyplýva z jej voliteľného predĺženia uvedeného v článku 4 ods. 2 uvedenej smernice.

podali a o ktorej ešte nebolo rozhodnuté. Okrem toho po skončení fakultatívnej dočasnej ochrany nemožno týmto osobám brániť v tom, aby účinne uplatnili svoje právo podať žiadosť o medzinárodnú ochranu, čo predstavuje podstatnú etapu v konaní o priznaní tejto ochrany. Neodpovedanie osoby požívajúcej dočasnú ochranu na žiadosť orgánov dotknutého členského štátu, ktorou sa snažili zistiť, či si praje, aby sa jej žiadosť o medzinárodnú ochranu naďalej preskúmala, nemôže mať za následok, že prípadná žiadosť o medzinárodnú ochranu, ktorú následne podá, bude kvalifikovaná ako následná žiadosť v zmysle článku 2 písm. q) smernice 2013/32¹⁹³.

Pokiaľ ide po druhé o zásadu ochrany legitímnej dôvery, jednotlivci nemôžu legitímne očakávať, že bude zachovaný existujúci stav, ktorý môže byť zmenený v rámci voľnej úvahy inštitúcií Únie. V tejto veci pritom Rada môže na jednej strane kedykoľvek ukončiť povinnú dočasnú ochranu¹⁹⁴ a na druhej strane členské štáty nemôžu ďalej poskytovať fakultatívnu dočasnú ochranu, ktorú prípadne zaviedli po dátume, keď sa skončila povinná dočasná ochrana.¹⁹⁵ Z toho vyplýva, že holandské orgány nemohli osobám požívajúcim fakultatívnu dočasnú ochranu poskytnúť iné konkrétne ubezpečenia v súlade s právom Únie, pokiaľ ide o minimálnu dĺžku tejto ochrany, než je ubezpečenie, že tieto orgány sa zaviazali neukončiť fakultatívnu dočasnú ochranu predtým, ako prestane byť účinná povinná dočasná ochrana. Nezdá sa však, že holandské orgány poskytli štátnym príslušníkom tretích krajín, o ktorých ide vo veci samej, takéto ubezpečenie, čo však prináleží overiť vnútroštátnym súdom.

Súdny dvor z toho vyvodil, že články 4 a 7 smernice 2001/55 nebránia tomu, aby členský štát, ktorý poskytol dočasnú ochranu iným kategóriám osôb, než sú osoby uvedené vo vykonávacom rozhodnutí, odňal týmto kategóriám osôb túto fakultatívnu dočasnú ochranu pred skončením povinnej dočasnej ochrany, o ktorej rozhodla Rada podľa článku 4 ods. 2 tejto smernice.¹⁹⁶

V druhom rade Súdny dvor konštatoval, že článok 6 smernice 2008/115 bráni tomu, aby bolo voči štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý sa oprávnené zdržiava na území členského štátu na základe možnosti stanovenej článku 7 smernice 2001/55 priznať mu fakultatívnu dočasnú ochranu, ktorú tento štát využil, vydané rozhodnutie o návrate predtým, ako táto ochrana skončí, aj keď sa javí, že uvedená ochrana prestane byť účinná k blízkeму dátumu a účinky tohto rozhodnutia sú až do tohto dátumu pozastavené.

V tejto súvislosti smernica 2008/115 po prvé bráni tomu, aby členský štát prijal rozhodnutie o návrate voči štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý sa oprávnené zdržiava na jeho území, a to bez ohľadu na okolnosť, že príslušný vnútroštátny orgán v takom rozhodnutí výslovne uvedie, že toto rozhodnutie nemá účinky, kým je pobyt dotknutej osoby naďalej oprávnený. Na jednej strane musí byť totiž každé rozhodnutie o návrate hneď po jeho prijatí bezodkladne predmetom zápisu dotknutého členského štátu v Schengenskom informačnom systéme na účely „overenia splnenia povinnosti návratu a na podporu výkonu rozhodnutí o návrate“¹⁹⁷, a to aj vtedy, ak toto rozhodnutie nemá okamžitý účinok. V tomto poslednom uvedenom prípade sa pritom dotknutá osoba ku dňu tohto zápisu ešte oprávnené zdržiava na území tohto členského štátu a môže uplatniť právo cestovať do iných členských štátov. Na druhej strane by takéto predčasné rozhodnutie o návrate bolo prijaté bez zohľadnenia akejkoľvek zmeny okolností, ktorá nastane medzi prijatím tohto rozhodnutia

¹⁹³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 60).

¹⁹⁴ Pozri článok 6 ods. 1 písm. b) smernice 2001/55.

¹⁹⁵ Pozri článok 7 smernice 2001/55.

¹⁹⁶ Tento členský štát môže odňať dočasnú ochranu, ktorú poskytol uvedeným kategóriám osôb, k dátumu, ktorý predchádza dňu, keď dočasná ochrana, o ktorej rozhodla Rada, prestane byť účinná, najmä pokiaľ uvedený členský štát nenaruší ciele ani potrebný účinok smernice 2001/55 a rešpektuje všeobecné zásady práva Únie.

¹⁹⁷ Pozri článok 3 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1860 z 28. novembra 2018 o využívaní Schengenského informačného systému na účely návratu neoprávnených sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín (Ú. v. EÚ L 312, 2018, s. 1).

a ukončením oprávneného pobytu dotknutej osoby a ktorá by mala významný vplyv na posúdenie jej situácie.

Po druhé, kým štátni príslušníci tretej krajiny naďalej požívajú fakultatívnu dočasnú ochranu, zdržiavajú sa na území dotknutého členského štátu oprávnene, a preto sa voči nim nemôže vydať rozhodnutie o návrate. Osoby požívajúce takúto ochranu totiž musia mať všetky práva, ktoré smernica 2001/55 priznáva osobám požívajúcim povinnú dočasnú ochranu.¹⁹⁸ Preto z dôvodu, že dotknutý členský štát musí osobe požívajúcej dočasnú ochranu udeliť povolenie na pobyt, ktoré jej umožní zdržiavať sa na území tohto členského štátu¹⁹⁹, takéto povolenie sa musí udeliť aj osobám požívajúcim fakultatívnu dočasnú ochranu.

Po tretie, hoci existuje riziko, že po uplynutí fakultatívnej dočasnej ochrany budú vnútroštátne orgány zodpovedné za prijímanie rozhodnutí o návrate čeliť veľkému počtu individuálnych situácií, ktoré sa majú preskúmať súčasne, takéto riziko nemôže samo osebe stačiť na to, aby umožnilo výnimku zo zásady pripomenutej vyššie. Okrem toho, hoci odsun neoprávnene sa zdržiavajúceho štátneho príslušníka tretej krajiny musí v zásade predstavovať pre členské štáty prioritu, tieto štáty musia tiež dodržiavať hmotnoprávne a procesné požiadavky, ktoré im vyplývajú z práva Únie, aby boli títo štátni príslušníci vrátení humánnym spôsobom pri úplnom dodržaní ich základných práv, ako aj ich dôstojnosti. Ak teda orgány členského štátu zodpovedné za prijímanie rozhodnutí o návrate čelia veľmi veľkému počtu individuálnych prípadov, ktoré sa majú preskúmať súčasne z dôvodu uplynutia fakultatívnej dočasnej ochrany, smernica 2008/115 bráni len tomu, aby tieto orgány po uplynutí primeranej lehoty vzhľadom na takúto situáciu odkladali prijatie rozhodnutí o návrate, ktoré sa majú prijať voči štátnym príslušníkom tretích krajín a osobám bez štátnej príslušnosti požívajúcim takú ochranu.

2. Pristáhovalecká politika

Rozsudok z 30. januára 2024 (veľká komora), Landeshauptmann von Wien (Zlúčenie rodiny s maloletým utečencom) (C-560/20, [EU:C:2024:96](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti – Pristáhovalecká politika – Právo na zlúčenie rodiny – Smernica 2003/86/ES – Článok 10 ods. 3 písm. a) – Zlúčenie rodiny maloletého utečenca bez sprievodu s jeho najbližšími príbuznými v priamej vzostupnej línii – Článok 2 písm. f) – Pojem ‚maloletá osoba bez sprievodu‘ – Osoba usilujúca sa o zlúčenie rodiny, ktorá bola v čase podania žiadosti maloletou osobou, avšak v priebehu konania o zlúčení rodiny dosiahla plnoletosť – Relevantný dátum na posúdenie postavenia maloletej osoby – Lehota na podanie žiadosti o zlúčenie rodiny – Plnoletá sestra osoby usilujúcej sa o zlúčenie rodiny, ktorá potrebuje trvalú pomoc svojich rodičov z dôvodu vážnej choroby – Potrebný účinok práva maloletého utečenca bez sprievodu na zlúčenie rodiny – Článok 7 ods. 1 – Článok 12 ods. 1 prvý a tretí pododsek – Možnosť podmieniť zlúčenie rodiny dodatočnými podmienkami“

Súdny dvor zasadajúci vo veľkej komore, na ktorý bol podaný návrh na začatie prejudiciálneho konania, spresnil podmienky oprávnenosti rodičov a vážne chorej plnoletej sestry maloletého

¹⁹⁸ Pozri článok 7 smernice 2001/55.

¹⁹⁹ Pozri článok 8 smernice 2001/55 v spojení s jej článkom 2 písm. g).

utečenca bez sprievodu, ktorý sa stal plnoletým v priebehu konania o zlúčení rodiny, na zlúčenie rodiny podľa smernice 2003/86²⁰⁰.

RI prišiel do Rakúska v roku 2015 ako maloletá osoba bez sprievodu a v januári 2017 mu bolo priznané postavenie utečenca. Tri mesiace a jeden deň po doručení tohto rozhodnutia, teda v čase, keď bol RI ešte maloletý, podali CR a GF, jeho rodičia, ako aj TY, jeho plnoletá sestra, ktorá trpí mozgovou obrnou, po prvýkrát na veľvyslanectve Rakúskej republiky v Sýrii žiadosti o vstup a pobyt na účely zlúčenia rodiny s RI. Tieto žiadosti boli zamietnuté právoplatným rozhodnutím z dôvodu, že RI sa stal plnoletým v priebehu konania o zlúčení rodiny.

V júli 2018 CR, GF a TY opätovne podali na Landeshauptmann von Wien (predseda vlády spolkovej krajiny Viedeň, Rakúsko) žiadosti o vstup a pobyt na účely zlúčenia rodiny s RI. Tieto žiadosti boli opäť zamietnuté z dôvodu, že neboli podané do troch mesiacov od okamihu, kedy bolo RI priznané postavenie utečenca.

Verwaltungsgericht Wien (Správny súd Viedeň, Rakúsko), na ktorý podali žalobu CR, GF a TY, sa rozhodol požiadať Súdny dvor o výklad smernice 2003/86. Vnútroštátny súd sa najmä pýtal, či podanie žiadosti o zlúčenie rodiny s maloletým utečencom bez sprievodu môže podliehať určitej lehote, ak utečenec dosiahne počas konania o zlúčenie rodiny plnoletosť. Vnútroštátny súd sa tiež pýtal na rozsah možnosti členských štátov požadovať, aby mal utečenec pre seba a svojich rodinných príslušníkov ubytovanie, zdravotné poistenie, ako aj dostatočné príjmy, ako je stanovené v smernici 2003/86²⁰¹ a prebraté do rakúskeho práva. Tento súd okrem toho uviedol, že rakúska právna úprava nestanovuje právo na zlúčenie rodiny pre sestru osoby usilujúcej sa o zlúčenie rodiny. Keďže však je TY úplne a trvalo odkázaná na pomoc svojich rodičov, rodičia sa nemôžu bez nej prisťahovať k svojmu synovi do Rakúska.

Posúdenie Súdnym dvorom

V prvom rade, pokiaľ ide o požiadavku stanovenú v rozsudku A a S²⁰², aby žiadosť o zlúčenie rodiny maloletého utečenca bez sprievodu s jeho rodičmi²⁰³ na základe článku 10 ods. 3 písm. a) smernice 2003/86 bola podaná do troch mesiacov od priznania postavenia utečenca maloletej osobe, Súdny dvor zdôraznil, že cieľom tejto lehoty je zabrániť riziku, že právo na zlúčenie rodiny možno uplatniť bez akéhokoľvek časového obmedzenia v situácii, keď sa utečenec stal plnoletým už v priebehu konania o azyle, a teda ešte pred podaním žiadosti o zlúčenie rodiny.

Takéto riziko však neexistuje, ak utečenec dosiahne plnoletosť počas konania o zlúčení rodiny. Okrem toho vzhľadom na cieľ článku 10 ods. 3 písm. a) smernice 2003/86, ktorým je podporovať zlúčenie maloletých utečencov bez sprievodu s ich rodičmi, aby sa im zabezpečila zvýšená ochrana, žiadosť o zlúčenie rodiny podľa tohto ustanovenia nemožno považovať za oneskorenú, ak bola podaná v čase, keď bol dotknutý utečenec ešte maloletý. Lehota na podanie takejto žiadosti teda nemôže začať plynúť predtým, ako dotknutý utečenec dosiahne plnoletosť. V dôsledku toho, pokiaľ je utečenec maloletou osobou, jeho rodičia môžu podať žiadosť o vstup a pobyt na účely zlúčenia rodiny s ním bez toho, aby boli povinní dodržať stanovenú lehotu.

V druhom rade Súdny dvor uviedol, že z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že TY z dôvodu svojej choroby je úplne a trvalo odkázaná na materiálnu pomoc svojich rodičov, ktorí ju teda nemôžu nechať samu v Sýrii. Za týchto podmienok, ak by TY nebolo priznané právo na zlúčenie rodiny s RI

²⁰⁰ Smernica Rady 2003/86/ES z 22. septembra 2003 o práve na zlúčenie rodiny (Ú. v. EÚ L 251, 2003, s. 12; Mim. vyd. 19/006, s. 224).

²⁰¹ Pozri článok 7 ods. 1 a článok 12 ods. 1 tretí pododsek smernice 2003/86.

²⁰² Rozsudok z 12. apríla 2018, A a S (C-550/16, [EU:C:2018:248](#), bod 61).

²⁰³ Podľa článku 10 ods. 3 písm. a) smernice 2003/86 „najbližší príbuzní v priamej vzostupnej línii“.

súčasne s jej rodičmi, RI by bol fakticky zbavený svojho práva na zlúčenie rodiny so svojimi rodičmi. Takýto výsledok by bol nezlučiteľný s bezpodmienečnou povahou tohto práva a spochybnil by jeho potrebný účinok, čo by bolo v rozpore tak s cieľom článku 10 ods. 3 písm. a) smernice 2003/86, ako aj s požiadavkami vyplývajúcimi z článku 7 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“), ktorý sa týka rešpektovania súkromného a rodinného života, a z článku 24 ods. 2 a 3 Charty²⁰⁴ týkajúceho sa práv dieťaťa, ktoré je uvedená smernica povinná zaručiť.

Z toho vyplýva, že vzhľadom na výnimočné okolnosti veci samej potrebný účinok práva RI na zlúčenie rodiny so svojimi rodičmi a dodržiavanie uvedených ustanovení Charty vyžadujú, aby povolenie na vstup a pobyt v Rakúsku bolo udelené aj dospelaj sestre RI, ktorá potrebuje trvalú pomoc svojich rodičov z dôvodu vážnej choroby.

V poslednom rade vzhľadom na smernicu 2003/86 a vyššie uvedené základné práva Súdny dvor dospel k záveru, že členský štát nemôže na to, aby maloletý utečenec bez sprievodu mohol využiť právo na zlúčenie rodiny so svojimi rodičmi podľa článku 10 ods. 3 písm. a) smernice 2003/86, požadovať, aby tento utečenec alebo jeho rodičia mali v zmysle článku 7 ods. 1 tejto smernice ubytovanie, zdravotné poistenie, ako aj trvalé, pravidelné a dostatočné príjmy, a to bez ohľadu na to, či bola žiadosť o zlúčenie rodiny podaná do troch mesiacov od priznania postavenia utečenca.²⁰⁵

Je totiž prakticky nemožné, aby maloletý utečenec bez sprievodu tieto podmienky spĺňal. Rovnako je pre rodičov takejto maloletej osoby mimoriadne ťažké splniť tieto podmienky ešte predtým, ako sa k svojmu dieťaťu do dotknutého členského štátu prisťahujú. Ak by teda možnosť zlúčenia rodiny maloletých utečencov bez sprievodu s ich rodičmi závisela od dodržania týchto podmienok, viedlo by to v skutočnosti k zbaveniu týchto maloletých osôb ich práva na takéto zlúčenie.

Okrem toho, keďže potrebný účinok práva RI na zlúčenie rodiny so svojimi rodičmi vyžaduje vzhľadom na situáciu TY udelenie povolenia na vstup a pobyt aj TY, dotknutý členský štát nemôže požadovať ani to, aby RI alebo jeho rodičia spĺňali podmienky stanovené v článku 7 ods. 1 tejto smernice, pokiaľ ide o vážne chorú sestru tohto maloletého utečenca.

Rozsudok z 29. júla 2024 (veľká komora), CU a ND (Sociálna pomoc – nepriama diskriminácia) (C-112/22 a C-223/22, [EU:C:2024:636](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Postavenie štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sú osobami s dlhodobým pobytom – Smernica 2003/109/ES – Článok 11 ods. 1 písm. d) – Rovnaké zaobchádzanie – Opatrenia sociálneho zabezpečenia, sociálnej pomoci a sociálnej ochrany – Podmienka pobytu v trvaní minimálne desiatich rokov, z čoho posledné dva roky nepretržite – Nepriama diskriminácia“

Súdny dvor sa na základe návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Tribunale di Napoli (súd v Neapole, Taliansko), vyjadril k zásade rovnakého zaobchádzania so štátnymi príslušníkmi tretích krajín, ktorí sú osobami s dlhodobým pobytom, a s vlastnými štátnymi príslušníkmi, stanovenej v článku 11 smernice 2003/109²⁰⁶, a konkrétnejšie k otázke, či prístup k opatreniu sociálneho zabezpečenia, sociálnej pomoci alebo sociálnej ochrany v zmysle tohto článku 11 ods. 1 písm. d) môže podliehať podmienke pobytu v dotknutom členskom štáte v trvaní najmenej desať rokov, z čoho posledné dva roky nepretržite.

²⁰⁴ Povinnosť zohľadniť najlepší záujem dieťaťa a uznať potrebu dieťaťa pravidelne udržiavať osobné vzťahy s obidvoma svojimi rodičmi.

²⁰⁵ Podľa článku 12 ods. 1 tretieho pododseku smernice 2003/86 členské štáty môžu požadovať od utečenca, aby splnil požiadavky uvedené v článku 7 ods. 1, ak sa žiadosť o zlúčenie rodiny nepodá v tejto lehote.

²⁰⁶ Smernica Rady 2003/109/ES z 25. novembra 2003 o právnom postavení štátnych príslušníkov tretích krajín, ktoré sú osobami s dlhodobým pobytom (Ú. v. EÚ L 16, 2004, s. 44; Mim. vyd. 19/006, s. 272).

V roku 2020 CU a ND, ktoré sú štátnymi príslušníkmi tretích krajín a osobami s dlhodobým pobytom v Taliansku, požiadali o priznanie „príjmu z občianstva“, ktorý je sociálnou dávkou určenou na zabezpečenie životného minima. Následne boli trestne stíhané za to, že vo svojich žiadostiach nepravdivo potvrdili, že spĺňajú podmienky na priznanie tejto dávky, a to vrátane podmienky, že mali v Taliansku pobyt v trvaní najmenej desiatich rokov, z čoho posledné dva roky nepretržite.

V tejto súvislosti sa súd v Neapole zamýšľal nad súladom tejto podmienky priznania, ktorá sa vzťahuje aj na talianskych štátnych príslušníkov, s právom Únie. Tento súd sa domnieval, že táto požiadavka zavádza menej priaznivé zaobchádzanie so štátnymi príslušníkmi tretích krajín, vrátane tých, ktorí sú držiteľmi povolenia na dlhodobý pobyt, v porovnaní s vlastnými štátnymi príslušníkmi.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor v prvom rade pripomenul, že ak ustanovenie práva Únie, akým je článok 11 ods. 1 písm. d) smernice 2003/109, výslovne odkazuje na vnútroštátnu právnu úpravu, Súdnemu dvoru neprináleží poskytnúť dotknutým pojmom autonómny a jednotný význam v zmysle práva Únie. Z neexistencie autonómneho a jednotného významu pojmov sociálne zabezpečenie, sociálna pomoc a sociálna ochrana v zmysle práva Únie a z odkazu na vnútroštátne právo obsiahnutého v tomto ustanovení, ktorý sa týka uvedených pojmov, však nemožno vyvodiť, že by členské štáty mohli narušiť potrebný účinok smernice 2003/109 pri uplatnení zásady rovnakého zaobchádzania stanovenej v tomto ustanovení. Okrem toho členské štáty musia pri určovaní opatrení sociálneho zabezpečenia, sociálnej pomoci a sociálnej ochrany, ktoré sú vymedzené v ich vnútroštátnych právnych predpisoch, rešpektovať práva a dodržiavať zásady stanovené Chartou základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“), predovšetkým tie, ktoré sú uvedené v článku 34.

Keďže článok 34 Charty, ako aj článok 11 ods. 1 písm. d) smernice 2003/109 odkazujú na vnútroštátne právo, prináleží vnútroštátnemu súdu, aby určil, či „príjem z občianstva“, o ktorý ide vo veci samej, predstavuje sociálnu dávku, ktorá patrí medzi dávky uvedené v tejto smernici.

Súdny dvor následne zdôraznil, že systém zavedený smernicou 2003/109 podmieňuje získanie postavenia osoby s dlhodobým pobytom, ktoré sa priznáva na základe tejto smernice, osobitným konaním a okrem toho povinnosťou splniť určité podmienky, medzi ktoré patrí požiadavka oprávneného a nepretržitého pobytu na vnútroštátnom území v trvaní piatich rokov. Keďže postavenie osoby s dlhodobým pobytom zodpovedá najvyššej úrovni integrácie štátneho príslušníka tretej krajiny, odôvodňuje, aby mu bolo zaručené rovnaké zaobchádzanie ako so štátnymi príslušníkmi hostiteľského členského štátu, predovšetkým pokiaľ ide o sociálne zabezpečenie, sociálnu pomoc a sociálnu ochranu.

Pokiaľ ide o podmienku pobytu, o ktorú ide vo veci samej, Súdny dvor dospel k záveru, že podmienka pobytu v trvaní desiatich rokov, z čoho posledné dva roky nepretržite, je v rozpore s článkom 11 ods. 1 písm. d) smernice 2003/109.

V prvom rade rozdielne zaobchádzanie so štátnymi príslušníkmi tretích krajín, ktorí sú osobami s dlhodobým pobytom, a s vlastnými štátnymi príslušníkmi, ktoré je dôsledkom skutočnosti, že vnútroštátna právna úprava stanovuje takúto podmienku pobytu, predstavuje nepriamu diskrimináciu. Táto podmienka sa dotýka hlavne cudzích štátnych príslušníkov, medzi ktorých patria okrem iného štátni príslušníci tretích krajín, ale tiež záujmov talianskych štátnych príslušníkov, ktorí sa po určitom období pobytu v inom členskom štáte vrátia do Talianska. Opatrenie totiž možno považovať za nepriamu diskrimináciu bez toho, aby bolo potrebné, aby malo za dôsledok zvýhodnenie všetkých vlastných štátnych príslušníkov alebo znevýhodnenie len štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sú osobami s dlhodobým pobytom, a nie vlastných štátnych príslušníkov.

V druhom rade je takáto diskriminácia v zásade zakázaná, pokiaľ nie je objektívne odôvodnená.

Platí však, že článok 11 ods. 2 smernice 2003/109 taxatívne stanovuje situácie, v ktorých sa členské štáty – z hľadiska aspektu pobytu – môžu odchýliť od rovnakého zaobchádzania so štátnymi príslušníkmi tretích krajín, ktorí sú osobami s dlhodobým pobytom, a s vlastnými štátnymi príslušníkmi. Nad rámec týchto situácií tak rozdielne zaobchádzanie s týmito dvomi kategóriami štátnych príslušníkov samo osebe predstavuje porušenie článku 11 ods. 1 písm. d) tejto smernice.

Konkrétne platí, že rozdielne zaobchádzanie so štátnymi príslušníkmi tretích krajín, ktorí sú osobami s dlhodobým pobytom, a so štátnymi príslušníkmi dotknutého členského štátu nemôže byť odôvodnené skutočnosťou, že sa nachádzajú v odlišnej situácii z dôvodu ich príslušných väzieb s týmto členským štátom.

Obdobie oprávneného a nepretržitého pobytu v trvaní piatich rokov, ktoré je stanovené v smernici 2003/109 na účely toho, aby bolo možné získať postavenie osoby s dlhodobým pobytom, totiž svedčí o tom, že sa „osoba v krajine usadila“. Treba ho teda považovať za dostatočné na to, aby takáto osoba po získaní postavenia osoby s dlhodobým pobytom mala právo na rovnaké zaobchádzanie ako s vlastnými štátnymi príslušníkmi, predovšetkým pokiaľ ide o sociálne zabezpečenie, sociálnu pomoc a sociálnu ochranu, v súlade s článkom 11 ods. 1 písm. d) uvedenej smernice.

Členský štát preto nemôže jednostranne predĺžiť obdobie pobytu vyžadované na to, aby takáto osoba s dlhodobým pobytom mohla požívať právo zaručené týmto ustanovením.

Napokon, pokiaľ ide o trestnoprávnú sankciu stanovenú vnútroštátnou právnou úpravou v prípade nepravdivého vyhlásenia v súvislosti s podmienkami prístupu k predmetnej sociálnej dávke, Súdny dvor pripomenul, že vnútroštátny sankčný mechanizmus nie je zlučiteľný s ustanoveniami smernice 2003/109 vtedy, pokiaľ je uložený na zabezpečenie dodržiavania povinnosti, ktorá samotná nie je v súlade s týmito ustanoveniami.

Vzhľadom na vyššie uvedené Súdny dvor rozhodol tak, že článok 11 ods. 1 písm. d) smernice 2003/109 v spojení s článkom 34 Charty bráni právnej úprave členského štátu, ktorá prístup k opatreniu sociálneho zabezpečenia, sociálnej pomoci alebo sociálnej ochrany v prípade štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sú osobami s dlhodobým pobytom, podmieňuje splnením podmienky – ktorá sa vzťahuje aj na štátnych príslušníkov tohto členského štátu –, aby mali v uvedenom členskom štáte pobyť v trvaní aspoň desať rokov, z čoho posledné dva roky nepretržite, a ktorá postihuje trestnoprávnou sankciou akékoľvek nepravdivé vyhlásenie týkajúce sa tejto podmienky pobytu.

3. Hraničné kontroly

Rozsudok z 21. marca 2024 (veľká komora), Landeshauptstadt Wiesbaden (C-61/22, [EU:C:2024:251](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Nariadenie (EÚ) 2019/1157 – Posilnenie bezpečnosti preukazov totožnosti občanov Európskej únie – Platnosť – Právny základ – Článok 21 ods. 2 ZFEÚ – Článok 77 ods. 3 ZFEÚ – Nariadenie (EÚ) 2019/1157 – Článok 3 ods. 5 – Povinnosť členských štátov vložiť do pamäťového média preukazov totožnosti dva odtlačky prstov v interoperabilných digitálnych formátoch – Článok 7 Charty základných práv Európskej únie – Rešpektovanie súkromného a rodinného života – Článok 8 Charty základných práv Európskej únie – Ochrana osobných údajov – Nariadenie (EÚ) 2016/679 – Článok 35 – Povinnosť vykonať posúdenie vplyvu na ochranu údajov – Zachovanie časových účinkov nariadenia vyhláseného za neplatné“

Súdny dvor zasadajúci vo veľkej komore, na ktorý podal Verwaltungsgericht Wiesbaden (Správny súd Wiesbaden, Nemecko) návrh na začatie prejudiciálneho konania, vyhlásil nariadenie 2019/1157²⁰⁷ o posilnení zabezpečenia preukazov totožnosti občanov Únie, za neplatné, keďže bolo prijaté na nesprávnom právnom základe. Konštatoval pritom, že povinné vloženie dvoch odtlačkov prstov do preukazov totožnosti, ktoré sa v tomto nariadení stanovuje, je v súlade najmä so základnými právami na súkromie a ochranu osobných údajov. Súdny dvor teda zachoval jeho účinky, až kým nadobudne účinnosť nové nariadenie založené na vhodnom osobitnom právnom základe, ktoré ho má nahradiť.

V novembri 2021 žalobca vo veci samej požiadal mesto Wiesbaden²⁰⁸ o vydanie nového preukazu totožnosti, pričom žiadal, aby tento preukaz neobsahoval jeho odtlačky prstov. Mesto Wiesbaden zamietlo uvedenú žiadosť najmä z dôvodu, že od 2. augusta 2021 je vloženie dvoch odtlačkov prstov do pamäťového média preukazov totožnosti povinné podľa ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré v podstate preberá článok 3 ods. 5 nariadenia 2019/1157.

Dňa 21. decembra 2021 podal žalobca vo veci samej na vnútroštátny súd žalobu proti rozhodnutiu mesta Wiesbaden, ktorou sa domáhal, aby sa mestu Wiesbaden nariadilo vydať mu preukaz totožnosti bez toho, aby mu boli odobraté odtlačky prstov.

Vnútroštátny súd vzhľadom na pochybnosti o zákonnosti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, keďže samotná platnosť nariadenia 2019/1157 bola spochybniteľná, prerušil konanie a položil Súdnemu dvoru otázku, či je toto nariadenie neplatné z dôvodu, že po prvé bolo nesprávne prijaté na základe článku 21 ods. 2 ZFEÚ namiesto článku 77 ods. 3 ZFEÚ, po druhé je v rozpore so všeobecným nariadením o ochrane údajov²⁰⁹ a po tretie porušuje články 7 a 8 Charty základných práv Európskej únie²¹⁰.

Posúdenie Súdnym dvorom

O prvom dôvode neplatnosti založenom na použití nesprávneho právneho základu

Pokiaľ ide o pôsobnosť článku 21 ods. 2 ZFEÚ a článku 77 ods. 3 ZFEÚ, Súdny dvor uviedol, že právomoc priznaná Únii prvým z týchto dvoch ustanovení na prijatie ustanovení potrebných na uľahčenie výkonu práva občanov Únie na slobodný pohyb a pobyt na území členských štátov²¹¹ sa Únii priznáva s výhradou potrebných právomocí stanovených na tento účel Zmluvami. Článok 77 ods. 3 ZFEÚ²¹² pritom výslovne stanovuje takéto potrebné právomoci v súvislosti s prijímaním ustanovení týkajúcich sa cestovných pasov, preukazov totožnosti, povolení na pobyt alebo iných obdobných dokladov vydaných občanom Únie na účely uľahčenia výkonu práva na slobodný pohyb a pobyt.

²⁰⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1157 z 20. júna 2019 o posilnení zabezpečenia preukazov totožnosti občanov Únie a dokladov o pobyte vydávaných občanom Únie a ich rodinným príslušníkom vykonávajúcim svoje právo na voľný pohyb (Ú. v. EÚ L 188, 2019, s. 67).

²⁰⁸ Landeshauptstadt Wiesbaden (mesto Wiesbaden, hlavné mesto spolkovej krajiny, Nemecko).

²⁰⁹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady EÚ 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 2016, s. 1, ďalej len „GDPR“).

²¹⁰ Ďalej len „Charta“. Tieto ustanovenia sa týkajú konkrétne rešpektovania súkromného a rodinného života a ochrany osobných údajov.

²¹¹ Právo uvedené v článku 20 ods. 2 písm. a) ZFEÚ. Ďalej len „právo na slobodný pohyb a pobyt“.

²¹² V zmysle tohto ustanovenia „ak by sa ukázalo, že činnosť Únie je nevyhnutná na uľahčenie vykonávania práva uvedeného v článku 20 ods. 2 písm. a), a ak zmluvy inak na tento účel neustanovujú potrebné právomoci, môže Rada v súlade s mimoriadnym legislatívnym postupom prijať ustanovenia o cestovných pasoch, preukazoch totožnosti, povoleniach na pobyt alebo iných obdobných dokladoch. Rada sa uznáva za jednomyselnú po konzultácii s Európskym parlamentom“.

Je pravda, že toto druhé ustanovenie patrí do hlavy ZFEÚ venovanej priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti a do kapitoly s názvom „Politiky vzťahujúce sa na hraničné kontroly, azyl a prisťahovalectvo“. Z článku 77 ods. 1 ZFEÚ však vyplýva, že Únia tvorí politiku s cieľom zabezpečiť absenciu akýchkoľvek kontrol osôb bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť pri prekročení vnútorných hraníc, zabezpečiť kontrolu osôb a účinné monitorovanie prekračovania vonkajších hraníc, ako aj postupne zaviesť integrovaný systém riadenia týchto hraníc. Ustanovenia²¹³ uvedené v článku 77 ods. 3 ZFEÚ sú pritom neoddeliteľnou súčasťou takejto politiky Únie. Pokiaľ totiž ide o občanov Únie, tieto dokumenty im umožňujú najmä preukázať ich postavenie osôb majúcich právo na slobodný pohyb a pobyt, a teda vykonávať toto právo. Článok 77 ods. 3 ZFEÚ preto môže odôvodniť prijatie opatrení týkajúcich sa uvedených dokumentov, ak sa takéto opatrenie javí ako nevyhnutné na uľahčenie výkonu práva na slobodný pohyb a pobyt.

Tento výklad pôsobnosti článku 77 ods. 3 ZFEÚ nie je vyvrátený ani historickým vývojom v Zmluvách v oblasti právomoci Únie prijímať opatrenia týkajúce sa najmä cestovných pasov a preukazov totožnosti, ani tým, že toto ustanovenie stanovuje, že sa uplatňuje, „ak zmluvy inak na tento účel neustanovujú potrebné právomoci“.

V tejto súvislosti Súdny dvor na jednej strane uviedol, že je pravda, že Lisabonská zmluva zrušila ustanovenie²¹⁴, ktoré výslovne vylučovalo možnosť normotvorcu Únie použiť článok 18 ods. 2 ES (teraz článok 21 ods. 2 ZFEÚ) ako právny základ na prijatie najmä „ustanovení o cestovných pasoch [a] preukazoch totožnosti“. Zároveň však táto Zmluva v článku 77 ods. 3 ZFEÚ výslovne zverila Únii potrebné právomoci v tejto oblasti, pričom prijatie opatrení v uvedenej oblasti podriadila mimoriadnemu legislatívnemu postupu, a najmä jednomyseľnému schváleniu v Rade.

Za týchto podmienok z uvedeného zrušenia nemožno vyvodiť, že odteraz je možné prijať ustanovenia o cestovných pasoch, preukazoch totožnosti na základe článku 21 ods. 2 ZFEÚ. Naopak z historického vývoja vyplýva, že autori Zmlúv chceli článkom 77 ods. 3 ZFEÚ zveriť Únii špecifickejšiu právomoc na prijatie takýchto ustanovení, ktorých cieľom je uľahčiť výkon práva na slobodný pohyb a pobyt, než je všeobecnejšia právomoc stanovená v článku 21 ods. 2 ZFEÚ.

Na druhej strane Súdny dvor vyložil údaj, podľa ktorého sa článok 77 ods. 3 ZFEÚ uplatňuje, „ak zmluvy inak na tento účel neustanovujú potrebné právomoci“, v tom zmysle, že takto uvedenými potrebnými právomocami nie sú právomoci zverené ustanovením so všeobecnejšou pôsobnosťou, akým je článok 21 ods. 2 ZFEÚ, ale ešte špecifickejším ustanovením.

Súdny dvor z toho vyvodil, že nariadenie 2019/1157 mohlo byť prijaté na základe článku 21 ods. 2 ZFEÚ len pod podmienkou, že hlavný alebo prevažujúci cieľ alebo zložka tohto nariadenia nepatrí do osobitnej pôsobnosti článku 77 ods. 3 ZFEÚ, ktorý sa na účely uľahčenia výkonu práva na slobodný pohyb a pobyt týka vydávania cestovných pasov, preukazov totožnosti, povolení na pobyt alebo iných obdobných dokladov.

Z cieľa a hlavných zložiek nariadenia 2019/1157 pritom vyplýva, že toto nariadenie patrí do osobitnej pôsobnosti článku 77 ods. 3 ZFEÚ. Normotvorca Únie teda tým, že toto nariadenie prijal na základe článku 21 ods. 2 ZFEÚ a v súlade s riadnym legislatívnym postupom, použil nesprávny právny základ, čo môže mať za následok neplatnosť uvedeného nariadenia.

O druhom dôvode neplatnosti založenom na porušení článku 35 ods. 10 GDPR

Súdny dvor poukázal na to, že nariadenie 2019/1157 nevykonáva žiadnu operáciu uplatňovanú na osobné údaje, ale len stanovuje, že členské štáty vykonávajú určité spracúvanie v prípade žiadosti

²¹³ Konkrétne ustanovenia o cestovných pasoch a preukazoch totožnosti, povoleniach na pobyt alebo iných obdobných dokladoch (ďalej len „ustanovenia o cestovných pasoch a preukazoch totožnosti“).

²¹⁴ Predtým stanovené v článku 18 ods. 3 ES.

o preukaz totožnosti, a konštatoval, že článok 35 ods. 1 GDPR²¹⁵ sa nemal uplatniť pri prijímaní nariadenia 2019/1157. Keďže článok 35 ods. 10 GDPR zavádza výnimku z tohto posledného uvedeného ustanovenia, prijatie nariadenia 2019/1157 teda nemohlo byť v rozpore s uvedeným článkom 35 ods. 10.

O treťom dôvode neplatnosti založenom na porušení článkov 7 a 8 Charty

V prvom rade Súdny dvor uviedol, že povinnosť vložiť dva úplné odtlačky prstov do pamäťového média preukazov totožnosti vydaných členskými štátmi stanovená v článku 3 ods. 5 nariadenia 2019/1157 predstavuje obmedzenie tak práva na rešpektovanie súkromného života, ako aj práva na ochranu osobných údajov, ktoré sú zakotvené v článkoch 7 a 8 Charty.²¹⁶ Okrem toho táto povinnosť zahŕňa predchádzajúce vykonanie dvoch po sebe nasledujúcich spracovateľských operácií osobných údajov, a to odobratie uvedených odtlačkov od dotknutej osoby, a potom ich dočasné uchovávanie na účely personalizácie preukazov totožnosti, ktoré tiež predstavujú obmedzenia práv zverených v článkoch 7 a 8 Charty.

V druhom rade Súdny dvor skúmal, či sú predmetné obmedzenia odôvodnené a primerané.

V tejto súvislosti na jednej strane zastával názor, že predmetné obmedzenia spĺňajú zásadu zákonnosti a nezasahujú do podstaty základných práv zakotvených v článkoch 7 a 8 Charty.

Na druhej strane, pokiaľ ide o zásadu proporcionality, Súdny dvor po prvé spresnil, že predmetné opatrenie sleduje viacero cieľov všeobecného záujmu uznaných Úniou, a to boj proti výrobe falošných preukazov totožnosti a krádežiam totožnosti, ako aj zabezpečenie interoperability systémov overovania, a že je vhodné na dosiahnutie týchto cieľov. Vloženie odtlačkov prstov do preukazov totožnosti totiž sťažuje výrobu falošných preukazov totožnosti. Umožňuje tiež spoľahlivo overiť pravosť preukazu totožnosti a totožnosť držiteľa preukazu, čím sa znižuje riziko podvodu. Pokiaľ ide o cieľ interoperability systémov overovania preukazov totožnosti, použitie úplných odtlačkov prstov umožňuje zabezpečiť zlučiteľnosť všetkých automatizovaných systémov identifikácie odtlačkov prstov používaných členskými štátmi, aj keď takéto systémy nevyhnutne nevyužívajú rovnaký mechanizmus identifikácie.

Po druhé Súdny dvor rozhodol, že predmetné obmedzenia rešpektujú hranice toho, čo je striktné nevyhnutné na dosiahnutie sledovaných cieľov.

Pokiaľ totiž ide o samotnú zásadu vložiť odtlačky prstov do pamäťového média preukazov totožnosti, ide o spoľahlivý a účinný prostriedok na to, aby sa s istotou zistila totožnosť osoby. Konkrétnejšie samotné vloženie podoby tváre predstavuje menej účinný prostriedok identifikácie než vloženie dvoch odtlačkov prstov navyše k tejto podobe, pretože anatomické vlastnosti tváre je možné zmeniť rôznymi faktormi. Postup, ktorý sa používa na odobratie týchto odtlačkov, je okrem toho jednoduchý.

Pokiaľ ide o vloženie dvoch úplných odtlačkov prstov, a nielen niektorých charakteristických bodov týchto odtlačkov, okrem toho, že táto druhá možnosť by nepredstavovala rovnaké záruky ako úplný odtlačok, je vloženie úplného odtlačku potrebné aj na zabezpečenie interoperability systémov overovania dokladov totožnosti. Členské štáty totiž používajú rôzne technológie identifikácie odtlačkov prstov. Ak by sa do pamäťového média preukazu totožnosti vložili len niektoré charakteristické body odtlačku prstov, ohrozilo by to dosiahnutie cieľa interoperability.

²¹⁵ Toto ustanovenie stanovuje povinnosť pre prevádzkovateľa osobných údajov, ktoré môžu predstavovať vysoké riziko pre práva a slobody fyzických osôb, vykonať pred spracúvaním posúdenie vplyvu plánovaných spracovateľských operácií na ochranu osobných údajov.

²¹⁶ Tieto obmedzenia výkonu základných práv zaručených v článkoch 7 a 8 Charty budú ďalej označované ako „predmetné obmedzenia“ a povinnosť vložiť dva úplné odtlačky prstov do pamäťového média preukazov totožnosti bude ďalej označovaná ako „predmetné opatrenie“.

Po tretie Súdny dvor konštatoval, že vzhľadom na povahu predmetných údajov, povahu a spôsoby spracovateľských operácií, ako aj stanovené ochranné mechanizmy, nie sú obmedzenia základných práv zakotvených v článkoch 7 a 8 Charty natoľko závažné, že by boli neprimerané vo vzťahu k významu sledovaných cieľov, ale že predmetné opatrenie je naopak založené na vyváženom posúdení medzi cieľmi, ktoré sleduje, na jednej strane a dotknutými základnými právami na druhej strane.

X. Justičná spolupráca v trestných veciach

1. Európsky zatykač²¹⁷

Rozsudok z 29. júla 2024, Breian (C-318/24 PPU, [EU:C:2024:658](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Justičná spolupráca v trestných veciach – Európsky zatykač – Rámcové rozhodnutie 2002/584/SVV – Odovzdanie vyžiadaných osôb súdnym orgánom vydávajúcim zatykač – Dodržiavanie základných práv – Systémové alebo všeobecné nedostatky týkajúce sa nezávislosti súdnictva členského štátu vydávajúceho zatykač – Nedostatky súvisiace s absenciou dôkazu o zložení prísahy sudcov – Zákaz neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania – Podmienky pozbavenia osobnej slobody v členskom štáte vydávajúcom zatykač – Posúdenie vykonávajúcim súdnym orgánom – Odmietnutie vykonať európsky zatykač vykonávajúcim súdnym orgánom – Účinky tohto odmietnutia pre vykonávajúci súdny orgán iného členského štátu“

Súdny dvor v rámci naliehavého prejudiciálneho konania vedeného na základe prejudiciálneho návrhu, ktorý mu predložil Curtea de Apel Braşov (Odvolací súd Braşov, Rumunsko), spresnil svoju judikatúru týkajúcu sa dôvodu nevykonať európsky zatykač (EZ) v súvislosti s rizikom porušenia základných práv dotknutej osoby v prípade jej odovzdania rumunským orgánom.

Dňa 17. decembra 2020 Curtea de Apel Braşov (Odvolací súd Braşov, Rumunsko) vydal EZ na P. P. R. na účely výkonu trestu odňatia slobody. V roku 2022 bol P. P. R. zatknutý vo Francúzsku, nebol však odovzdaný rumunským orgánom. Cour d'appel de Paris (Odvolací súd Paríž, Francúzsko) rozsudkom z 29. novembra 2023 odmietol vykonať EZ z dôvodu existencie rizika porušenia základného práva na spravodlivý proces na nezávislom a nestrannom súde zriadenom zákonom.²¹⁸ Podľa tohto súdu existujú systémové a všeobecné nedostatky ovplyvňujúce súdnictvo v Rumunsku vzhľadom na to, že nie je isté miesto uchovávanía zápisníc o zložení prísahy sudcov, čo vyvoláva pochybnosti o zákonnom zložení súdov v tomto členskom štáte. Okrem toho v tejto veci nemožno nájsť zápisnicu o zložení prísahy sudcu senátu, ktorý uložil trest odňatia slobody, zatiaľ čo iný sudca toho istého senátu zložil prísahu len pri svojom vymenovaní do funkcie prokurátora. Navyše odbor sťažností Komisie pre kontrolu spisov Interpolu (CCF) prijal rozhodnutie o vymazaní oznámenia o vyhlásení medzinárodného pátrania po P. P. R. z databázy Interpolu z dôvodu, že údaje, ktoré sa týkajú P. P. R., nespĺňajú predpisy Interpolu v oblasti spracovania osobných údajov. To poukázalo na existenciu vážnych obáv, najmä pokiaľ ide o dodržiavanie základných práv v konaní, ktoré sa vedie proti P. P. R. v Rumunsku.

Dňa 29. apríla 2024 bol P. P. R. zatknutý na Malte na základe EZ, ktorý bol naňho vydaný. V ten istý deň vykonávajúcí maltský orgán požiadal vnútroštátny súd o ďalšie informácie a spresnil, že P. P. R. sa odvolal na rozsudok Cour d'appel de Paris (Odvolací súd Paríž) z 29. novembra 2023.

Následne 20. mája 2024 maltský súd rozhodol, že neodovzdá P. P. R. rumunským orgánom, lebo sa domnieval, že na základe informácií o podmienkach pozbavenia osobnej slobody v Rumunsku, ktoré má k dispozícii, nemôže dospieť k záveru, že bude dodržaný zákaz neľudského a ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu stanovený v článku 4 Charty, ak by mal byť P. P. R. odovzdaný týmto orgánom.

²¹⁷ V rámci tohto oddielu je potrebné uviesť aj nasledujúci rozsudok: rozsudok z 29. júla 2024 (veľká komora), **Alchaster** (C-202/24, [EU:C:2024:649](#)), uvedený v oddiele XIX. 2 „Obsah a rozsah“.

²¹⁸ Toto právo je zakotvené v článku 47 druhom odseku Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).

Za týchto podmienok vnútroštátny súd rozhodol položiť Súdnemu dvoru niekoľko otázok, ktoré sa v podstate týkali v prvom rade účinkov rozhodnutia vykonávajúceho orgánu odmietnuť vykonať EZ na iné vykonávajúce orgány a orgán vydávajúci EZ, ďalej dôvodov, na základe ktorých francúzsky a maltský vykonávajúci orgán rozhodli o odmietnutí vykonať EZ vydaný orgánom vydávajúcim EZ, a napokon povinnosti tohto súdu obrátiť sa po takomto odmietnutí na Súdny dvor s prejudiciálnym návrhom, ako aj jeho práva zúčastniť sa na konaní na súdnom orgáne vykonávajúcom EZ.

Posúdenie Súdnym dvorom

V prvom rade, čo sa týka účinkov rozhodnutia o odmietnutí vykonať EZ na iné vykonávajúce orgány, Súdny dvor poukázal na to, že rámcové rozhodnutie o EZ²¹⁹ neupravuje možnosť alebo povinnosť vykonávajúceho orgánu členského štátu odmietnuť vykonať EZ len z toho dôvodu, že jeho vykonanie bolo odmietnuté vykonávajúcim orgánom iného členského štátu, bez toho, aby sám preskúmal existenciu dôvodu na jeho nevykonanie. Vykonávajúci orgán členského štátu teda nie je povinný odmietnuť vykonať EZ, ak vykonávajúci orgán iného členského štátu ho predtým odmietol vykonať z dôvodu, že v prípade odovzdania dotknutej osoby by hrozilo porušenie základného práva na spravodlivý proces. V rámci svojho vlastného preskúmania existencie dôvodu nevykonať EZ však tento orgán musí zohľadniť dôvody, ktorými je podložené rozhodnutie o odmietnutí, ktoré prijal prvý vykonávajúci súdny orgán.

Pokiaľ ide o účinky tohto rozhodnutia na orgán vydávajúci EZ, Súdny dvor uviedol, že rámcové rozhodnutie 2002/584 nevylučuje možnosť tohto orgánu ponechať v platnosti žiadosť o odovzdanie osoby na základe EZ napriek odmietnutiu vykonať EZ. Hoci orgán vydávajúci EZ nie je po takomto odmietnutí povinný zrušiť EZ, ktorý vydal, rozhodnutie o odmietnutí ho vykonať napriek všetkému musí podnecovať k obozretnosti. Najmä ak nenastala zmena okolností, nemôže ponechať v platnosti EZ v prípade, že vykonávajúci súdny orgán dôvodne odmietol²²⁰ vyhovieť EZ z dôvodu skutočného rizika porušenia základného práva na spravodlivý proces. Naproti tomu, ak nehrozí takéto riziko, najmä po tom, ako došlo k zmene okolností, samotná skutočnosť, že vykonávajúci orgán odmietol vykonať daný EZ, nemôže brániť tomu, aby súdny orgán, ktorý ho vydal, ponechal tento EZ v platnosti. Tomuto orgánu navyše prináleží, aby preskúmal, či je vzhľadom na osobitné okolnosti tejto veci ponechanie tohto EZ v platnosti primerané.

V druhom rade, čo sa týka dôvodov, ktorými sú podložené rozhodnutia francúzskeho a maltského orgánu o odmietnutí vykonať sporný EZ, Súdny dvor po prvé pripomenul, že s cieľom určiť existenciu skutočného rizika porušenia základného práva na spravodlivý proces z dôvodu systematických alebo všeobecných nedostatkov vo fungovaní súdneho systému členského štátu vydávajúceho EZ musí vykonávajúci orgán založiť svoje preskúmanie na objektívnych, spoľahlivých, presných a náležite aktualizovaných informáciách týkajúcich sa fungovania tohto systému a súčasne na konkrétnej a presnej analýze individuálnej situácie vyžadanej osoby. Rozhodnutie CCF, ktoré odkazuje na postavenie osoby, na ktorú bol vydaný EZ²²¹, nemôže teda stačiť na odôvodnenie odmietnutia vykonať tento EZ. Vykonávajúci súdny orgán však môže zohľadniť takéto rozhodnutie, aby rozhodol, či je potrebné odmietnuť vykonanie EZ.

Po druhé Súdny dvor konštatoval, že súdny orgán vykonávajúci EZ, ktorý bol vydaný na účely výkonu trestu, nemôže odmietnuť vykonanie tohto EZ z dôvodu, že zápisnicu o zložení prísahy sudcu, ktorý uložil tento trest, nemožno nájsť, alebo na základe okolností, že iný sudca toho istého senátu zložil

²¹⁹ Rámcové rozhodnutie Rady 2002/584/SVV z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi (Ú. v. ES L 190, 2002, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 34), zmenené rámcovým rozhodnutím Rady 2009/299/SVV z 26. februára 2009 (Ú. v. EÚ L 81, 2009, s. 24) (ďalej len „rámcové rozhodnutie 2002/584“).

²²⁰ Podľa článku 1 ods. 3 rámcového rozhodnutia 2002/584, ktorý stanovuje: „Toto rámcové rozhodnutie nebude meniť povinnosť rešpektovať základné práva a základné právne princípy zakotvené v článku 6 Zmluvy o Európskej únii.“

²²¹ V tejto veci CCF svojím rozhodnutím nariadila vymazanie oznámenia o vyhlásení medzinárodného pátrania po P. P. R. z dôvodu porušenia predpisov Interpolu v oblasti spracovania osobných údajov.

prísahu iba pri svojom vymenovaní do funkcie prokurátora. Akákoľvek nezrovnalosť, ktorá vznikne počas postupu vymenovania sudcu alebo pri jeho nástupe do funkcie totiž nemôže spochybniť nezávislosť a nestrannosť tohto sudcu, a teda ani postavenie senátu, v ktorom sudca zasadá, ako „nezávislého a nestranného súdu zriadeného zákonom“ v zmysle práva Únie. Osobitne okolnosť, že vnútroštátne právo členského štátu môže stanoviť, že prokurátor, ktorý zložil prísahu pri svojom nástupe do funkcie, nemusí pri svojom následnom vymenovaní za sudcu opätovne skladať prísahu, nemôže predstavovať systémový alebo všeobecný nedostatok, pokiaľ ide o nezávislosť súdnictva. Navyše skutočnosť, že miesto uchovávaní zápisníc o zložení prísahy sudcov v členskom štáte nie je isté alebo že tieto zápisnice nemožno nájsť, najmä ak od zloženia prísahy dotknutého sudcu uplynulo niekoľko rokov, nemôže sama osebe a pri absencii iných relevantných dôkazov dokazovať, že dotknutí sudcovia vykonávali svoju funkciu bez zloženia požadovanej prísahy. V každom prípade neistotu, či sudcovia v členskom štáte zložili pred nástupom do funkcie prísahu podľa vnútroštátneho práva, nemožno považovať za systémový alebo všeobecný nedostatok, pokiaľ ide o nezávislosť súdnictva v tomto členskom štáte, ak vnútroštátne právo poskytuje účinné právne prostriedky nápravy, ktoré umožňujú namietat' prípadné nezloženie prísahy sudcami, ktorí vyhlásili daný rozsudok, a dosiahnuť tak zrušenie tohto rozsudku. Vnútroštátnemu súdu prináleží overiť existenciu takýchto právnych prostriedkov nápravy v rumunskom práve.

Po tretie Súdny dvor rozhodol, že pri skúmaní podmienok pozbavenia osobnej slobody v členskom štáte vydávajúcim EZ vykonávajúci súdny orgán nemôže odmietnuť vykonať EZ na základe informácií o podmienkach pozbavenia osobnej slobody v ústavoch na výkon trestu v členskom štáte vydávajúcim EZ, ktoré získal sám a ku ktorým si nevyžiadal ďalšie informácie od súdneho orgánu vydávajúceho EZ. Okrem toho vykonávajúci súdny orgán nemôže uplatniť vyšší štandard v oblasti podmienok pozbavenia osobnej slobody, než aký zaručuje článok 4 Charty. V tomto ohľade samotné nevypracovanie „presného plánu výkonu trestu“ alebo „presných kritérií na stanovenie určeného režimu výkonu trestu“ nepatrí pod pojem „neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie“ v zmysle článku 4 Charty.

Za predpokladu, že vo vykonávajúcim členskom štáte by sa vyžadovalo vypracovanie takéhoto plánu alebo takýchto kritérií, členské štáty môžu byť podľa zásady vzájomnej dôvery povinné predpokladať dodržiavanie základných práv ostatnými členskými štátmi, takže nemôžu najmä vyžadovať, aby iný členský štát mal vyššiu vnútroštátnu úroveň ochrany základných práv, ako je tá, ktorú zabezpečuje právo Únie. Vykonávajúci súdny orgán preto nemôže odmietnuť odovzdať vyžiadanú osobu len z toho dôvodu, že mu súdny orgán vydávajúcí EZ neposkytol „presný plán výkonu trestu“ alebo „presné kritériá na stanovenie určeného režimu výkonu trestu“.

V treťom a poslednom rade v súvislosti s povinnosťami a právami súdneho orgánu vydávajúceho EZ Súdny dvor na jednej strane vysvetlil, že tento orgán nie je povinný obrátiť sa na Súdny dvor s návrhom na začatie prejudiciálneho konania predtým, ako s ohľadom na dôvody, ktoré viedli súdny orgán vykonávajúci EZ k odmietnutiu ho vykonať, rozhodne, či zruší tento zatykač alebo ho ponechá v platnosti, pokiaľ je proti rozhodnutiu, ktoré bude musieť prijať, prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva, pričom v opačnom prípade je v zásade povinný obrátiť sa na Súdny dvor. Od tejto povinnosti môže byť oslobodený, len ak dospel k záveru, že položená otázka nie je relevantná, alebo že Súdny dvor podal výklad predmetného ustanovenia práva Únie, alebo že správny výklad práva Únie je taký jasný, že tu nie je priestor na žiadne dôvodné pochybnosti. Na druhej strane Súdny dvor konštatoval, že súdny orgán vydávajúcí EZ nemá právo zúčastniť sa na konaní o výkone tohto EZ na vykonávajúcim súdnym orgáne v postavení účastníka konania. Takáto účasť totiž nie je nevyhnutná na zabezpečenie dodržiavania zásad vzájomného uznávania a lojálnej spolupráce, ktoré sú základom fungovania mechanizmu EZ.

2. Európsky vyšetrovací príkaz v trestných veciach

Rozsudok z 30. apríla 2024 (veľká komora), M. N. (EncroChat) (C-670/22, [EU:C:2024:372](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Justičná spolupráca v trestných veciach – Smernica 2014/41/EÚ – Európsky vyšetrovací príkaz v trestných veciach – Zabezpečenie dôkazov, ktoré sa už nachádzajú v držbe príslušných orgánov vykonávajúceho štátu – Podmienky vydania – Šifrovaná telekomunikačná služba – EncroChat – Nevyhnutnosť rozhodnutia sudcu – Použitie dôkazov získaných v rozpore s právom Únie“

Na základe návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Landgericht Berlin (Krajinský súd Berlín, Nemecko), Súdny dvor zasadajúci vo veľkej komore rozhodol o podmienkach vydania európskeho vyšetrovacieho príkazu v trestných veciach prokurátorom, ak vydávajúci orgán členského štátu požaduje poskytnutie zachytených telekomunikačných údajov, ktoré sú už v držbe iného členského štátu. Spresnil tiež dôsledky, ktoré treba vyvodiť z porušenia právnej úpravy Únie v danej oblasti, pokiaľ ide o použitie týchto údajov.

V rámci vyšetrovania vedeného francúzskymi orgánmi sa ukázalo, že vyšetrované osoby používali šifrované mobilné telefóny, ktoré fungovali na základe služby „EncroChat“, na páchanie trestných činov súvisiacich najmä s obchodovaním s omamnými látkami. Táto služba umožňovala prostredníctvom servera umiestneného vo Francúzsku viesť šifrovanú komunikáciu, ktorú nie je možné odpočúvať tradičnými vyšetrovacími metódami.

Na jar 2020 bol na uvedenom serveri s povolením francúzskeho súdu nainštalovaný softvér „trójsky kôň“, ktorý vyvinula francúzsko-holandská vyšetrovacia skupina, a pomocou tohto servera bol tento softvér nainštalovaný na mobilné telefóny používateľov v 122 krajinách, z nich približne 4 600 v Nemecku.

Na konferencii, ktorú zorganizoval Eurojust²²² v marci 2020, zástupcovia francúzskych a holandských orgánov informovali orgány ostatných členských štátov o plánovanom opatrení na odpočúvanie údajov, ktoré zvažujú, vrátane údajov z mobilných telefónov, ktoré sa nachádzali mimo francúzskeho územia. Zástupcovia Bundeskriminalamt (Spolkový úrad kriminálnej polície, Nemecko, ďalej len „BKA“) a Generalstaatsanwaltschaft Frankfurt am Main (Generálna prokuratúra Frankfurt nad Mohanom, Nemecko, ďalej len „Generálna prokuratúra vo Frankfurte“) prejavili záujem o údaje nemeckých užívateľov.

V období od júna 2020 do júla 2021 vydala Generálna prokuratúra vo Frankfurte, v rámci konania začatého proti X, európske vyšetrovacie príkazy s cieľom vyžiadať od francúzskych orgánov povolenie používať bez obmedzenia v trestnom konaní údaje, ktoré francúzske orgány zhromaždili. Svoju žiadosť odôvodnil tým, že Europol informoval BKA, že veľký počet veľmi závažných trestných činov bol spáchaný v Nemecku pomocou mobilných telefónov vybavených službou „EncroChat“ a že osoby, ktoré do daného okamihu neboli identifikované, sú podozrivé z plánovania a páchania takýchto trestných činov v Nemecku prostredníctvom šifrovanej komunikácie. Francúzsky súd povolil poskytnutie a používanie zachytených údajov nemeckých užívateľov v súdnom konaní.

Generálna prokuratúra vo Frankfurte následne z vyššie uvedeného konania vylúčila konanie, okrem iných, proti M. N. na osobitné konanie a vec postúpila miestne príslušným prokuratúram. V jednom z trestných konaní začatých na vnútroštátnom súde, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, sa tento súd pýta na zákonnosť uvedených európskych vyšetrovacích príkazov z hľadiska

²²² Agentúra Európskej únie pre justičnú spoluprácu v trestných veciach.

smernice 2014/41²²³ a na vplyv prípadného porušenia práva Únie na použitie zachytených údajov v tomto konaní. V dôsledku toho sa rozhodol podať na Súdny dvor návrh na začatie prejudiciálneho konania.

Posúdenie Súdnym dvorom

V prvom rade Súdny dvor pripomenul, že pojem „vydávajúci orgán“ v zmysle smernice 2014/41 sa neobmedzuje len na súdy. Prokurátor je totiž uvedený v článku 2 písm. c) bode i) tejto smernice medzi orgánmi, ktoré sa považujú za „vydávajúci orgán“, pod jedinou podmienkou, že majú právomoc v dotknutej veci. Ak teda podľa práva vydávajúceho štátu má prokurátor v čisto vnútroštátnej situácii tohto štátu právomoc nariadiť vyšetrovacie opatrenie na poskytnutie dôkazov, ktoré už majú v držbe príslušné vnútroštátne orgány, na účely vydania európskeho vyšetrovacieho príkazu na poskytnutie dôkazov, ktoré už majú v držbe príslušné orgány vykonávajúceho štátu, sa na tohto prokurátora vzťahuje pojem „vydávajúci orgán“.

V druhom rade z článku 6 ods. 1 smernice 2014/41 vyplýva, že európsky vyšetrovací príkaz na poskytnutie takých získaných dôkazov, ako sú dôkazy v spore vo veci samej, ktoré sú už v držbe príslušných orgánov vykonávajúceho štátu, musí spĺňať všetky podmienky stanovené prípadne právom vydávajúceho štátu na poskytnutie takýchto dôkazov v čisto vnútroštátnej situácii tohto štátu.

Naproti tomu, hoci sa článok 6 ods. 1 písm. b) smernice 2014/41 usiluje zamedziť obchádzaniu práv a záruk upravených právom vydávajúceho štátu, nevyžaduje, a to ani v situácii, o akú ide v spore vo veci samej, keď dotknuté údaje zhromaždili príslušné orgány vykonávajúceho štátu na území vydávajúceho štátu a v jeho záujme, aby vydanie európskeho vyšetrovacieho príkazu na poskytnutie dôkazov, ktoré už majú v držbe príslušné orgány vykonávajúceho štátu, podliehalo rovnakým hmotnoprávnym podmienkam, aké sa na zhromažďovanie týchto dôkazov uplatňujú vo vydávajúcom štáte.

Okrem toho vzhľadom na zásadu vzájomného uznávania rozsudkov a rozhodnutí, na ktorej je založená justičná spolupráca v trestných veciach, do ktorej patrí smernica 2014/41, vydávajúci orgán nie je oprávnený preskúmať zákonnosť samostatného konania, v ktorom vykonávající členský štát zhromaždil dôkazy, ktoré už má v držbe a ktorých poskytnutie vydávající orgán požaduje.

Okrem toho Súdny dvor spresnil po prvé, že článok 6 ods. 1 písm. a) smernice 2014/41 nevyžaduje, aby vydanie takého európskeho vyšetrovacieho príkazu bolo nevyhnutne podmienené existenciou domnienky závažného trestného činu založenej na konkrétnych skutočnostiach, a to voči každej dotknutej osobe, v čase vydania tohto európskeho vyšetrovacieho príkazu, ak takáto požiadavka nevyplýva na účel výmeny dôkazov medzi vnútroštátnymi prokuratúrami z práva vydávajúceho štátu. Na druhej strane toto ustanovenie nebráni vydaniu európskeho vyšetrovacieho príkazu ani vtedy, keď nemožno v tomto štádiu overiť integritu údajov zachytených odpočúvaním z dôvodu dôvernosti technického postupu odpočúvania, za predpokladu, že právo na spravodlivý proces je zaručené v neskoršom trestnom konaní. Integritu poskytnutých dôkazov totiž možno v zásade posúdiť až v okamihu, keď príslušné orgány skutočne disponujú predmetnými dôkazmi.

V treťom rade Súdny dvor uviedol, že infiltrácia koncových zariadení, ktorej cieľom je získanie údajov o prenose dát, polohe a komunikácii internetovej komunikačnej služby, predstavuje „odpočúvanie telekomunikačnej prevádzky“ v zmysle článku 31 ods. 1 smernice 2014/41, ktoré sa musí oznámiť orgánu určenému na tento účel členským štátom, na ktorého území sa nachádza odpočúvaná osoba. V prípade, že odpočúvajúci členský štát nie je schopný určiť príslušný orgán informovaného členského štátu, toto oznámenie možno adresovať ktorémukoľvek orgánu informovaného členského štátu, ktorý odpočúvajúci členský štát považuje za vhodný na tento účel.

²²³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/41/EÚ z 3. apríla 2014 o európskom vyšetrovacom príkaze v trestných veciach (Ú. v. EÚ L 130, 2014, s. 1).

Podľa článku 31 ods. 3 smernice 2014/41 má tak príslušný orgán informovaného členského štátu oprávnenie, v prípade, že odpočúvanie by nebolo povolené v rámci podobného vnútroštátneho konania, oznámiť, že toto odpočúvanie nemožno vykonať alebo ho treba ukončiť, prípadne že zachytené údaje nemožno použiť alebo ich možno použiť len za podmienok, ktoré príslušný orgán informovaného členského štátu stanoví. Cieľom článku 31 smernice 2014/41 je teda nielen zaručiť rešpektovanie suverenity informovaného členského štátu, ale aj chrániť práva osôb dotknutých takým opatrením odpočúvania telekomunikačnej prevádzky.

V poslednom rade Súdny dvor zdôraznil, že v zásade prináleží iba vnútroštátnemu právu, aby v rámci trestného konania určilo pravidlá týkajúce sa prípustnosti a posúdenia informácií a dôkazov, ktoré boli získané spôsobom, ktorý je v rozpore s právom Únie.

Na druhej strane článok 14 ods. 7 smernice 2014/41 ukladá členským štátom povinnosť zabezpečiť, bez toho, aby tým bolo dotknuté uplatňovanie vnútroštátnych procesných pravidiel, aby sa v trestnom konaní začatom vo vydávajúcom štáte pri posudzovaní dôkazov získaných prostredníctvom európskeho vyšetrovacieho príkazu dodržiavali práva na obhajobu a právo na spravodlivý proces. V dôsledku toho, ak sa súd domnieva, že účastník konania nie je schopný účinne sa vyjadriť k takémuto dôkazu, ktorý môže rozhodujúcim spôsobom ovplyvniť posúdenie skutkových okolností, musí tento súd konštatovať porušenie práva na spravodlivý proces a tento dôkaz vylúčiť.

3. Spracúvanie osobných údajov Europolom

Rozsudok z 5. marca 2024 (veľká komora), Kočner/Europol (C-755/21 P, [EU:C:2024:202](#))

„Odvolanie – Spolupráca v oblasti presadzovania práva – Nariadenie (EÚ) 2016/794 – Článok 49 ods. 3 a článok 50 – Ochrana osobných údajov – Nezákonné spracúvanie údajov – Trestné konanie začaté proti odvolateľovi na Slovensku – Znalecké posudky vypracované Agentúrou Európskej únie pre spoluprácu v oblasti presadzovania práva (Europol) na účely vyšetrovania – Extrakcia údajov z mobilných telefónov a úložného zariadenia USB patriacich odvolateľovi – Zverejnenie týchto údajov – Nemajetková ujma – Žaloba o náhradu škody – Povaha mimozmluvnej zodpovednosti“

Veľká komora Súdneho dvora rozhodujúca o odvolaní, ktoré podal pán Kočner, odvolateľ, proti rozsudku Všeobecného súdu vo veci Kočner/Europol²²⁴, čiastočne vyhovelá tomuto odvolaniu, pričom spresnila povahu mimozmluvnej zodpovednosti Agentúry Európskej únie pre spoluprácu v oblasti presadzovania práva (ďalej len „Europol“) podľa článku 50 nariadenia 2016/794²²⁵ vykladaného vzhľadom na jeho odôvodnenie 57.

V rámci vyšetrovania vedeného slovenskými orgánmi v nadväznosti na vraždu novinára a jeho snúbenice na Slovensku v roku 2018 poskytol Europol na žiadosť Národnej kriminálnej agentúry (Slovensko, ďalej len „NAKA“) týmto orgánom podporu. Vykonal najmä extrakciu údajov uložených v dvoch mobilných telefónoch, ktoré mali patriť odvolateľovi. Dňa 23. októbra 2018 Europol odovzdal NAKA pevný disk obsahujúci extrahované zašifrované údaje, ako aj heslo chrániace tieto údaje. Okrem toho 13. januára 2019 predložil NAKA správu (ďalej len „správa Europolu“), v ktorej sa okrem iného uvádzalo, že meno odvolateľa je priamo prepojené na „takzvané mafiánske zoznamy“.

²²⁴ Rozsudok z 29. septembra 2021, Kočner/Europol (T-528/20, [EU:T:2021:631](#), ďalej len „napadnutý rozsudok“).

²²⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/794 z 11. mája 2016 o Agentúre Európskej únie pre spoluprácu v oblasti presadzovania práva (Europol), ktorým sa nahrádzajú a zrušujú rozhodnutia Rady 2009/371/SVV, 2009/934/SVV, 2009/935/SVV, 2009/936/SVV a 2009/968/SVV (Ú. v. EÚ L 135, 2016, s. 53, ďalej len „nariadenie o Europole“).

Dňa 1. apríla 2019 slovenské orgány činné v trestnom konaní použili tieto informácie v rámci trestného konania proti odvolateľovi. V rokoch 2019 a 2020 viaceré novinové články, ako aj internetové stránky uviedli veľmi významný objem informácií týkajúcich sa odvolateľa, ktoré pochádzali najmä z predmetných mobilných telefónov. Konkrétne jedna internetová stránka a slovenské médiá zverejnili prepisy intímnej komunikácie, ktorá sa uskutočnila medzi odvolateľom a jeho priateľkou prostredníctvom šifrovanej komunikačnej služby a ktorá sa nachádzala v týchto telefónoch.

Po tom, čo odvolateľ predložil Europolu sťažnosť, podal na Všeobecný súd žalobu o náhradu škody na základe článkov 268 a 340 ZFEÚ, ako aj článku 50 ods. 1 nariadenia o Europole, ktorý zavádza režim zodpovednosti za nesprávne spracúvanie osobných údajov²²⁶. Cieľom tejto žaloby bolo dosiahnuť náhradu nemajetkovej ujmy, ktorú odvolateľ údajne utrpel v dôsledku konania Europolu. Po zamietnutí uvedenej žaloby Všeobecným súdom podal odvolateľ odvolanie proti napadnutému rozsudku. Toto odvolanie smerovalo proti zamietnutiu jednak prvého žalobného návrhu, ktorý sa vzťahoval na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorú odvolateľ údajne utrpel tým, že verejnosti boli sprístupnené osobné údaje pochádzajúce z predmetných mobilných telefónov, a jednak druhého žalobného návrhu, ktorý sa vzťahoval na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorú odvolateľ údajne utrpel tým, že jeho meno bolo zapísané do „mafiaľnských zoznamov“.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor najprv preskúmal odvolacie dôvody vznesené proti napadnutému rozsudku.

Pokiaľ ide o nemajetkovú ujmu spôsobenú sprístupnením osobných údajov pochádzajúcich z predmetných mobilných telefónov verejnosti, Súdny dvor spresnil povahu režimu zodpovednosti stanoveného v článku 50 ods. 1 nariadenia o Europole.

V prvom rade Súdny dvor uviedol, že z analýzy znenia tohto ustanovenia a cieľa sledovaného týmto nariadením vyplýva, že toto nariadenie v spojení s jeho preambulou²²⁷ vytvára – v súlade s vôľou normotvorcu Únie uprednostniť poškodenú fyzickú osobu – režim solidárnej zodpovednosti Europolu a dotknutého členského štátu. Tento výklad podporuje kontext, do ktorého patrí uvedené ustanovenie. Cieľom článku 50 nariadenia o Europole je totiž zaviesť osobitný režim mimozmluvnej zodpovednosti – pokiaľ ide o operácie nezákonného spracúvania údajov –, ktorý sa odchyľuje od všeobecného režimu zodpovednosti stanoveného v článku 49 toho istého nariadenia.

Súdny dvor z toho vyvodil, že článok 50 nariadenia o Europole zavádza režim solidárnej zodpovednosti Europolu a členského štátu, v ktorom vznikla škoda v dôsledku nezákonného spracúvania údajov.

V druhom rade, pokiaľ ide o podmienky vzniku zodpovednosti podľa článku 50 nariadenia o Europole, Súdny dvor pripomenul, že v súlade s režimom mimozmluvnej zodpovednosti Únie podľa článku 340 ZFEÚ, na ktorý odkazuje uvedený článok 50, táto zodpovednosť predpokladá splnenie súboru podmienok.

V tejto súvislosti poznamenal, že v osobitnom kontexte nariadenia o Europole zo znenia jeho článku 50 ods. 1 vyplýva, že fyzická osoba, ktorá má v úmysle uplatniť svoje právo na náhradu, musí len preukázať, že k nezákonnému spracúvaniu údajov došlo v rámci spolupráce, ktorá zahŕňala Europol a členský štát na základe tohto nariadenia.

Tento doslovný výklad je podporený cieľom, ktorý sleduje článok 50 nariadenia o Europole a ktorým je podľa preambuly tohto nariadenia reagovať na ťažkosti, ktorým môže byť vystavená dotknutá fyzická

²²⁶ Článok 50 ods. 1 nariadenia o Europole.

²²⁷ Odôvodnenie 57 preambuly.

osoba pri určovaní, či škoda, ktorú utrpela v dôsledku nezákonného spracúvania údajov, ku ktorému došlo v rámci takejto spolupráce, je dôsledkom konania Europolu alebo dotknutého členského štátu. Bez toho, aby bol tento článok 50 v spojení s preambulou nariadenia o Europole zbavený svojho potrebného účinku, nemožno od tejto osoby vyžadovať, aby preukázala, komu – či Europolu alebo dotknutému členskému štátu – možno túto škodu pripísať, alebo aby proti týmto dvom subjektom podala žalobu na účely získania úplnej náhrady škody, ktorú utrpela.

Súdny dvor ďalej uviedol, že normotvorca Únie stanovil v prípade náhrady škody spôsobenej nezákonným spracúvaním údajov v rámci spolupráce, na ktorú sa vzťahuje nariadenie o Europole, dvojfázový mechanizmus zodpovednosti práve s cieľom zohľadniť tieto dôkazné ťažkosti. Tento mechanizmus na jednej strane v rámci prvej fázy zbavuje dotknutú fyzickú osobu povinnosti preukázať totožnosť subjektu, ktorého konanie spôsobilo údajnú škodu, a na druhej strane v rámci druhej fázy stanovuje, že po odškodnení tejto osoby musí byť „konečná zodpovednosť“ za túto škodu prípadne s konečnou platnosťou vyriešená v konaní, ktoré sa týka už len Europolu a dotknutého členského štátu, a to pred správnu radou Europolu.

Súdny dvor z toho vyvodil, že nariadenie o Europole neukladá dotknutej fyzickej osobe povinnosť identifikovať, ktorý zo subjektov zapojených do spolupráce medzi Europolom a členským štátom konal spôsobom predstavujúcim nezákonné spracúvanie údajov. Na vznik solidárnej zodpovednosti Europolu alebo dotknutého členského štátu tak stačí, aby táto osoba preukázala, že bolo vykonané nezákonné spracúvanie údajov, ktoré jej spôsobilo ujmu.

Súdny dvor však poznamenal, že žalovaný subjekt môže všetkými právnymi prostriedkami preukázať, že je vylúčené, aby údajná škoda súvisela s údajným nezákonným spracúvaním údajov, ku ktorému došlo v rámci takejto spolupráce, a to napríklad z dôvodu, že táto škoda bola skoršia ako predmetné spracúvanie.

Súdny dvor na základe toho dospel k záveru, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď nesprávne konštatoval, že článok 50 ods. 1 nariadenia o Europole v spojení s jeho preambulou nezbavuje dotknutú fyzickú osobu povinnosti preukázať, ktorému z dvoch dotknutých subjektov možno pripísať nezákonné spracúvanie údajov. V dôsledku toho zrušil napadnutý rozsudok v rozsahu, v akom Všeobecný súd zamietol prvý žalobný návrh.

Pokiaľ ide o nemajetkovú ujmu, ktorej sa týka druhý žalobný návrh a ktorá bola spôsobená zapísaním mena odvolateľa do „mafianskych zoznamov“, Súdny dvor uviedol, že z napadnutého rozsudku vyplýva, že správa Europolu pochádza z neskoršieho obdobia a už len z tohto dôvodu nesúvisí so skutočnosťou, ktorá viedla k vzniku škody a na ktorú poukazoval odvolateľ v rámci druhého žalobného návrhu. Odvolateľ pritom nepreukázal, že konštatovania, na ktorých je v tejto súvislosti založený napadnutý rozsudok, sú poznačené skreslením dôkazov alebo nesprávnym právnym posúdením. Súdny dvor preto usúdil, že je vylúčené, aby škoda, ktorú uvádzal odvolateľ v rámci druhého žalobného návrhu, mohla súvisieť s prípadným nezákonným spracúvaním údajov, ku ktorému došlo v rámci spolupráce medzi Europolom a slovenskými orgánmi.

Súdny dvor preto rozhodol, že bez ohľadu na pochybenie, ktorého sa dopustil Všeobecný súd tým, že neuplatnil samotnú zásadu solidárnej zodpovednosti Europolu v kontexte nariadenia o Europole, požiadavka, podľa ktorej musí žalobca preukázať existenciu nezákonného spracúvania údajov, ktoré mu spôsobilo ujmu, v tejto veci nebola splnená, takže zodpovednosti Europolu sa nemožno v žiadnom prípade dovolávať na základe tohto druhého žalobného návrhu. Z toho vyvodil, že odvolací dôvod týkajúci sa zamietnutia tohto žalobného návrhu musí byť zamietnutý ako neúčinný.

Vzhľadom na čiastočné zrušenie napadnutého rozsudku Súdny dvor, ktorý konštatoval, že stav konania dovoľuje rozhodnúť vo veci, následne rozhodol, že vydá konečný rozsudok vo veci, ktorá bola predložená Všeobecnému súdu, a z tohto dôvodu preskúmal, či boli v tejto veci splnené podmienky na vznik mimozmluvnej zodpovednosti Únie podľa článku 50 nariadenia o Europole.

Pokiaľ ide o požiadavku porušenia právnej normy Únie, ktorej cieľom je priznať práva jednotlivcom, Súdny dvor uviedol, že nariadenie o Europole ukladá tejto agentúre Únie a príslušným orgánom členských štátov, ktoré majú spolupracovať na účely trestného stíhania, povinnosť chrániť jednotlivcov pred nezákonným spracúvaním osobných údajov, ktoré sa ich týkajú.²²⁸

Súdny dvor zo spoločného výkladu súboru ustanovení nariadenia o Europole vyvodil, že akékoľvek sprístupnenie osobných údajov, ktoré sú predmetom spracúvania v rámci spolupráce medzi Europolom a príslušnými vnútroštátnymi orgánmi, osobám, ktoré nie sú oprávnené sa s nimi oboznámiť, predstavuje porušenie právnej normy Únie, ktorej cieľom je priznať práva jednotlivcom. V tejto veci je takým prípadom neoprávnené zverejnenie osobných údajov vyplývajúcich z intímnej komunikácie odvolateľa.

Pokiaľ ide o požiadavku dostatočne závažného porušenia právnej normy Únie, Súdny dvor pripomenul, že rozhodujúcim kritériom v tejto súvislosti je kritérium zjavného a závažného prekročenia hraníc voľnej úvahy, ktoré obsahuje porušená norma. Okrem toho na posúdenie, ktoré sa má vykonať, je potrebné zohľadniť oblasť, podmienky a kontext, v ktorých je dotknutému orgánu uložená predmetná povinnosť. Treba tiež zohľadniť najmä stupeň jasnosti a presnosti porušenej normy, ako aj rozsah miery voľnej úvahy, ktorú táto norma ponecháva dotknutému orgánu, komplexnosť situácie, ktorú treba upraviť, a ťažkosti pri uplatňovaní alebo výklade predpisov.

V tejto veci Súdny dvor dospel k záveru o existencii takéhoto dostatočne závažného porušenia. Na jednej strane totiž ustanovenia nariadenia o Europole neponechávajú subjektom zapojeným do spolupráce medzi Europolom a členským štátom na základe tohto nariadenia nijakú mieru voľnej úvahy, pokiaľ ide o potrebu chrániť dotknuté osoby pred nezákonným spracúvaním osobných údajov, ktoré sa ich týkajú. Na druhej strane táto povinnosť patrí do citlivého kontextu spolupráce na účely trestného stíhania, v ktorom sa takéto údaje spracúvajú bez akéhokoľvek zásahu dotknutých osôb, najčastejšie bez ich vedomia, a teda bez toho, aby tieto osoby mohli nejakým spôsobom zasiahnuť a zabrániť prípadnému nezákonnému spracúvaniu ich údajov.

Pokiaľ ide o podmienky týkajúce sa existencie škody a príčinnej súvislosti, Súdny dvor pripomenul, že mimozmluvná zodpovednosť Únie môže vzniknúť len vtedy, ak odvolateľ naozaj utrpel skutočnú a určitú škodu a ak škoda vyplýva dostatočne priamo z údajného porušenia právnej normy Únie. V tejto veci rozhodol, že sprístupnenie údajov týkajúcich sa intímnej komunikácie medzi odvolateľom a jeho priateľkou neoprávneným osobám porušilo jeho právo na rešpektovanie jeho súkromného a rodinného života, ako aj jeho komunikácie a že toto sprístupnenie poškodilo jeho česť a dobrú povesť, v dôsledku čoho utrpel nemajetkovú ujmu.

Za týchto podmienok Súdny dvor rozhodol o čiastočnom zrušení napadnutého rozsudku a uložil Europolu povinnosť zaplatiť odvolateľovi sumu 2 000 eur ako náhradu nemajetkovej ujmy, ktorú odvolateľ utrpel.

²²⁸ Článok 2 písm. h), i) a k) nariadenia o Europole v spojení s jeho článkom 28 ods. 1 písm. a) a f), článkom 38 ods. 4 a článkom 50 ods. 1.

XI. Justičná spolupráca v občianskych veciach

1. Nariadenie č. 2201/2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností

Rozsudok z 20. júna 2024, Greislzel (C-35/23, [EU:C:2024:532](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Súdna spolupráca v občianskych veciach – Rodičovské práva a povinnosti – Nariadenie (ES) č. 2201/2003 – Články 10 a 11 – Právomoc vo veciach neoprávneného premiestnenia dieťaťa – Obvyklý pobyt dieťaťa pred neoprávneným premiestnením v členskom štáte – Konanie o návrate medzi tretím štátom a členským štátom – Pojem žiadosť o návrat – Haagsky dohovor o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí z 25. októbra 1980“

Súdny dvor, na ktorý podal Oberlandesgericht Frankfurt am Main (Vyšší krajský súd Frankfurt nad Mohanom, Nemecko) návrh na začatie prejudiciálneho konania, spresnil pôsobnosť určitých procesných pravidiel uplatniteľných na základe nariadenia č. 2201/2003²²⁹ v prípade medzinárodného únosu dieťaťa vo vzťahu k tretiemu štátu.

L sa narodila vo Švajčiarsku v roku 2014 a má nemeckú a poľskú štátnu príslušnosť. Jej otec má od júna 2013 bydlisko vo Švajčiarsku z pracovných dôvodov, zatiaľ čo jeho matka žila s L od januára 2015 do apríla 2016 v Nemecku, kde ich otec pravidelne navštevoval. V apríli 2016 sa matka a L presťahovali do Poľska, kde ich otec spočiatku navštevoval. Od apríla 2017 matka odmietla otcovi výkon jeho práva styku. Zapísala L do materskej školy v Poľsku bez súhlasu otca a informovala ho, že s ich dcérou zostáva v Poľsku.

Otec podal v júli 2017 prostredníctvom švajčiarskeho ústredného orgánu²³⁰ žiadosť o návrat dieťaťa do Švajčiarska na základe Haagskeho dohovoru z roku 1980²³¹. Poľský súd túto žiadosť zamietol z dôvodu, že otec súhlasil s presťahovaním matky a L do Poľska na neurčitý čas. Odvolanie podané otcom proti tomuto rozhodnutiu bolo zamietnuté.

Hoci otec netrval na druhej žiadosti o návrat podanej v Nemecku, podal v júli 2018 na nemecký súd návrh na zverenie dieťaťa do výlučnej starostlivosti, žiadal o právo určiť jeho pobyt, ako aj o návrat dieťaťa k nemu do Švajčiarska. Súd, ktorému bolo toto podanie doručené, zamietol tento návrh z dôvodu nedostatku medzinárodnej právomoci. Otec podal proti tomuto rozhodnutiu odvolanie na vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, pričom tvrdil, že právomoc nemeckých súdov vyplýva z článkov 10 a 11 nariadenia č. 2201/2003.

Vnútroštátny súd sa pýtal na uplatniteľnosť týchto ustanovení, keďže otec neúspešne začal konanie o návrat dieťaťa podľa Haagskeho dohovoru z roku 1980 prostredníctvom ústredného orgánu Švajčiarska, tretej krajiny, ktorá nie je viazaná nariadením č. 2201/2003. Preto sa rozhodol podať na Súdny dvor návrh na začatie prejudiciálneho konania.

²²⁹ Nariadenie Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 (Ú. v. EÚ L 338, 2003, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 243).

²³⁰ Spolkový úrad pre spravodlivosť v Berne (Švajčiarsko).

²³¹ Dohovor o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí, uzatvorený v Haagu 25. októbra 1980 (ďalej len „Haagsky dohovor z roku 1980“).

Posúdenie Súdnym dvorom

V prvom rade sa Súdny dvor vyjadril k pôsobnosti pravidla osobitnej právomoci vo veciach rodičovských práv a povinností stanoveného v článku 10 nariadenia č. 2201/2003. Podľa tohto článku si súdy členského štátu, v ktorom malo dieťa obvyklý pobyt pred neoprávneným premiestnením alebo zadržaním, v zásade a za určitých podmienok zachovávajú medzinárodnú právomoc.

Pokiaľ ide o „neoprávnené premiestnenie alebo zadržiavanie dieťaťa“, na ktorom je založený článok 10 nariadenia č. 2201/2003, v prvom rade konštatoval, že definícia tohto pojmu²³² nezávisí od nevyhnutne následného a prípadného začatia konania o návrate dieťaťa zo strany nositeľa opatrovníckeho práva na základe Haagskeho dohovoru z roku 1980.

Ďalej článok 10 písm. b) bod i) nariadenia č. 2201/2003, podľa ktorého súdy pôvodného obvyklého pobytu dieťaťa už v zásade nemajú právomoc, ak v lehote jedného roka nebola podaná žiadosť o návrat dieťaťa v členskom štáte, do ktorého bolo dieťa neoprávnene premiestnené alebo v ktorom je zadržiavané, nespresňuje, či žiadosť o návrat musí byť podaná podľa Haagskeho dohovoru z roku 1980, ani nevylučuje, že by mohla byť podaná prostredníctvom ústredného orgánu tretej krajiny. Na jednej strane totiž podľa článku 60 nariadenia č. 2201/2003 ustanovenia Haagskeho dohovoru z roku 1980 nemajú vo vzťahoch medzi členskými štátmi prednosť pred ustanoveniami tohto nariadenia. Na druhej strane neexistuje povinnosť odvolávať sa na tento dohovor na účely žiadosti o návrat dieťaťa, keďže konanie o návrate môže byť založené na iných pravidlách alebo iných zmluvných ustanoveniach, najmä bilaterálnych.

Napokon vzhľadom na to, že nariadenie č. 2201/2003 o tom mlčí, nemožno pripustiť, aby uplatnenie článku 10 tohto nariadenia podliehalo uplatneniu takých procesných pravidiel, aké sú uvedené v článku 11 ods. 6 a 7 uvedeného nariadenia²³³, ktorých hlavným cieľom je upraviť odovzdávanie a oznamovanie informácií.²³⁴

V druhom rade Súdny dvor najmä vzhľadom na ciele nariadenia č. 2201/2003 uviedol, že ani žiadosť o návrat dieťaťa do iného štátu než členského štátu, v ktorom malo toto dieťa obvyklý pobyt bezprostredne pred neoprávneným premiestnením alebo zadržaním, ani návrh na zverenie dieťaťa do osobnej starostlivosti podaný na súdy tohto členského štátu nespádajú pod pojem „žiadosť o návrat“ v zmysle článku 10 písm. b) bodu i) nariadenia č. 2201/2003.

V poslednom rade Súdny dvor spresnil, že zo znenia článku 11 nariadenia č. 2201/2003 jasne vyplýva, že toto ustanovenie sa uplatňuje len medzi členskými štátmi v spojení s Haagskym dohovorom z roku 1980. Informačné a oznamovacie povinnosti stanovené v článku 11 ods. 6 a 7 uvedeného nariadenia, ako aj vykonateľnosť rozhodnutia uvedeného v odseku 8 tohto článku 11 sa preto neuplatňujú v rámci konania o návrate, ktoré bolo podľa uvedeného dohovoru vykonávané medzi treťou krajinou a členským štátom, v ktorom sa dieťa nachádza po neoprávnenom premiestnení alebo zadržaní.

²³² Pozri článok 2 bod 11 nariadenia č. 2201/2003.

²³³ Článok 11 tohto nariadenia dopĺňa vykonávanie konania o návrate dieťaťa podľa Haagskeho dohovoru z roku 1980.

²³⁴ Ide o informácie týkajúce sa rozhodnutia prijatého podľa článku 13 Haagskeho dohovoru z roku 1980 o tom, že dieťa sa nevráti, o ktorých má informovať príslušný súd členského štátu, v ktorom malo dieťa obvyklý pobyt bezprostredne pred neoprávneným premiestnením alebo zadržaním.

2. Nariadenie č. 44/2001 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach

Rozsudok zo 4. októbra 2024 (veľká komora), Real Madrid Club de Fútbol (C-633/22, [EU:C:2024:843](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti – Justičná spolupráca v občianskych veciach – Súdna právomoc a výkon rozsudkov v občianskych a obchodných veciach – Nariadenie (ES) č. 44/2001 – Články 34 a 45 – Uznávanie a výkon rozsudkov – Zrušenie vyhlásenia vykonateľnosti rozsudkov – Dôvody odmietnutia – Verejný poriadok dožiadaného členského štátu – Uloženie povinnosti denníku a jednému z jeho novinárov nahradiť škodu za poškodenie dobrej povesti športového klubu – Náhrada škody – Článok 11 Charty základných práv Európskej únie – Sloboda tlače“

Súdny dvor zasadajúci vo veľkej komore na základe návrhu na vydanie prejudiciálneho rozhodnutia, ktorý podal Cour de cassation (Kasačný súd, Francúzsko), rozhodol o použití ustanovenia o verejnom poriadku na účely odmietnutia výkonu rozhodnutia vydaného súdom členského štátu, ktoré zasahuje do slobody tlače.

Denník *Le Monde* uverejnil 7. decembra 2006 článok, v ktorom jeho autor pán EE, novinár zamestnaný v tomto denníku, tvrdil, že Real Madrid Club de Fútbol (ďalej len „Real Madrid“) a Fútbol Club Barcelona využívali služby strojcu dopingovej siete v cyklistike. Túto správu prevzali mnohé médiá, najmä španielske. V ten istý mesiac denník *Le Monde* bez komentára uverejnil list, ktorý mu zaslal Real Madrid a ktorý tieto tvrdenia popiera.

V máji 2007 Real Madrid a AE, člen jeho lekárskeho tímu, podali na španielsky súd prvého stupňa žalobu o náhradu škody založenú na poškodení ich povesti proti spoločnosti Éditrice du Monde SA a EE. Tento súd jednak uložil posledným uvedeným povinnosť zaplatiť sumu 300 000 eur klubu Real Madrid ako náhradu nemajetkovej ujmy a sumu 30 000 eur AE a jednak nariadil uverejnenie tohto rozsudku v denníku *Le Monde*, ako aj v jednom španielskom denníku. Tento rozsudok bol potvrdený na druhom stupni a Tribunal Supremo (Najvyšší súd, Španielsko) zamietol opravný prostriedok podaný proti tomuto poslednému uvedenému rozhodnutiu.

V roku 2014 španielsky súd prvého stupňa dvomi uzneseniami nariadil výkon tohto rozsudku Najvyššieho súdu a zaplatenie uvedených súm, ako istiny, aj sumy 90 000 eur v prospech klubu Real Madrid a sumy 3000 eur v prospech AE z titulu úrokov a trov konania.

Tribunal de grande instance de Paris (Súd prvej inštancie Paríž, Francúzsko) tento rozsudok a tieto uznesenia vyhlásil vo Francúzsku za vykonateľné. Cour d'appel de Paris (Odvolací súd Paríž, Francúzsko) tieto vyhlásenia však zrušil z dôvodu, že výkon týchto rozsudkov je zjavne v rozpore s francúzskym medzinárodným verejným poriadkom, pretože porušuje slobodu prejavu.

Real Madrid a AE podali vo veci samej opravný prostriedok na Cour de cassation (Kasačný súd, Francúzsko), ktorý skúmal podmienky, za ktorých musí byť odmietnutý výkon odsudzujúceho rozsudku, ktorým bola v tomto prípade spoločnosť vydávajúcej denník a jednému z jej novinárov uložená povinnosť náhrady škody za spôsobenie nemajetkovej ujmy v súlade s nariadením Brusel I²³⁵, a to z dôvodu, že predstavuje zjavné porušenie slobody tlače, zaručenej v článku 11 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).

²³⁵ Nariadenie Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 12, 2001, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 42, ďalej len „nariadenie Brusel I“).

Posúdenie Súdnym dvorom

Na úvod Súdny dvor pripomenul výnimočnú povahu použitia ustanovenia o verejnom poriadku ustanovenú v článku 34 bode 1 nariadenia Brusel I, ktoré je prípustné iba v prípade uznania alebo výkonu cudzieho rozhodnutia, ktoré by bolo v zjavnom rozpore s verejným poriadkom členského štátu, v ktorom sa o uznanie žiada s tým, že buď zasahuje do základnej zásady vnútroštátneho práva tohto členského štátu, alebo do práva Únie. V tomto ohľade prináleží vnútroštátnemu súdu, aby rovnako účinným spôsobom zabezpečil ochranu práv ustanovených vnútroštátnym právnym poriadkom a práv ustanovených v právnom poriadku Únie.

Je to tak najmä pri základných právach uznaných Chartou, ktoré musí vnútroštátny súd pri aplikácii nariadenia Brusel I rešpektovať a podľa toho uplatňovať právo Únie.²³⁶ Vzhľadom na základnú zásadu vzájomnej dôvery v rámci tohto uplatňovania však členské štáty môžu byť, až na výnimočné prípady, viazané prezumpciou dodržiavania základných práv ostatnými členskými štátmi. Z tohto dôvodu možno výkon takého rozhodnutia odmietnuť, alebo prípadne zrušiť vyhlásenie vykonateľnosti rozhodnutia iba v prípade, že by výkon tohto rozhodnutia v dožiadanom členskom štáte mal za následok zjavné porušenie základného práva uznaného Chartou.

Pokiaľ ide konkrétne o slobodu prejavu, Súdny dvor spresnil, že táto zásada tvorí jeden z podstatných základov demokratickej a pluralitnej spoločnosti patriacich do hodnôt, na ktorých je podľa článku 2 ZEÚ založená Európska únia. Také zásahy do slobody prejavu, ktoré sa týkajú novinárov, ako aj vydavateľov a orgánov tlače, musia byť obmedzené na nevyhnutné minimum.

Takisto z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že EDLP²³⁷ ponecháva len malý priestor pre obmedzenia slobody prejavu, najmä v oblasti otázok všeobecného záujmu²³⁸, do ktorej patria aj otázky týkajúce sa profesionálneho športu. V tomto kontexte je potrebné priznať veľkú váhu záujmom demokratickej spoločnosti pri zaručení a dodržaní slobody tlače, pokiaľ ide o posúdenie, či je predmetný zásah primeraný legitímnemu sledovanému cieľu. Každé rozhodnutie, ktorým sa prizná náhrada škody za spôsobenú ujmu na dobrej povesti, teda musí predstavovať rozumný a primeraný vzťah medzi priznanou sumou a spôsobenou ujmu.

V tomto ohľade je potrebné rozlišovať medzi uložením povinnosti v prospech právnickej osoby a v prospech fyzickej osoby, keďže útok na dobrú povesť fyzickej osoby môže mať dopad na jej dôstojnosť, zatiaľ čo dobrá povesť právnickej osoby nemá takýto morálny rozmer. V súvislosti s primeranou povahou sankcie, akékoľvek protiprávne obmedzenie slobody prejavu zahŕňa riziko, že v budúcnosti sťaží alebo ochromí mediálne pokrytie podobných otázok. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva je najmä vhodné postupovať s čo najväčšou obozretnosťou, keď prijaté opatrenia alebo sankcie majú takú povahu, že môžu odradiť tlač od účasti na diskusiách o otázkach oprávneného verejného záujmu a môžu tak mať odradzujúci účinok na výkon slobody tlače vo vzťahu k takýmto otázkam.

Na základe týchto úvah Súdny dvor dospel k záveru, že výkon rozsudku, ktorým sa uloží jednému denníku a jednému z jeho novinárov povinnosť zaplatiť náhradu škody za nemajetkovú ujmu, ktorú utrpel športový klub a jeden z členov jeho lekárskeho tímu v dôsledku zásahu do ich dobrej povesti, musí byť odmietnutý, pokiaľ by mal za následok zjavné porušenie článku 11 Charty. V skutočnosti takéto zjavné porušenie spadá pod verejný poriadok dožiadaného členského štátu a predstavuje tak

²³⁶ V zmysle článku 51 ods. 1 Charty.

²³⁷ Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd podpísaný v Ríme 4. novembra 1950 (ďalej len „EDLP“).

²³⁸ Pozri článok 10 ods. 2 EDLP.

dôvod odmietnutia výkonu ustanoveného v článku 34 bode 1 nariadenia Brusel I v spojení s článkom 45 tohto nariadenia.²³⁹

Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby s prihliadnutím na všetky okolnosti veci, medzi ktoré patria nielen prostriedky osôb, ktorým bola uložená povinnosť, ale aj závažnosť ich porušenia a rozsah škody, tak ako boli uvedené v rozhodnutí vo veci samej, posúdil, či by mal výkon týchto rozhodnutí za následok takéto závažné porušenie. Na tento účel mu prináleží, aby preveril, či je náhrada škody priznaná v týchto rozhodnutiach zjavne neprimeraná vo vzťahu k predmetnému zásahu do dobrej povesti a hrozí tak, že by mala v dožiadanom členskom štáte do budúcnosti odradzujúci účinok na mediálne pokrytie v podobných otázkach, alebo vo všeobecnosti, odradzujúci účinok na výkon slobody tlače zakotvenej v článku 11 Charty.

V rámci tohto preverenia môže vziať do úvahy sumy priznané za porovnateľný zásah v dožiadanom členskom štáte. Prípadný rozdiel medzi týmito sumami a výškou náhrady škody priznanej týmito rozhodnutiami vo veci samej však sám osebe nepostačuje na určenie, že náhrada škody je v zjavnom nepomere vo vzťahu k predmetnému zásahu do dobrej povesti. Navyše, takéto preverenie nemôže zahŕňať kontrolu skutkových zistení súdu členského štátu pôvodu, čo je výslovne zakázané v článku 36 a v článku 45 ods. 2 nariadenia Brusel I. Napokon, pokiaľ by tento súd rozhodol o existencii zjavného porušenia slobody tlače, mal by obmedziť odmietnutie výkonu uvedených rozhodnutí v dožiadanom členskom štáte na časť priznanej náhrady škody, ktorá je zjavne neprimeraná.

²³⁹ V prípade takého opravného prostriedku, o aký ide v tejto veci, ktorého predmetom je rozhodnutie vydané o opravnom prostriedku proti vyhláseniu vykonateľnosti, článok 45 nariadenia Brusel I odkazuje na dôvody odmietnutia uvedené najmä v článku 34 tohto nariadenia.

XII. Doprava

Rozsudok zo 4. októbra 2024 (veľká komora), Litva a i./Parlament a Rada (Balík mobility) (C-541/20 až C-555/20, [EU:C:2024:818](#))

„Žaloba o neplatnosť – Prvý balík opatrení v oblasti mobility („Balík mobility“) – Nariadenie (EÚ) 2020/1054 – Maximálne denné a týždenné časy jazdy – Minimálne prestávky a doby denného a týždenného odpočinku – Organizácia práce vodičov tak, aby sa mohli vrátiť v závislosti od prípadu každé tri alebo štyri týždne do miesta ich bydliska alebo do operačného centra ich zamestnávateľa, aby tam začali alebo strávili dobu ich pravidelného alebo náhradného týždenného odpočinku – Zákaz pravidelného alebo náhradného týždenného odpočinku vo vozidle – Lehota na inštaláciu inteligentných tachografov druhej generácie (V2) – Dátum nadobudnutia účinnosti – Nariadenie (EÚ) 2020/1055 – Podmienky týkajúce sa požiadavky usadenia – Povinnosť týkajúca sa návratu vozidiel do operačného centra členského štátu usadenia – Povinnosť týkajúca sa počtu vozidiel a vodičov, ktorí majú zvyčajnú základňu v operačnom centre členského štátu usadenia – Kabotáž – Štvordňové obdobie nečinnosti v prípade kabotáže – Výnimka týkajúca sa kabotáže v rámci kombinovanej dopravy – Smernica (EÚ) 2020/1057 – Špecifické pravidlá pre vysielanie vodičov v odvetví cestnej dopravy – Lehota na prebratie – Vnútny trh – Osobitná úprava, ktorá sa uplatňuje na slobodné poskytovanie dopravných služieb – Spoločná dopravná politika – Články 91 a 94 ZFEÚ – Základné slobody – Zásada proporcionality – Posúdenie vplyvu – Zásady rovnosti zaobchádzania a zákazu diskriminácie – Zásady právnej istoty a ochrany legitímnej dôvery – Ochrana životného prostredia – Článok 11 ZFEÚ – Porada s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom a s Európskym výborom regiónov“

Veľká komora Súdneho dvora prejednávajúca pätnásť žalôb, ktoré podali Litovská republika, Bulharská republika, Rumunsko, Cyprus, Maďarsko, Maltská republika a Poľská republika, v ktorých tieto členské štáty navrhovali zrušenie niektorých ustanovení alebo v niektorých prípadoch subsidiárne zrušenie troch legislatívnych aktov²⁴⁰ tvoriacich súčasť „balíka opatrení v oblasti mobility“, nazývaného aj „Balík mobility“ („Mobility Package“) v celom rozsahu, tieto žaloby zamietla, s výnimkou časti, v ktorej sa v nich navrhovalo zrušenie článku 1 bodu 3 nariadenia 2020/1055 v rozsahu, v akom vkladá odsek 1 písm. b) do článku 5 nariadenia č. 1071/2009²⁴¹.

Tieto tri legislatívne akty boli prijaté, aby prispôsobili dovtedy účinnú právnu úpravu vývoju v odvetví cestnej dopravy. Týkajú sa najmä po prvé maximálnych denných a týždenných časov jazdy, minimálnych prestávok a dôb denného a týždenného odpočinku, ako aj určovania polohy prostredníctvom tachografov (nariadenie 2020/1054), po druhé spoločných pravidiel týkajúcich sa podmienok, ktoré je potrebné dodržiavať pri výkone povolania prevádzkovateľa cestnej dopravy, ako aj spoločných pravidiel prístupu nákladnej cestnej dopravy na medzinárodný trh (nariadenie 2020/1055) a po tretie špecifických pravidiel pre vysielanie vodičov v odvetví cestnej dopravy (smernica 2020/1057).

²⁴⁰ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/1054 z 15. júla 2020, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 561/2006, pokiaľ ide o minimálne požiadavky na maximálne denné a týždenné časy jazdy, minimálne prestávky a doby denného a týždenného odpočinku, a nariadenie (EÚ) č. 165/2014, pokiaľ ide o určovanie polohy prostredníctvom tachografov (Ú. v. EÚ L 249, 2020, s. 1).

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/1055 z 15. júla 2020, ktorým sa menia nariadenia (ES) č. 1071/2009, (ES) č. 1072/2009 a (EÚ) č. 1024/2012 s cieľom prispôsobiť ich vývoju v odvetví cestnej dopravy (Ú. v. EÚ L 249, 2020, s. 17).

Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/1057 z 15. júla 2020, ktorou sa stanovujú špecifické pravidlá vo vzťahu k smernici 96/71/ES a smernici 2014/67/EÚ pre vysielanie vodičov v odvetví cestnej dopravy a ktorou sa mení smernica 2006/22/ES, pokiaľ ide o požiadavky týkajúce sa dodržiavania predpisov, a nariadenie (EÚ) č. 1024/2012 (Ú. v. EÚ L 249, 2020, s. 49).

²⁴¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1071/2009 z 21. októbra 2009, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá týkajúce sa podmienok, ktoré je potrebné dodržiavať pri výkone povolania prevádzkovateľa cestnej dopravy, a ktorým sa zrušuje smernica Rady 96/26/ES (Ú. v. EÚ L 300, 2009, s. 51).

Posúdenie Súdnyim dvorom

Základom preskúmania zákonnosti rôznych ustanovení dotknutých legislatívnych aktov vykonaného Súdnyim dvorom je niekoľko prierezových zásad a konštatovaní.

Súdny dvor tak po prvé pripomenul, že zásadu slobodného poskytovania služieb v oblasti dopravy upravuje článok 58 ods. 1 ZFEÚ, podľa ktorého sa táto zásada musí uplatňovať prostredníctvom uskutočňovania spoločnej dopravnej politiky, na ktorú sa vzťahujú ustanovenia prijaté Európskym parlamentom a Radou Európskej únie predovšetkým na základe článku 91 ods. 1 ZFEÚ. Z toho vyplýva, že normotvorca Únie je oprávnený zmeniť podmienky, za ktorých sa vykonáva slobodné poskytovanie služieb v oblasti cestnej dopravy, pretože podľa článku 58 ods. 1 ZFEÚ stupeň liberalizácie v tejto oblasti určuje samotný tento normotvorca pri uskutočňovaní spoločnej dopravnej politiky. Keďže táto politika musí umožňovať sledovanie cieľov stanovených Zmluvami,²⁴² opatrenia prijaté uvedeným normotvorcom v oblasti slobodného poskytovania dopravných služieb môžu mať za cieľ nielen uľahčiť výkon tejto slobody, ale prípadne zabezpečiť aj ochranu iných základných záujmov Únie uznaných Zmluvou o FEÚ, ako je napríklad zlepšenie pracovných podmienok,²⁴³ záruka primeranej sociálnej ochrany,²⁴⁴ ako aj zachovanie spravodlivých podmienok hospodárskej súťaže.

Súdny dvor po druhé pripomenul, že podľa ustálenej judikatúry ak už legislatívny akt koordinoval právne predpisy členských štátov v určitej oblasti činnosti Únie, normotvorcovi Únie nemožno odňať možnosť prispôbiť tento akt akejkoľvek zmene okolností alebo akémukoľvek vývoju znalostí vzhľadom na jeho úlohu zabezpečiť ochranu všeobecných záujmov a zohľadniť prierezové ciele Únie uznané Zmluvou o FEÚ, medzi ktoré patria požiadavky spojené s podporou vysokej úrovne zamestnanosti, riadnym fungovaním vnútorného trhu a zárukou primeranej sociálnej ochrany. Normotvorca Únie totiž môže v takejto situácii riadne splniť svoju úlohu zabezpečiť ochranu týchto všeobecných záujmov a týchto prierezových cieľov len vtedy, ak mu vzhľadom na významné zmeny vnútorného trhu je dovolené prispôbiť legislatívny akt, aby obnovil rovnováhu prítomných záujmov.

Po tretie Súdny dvor pri preskúmaní dôvodov nezákonnosti založených na porušení zásady proporcionality alebo zásady zákazu diskriminácie zdôraznil, že nemožno vylúčiť, že vplyv napadnutých legislatívnych aktov môže byť väčší na tie dopravné podniky, bez ohľadu na členský štát, v ktorom sú usadené, ktoré si zvolili určitý ekonomický prevádzkový model, napríklad, ktoré sa rozhodli poskytovať podstatnú časť svojich služieb, ak nie všetky, príjemcom usadeným v členských štátoch vzdialených od členského štátu, v ktorom sú usadené, ktorých vodiči tak vykonávajú svoje dopravné činnosti mimo miesta svojho bydliska alebo v rámci kabotáže vykonávanej trvale alebo nepretržite na území toho istého hostiteľského členského štátu. Aj keby však tento ekonomický prevádzkový model prijali hlavne dopravné podniky usadené v určitých členských štátoch, platí, že keď má dotknutý akt Únie dôsledky vo všetkých členských štátoch a predpokladá zabezpečenie rovnováhy medzi rôznymi prítomnými záujmami, hľadanie takejto rovnováhy zohľadňujúcej situáciu všetkých členských štátov, nemožno samo osebe považovať za odporujúce zásadám proporcionality a zákazu diskriminácie.

Pokiaľ ide o nariadenie 2020/1054, v žalobách sa navrhovalo zrušenie predovšetkým týchto ustanovení:

- článku 1 bodu 6 písm. c) tohto nariadenia, podľa ktorého doby pravidelného alebo náhradného týždenného odpočinku vodiči nemôžu čerpať vo vozidle, ale musia ich na náklady zamestnávateľa čerpať vo vhodnom, z rodového hľadiska primeranom ubytovacom zariadení s primeranými zariadeniami na spanie a hygienickými zariadeniami,

²⁴² Podľa článku 90 ZFEÚ.

²⁴³ Uvedené v preambule Zmluvy o FEÚ a v článku 151 prvom odseku ZFEÚ.

²⁴⁴ V zmysle článku 9 a článku 151 prvého odseku ZFEÚ.

- článku 1 bodu 6 písm. d) uvedeného nariadenia, ktorý upravuje jednak povinnosť dopravných podnikov organizovať prácu vodičov tak, aby sa vodiči mohli vracat každé tri alebo štyri týždne, podľa toho, či predtým čerpali dve po sebe idúce doby skráteného týždenného odpočinku, do operačného centra tohto zamestnávateľa alebo do miesta svojho bydliska, aby tam začali alebo strávili aspoň dobu pravidelného alebo náhradného týždenného odpočinku, a jednak povinnosť týchto dopravných podnikov zdokumentovať, ako si plnia túto povinnosť,
- článku 2 bodu 2 toho istého nariadenia, ktorý stanovuje nový harmonogram vybavenia rôznych kategórií vozidiel novým typom inteligentného tachografu druhej generácie (V2).

Dôvody nezákonnosti uvádzané proti článku 1 bodu 6 písm. d) nariadenia 2020/1054, ktoré Súdny dvor preskúmal v prvom rade a zamietol v celom rozsahu, sa zakladali na porušení zásady proporcionality, zásad rovnosti zaobchádzania a zákazu diskriminácie, zásady právnej istoty, voľného pohybu občanov Únie, fungovania vnútorného trhu, voľného pohybu pracovníkov, slobody usadiť sa, pravidiel práva Únie v oblasti spoločnej dopravnej politiky a pravidiel práva Únie v oblasti ochrany životného prostredia.

Cieľom tohto ustanovenia je zlepšiť²⁴⁵ pracovné podmienky a bezpečnosť vodičov na cestách v Únii tým, že zabezpečuje, aby sa vodiči mohli v pravidelných intervaloch vracat do miesta svojho bydliska na čerpanie doby svojho pravidelného alebo náhradného týždenného odpočinku, aby tak obdobie, ktoré trávia vodiči vykonávajúci medzinárodnú dopravu mimo tohto miesta nebolo neprimerane dlhé. Cieľom uvedeného ustanovenia je tak napraviť neexistenciu jasných pravidiel týkajúcich sa dôb týždenného odpočinku a návratu vodičov do miesta ich bydliska, a teda nespravodlivé podmienky hospodárskej súťaže pre dopravné podniky, ktorým predtým mohli napomáhať rôzne vnútroštátne výklady a prax.

V prvom rade Súdny dvor zamietol viaceré uvádzané dôvody nezákonnosti z dôvodu, že sa zakladajú na dvoch nesprávnych predpokladoch.

Po prvé niektoré žalujúce členské štáty nesprávne tvrdili, že článok 1 bod 6 písm. d) nariadenia 2020/1054 ukladá vodičom povinnosť vracat sa, často prázdnyimi nákladnými vozidlami, výlučne do operačného centra ich zamestnávateľa alebo do miesta ich bydliska.

Vodiči, vrátane vodičov z tretích krajín, si totiž môžu slobodne vybrať, že budú čerpať dobu svojho pravidelného alebo náhradného týždenného odpočinku na mieste, kde si to želajú, či už ide o operačné centrum ich zamestnávateľa, miesto ich bydliska alebo akékoľvek iné miesto podľa ich výberu. Napadnuté ustanovenie neukladá dopravným podnikom povinnosť nútiť vodičov, aby naozaj čerpali dobu svojho pravidelného alebo náhradného týždenného odpočinku v mieste svojho vlastného bydliska. Naproti tomu sú dopravné podniky povinné organizovať prácu vodičov tak, aby sa títo vodiči mohli vrátiť do miesta, ktoré si vyberú, aby tam začali alebo strávili dobu tohto odpočinku.

Ďalej treba uviesť, že normotvorca Únie chcel zohľadniť nátlak, ktorému mohli vodiči čeliť predtým. Keďže totiž zamestnanca treba považovať za slabú stranu v pracovnoprávnom vzťahu, je nutné zabrániť tomu, aby ho zamestnávateľ mohol obmedzovať v jeho právach alebo aby bol zamestnanec odrádzaný od toho, aby otvorene uplatňoval svoje práva voči svojmu zamestnávateľovi. Zamestnávateľ sa teda nemôže zbaviť povinnosti organizovať prácu svojich vodičov tak, aby im umožnil návrat z dôvodu, že títo vodiči sa vopred a všeobecne vzdali práva, ktoré im poskytuje napadnuté ustanovenie.

Napokon normotvorca Únie chcel nechať dopravným podnikom ako zamestnávateľom flexibilitu jednak pri rozhodovaní o konkrétnych podrobnostiach výkonu zodpovedajúcich práv priznaných vodičom v závislosti od každej konkrétnej situácie, a jednak pri preukazovaní pomocou akejkoľvek

²⁴⁵ Pozri najmä odôvodnenia 1, 2, 6, 8, 13 a 36 nariadenia 2020/1054.

dokumentácie relevantnej na tento účel tak dodržania povinnosti upravenej v článku 1 bode 6 písm. d) nariadenia 2020/1054, ako aj spôsobu, akým bola táto povinnosť prípadne zosúladená s voľbou slobodne prejavenu vodičom čerpať dobu jeho týždenného odpočinku inde ako v mieste jeho bydliska.

Po druhé niektoré žalujúce členské štáty nesprávne tvrdili, že povinnosť dopravných podnikov organizovať prácu vodičov tak, aby sa vodiči mohli vracieť do operačného centra svojho zamestnávateľa alebo do miesta svojho bydliska, je príčinou významného nárastu premávky. Tento predpoklad totiž počíta s tým, že pred prijatím tohto opatrenia sa do jedného alebo druhého z týchto miest vracal iba obmedzený počet vodičov a že tento návrat sa musí nevyhnutne uskutočniť vozidlom používaným vodičom.

Už pred prijatím uvedeného opatrenia sa však väčšina vodičov vracala do miesta svojho bydliska v pravidelných intervaloch aspoň štyroch týždňov. Okrem toho dopravné podniky môžu na zaistenie dodržiavania povinnosti upravenej v článku 1 bode 6 písm. d) nariadenia 2020/1054 použiť iné dopravné prostriedky, ako napríklad verejnú dopravu, a je predstaviteľné, že návrat do jedného z dvoch miest uvedených v tomto ustanovení možno spojiť s návratom vozidiel dopravného podniku do jeho operačného centra v rámci bežných dopravných činností.

V druhom rade Súdny dvor rozhodoval o viacerých nastolených právnych otázkach, predovšetkým o otázkach uvedených nižšie.

Po prvé, pokiaľ ide o právo normotvorcu Únie upraviť legislatívny akt, tento normotvorca sa zmenou právnej úpravy Únie týkajúcej sa pracovného času vodičov snažil práve dosiahnuť novú rovnováhu zohľadňujúcu jednak záujem vodičov na lepších pracovných podmienkach a na väčšej bezpečnosti na cestách, a jednak záujem zamestnávateľov na výkone ich dopravných činností za spravodlivých podmienok na podnikanie.

V tomto prípade sa normotvorca Únie pri takomto zvážení rôznych prítomných záujmov v rámci širokej miery voľnej úvahy, ktorou disponuje v oblasti spoločnej dopravnej politiky, mohol domnievať, že významný nárast období trávených vodičmi zamestnanými v Únii mimo miesta ich bydliska si vyžadoval zavedenie osobitného opatrenia na zlepšenie ich pracovných podmienok, a že negatívne účinky dlhých období trávených mimo miesta ich bydliska na ich zdravie boli závažnejšie ako negatívne dôsledky pre niekoľko podnikov, ktoré poskytujú služby viac alebo menej trvalo v členských štátoch, v ktorých nie sú usadené. Takéto obnovenie rovnováhy je v súlade so sociálnymi ambíciami Únie.

Po druhé pravidlo stanovené v článku 1 bode 6 písm. d) nariadenia 2020/1054 sa uplatňuje bez rozdielu na všetky dotknuté dopravné podniky, bez ohľadu na členský štát, v ktorom sú usadené, na všetkých vodičov, bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť a členský štát, v ktorom je usadený ich zamestnávateľ, ako aj na všetky členské štáty, takže neobsahuje priamu diskrimináciu zakázanú právom Únie. Súdny dvor okrem toho rozhodol, že toto pravidlo nespôsobuje nepriamu diskrimináciu zakázanú právom Únie preto, že z povahy veci môže mať väčší vplyv na dopravné podniky usadené v členských štátoch nachádzajúcich sa podľa nich na „okraji Únie“, na vodičov zamestnaných týmito podnikmi a na túto skupinu členských štátov. Ustanovenie práva Únie totiž nemožno považovať za samo osebe odporujúce zásadám rovnosti zaobchádzania a zákazu diskriminácie iba z dôvodu, že má rôzne dôsledky pre určité hospodárske subjekty, keď je táto situácia dôsledkom rôznych prevádzkových podmienok, v ktorých sa tieto subjekty nachádzajú najmä vzhľadom na ich geografickú polohu, a nie dôsledkom právnej nerovnosti vlastnej napadnutému ustanoveniu.

Dôvody nezákonnosti uvádzané proti článku 1 bodu 6 písm. c) nariadenia 2020/1054, ktoré Súdny dvor zamietol v celom rozsahu, sa zakladali na porušení zásady proporcionality, zásad rovnosti zaobchádzania a zákazu diskriminácie, ustanovení Zmluvy o FEÚ týkajúcich sa slobodného poskytovania služieb, ako aj článku 91 ods. 2 a článku 94 ZFEÚ.

Cieľom tohto ustanovenia je zlepšiť²⁴⁶ pracovné podmienky a bezpečnosť vodičov na cestách v Únii tým, že zabezpečuje, aby títo vodiči mali na čerpanie doby svojho pravidelného alebo náhradného týždenného odpočinku k dispozícii kvalitné ubytovanie, aby boli chránení predovšetkým vodiči vykonávajúci diaľkovú medzinárodnú dopravu, ktorí trávajú dlhé obdobia mimo miesta svojho bydliska. Cieľom tohto ustanovenia je napraviť neexistenciu jasných pravidiel týkajúcich sa dôb týždenného odpočinku a konkrétnejšie nerovnosť zaobchádzania, ktorá mohla predtým vyplývať z uplatňovania rôznorodých vnútroštátnych režimov sankcií v členských štátoch vzhľadom na rôzne výklady a uplatňovanie článku 8 ods. 8 nariadenia č. 561/2006²⁴⁷ príslušnými vnútroštátnymi orgánmi. Normotvorca Únie totiž kodifikoval výklad tohto článku 8 ods. 8 vyvodený Súdny dvorom v rozsudku Vaditrans²⁴⁸ práve preto, aby prostredníctvom jasnejšieho harmonizačného pravidla zabezpečil jednotné uplatňovanie zákazu čerpať dobu pravidelného alebo náhradného týždenného odpočinku vo vozidle.

Tento zákaz, ktorý sa vzťahuje výlučne na doby pravidelného alebo náhradného týždenného odpočinku, a nie na iné druhy odpočinku, rešpektuje tak zásadu proporcionality, ako aj zásadu zákazu diskriminácie, či už medzi vodičmi, medzi podnikmi alebo medzi členskými štátmi. Okrem toho uvedený zákaz neukladá vodičom povinnosť, aby systematicky čerpali doby svojho pravidelného alebo náhradného týždenného odpočinku mimo miesta svojho bydliska tak, že svoje vozidlo zaparkujú na bezpečných a chránených plochách, alebo ich budú čerpať v ubytovacích zariadeniach vedľa parkovacej plochy.

Dôvody nezákonnosti uvádzané proti článku 2 bodu 2 nariadenia 2020/1054, ktoré Súdny dvor tiež zamietol v celom rozsahu, sa zakladali na porušení zásady proporcionality, zásad právnej istoty a ochrany legitímnej dôvery, ako aj článku 151 druhého odseku ZFEÚ.

Súdny dvor dospel k záveru, že samotná skutočnosť, že inštalácia inteligentných tachografov mohla byť v legislatívnom akte, ktorý sa uplatňoval pred nadobudnutím účinnosti nariadenia 2020/1054, stanovená na iný dátum, než bol napokon zavedený uvedeným nariadením, nemôže stačiť na preukázanie porušenia právnej istoty alebo legitímnej dôvery. Platí to tým skôr, keď ide o legislatívny akt, ktorý sa tak, ako v tomto prípade, týka zavedenia zariadení, ktoré môžu byť dotknuté rýchlym vývojom nových technológií a ktorý teda môže vyžadovať neustále prispôbovanie sa takémuto vývoju.

Pokiaľ ide o nariadenie 2020/1055, v žalobách sa navrhovalo zrušenie predovšetkým týchto ustanovení:

- článku 1 bodu 3 tohto nariadenia v rozsahu, v akom vkladá do článku 5 nariadenia č. 1071/2009 odsek 1 písm. b), podľa ktorého sa vozidlá používané v medzinárodnej doprave musia vracáť do operačného centra nachádzajúceho sa v členskom štáte, v ktorom je usadený dotknutý dopravný podnik, každých osem týždňov,
- článku 2 bodu 4 písm. a) nariadenia 2020/1055, podľa ktorého dopravcovia nie sú oprávnení vykonávať kabotážne prepravy s tým istým vozidlom v tom istom hostiteľskom členskom štáte počas štyroch dní od ukončenia obdobia kabotáže v tomto členskom štáte.

Po prvé, pokiaľ ide o dôvody nezákonnosti uvádzané proti článku 1 bodu 3 tohto nariadenia v rozsahu, v akom vkladá odsek 1 písm. b) do článku 5 nariadenia č. 1071/2009, Súdny dvor zrušil toto ustanovenie na základe porušenia zásady proporcionality z dôvodu, že normotvorca Únie dostatočne

²⁴⁶ Pozri najmä odôvodnenia 1, 2, 6, 8, 13 a 36 nariadenia 2020/1054.

²⁴⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 561/2006 z 15. marca 2006 o harmonizácii niektorých právnych predpisov v sociálnej oblasti, ktoré sa týkajú cestnej dopravy, ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia Rady (EHS) č. 3821/85 a (ES) č. 2135/98 a zrušuje nariadenie Rady (EHS) č. 3820/85 (Ú. v. EÚ L 102, 2006, s. 1).

²⁴⁸ Rozsudok z 20. decembra 2017, Vaditrans (C-102/16, [EU:C:2017:1012](#)).

nepreukázal, že preskúmal proporcionalitu povinnosti návratu vozidiel upravenej v uvedenom ustanovení.

V tejto súvislosti Súdny dvor konštatoval, že je pravda, že tento normotvorca nie je povinný mať za každých okolností k dispozícii posúdenie vplyvu a že takéto posúdenie ho nezaväzuje. Je však povinný oprieť svoj výber o objektívne kritériá a preskúmať, či môžu ciele sledované prijatým opatrením odôvodniť dokonca aj značné negatívne hospodárske dôsledky pre určité subjekty. Z toho vyplýva, že keď je dotknutý akt predmetom súdnej žaloby, uvedený normotvorca musí byť schopný prinajmenšom predložiť a jasne a jednoznačne vysvetliť východiskové údaje, ktoré mali byť zohľadnené na odôvodnenie napadnutých opatrení obsiahnutých v uvedenom akte, a od ktorých závisel výkon jeho voľnej úvahy.

Súdny dvor pritom dospel k záveru, že keď povinnosť návratu vozidiel nebola predmetom posúdenia vplyvu, odkaz na údaje nachádzajúce sa v posúdení vplyvu – časť usadenie sa v rozsahu, v akom opisujú dotknutý trh a jeho špecifické problémy alebo sa týkajú posúdenia dôsledkov iných povinností, než je povinnosť návratu vozidiel, neznamená predloženie a jasné a jednoznačné vysvetlenie východiskových údajov, na základe ktorých bol prijatý článok 1 bod 3 nariadenia 2020/1055 v rozsahu, v akom vkladá odsek 1 písm. b) do článku 5 nariadenia č. 1071/2009, a od ktorých závisel skutočný výkon voľnej úvahy normotvorcom Únie. Platí to aj pre ďalšie východiskové údaje, na ktoré sa na Súdnom dvore odvolávali Európsky parlament a Rada, keďže tieto údaje sa netýkali povinnosti návratu vozidiel alebo boli uvedené veľmi stručne. Rovnako to platí pre odkaz na informácie údajne poskytnuté žalujúcimi členskými štátmi, ku ktorým tento normotvorca mohol mať prístup.

Po druhé dôvody nezákonnosti uvádzané proti článku 2 bodu 4 písm. a) nariadenia 2020/1055, ktoré Súdny dvor zamietol v celom rozsahu, sa zakladali na porušení zásady proporcionality, zásad rovnosti zaobchádzania a zákazu diskriminácie, pravidiel práva Únie v oblasti spoločnej dopravnej politiky, fungovania vnútorného trhu, slobodného poskytovania služieb, voľného pohybu tovaru, ako aj pravidiel práva Únie a medzinárodných záväzkov Únie v oblasti ochrany životného prostredia.

Pokiaľ ide o dôvod založený na porušení zásady proporcionality, Súdny dvor predovšetkým uviedol, že obdobie nečinnosti upravené v článku 2 bode 4 písm. a) nariadenia 2020/1055, počas ktorého dopravcovia po ukončení cyklu kabotáže v hostiteľskom členskom štáte už nie sú oprávnení vykonávať kabotážne prepravy v tom istom členskom štáte, má napraviť neočakávané dôsledky, ktoré podľa nariadenia č. 1072/2009²⁴⁹ spôsobil výskyt praxe systematickej kabotáže, a dosiahnuť pôvodný cieľ sledovaný normotvorcom Únie tým, že v súlade s úrovňou liberalizácie, ktorú stanovil, aby prispel k riadnemu fungovaniu vnútorného trhu s dopravou, zabezpečí dočasnú povahu kabotáže.

Súdny dvor okrem toho zdôraznil, že dodržanie obdobia nečinnosti po cykle kabotáže v hostiteľskom členskom štáte nevyžaduje od dotknutého dopravného podniku, aby pozastavil akúkoľvek dopravnú činnosť. Je tak nesprávne tvrdiť, že vozidlo bude počas uvedeného obdobia odstavené a že ho nebude možné použiť na iné dopravné činnosti ako na kabotážnu prepravu v tom istom hostiteľskom členskom štáte alebo že dopravný podnik bude musieť počas tohto obdobia zabezpečiť návrat vozidla, navyše naprázdno, do svojho operačného centra.

Pokiaľ ide o dôvod založený na porušení pravidiel práva Únie a medzinárodných záväzkov Únie v oblasti ochrany životného prostredia, Súdny dvor predovšetkým uviedol, že obdobie nečinnosti upravené v článku 2 bode 4 písm. a) nariadenia 2020/1055 nebude mať značné negatívne účinky na životné prostredie vzhľadom na to, že jednak neexistuje povinnosť zabezpečiť návrat prázdneho vozidla do operačného centra dopravného podniku počas tohto obdobia a jednak prípadné odstavenie vozidla počas tohto obdobia nemá žiadny vplyv na životné prostredie.

²⁴⁹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1072/2009 z 21. októbra 2009 o spoločných pravidlách prístupu nákladnej cestnej dopravy na medzinárodný trh (Ú. v. EÚ L 300, 2009, s. 72).

Pokiaľ ide o smernicu 2020/1057, v žalobách sa v podstate navrhovalo zrušenie ustanovení článku 1 tejto smernice v rozsahu, v akom zavádzajú rozlišovanie medzi rôznymi druhmi operácií cestnej dopravy a vynímajú niektoré z týchto druhov z uplatňovania pravidiel týkajúcich sa vysielania pracovníkov upravených smernicou 96/71²⁵⁰.

Smernica 2020/1057 v podstate stanovuje špecifické pravidlá pre vysielanie vodičov v odvetví cestnej dopravy, ktoré na uľahčenie ich uplatňovania rozlišujú medzi rôznymi druhmi dopravných operácií v závislosti od stupňa prepojenia vodiča a poskytovanej služby s územím hostiteľského členského štátu.

Článok 1 smernice 2020/1057 konkrétne v tejto súvislosti stanovuje, že keď vodič vykonáva bilaterálne dopravné operácie, teda dopravné operácie z členského štátu, kde je dopravný podnik usadený, na územie iného členského štátu alebo tretej krajiny, alebo naopak, dopravné operácie z členského štátu alebo tretej krajiny až do členského štátu, v ktorom je dopravný podnik usadený, alebo tranzit, teda dopravné operácie, pri ktorých vodič prejde cez územie členského štátu bez naloženia alebo vyloženia nákladu, nepovažuje sa za vyslaného na účely smernice 96/71.

Naproti tomu, keď vodič vykonáva prepravu medzi tretími krajinami, teda dopravné operácie vykonávané z členského štátu, ktorý nie je členským štátom, v ktorom je usadený dopravný podnik, alebo z tretej krajiny na územie iného členského štátu, ktorý tiež nie je uvedeným členským štátom usadenia alebo na územie tretej krajiny, alebo kabotážne prepravy, definované ako poskytovanie služieb dopravcom v členskom štáte, v ktorom nie je usadený, treba tohto vodiča považovať za vyslaného na účely smernice 96/71.

Pokiaľ ide o kombinovanú dopravu, teda prepravu tovaru medzi členskými štátmi, pri ktorej nákladné vozidlo alebo iný prostriedok pre prepravu tovaru spojený s nákladným vozidlom využíva pozemnú komunikáciu pre počiatočný alebo konečný úsek cesty a pre zvyšný úsek cesty využíva železnicu alebo vnútrozemskú vodnú cestu alebo námornú dopravu, vodič sa nepovažuje za vyslaného, keď uskutočňuje počiatočný alebo záverečný cestný úsek kombinovanej dopravnej operácie, ak tento cestný úsek sám osebe pozostáva z bilaterálnych dopravných operácií.

Dôvody nezákonnosti uvádzané proti ustanoveniam článku 1 smernice 2020/1057, ktoré Súdny dvor zamietol v celom rozsahu, sa zakladali na porušení článku 1 ods. 3 písm. a) smernice 96/71, zásad rovnosti zaobchádzania a zákazu diskriminácie, zásady proporcionality, pravidiel práva Únie v oblasti spoločnej dopravnej politiky, voľného pohybu tovaru, slobodného poskytovania služieb a pravidiel práva Únie v oblasti ochrany životného prostredia.

Pokiaľ ide konkrétne o údajné porušenie zásad rovnosti zaobchádzania a zákazu diskriminácie, Súdny dvor uviedol, že prijatím pravidiel týkajúcich sa vysielania pracovníkov špecifických pre dané odvetvie, ktoré sa majú uplatňovať v celej Únii, aby zabezpečili riadne fungovanie vnútorného trhu, chcel normotvorca Únie dosiahnuť²⁵¹ rovnováhu medzi zlepšením sociálnych a pracovných podmienok vodičov na jednej strane a uľahčením využívania slobody poskytovať služby v cestnej doprave na základe spravodlivej hospodárskej súťaže medzi dopravnými podnikmi na druhej strane. Za týchto okolností prístup, ktorý spočíva v rozlišovaní medzi rôznymi druhmi dopravných operácií na účely uplatňovania pravidiel týkajúcich sa vysielania, ani zďaleka neporušuje rovnosť medzi členskými štátmi, ale má naopak napraviť nerovnosť zaobchádzania, ktorá mohla predtým vzniknúť v dôsledku rozdielov zistených medzi členskými štátmi pri výklade, uplatňovaní a vykonávaní ustanovení, ktoré sa uplatňovali pred nadobudnutím účinnosti uvedenej smernice, rozdielov, ktoré administratívne značne zaťažovali vodičov a dopravné podniky.

²⁵⁰ Smernica 96/71/ES Európskeho parlamentu a Rady zo 16. decembra 1996 o vysielaní pracovníkov v rámci poskytovania služieb (Ú. v. ES L 18, 1997, s. 1; Mim. vyd. 05/002, s. 431).

²⁵¹ Ako vyplýva z odôvodnení 3, 7 a 9 smernice 2020/1057.

Vzhľadom na tento prístup Súdny dvor pri posúdení existencie údajnej diskriminácie medzi dopravnými podnikmi a vodičmi, ktorých zamestnávajú v závislosti od toho, či vykonávajú prepravu medzi tretími krajinami alebo bilaterálne dopravné operácie, odmietol predpoklad, podľa ktorého sa posúdenie porovnateľnosti situácií týchto vodičov na účely určenia, či sa uplatňujú pravidlá týkajúce sa vysielania, má vykonať iba v závislosti od povahy ich práce, hoci na účely tohto posúdenia je so zreteľom na cieľ sledovaný napadnutými ustanoveniami článku 1 smernice 2020/1057 relevantné práve prepojenie dotknutého vodiča a poskytovanej služby s členskými štátom usadenia alebo hostiteľským členským štátom.

Súdny dvor považoval za nesprávny aj predpoklad, podľa ktorého možno operáciu kombinovanej dopravy ako celok porovnávať s bilaterálnou dopravnou operáciou so zreteľom na cieľ sledovaný pravidlami upravenými v článku 1 smernice 2020/1057. Táto smernica má totiž za cieľ stanoviť špecifické pravidlá pre vysielanie vodičov iba v odvetví cestnej dopravy. Normotvorca Únie teda tým, že na operácie kombinovanej dopravy v prípade, keď ten istý vodič sprevádza vozidlo a jeho náklad, nehľadel ako na bilaterálne dopravné operácie, neporušil zásady rovnosti zaobchádzania a zákazu diskriminácie.

XIII. Hospodárska súťaž

1. Kartely (článok 101 ZFEÚ)

Rozsudok z 27. júna 2024, Komisia/Servier a i. (C-176/19, [EU:C:2024:549](#))

„Odvolanie – Hospodárska súťaž – Farmaceutické výrobky – Trh s perindoprilom – Článok 101 ZFEÚ – Kartely – Rozdelenie trhu – Potenciálna hospodárska súťaž – Obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa – Stratégia, ktorej cieľom je oddialiť vstup generických verzií perindoprilu na trh – Dohoda o urovnaní patentového sporu – Dohoda o poskytnutí licencie na patent – Dohoda o prevode a o poskytnutí licencie na technológiu – Článok 102 ZFEÚ – Relevantný trh – Zneužitie dominantného postavenia“

Rozsudok z 27. júna 2024, Komisia/KRKA (C-151/19 P, [EU:C:2024:546](#))

„Odvolanie – Hospodárska súťaž – Farmaceutické výrobky – Trh s perindoprilom – Článok 101 ZFEÚ – Kartely – Rozdelenie trhu – Potenciálna hospodárska súťaž – Obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa – Stratégia, ktorej cieľom je oddialiť vstup generických verzií perindoprilu na trh – Dohoda o urovnaní patentového sporu – Dohoda o poskytnutí licencie na patent – Dohoda o prevode a o poskytnutí licencie na technológiu“

Súdny dvor vyhovel odvolaniam, ktoré podala Európska komisia proti dvom rozsudkom Všeobecného súdu²⁵² čiastočne zrušujúcim rozhodnutie, ktorým Komisia konštatovala existenciu kartelov a zneužitia dominantného postavenia na trhu s farmaceutickým výrobkom perindoprilom a uložila pokuty zúčastneným výrobcam liekov.²⁵³ Súdny dvor týmto spresnil hranicu medzi legitímnymi krokmi výrobcov liekov spočívajúcimi v urovnaní skutočných patentových sporov vo farmaceutickom odvetví na jednej strane a dohodami, ktoré protiprávne rozdeľujú trh s farmaceutickým výrobkom pod zámienkou urovnania patentových sporov.

Farmaceutická skupina Servier, ktorej materská spoločnosť, Servier SAS, je usadená vo Francúzsku (ďalej jednotlivo alebo spoločne len „Servier“), vyvinula perindopril, liek zaradený do triedy inhibítorov konvertujúceho enzýmu (ACE), podávaný v kardiovaskulárnej medicíne a určený predovšetkým na boj proti vysokému krvnému tlaku a srdcovému zlyhávaniu. Platnosť patentu na molekulu perindoprilu, prihláseného na Európskom patentovom úrade (EPÚ) v roku 1981, uplynula počas prvej dekády 21. storočia.

Účinná farmaceutická zložka perindoprilu má formu soli, erbumínu. V roku 1988 Servier podala na EPÚ viaceré patentové prihlášky na postupy výroby uvedenej účinnej zložky, ktorých platnosť uplynula 16. septembra 2008.

V roku 2001 podala Servier na EPÚ prihlášku nového patentu na perindopril a postup jeho výroby a tento patent bol udelený v roku 2004 (ďalej len „patent 947“). Servier navyše získala národné patenty zodpovedajúce patentu 947 vo viacerých členských štátoch predtým, ako sa tieto štáty stali zmluvnými stranami Dohovoru o udeľovaní európskych patentov.

Od roku 2003 prebiehali viaceré spory medzi skupinou Servier a výrobcami generických liekov, ktorí sa chystali uviesť na trh generickú verziu perindoprilu. Za týchto okolností desať výrobcov generických

²⁵² Rozsudky z 12. decembra 2018, Servier a i./Komisia (T-691/14, [EU:T:2018:922](#)) a Krka/Komisia (T-684/14, [EU:T:2018:918](#)) (ďalej spolu len „napadnuté rozsudky“).

²⁵³ Rozhodnutie Komisie C(2014) 4955 final z 9. júla 2014 týkajúce sa konania podľa článkov 101 a 102 [ZFEÚ] [vec AT.39612 – Perindopril (Servier)] (ďalej len „sporné rozhodnutie“).

liekov podalo námietku proti patentu 947 na EPÚ, ktorého technický odvolací senát zrušil napadnutý patent v máji 2009. Viacerí výrobcovia generických liekov napadli platnosť patentu 947 aj na niektorých vnútroštátnych súdoch. Servier zase podala žaloby pre porušenie práv, ako aj návrhy na nariadenie predbežných opatrení v podobe zákazu proti dotknutým výrobcom generických liekov, medzi ktorými sa nachádza slovinská spoločnosť KRKA, tovarna zdravil, d.d. (ďalej len „Krka“).

Na ukončenie uvedených sporov Servier uzavrela v rokoch 2005 až 2007 dohody o urovnaní s viacerými výrobcami generických liekov. So spoločnosťou Krka tak Servier uzavrela dohodu o urovnaní týkajúcu sa patentu 947 a zodpovedajúcich národných patentov, licenčnú dohodu a dohodu o prevode a o poskytnutí licencie (ďalej len „dohody Krka“). Tieto dohody sa vzťahovali na všetky štáty, ktoré boli v čase skutkových okolností členmi Európskej únie, ako aj na štáty predstavujúce hlavné trhy Krka, ktoré neboli členmi Únie.

Podľa Komisie Servier a Krka uzavreli tieto dohody s protiprávnym cieľom rozdeliť územie zahrnutých krajín do dvoch sfér vplyvu, zahŕňajúcich pre každú z nich ich hlavné trhy, na ktorých mohli vykonávať svoju činnosť s istotou, že pokiaľ ide o skupinu Servier, táto nebude zo strany spoločnosti Krka vystavená konkurenčným tlakom presahujúcim hranice vyplývajúce z týchto dohôd, a pokiaľ ide o spoločnosť Krka, že jej nebude hroziť riziko toho, že proti nej Servier podnikne právne kroky z dôvodu porušovania práv.

Rozhodnutím z 9. júla 2014²⁵⁴ Komisia konštatovala, že dohody, ktoré uzavrela Servier so spoločnosťou Krka a ostatnými výrobcami generických liekov, predstavujú obmedzenia hospodárskej súťaže zakázané článkom 101 ZFEÚ. Navyše sa domnievala, že Servier porušila článok 102 ZFEÚ tým, že vypracovala a uplatňovala stratégiu vylúčenia vzťahujúcu sa na trh s perindoprilom a technológiou týkajúcou sa účinnej zložky tohto lieku vo Francúzsku, v Holandsku, Poľsku a Spojenom kráľovstve.

Komisia tak uložila skupine Servier pokuty v celkovej výške 289 727 200 eur za porušenia článku 101 ZFEÚ, z toho 37 661 800 eur za jej účasť na dohodách Krka, ako aj pokutu vo výške 41 270 000 eur za porušenie článku 102 ZFEÚ. Spoločnosti Krka bola zase uložená pokuta vo výške desiatich miliónov eur za porušenie článku 101 ZFEÚ.

Všeobecný súd, na ktorý Servier a Krka podali žaloby, konštatoval, že Komisia sa dopustila nesprávneho právneho posúdenia, keď kvalifikovala dohody Krka ako porušenie článku 101 ods. 1 ZFEÚ bez preukázania existencie obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa alebo následku. Pokiaľ ide o porušenie článku 102 ZFEÚ vytýkané skupine Servier, Všeobecný súd dospel k záveru, že v rámci vymedzenia trhu s perindoprilom, ktoré zohľadnila Komisia, došlo k nesprávnemu posúdeniu, ktoré môže mať za následok neplatnosť jej zistení týkajúcich sa dominantného postavenia spoločnosti Servier na relevantnom trhu.

V dôsledku toho Všeobecný súd dvomi rozsudkami vyhlásenými 12. decembra 2018²⁵⁵ zrušil sporné rozhodnutie v rozsahu, v akom sa v ňom konštatuje porušenie článku 101 ZFEÚ v súvislosti s dohodami Krka, ako aj porušenie článku 102 ZFEÚ, ako aj pokuty uložené skupine Servier a spoločnosti Krka za tieto porušenia.

Komisia podala na Súdny dvor dve odvolania proti týmto rozsudkom Všeobecného súdu.

²⁵⁴ Pozri poznámku pod čiarou 253.

²⁵⁵ Pozri poznámku pod čiarou 252.

Posúdenie Súdnym dvorom

1. O porušení článku 101 ZFEÚ

a) Existencia potenciálnej hospodárskej súťaže medzi skupinou Servier a spoločnosťou Krka

Súdny dvor v prvom rade preskúmal výhrady Komisie založené na nesprávnom výklade a uplatnení pojmu potenciálnej hospodárskej súťaže, ktorých sa dopustil Všeobecný súd.

Na úvod Súdny dvor zdôraznil, že na účely preskúmania takých zosúladených postupov vo forme dohôd o horizontálnej spolupráci medzi podnikmi, akými sú dohody Krka, z hľadiska článku 101 ods. 1 ZFEÚ treba v prvom štádiu určiť, či tieto postupy možno kvalifikovať ako obmedzenie hospodárskej súťaže zo strany podnikov, ktoré sa nachádzajú v situácii hospodárskej súťaže, hoci aj len potenciálnej. Ak to tak je, v druhom štádiu treba overiť, či sa na uvedené postupy vzhľadom na ich ekonomické charakteristické vlastnosti vzťahuje kvalifikácia ako obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa. Keď protisúťažný cieľ uvedených postupov nie je preukázaný, treba preskúmať ich následky.

Po tomto spresnení Súdny dvor vyhlásil výhrady založené na nesprávnom výklade a uplatnení pojmu potenciálnej hospodárskej súťaže za neúčinné, keďže Všeobecný súd preskúmal viaceré odôvodnenia sporného rozhodnutia týkajúce sa otázky potenciálnej hospodárskej súťaže medzi spoločnosťou Krka a skupinou Servier, ako aj niektoré výhrady, ktoré v tomto ohľade vzniesla Servier.

Vo veci samej Súdny dvor konštatoval, že keď Všeobecný súd rozhodol, že v čase uzavretia dohody o urovnaní a licenčnej dohody Krka existovali zhodujúce sa nepriame dôkazy, na základe ktorých sa Servier a Krka mohli domnievať, že patent 947 je platný, vyvodil z týchto nepriamych dôkazov, že hospodárska súťaž medzi týmito podnikmi na vnútroštátnych trhoch v rámci Únie už bola vylúčená, a že tak už medzi nimi neexistovala potenciálna hospodárska súťaž.

Aby však dospel k takému záveru o neexistencii potenciálnej hospodárskej súťaže, Všeobecný súd mal overiť, či sa Komisii nepodarilo preukázať, že v čase uzavretia dohôd Krka existovali skutočné a konkrétne možnosti spoločnosti Krka vstúpiť na relevantný trh a konkurovať skupine Servier, a to berúc do úvahy dostatočné prípravné kroky a neexistenciu takých prekážok tohto vstupu, ktoré by boli neprekonateľné.

Namiesto vykonania potrebných overení v tomto ohľade však Všeobecný súd iba vyhlásil, že Servier a Krka boli presvedčené o tom, že patent 947 je platný a že správanie spoločnosti Krka spočívajúce v udržiavaní konkurenčného tlaku na skupinu Servier sa dalo vysvetliť jej snahou posilniť svoje postavenie pri prípadných rokovaniach s cieľom dospieť k dohode o urovnaní spojenej s licenčnou dohodou. Všeobecný súd tým pochybil, pokiaľ ide o právnu relevantnosť patentovej situácie zistenej na dotknutých trhoch, ako aj úmysel účastníkov konania. Všeobecný súd navyše neodôvodnil svoje implicitné zistenie, podľa ktorého Servier a Krka už neboli potenciálnymi konkurentami, a to napriek skutočnostiam uvedeným v spornom rozhodnutí, ktoré mali preukazovať opak.

Súdny dvor navyše zdôraznil, že Všeobecný súd počas svojho preskúmania kontextu, v ktorom bola uzavretá dohoda o urovnaní a licenčná dohoda Krka, nielen skreslil jasné a presné znenie rozhodnutia britského súdu o vzájomnom návrhu na vyhlásenie neplatnosti patentu 947, ktorý podala Krka, ale aj zmysel a rozsah sporného rozhodnutia, pokiaľ ide o účinky rozhodnutia námietkového oddelenia EPÚ, ktoré potvrdilo platnosť tohto patentu.

Súdny dvor tak vyhovel výhradám Komisie založeným na nesprávnom výklade a uplatnení pojmu „potenciálna hospodárska súťaž“, ktorých sa dopustil Všeobecný súd.

b) *Kvalifikácia dohôd Krka ako obmedzení hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa*

V druhom rade Súdny dvor konštatoval, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď dospel k záveru, že neexistuje obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa.

V rozsudkoch napadnutých odvolaním Všeobecný súd dospel k záveru, že v prípade, ak existuje skutočný patentový spor, možno dohodu o urovnaní tohto sporu, obsahujúcu ustanovenia obmedzujúce hospodársku súťaž, spojenú s licenčnou dohodou týkajúcou sa tohto patentu, kvalifikovať ako obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa iba vtedy, ak Komisia vie preukázať, že táto licenčná dohoda nepredstavuje transakciu uzavretú za bežných trhových podmienok a zakrýva tak reverznú platbu.

Podľa Súdneho dvora však toto odôvodnenie nezohľadňuje samotnú povahu dotknutých dohôd, ktoré nespočívajú jednoducho len v dohode o urovnaní patentového sporu výmenou za reverznú platbu, ale v dohode o rozdelení trhov na dve zóny, z ktorých jedna navyše nepatrí do oblasti porušenia článku 101 ZFEÚ.

Toto nesprávne právne posúdenie priviedlo Všeobecný súd k tomu, že kvalifikáciu protiprávneho postupu, ktorý bol pripísaný skupine Servier a spoločnosti Krka, ako obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa overoval tak, že analyzoval formu a právne charakteristiky dohôd určených na realizáciu tohto postupu, hoci mu prináležalo, aby posúdil stupeň hospodárskej škodlivosti uvedených dohôd, a to na základe vykonania podrobnej analýzy ich charakteristických vlastností, ako aj ich cieľov a hospodárskeho a právneho kontextu, do ktorého rámca patria.

Okrem toho, keď Všeobecný súd zastával názor, že vzhľadom na to, že v dohode o urovnaní a licenčnej dohode Krka nebola časť trhu vyhradená pre spoločnosť Krka, nebolo možné dospieť k záveru o existencii rozdelenia trhu, dopustil sa aj nesprávneho výkladu článku 101 ods. 1 písm. c) ZFEÚ, keďže zákaz dohôd spočívajúcich v rozdelení trhov, ktorý stanovuje toto ustanovenie, sa neobmedzuje na dohody zavádzajúce „hermeticky uzavreté“ rozdelenie medzi trhmi.

Všeobecný súd sa navyše dopustil ďalšieho nesprávneho právneho posúdenia, keď vo svojom odôvodnení týkajúcom sa neexistencie obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa uviedol úvahy týkajúce sa údajne hypotetickej povahy potenciálnych následkov týchto dohôd, hoci nebolo potrebné skúmať, a *a fortiori* ani preukázať následky postupov kvalifikovaných ako obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa na hospodársku súťaž, čo platí aj v rámci prípadného skúmania otázky, či má predmetné správanie stupeň škodlivosti vyžadovaný na účely takejto kvalifikácie.

Všeobecný súd sa rovnako dopustil ďalšieho nesprávneho právneho posúdenia, keď vytkol Komisii, že v podstate nepreukázala, že Servier alebo Krka mali úmysel obmedziť hospodársku súťaž medzi sebou, pričom sa však takéto preukázanie na účely preukázania, že došlo k obmedzeniu hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa, nevyžadovalo.

Všeobecný súd navyše porušil zásadu voľného hodnotenia dôkazov, keď rozhodol, že pokiaľ ide o zohľadnenie zlomkovitých a ojedinelých dôkazov na účely preukázania existencie porušenia, z právneho hľadiska existuje rozdiel medzi situáciami, v ktorých Komisia disponuje tak, ako v tomto prípade, obsahom protisúťažných dohôd, a situáciami, v ktorých ním nedisponuje. Všeobecný súd sa ďalej dopustil ďalšieho nesprávneho právneho posúdenia, keď rozhodol, že dedukcie vyvedené z čiastočných výňatkov z listov alebo z iných dokumentov, ktoré majú preukazovať úmysly strán, nemôžu jednoducho spochybniť záver založený na samotnom obsahu dotknutých dohôd.

Súdny dvor napokon pripomenul, že možnosť, že licencia na patent môže na určitých geografických trhoch vyvolať pozitívne následky na hospodársku súťaž je úplne irelevantná na účely posúdenia, či ju treba kvalifikovať ako obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa podľa článku 101 ods. 1 ZFEÚ. Zohľadnením pozitívnych následkov licenčnej dohody Krka na hlavné trhy spoločnosti Krka sa teda

Všeobecný súd dopustil nesprávneho výkladu a uplatnenia článku 101 ods. 1 ZFEÚ, a to tým skôr, že hlavné trhy spoločnosti Krka nepatria do geografickej pôsobnosti porušenia článku 101 ZFEÚ.

Vzhľadom na vyššie uvedené pochybenia Súdny dvor dospel k záveru, že odôvodnenie Všeobecného súdu týkajúce sa neexistencie obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa vyplývajúceho z dohôd Krka je ako celok nezákonné.

c) Kvalifikácia dohôd Krka ako obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska následku

V treťom rade mal Súdny dvor výhrady voči záveru Všeobecného súdu, podľa ktorého Komisia nepreukázala, že dohody Krka mali za následok obmedzenie hospodárskej súťaže, keďže sa tejto inštitúcii nepodarilo preukázať, že v prípade, že by sporné dohody neboli uzavreté, by Krka pravdepodobne vstúpila na hlavné trhy skupiny Servier.

V tejto súvislosti Súdny dvor pripomenul, že na účely posúdenia existencie protisúťažných následkov spôsobených dohodou medzi podnikmi je potrebné porovnať situáciu v oblasti hospodárskej súťaže vyplývajúcu z tejto dohody a situáciu, ktorá by existovala v prípade, že by táto dohoda nebola uzavretá. Táto tzv. „kontrafaktuálna“ metóda znamená nutnosť vziať do úvahy konkrétny rámec, do ktorého táto dohoda patrí. Kontrafaktuálny scenár, vychádzajúci z neexistencie uvedenej dohody, tak musí byť realistický a hodnoverný.

Na základe tohto spresnenia Súdny dvor rozhodol, že Všeobecný súd v troch hlavných ohľadoch nerešpektoval charakteristické vlastnosti kontrafaktuálnej metódy na účely uplatnenia článku 101 ZFEÚ.

Po prvé Všeobecný súd rozhodol, že posúdenie protisúťažných následkov dohody o urovnaní Krka bolo založené na hypotetickom prístupe a neúplnom preskúmaní týchto následkov, keďže Komisia do kontrafaktuálneho scenára nezahrnula skutočný priebeh udalostí, ktoré nastali po tejto dohode. Toto odôvodnenie Všeobecného súdu však nezohľadňuje skutočnosť, že kontrafaktuálny scenár, ktorý je už zo svojej podstaty hypotetický, a to v tom zmysle, že k nemu nedošlo, sa nemôže zakladať na skutočnostiach, ktoré nastali po uzavretí uvedenej dohody.

Po druhé sa Všeobecný súd dopustil pochybenia, keď rozhodol, že judikatúra, podľa ktorej dohodu medzi podnikmi možno z dôvodu jej potenciálnych následkov kvalifikovať ako obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska následku, sa prestáva uplatňovať, keď už bola táto dohoda vykonaná, a to z dôvodu, že možno pozorovať skutočné následky uvedenej dohody na hospodársku súťaž. Keď totiž tak, ako v tomto prípade, dohoda nevedie k zmene, ale naopak k zachovaniu počtu alebo správania konkurenčných podnikov, ktoré sú už prítomné vnútri tohto trhu, jednoduché porovnanie situácií zistených na uvedenom trhu pred a po vykonaní tejto dohody nepostačuje na to, aby bolo možné dospieť k záveru o neexistencii protisúťažného následku, keďže protisúťažný následok spočíva v nepochybnom zániku – z dôvodu uvedenej dohody – zdroja hospodárskej súťaže, ktorý je v čase uzavretia tejto dohody stále len potenciálny.

Po tretie z judikatúry vyplýva, že keď Komisia vypracuje kontrafaktuálny scenár, aby preskúmala dohodu o urovnaní patentového sporu medzi výrobcom originálnych liekov a výrobcom generických liekov, nie je povinná urobiť konečné konštatovanie týkajúce sa šance výrobcu generických liekov na úspech v patentovom spore alebo pravdepodobnosti uzavretia menej obmedzujúcej dohody. Z toho vyplýva, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho výkladu a uplatnenia článku 101 ods. 1 ZFEÚ, keď rozhodol, že Komisia nepreukázala, že ak by dohoda o urovnaní nebola uzavretá, Krka by pravdepodobne vstúpila na dotknuté trhy a že pokračovanie v sporových konaniach napádajúcich platnosť patentu 947 by pravdepodobne, ba dokonca reálne, umožnilo, aby neplatnosť tohto patentu bola určená rýchlejšie alebo v úplnejšom rozsahu.

Súdny dvor dospel k záveru, že takto identifikované nesprávne právne posúdenia spôsobujú nezákonnosť celého odôvodnenia Všeobecného súdu zamietajúceho kvalifikáciu dohôd Krka ako obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska následku.

2. *O porušení článku 102 ZFEÚ*

Vo štvrtom rade Súdny dvor odmietol záver Všeobecného súdu, podľa ktorého pri vymedzení relevantného trhu s výrobkom, ktoré zohľadnila Komisia na účely jej preskúmania existencie zneužitia dominantného postavenia zo strany skupiny Servier, došlo k pochybeniam, ktoré môžu spôsobiť vady tohto preskúmania. V tejto súvislosti Všeobecný súd najmä vytkol Komisii, že nesprávne obmedzila relevantný trh iba na perindopril, pričom vylúčila ostatné lieky zaradené do triedy inhibítorov konvertujúceho enzýmu (ďalej len „lieky ACE“).

V tomto ohľade Súdny dvor pripomenul, že určenie relevantného trhu, ktoré predchádza posúdeniu prípadného dominantného postavenia v zmysle článku 102 ZFEÚ, predpokladá definovanie po prvé trhu s výrobkami a po druhé jeho geografického rozmeru.

Z judikatúry navyše vyplýva, že pojem relevantného trhu predpokladá dostatočný stupeň zastupiteľnosti medzi výrobkami alebo službami, ktoré sú jeho súčasťou. Pokiaľ ide konkrétnejšie o preskúmanie ekonomickej zastupiteľnosti medzi liekmi, táto sa musí posúdiť s ohľadom na presuny predajov medzi liekmi určenými na rovnakú terapeutickú indikáciu, ktoré vyplývajú zo zmien v relatívnych cenách týchto liekov. Konštatovanie neexistencie takejto zastupiteľnosti svedčí o existencii samostatného trhu, a to bez ohľadu na jeho príčiny.

Vzhľadom na to, že Komisia dospela k záveru, že neexistuje zastupiteľnosť medzi perindoprilom a ostatnými liekmi ACE s prihliadnutím na zistenie o relatívnej nepružnosti dopytu po perindopriľe vo vzťahu k prudkému poklesu cien ostatných liekov ACE na dotknutých trhoch, ktoré Servier nespochybnila, sa teda Všeobecný súd dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď Komisii vytkol, že obmedzila relevantný trh iba na perindopril.

Keďže Všeobecný súd následne dospel k záveru, že záver Komisie o existencii dominantného postavenia skupiny Servier na trhu s technológiou týkajúcou sa účinnej zložky perindopriľu sa zakladal na nesprávnom vymedzení relevantného trhu, Súdny dvor konštatoval, že tieto posúdenia Všeobecného súdu vychádzajú z nesprávneho predpokladu a sú preto tiež nezákonné.

Keďže Súdny dvor vyhovel odvolacím dôvodom Komisie týkajúcim sa vyššie uvedených pochybení, čiastočne zrušil napadnuté rozsudky.

3. *O žalobách o neplatnosť, ktoré podali Servier a Krka*

Súdny dvor v piatom rade dospel k záveru, že stav konania dovoľuje vydať vo veci konečné rozhodnutie, pokiaľ ide o žalobné dôvody, ktoré Servier a Krka uviedli na Všeobecnom súde s cieľom napadnúť kvalifikáciu dohody o urovnaní a licenčnej dohody Krka ako obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa, ako aj kvalifikáciu dohody o urovnaní a dohody o prevode a o poskytnutí licencie Krka ako obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska následku v spornom rozhodnutí.

Pokiaľ ide po prvé o kvalifikáciu dohody o urovnaní a licenčnej dohody Krka ako obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa, Súdny dvor v prvom rade overil, či Komisia mohla oprávnene kvalifikovať tieto dohody ako obmedzenie potenciálnej hospodárskej súťaže vykonávanej vo vzťahu ku skupine Servier zo strany spoločnosti Krka. Na tento účel preskúmal, či v čase uzavretia uvedených dohôd existovali skutočné a konkrétne možnosti, že Krka vstúpi na trh s perindoprilom a bude konkurovať skupine Servier.

V tejto súvislosti Súdny dvor zdôraznil, že existencia patentu, ktorý chráni výrobný postup účinnej zložky, ktorý sa stal voľným, sa nemôže ako taká považovať za neprekonateľnú prekážku vstupu na trh

s generickými liekmi na báze tejto účinnej zložky. Z toho vyplýva, že existencia takého patentu nebráni tomu, aby bol ako potenciálny konkurent dotknutého výrobcu originálnych liekov kvalifikovaný výrobca generických liekov, ktorý má v skutočnosti pevné odhodlanie, ako aj vlastnú schopnosť vstúpiť na trh a ktorý svojimi krokmi ukazuje, že je pripravený spochybniť platnosť tohto patentu a prevziať riziko, že pri svojom vstupe na trh bude čeliť žalobe pre porušenie práv z patentu podanej majiteľom tohto patentu.

Pokiaľ ide o pevné odhodlanie spoločnosti Krka pokračovať vo svojom úsilí o uvedenie jej perindoprilu na trh napriek neúspechom v súdnych konaniach, ktoré utrpela v roku 2006 v patentových sporov vedených proti skupine Servier, Súdny dvor zdôraznil, že z dôkazných prostriedkov uvádzaných Komisiou v spornom rozhodnutí vyplýva, že Krka sa neprestala usilovať o vstup na hlavné trhy skupiny Servier.

Okrem toho ani skutočnosť, že Krka rokovala so skupinou Servier s cieľom uzavrieť dohodu o urovnaní a licenčnú dohodu Krka, nestačí na preukázanie, že Krka už nebola pevne odhodlaná konkurovať skupine Servier.

Vzhľadom na uvedené Súdny dvor dospel k záveru, že Krka bola potenciálnym konkurentom skupiny Servier v čase uzavretia dohody o urovnaní a licenčnej dohody Krka.

Súdny dvor v druhom rade overil, či Komisia nesprávne dospela k záveru, že dohoda o urovnaní a licenčná dohoda Krka mali za cieľ rozdeliť trhy s perindoprilom.

V tejto súvislosti zdôraznil, že skutočnosť, že dohody o urovnaní patentového sporu, ako aj licenčné dohody spojené s takými dohodami môžu byť uzavreté s cieľom, ktorý môže byť legitímny, nemôže viesť k ich vyňatiu z uplatňovania článku 101 ZFEÚ, ak sa ukáže, že uvedené dohody majú obmedzovať hospodársku súťaž. V tomto prípade navyše zo znenia dohody o urovnaní a licenčnej dohody Krka a z okolností sprevádzajúcich ich uzavretie jasne vyplýva, že sú prepojené z ekonomického hľadiska a nemožno ich skúmať oddelene.

Kombinovaný následok licenčnej dohody Krka, ktorou sa Servier vzdala práva namietat proti tomu, aby Krka na svojich hlavných trhoch uvádzala generickú verziu perindoprilu, a dohody o urovnaní, ktorá upravuje povinnosť spoločnosti Krka neporušovať práva na hlavných trhoch Servier, však z ekonomického hľadiska skutočne predstavuje riešenie v podobe niečo za niečo (*quid pro quo*) umožňujúce skupine Servier aj spoločnosti Krka udržať si na svojich príslušných hlavných trhoch priaznivejšie postavenie. Takýto súbor dohôd v zásade znamená rozdelenie týchto trhov, a teda obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa, ktoré nemôže byť relativizované ani kompenzované prípadnými pozitívnymi následkami či následkami podporujúcimi hospodársku súťaž na akomkoľvek trhu.

Vzhľadom na tieto skutočnosti Súdny dvor rozhodol, že dôkazy uvádzané v spornom rozhodnutí preukazujú existenciu postupu, ktorého cieľom bolo to, aby si Servier a Krka rozdelili trh s perindoprilom prostredníctvom dohody o urovnaní a licenčnej dohody Krka, a postačujú na to, aby odôvodnili kvalifikáciu tohto postupu ako obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa.

Pokiaľ ide po druhé o kvalifikáciu dohody o urovnaní a dohody o prevode a o poskytnutí licencie Krka ako obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska následku, Súdny dvor pripomenul, že bolo úlohou Komisie porovnať situáciu v oblasti hospodárskej súťaže vyplývajúcu z týchto dohôd so situáciou v oblasti hospodárskej súťaže vyplývajúcou z realistického a hodnoverného kontrafaktuálneho scenára. Keďže sa však v tejto veci predmetné obmedzenie hospodárskej súťaže týkalo odstránenia zdroja potenciálnej hospodárskej súťaže zo strany spoločnosti Krka vo vzťahu ku skupine Servier, analýza kontrafaktuálneho scenára v podstate zodpovedala analýze existencie tejto potenciálnej hospodárskej súťaže.

S prihladením na tieto spresnenia Súdny dvor konštatoval, že Komisia sa mohla oprávnené domnievať, že Krka predstavovala pre skupinu Servier jednu z najbezprostrednejších hrozieb, a to z dôvodu, že mala skutočné a konkrétne možnosti vstúpiť na trhy vo Francúzsku, v Holandsku a Spojenom kráľovstve. V prípade, že by dohody Krka neboli uzavreté, by táto možnosť vstupu na trh zo strany spoločnosti Krka prostredníctvom jej perindoprilu, nebola vylúčená. V dôsledku toho Komisia preukázala, že odstránenie tohto zdroja potenciálnej hospodárskej súťaže, a to vďaka vykonaniu uvedených dohôd, malo za následok citelné obmedzenie hospodárskej súťaže. Tento následok, ktorý nie je ani hypotetický, ani potenciálny, ale naozaj skutočný, môže odôvodniť kvalifikáciu ako obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska následku zohľadnenú v spornom rozhodnutí.

Súdny dvor po tom, čo takto rozhodol o niektorých žalobných dôvodoch, ktoré uviedli Servier a Krka na Všeobecnom súde, konštatoval, že stav konania nedovoľuje rozhodnúť v spore v celom rozsahu. Vrátil teda vec Všeobecnému súdu, aby rozhodol o otázke kvalifikácie dohody o prevode a dohody o poskytnutí licencie Krka ako obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa, a vo veci Komisia/Servier a i. (C-176/19 P) o zostávajúcich dôvodoch týkajúcich sa porušenia článku 102 ZFEÚ a o subsidiárnych dôvodoch, ktoré majú spochybiť výšku pokuty.

Rozsudok zo 4. októbra 2024, FIFA (C-650/22, [EU:C:2024:824](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Vnútny trh – Hospodárska súťaž – Predpisy zavedené medzinárodným športovým združením, ktoré ich vykonáva v súčinnosti so svojimi členmi – Profesionálny futbal – Súkromnoprávne subjekty s regulačnými, kontrolnými a sankčnými právomocami – Predpisy upravujúce štatút a prestupy hráčov – Pravidlá týkajúce sa pracovných zmlúv uzavretých medzi klubmi a hráčmi – Predčasné ukončenie pracovnej zmluvy hráčom – Náhrada, ktorú má zaplatiť hráč – Spoločná a nerozdielna zodpovednosť nového klubu – Sankcie – Zákaz vydať osvedčenie o medzinárodnom prestupe hráča a registrovať ho počas prebiehajúceho sporu o predčasnom ukončení pracovnej zmluvy – Zákaz registrovať ďalších hráčov – Článok 45 ZFEÚ – Prekážka voľného pohybu pracovníkov – Odôvodnenie – Článok 101 ZFEÚ – Rozhodnutie združenia podnikov, ktoré má za cieľ vylučovanie alebo obmedzovanie hospodárskej súťaže – Trh práce – Nábor hráčov klubmi – Trh medziklubových futbalových súťaží – Účasť klubov a hráčov na športových súťažiach – Obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska jej cieľa – Výnimka“

Súdny dvor, na ktorý Cour d'appel de Mons (Odvolací súd Mons, Belgicko) podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, opätovne rozhodoval o uplatnení hospodárskeho práva Únie na pravidlá zavedené medzinárodnou športovou federáciou.²⁵⁶ V tomto rozsudku spresnil, akým spôsobom sa články Zmluvy o FEÚ stanovujúce zásadu voľného pohybu pracovníkov a zákaz kartelov²⁵⁷ uplatňujú na pravidlá prijaté medzinárodnou športovou federáciou pre status a prestupy hráčov.

Fédération internationale de football association (Medzinárodná federácia futbalových asociácií – FIFA) je združenie podľa švajčiarskeho práva, ktorého cieľom je najmä stanovovať pravidlá upravujúce futbal a s tým súvisiace záležitosti na celosvetovej úrovni. Pozostáva z národných futbalových zväzov, ktoré sú najmä povinné požadovať od svojich vlastných členov alebo pridružených organizácií, aby dodržiavali všetky pravidlá, ktoré FIFA stanovuje.

V marci 2014 FIFA prijala dokument „Pravidlá pre status a prestupy hráčov“ (ďalej len „RSTP“). RSTP okrem iného stanovuje, že nový profesionálny futbalový klub, ktorý zamestná hráča po ukončení

²⁵⁶ Pozri rozsudky z 21. decembra 2023, Royal Antwerp Football Club (C-680/21, [EU:C:2023:1010](#)); z 21. decembra 2023, European Superleague Company (C-333/21, [EU:C:2023:1011](#)), a z 21. decembra 2023, International Skating Union/Commission (C 124/21 P, [EU:C:2023:1012](#)).

²⁵⁷ Články 45 a 101 ZFEÚ.

pracovnej zmluvy bez oprávneného dôvodu, je spoločne a nerozdielne zodpovedný za zaplatenie náhrady škody, ktorú môže byť tento hráč povinný zaplatiť svojmu bývalému klubu, pričom táto náhrada sa určí na základe rôznych kritérií uvedených v tomto poriadku.²⁵⁸ RSTP tiež stanovuje, že nový klub sa považuje za klub, ktorý navádzal hráča na porušenie pracovnej zmluvy, ktorou bol viazaný k svojmu bývalému klubu, za čo tomuto novému klubu hrozí v určitých prípadoch športová sankcia spočívajúca v zákaze registrovať počas určeného obdobia akéhokoľvek nového hráča.²⁵⁹ Napokon podľa RSTP nesmie národný futbalový zväz, do ktorého patrí bývalý klub, vydať hráčovi medzinárodný prestupový certifikát (ITC), ak tento bývalý klub a tento hráč vedú spor, ktorý vznikol v dôsledku predčasného vypovedania pracovnej zmluvy bez vzájomnej dohody.²⁶⁰

BZ je bývalým profesionálnym futbalistom, ktorý žije v Paríži (Francúzsko). V auguste 2013 podpísal štvorročnú pracovnú zmluvu s ruským profesionálnym futbalovým klubom. O rok neskôr tento klub vypovedal túto zmluvu z dôvodov, ktoré podľa neho súvisia so zavineným konaním BZ, a podal návrh na Komoru FIFA pre riešenie sporov, ktorým sa domáhal, aby bola BZ uložená povinnosť zaplatiť náhradu škody vo výške 20 miliónov eur, pričom sa odvolával na „ukončenie zmluvy bez oprávneného dôvodu“ v zmysle RSTP.

V máji 2015 Komora FIFA pre riešenie sporov čiastočne vyhovel návrhu klubu a uložila BZ povinnosť zaplatiť mu náhradu škody vo výške 10,5 milióna eur. Okrem toho určila, že RSTP sa v rozsahu, v akom stanovuje, že nový profesionálny futbalový klub zamestnávajúci hráča je spoločne a nerozdielne zodpovedný za zaplatenie takejto náhrady, nebude v budúcnosti uplatňovať na BZ. V máji 2016 Tribunal arbitral du sport (Športový arbitrážny súd) potvrdil toto rozhodnutie v odvolacom konaní.

V decembri 2015 podal BZ žalobu na Tribunal de commerce du Hainaut (division de Charleroi) (Obchodný súd Hainaut, divízia v Charleroi, Belgicko), ktorou sa domáhal uloženia povinnosti FIFA a Union royale belge des sociétés de football association ASBL (Kráľovská belgická futbalová únia – URBSFA) zaplatiť mu náhradu škody vo výške 6 miliónov eur, ktorá mu podľa jeho názoru vznikla v dôsledku toho, že sa v roku 2015 nemohol zamestnať v belgickom klube Sporting du Pays de Charleroi SA z dôvodu požiadaviek, ktoré stanovuje RSTP. V januári 2017 tento súd konštatoval, že táto žaloba je v zásade dôvodná, a uložil obom združeniam povinnosť zaplatiť predbežnú sumu.

Vnútroštátny súd, na ktorý podala FIFA odvolanie, položil Súdnemu dvoru otázku, či sa vzhľadom na špecifiká športu súvisiace najmä s plynulým priebehom športových súťaží majú predmetné pravidlá považovať za prekážku voľného pohybu pracovníkov a hospodárskej súťaže.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor na úvod uviedol, že pravidlá, o ktoré ide vo veci samej, majú priamy vplyv na pracovné podmienky hráčov, a teda na ich hospodársku činnosť. Okrem toho, keďže zloženie tímov je jedným zo základných parametrov súťaží, predmetné pravidlá treba považovať za pravidlá, ktoré majú priamy vplyv na podmienky výkonu hospodárskej činnosti, ku ktorej vedú tieto súťaže, a na hospodársku súťaž medzi klubmi vykonávajúcimi túto činnosť. Predmetné pravidlá patria preto do pôsobnosti článkov 45 a 101 ZFEÚ, ktoré Súdny dvor vyložil jeden po druhom vzhľadom na rozdiely v režime, ktorým sa vyznačujú tieto dve ustanovenia.

V prvom rade, čo sa týka článku 45 ZFEÚ, Súdny dvor konštatoval existenciu prekážky voľného pohybu pracovníkov. V tejto súvislosti uviedol, že pravidlá, o ktoré ide vo veci samej, môžu znevýhodniť hráčov, ktorí chcú vykonávať svoju hospodársku činnosť za nový klub so sídlom na území iného

²⁵⁸ Pozri článok 17 body 1 a 2 RSTP.

²⁵⁹ Pozri článok 17 bod 4 RSTP.

²⁶⁰ Keďže medzinárodný prestupový certifikát je potrebný na registráciu hráča v novom klube, tento hráč sa v dôsledku toho nemôže zúčastňovať na futbalových súťažiach za tento nový klub. Pozri článok 9 ods. 1 RSTP a článok 8.2.7 prílohy 3 k tomuto poriadku.

členského štátu, než je štát, v ktorom majú svoje bydlisko alebo súčasné miesto výkonu práce, keď jednostranne ukončia svoju pracovnú zmluvu s bývalým klubom z dôvodu, o ktorom sa tento klub domnieva alebo môže domnievať, že nie je oprávnený. Existencia týchto pravidiel a ich kombinácia totiž prenášajú na kluby, ktoré chcú zamestnať takýchto hráčov, významné právne riziká, nepredvídateľné a potenciálne veľmi vysoké finančné riziká a závažné športové riziká, ktoré ich ako celok môžu jednoznačne odradiť od zamestnania týchto hráčov.

Pokiaľ ide o existenciu prípadného odôvodnenia, Súdny dvor spresnil, že cieľ spočívajúci v zabezpečení regulárnosti športových súťaží predstavuje legitímny cieľ všeobecného záujmu, ktorý môže športové združenie sledovať. Tento cieľ je navyše osobitne dôležitý v prípade futbalu vzhľadom na to, že zásadnú úlohu v priebehu súťaží majú športové zásluhy. Súdny dvor okrem toho uviedol, že keďže je zloženie tímov jedným zo základných parametrov súťaží, zachovanie určitej stability klubových kádrov, a teda určitej kontinuity s nimi súvisiacich zmlúv, možno považovať za jeden z prostriedkov, ktorými možno prispieť k sledovaniu tohto cieľa.

Súdny dvor však konštatoval, že s výhradou overení, ktorých vykonanie bude prináležať vnútroštátnemu súdu, sa zdá, že jednotlivé pravidlá RSTP, o ktoré ide vo veci samej, idú nad rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie tohto cieľa, a to obzvlášť preto, lebo sa majú uplatňovať vo veľkom rozsahu, kombinovane a časť z nich aj počas značne dlhého časového obdobia na hráčov, ktorých kariéra je relatívne krátka. Týka sa to najmä kritérií na výpočet náhrady škody splatnej v prípade jednostranného ukončenia pracovnej zmluvy „bez oprávneného dôvodu“ zo strany hráča. Zdá sa totiž, že takéto kritériá odškodnenia sú zrejme určené skôr na ochranu finančných záujmov klubov v ekonomickom kontexte špecifickom pre prestupy hráčov ako na údajné zabezpečenie hladkého priebehu športových súťaží. Ukazuje sa, že tak je to aj v prípade pravidla, podľa ktorého principiálne, a teda bez zohľadnenia osobitných okolností každého prejednávaneho prípadu, a najmä skutočného správania nového klubu, ktorý prijíma tohto hráča do zamestnania, je klub spoločne a nerozdielne zodpovedný za zaplatenie náhrady škody, ktorú má novoprijatý hráč povinnosť zaplatiť svojmu bývalému klubu v prípade jednostranného ukončenia zmluvy bez oprávneného dôvodu. To isté platí pre možnosť takmer automatického uloženia športovej sankcie novému klubu na základe domnienky, že tento klub je zodpovedný za ukončenie zmluvy, ako aj pre všeobecný zákaz vydania ITC, pokiaľ trvá spor súvisiaci s týmto porušením, navyše bez ohľadu na okolnosti, za ktorých k tomuto porušeniu zmluvy došlo.

Súdny dvor preto rozhodol, že článok 45 ZFEÚ bráni pravidlám, o aké ide vo veci samej, pokiaľ sa nepreukáže, že tieto pravidlá, ako sa vykladajú a uplatňujú na území Únie, nejdú nad rámec toho, čo je nevyhnutné na sledovanie cieľa spočívajúceho v zabezpečení regulárnosti futbalových súťaží medzi klubmi pri zachovaní určitého stupňa stability kádrov profesionálnych futbalových klubov.

V druhom rade Súdny dvor pripomenul, že na to, aby bolo možné dospieť k záveru, že rozhodnutie združenia podnikov patrí do pôsobnosti zákazu stanoveného v článku 101 ods. 1 ZFEÚ, je potrebné preukázať, že má buď za cieľ alebo za následok vylúčovanie, obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže. Čo sa týka existencie protisúťažného cieľa, pri ktorom Súdny dvor pripomenul, že odkazuje len na určité zosúladené postupy medzi podnikmi, ktoré vykazujú dostatočný stupeň škodlivosti pre hospodársku súťaž, Súdny dvor uviedol, že zosúladené správanie podnikov môže spočívať napríklad v obmedzení alebo kontrole základného parametra hospodárskej súťaže, ktorým môže byť v niektorých odvetviach alebo na niektorých trhoch nábor vysokokvalifikovaných pracovníkov, ako sú napríklad už vychovaní hráči, pokiaľ ide o odvetvie profesionálneho futbalu.

V tejto veci kombinovaný výklad predmetných pravidiel RSTP na jednej strane odhaľuje, že tieto pravidlá sú spôsobilé všeobecne a drasticky obmedziť z vecného hľadiska hospodársku súťaž, v rámci ktorej by sa mohol v prípade ich neexistencie hociktorý profesionálny futbalový klub so sídlom v jednom členskom štáte postaviť proti hociktorému inému profesionálnemu futbalovému klubu sídliaťemu v inom členskom štáte, pokiaľ ide o nábor hráčov, ktorí sú už zamestnaní v danom klube. Na druhej strane sa toto obmedzenie cezhraničnej hospodárskej súťaže medzi klubmi jednostranným náborom už zamestnaných hráčov vzťahuje na celé územie Únie a je trvalé, keďže sa vzťahuje na celé

obdobie trvania všetkých pracovných zmlúv, ktoré môže hráč postupne uzavrieť s klubom, a potom v prípade dohodnutého prestupu do iného klubu s týmto iným klubom.

Je pravda, že keďže je priebeh profesionálnych futbalových súťaží v Únii založený na konfrontácii a postupnej eliminácii zúčastnených družstiev a je v zásade založený na športových zásluhách, môže byť legítimne, ak sa združenie, ako napríklad FIFA, usiluje zabezpečiť stabilitu zloženia hráčskych kádrov, ktoré slúžia ako základňa družstvám, ktoré kluby zostavujú počas daného súťažného ročníka alebo roka. Špecifiká futbalu a reálne podmienky fungovania trhu, ktorý predstavuje organizovanie a komercializácia medziklubových profesionálnych futbalových súťaží, nemôžu však viesť k tomu, že sa na celom území Únie uzná všeobecné, drastické a trvalé obmedzenie, či dokonca odstránenie možnosti klubov zapojiť sa do medzinárodnej hospodárskej súťaže vykonávaním jednostranného náboru hráčov, ktorí sú už zamestnaní v klube sídliacom v inom členskom štáte, alebo hráčov, ktorí údajne ukončili pracovnú zmluvu s takýmto klubom bez oprávneného dôvodu. Takéto pravidlá, ktoré sa síce prezentujú ako pravidlá zacielené na predchádzanie praktikám na preberanie hráčov klubmi, ktoré majú viac finančných prostriedkov, v konečnom dôsledku možno chápať ako pravidlá nastolujúce celkový, absolútny a trvalý zákaz jednostranného náboru už zamestnaných hráčov, ktorý bol formou rozhodnutia združenia podnikov uložený všetkým podnikom, ktorými sú profesionálne futbalové kluby, a ktorý sa vzťahuje na všetkých pracovníkov, ktorými sú títo hráči. Ako také predstavujú jednoznačné obmedzenie hospodárskej súťaže, do ktorej by sa kluby mohli zapojiť, ak by tieto pravidlá neexistovali.

Pravidlá, o ktoré ide vo veci samej, majú teda z dôvodu samotnej svojej povahy vysoký stupeň škodlivosti pre hospodársku súťaž, do ktorej by sa mohli zapojiť profesionálne futbalové kluby. Za týchto podmienok treba tieto pravidlá považovať za pravidlá, ktorých cieľom je obmedzovanie, či dokonca vylúčenie tejto hospodárskej súťaže, a to na celom území Únie. Preto nie je potrebné skúmať ich účinky.

Súdny dvor nakoniec spresnil podmienky, za akých by sa na správanie s protisúťažným cieľom mohla vzťahovať výnimka podľa článku 101 ods. 3 ZFEÚ, a uviedol, že na to, aby vnútroštátny súd určil, či je v tejto veci splnená podmienka týkajúca sa potreby alebo nevyhnutnosti predmetného správania, musí vziať do úvahy okolnosť, že dotknuté pravidlá RSTP sa vyznačujú kombináciou prvkov, z ktorých značná časť je založená na voľnom uvážení alebo je neprimeraná. Musí zohľadniť aj okolnosť, že tieto pravidlá stanovujú všeobecné, drastické a trvalé obmedzenie cezhraničnej hospodárskej súťaže, do ktorej by sa mohli zapojiť profesionálne futbalové kluby vykonávaním jednostranných náborov vrcholových hráčov. Každá z týchto dvoch okolností posudzovaná samostatne totiž na prvý pohľad vylučuje, aby sa tieto pravidlá považovali za nevyhnutné alebo potrebné na dosiahnutie zvýšenia efektívnosti za predpokladu, že by bolo toto zvýšenie efektívnosti preukázané.

V dôsledku toho Súdny dvor konštatoval, že vyššie uvedené pravidlá RSTP predstavujú podľa článku 101 ZFEÚ rozhodnutie združenia podnikov, ktoré je zakázané a na ktoré sa môže vzťahovať výnimka podľa tohto ustanovenia, len ak sa presvedčivými tvrdeniami a dôkazmi preukáže, že sú splnené všetky podmienky požadované na tento účel.

2. Zneužitie dominantného postavenia (článok 102 ZFEÚ)²⁶¹

Rozsudok z 18. apríla 2024 (veľká komora), Heureka Group (Online porovnávače cien) (C-605/21 [EU:C:2024:324](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Článok 102 ZFEÚ – Zásada efektivity – Žaloby o náhradu škody podľa vnútroštátneho práva v prípade porušenia ustanovení práva hospodárskej súťaže – Smernica 2014/104/EÚ – Oneskorené prebratie smernice – Časová pôsobnosť – Článok 10 – Premlčacia lehota – Podmienky začatia plynutia tejto lehoty – Skončenie porušenia – Vedomosť o informáciách, ktoré sú nevyhnutné na podanie žaloby o náhradu škody – Zverejnenie zhrnutia rozhodnutia Európskej komisie o porušení pravidiel hospodárskej súťaže v Úradnom vestníku Európskej únie – Záväzný účinok rozhodnutia Európskej komisie, ktoré ešte nie je konečné – Spočívanie alebo prerušenie premlčacej lehoty počas vyšetrovania vedeného Komisiou alebo až do dňa, kým jej rozhodnutie nebude konečné“

Veľká komora Súdneho dvora, ktorej bol predložený návrh na začatie prejudiciálneho konania, sa vyjadrila k tomu, aké požiadavky musí spĺňať vnútroštátna úprava premlčania uplatniteľná na žaloby o náhradu škody podané na vnútroštátne súdy v prípade porušení práva hospodárskej súťaže Únie. Tieto spresnenia boli poskytnuté v súvislosti so žalobou o náhradu škody podanou českou spoločnosťou proti spoločnosti Google LLC z dôvodu údajného zneužitia dominantného postavenia zo strany neskôr uvedenej spoločnosti a jej materskej spoločnosti Alphabet Inc v Českej republike.

Rozhodnutím z 27. júna 2017²⁶² Európska komisia rozhodla, že Google od februára 2013 porušovala článok 102 ZFEÚ tým, že zneužívala svoje dominantné postavenie na trinástich vnútroštátnych trhoch všeobecného vyhľadávania, vrátane Českej republiky tým, že znížila návštevnosť svojich stránok s výsledkami všeobecného vyhľadávania smerom ku konkurenčným porovnávačom výrobkov a zvýšila túto návštevnosť smerom k vlastnému porovnávaču výrobkov. Zhrnutie tohto rozhodnutia bolo zverejnené v *Úradnom vestníku Európskej únie* 12. januára 2018.²⁶³

Google a Alphabet podali proti uvedenému rozhodnutiu žalobu na Všeobecný súd, ktorá bola v podstatnej časti zamietnutá.²⁶⁴ Keďže konanie o odvolaní proti rozsudku Všeobecného súdu v čase podania tohto návrhu na začatie prejudiciálneho konania stále prebiehalo na Súdnom dvore, rozhodnutie Komisie ešte nebolo konečné.²⁶⁵

V júni 2020 Heureka Group a.s. (ďalej len „Heureka“), česká spoločnosť pôsobiaca na trhu služieb porovnávačov predajných cien, podala žalobu na Městský soud v Prahe (Česká republika), ktorou sa domáhala, aby bolo spoločnosti Google uložené nahradiť škodu vyplývajúcu z porušenia článku 102 ZFEÚ, ktoré bolo konštatované v rozhodnutí Komisie a ktorého sa dopustila v Českej republike v období od februára 2013 do 27. júna 2017. Podľa spoločnosti Heureka sa v dôsledku protisúťažného konania spoločnosti Google znížila návštevnosť jej portálu Heureka.cz.

Google na svoju obranu tvrdila, že právo spoločnosti Heureka o náhradu škody bolo prinajmenšom čiastočne premlčané.

²⁶¹ V rámci tohto oddielu je potrebné uviesť aj nasledujúce rozsudky: rozsudok z 27. júna 2024, *Komisía/Servier a i.* (C-176/19, [EU:C:2024:549](#)) a rozsudok z 27. júna 2024, *Komisía/KRKA* (C-151/19 P, [EU:C:2024:546](#)), uvedené v oddiele XIII. 1 „Kartely“.

²⁶² Rozhodnutie Komisie C(2017) 4444 final z 27. júna 2017 týkajúce sa konania podľa článku 102 [ZFEÚ] a článku 54 Dohody o EHP (AT.39780 – Google Search (Shopping)).

²⁶³ Ú. v. EÚ C 9, 2018, s. 11.

²⁶⁴ Rozsudok z 10. novembra 2021, Google a Alphabet/Komisía (Google Shopping) (T-612/17, [EU:T:2021:763](#)).

²⁶⁵ Súdny dvor neskôr zamietol toto odvolanie rozsudkom z 10. septembra 2024, *Google a Alphabet/Komisía (Google shopping)* (C-48/22 P, [EU:C:2024:726](#)), v dôsledku čoho sa rozhodnutie Komisie stalo konečným.

V tejto súvislosti Městský soud v Prahe uviedol, že vnútroštátna právna úprava uplatniteľná na žalobu spoločnosti Heureka stanovuje trojročnú premlčaciu lehotu, ktorá začína plynúť nezávisle a samostatne pre každú čiastkovú škodu vyplývajúcu z porušenia pravidiel hospodárskej súťaže od okamihu, keď sa poškodená osoba dozvie alebo sa dá predpokladať, že sa dozvedela o skutočnosti, že jej vznikla takáto čiastková škoda, a o osobe, ktorá je povinná ju nahradiť. Na začatie plynutia tejto lehoty naopak nie je potrebné, aby sa poškodená osoba dozvedela o tom, že predmetné konanie predstavuje porušenie práva hospodárskej súťaže, alebo aby toto porušenie skončilo. Uplatniteľná vnútroštátna právna úprava okrem toho nevyžaduje spočívania alebo prerušenie uvedenej lehoty počas obdobia vyšetrovania porušenia vedeného Komisiou. Táto lehota nesmie spočívať ani najmenej jeden rok odo dňa, keď sa rozhodnutie Komisie, ktorým sa konštatuje toto porušenie, stane konečným.

Podľa Městského soudu v Prahe z toho v tejto veci vyplýva, že pri každom všeobecnom vyhľadávaní uskutočnenom na stránke Google, ktoré viedlo k umiestneniu a zobrazeniu výsledkov výhodnejších pre porovnávač cien spoločnosti Google, začala plynúť nová, samostatná premlčacia lehota.

Vzhľadom na to, že smernica 2014/104²⁶⁶ bola do českého právneho poriadku prebratá oneskorene, Městský soud v Prahe okrem toho uviedol, že porušenie, ktorého sa mala Google údajne dopustiť, sa skončilo po uplynutí lehoty na prebratie tejto smernice, konkrétne 27. decembra 2016, ale zjavne pred dňom nadobudnutia účinnosti vykonávacej právnej úpravy, 1. septembrom 2017.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti položil Městský soud v Prahe Súdnu dvoru niekoľko prejudiciálnych otázok, ktorých cieľom bolo zistiť, či článok 10 smernice 2014/104 a/alebo článok 102 ZFEÚ a zásada efektivity bránia takej vnútroštátnej právnej úprave premlčania, o akú ide vo veci samej, pokiaľ ide o žaloby o náhradu škody v prípade pokračujúceho porušovania pravidiel práva hospodárskej súťaže Únie.

Posúdenie Súdny dvorom

Na účely zodpovedania prejudiciálnych otázok Súdny dvor najskôr skúmal časovú pôsobnosť článku 10 smernice 2014/104, ktorý stanovuje minimálnu dĺžku premlčacej lehoty na podanie žaloby o náhradu škody v prípade porušenia práva hospodárskej súťaže a okamih, od ktorého najskôr môže táto lehota začať plynúť, ako aj okolnosti, za ktorých musí spočívať alebo sa má prerušiť.

V tejto súvislosti Súdny dvor pripomenul, že článok 10 smernice 2014/104 je hmotnoprávnym ustanovením, takže v súlade s článkom 22 ods. 1 tejto smernice musia členské štáty zabezpečiť, aby sa ustanovenia, ktorými sa tento článok preberá, neuplatňovali so spätnou účinnosťou. Po uplynutí lehoty na prebratie tejto smernice, teda 27. decembra 2016, sa však má vnútroštátne právo vykladať v súlade so všetkými ustanoveniami tejto smernice.

V tejto súvislosti Súdny dvor na účely určenia časovej pôsobnosti článku 10 smernice 2014/104 v tejto veci skúmal, či právny stav, o ktorý ide vo veci samej, vznikol pred 27. decembrom 2016, alebo či aj naďalej vyvoláva účinky.

Na tento účel bolo potrebné určiť, či k 27. decembru 2016 uplynula vnútroštátna premlčacia lehota uplatniteľná na situáciu, o ktorú ide vo veci samej. V tejto súvislosti však bolo potrebné zohľadniť skutočnosť, že aj pred uplynutím lehoty na prebratie smernice 2014/104 museli byť uplatniteľné vnútroštátne pravidlá o premlčaní v súlade so zásadami rovnocennosti a efektivity a nemohli narúšať plnú účinnosť článku 102 ZFEÚ.

²⁶⁶ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/104/EÚ z 26. novembra 2014 o určitých pravidlách upravujúcich žaloby podľa vnútroštátneho práva o náhradu škody utrpenej v dôsledku porušenia ustanovení práva hospodárskej súťaže členských štátov a Európskej únie (Ú. v. EÚ L 349, 2014, s. 1).

Plná účinnosť článku 102 ZFEÚ a najmä užitočný účinok zákazu, ktorý je v tomto článku stanovený, pritom vyžadujú, aby uplatniteľné vnútroštátne premlčacie lehoty na podanie žalôb o náhradu škody v prípade porušenia tohto článku nezačínali plynúť skôr, ako sa porušenie právnych predpisov skončí a ako sa poškodená osoba dozvie alebo sa môže odôvodnene predpokladať, že sa dozvedela o informáciách, ktoré sú nevyhnutné na podanie žaloby o náhradu škody.

Pokiaľ ide o prvú podmienku týkajúcu sa ukončenia porušenia, Súdny dvor konštatoval, že vzhľadom na skutočnosť, že spory týkajúce sa porušenia pravidiel práva hospodárskej súťaže sa v zásade vyznačujú informačnou asymetriou v neprospech poškodenej osoby a že pre túto osobu je často mimoriadne ťažké preukázať existenciu a rozsah takéhoto porušenia a z neho vyplývajúcu škodu pred jeho skončením, požiadavka, aby premlčacia lehota nezačala plynúť pred skončením dotknutého porušenia, je nevyhnutná na to, aby poškodená osoba mohla účinne uplatniť svoje právo domáhať sa úplnej náhrady škody podľa článku 102 ZFEÚ. Navyše, keďže je pre poškodenú osobu vo všeobecnosti ťažké preukázať porušenie tohto článku, ak neexistuje rozhodnutie Komisie alebo vnútroštátneho orgánu, ktorým by sa konštatovalo takéto porušenie, úprava premlčania, ktorá by mohla viesť k uplynutiu premlčacej lehoty oveľa skôr, ako je prijaté takéto rozhodnutie, by mohla nadmerne sťažiť výkon jej práva domáhať sa úplnej náhrady škody.

Pokiaľ ide o druhú podmienku týkajúcu sa získania informácií potrebných na podanie žaloby o náhradu škody, Súdny dvor pripomenul, že tieto informácie zahŕňajú existenciu porušenia práva hospodárskej súťaže, existenciu škody, príčinnú súvislosť medzi touto škodou a týmto porušením, ako aj totožnosť porušiteľa.

Hoci v tejto veci prináleží vnútroštátnemu súdu určiť dátum, kedy sa Heureka dozvedela o týchto informáciách, Súdny dvor považoval za užitočné uviesť, že sa tento okamih v zásade zhoduje s dátumom zverejnenia zhrnutia rozhodnutia Komisie, ktorým sa konštatovalo porušenie, v Úradnom vestníku Európskej únie, bez ohľadu na to, či sa toto rozhodnutie stalo konečným alebo nie.

Súdny dvor ďalej uviedol, že článok 102 ZFEÚ a zásada efektivity vyžadujú, aby počas trvania vyšetrovania vedeného Komisiou premlčacia lehota spočívala alebo bola prerušená. Tento článok a táto zásada však nevyžadujú, aby premlčacia lehota naďalej spočívala až do okamihu, kedy sa rozhodnutie Komisie stane konečným. Poškodená osoba totiž môže svoju žalobu o náhradu škody opierať o závery uvedené v rozhodnutí Komisie, ktoré nie je konečné, keďže toto rozhodnutie má záväzný účinok až do jeho zrušenia.

Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy Súdny dvor konštatoval, že taká vnútroštátna úprava premlčania, o akú ide vo veci samej, podľa ktorej na jednej strane trojročná premlčacia lehota začína plynúť nezávisle a samostatne pre každú čiastkovú škodu vyplývajúcu z porušenia článku 102 ZFEÚ od okamihu, keď sa poškodená osoba dozvedela alebo sa môže odôvodnene predpokladať, že sa dozvedela o tom, že utrpela čiastkovú škodu, a o totožnosti osoby povinnej nahradiť túto škodu, bez toho, aby bolo potrebné, aby sa porušenie skončilo a aby sa táto poškodená osoba dozvedela o tom, že dotknuté konanie predstavuje porušenie pravidiel hospodárskej súťaže, a na druhej strane, podľa ktorej uvedená lehota nemôže spočívať alebo sa prerušiť počas vyšetrovania takéhoto porušenia vedeného Komisiou, je nezlučiteľná s článkom 102 ZFEÚ a zásadou efektivity, pretože prakticky znemožňuje alebo nadmerne sťažuje uplatnenie práva domáhať sa náhrady škody utrpenej v dôsledku tohto porušenia.

Pri určení, či ku dňu uplynutia lehoty na prebratie smernice 2014/104, konkrétne k 27. decembru 2016, uplynula premlčacia lehota stanovená vnútroštátnym právom, ktorá sa do tohto dňa vzťahovala na situáciu, o akú ide vo veci samej, sa teda nemajú zohľadniť tie prvky tejto úpravy premlčania, ktoré sú nezlučiteľné s článkom 102 ZFEÚ a so zásadou efektivity.

V tejto súvislosti z rozhodnutia Komisie, v ktorom sa konštatuje zneužitie dominantného postavenia spoločnosťou Google, jasne vyplýva, že toto porušenie sa ku dňu prijatia tohto rozhodnutia, teda

27. júna 2017, ešte neskončilo. Z toho vyplýva, že ku dňu uplynutia lehoty na prebratie smernice 2014/104, premlčacia lehota nielenže neuplynula, ale ani nezačala plynúť.

Situácia, o akú išlo vo veci samej, teda pred uplynutím lehoty na prebratie smernice 2014/104 neskončila, takže článok 10 tejto smernice sa na ňu uplatňuje *ratione temporis*. Súdny dvor pritom konštatoval, že z jasného znenia tohto článku 10 ods. 2 a 4 vyplýva, že dotknutá vnútroštátna úprava premlčania je nezlučiteľná aj s týmto ustanovením. Konkrétne uviedol, že uvedený článok 10 ods. 4 teraz vyžaduje, aby spočívanie premlčacej lehoty po úkone orgánu hospodárskej súťaže vykonanom na účely vyšetrovania alebo po konaní v súvislosti s porušením práva hospodárskej súťaže, ktorého sa týka žaloba o náhradu škody, skončilo najskôr jeden rok po tom, čo sa rozhodnutie o tomto porušení stalo konečným alebo ako sa konanie skončilo iným spôsobom. Toto ustanovenie preto prekračuje požiadavky vyplývajúce z článku 102 ZFEÚ a zo zásady efektivity.

Súdny dvor napokon pripomenul, že hoci sa na smernicu, ktorá nebola prebratá, nemožno priamo odvolávať v rámci sporu medzi jednotlivcami, vnútroštátny súd, ktorý o takomto spore rozhoduje, je napriek tomu povinný vykladať vnútroštátne právo spôsobom, ktorý je v súlade s touto smernicou, hneď ako uplynie lehota na jej prebratie, avšak bez toho, aby uskutočnil výklad vnútroštátneho práva *contra legem*.

Rozsudok z 10. septembra 2024 (veľká komora), Google a Alphabet/Komisia (Google Shopping) (C-48/22 P, [EU:T:2024:726](#))

„Odvolanie – Hospodárska súťaž – Zneužitie dominantného postavenia – Trhy so všeobecným vyhľadávaním a špecializovaným vyhľadávaním produktov na internete – Rozhodnutie konštatujúce porušenie článku 102 ZFEÚ a článku 54 Dohody o Európskom hospodárskom priestore (EHP) – Zneužívanie prostredníctvom pákového efektu – Hospodárska súťaž na základe kvality alebo protisúťažný postup – Priaznivejšie zobrazovanie výsledkov vlastnej služby špecializovaného vyhľadávania zo strany dominantného podniku – Potenciálne protisúťažné účinky – Príčinná súvislosť medzi zneužitím a účinkami – Dôkazné bremeno – Kontrafaktuálny scenár – Schopnosť vylúčenia – Test rovnako efektívneho konkurenta“

Súdny dvor zasadajúci vo veľkej komore zamietol odvolanie podané spoločnosťou Google LLC a jej materskou spoločnosťou Alphabet Inc. proti rozsudku Všeobecného súdu potvrdzujúcemu pokutu, ktorú im uložila Európska komisia za zneužitie dominantného postavenia na viacerých vnútroštátnych trhoch vyhľadávania na internete. Pri tejto príležitosti Súdny dvor spresnil jednak svoju judikatúru týkajúcu sa zneužitia dominantného postavenia spočívajúceho v odmietnutí prístupu k základnému zariadeniu a jednak kritériá umožňujúce posúdiť, či sa správanie podniku v dominantnom postavení odchyľuje od hospodárskej súťaže na základe kvality.

Rozhodnutím z 27. júna 2017²⁶⁷ Komisia konštatovala, že Google zneužila svoje dominantné postavenie existujúce na trinástich vnútroštátnych trhoch so všeobecným vyhľadávaním na internete v rámci Európskeho hospodárskeho priestoru (EHP).

Konkrétne správanie, ktoré Komisia označila za základ zneužívania, v podstate spočívalo v tom, že Google zobrazovala svoju službu porovnávania produktov na stránkach s výsledkami všeobecného vyhľadávania, vybranými jej vyhľadávačom, na predných pozíciách a pútavým spôsobom vo vyhradených „boxoch“ bez toho, aby táto služba podliehala jej algoritmom úprav, zatiaľ čo v rovnakom čase sa konkurenčné služby porovnávania produktov mohli na týchto stránkach zobrazovať iba ako výsledky všeobecného vyhľadávania, a nikdy nie v obohatenom formáte, pričom ich pozícia bola v rámci poradia všeobecných výsledkov znížená pomocou algoritmov úprav. Google týmto spôsobom v podstate znížila návštevnosť konkurenčných služieb porovnávania produktov zo svojich stránok

²⁶⁷ Rozhodnutie Komisie C(2017) 4444 final z 27. júna 2017 týkajúce sa konania podľa článku 102 [ZFEÚ] a článku 54 Dohody o EHP (AT.39780 – Google Search (Shopping)) (ďalej len „sporné rozhodnutie“).

s výsledkami všeobecného vyhľadávania a zároveň zvyšovala návštevnosť vlastnej služby porovnávania produktov.

Podľa Komisie mal tento postup potenciálne protisúťažné účinky tak na vnútroštátnych trhoch so službami špecializovaného vyhľadávania zameraného na porovnávanie produktov, ako aj na vnútroštátnych trhov so všeobecnými vyhľadávacími službami na internete.

Komisia tak dospela k záveru, že v trinástich skúmaných krajinách došlo k porušeniu zákazu zneužitia dominantného postavenia podľa článku 102 ZFEÚ a článku 54 Dohody o EHP a uložila spoločnosti Google pokutu vo výške 2 424 495 000 eur, z toho 523 518 000 eur spoločne a nerozdielne so spoločnosťou Alphabet.

Všeobecný súd v podstate zamietol žalobu, ktorú proti tomuto rozhodnutiu podali spoločnosti Google a Alphabet, pričom potvrdil analýzu Komisie, pokiaľ ide o trh so službami špecializovaného vyhľadávania zameraného na porovnávanie produktov.²⁶⁸ Na základe svojej neobmedzenej súdnej právomoci tento súd v celom rozsahu potvrdil pokutu, ktorú Komisia uložila.

Google a Alphabet podali na Súdny dvor odvolanie, ktorým sa domáhali v prvom rade zrušenia tohto rozsudku, ako aj rozhodnutia Komisie.

Posúdenie Súdnym dvorom

Na podporu svojho odvolania odvolateľky najmä tvrdili, že Všeobecný súd tým, že v tejto veci odmietol uplatniť podmienky stanovené Súdnym dvorom v rozsudku Bronner²⁶⁹, týkajúce sa zneužitia dominantného postavenia spôsobeného odmietnutím prístupu k základnému zariadeniu, použil nesprávne právne kritérium na účely posúdenia existencie zneužitia dominantného postavenia zo strany spoločnosti Google.

V tejto súvislosti Súdny dvor pripomenul, že článok 102 ZFEÚ sankcionuje správanie podnikov v dominantnom postavení, ktoré obmedzuje hospodársku súťaž na základe kvality, a teda môže spôsobiť priamu škodu jednotlivým podnikom a spotrebiteľom, alebo ktoré bráni takejto hospodárskej súťaži alebo ju narúša, a preto im môže spôsobiť nepriamu škodu. Takýmto správaním je správanie, ktoré na trhu, kde je miera hospodárskej súťaže už oslabená práve z dôvodu prítomnosti jedného alebo viacerých podnikov v dominantnom postavení, bráni inými prostriedkami, ako je hospodárska súťaž na základe kvality, udržiavaniu alebo rozvoju hospodárskej súťaže.

V tomto kontexte Súdny dvor v rozsudku Bronner rozhodol, že odmietnutie prístupu k infraštruktúre vyvinutej dominantným podnikom pre potreby jeho vlastnej činnosti, ktorú tento podnik vlastní, môže predstavovať zneužitie dominantného postavenia nielen pod podmienkou, že toto odmietnutie by mohlo vylúčiť akúkoľvek hospodársku súťaž na relevantnom trhu zo strany žiadateľa o prístup, pričom by nemohlo byť objektívne odôvodnené, ale aj vtedy, ak by samotná infraštruktúra bola nevyhnutná pre výkon činnosti tohto žiadateľa v tom zmysle, že by za ňu neexistovala žiadna skutočná alebo potenciálna náhrada. V tejto súvislosti Súdny dvor zdôrazňuje, že uloženie tejto podmienky bolo odôvodnené okolnosťami veci Bronner, ktoré spočívali v tom, že dominantný podnik odmietol poskytnúť konkurentovi prístup k infraštruktúre, ktorú vyvinul pre potreby svojej vlastnej činnosti, s vylúčením akéhokoľvek iného správania. Konštatovanie, že dominantný podnik zneužil svoje postavenie z dôvodu, že odmietol uzavrieť zmluvu s konkurentom, má totiž za následok, že tento podnik je nútený zmluvu s týmto konkurentom uzavrieť. Takáto povinnosť pritom významne zasahuje do zmluvnej slobody a do práva podniku v dominantnom postavení vlastníť majetok, keďže podnik

²⁶⁸ Rozsudok z 10. novembra 2021, Google a Alphabet/Komisia (Google Shopping) (T-612/17, [EU:T:2021:763](#), ďalej len „napadnutý rozsudok“).

²⁶⁹ Rozsudok z 26. novembra 1998, Bronner (C-7/97, [EU:C:1998:569](#)).

môže v zásade slobodne odmietnuť uzavrieť zmluvu a využívať infraštruktúru, ktorú vyvinul pre svoje vlastné potreby.

Táto vec sa však od veci Bronner odlišuje, keďže Google z vlastnej vôle poskytuje svojim konkurentom prístup k svojej infraštruktúre, a to k svojej službe všeobecného vyhľadávania a k stránkam s výsledkami všeobecného vyhľadávania. Z toho vyplýva, že konštatovanie zneužitia dominantného postavenia spoločnosťou Google z dôvodu nespravodlivých podmienok prístupu k tejto infraštruktúre nemôže viesť k opatreniam, ktoré by zasahovali do jej zmluvnej slobody a do jej vlastníckeho práva do tej miery, ako to bolo v prípade opatrení vo veci Bronner.

Súdny dvor s ohľadom na toto spresnenie poukázal na to, že ak dominantný podnik ako Google poskytne prístup k svojej infraštruktúre, ale tento prístup podriadi nespravodlivým podmienkam, podmienky stanovené v rozsudku Bronner sa neuplatnia.

Z toho vyplýva, že Všeobecný súd správne konštatoval, že Komisia sa nedopustila nesprávneho právneho posúdenia, keď neposúdila, či postupy vytýkané spoločnosti Google spĺňajú podmienky stanovené v rozsudku Bronner na účely ich kvalifikácie z hľadiska článku 102 ZFEÚ.

Súdny dvor ďalej zamietol odvolací dôvod vyplývajúci z nesprávneho právneho posúdenia, ktorého sa Všeobecný súd dopustil, keď potvrdil sporné rozhodnutie napriek tomu, že v tomto rozhodnutí nebolo uvedené správanie, ktoré sa odchyľuje od hospodárskej súťaže na základe kvality.

Odvolateľky Všeobecnému súdu najmä vytýkali, že potvrdil, že tri osobitné okolnosti uvedené Komisiou v spornom rozhodnutí boli relevantné na posúdenie, či sa Google podieľala na hospodárskej súťaži na základe kvality. Po prvé išlo o význam návštevnosti generovanej všeobecným vyhľadávačom spoločnosti Google pre služby porovnávania produktov, po druhé o správanie používateľov pri vyhľadávaní na internete a po tretie o skutočnosť, že odklonená návštevnosť pochádzajúca zo stránok s výsledkami všeobecného vyhľadávania spoločnosti Google predstavovala veľkú časť návštevnosti konkurenčných služieb porovnávania produktov a nemohla byť účinne nahradená inými zdrojmi.

Súdny dvor najprv zamietol námietku neprípustnosti založenú na tom, že táto argumentácia bola po prvýkrát prednesená v štádiu odvolania, pričom uviedol, že predstavuje rozšírenie dôvodu uvedeného odvolateľkami v prvostupňovom konaní a že navyše vyplýva zo samotného napadnutého rozsudku.

Vo veci samej Súdny dvor pripomenul, že v zmysle článku 102 ZFEÚ nie je problematická samotná existencia dominantného postavenia, ale len jeho zneužitie. Cieľom tohto ustanovenia nie je ani zabrániť vytvoreniu dominantného postavenia, ani zabezpečiť udržanie menej efektívnych spoločností na trhu. Naopak, hospodárska súťaž na základe kvality môže zo svojej podstaty viesť k ich zániku alebo marginalizácii.

Na to, aby bolo možné konštatovať „zneužívanie dominantného postavenia“ v zmysle článku 102 ZFEÚ, je v zásade potrebné preukázať, že toto správanie má v dôsledku použitia prostriedkov odlišných od tých, ktorými sa riadi hospodárska súťaž na základe kvality, skutočný alebo potenciálny účinok spočívajúci v obmedzení hospodárskej súťaže na relevantných trhoch, pričom môže ísť o trhy, na ktorých existuje dominantné postavenie, ale aj o súvisiace alebo susedné trhy.

Toto preukázanie môže znamenať použitie rôznych analýz v závislosti od konkrétneho prípadu. Musí sa však v každom prípade vykonať na základe posúdenia všetkých relevantných skutkových okolností, či už sa týkajú samotného správania, relevantného trhu či trhov alebo fungovania hospodárskej súťaže na ňom či na nich. V tomto zmysle možno za „zneužitie dominantného postavenia“ považovať nielen správanie, ktoré spôsobuje účinok vylúčenia, ale aj správanie, ktorého skutočným alebo potenciálnym účinkom, či dokonca cieľom, je zabrániť potenciálne konkurenčným podnikom v prístupe na trh, a to uplatnením opatrení uzavretia trhu alebo iných prostriedkov, ako sú tie, ktorými sa riadi hospodárska súťaž na základe kvality.

Z toho vyplýva, že skutkové okolnosti relevantné na posúdenie, či podnik v dominantnom postavení zneužíva toto postavenie, zahŕňajú nielen tie, ktoré sa týkajú samotného správania, ale aj tie, ktoré sa týkajú relevantného trhu alebo trhov, alebo fungovania hospodárskej súťaže na ňom alebo na nich. Za relevantné na účely konštatovania zneužívania dominantného postavenia v zmysle článku 102 ZFEÚ je teda potrebné považovať okolnosti týkajúce sa kontextu, v ktorom sa správanie takého podniku uskutočňuje, ako sú vlastnosti dotknutého odvetvia.

S ohľadom na tieto spresnenia Súdny dvor poukázal na to, že tri osobitné okolnosti uvedené v spornom rozhodnutí sú prvkami kontextu, v ktorom fungoval všeobecný vyhľadávač spoločnosti Google a služby porovnávania produktov a v ktorom došlo k predmetnému správaniu. Keďže tieto okolnosti umožňovali umiestniť postupy spoločnosti Google do kontextu oboch dotknutých trhov a fungovania hospodárskej súťaže na týchto trhoch, boli tieto okolnosti relevantné na objasnenie súladu uvedených postupov s hospodárskou súťažou na základe kvality.

Súdny dvor tiež odmietol predpoklad odvolateľiek, podľa ktorého sa Všeobecný súd dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď konštatoval existenciu diskriminačného prístupu zo strany spoločnosti Google ku konkurenčným službám porovnávania produktov na jej stránkach všeobecného vyhľadávania v porovnaní s jej vlastnou službou porovnávania produktov bez toho, aby preukázal, že došlo k svojvoľnému rozdielnemu zaobchádzaniu.

V tejto súvislosti Súdny dvor spresnil, že určite nemožno tvrdiť, že dominantný podnik, ktorý zaobchádza so svojimi výrobkami alebo službami priaznivejšie ako s výrobkami a službami svojich konkurentov, sa bez ohľadu na okolnosti správa spôsobom, ktorým sa odchyľuje od hospodárskej súťaže na základe kvality. V tejto veci však Všeobecný súd správne konštatoval, že vzhľadom na charakteristiky dodávateľského trhu a vyššie uvedené osobitné okolnosti je správanie spoločnosti Google diskriminačné a nepatrí do rámca hospodárskej súťaže na základe kvality.

Súdny dvor ďalej poukázal na to, že Všeobecný súd ani nepreniesol dôkazné bremeno, ani nevyvylúčil užitočnosť kontrafaktuálnej analýzy, keď síce na jednej strane konštatoval, že Komisia nebola povinná vykonať takúto analýzu na účely posúdenia príčinnej súvislosti medzi spornými postupmi a ich skutočnými alebo potenciálnymi účinkami, a na druhej strane uviedol, že Google mohla predložiť kontrafaktuálnu analýzu s cieľom spochybniť závery Komisie v tejto súvislosti. Všeobecný súd tým len dospel k správne mu záveru, že Komisia sa môže opierať o celý súbor dôkazov bez toho, aby bola povinná systematicky používať jediný nástroj na preukázanie príčinnej súvislosti medzi skúmanými postupmi a ich protisúťažnými účinkami na trh.

Napokon Súdny dvor rozhodol, že Všeobecný súd sa nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď konštatoval, že v rámci analýzy protisúťažných účinkov postupov vytýkaných spoločnosti Google Komisia nebola povinná preskúmať, či tieto postupy mohli vylúčiť rovnako efektívnych konkurentov ako Google.

Hoci totiž cieľom článku 102 ZFEÚ nie je zabezpečiť, aby konkurenti, ktorí sú menej efektívni ako podnik v dominantnom postavení, zostali na trhu, nevyplýva z toho, že akékoľvek konštatovanie porušenia z hľadiska tohto ustanovenia je podmienené preukázaním, že dotknuté správanie môže vylúčiť rovnako efektívneho konkurenta.

Všeobecný súd pritom v tomto prípade uviedol, a odvolateľky toto konštatovanie nevyvrátili, že Komisia nemohla získať objektívne a spoľahlivé výsledky týkajúce sa efektívnosti konkurentov spoločnosti Google vzhľadom na špecifické podmienky relevantného trhu. Všeobecný súd teda správne rozhodol, jednak že test rovnako efektívneho konkurenta nemá kogentnú povahu v rámci uplatnenia článku 102 ZFEÚ a jednak že za okolností tejto veci by tento test nebol relevantný.

Keďže sa nevyhovelo nijakému z troch odvolacích dôvodov, Súdny dvor zamietol odvolanie v celom rozsahu.

3. Koncentrácie

Rozsudok z 3. septembra 2024 (veľká komora), Illumina a Grail/Komisia (C-611/22 P a C-625/22 P, [EU:C:2024:677](#))

„Odvolanie – Hospodárska súťaž – Koncentrácie – Trh farmaceutického priemyslu – Systémy genetického sekvenovania – Nadobudnutie výlučnej kontroly nad spoločnosťou Grail LLC spoločnosťou Illumina Inc. – Nariadenie (ES) č. 139/2004 – Článok 22 – Žiadosť o postúpenie podaná vnútroštátnym orgánom na ochranu hospodárskej súťaže, ktorý nemá podľa vnútroštátnych právnych predpisov právomoc preskúmať koncentráciu – Rozhodnutie Európskej komisie preskúmať túto koncentráciu – Rozhodnutia Komisie, ktorými vyhovel žiadostiam ďalších vnútroštátnych orgánov na ochranu hospodárskej súťaže o pripojenie sa k žiadosti o postúpenie – Právomoc Komisie – Právna istota“

Súdny dvor rozhodujúci vo veľkej komore zrušením rozsudku Všeobecného súdu Illumina/Komisia²⁷⁰ spresnil rozsah kontrolných právomocí týkajúcich sa zámerov koncentrácií zverených Európskej komisii na základe nariadenia o fúziách²⁷¹. Súdny dvor tak konštatoval, že Komisia na základe článku 22 tohto nariadenia nemá právomoc podnecovať alebo prijímať postúpenie zámerov koncentrácií, ktoré nemajú európsky význam, od vnútroštátnych orgánov hospodárskej súťaže, ak tieto nemajú právomoc preskúmať tieto zábery na základe och vlastných vnútroštátnych právnych predpisov, najmä ak tento zámer koncentrácie nedosiahol prahové hodnoty na založenie právomoci stanovené v týchto právnych predpisoch.

Dňa 20. septembra 2020 americká spoločnosť Illumina Inc., ktorá uvádza na trh sekvenčné a radové riešenia pre genetickú a genomickú analýzu, uzavrela dohodu a plán zlúčenia s cieľom získať výlučnú kontrolu nad spoločnosťou Grail LLC, ktorá má tiež sídlo v Spojených štátoch. Dňa 21. septembra 2020 Illumina a Grail vydali tlačovú správu, v ktorej oznámili túto koncentráciu.

Keďže obrat nepresahoval príslušné prahové hodnoty, ohlásená koncentrácia nemala európsky význam v zmysle článku 1 nariadenia o fúziách, a preto nebola oznámená Komisii. Nebola oznámená ani v členských štátoch Únie alebo v štátoch, ktoré sú zmluvnými stranami Dohody o Európskom hospodárskom priestore (ďalej len „Dohoda o EHP“), lebo nepatrila do pôsobnosti ich vnútroštátnych pravidiel kontroly koncentrácií.

Komisii po tom, čo 7. decembra 2020 dostala sťažnosť týkajúcu sa koncentrácie medzi spoločnosťami Illumina a Grail, dospela k predbežnému záveru, že táto koncentrácia zrejme spĺňa podmienky potrebné na to, aby mohla byť predmetom postúpenia vnútroštátnym orgánom na ochranu hospodárskej súťaže podľa článku 22 nariadenia o fúziách. Podľa článku 22 ods. 5 tohto nariadenia teda zaslala členským štátom a ďalším štátom, ktoré sú zmluvnými stranami Dohody o EHP, list s cieľom jednak ich informovať a jednak ich vyzvať na zaslanie žiadosti o postúpenie podľa článku 22 ods. 1 uvedeného nariadenia, aby preskúmala uvedenú koncentráciu.

Podľa znenia tohto posledného uvedeného ustanovenia „jeden alebo viaceré členské štáty môžu požiadať Komisiu o posúdenie koncentrácie, ktorá nemá [európsky] význam v zmysle článku 1, ale ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi a hrozí, že značne ovplyvní hospodársku súťaž na území členského štátu alebo štátov, ktoré podávajú žiadosť“.

²⁷⁰ Rozsudok z 13. júla 2022, Illumina/Komisii (T-227/21, [EU:T:2022:447](#)).

²⁷¹ Nariadenie Rady (ES) č. 139/2004 z 20. januára 2004 o kontrole koncentrácií medzi podnikmi (Ú. v. EÚ L 24, 2004, s. 1; Mim. vyd. 08/003, s. 40) (ďalej len „nariadenie o fúziách“).

Francúzsky orgán na ochranu hospodárskej súťaže 9. marca 2021 zaslal Komisii takú žiadosť o postúpenie podľa tohto ustanovenia, o pripojenie sa ku ktorej následne požiadali islandské, nórske, belgické, holandské a grécke orgány na ochranu hospodárskej súťaže, každý vo vlastnom mene.

Po tom, čo Komisia informovala spoločnosti Illumina a Grail o žiadosti o postúpenie podanej francúzskym vnútroštátnym orgánom na ochranu hospodárskej súťaže (ďalej len „informačný list“), vyhovel tejto žiadosti, ako aj žiadostiam o pripojenie (ďalej len „sporné rozhodnutia“).

Illumina, ktorú podporovala Grail, podala proti uvedeným rozhodnutiam, ako aj informačnému listu žalobu o neplatnosť, ktorú však Všeobecný súd rozsudkom z 13. júla 2022 zamietol.²⁷²

Na základe dvoch odvolaní, ktoré podali spoločnosti Illumina a Grail, Súdny dvor zrušil tento rozsudok Všeobecného súdu, ako aj sporné rozhodnutia, pričom sám s konečnou platnosťou rozhodol o spore.

Posúdenie Súdny dvorom

V rozsudku, ktorý je predmetom odvolania, Všeobecný súd v podstate rozhodol, že z doslovného, historického, kontextového a teleologického výkladu článku 22 ods. 1 prvého pododseku nariadenia o fúziách vyplýva, že Komisia mohla, ako sa domnievala v sporných rozhodnutiach, súhlasiť s postúpením prípadu koncentrácie podľa tohto článku v situácii, keď členský štát žiadajúci o toto postúpenie nemá podľa svojich vnútroštátnych právnych predpisov v oblasti kontroly koncentrácií právomoc preskúmať túto koncentráciu. To je typický prípad, keď zámer koncentrácie nedosahuje prahové hodnoty stanovené vnútroštátnou právnou úpravou, ktoré umožňujú vnútroštátnemu orgánu vykonávať kontrolu nad ňou.

Keďže Illumina a Grail toto posúdenie spochybnili, Súdny dvor skúmal dôvodnosť výkladu, ku ktorému dospel Všeobecný súd.

O vzťahu medzi rôznymi metódami výkladu uplatňovanými Všeobecným súdom

Na účely výkladu článku 22 ods. 1 prvého pododseku nariadenia o fúziách Všeobecný súd vychádzal z toho, že bez toho, aby sa umožnil konečný záver, z doslovného výkladu tohto ustanovenia vyplýva, že členský štát má právo postúpiť prípad akejkoľvek koncentrácie, ktorá spĺňa v ňom uvedené kumulatívne podmienky, Komisii, a to bez ohľadu na existenciu alebo dosah vnútroštátnych právnych predpisov v oblasti kontroly koncentrácií. Všeobecný súd následne pristúpil k historickému, kontextovému a teleologickému výkladu uvedeného ustanovenia.

V tejto súvislosti Súdny dvor konštatoval, že tento prístup Všeobecného súdu spočívajúci v kombinácii rôznych metód výkladu nie je postihnutý vadou.

Hoci totiž z ustálenej judikatúry vyplýva, že výklad ustanovenia práva Únie nemôže mať za následok odstránenie akéhokoľvek potrebného účinku jasného a presného znenia tohto ustanovenia, súd Únie nie je zbavený možnosti v určitých situáciách použiť výkladové metódy, ktoré považuje za vhodné, na objasnenie presného dosahu ustanovenia práva Únie, ktoré je zdanlivo jasné.

Za okolností tejto veci, keď sa zdá, že Všeobecný súd bol oboznámený s mnohými skutočnosťami s cieľom objasniť rozsah údajne jasného znenia článku 22 ods. 1 prvého pododseku nariadenia o fúziách, Všeobecný súd správne rozhodol, že nemôže vychádzať z izolovaného výkladu stručného a všeobecného znenia tohto ustanovenia a vynechať systematický a teleologický výklad objasnený genézou uvedeného ustanovenia.

O historickom výklade

²⁷² Pozri poznámku pod čiarou 270.

Grail sa s cieľom spochybníť historický výklad článku 22 ods. 1 prvého pododseku nariadenia o fúziách, ktorý podal Všeobecný súd, odvolala najmä na dokumenty vypracované v rámci prípravných prác k prijatiu nariadení č. 4064/89²⁷³ a č. 1310/97²⁷⁴, ako aj nariadenia o fúziách, ktoré neboli prejednané pred Všeobecným súdom.

Vzhľadom na to, že Komisia spochybnila prípustnosť uvedených skutočností, Súdny dvor uviedol, že v prípade, že je, ako v prejednávanej veci, spochybnený výklad ustanovenia sekundárneho práva, súd Únie musí mať možnosť preskúmať, či už *ex offio*, alebo z dôvodu skutočností, ktoré mu boli platne predložené na posúdenie, dokumenty vypracované v rámci prípravných prác, ktoré viedli k jeho prijatiu. Legislatívna história ustanovenia práva Únie totiž môže poskytnúť usmernenia o zámere normotvorcu Únie.

Vo veci samej Súdny dvor konštatoval, že na rozdiel od toho, ako Všeobecný súd rozhodol, historický výklad neumožňuje dospieť k záveru, že článok 22 ods. 1 prvý pododsek nariadenia o fúziách priznáva Komisii právomoc preskúmať koncentráciu, ktorá nemá európsky význam v zmysle článku 1 tohto nariadenia bez ohľadu na pôsobnosť vnútroštátnych právnych predpisov členského štátu, ktorý podal žiadosť o postúpenie v oblasti kontroly koncentrácií.

V tejto súvislosti Súdny dvor dospel k záveru, že tvrdenia Všeobecného súdu týkajúce sa genézy článku 22 nariadenia o fúziách nepreukazujú, že normotvorca Únie mal v úmysle splnomocniť členské štáty, ktoré majú vnútroštátne právne predpisy v oblasti kontroly koncentrácií, na to, aby Komisia postúpili koncentrácie, na ktoré sa tieto právne predpisy nevzťahujú.

Rovnako historické dokumenty týkajúce sa prijatia nariadenia č. 4064/89 a nariadenia o fúziách nepotvrdzujú vôľu normotvorcu Únie použiť na definovanie koncentrácií s európskym významom mechanizmy postúpenia stanovené v článku 22 ods. 3 nariadenia č. 4064/89 a v článku 22 nariadenia o fúziách na odstránenie údajných medzier vyplývajúcich z nepružnosti prahových hodnôt stanovených v článku 1 každého z týchto nariadení.

O kontextovom výklade

Pokiaľ ide o kontextový výklad článku 22 nariadenia o fúziách, Súdny dvor konštatoval, že prvky kontextu skúmané Všeobecným súdom sa nezdajú byť presvedčivé ani na účely určenia, či Komisia mala právomoc prijať sporné rozhodnutia.

Súdny dvor navyše uviedol, že Všeobecný súd nezohľadnil ďalšie prvky kontextu, ktoré by mohli odporovať výkladu uvedenému v napadnutom rozsudku a ktoré súvisia

- po prvé s podmienkami uplatňovania mechanizmu postúpenia uvedenými v článku 22 ods. 1 prvom pododseku nariadenia o fúziách,
- po druhé s rozdielmi medzi týmto mechanizmom postúpenia a iným mechanizmom postúpenia stanoveným v článku 4 ods. 5 uvedeného nariadenia, ako aj
- po tretie so zjednodušeným postupom stanoveným v tomto nariadení na účely revízie prahových hodnôt a kritérií, ktoré vymedzujú jeho pôsobnosť.

Vzhľadom na tieto úvahy Súdny dvor dospel k záveru, že Všeobecný súd nesprávne rozhodol, že z kontextového výkladu článku 22 nariadenia o fúziách vyplýva, že žiadosť na základe tohto

²⁷³ Nariadenie Rady (EHS) č. 4064/89 z 21. decembra 1989 o kontrole koncentrácií medzi podnikmi (Ú. v. ES L 395, 1989, s. 1; Mim. vyd. 08/001, s. 31).

²⁷⁴ Nariadenie Rady (ES) č. 1310/97 z 30. júna 1997, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie č. 4064/89 (Ú. v. ES L 180, 1997, s. 1; Mim. vyd. 08/001, s. 164).

ustanovenia môže byť podaná bez ohľadu na existenciu alebo pôsobnosť vnútroštátnych právnych predpisov v oblasti kontroly koncentrácií *ex ante*.

O teleologickom výklade

Súdny dvor okrem toho dospel k záveru, že záver Všeobecného súdu, podľa ktorého teleologický výklad článku 22 nariadenia o fúziách potvrdzuje, že tento článok predstavuje nápravný mechanizmus, ktorý sa týka účinnej kontroly všetkých koncentrácií, ktoré majú významné účinky na štruktúru hospodárskej súťaže v Únii, bez ohľadu na existenciu alebo pôsobnosť vnútroštátnych právnych predpisov v oblasti kontroly koncentrácií *ex ante*, je nesprávny.

V tejto súvislosti Súdny dvor najmä zdôraznil, že mechanizmus postúpenia stanovený v článku 22 tohto nariadenia sleduje iba dva hlavné ciele. Prvým cieľom je umožniť preskúmanie koncentrácií, ktoré by mohli narušiť hospodársku súťaž na miestnej úrovni, ak príslušný členský štát nemá vnútroštátne právne predpisy v oblasti kontroly koncentrácií. Druhým cieľom je rozšírenie zásady „jednostupňového konania“ s cieľom umožniť Komisii preskúmať koncentráciu, ktorá bola oznámená alebo musí byť oznámená vo viacerých členských štátoch, aby sa zabránilo viacnásobným vnútroštátnym podaniam, a tak sa posilnila právna istota pre podniky.

Nebolo však preukázané, že tento mechanizmus bol určený na odstránenie medzier v systéme kontroly, ktoré sú vlastné systému založenému najmä na prahových hodnotách obratu, ktorý už zo svojej podstaty nemôže pokrývať všetky potenciálne problematické koncentrácie.

Výklad Všeobecného súdu, podľa ktorého sa článok 22 nariadenia o fúziách týka účinnej kontroly všetkých koncentrácií, ktoré majú významné účinky na štruktúru hospodárskej súťaže v Únii, môže navyše narušiť rovnováhu medzi rôznymi cieľmi sledovanými týmto nariadením. Tento výklad predovšetkým ohrozuje účinnosť, predvídateľnosť a právnu istotu, ktoré musia byť účastníkom koncentrácie zaručené.

Navyše sa zdá, že široký výklad článku 22 ods. 1 prvého pododseku nariadenia o fúziách, ktorý podal Všeobecný súd a ktorý potenciálne vedie k rozšíreniu pôsobnosti tohto nariadenia a kontrolnej právomoci Komisie týkajúcej sa koncentrácií, je v rozpore so zásadou inštitucionálnej rovnováhy, ktorou sa vyznačuje inštitucionálna štruktúra Únie, vyplývajúcej z článku 13 ods. 2 ZEÚ, ktorý vyžaduje, aby každá inštitúcia pri výkone svojich právomocí rešpektovala právomoci ostatných inštitúcií.

V tejto súvislosti Súdny dvor na jednej strane zdôraznil, že nariadenie o fúziách stanovuje zjednodušený postup na účely revízie prahových hodnôt určujúcich jeho pôsobnosť. Preto aj za predpokladu, že účinnosť prahových hodnôt na založenie právomoci vychádzajúcich z obratu stanovených v tomto nariadení by sa mala ukázať ako nedostatočná na kontrolu určitých koncentrácií, ktoré môžu mať významný vplyv na hospodársku súťaž, prináleží iba normotvorcovi Únie, aby ich preskúmal alebo stanovil ochranný mechanizmus umožňujúci Komisii kontrolovať takúto koncentráciu.

Na druhej strane ak členské štáty považujú za potrebné rozšíriť rozsah koncentrácií, ktoré si zaslúžia predbežné preskúmanie z hľadiska právnych predpisov v oblasti kontroly koncentrácií, môžu znížiť svoje vlastné prahové hodnoty na založenie právomoci vychádzajúce z obratu stanovené vnútroštátnymi právnymi predpismi.

Zrušenie rozsudku, ktorý je predmetom odvolania, ako aj sporných rozhodnutí

Vzhľadom na predchádzajúce úvahy Súdny dvor dospel k záveru, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia pri výklade tohto ustanovenia, keď rozhodol, že členské štáty mohli za podmienok, ktoré sú v ňom uvedené, podať žiadosť podľa článku 22 ods. 1 prvého pododseku nariadenia o fúziách nezávisle od pôsobnosti ich vnútroštátnych právnych predpisov v oblasti kontroly koncentrácií *ex ante*. Všeobecný súd teda nesprávne rozhodol, že Komisia napadnutými

rozhodnutiami správne vyhovela žiadosti o postúpenie podanej francúzskym orgánom na ochranu hospodárskej súťaže a žiadostiam o pripojenie podaným ďalšími vnútroštátnymi orgánmi na ochranu hospodárskej súťaže podľa článku 22 uvedeného nariadenia.

V dôsledku toho Súdny dvor zrušil rozsudok Všeobecného súdu. Vydaním konečného rozsudku Súdny dvor okrem toho zrušil sporné rozhodnutia.

4. Štátna pomoc

Rozsudok z 10. septembra 2024 (veľká komora), Komisia/Írsko a i. (C-465/20 P, [EU:C:2024:724](#))

„Odvolanie – Štátna pomoc – Článok 107 ods. 1 ZFEÚ – Závazné daňové stanoviská (tax rulings) prijaté členským štátom – Selektívne daňové výhody – Pripočítanie ziskov z licencií na predmety duševného vlastníctva pobočkám spoločností nerezidentov – Princíp nezávislého vzťahu“

Súdny dvor zasadaajúci vo veľkej komore zrušil rozsudok Všeobecného súdu vo veci Írsko a i./Komisia²⁷⁵, ktorým Všeobecný súd zrušil rozhodnutie Európskej komisie o štátnej pomoci, ktorú Írsko poskytlo spoločnosti Apple²⁷⁶, a sám s konečnou platnosťou rozhodol o okolnostiach sporu, o ktorých sa ešte malo rozhodnúť, pričom vzhľadom na analýzu uvedenú v spornom rozhodnutí, ako aj vzhľadom na konštatovania Všeobecného súdu, ktoré neboli sporné, rozhodol, že Komisia oprávnene dospela k záveru o selektívnej povahe výhody, ktorá bola dvom spoločnostiam patriacim do skupiny Apple založeným podľa írskeho práva poskytnutá prostredníctvom dvoch záväzných daňových stanovísk prijatých írskymi daňovými orgánmi v súvislosti s určením základu dane írskych pobočiek dotknutých spoločností. V tejto súvislosti Súdny dvor zaradil svoju analýzu do rámca vymedzeného nedávno konsolidovanými zásadami vyplývajúcimi z judikatúry,²⁷⁷ týkajúcimi sa definície a analýzy referenčného rámca, vzhľadom na ktorý sa má selektívnosť daňových opatrení posudzovať na účely článku 107 ods. 1 ZFEÚ. V tejto súvislosti pripomenul, že primerané vymedzenie relevantného referenčného rámca, a teda aj správny výklad ustanovení vnútroštátneho práva, ktoré ho tvoria, predstavuje právnu otázku, ktorá patrí do preskúmania, ktoré v medziach predmetu odvolania prináleží vykonať Súdnemu dvoru v štádiu odvolacieho konania.

Apple Inc. so sídlom v Cupertine (Spojené štáty) v rámci skupiny Apple kontroluje viacero spoločností založených podľa írskeho práva prostredníctvom svojej stopercentnej dcérskej spoločnosti Apple Operations International. Táto posledná uvedená spoločnosť vlastní 100 % dcérskej spoločnosti Apple Operations Europe (AOE), ktorá zase vlastní 100 % dcérskej spoločnosti Apple Sales International (ASI). Spoločnosti ASI a AOE sú obe založené podľa írskeho práva, ale nie sú v Írsku daňovými rezidentmi. Každá z týchto spoločností má pobočku v Írsku, ktorá nemá samostatnú právnu subjektivitu.²⁷⁸

²⁷⁵ Rozsudok z 15. júla 2020, Írsko a i./Komisia (T-778/16 a T-892/16, [EU:T:2020:338](#)).

²⁷⁶ Rozhodnutie Komisie (EÚ) 2017/1283 z 30. augusta 2016 o štátnej pomoci SA.38373 (2014/C) (ex 2014/NN) (ex 2014/CP), ktorú Írsko poskytlo spoločnosti Apple (Ú. v. EÚ L 187, 2017, s. 1, ďalej len „sporné rozhodnutie“).

²⁷⁷ Pozri najmä rozsudok z 5. decembra 2023, Luxembursko a i./Komisia (C-451/21 P a C-454/21 P, [EU:C:2023:948](#)).

²⁷⁸ Írska pobočka spoločnosti ASI zodpovedá najmä za realizáciu činností nákupu, predaja a distribúcie spojených s predajom produktov s ochrannou známkou Apple spriazneným subjektom a externým zákazníkom v regióne zahŕňajúcom Európu, Stredný východ, Indiu a Afriku, ako aj v ázijsko-tichomorskom regióne. Írska pobočka spoločnosti AOE zodpovedá v Írsku za výrobu a montáž špecializovanej rady počítačových produktov, akými sú napríklad stolné počítače iMac, prenosné počítače MacBook a iné počítačové príslušenstvo, ktoré dodáva spriazneným osobám pre Európu, Stredný východ, Indiu a Afriku.

ASI a AOE mali so spoločnosťou Apple Inc. právny vzťah na základe dohody o rozdelení nákladov, ktorá upravovala najmä poskytovanie bezodplatných licencií v ich prospech s cieľom umožniť im využívať práva duševného vlastníctva skupiny Apple. Toto používanie spočívalo najmä vo výrobe a predaji dotknutých výrobkov na všetkých územiach nachádzajúcich sa mimo amerického svetadielu.

Podľa ustanovení írskeho práva upravujúcich zdaňovanie právnických osôb platných počas posudzovaného obdobia (ďalej len „referenčné ustanovenia“) podliehali spoločnosti nerezidenti zdaneniu príjmov z podnikania dosiahnutých priamo alebo nepriamo prostredníctvom pobočky pôsobiacej v Írsku. V tejto veci v roku 1990 írske daňové orgány rozhodovali o žiadostiach predchodcov spoločností ASI a AOE o spresnenie spôsobu určenia ich zdaniteľných ziskov. V tejto súvislosti írske daňové orgány v roku 1991 prijali prvé záväzné daňové stanovisko, ktoré bolo neskôr revidované na žiadosť spoločností ASI a AOE, a v roku 2007 druhé stanovisko (ďalej spoločne len „napadnuté záväzné daňové stanoviská“).

Na konci formálneho vyšetrovacieho konania začatého v roku 2014 Komisia prijala sporné rozhodnutie týkajúce sa napadnutých záväzných daňových stanovísk. V tomto rozhodnutí Komisia dospela najmä k záveru, že v rozsahu, v akom mali napadnuté záväzné daňové stanoviská za následok zníženie základu dane spoločností ASI a AOE na účely určenia dane z príjmov právnických osôb v Írsku, zabezpečovali týmto dvom spoločnostiam výhodu. S cieľom preukázať existenciu selektívnej výhody v tomto prípade Komisia preskúmala existenciu selektívnej výhody vyplývajúcej z odchýlenia sa od referenčného rámca. Na základe hlavnej, subsidiárnej a alternatívnej úvahy Komisia v podstate dospela k záveru, že napadnuté záväzné daňové stanoviská umožňovali spoločnostiam ASI a AOE znížiť daň, ktorú boli povinné platiť v Írsku počas obdobia ich účinnosti, teda v rokoch 1991 až 2014, a že toto zníženie predstavovalo výhodu vo vzťahu k iným spoločnostiam nachádzajúcim sa v porovnateľnej situácii. Komisia konkrétne vo svojej hlavnej úvahe tvrdila, že skutočnosť, že írske daňové orgány v napadnutých záväzných daňových stanoviskách akceptovali predpoklad, podľa ktorého mali byť licencie na predmety duševného vlastníctva skupiny Apple, ktorých držiteľmi sú ASI a AOE, pripočítané mimo Írska, viedla k tomu, že ročné zdaniteľné zisky spoločností ASI a AOE v Írsku sa odlišovali od spoľahlivého odhadu trhového výsledku súladného s princípom nezávislého vzťahu.

Všeobecný súd, ktorý rozhodoval o žalobách, ktoré podali Írsko a ASI a AOE, ktorými sa domáhali zrušenia sporného rozhodnutia, zrušil sporné rozhodnutie v celom rozsahu, keďže dospel k záveru, že Komisii sa nepodarilo z právneho hľadiska dostatočne preukázať existenciu výhody v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

Všeobecný súd vo svojom rozsudku na úvod pripomenul, že Komisii v rámci preskúmania štátnej pomoci pri posúdení, či tieto záväzné daňové stanoviská predstavovali takúto pomoc, najmä prináležalo, aby preukázala, že tieto záväzné daňové stanoviská poskytli selektívnu výhodu.

V tejto súvislosti Všeobecný súd zamietol hlavnú úvahu Komisie týkajúcu sa existencie výhody z dvoch dôvodov týkajúcich sa jednak posúdení Komisie o bežnom zdanení podľa írskeho daňového práva uplatniteľného v tejto veci a jednak posúdení Komisie týkajúcich sa činností v rámci skupiny Apple.

Keďže Všeobecný súd okrem toho zamietol úvahy uvedené v tejto súvislosti subsidiárne, ako aj alternatívne, zrušil sporné rozhodnutie v celom rozsahu bez toho, aby preskúmal ostatné žalobné dôvody a výhrady uvádzané tak Írskom, ako aj spoločnosťami ASI a AOE.

Na podporu svojho odvolania Komisia uviedla dva odvolacie dôvody týkajúce sa odôvodnenia napadnutého rozsudku súvisiaceho s posúdením hlavnej úvahy a odôvodnenia týkajúceho sa posúdenia subsidiárnej úvahy.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor najprv pripomenul, že Komisia musí na účely kvalifikácie vnútroštátneho daňového opatrenia ako „selektívneho“ na účely v prvom rade identifikovať referenčný systém, teda „bežný“

systém zdaňovania uplatniteľný v dotknutom členskom štáte, a v druhom rade preukázať, že predmetné daňové opatrenie sa odchyľuje od tohto referenčného systému, pretože zavádza rozlišovanie medzi hospodárskymi subjektmi, ktoré sa vzhľadom na cieľ sledovaný spoločným daňovým systémom nachádzajú v porovnateľnej skutkovej a právnej situácii.

Súdny dvor spresnil, že určenie referenčného rámca je o to dôležitejšie v prípade daňových opatrení, pretože existenciu hospodárskej výhody v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ možno preukázať len vo vzťahu k takzvanému „bežnému“ zdaneniu.

V tejto súvislosti Súdny dvor okrem iného spresnil, že okrem oblastí, v ktorých je daňové právo Únie predmetom harmonizácie, je to práve dotknutý členský štát, ktorý prostredníctvom svojich vlastných právomocí v oblasti priamych daní určuje charakteristiky dane, ktoré v zásade vymedzujú referenčný systém alebo „bežný“ systém zdaňovania. Platí to teda najmä pre určenie základu dane, zdaniteľnej udalosti a prípadných výnimiek, ktoré stanovuje. Z toho vyplýva, že na účely identifikácie uvedeného referenčného systému sa musí zohľadniť len vnútroštátne právo uplatniteľné v dotknutom členskom štáte. Tento záver však neovplyvňuje možnosť konštatovať, že samotný referenčný rámec, ako vyplýva z vnútroštátneho práva, je nezlučiteľný s právom Únie v oblasti štátnej pomoci, keďže predmetný daňový systém bol vytvorený podľa zjavne diskriminačných parametrov určených na obchádzanie tohto práva.

Práve z hľadiska týchto zásad Súdny dvor začal preskúmanie odvolania.

V tejto súvislosti Súdny dvor najprv uviedol, že hlavná úvaha Komisie spočíva na predpoklade, že príslušným írskym orgánom na to, aby správne pripočítali zisky v súlade s prístupom samostatného subjektu a s princípom nezávislého vzťahu, ktoré sú zakotvené v uplatniteľných ustanoveniach vnútroštátneho práva,²⁷⁹ prináležalo overiť, či zisky z používania licencií na predmety duševného vlastníctva skupiny Apple, ktorých držiteľmi boli ASI a AOE, nemali byť úplne alebo čiastočne pripísané ich írskym pobočkám. Nevykonanie overení vyžadovaných uvedenými ustanoveniami podľa Komisie viedlo k zníženiu daňového zaťaženia týchto spoločností, čím im bola poskytnutá selektívna výhoda.

Po tomto spresnení Súdny dvor rozhodol, že je prípustné, aby Komisia spochybnila posúdenia Všeobecného súdu týkajúce sa referenčného rámca vyplývajúceho z írskeho práva. Otázka, či Všeobecný súd primerane vymedzil relevantný referenčný systém v írskom práve a v širšom zmysle správne vyložil vnútroštátne ustanovenia, ktoré tento systém tvoria, je totiž právnou otázkou, ktorá môže byť predmetom preskúmania Súdnym dvorom v štádiu odvolania. Tvrdenia Komisie, ktoré majú spochybniť voľbu referenčného rámca alebo jeho význam v rámci prvého kroku analýzy existencie selektívnej výhody, sú totiž prípustné, pretože táto analýza vychádza z právnej kvalifikácie vnútroštátneho práva na základe ustanovenia práva Únie. V tejto veci to platí tak pre výhradu založenú na tom, že Všeobecný súd nesprávne vyložil rozhodnutie, keď konštatoval, že Komisia sa vo svojej hlavnej úvahe obmedzila na prístup „vylučovacou metódou“, ako aj pre výhradu, ktorou Komisia vytyka Všeobecnému súdu, že vychádzal z funkcií vykonávaných spoločnosťou Apple Inc.

Súdny dvor tak v prvom rade preskúmal výhradu založenú na existencii nesprávneho výkladu sporného rozhodnutia v rozsahu, v akom Všeobecný súd dospel k záveru, že hlavné odôvodnenie Komisie bolo založené výlučne na fyzickej neexistencii ústredí spoločností ASI a AOE a neexistencii zamestnancov v týchto ústrediach, a teda na prístupe „vylučovacou metódou“.

V tejto súvislosti Súdny dvor konštatoval najprv, že táto úvaha Komisie sa zakladá na predpoklade, podľa ktorého platí jednak, že uplatnenie týchto ustanovení si vyžadovalo predchádzajúce určenie metódy rozdelenia ziskov, ktorá nie je vymedzená v týchto ustanoveniach, a jednak, že táto metóda musí viesť k výsledku, ktorý je v súlade s princípom nezávislého vzťahu. Všeobecný súd pritom

²⁷⁹ Predovšetkým ustanovenia uvedené v článku 25 Taxes Consolidation Act (konsolidovaný daňový zákon) z roku 1997 (ďalej len „TCA 97“).

nespochybnil tento predpoklad a dodal, že takzvané „bežné“ zdanenie je vymedzené vnútroštátnymi daňovými predpismi a že samotná existencia výhody musí byť preukázaná vzhľadom na tieto predpisy, pričom však následne spresnil, že ak tieto vnútroštátne pravidlá stanovujú, že pobočky spoločností nerezidentov sú, pokiaľ ide o zisky z ich podnikateľskej činnosti v Írsku, zdaňované za rovnakých podmienok ako spoločnosti rezidenti, článok 107 ods. 1 ZFEÚ umožňuje Komisii preskúmať, či úroveň ziskov pripočítaných takýmto pobočkám, akceptovaná vnútroštátnymi orgánmi na účely určenia zdaniteľných ziskov týchto spoločností nerezidentov, zodpovedá úrovni ziskov, ktoré by dosiahli, ak by túto činnosť vykonávali za trhových podmienok.

Podľa Súdneho dvora z toho vyplýva, že uplatnenie princípu nezávislého vzťahu v tejto veci sa zakladá na daňových predpisoch írskeho práva týkajúcich sa zdaňovania spoločností, a teda na referenčnom systéme, ktorý identifikovala Komisia a potvrdil Všeobecný súd. V tejto veci Všeobecný súd výslovne uznal, že na rozdiel od toho, čo tvrdilo Írsko, uplatnenie referenčných ustanovení, ako ho konkretizuje tento členský štát, v podstate zodpovedá funkčnej a skutkovej analýze v rámci prvého kroku prístupu schváleného OECD k priradeniu ziskov stálej prevádzkarni. Tieto konštatovania Všeobecného súdu ho priviedli najmä k tomu, aby rozhodol, že Komisia sa nedopustila pochybenia, keď sa odvolávala na princíp nezávislého vzťahu ako na nástroj na účely preskúmania, či pri uplatnení referenčných ustanovení írskymi daňovými orgánmi úroveň ziskov pripočítaných pobočkám spoločností ASI a AOE za ich obchodné činnosti v Írsku, tak ako bola akceptovaná v napadnutých záväzných daňových stanoviskách, zodpovedala úrovni ziskov, ktoré by boli dosiahnuté výkonom týchto obchodných činností za trhových podmienok, a keď v podstate vychádzala z prístupu schváleného OECD na účely tohto uplatnenia, pričom zohľadnila rozdelenie aktív, funkcií a rizík medzi tieto pobočky a ostatné časti týchto spoločností. Uvedené konštatovania treba považovať za preukázané, keďže neboli v rámci tohto odvolacieho konania platne spochybnené ostatnými účastníkmi konania.

Z fáz úvahy uvedenej v spornom rozhodnutí pritom vyplýva, že Komisia najprv dospela k záveru, že na účely určenia zdaniteľných ziskov spoločností ASI a AOE v Írsku v súlade s relevantnými ustanoveniami vnútroštátneho práva podľa princípu nezávislého vzťahu treba porovnať funkcie vykonávané ústrediami a írskymi pobočkami týchto spoločností vo vzťahu k licenciám na predmety duševného vlastníctva. Následne v rámci uplatnenia tohto kritéria vykonala samostatné preskúmanie úlohy, ktorú každé z týchto ústredí a každá z týchto pobočiek zohráva vo vzťahu k uvedeným licenciám. Po tomto preskúmaní konštatovala jednak neexistenciu funkcií vo vzťahu k licenciám na predmety duševného vlastníctva, pokiaľ ide o ústredia, a jednak aktívnu úlohu írskych pobočiek vyplývajúcu z výkonu určitého počtu funkcií a preberania určitého počtu rizík spojených so správou a používaním týchto licencií. Navyše konštatovanie neexistencie „aktívnych alebo kritických“ funkcií vykonávaných ústrediami vychádza z nedostatku dôkazov, ktoré by Apple poskytla o opaku, spolu s potvrdením záveru o nedostatku skutočnej schopnosti týchto ústredí vykonávať predmetné funkcie. Hlavná úvaha Komisie tak spočívala nielen na neexistencii funkcií vykonávaných ústrediami v súvislosti s licenciami na predmety duševného vlastníctva, ale aj na analýze funkcií skutočne vykonávaných pobočkami v súvislosti s týmito licenciami.

Preto Komisiu k záveru, že licencie na predmety duševného vlastníctva a s nimi súvisiace zisky mali byť pripočítané týmto pobočkám, nevedlo konštatovanie, podľa ktorého ústredia nemali ani zamestnancov, ani s výnimkou írskych pobočiek fyzicky neexistovali. Komisia tento záver vyvodila po prepojení dvoch odlišných zistení, a to na jednej strane neexistencie aktívnych alebo kritických funkcií a rizík, ktoré by vykonávali a znášali ústredia, a na druhej strane rozmanitosti a ústrednej povahy funkcií a rizík, ktoré vykonávajú a znášajú tieto pobočky, a to na základe právneho kritéria uvedeného v spornom rozhodnutí.

Za týchto podmienok Súdny dvor rozhodol, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď dospel k záveru, že Komisia sa vo svojej hlavnej úvahe obmedzila na prístup „vylučovacou metódou“, čo predstavuje nesprávny výklad sporného rozhodnutia.

V druhom rade, pokiaľ ide o dôvody uvedené v odvolaní, z ktorých Všeobecný súd vychádzal pri konštatovaní, že pobočky spoločností ASI a AOE v Írsku nekontrolujú licencie na predmety duševného

vlastníctva skupiny Apple a nevytvárajú zisky, o ktorých Komisia tvrdila, že ich dosiahli, Súdny dvor najprv rozhodol, že Komisia dôvodne tvrdila, že Všeobecný súd sa dopustil procesnej vady tým, že na účely svojej analýzy zohľadnil dôkazy, ktoré neboli predložené v priebehu správneho konania a ktoré sa preto mali považovať za neprípustné. Okrem toho, pokiaľ ide o metódu rozdelenia zdaniteľných ziskov vyžadovanú podľa írskeho práva, Súdny dvor poznamenal, že kritérium na určenie zisku spoločnosti nerezidenta, ktoré Všeobecný súd považoval za uplatniteľné na základe článku 25 TCA 97, vyžaduje zohľadnenie rozdelenia aktív, funkcií a rizík medzi pobočkou a ostatnými časťami tejto spoločnosti a vylučuje zohľadnenie úlohy, ktorú zohrávajú odlišné samostatné subjekty. V tejto súvislosti však Súdny dvor konštatoval, že Všeobecný súd v kritizovaných dôvodoch explicitne alebo implicitne vychádzal z funkcií, ktoré Apple Inc. vykonávala vo vzťahu k duševnému vlastníctvu skupiny Apple, aby podložil svoje konštatovanie o tom, že analýza, ktorú uviedla Komisia, obsahuje nesprávne posúdenie. V dôsledku toho Súdny dvor rozhodol, že Komisia je oprávnená tvrdiť, že keď Všeobecný súd rozhodol, že dôkazy umožňujúce pripočítať zisky z využívania licencií na predmety duševného vlastníctva pobočkám spoločností ASI a AOE neboli dostatočné, nesprávne porovnal funkcie vykonávané týmito pobočkami vo vzťahu k týmto licenciám s funkciami, ktoré vykonávala Apple Inc. v súvislosti s duševným vlastníctvom skupiny Apple, a nie s funkciami, ktoré v súvislosti s týmito licenciami skutočne vykonávali ústredia.

V treťom rade Súdny dvor preskúmal záver, že dohody a činnosti spoločností ASI a AOE mimo Írska svedčia o tom, že tieto spoločnosti boli schopné vyvíjať a spravovať duševné vlastníctvo skupiny Apple a dosahovať zisky mimo Írska, a že v dôsledku toho tieto zisky nepodliehali dani v Írsku. V tejto súvislosti Súdny dvor dospel k záveru, že hoci posúdenie dôkaznej hodnoty písomnosti v spise v zásade prináleží iba Všeobecnému súdu, Súdnemu dvoru však prináleží, aby preskúmal výhradu založenú na nesprávnom určení dôkazného bremena. V tejto veci Všeobecný súd tým, že dospel k záveru, že Komisii prináleží preukázať existenciu významných obchodných rozhodnutí, o ktorých nebola zmienka v zápisniciach zo zasadnutí predstavenstiev dotknutých spoločností, uložil Komisii nadmerné dôkazné bremeno.

Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy Súdny dvor zrušil rozsudok, ktorý je predmetom odvolania v rozsahu, v ktorom sa v ňom vyhovelo výhradám voči hlavnej úvahe týkajúcej sa existencie selektívnej výhody a v dôsledku toho ním bolo zrušené sporné rozhodnutie.

Súdny dvor, ktorý dospel k záveru, že stav konania dovoľoval rozhodnúť vo veci, ďalej sám preskúmal žaloby o neplatnosť sporného rozhodnutia, ktoré podali Írsko, ako aj ASI a AOE.

V tejto súvislosti Súdny dvor najprv rozhodol, že treba zamietnuť všetky žalobné dôvody smerujúce proti posúdeniam Komisie týkajúcim sa jej hlavnej úvahy, ktoré sa vzťahujú jednak na identifikáciu referenčného rámca a jednak na bežné zdanenie podľa írskeho práva uplatniteľného v tejto veci, keďže Všeobecný súd zamietol výhrady uvedené v tejto súvislosti z dôvodov, ktoré neboli v štádiu odvolania spochybnené. Vzhľadom na to, že nebolo podané vzájomné odvolanie, majú tieto dôvody právnu silu rozhodnutej veci.

Ďalej na rozdiel od toho, ako rozhodol Všeobecný súd, Súdny dvor dospel k záveru, že Komisii sa podarilo preukázať, že jednak vzhľadom na činnosti a funkcie skutočne vykonávané írskymi pobočkami spoločností ASI a AOE a jednak na neexistenciu vzájomne súhlasných dôkazov, ktoré by mohli preukázať, že strategické rozhodnutia boli prijímané a vykonávané v ústrediach týchto spoločností, nachádzajúcich sa mimo Írska, licencie na predmety duševného vlastníctva skupiny Apple sa na účely určenia ročných zdaniteľných ziskov spoločností ASI a AOE v Írsku mali pripočítať týmto írskym pobočkám. Komisia navyše dostatočne preukázala, že tieto napadnuté záväzné daňové stanoviská vedú k tomu, že ASI a AOE majú prospech z výhodného daňového zaobchádzania v porovnaní so spoločnosťami rezidentmi, zdaňovanými v Írsku, na ktoré sa nemôžu vzťahovať takéto záväzné daňové stanoviská daňovej správy, a to najmä na samostatné neintegrované spoločnosti, spoločnosti integrované v skupine, ktoré uskutočňujú transakcie s tretími osobami, alebo na spoločnosti integrované v skupine, ktoré uskutočňujú transakcie so spoločnosťami skupiny, s ktorými sú prepojené, pričom ceny týchto transakcií stanovujú za podmienok nezávislého trhového vzťahu,

hoci sa tieto spoločnosti nachádzajú v porovnateľnej skutkovej a právnej situácii, pokiaľ ide o cieľ sledovaný referenčným systémom, ktorým je zdanenie ziskov vytvorených v Írsku. Komisia napokon v spornom rozhodnutí správne usúdila, že rozdiel v daňovom zaobchádzaní so ziskmi spoločností ASI a AOE, ktorý bol zavedený napadnutými záväznými daňovými stanoviskami, nebol odôvodnený povahou ani všeobecnou štruktúrou írskeho daňového systému. Za týchto podmienok treba zamietnuť výhrady žalobcov v prvostupňovom konaní, týkajúce sa preskúmania selektívnosti týchto záväzných daňových stanovísk v spornom rozhodnutí.

V tejto veci sa Komisia okrem toho nedopustila nesprávneho posúdenia, keď konštatovala, že Írsko sa vzdalo daňových príjmov od spoločností ASI a AOE, keďže napadnuté záväzné daňové stanoviská schvaľujú metódy rozdelenia ziskov, ktoré vedú k výsledku, s ktorým by nesúhlasili samostatné a nezávislé podniky pôsobiace za trhových podmienok. Tieto záväzné daňové stanoviská totiž znižujú zdaniteľné zisky spoločností ASI a AOE na účely uplatnenia referenčných ustanovení, a teda výšku dane z príjmov právnických osôb, ktorú sú tieto spoločnosti povinné zaplatiť v Írsku, v porovnaní s inými spoločnosťami zdaňovanými v tomto členskom štáte, ktorých zdaniteľné zisky odrážajú ceny stanovené na trhu v súlade s princípom nezávislého vzťahu. Takéto opatrenia teda znižujú náklady, ktoré normálne zaťažujú rozpočet podniku, takže v skutočnosti vedú k poskytnutiu výhody „zo štátnych prostriedkov“.

Súdny dvor napokon zamietol ako nedôvodné žalobné dôvody založené najmä na porušení práva byť vypočutý v rámci konania, ktoré viedlo k prijatiu sporného rozhodnutia, na porušení zásad právnej istoty a ochrany legitímnej dôvery, ako aj na prekročení právomocí Komisie a na zasahovaní Komisie do právomocí členských štátov v rozpore so zásadou daňovej autonómie členských štátov.

Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy Súdny dvor v celom rozsahu zamietol žaloby o neplatnosť, podané na Všeobecný súd.

5. Vrátenie pokuty

Rozsudok z 11. júna 2024 (veľká komora), Komisia/Deutsche Telekom (C-221/22 P, [EU:C:2024:488](#))

„Odvolanie – Hospodárska súťaž – Články 266 a 340 ZFEÚ – Rozsudok, ktorým sa znižuje suma pokuty uloženej Európskou komisiou – Vrátenie neoprávnene prijatej sumy Komisiou – Povinnosť vyplatiť úroky – Kvalifikácia – Paušálna náhrada za stratu požitkov vyplývajúcich zo sumy neoprávnene zaplatenej pokuty – Uplatniteľná sadzba“

Súdny dvor zasadajúci v rozhodovacom zložení veľkej komory zamietol odvolanie podané Európskou komisiou proti rozsudku Všeobecného súdu, ktorým bola Komisia zaviazaná zaplatiť spoločnosti Deutsche Telekom AG 1 750 522 eur ako náhradu škody spôsobenej jej odmietnutím zaplatiť úroky zo sumy, ktorá sa mala tomuto podniku vrátiť v dôsledku zníženia pokuty, ktorú tento podnik predbežne zaplatil.

Rozhodnutím z 15. októbra 2014²⁸⁰ Komisia uložila spoločnosti Deutsche Telekom pokutu vo výške 31 070 000 eur za zneužitie dominantného postavenia na slovenskom trhu širokopásmových telekomunikačných služieb.

²⁸⁰ Rozhodnutie Komisie C(2014) 7465 final z 15. októbra 2014 týkajúce sa konania podľa článku 102 [ZFEÚ] a článku 54 Dohody o EHP (AT.39523 – Slovak Telekom), ktoré bolo opravené rozhodnutím C(2014) 10119 final zo 16. decembra 2014, ako aj rozhodnutím C(2015) 2484 final zo 17. apríla 2015.

Deutsche Telekom podala žalobu o neplatnosť tohto rozhodnutia a súčasne 16. januára 2015 predbežne zaplatila pokutu. Rozsudkom z 13. decembra 2018²⁸¹ Všeobecný súd čiastočne vyhovel žalobe a znížil sumu pokuty o 12 039 019 eur. Dňa 19. februára 2019 Komisia vrátila túto sumu spoločnosti Deutsche Telekom.

Listom z 28. júna 2019 Komisia naopak odmietla zaplatiť spoločnosti Deutsche Telekom úroky za obdobie odo dňa zaplattenia pokuty do dňa vrátenia časti pokuty považovanej za uloženú bez právneho dôvodu (ďalej len „dotknuté obdobie“).

Všeobecný súd²⁸², na ktorý Deutsche Telekom podala žalobu, najmä rozhodol, že toto odmietnutie Komisie zaplatiť úroky predstavuje dostatočne závažné porušenie článku 266 prvého odseku ZFEÚ²⁸³, ktoré môže viesť k vzniku mimozmluvnej zodpovednosti Európskej únie. Vzhľadom na existenciu priamej príčinnej súvislosti medzi týmto porušením a ujmom, ktorá spočíva v strate úrokov z omeškania, počas dotknutého obdobia, zo sumy neoprávnene vybratej pokuty, Všeobecný súd priznal spoločnosti Deutsche Telekom náhradu škody vo výške 1 750 522 eur, vyčíslenú analogickým uplatnením úrokovej sadzby stanovenej v článku 83 ods. 2 písm. b) delegovaného nariadenia č. 1268/2012²⁸⁴, teda refinančnej sadzby ECB účinnej v januári 2015, zvýšenej o 3,5 percentuálneho bodu.

Komisia podala proti tomuto rozsudku odvolanie na Súdny dvor.

Posúdenie Súdnym dvorom

V prvom rade Súdny dvor zamietol námietku neprípustnosti vznesenú spoločnosťou Deutsche Telekom založenú na skutočnosti, že odvolanie v skutočnosti nesmeruje proti napadnutému rozsudku, ale proti rozsudku Súdneho dvora Printeos²⁸⁵, z ktorého Všeobecný súd vychádzal vo svojom rozsudku.

V tejto súvislosti Súdny dvor poznamenal, že Komisia, rovnako ako každý iný účastník odvolania, musí zachovať možnosť spochybniť právne zásady, ktoré Všeobecný súd uplatnil v rozsudku, ktorého zrušenie sa navrhuje, aj keď tieto zásady boli rozvinuté v rozsudkoch, ktoré nemôžu alebo už nemôžu byť predmetom odvolania.

V tejto veci samotná Komisia tvrdila, že jej odvolanie smerovalo k tomu, aby Súdny dvor opätovne preskúmal svoju judikatúru vyplývajúcu z rozsudku Printeos, ako ju uplatnil Všeobecný súd v napadnutom rozsudku. Keďže argumentácia uvádzaná Komisiou okrem toho dostatočne presne identifikovala kritizované časti napadnutého rozsudku, ako aj dôvody, pre ktoré tento rozsudok podľa nej obsahuje nesprávne právne posúdenie, Súdny dvor vyhlásil odvolanie za prípustné.

Pokiaľ ide o vec samu, Súdny dvor v prvom rade zamietol odvolací dôvod Komisie založený na nesprávnom právnom posúdení, ktorého sa dopustil Všeobecný súd pri výklade článku 266 ZFEÚ.

V tejto súvislosti Súdny dvor pripomenul, že podľa článku 266 prvého odseku ZFEÚ inštitúcia, ktorej akt bol vyhlásený za neplatný, je povinná urobiť opatrenia, aby vyhovel rozsudku, ktorý vyhlásil tento

²⁸¹ Rozsudok z 13. decembra 2018, Deutsche Telekom/Komisia (T-827/14, [EU:T:2018:930](#)).

²⁸² Rozsudok z 19. januára 2022, Deutsche Telekom/Komisia (T-610/19, [EU:T:2022:15](#), ďalej len „napadnutý rozsudok“).

²⁸³ Toto ustanovenie ukladá inštitúciám, ktorých akt bol zrušený rozsudkom súdu Únie, povinnosť prijať všetky opatrenia potrebné na vykonanie tohto rozsudku.

²⁸⁴ Delegované nariadenie Komisie (EÚ) č. 1268/2012 z 29. októbra 2012 o pravidlách uplatňovania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 966/2012 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie (Ú. v. EÚ L 362, 2012, s. 1).

²⁸⁵ Rozsudok z 20. januára 2021, Komisia/Printeos (C-301/19 P, [EU:C:2021:39](#)).

akt za neplatný s účinkom *ex tunc*. To zahŕňa najmä zaplatenie súm neoprávnene vybratých na základe uvedeného aktu, ako aj zaplatenie úrokov. V tomto kontexte zaplatenie úrokov predstavuje opatrenie na vykonanie zrušujúceho rozsudku v rozsahu, v akom má za cieľ paušálne odškodniť stratu požitkov vyplývajúcich z pohľadávky a prinútiť dlžníka, aby čo najskôr vykonal uvedený rozsudok.

Vo všeobecnosti ak boli peňažné sumy vybraté v rozpore s právom Únie, či už vnútroštátnym orgánom, alebo inštitúciou, orgánom, úradom alebo agentúrou Únie, musia byť tieto peňažné sumy vrátené a toto vrátenie sa musí zvýšiť o úroky pokrývajúce celé obdobie odo dňa zaplatenia týchto peňažných súm do dátumu ich vrátenia, čo je vyjadrením všeobecnej zásady vrátenia plnenia poskytnutého bez právneho dôvodu.

Z toho vyplýva, že Všeobecný súd sa nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď rozhodol, že Komisia porušila článok 266 prvý odsek ZFEÚ tým, že odmietla zaplatiť spoločnosti Deutsche Telekom úroky zo sumy pokuty neoprávnene vybratej za predmetné obdobie.

Platnosť tohto záveru nie je spochybnená skutočnosťou, že Všeobecný súd viackrát kvalifikoval úroky dlhované Komisiou v tejto veci ako „úrok z omeškania“ alebo „úroky z omeškania“, čo sú pojmy, ktoré odkazujú na existenciu omeškania dlžníka s platbou, ako aj na úmysel sankcionovať dlžníka. Hoci je totiž táto kvalifikácia vzhľadom na účel predmetných úrokov spochybniteľná, nič to nemení na tom, že Všeobecný súd dospel k záveru, že Komisia bola povinná pripočítať k vráteniu neoprávnene vybratej sumy úroky s cieľom paušálne odškodniť Deutsche Telekom za stratu požitkov vyplývajúcich z tejto sumy v súlade so zásadami pripomenutými vyššie.

Rovnako sa Všeobecný súd nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď zamietol tvrdenia Komisie založené na článku 90 ods. 4 písm. a) delegovaného nariadenia č. 1268/2012, podľa ktorého Komisia vráti neoprávnene získané sumy dotknutej tretej strane spolu so sumou „vzniknutých úrokov“. Touto prípadnou povinnosťou zaplatiť skutočne vzniknuté úroky totiž nie je dotknutá povinnosť Komisie v každom prípade podľa článku 266 prvého odseku ZFEÚ paušálne odškodniť dotknutý podnik za stratu požitkov vyplývajúcu z prevodu peňažnej sumy zodpovedajúcej sume neoprávnene zaplatenej pokuty na Komisiu, a to aj vtedy, keď investícia sumy pokuty, ktorú uvedený podnik predbežne zaplatil, nepriniesla výnos.

Súdny dvor tiež potvrdil analýzu Všeobecného súdu, podľa ktorej povinnosť Komisie zaplatiť úroky odo dňa predbežného výberu pokuty nenarušuje odstrašujúcu funkciu pokút, ktorá musí byť zosúladená s požiadavkami účinnej súdnej ochrany. V každom prípade sa nemožno odvolávať na odstrašujúci účinok pokút v kontexte pokút, ktoré boli zrušené alebo znížené súdom Únie, keďže Komisia sa nemôže na účely odstrašenia odvolávať na akt, ktorý bol vyhlásený za protiprávny.

V druhom rade Súdny dvor analyzoval odvolací dôvod Komisie, podľa ktorého sa Všeobecný súd dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď dospel k záveru, že sadzba úrokov dlhovaných spoločnosti Deutsche Telekom sa rovná refinančnej sadzbe ECB zvýšenej o 3,5 percentuálneho bodu analogicky s článkom 83 ods. 2 písm. b) delegovaného nariadenia č. 1268/2012.

V tejto súvislosti pripomenul, že z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že na účely určenia výšky úrokov, ktoré musia byť zaplatené podniku, ktorý zaplatil pokutu uloženú Komisiou, v nadväznosti na zrušenie alebo zníženie tejto pokuty, musí táto inštitúcia uplatniť v tom čase platný článok 83 delegovaného nariadenia č. 1268/2012, ktorý stanovoval viacero úrokových sadzieb pre pohľadávky, ktoré neboli uhradené v lehote.

Súdny dvor uviedol, že sadzba stanovená v odseku 2 písm. b) tohto článku 83, ktorú analogicky uplatnil Všeobecný súd v tejto veci, nestanovuje sadzbu úrokov zodpovedajúcu paušálnej náhrade škody, o akú ide v tejto veci, ale zodpovedajúcu odlišnej situácii omeškania s platbou. Práve z tohto dôvodu Všeobecný súd pristúpil k analogickému uplatneniu tohto ustanovenia. Všeobecný súd sa však tým, že analogicky uplatnil refinančnú sadzbu ECB zvýšenú o 3,5 percentuálneho bodu, ktorá sa navyše nezdá neprimeraná alebo neúmeraná vzhľadom na účel predmetných úrokov, nedopustil

nesprávneho právneho posúdenia pri výkone právomoci, ktorá mu je priznaná v rámci konaní o založení mimozmluvnej zodpovednosti Únie.

Súdny dvor okrem toho odmietol subsidiárnu argumentáciu Komisie, ktorej cieľom bolo analogické uplatnenie sadzby 1,55 % stanovenej v článku 83 ods. 4 delegovaného nariadenia č. 1268/2012 pre prípad, že bola zložená finančná zábezpeka.

V tejto súvislosti Súdny dvor uviedol, že podnik, ktorý síce podal žalobu proti rozhodnutiu Komisie o uložení pokuty, ale predbežne zaplatil túto pokutu, nie je v rovnakej situácii ako podnik, ktorý zriadil bankovú záruku v očakávaní vyčerpania opravných prostriedkov. Keďže tento posledný uvedený podnik nepreviedol peňažnú sumu zodpovedajúcu výške uloženej pokuty, Komisia nemôže byť povinná vrátiť mu neoprávnene vybratú sumu. Jediná finančná ujma, ktorú dotknutý podnik prípadne utrpel, vyplýva z jeho vlastného rozhodnutia zriadiť bankovú záruku.

Súdny dvor nakoniec zdôraznil, že ak by sa Komisia domnievala, že súčasné ustanovenia právnej úpravy nezohľadňujú primerane situáciu, o akú ide v tejto veci, prináleží jej alebo prípadne normotvorcovi Únie, aby vyplnili túto medzeru. Vzhľadom na to, že povinnosť Komisie pripojiť úroky k vráteniu pokuty, ktorá bola úplne alebo čiastočne zrušená súdom Únie, vyplýva z článku 266 prvého odseku ZFEÚ, každá nová metóda alebo spôsob výpočtu týchto úrokov musí rešpektovať ciele sledované takýmito záujmami. V dôsledku toho sa sadzba uplatniteľná na tieto úroky nemôže obmedziť na kompenzáciu menového znehodnotenia bez toho, aby pokrývala paušálne odškodnenie za dočasné odňatie požitkov z prostriedkov zodpovedajúcich sume, ktorú Komisia neoprávnene získala.

Z týchto dôvodov Súdny dvor zamietol druhý odvolací dôvod Komisie a v dôsledku toho zamietol odvolanie v celom rozsahu.

XIV. Aproximácia právnych predpisov

1. Dizajny Spoločenstva

Rozsudok z 27. februára 2024, EUIPO/The KaiKai Company Jaeger Wichmann (C-382/21 P, [EU:C:2024:172](#))

„Odvolanie – Duševné vlastníctvo – Dizajny Spoločenstva – Zmluva o patentovej spolupráci (PCT) – Dohoda o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva – Parížsky dohovor na ochranu priemyslového vlastníctva – Článok 4 – Nariadenie (ES) č. 6/2002 – Článok 41 – Prihláška na zapísaný dizajn – Právo prednosti – Uplatnenie práva prednosti založené na medzinárodnej prihláške podanej na základe PCT – Lehota – Výklad v súlade s článkom 4 tohto dohovoru – Obmedzenia“

Veľká komora Súdneho dvora tým, že vyhovel odvolaniu podanému Úradom Európskej únie pre duševné vlastníctvo (EUIPO) proti rozsudku Všeobecného súdu vo veci The KaiKai Company Jaeger Wichmann/EUIPO (Náradie a predmety na gymnastiku alebo šport)²⁸⁶, spresnila deliacu čiaru medzi priamym účinkom medzinárodných dohôd a výkladom sekundárnych právnych predpisov v súlade s týmito dohodami a rozhodla o hraniciach takéhoto konformného výkladu.

Dňa 24. októbra 2018 žalobkyňa, spoločnosť The KaiKai Company Jaeger Wichmann GbR, podala na EUIPO prihlášku týkajúcu sa zápisu dvanástich dizajnov Spoločenstva, pričom sa dovoľavala práva prednosti na základe medzinárodnej patentovej prihlášky podanej 26. októbra 2017 na základe zmluvy o patentovej spolupráci (PCT).²⁸⁷

EUIPO vyhovel prihláške, ale zamietol právo prednosti z dôvodu, že dátum podania skoršej medzinárodnej prihlášky predchádzal dátumu podania prihlášky o viac ako šesť mesiacov. Článok 41 ods. 1 nariadenia č. 6/2002²⁸⁸ stanovuje, že osoba, ktorá riadne podala skoršiu prihlášku dizajnu alebo prihlášku úžitkového vzoru, má na účely podania neskoršej prihlášky zapísaného dizajnu Spoločenstva právo prednosti počas šiestich mesiacov odo dňa podania prvej prihlášky. EUIPO však zastáva názor, že hoci medzinárodná prihláška podaná na základe PCT môže v zásade založiť právo prednosti podľa tohto článku 41 ods. 1, keďže široká definícia pojmu „patent“ uvedená v článku 2 PCT zahŕňa aj úžitkové vzory uvedené v tomto článku 41 ods. 1, uplatnenie takéhoto práva prednosti podlieha tiež šesťmesačnej lehote, ktorá v tejto veci nebola dodržaná.

Rozsudkom zo 14. apríla 2021 Všeobecný súd zrušil rozhodnutie EUIPO. Rozhodol, že článok 41 ods. 1 nariadenia č. 6/2002 obsahuje medzeru v tom, že sa v ňom nestanovuje lehota na uplatnenie práva prednosti „medzinárodnej patentovej prihlášky“ v rámci neskoršej prihlášky dizajnu. Všeobecný súd rozhodol, že účelom tohto ustanovenia bolo zosúladiť toto nariadenie s povinnosťami vyplývajúcimi z článku 4 Parížskeho dohovoru²⁸⁹, a preto je potrebné vyplniť túto medzeru uplatnením tohto článku 4. Všeobecný súd v podstate rozhodol, že podľa uvedeného článku 4 je to povaha skoršieho práva, ktorá je rozhodujúca pre určenie dĺžky takejto lehoty prednosti, v dôsledku čoho je táto lehota

²⁸⁶ Rozsudok zo 14. apríla 2021, The KaiKai Company Jaeger Wichmann/EUIPO (Náradie a predmety na gymnastiku a šport (T-579/19, [EU:T:2021:186](#)).

²⁸⁷ PCT bola uzavretá 19. júna 1970 vo Washingtone a naposledy zmenená 3. októbra 2001 (*Zbierka zmlúv Organizácie Spojených národov*, zv. 1160, č. 18336, s. 231).

²⁸⁸ Nariadenie Rady (ES) č. 6/2002 z 12. decembra 2001 o dizajnoch spoločenstva (Ú. v. ES L 3, 2002, s. 1; Mim. vyd. 13/027, s. 142).

²⁸⁹ Parížsky dohovor na ochranu priemyslového vlastníctva podpísaný v Paríži 20. marca 1883, naposledy revidovaný v Štokholme 14. júla 1967 a zmenený 28. septembra 1979 (*Zbierka zmlúv Organizácie spojených národov*, zv. 828, č. 11851, s. 305).

dvanásť mesiacov. Dospel preto k záveru, že EUIPO sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď dospel k záveru, že lehota na uplatnenie predmetného práva prednosti je šesť mesiacov.

Dňa 23. júna 2021 podal EUIPO odvolanie proti tomuto rozsudku vznesené na jedinom odvolacom dôvode založenom na porušení článku 41 ods. 1 nariadenia č. 6/2002. Týmto odvolacím dôvodom EUIPO v podstate vytýka Všeobecnému súdu, že priamo uplatnil článok 4 Parížskeho dohovoru, pričom vylúčil uplatnenie jasného a taxatívneho ustanovenia článku 41 ods. 1, aby ho nahradil nesprávnym výkladom tohto článku 4.

Návrhom podaným v ten istý deň EUIPO požiadal o prijatie svojho odvolania v súlade s článkom 58 a tretím odsekom štatútu. Uznesením z 10. decembra 2021²⁹⁰ Súdny dvor rozhodol, že odvolanie prijíma.

Posúdenie Súdnym dvorom

Po prvé, pokiaľ ide o účinky Parížskeho dohovoru v právnom poriadku Únie, Súdny dvor najskôr pripomenul, že hoci tento dohovor neuzavrela Únia, pravidlá stanovené niektorými jeho článkami, vrátane článku 4, sú začlenené do dohody TRIPS²⁹¹, ktorú uzavrela Únia. Tieto pravidlá preto treba považovať za pravidlá, ktoré majú rovnaké účinky ako pravidlá dohody TRIPS.

Súdny dvor ďalej spresnil, že ustanovenia dohody TRIPS, berúc do úvahy ich povahu a štruktúru, nemajú priamy účinok. Navyše článok 4 Parížskeho dohovoru sa ani nevzťahuje na dve výnimočné situácie, v ktorých sa jednotlivci môžu priamo dovolávať ustanovení dohôd WTO pred súdmi Únie. Na jednej strane článok 41 nariadenia č. 6/2002 neobsahuje výslovný odkaz na tento článok 4. Na druhej strane cieľom tohto článku 41 nie je implementovať do právneho poriadku Únie konkrétny záväzok, ktorý bol prijatý v rámci dohôd WTO. Naopak, toto nariadenie je vyjadrením úmyslu normotvorcu Únie prijať pre jedno z práv priemyselného vlastníctva, na ktoré sa vzťahuje Parížsky dohovor, prístup špecifický pre právny poriadok Únie tým, že zavádza osobitný systém jednotnej a nedeliteľnej ochrany dizajnov Spoločenstva na území Únie, ktorého neoddeliteľnou súčasťou je právo prednosti stanovené v uvedenom článku 41.

Súdny dvor rozhodol, že pravidlá stanovené v článku 4 Parížskeho dohovoru nemajú priamy účinok, a preto nezakladajú práva jednotlivcov, ktorých by sa mohli dovolávať priamo podľa práva Únie. V dôsledku toho sa právo prednosti na podanie prihlášky dizajnu Spoločenstva riadi článkom 41 nariadenia č. 6/2002 bez toho, aby sa hospodárske subjekty mohli priamo odvolávať na tento článok 4.

Súdny dvor napokon zdôraznil, že vzhľadom na to, že dohoda TRIPS je pre Úniu záväzná, a preto má prednosť pred aktmi sekundárneho práva Únie, musia sa tieto akty vykladať v čo najväčšej miere v súlade s ustanoveniami tejto dohody. Z toho vyplýva, že nariadenie č. 6/2002 sa má v čo najväčšej možnej miere vykladať v súlade s pravidlami stanovenými v článkoch Parížskeho dohovoru, najmä v jeho článku 4, ktoré sú súčasťou dohody TRIPS.

Po druhé Súdny dvor konštatoval, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keďže zjavne prekročil hranice konformného výkladu článku 41 ods. 1 nariadenia č. 6/2002 a v skutočnosti priamo uplatnil článok 4 Parížskeho dohovoru, ako ho vykladá tento súd, na úkor jasného znenia tohto článku 41 ods. 1 a bez ohľadu na taxatívnu povahu tohto ustanovenia.

²⁹⁰ Uznesenie z 10. decembra 2021, EUIPO/The KaiKai Company Jaeger Wichmann (C-382/21 P, [EU:C:2021:1050](#)).

²⁹¹ Dohoda o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva (TRIPS) predstavuje prílohu 1 C k Dohode o založení Svetovej obchodnej organizácie (WTO), ktorá bola podpísaná v Marrákeši 15. apríla 1994 a schválená rozhodnutím Rady 94/800/ES z 22. decembra 1994 týkajúcim sa uzavretia dohôd v mene Európskeho spoločenstva, pokiaľ ide o záležitosti v rámci jeho kompetencie, ku ktorým sa dospelo na Uruguajskom kole multilaterálnych rokovaní (1986 – 1994) (Ú. v. ES L 336, 1994, s. 1; Mim. vyd. 11/021, s. 80).

Z jasného znenia a taxatívnej povahy uvedeného článku 41 ods. 1 jednoznačne vyplýva, že na jednej strane medzinárodná prihláška podaná na základe PCT môže podľa tohto ustanovenia zakladať právo prednosti len vtedy, ak je predmetom dotknutej medzinárodnej prihlášky úžitkový vzor, a na druhej strane lehota na uplatnenie tohto práva prednosti na základe takejto prihlášky je šesť mesiacov, ako je výslovne stanovené v uvedenom ustanovení.

Po tretie, pokiaľ ide o výklad článku 4 Parížskeho dohovoru, ktorý podal Všeobecný súd, podľa ktorého toto ustanovenie umožňuje uplatniť právo prednosti skoršej „medzinárodnej patentovej prihlášky“ pri podaní neskoršej prihlášky dizajnu v lehote dvanástich mesiacov, Súdny dvor konštatoval, že aj tento výklad je poznačený nesprávnym právnym posúdením.

Zo spojeného výkladu častí A, C a E tohto článku 4 vyplýva, že článok neumožňuje uplatnenie takéhoto práva prednosti, a preto *a fortiori* nestanovuje pravidlá týkajúce sa lehoty, ktorá je na tento účel poskytnutá. Preto len medzinárodná prihláška podaná na základe PCT týkajúca sa úžitkového vzoru môže zakladať právo prednosti pre prihlášku dizajnu podľa uvedeného článku 4, a to v šesťmesačnej lehote uvedenej v jeho časti E ods. 1.

Vzhľadom na všetky tieto skutočnosti Súdny dvor vyhovel jedinému odvolaciemu dôvodu, zrušil rozsudok Všeobecného súdu a rozhodol o žalobe na prvom stupni tak, že ju zamietol.

2. Lieky na humánne použitie

Rozsudok zo 14. marca 2024, D & A Pharma/Komisia (C-291/22 P, [EU:C:2024:228](#))

„Odvolanie – Lieky na humánne použitie – Žiadosť o povolenie na uvedenie na trh – Nezávislosť odborníkov, s ktorými konzultuje Výbor pre lieky na humánne použitie (CHMP) Európskej agentúry pre lieky (EMA) – Článok 41 Charty základných práv Európskej únie – Právo na riadnu správu vecí verejných – Požiadavka objektívnej nestrannosti – Kritériá na overenie absencie konfliktu záujmov – Politika EMA týkajúca sa protichodných záujmov – Činnosť hlavného výskumného pracovníka, konzultanta alebo strategického poradcu pre farmaceutický priemysel – Konkurenčné výrobky – Postup nového posúdenia – Nariadenie (ES) č. 726/2004 – Články 56, 62 a 63 – Usmernenia EMA – Konzultácia s vedeckou poradnou skupinou (VPS) alebo s ad hoc skupinou odborníkov“

Súdny dvor vyhovel odvolaniu podanému spoločnosťou Debrégeas et associés Pharma SAS (D & A Pharma) (ďalej len „D & A Pharma“) proti rozsudku Všeobecného súdu vo veci D & A Pharma/Komisia a EMA (ďalej len „napadnutý rozsudok“)²⁹². Spresnil pritom rozsah zásad, ktoré musia byť dodržané v rámci konania vedeného Európskou agentúrou pre lieky (EMA) pri hodnotení liekov.

Žalobkyňa predložila EMA žiadosť o podmienené povolenie na uvedenie na trh (ďalej len „PUT“) lieku Hopveus podľa nariadenia č. 507/2006²⁹³. Výbor pre lieky na humánne použitie (ďalej len „CHMP“) vydal záporné stanovisko k tejto žiadosti. Na základe žiadosti o nové posúdenie tohto stanoviska na základe nariadenia č. 726/2004²⁹⁴ CHMP zvolal *ad hoc* skupinu odborníkov, ktorej členom bol aj

²⁹² Rozsudok z 2. marca 2022, D & A Pharma/Komisia a EMA (T-556/20, [EU:T:2022:111](#)).

²⁹³ Nariadenie Komisie (ES) č. 507/2006 o podmienenom povolení uviesť na trh lieky humánnej medicíny, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 726/2004 (Ú. v. EÚ 92, 2006, s. 6).

²⁹⁴ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 726/2004 z 31. marca 2004, ktorým sa stanovujú postupy spoločenstva pri povoľovaní liekov na humánne použitie a na veterinárne použitie a pri vykonávaní dozoru nad týmito liekmi a ktorým sa zriaďuje Európska agentúra pre lieky (Ú. v. EÚ L 136, 2004, s. 1; Mim. vyd. 13/034, s. 229).

odborník, ktorý bol zároveň hlavným výskumným pracovníkom pre liek AD 04. Aj táto skupina odborníkov vydala záporné stanovisko a 6. júla 2020 Komisia zamietla žiadosť o podmienené PUT (ďalej len „sporné rozhodnutie“).

Po tom, čo Všeobecný súd zamietol jej žalobu proti spornému rozhodnutiu, podala žalobkyňa proti napadnutému rozsudku odvolanie.

Posúdenie Súdnym dvorom

O návrhu na zrušenie napadnutého rozsudku

Súdny dvor pripomenul, že objektívna nestrannosť CHMP, a teda EMA, môže byť narušená, keď konflikt záujmov v prípade jedného z členov CHMP môže vyústiť do prelínania sa funkcií, a to nezávisle od osobného správania sa tohto člena. Takéto pochybenie môže spôsobiť protizákonnosť rozhodnutia prijatého Komisiou na konci konania. Objektívna nestrannosť CHMP je ohrozená aj vtedy, keď je odborník v situácii konfliktu záujmov súčasťou skupiny odborníkov, s ktorými tento výbor konzultuje v rámci nového posúdenia, ktoré vedie k stanovisku EMA a k rozhodnutiu Komisie o žiadosti o PUT.

Stanovisko, ktoré vypracovala skupina odborníkov zvolaná CHMP, má potenciálne rozhodujúci vplyv na stanovisko EMA a prostredníctvom tohto stanoviska na rozhodnutie Komisie. Každý člen tejto skupiny však môže v prípade potreby významne ovplyvňovať diskusie a rokovania, ktoré sa v rámci uvedenej skupiny dôverne uskutočňujú.

Preto na rozdiel od toho, čo Všeobecný súd uviedol, konflikt záujmov člena skupiny odborníkov, s ktorými sa CHMP radí, podstatným spôsobom poznačuje konanie vadami. Skutočnosť, že skupina odborníkov na konci svojich diskusií a porád formuluje svoje stanovisko ako kolektívny orgán, takúto vadu neodstraňuje.

Od osôb, ktorých prípady rieši inštitúcia, orgán, úrad alebo agentúra Únie, nemožno požadovať, aby predložili dôkaz o konkrétnych náznakoch zaujatosti. Objektívna nestrannosť sa posudzuje na základe kritérií, ktoré sú nezávislé od konkrétneho správania príslušných odborníkov.

Pokiaľ ide o tieto kritériá, ktoré musia umožniť overiť nestrannosť a nezávislosť osôb, ktoré sa podieľajú na vypracovaní vedeckých posudkov EMA, Súdny dvor v prvom rade poznamenal, že na to, aby EMA mohla účinne sledovať cieľ, ktorý jej bol priznaný, a vzhľadom na komplexné technické posúdenia, ktoré musí uskutočniť, sa jej široká miera voľnej úvahy prejavuje najmä pri definovaní uvedených kritérií.

Napriek existencii tejto širokej miery voľnej úvahy a významu sledovaného verejného záujmu je však EMA pri výkone svojich právomocí povinná dodržiavať požiadavky Charty základných práv Európskej únie, podľa ktorej akékoľvek obmedzenie výkonu práv a slobôd musí rešpektovať podstatu týchto práv a slobôd, ako aj zásadu proporcionality.

Z toho vyplýva, že aj keď cieľ verejného záujmu, ktorý sa týka potreby disponovať čo najlepšimi možnými vedeckými posudkami môže odôvodňovať obmedzenie požiadavky objektívnej nestrannosti osôb, ktorá vyplýva zo základného práva na riadnu správu vecí verejných, musí EMA rešpektovať základný obsah tohto základného práva, ako aj zásadu proporcionality. Predovšetkým nemožno súhlasiť s tým, aby táto agentúra pod zámienkou snahy o maximalizáciu počtu dostupných odborníkov ukladala obmedzenia výkonu ich mandátu, ktoré sa zdajú byť nedostatočné na zaručenie neustranného postupu. Konkrétne by to bolo v prípade, ak by odborníci, ktorých činnosť odhaľuje súčasný záujem o konkurenčný výrobok k dotknutému výrobku, mohli byť členmi skupiny odborníkov zvolanej CHMP na účely nového posúdenia žiadosti o PUT tohto posledného uvedeného výrobku.

Po druhé Súdny dvor konštatoval, že politika EMA týkajúca sa protichodných záujmov definuje pojem „konkurenčný výrobok“ ako „liek, ktorý sa zameriava na podobnú populáciu pacientov s rovnakým

klinickým cieľom (t. j. liečiť konkrétne ochorenie, predchádzať mu alebo ho diagnostikovať) a ktorý predstavuje potenciálnu obchodnú súťaž”.

Táto definícia odráža kritérium používané v judikatúre Súdneho dvora na posúdenie toho, či dva farmaceutické výrobky sú na danom trhu konkurentmi. Podľa tejto judikatúry ide o prípad, keď sú tieto výrobky v prípade rovnakej terapeutickkej indikácie zameniteľné alebo nahraditeľné.

Je preto potrebné na základe preskúmania určiť, či by v prípade uvedenia AD 04 a Hopveus na trh, tieto výrobky, obidva vyvinuté na liečbu závislosti od alkoholu, predstavovali taký stupeň zameniteľnosti alebo nahraditeľnosti, že by bolo potrebné dospieť k záveru, či existuje potenciálna obchodná súťaž medzi týmito dvoma produktmi.

Toto posúdenie zameniteľnosti alebo nahraditeľnosti sa nesmie vykonať len s ohľadom na objektívne vlastnosti uvedených výrobkov. Skúmanie potenciálnej obchodnej súťaže medzi predmetnými výrobkami sa v skutočnosti musí zakladať na celkovom posúdení faktorov, ktoré možno zohľadniť pri hodnotení, či pacienti a ich predpisujúci lekári budú môcť v jednom výrobku vidieť platnú alternatívu k druhému.

Pri vylúčení možnosti obchodnej súťaže z dôvodu, že AD 04 a Hopveus majú odlišné klinické ciele a sú zamerané na rôzne skupiny pacientov, konkrétne v prípade prvého lieku na tých, ktorí majú v úmysle obmedziť konzumáciu alkoholu, a v prípade druhého lieku na tých, ktorí majú v úmysle úplne prestať s touto konzumáciou, Všeobecný súd nevykonával takúto celkové posúdenie.

V tejto súvislosti Súdny dvor konštatoval, že len rozdiel v intenzite terapeutického účinku dvoch výrobkov určených na liečbu toho istého ochorenia môže niektorých pacientov trpiacich týmto ochorením podnietiť k tomu, aby v rámci svojej liečby nahradili jeden z týchto výrobkov druhým, a to v závislosti od vývoja ich príznakov alebo od úvah o terapeutickej vhodnosti a účinnosti zo strany ich predpisujúcich lekárov.

V dôsledku toho Všeobecný súd nepreskúmal, či si uvedené výrobky mohli navzájom konkurovať vzhľadom na všetky faktory, najmä na skutočnosť, že priebeh liečby toho istého pacienta môže viesť jeho lekára k tomu, aby počas tejto liečby predpísal tieto dva výrobky striedavo v závislosti od symptómov a úvah o terapeutickej vhodnosti a účinnosti.

Po tretie Súdny dvor poznamenal, že EMA musí v každom prípade vykladať a uplatňovať svoju politiku týkajúcu sa protichodných záujmov spôsobom, ktorý je v súlade s Chartou základných práv Európskej únie.

V tejto veci politika týkajúca sa protichodných záujmov ukladá odborníkom s aktuálnym konkurenčným záujmom hlavného výskumného pracovníka zmierňujúce opatrenie, podľa ktorého sa môžu v konaniach týkajúcich sa „príslušného lieku“ zúčastňovať „len na diskusióch“ bez účasti na „záverečných rokovaníach a hlasovaní“. Toto zmierňujúce opatrenie nemôže byť pod hrozbou neprimeraného obmedzenia ochrany objektívnej nestrannosti vykladané alebo uplatňované tak, že odborník, ktorý je súčasne hlavným výskumným pracovníkom pre výrobok, ktorý je konkurenčným výrobkom príslušného výrobku, sa môže zúčastňovať na práci skupiny odborníkov, s ktorou CHMP konzultuje v rámci konania týkajúceho sa nového posúdenia žiadosti o PUT dotknutého výrobku.

Takáto účasť nie je svojou povahou schopná zabezpečiť, aby sa predmetné konanie o novom posúdení uskutočnilo nestranné. Zamietnutie PUT konkurenčného výrobku, ktorý je predmetom nového posúdenia, môže mať v skutočnosti značný obchodný význam pre podnik, na ktorého podnet a/alebo pod ktorého záštitou takýto odborník vykonáva svoju činnosť ako hlavný výskumný pracovník.

Z toho vyplýva, že napadnutý rozsudok je postihnutý nesprávnym právnym posúdením, keďže výklad týkajúci sa politiky protichodných záujmov, ktorý podal Všeobecný súd, je nezlučiteľný so zásadou objektívnej nestrannosti.

Podobne obmedzenia – v zmysle politiky týkajúcej sa protichodných záujmov – uložené odborníkom, sa nemôžu v rozpore s tým, čo uviedol Všeobecný súd, vykladať a uplatňovať tak, že konzultant alebo strategický poradca pre jednotlivé lieky farmaceutickej spoločnosti môže byť členom *ad hoc* skupiny odborníkov zvolanej CHMP na účely nového posúdenia žiadosti o PUT predloženej pre výrobok, ktorý je konkurentom jedného z týchto individuálnych liekov. Takýto výklad je teda tiež nezlučiteľný so zásadou objektívnej nestrannosti.

V dôsledku toho je odvolací dôvod založený na nedodržaní zásady objektívnej nestrannosti dôvodný a odôvodňuje zrušenie napadnutého rozsudku.

O žalobe na Všeobecnom súde

Súdny dvor predovšetkým poznamenal, že z usmernení k postupu nového posúdenia vyplýva, že EMA sa zaväzuje, že CHMP bude systematicky konzultovať s vedeckou poradnou skupinou (ďalej len „VPS“), ak žiadateľ o nové posúdenie o takúto konzultáciu včas a riadne odôvodneným spôsobom požiada. Z toho tiež vyplýva, že VPS, na ktorú sa na tento účel odkazuje, musí byť zriadená v terapeutickej oblasti, do ktorej príslušný výrobok patrí, a že ak v tejto oblasti nie je zriadená VPS, zvolá sa *ad hoc* skupina odborníkov.

CHMP ako príslušný výbor EMA musí uplatňovať pravidlá správania sa stanovené touto agentúrou, ktoré zahŕňajú usmernenia k postupu nového posúdenia. Podľa ustálenej judikatúry inštitúcia, orgán, úrad alebo agentúra Únie prijatím pravidiel správania sa a oznámením, že ich bude uplatňovať v prípadoch, na ktoré sa vzťahujú, sa obmedzuje pri výkone svojej voľnej úvahy.

Z dôvodu obmedzenia voľnej úvahy EMA, ktoré sa rovnako vzťahuje na CHMP, Súdny dvor konštatoval, že tento posledný uvedený zjavne prekročil hranice tejto voľnej úvahy, keď sa rozhodol zvolať *ad hoc* skupinu odborníkov, aj keď zistil, že terapeutická indikácia dotknutého výrobku spadá, aspoň z väčšej časti, do terapeutickej oblasti, pre ktorú bola zriadená VPS, alebo keď sa rozhodol zvolať *ad hoc* skupinu odborníkov na základe prvkov, ktoré sa už týkajú vecného posúdenia žiadosti o nové posúdenie zo strany CHMP, alebo na základe hypotetických úvah.

V tejto súvislosti Súdny dvor poznamenal, že konzultácia s VPS umožňuje CHMP získať stanovisko vypracované stálymi odborníkmi tejto VPS. Okrem toho môže byť táto takzvaná „hlavná“ skupina VPS doplnená o ďalších odborníkov, ktorí sa špecializujú na riešenie konkrétnych problémov vyplývajúcich z otázok, ktoré plánuje CHMP položiť. Konzultácie s takouto skupinou odborníkov, ktorá sa skladá jednak zo skupiny, ktorá svojím stálym charakterom a vyváženým zložením zabezpečuje kontinuitu a konzistentnosť pri spracúvaní dokumentácie, a jednak z ďalších odborníkov, ktorí sa špecializujú na riešenie konkrétnych problémov nastolených v rámci nového posúdenia, zabezpečujú vypracovať „čo najlepšie vedecké poradenstvo“, a tým umožňujú EMA splniť úlohu, ktorá jej bola zverená.

Za týchto okolností nie je možné zvolať *ad hoc* skupinu odborníkov v terapeutickej oblasti, pre ktorú bola zriadená VPS, na základe toho, že CHMP usúdi, že *ad hoc* skupina odborníkov by bola schopná lepšie odpovedať na jeho otázky ako zriadená VPS, prípadne posilnená o ďalších odborníkov.

Súdny dvor dospel k záveru, že rozhodnutie zvolať *ad hoc* skupinu odborníkov namiesto VPS pre psychiatriu predstavuje vadu v postupe prijímania stanoviska EMA. V dôsledku toho je samotné konanie o prijatí sporného rozhodnutia postihnuté formálnou vadou.

Súdny dvor preto sporné rozhodnutie zrušil.

3. Kontrola nadobúdania a držania zbraní

Rozsudok z 5. marca 2024 (veľká komora), Défense Active des Amateurs d'Armes a i. (C-234/21, [EU:C:2024:200](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Aproximácia právnych predpisov – Smernica 91/477/EHS – Kontrola nadobúdania a držania zbraní – Strelné zbrane, ktoré sú zakázané alebo podliehajú oprávneniu – Poloautomatické strelné zbrane – Smernica 91/477, zmenená a doplnená smernicou (EÚ) 2017/853 – Článok 7 ods. 4a – Možnosť členských štátov potvrdiť, obnoviť alebo predĺžiť povolenia – Predpokladaná nemožnosť využitia tejto možnosti, pokiaľ ide o poloautomatické strelné zbrane upravené na strelbu nábojkami alebo na salutky a akustické zbrane – Platnosť – Článok 17 ods. 1 a články 20 a 21 Charty základných práv Európskej únie – Zásada ochrany legitímnej dôvery“

Na základe návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Cour constitutionnelle (Ústavný súd, Belgicko), Súdny dvor zasadajúci v rozhodovacom zložení veľkej komory potvrdil platnosť článku 7 ods. 4a smernice 91/477 o kontrole získavania a vlastníctva zbraní²⁹⁵, zmenenej smernicou 2017/853, z hľadiska vlastníckeho práva²⁹⁶, ako aj zásad rovnosti pred zákonom²⁹⁷, zákazu diskriminácie²⁹⁸ a ochrany legitímnej dôvery. Podľa Súdneho dvora toto ustanovenie na rozdiel od výkladového predpokladu prijatého vnútroštátnym súdom umožňuje členským štátom využiť možnosť stanoviť prechodný režim vzťahujúci sa na všetky poloautomatické strelné zbrane, ktoré boli zákonným spôsobom nadobudnuté a zaregistrované pred nadobudnutím účinnosti smernice 2017/853 13. júna 2017, či už ide o poloautomatické strelné zbrane, ktoré sú schopné strieľať projektilmi,²⁹⁹ alebo také zbrane, ktoré boli upravené na strieľanie nábojok, dráždivých látok, iných účinných látok alebo pyrotechnického streliva alebo na salutku alebo akustickú zbraň (ďalej len „upravené poloautomatické strelné zbrane“)³⁰⁰.

Défense Active des Amateurs d'Armes ASBL, NG a WL podali na Cour constitutionnelle (Ústavný súd) žalobu o neplatnosť ustanovenia belgického zákona, ktoré, na rozdiel od poloautomatických zbraní schopných strieľať projektilmi, nestanovovalo ako prechodné opatrenie možnosť naďalej držať upravené poloautomatické strelné zbrane nadobudnuté pred 13. júnom 2017.³⁰¹ Cour constitutionnelle (Ústavný súd) dospel k záveru, že článok 153 bod 5 zákona z 5. mája 2019 v spojení s článkom 163 tohto zákona stanovuje v tomto zmysle rozdielne zaobchádzanie na jednej strane

²⁹⁵ Podľa článku 7 ods. 4a smernice Rady 91/477/EHS z 18. júna 1991 o kontrole získavania a vlastníctva zbraní (Ú. v. ES L 256, 1991, s. 51; Mim. vyd. 13/011, s. 3), zmenenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/853 zo 17. mája 2017 (Ú. v. EÚ L 137, 2017, s. 22) (ďalej len „smernica 91/477“), „členské štáty môžu rozhodnúť, že sa potvrdia, obnovia alebo predĺžia povolenia na poloautomatické strelné zbrane zaradené do bodu 6, 7 alebo 8 kategórie A v prípade strelnej zbrane, ktorá bola zaradená do kategórie B a bola zákonným spôsobom nadobudnutá a zaevidovaná pred 13. júnom 2017, ak sú splnené ďalšie podmienky stanovené v tejto smernici. Členské štáty tiež môžu umožniť nadobudnutie takýchto strelných zbraní ďalším osobám, ktorým bolo udelené povolenie členskými štátmi v súlade s touto smernicou“.

²⁹⁶ Stanovené v článku 17 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).

²⁹⁷ Stanovené v článku 20 Charty.

²⁹⁸ Stanovené v článku 21 Charty.

²⁹⁹ Uvedené v bodoch 6 až 8 „Kategórie A – Zakázané strelné zbrane“ nachádzajúce sa v časti II A prílohy I k smernici 91/477 (ďalej len „kategórie A.6 až A.8“).

³⁰⁰ Uvedené v bode 9 „Kategórie A – Zakázané strelné zbrane“ nachádzajúce sa v časti II A prílohy I k smernici 91/477 (ďalej len „kategória A.9“).

³⁰¹ Loi du 5 mai 2019 portant des dispositions diverses en matière pénale et en matière de cultes (zákon z 5. mája 2019 o rôznych ustanoveniach v trestných a náboženských veciach) (*Moniteur belge* z 24. mája 2019, s. 50023) (ďalej len „zákon z 5. mája 2019“). Články 151 až 163 tohto zákona čiastočne preberajú smernicu 2017/853 do belgického právneho poriadku.

s osobami, ktoré pred 13. júnom 2017 zákonným spôsobom nadobudli a zaregistrovali poloautomatickú zbraň, ktorá bola schopná strieľať projektilmi, a na druhej strane osobami, ktoré pred tým istým dátumom zákonným spôsobom nadobudli a zaregistrovali poloautomatickú strelnú zbraň upravenú tak, aby slúžila výlučne na strelbu nábojkami, keďže iba na prvé uvedené osoby sa vzťahuje prechodný režim, ktorý im za určitých podmienok umožňuje držať poloautomatickú strelnú zbraň, ktorá je v súčasnosti zakázaná. Podľa vnútroštátneho súdu má toto rozdielne zaobchádzanie svoj pôvod v článku 7 ods. 4a smernice 91/477, keďže toto ustanovenie neumožňuje členskému štátu rozšíriť takýto prechodný režim na túto druhú kategóriu poloautomatických zbraní. Preto sa tento súd rozhodol položiť Súdnemu dvoru otázku týkajúcu sa platnosti tohto článku.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor na úvod overil správnosť predpokladu, z ktorého vychádza otázka, ktorá mu bola predložená, a podľa ktorého článok 7 ods. 4a smernice 91/477 oprávňuje členské štáty stanoviť prechodný režim len pre poloautomatické strelné zbrane, ktoré sú schopné strieľať projektilmi, patriace do kategórií A.6 až A.8, a nie pre upravené poloautomatické strelné zbrane patriace do kategórie A.9.

V prvom rade v tejto súvislosti konštatoval, že vzhľadom na znenie tohto ustanovenia sa možnosť priznaná členským štátom potvrdiť, obnoviť alebo predĺžiť povolenia vzťahuje len na poloautomatické strelné zbrane patriace do kategórií A.6 až A.8, ktoré boli pred nadobudnutím účinnosti smernice 2017/853 zaradené do kategórie B „Strelné zbrane podliehajúce oprávneniu“³⁰² a ktoré boli zákonným spôsobom nadobudnuté a zaregistrované pred 13. júnom 2017,³⁰³ s výhradou splnenia ďalších podmienok stanovených v smernici 91/477.

V druhom rade, pokiaľ ide o kontext, do ktorého patrí článok 7 ods. 4a smernice 91/477, Súdny dvor po prvé skúmal, či upravené poloautomatické strelné zbrane patriace do kategórie A.9, ktoré boli zákonným spôsobom nadobudnuté a zaregistrované pred 13. júnom 2017, boli zaradené do „kategórie B – Strelné zbrane podliehajúce oprávneniu“. V tejto súvislosti zdôrazňuje, že tieto zbrane napriek ich úprave spĺňajú kritériá vymedzujúce pojem „strelná zbraň“ stanovené v smernici 91/477.³⁰⁴ Okrem toho, ako sa uvádza v odôvodnení 20 smernice 2017/853,³⁰⁵ existuje značné riziko, že takéto poloautomatické zbrane upravené na strelbu nábojkami môžu znovu získať svoju predchádzajúcu úroveň nebezpečnosti tým, že sa opäť upravia na uvedenie do pohybu strely, náboja alebo projektilu okamžitým uvoľnením nahromadenej energie.

Pokiaľ ide o tieto upravené poloautomatické strelné zbrane, Súdny dvor na jednej strane poznamenal, že normotvorca Únie ich výslovne nevylúčil z definície strelnej zbrane. Na druhej strane spresnenie uvedené v smernici 2017/853, podľa ktorého je nevyhnutné reagovať na problém vyvolaný takýmito zbraňami zahrnutím týchto zbraní do pôsobnosti smernice 91/477³⁰⁶, nemožno chápať v tom zmysle, že tieto zbrane patria do pôsobnosti tejto smernice až od nadobudnutia účinnosti uvedenej smernice 2017/853. Jeho cieľom je skôr potvrdiť, že upravené poloautomatické strelné zbrane patria do pôsobnosti smernice 91/477, zmenenej smernicou 2017/853. V dôsledku toho poloautomatické strelné zbrane patriace do kategórie A.9, ktoré boli zákonným spôsobom nadobudnuté

³⁰² Uvedená v časti II A prílohy I k smernici 91/477, v znení uplatniteľnom pred nadobudnutím účinnosti smernice 2017/853.

³⁰³ Uvedená v časti II A prílohy I k smernici 91/477, zmenenej a doplnenej smernicou 2008/51, v „Kategória B – Strelné zbrane podliehajúce oprávneniu“ (ďalej len „kategória B“).

³⁰⁴ Pozri článok 1 ods. 1 smernice 91/477 v znení pred nadobudnutím účinnosti smernice 2017/853 a článok 1 ods. 1 bod 1 smernice 91/477 v znení zmenenom smernicou 2017/853.

³⁰⁵ Pozri najmä odôvodnenie 20 smernice 2017/853.

³⁰⁶ Pozri odôvodnenie 20 smernice 2017/853.

a zaregistrované pred 13. júnom 2017, treba považovať za zaradené do kategórie B smernice 91/477, uplatniteľnej pred nadobudnutím účinnosti smernice 2017/853.

Po druhé Súdny dvor overil, či upravené strelné zbrane môžu patriť do kategórie A.9 aj do jednej z kategórií A.6 až A.8. V tejto súvislosti podľa znenia kategórie A.9 táto kategória zahŕňa „každú strelnú zbraň v tejto kategórii“, ktorá bola upravená. Preto na to, aby strelná zbraň mohla patriť do tejto kategórie, musí byť nielen upravená na strelbu nábojkami, dráždivými látkami, inými účinnými látkami alebo pyrotechnickým strelivom, alebo na salutku a akustickú zbraň, ale musí tiež spĺňať kritériá uvedené v bodoch 2, 3, 6, 7 alebo 8 „kategórie A – Zakázané strelné zbrane“³⁰⁷. Toto znenie tak naznačuje, že skutočnosť, že na zbrani sa uskutočnila takáto úprava, čo predpokladá jej zahrnutie do kategórie A.9, nemá za následok jej vyňatie z jej zaradenia do kategórií A.2, A.3, A.6, A.7 alebo A.8. Na jednej strane totiž zbrane patriace do kategórie A.9 spĺňajú kritériá definujúce pojem „strelná zbraň“ a na druhej strane tieto kategórie A.2, A.3, A.6, A.7 alebo A.8 nijako nerozlišujú podľa toho, či strelné zbrane, na ktoré sa vzťahujú, boli alebo neboli upravené.

V treťom rade, pokiaľ ide o ciele sledované smernicami 91/477 a 2017/853, Súdny dvor po prvé konštatoval, že cieľom doplnenia kategórie A.9 počas legislatívneho postupu, ktorý viedol k prijatiu smernice 2017/853, bolo objasniť, že upravené strelné zbrane patria do pôsobnosti smernice 91/477. Naopak nič nenasvedčuje tomu, že normotvorca Únie chcel týmto doplnením vyňať upravené strelné zbrane z kategórií A.2, A.3, A.6, A.7 alebo A.8, alebo z pôsobnosti článku 7 ods. 4a smernice 91/477.

Po druhé, keďže smernica 2017/853 rešpektuje základné práva a dodržiava zásady uznané najmä Chartou³⁰⁸, Súdny dvor konštatoval, že cieľom článku 7 ods. 4a smernice 91/477 je zaručiť rešpektovanie nadobudnutých práv, a najmä vlastníckeho práva³⁰⁹. V tejto súvislosti tento článok v podstate umožňuje členským štátom zachovať povolenia, ktoré už boli udelené na poloautomatické strelné zbrane patriace do kategórií A.6 až A.8, ktoré boli pred nadobudnutím účinnosti tejto smernice zaradené do kategórie B a ktoré boli zákonným spôsobom nadobudnuté a zaregistrované pred 13. júnom 2017. Smernicu 91/477 preto nemožno chápať v tom zmysle, že ukladá povinnosť vyvlastnenia držiteľov takýchto zbraní. Vzhľadom na cieľ, aby sa zaručilo rešpektovanie nadobudnutých vlastníckych práv, článok 7 ods. 4a, hoci stanovuje výnimku zo zásady zákazu držby strelných zbraní patriacich do kategórií A.6 až A.8, nemôže byť predmetom výkladu, ktorý by mal za následok vylúčenie takýchto zbraní zo svojej pôsobnosti, ak spĺňajú aj dodatočné kritériá stanovené v kategórii A.9.

Po tretie Súdny dvor pripomenul, že cieľom smernice 91/477 je posilniť vzájomnú dôveru medzi členskými štátmi v oblasti ochrany bezpečnosti osôb a zaistiť verejnú bezpečnosť občanov Únie. Žiadny z týchto cieľov však nebráni tomu, aby držiteľia strelných zbraní, ktoré patria do jednej z kategórií A.6 až A.8 a zároveň do kategórie A.9, mohli využívať prechodný režim stanovený v článku 7 ods. 4a smernice 91/477.

Na jednej strane totiž takýto výklad môže prispieť k cieľu uľahčiť fungovanie vnútorného trhu. Na druhej strane, pokiaľ ide o cieľ zabezpečiť verejnú bezpečnosť občanov Únie, v prvom rade strelné zbrane spĺňajúce kritériá kategórie A.9 zrejme predstavujú menej bezprostredné nebezpečenstvo ako strelné zbrane, ktoré patria výlučne do kategórií A.6 až A.8. Zo znenia článku 7 ods. 4a smernice 91/477 ďalej vyplýva, že možnosť uvedená v tomto ustanovení sa vzťahuje len na strelné zbrane, ktoré boli zákonným spôsobom nadobudnuté a zaregistrované pred 13. júnom 2017. To predpokladá najmä splnenie požiadaviek, najmä tých, ktoré sa týkajú bezpečnosti, stanovených v tejto súvislosti smernicou 91/477, v znení uplatniteľnom pred nadobudnutím účinnosti smernice 2017/853. Z tohto znenia napokon vyplýva predpoklad, že v čase, keď členský štát zamýšľa na základe uplatnenia

³⁰⁷ Uvedené v časti II A prílohy I k smernici 91/477 (ďalej len „kategórie A.2, A.3, A.6, A.7 alebo A.8“).

³⁰⁸ Pozri odôvodnenie 31 smernice 2017/853.

³⁰⁹ Uvedené v článku 17 ods. 1 Charty.

uvedeného ustanovenia potvrdiť, obnoviť alebo predĺžiť povolenie na poloautomatickú strelnú zbraň patriacu do kategórií A.6 až A.8, sú splnené ostatné podmienky, najmä tie, ktoré sa týkajú bezpečnosti, stanovené v smernici 91/477.

Súdny dvor z uvedeného vyvodil, že cieľ zaistiť verejnú bezpečnosť občanov Únie nemožno ohroziť tým, že držiteľia strelných zbraní patriacich do jednej z kategórií A.6 až A.8 a zároveň do kategórie A.9 môžu mať na základe článku 7 ods. 4a smernice 91/477 nárok na zachovanie povolení, ktoré už boli udelené na zbrane patriace do týchto kategórií A.6 až A.8.

Vo štvrtom rade Súdny dvor dospel k záveru, že takýto výklad tohto článku 7 ods. 4a, ktorý je v súlade so znením tohto ustanovenia a kontextom, do ktorého patrí, ako aj so štruktúrou a cieľmi právnej úpravy, ktorej je súčasťou, nemá za následok ani to, že by bolo uvedené ustanovenie zbavené akéhokoľvek potrebného účinku, ani to, že by smernica 2017/853 doplnila kategóriu A.9.

Tento výklad naopak zabezpečuje potrebný účinok uvedeného článku 7 ods. 4a, keďže jeho cieľom je zaručiť dodržiavanie nadobudnutých práv, a najmä vlastníckeho práva. Navyše nijako neovplyvňuje cieľ objasnenia, ktorý sa normotvorca Únie snažil dosiahnuť pridaním kategórie A.9. Okrem toho táto kategória zahŕňa nielen strelné zbrane patriace do kategórií A.6 až A.8 a kategórie A.9, ale aj strelné zbrane patriace do kategórií A.2 a A.3, ktoré prešli takýmito úpravami, na ktoré sa nevzťahuje možnosť priznaná členským štátom článkom 7 ods. 4a smernice 91/477.

Vzhľadom na takto prijatý výklad článku 7 ods. 4a smernice 91/477 Súdny dvor dospel k záveru, že predpoklad, na ktorom je založená otázka Cour constitutionnelle (Ústavný súd), je nesprávny a že za týchto okolností preskúmanie tejto otázky neodhalilo nijakú skutočnosť, ktorá by mohla ovplyvniť platnosť uvedeného článku z hľadiska vlastníckeho práva, ako aj zásad rovnosti pred zákonom, zákazu diskriminácie a ochrany legitímnej dôvery.

XV. Hospodárska a menová politika

Rozsudok z 18. júna 2024 (veľká komora), Komisia/SRB (C-551/22 P, [EU:C:2024:520](#))

„Odvolanie – Hospodárska a menová politika – Banková únia – Nariadenie (EÚ) č. 806/2014 – Jednotný mechanizmus riešenia krízových situácií – Postup riešenia krízových situácií uplatniteľný v prípade zlyhávania alebo pravdepodobného zlyhania subjektu – Článok 18 ods. 7 – Prijatie programu riešenia krízových situácií Jednotnou radou pre riešenie krízových situácií – Schválenie tohto programu Európskou komisiou – Článok 86 ods. 2 – Akty, ktoré môžu byť predmetom žaloby – Žaloba o neplatnosť – Prípustnosť“

Veľká komora Súdneho dvora, ktorá rozhoduje o odvolaní podanom Európskou komisiou proti rozsudku Všeobecného súdu z 1. júna 2022 vo veci Fundaci3n Tatiana P3rez de Guzm3n el Bueno a SFL/SRB³¹⁰, vyhovelá tomuto odvolaniu a s konečnou platnosťou vo veci samej zamietla ako neprípustnú žalobu, ktorú na Všeobecný súd podali Fundaci3n a Stiftung f3r Forschung und Lehre proti rozhodnutiu Jednotnej rady pre riešenie krízových situácií (SRB) zo 7. júna 2017 o prijatí programu riešenia krízových situácií vo vzťahu k Banco Popular Espa3ol SA³¹¹ (ďalej len „sporný program riešenia krízových situácií“), ktorý bol prijatý na základe nariadenia (EÚ) č. 806/2014³¹².

Na záver svojej analýzy Súdny dvor rozhodol, že sporný program riešenia krízových situácií nepredstavuje napadnuteľný akt v zmysle článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ, a preto zrušil napadnutý rozsudok v rozsahu, v akom vyhlásil žalobu o zrušenie tohto programu za prípustnú. Súdny dvor vychádzal pri tejto analýze najmä zo zásad delegovania právomocí na agentúry, ktoré boli stanovené v rozsudku z 13. júna 1958, Meroni/Vysoký úrad³¹³, a zopakované v rozsudku z 22. januára 2014, Spojené kráľovstvo/Parlament a Rada³¹⁴.

Posúdenie Súdny m dvorom

Súdny dvor pripomenul, že žalobu o neplatnosť podľa článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ v spojení s jeho prvým odsekom možno podať proti ustanoveniam alebo opatreniam, ktoré boli prijaté inštitúciami, orgánmi, úradmi alebo agentúrami Únie bez ohľadu na ich formu, ktoré majú vyvolávať záväzné právne účinky spôsobilé ovplyvniť záujmy fyzickej alebo právnickej osoby tým, že podstatným spôsobom menia jej právne postavenie. Na účely stanovenia, či akt vyvoláva takéto účinky, a či teda môže byť predmetom takejto žaloby, treba vychádzať z podstaty tohto aktu a posúdiť tieto účinky vzhľadom na objektívne kritériá, akými je obsah tohto aktu, a prípadne zohľadniť kontext, v akom bol tento akt prijatý, ako aj právomoci inštitúcie, orgánu, úradu alebo agentúry, ktorá je jeho autorom.

Pokiaľ ide po prvé o obsah sporného programu riešenia krízových situácií, Súdny dvor konštatoval, že tento program ešte nebol schválený v čase jeho prijatia na výkonnom zasadnutí SRB 7. júna 2017,

³¹⁰ Rozsudok z 1. júna 2022, Fundaci3n Tatiana P3rez de Guzm3n el Bueno a SFL/SRB (T-481/17, [EU:T:2022:311](#), ďalej len „napadnutý rozsudok“).

³¹¹ Rozhodnutie výkonného zasadnutia Jednotnej rady pre riešenie krízových situácií (SRB) SRB/EES/2017/08 zo 7. júna 2017 o prijatí programu riešenia krízových situácií pre banku Banco Popular Espa3ol S.A.

³¹² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 806/2014 z 15. júla 2014, ktorým sa stanovujú jednotné pravidlá a jednotný postup riešenia krízových situácií úverových inštitúcií a určitých investičných spoločností v rámci jednotného mechanizmu riešenia krízových situácií a jednotného fondu na riešenie krízových situácií a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 1093/2010 (Ú. v. EÚ L 225, 2014, s. 1, ďalej len „nariadenie o SRM“).

³¹³ Rozsudok z 13. júna 1958, Meroni/Vysoký úrad (9/56, EU:C:1958:7).

³¹⁴ Rozsudok z 22. januára 2014, Spojené kráľovstvo/Parlament a Rada (C 270/12, [EU:C:2014:18](#)).

keďže bol následne doručený Komisii na schválenie, od ktorého záviselo nadobudnutie jeho platnosti, a tým aj záväzných právnych účinkov.

Po druhé pokiaľ ide o kontext, v ktorom bol prijatý sporný program riešenia krízových situácií, Súdny dvor poznamenal, že jeho právnym základom je, ako sa uvádza v preambule, nariadenie o SRM.³¹⁵ Postup stanovený týmto nariadením je založený na konštatovaní,³¹⁶ že výkon právomocí riešiť krízové situácie stanovený v tomto nariadení je záležitosťou politiky Únie v oblasti riešenia krízových situácií bankových inštitúcií, ktorú môžu stanoviť len inštitúcie Únie, a že pri prijímaní každého osobitného programu riešenia krízových situácií existuje priestor na voľné uváženie vzhľadom najmä na značný dosah rozhodnutí o riešení krízových situácií na finančnú stabilitu členských štátov a na samotnú Úniu, ako aj na rozpočtovú suverenitu členských štátov. Z týchto dôvodov považoval normotvorca Únie za potrebné stanoviť náležité zapojenie Rady a Komisie, a to účasť, ktorá posilňuje potrebnú prevádzkovú nezávislosť SRB a zároveň dodržiava zásady delegovania právomocí na agentúry.

V tejto poslednej spomenutej súvislosti Súdny dvor pripomenul, že v rozsudkoch Meroni/Vysoký úrad a Spojené kráľovstvo/Parlament a Rada v podstate rozhodol, že dôsledky vyplývajúce z delegovania právomocí sú veľmi odlišné v závislosti od toho, či sa delegovanie na jednej strane týka jasne definovaných vykonávacích právomocí, ktorých použitie teda môže podliehať prísnej kontrole vzhľadom na objektívne kritériá stanovené delegujúcim orgánom, alebo na druhej strane o „diskrečnú právomoc zahŕňajúcu široký priestor pre posúdenie, ktorej použitie môže vyjadrovať skutočnú hospodársku politiku“. Prvý typ delegovania právomocí nemôže výrazne zmeniť dôsledky výkonu právomocí, ktorých sa týka, zatiaľ čo druhý typ delegovania právomocí tým, že nahrádza rozhodnutia delegujúceho orgánu rozhodnutiami povereného orgánu, vykonáva „skutočný presun zodpovednosti“. Súdny dvor poznamenal, že vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok Meroni/Vysoký úrad, rozhodol, že delegovanie právomocí, o ktoré ide v tejto veci, v rozsahu, v akom priznáva dotknutým subjektom „priestor pre posúdenie, ktoré zahŕňa širokú diskrečnú právomoc“, nemožno považovať za zlučiteľné s „požiadavkami Zmluvy“, pričom uviedol, že Vysoký úrad si tým, že si vyhradil len možnosť neschváliť rozhodnutia týchto orgánov, nezachoval dostatočné právomoci, aby zabránil takémuto presunu zodpovednosti.

Podľa Súdneho dvora judikatúra vyplývajúca z tohto rozsudku vychádza z predpokladu, podľa ktorého rovnováha právomocí, ktorá je charakteristická pre inštitucionálnu štruktúru Únie, predstavuje základnú záruku priznanú Zmluvami a že delegovanie širokej diskrečnej právomoci túto záruku narúša, keďže túto právomoc zveruje iným orgánom, než sú orgány zriadené Zmluvami na zabezpečenie a kontrolu jej výkonu v rámci svojich príslušných právomocí. Široká diskrečná právomoc uvedená v tejto judikatúre sa týka najmä základných otázok v dotknutej oblasti politiky, ktoré zahŕňajú širokú mieru voľnej úvahy na účely zosúladenia rôznych, niekedy protichodných cieľov.

Súdny dvor dodal, že z uvedenej judikatúry konkrétne vyplýva, že uplatniteľnosť zásad delegovania právomocí na agentúry, ktoré sú v nej stanovené, nezávisí od individuálnej alebo všeobecnej povahy aktov, ktoré sú agentúry oprávnené prijať, ale len od toho, či sa delegovanie týka širokej diskrečnej právomoci alebo naopak presne vymedzených vykonávacích právomocí.

Cieľom postupu zavedeného nariadením o SRM³¹⁷ je konkretizovať zásady uvedené v rozsudku Meroni/Vysoký úrad a pripomenuté v rozsudku Spojené kráľovstvo/Parlament a Rada.

Je pravda, že SRB je zodpovedná za prijímanie všetkých rozhodnutí súvisiacich s riešením krízových situácií týkajúcich sa najmä finančných inštitúcií a skupín, ktoré sa považujú za dôležité pre finančnú

³¹⁵ Najmä jeho článok 18.

³¹⁶ V podstate pozri odôvodnenia 24 a 26 nariadenia o SRM.

³¹⁷ Ako vyplýva z odôvodnení 24 a 26 nariadenia o SRM.

stabilitu v Únii, ako aj iných cezhraničných skupín.³¹⁸ Na tento účel SRB prijíma program riešenia krízových situácií v súvislosti s takýmito subjektmi a skupinami len vtedy, ak po prijatí oznámenia ECB o posúdení skutočného alebo pravdepodobného zlyhania dotknutého subjektu alebo z vlastnej iniciatívy³¹⁹ usúdi, že sú splnené podmienky riešenia krízových situácií,³²⁰ ktoré sa týkajú preukázaného alebo predvídateľného zlyhania subjektu, neexistencie alternatívnych opatrení na riešenie krízových situácií a potreby riešenia vo verejnom záujme. V takom prípade prijme SRB³²¹ program riešenia krízových situácií, v ktorom sa na dotknutý subjekt bude vzťahovať postup riešenia krízových situácií a určí sa, či sa naň uplatnia nástroje riešenia krízových situácií,³²² ako aj použitie Jednotného fondu na riešenie krízových situácií.

Hoci je však SRB priznaná široká diskrečná právomoc, pokiaľ ide o posúdenie, či a akými prostriedkami sa má v dotknutom subjekte zaviesť postup riešenia krízových situácií, uvedená právomoc sa riadi objektívnymi kritériami a podmienkami, ktorými sa vymedzuje pôsobnosť SRB a ktoré sa týkajú podmienok aj nástrojov riešenia krízových situácií.³²³ Okrem toho sa v nariadení o SRM stanovuje účasť Komisie a Rady na postupe vedúcom k prijatiu programu riešenia krízových situácií, ktorý musí schváliť Komisia a prípadne Rada, aby nadobudol účinnosť.

SRB je teda povinná informovať Komisiu o všetkých opatreniach, ktoré prijme s cieľom pripraviť riešenie krízových situácií, a vymieňa si s Komisiou a Radou všetky informácie potrebné na plnenie ich úloh.³²⁴ Komisia okrem toho určí zástupcu oprávneného zúčastňovať sa na výkonných zasadnutiach a plenárnych zasadnutiach SRB ako stály pozorovateľ a tento zástupca má oprávnenie zúčastňovať sa na rokovaníach a má prístup ku všetkým dokumentom.³²⁵ SRB je okrem toho povinná postúpiť program riešenia krízových situácií Komisii bezodkladne po jeho prijatí, a Komisia do 24 hodín od takéhoto postúpenia buď schváli uvedený program, alebo vznesie námietky, pokiaľ ide o aspekty vlastného uváženia v súvislosti s programom, s výnimkou tých, ktoré sa týkajú splnenia kritéria verejného záujmu a stanovenej výšky prostriedkov na použitie Jednotného fondu na riešenie krízových situácií.³²⁶ Pokiaľ ide o posledné uvedené diskrečné aspekty, Komisia môže do dvanástich hodín od uvedeného postúpenia navrhnúť, aby Rada vzniesla námietky.³²⁷ Napokon program riešenia krízových situácií môže nadobudnúť účinnosť len vtedy, ak Rada alebo Komisia nevznesú do 24 hodín od jeho postúpenia zo strany SRB námietku.³²⁸ Ak Komisia takýto program schváli, musí potom v plnej miere prevziať zodpovednosti, ktoré jej boli zverené Zmluvami.

Vzhľadom na všetky tieto úvahy dospel Súdny dvor k záveru, že ustanovenia článku 18 nariadenia o SRM, na základe ktorých bol prijatý sporný program riešenia krízových situácií môžu zabrániť „presunu zodpovednosti“ v zmysle judikatúry vo veci Meroni/Vysoký úrad. Hoci tieto ustanovenia zverujú SRB právomoc posúdiť, či sú v danom prípade splnené podmienky na prijatie programu

³¹⁸ V zmysle článku 7 ods. 2 nariadenia o SRM.

³¹⁹ V zmysle článku 18 ods. 1 a 6 nariadenia o SRM.

³²⁰ Uvedené v článku 18 ods. 1 písm. a) až c) nariadenia o SRM.

³²¹ Na základe článku 18 ods. 6 nariadenia o SRM.

³²² Uvedené v článku 22 ods. 2 nariadenia o SRM.

³²³ V zmysle článku 18 ods. 1 a 4 až 6 nariadenia o SRM.

³²⁴ V zmysle článku 30 ods. 1 a 2 nariadenia o SRM.

³²⁵ V zmysle článku 43 ods. 3 nariadenia o SRM.

³²⁶ Článok 18 ods. 7 prvý až tretí pododsek nariadenia o SRM.

³²⁷ Článok 18 ods. 7 tretí pododsek nariadenia o SRM.

³²⁸ Článok 18 ods. 7 piaty pododsek nariadenia o SRM.

riešenia krízových situácií, a určiť nástroje potrebné na účely takéhoto programu, zverujú Komisii, prípadne Rade, zodpovednosť za konečné posúdenie diskrečných aspektov tohto programu. Tieto diskrečné aspekty patria do pôsobnosti politiky Únie v oblasti riešenia krízových situácií úverových inštitúcií a zahŕňajú vyváženie rôznych cieľov a záujmov týkajúcich sa zachovania finančnej stability Únie a integrity vnútorného trhu, pričom sa zohľadňuje rozpočtová suverenita členských štátov a ochrana záujmov akcionárov a veriteľov.

Pokiaľ ide po tretie o právomoci SRB, Súdny dvor rozhodol, že výklad prijatý Všeobecným súdom, podľa ktorého program riešenia krízových situácií môže mať záväzné právne účinky nezávisle od rozhodnutia Komisie o jeho schválení, je v rozpore tak s právomocami, ktoré SRB priznáva nariadenie o SRM, ako aj judikatúrou vo veci Meroni/Vysoký úrad.

Nariadenie o SRM síce stanovuje³²⁹, že SRB má vypracovať a prijať program riešenia krízových situácií, nezveruje jej však právomoc prijať akt, ktorý by mal samostatné právne účinky. V rámci postupu riešenia krízových situácií je schválenie Komisie nevyhnutným prvkom pre nadobudnutie účinnosti programu riešenia krízových situácií.

Toto schválenie je rozhodujúce aj pre obsah predmetného programu riešenia krízových situácií. Hoci nariadenie o SRM umožňuje Komisii schváliť takýto program bez toho, aby vzniesla námietky voči jeho diskrečným aspektom alebo navrhla, aby tak urobila Rada, umožňuje tiež Komisii a Rade v súvislosti s týmito diskrečnými aspektami nahradiť posúdenie SRB vlastným posúdením tým, že voči nim vznesie námietky³³⁰, pričom v takom prípade je SRB povinná v lehote ôsmich hodín zmeniť tento program v súlade s dôvodmi vyjadrenými Komisiou alebo Radou, aby uvedený program nadobudol účinnosť.³³¹ Námietka Rady založená na tom, že nie je splnené kritérium verejného záujmu má v konečnom dôsledku za následok, že sa zabráni riešeniu krízovej situácie dotknutého subjektu podľa uvedeného nariadenia, takže tento subjekt musí byť následne riadne zlikvidovaný v súlade s platným vnútroštátnym právom.³³²

V tejto veci, ako Komisia výslovne uviedla v rozhodnutí o schválení sporného programu riešenia krízových situácií³³³, pri schvaľovaní tohto programu Komisia vyjadrila svoj „súhlas“ s jeho obsahom, ako aj s „odôvodnením, ktoré poskytla SRB, prečo je opatrenie na riešenie krízovej situácie nevyhnutné vo verejnom záujme“. Diskrečné aspekty programu riešenia krízových situácií, ktoré sa týkajú stanovenia podmienok riešenia krízových situácií, ako aj určenia nástrojov na riešenie krízových situácií, sú neoddeliteľne spojené s technickejšími aspektmi riešenia krízových situácií. Na rozdiel od toho, čo uviedol Všeobecný súd, nemožno teda rozlišovať medzi týmito diskrečnými a týmito technickými aspektmi na účely určenia napadnuteľného aktu v rámci programu riešenia krízových situácií schváleného Komisiou ako celku.

Až rozhodnutím Komisie o schválení bolo teda opatrenie na riešenie krízovej situácie prijaté SRB v spornom programe riešenia krízových situácií definitívne stanovené a malo záväzné právne účinky, takže je to Komisia, a nie SRB, kto nesie zodpovednosť za uvedené opatrenie na riešenie krízovej situácie pred súdom Únie.

³²⁹ V zmysle článkov 7 a 18 nariadenia o SRM.

³³⁰ Článok 18 ods. 7 nariadenia o SRM.

³³¹ Článok 18 ods. 7 siedmy pododsek nariadenia o SRM.

³³² Článok 18 ods. 8 nariadenia o SRM.

³³³ Rozhodnutie Komisie (EÚ) 2017/1246 zo 7. júna 2017, ktorým sa schvaľuje program riešenia krízových situácií banky Banco Popular Español SA (Ú. v. EÚ L 178, 2017, s. 15), odôvodnenie 4 v znení opravy zo 6. decembra 2017 (Ú. v. EÚ L 320, 2017, s. 31).

Súdny dvor teda dospel k záveru, že z jeho obsahu, kontextu, v ktorom bol prijatý, a právomocí SRB vyplýva, že sporný program riešenia krízových situácií nevyvolal záväzné právne účinky, ktoré by mohli ovplyvniť záujmy právnickej alebo fyzickej osoby, takže nepredstavuje akt, ktorý by mohol byť predmetom žaloby o neplatnosť podľa článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ.

Súdny dvor po prvé dodal, že na rozdiel od toho, ako rozhodol Všeobecný súd, nemožno z článku 86 ods. 1 a 2 nariadenia o SRM vyvodiť, že sporný program riešenia krízových situácií je aktom, ktorý môže byť predmetom žaloby o neplatnosť na Všeobecnom súde, hoci nepredstavoval konečný výsledok predmetného postupu riešenia krízových situácií, keďže tento výsledok sa prejavil až schválením tohto programu Komisiou, a nevyvolal samostatné právne účinky.

Ustanovenia nariadenia nemôžu meniť systém opravných prostriedkov stanovený v ZFEÚ. Okrem toho zo samotného znenia článku 86 nariadenia o SRM vyplýva, že žaloby, na ktoré sa vzťahujú, musia byť podané na Súdny dvor „v súlade s článkom 263 [ZFEÚ]“, čo predpokladá, že spĺňajú podmienku uvedenú v tomto článku týkajúcu sa napadnuteľnosti napadnutého aktu.

Je pravda, že Súdny dvor v rozsudku zo 6. mája 2021, ABLV Bank a i./ECB³³⁴, v podstate rozhodol, že program riešenia krízových situácií ako konečný výsledok komplexného riešenia krízových situácií môže byť predmetom súdneho preskúmania pred súdom Únie. Vo veci, ktorá viedla k vydaniu tohto rozsudku, bol však Súdny dvor vyzvaný, aby posúdil zákonnosť rozhodnutia Všeobecného súdu, ktorým sa za neprípustné vyhlásili žaloby o neplatnosť podané nie proti takémuto programu, ale proti prípravným aktom Európskej centrálnej banky, ktoré konštatovali existenciu zlyhania alebo pravdepodobného zlyhania subjektov.³³⁵ Úvahy uvedené v tomto rozsudku treba preto vykladať v zmysle ustálenej judikatúry Súdneho dvora týkajúcej sa komplexných konaní, podľa ktorej v takomto komplexnom konaní akty prijaté v prípravných fázach pred prijatím konečného aktu nemôžu byť predmetom žaloby o neplatnosť, pokiaľ nevyvolávajú samostatné právne účinky.

Po druhé Súdny dvor rozhodol, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho posúdenia, keď dospel k záveru, že by neuznanie napadnuteľnosti sporného programu riešenia krízových situácií viedlo k porušeniu práva žalobkýň v prvostupňovom konaní na účinnú súdnu ochranu.

Takéto schvaľovacie rozhodnutie Komisie, akým je rozhodnutie dotknuté v tejto veci, má totiž znaky aktu, ktorý môže byť predmetom žaloby o neplatnosť podľa článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ. V rámci žaloby o neplatnosť podanej proti takémuto rozhodnutiu sa dotknuté fyzické alebo právnické osoby môžu dovolávať protiprávnosti programu riešenia krízových situácií, ktorý táto inštitúcia schválila, čím mu priznala záväzné právne účinky, čo im zaručuje dostatočnú súdnu ochranu. Súdny dvor nakoniec pripomenul, že Komisia sa týmto schválením stotožnila so skutočnosťami a dôvodmi uvedenými v tomto programe, v dôsledku čoho sa za ne musí prípadne zodpovedať pred súdom Únie.

³³⁴ Rozsudok zo 6. mája 2021, ABLV Bank a i./ECB (C-551/19 P a C-552/19 P, [EU:C:2021:369](#), body 56 a 66).

³³⁵ V zmysle článku 18 ods. 1 nariadenia o SRM.

XVI. Verejné obstarávanie

Rozsudok z 22. októbra 2024 (veľká komora), Kolin İnşaat Turizm Sanayi ve Ticaret (C-652/22, [EU:C:2024:910](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Verejné obstarávanie v Európskej únii – Smernica 2014/25/EÚ – Článok 43 – Hospodárske subjekty z tretích krajín, ktoré neuzavreli medzinárodnú dohodu s Úniou zaručujúcu recipročný a rovnaký prístup k verejnému obstarávaniu – Neexistencia nároku týchto hospodárskych subjektov na ‚nie menej priaznivé zaobchádzanie‘ – Účasť takéhoto hospodárskeho subjektu na postupe verejného obstarávania – Neuplatniteľnosť smernice 2014/25 – Nepripustnosť návrhu na začatie prejudiciálneho konania týkajúceho sa výkladu ustanovení tejto smernice v rámci žaloby podanej uvedeným hospodárskym subjektom“

Súdny dvor rozhodujúci vo veľkej komore vyhlásil návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Visoki upravni sud (Vyšší správny súd, Chorvátsko), za neprípustný z dôvodu, že ustanovenia smernice 2014/25³³⁶, ktorých výklad tento vnútroštátny súd požadoval, sa nevzťahujú na hospodárske subjekty z tretích krajín, ktoré neuzavreli s Európskou úniou medzinárodnú dohodu zaručujúcu rovnaký a recipročný prístup k verejnému obstarávaniu. Okrem toho Súdny dvor dospel k záveru, že vnútroštátne ustanovenia preberajúce túto smernicu nemôžu orgány členského štátu uplatniť na tieto hospodárske subjekty, lebo inak by došlo k porušeniu výlučnej právomoci Únie v oblasti spoločnej obchodnej politiky.

V septembri 2020 HŽ Infrastruktura d.o.o., spoločnosť založená podľa chorvátskeho práva (ďalej len „obstarávateľ“), začala postup verejného obstarávania na výstavbu železničnej infraštruktúry spájajúcej dve lokality v Chorvátsku, ktorá sa mala zadať podľa kritéria ekonomicky najvýhodnejšej ponuky. Podľa pokynov, ktoré obstarávateľ zaslal uchádzačom, mali títo uchádzači preukázať svoju technickú a odbornú spôsobilosť predložením dokumentu preukazujúceho, že počas desiatich rokov pred začatím uvedeného obstarávania vykonali stavebné práce na železničnej alebo cestnej infraštruktúre.

Obstarávateľ sa rozhodol v januári 2022 zadať dotknutú verejnú zákazku skupine Strabag, ktorú tvoria tri spoločnosti založené podľa rakúskeho, chorvátskeho a českého práva. Spoločnosť Kolin İnşaat Turizm Sanayi ve Ticaret AŞ (ďalej len „Kolin“), založená podľa tureckého práva, ktorá patrila medzi uchádzačov, podala opravný prostriedok proti rozhodnutiu o zadaní zákazky na Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave (Štátna komisia pre kontrolu verejného obstarávania, Chorvátsko, ďalej len „komisia pre kontrolu“). Keďže nebolo riadne preukázané, že skupina Strabag má požadovanú technickú a odbornú spôsobilosť, komisia pre kontrolu zrušila rozhodnutie o zadaní dotknutej verejnej zákazky.

V nadväznosti na toto zrušenie obstarávateľ požiadal skupinu Strabag o predloženie doplneného zoznamu vykonaných prác spolu s potvrdením osvedčujúcim riadne vykonanie týchto prác. Skupina Strabag predložila takýto zoznam spolu s takýmto potvrdením, ktorý obsahoval novú referenciu s uvedením ďalších vykonaných prác. Po preskúmaní a opätovnom vyhodnotení ponúk obstarávateľ prijal v apríli 2022 nové rozhodnutie o zadaní zákazky dotknutej vo veci samej skupine Strabag. Obstarávateľ sa totiž domnieval, že nová referencia sama osebe postačuje na preukázanie, že táto skupina mala požadovanú technickú a odbornú spôsobilosť.

Kolin napadla toto nové rozhodnutie o zadaní zákazky na komisii pre kontrolu, pričom tvrdila, že iniciatíva obstarávateľa vyzvať skupinu Strabag, aby doplnila svoj zoznam prác, bola protiprávna.

³³⁶ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/25/EÚ z 26. februára 2014 o obstarávaní vykonávanom subjektmi pôsobiacimi v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb a o zrušení smernice 2004/17/ES (Ú. v. EÚ L 94, 2014, s. 243).

Komisia pre kontrolu zamietla tento návrh z dôvodu, že žiadne vnútroštátne ustanovenie nebránilo tomu, aby skupina Strabag doplnila zoznam prác uvedením vykonania iných prác než tých, ktoré sú v ňom pôvodne uvedené, chorvátsky zákon o verejnom obstarávaní verejnemu obstarávateľovi umožňuje vyzvať uchádzača, aby doplnil alebo vysvetlil predložené dôkazy.³³⁷

Kolin preto podala proti rozhodnutiu komisie pre kontrolu žalobu o neplatnosť na chorvátsky správny odvolací súd, ktorý je vnútroštátnym súdom predkladajúcim návrh na začatie prejudiciálneho konania. Vzhľadom na články 36 a 76 smernice 2014/25 mal vnútroštátny súd pochybnosti, pokiaľ ide o možnosť obstarávateľa zohľadniť po tom, čo zrušil svoje prvé rozhodnutie o zadaní dotknutej zákazky, doplňujúce dokumenty týkajúce sa technickej a odbornej spôsobilosti skupiny, ktoré neboli uvedené v pôvodnej ponuke predloženej touto skupinou a ktoré táto skupina predložila na žiadosť tohto obstarávateľa. Vnútroštátny súd sa teda rozhodol položiť Súdnemu dvoru viaceré prejudiciálne otázky týkajúce sa výkladu týchto ustanovení.

Posúdenie Súdnym dvorom

Keďže otázky položené vnútroštátnym súdom sa týkajú platnosti ustanovenia práva Únie, je Súdny dvor v zásade povinný rozhodnúť. Súdnemu dvoru však prináleží preskúmať podmienky, za akých sa vnútroštátny súd naň obrátil s cieľom preveriť svoju vlastnú právomoc alebo prípustnosť návrhu, ktorý mu bol predložený. Súdny dvor môže byť najmä vedený k tomu, aby preskúmal, či sú ustanovenia práva Únie, ktorých sa týkajú prejudiciálne otázky, uplatniteľné na spor vo veci samej. Ak to tak nie je, tieto ustanovenia sú irelevantné pre vyriešenie tohto sporu a požadované rozhodnutie o prejudiciálnej otázke nie je nevyhnutné na to, aby vnútroštátny súd mohol vydať svoj rozsudok, a v dôsledku uvedeného tieto otázky treba považovať za neprípustné.

V prvom rade Súdny dvor musel overiť, či žalobu podanú na súd členského štátu hospodárskym subjektom z tretej krajiny, v tomto prípade Tureckej republiky, s cieľom napadnúť rozhodnutie o zadaní verejnej zákazky prijaté v tomto členskom štáte, možno preskúmať z hľadiska pravidiel v oblasti verejného obstarávania zavedených normotvorcom Únie, akými sú články 36 a 76 smernice 2014/25, ktoré sú predmetom položených prejudiciálnych otázok.

V tejto súvislosti Súdny dvor hneď na úvod uviedol, že Únia je vo vzťahu k niektorým tretím krajinám viazaná medzinárodnými zmluvami, najmä Dohodou Svetovej obchodnej organizácie o vládnom obstarávaní (GPA)³³⁸, ktoré recipročným a rovnakým spôsobom zaručujú prístup hospodárskych subjektov Únie k verejným zákazkám v týchto tretích krajinách a prístup hospodárskych subjektov z uvedených tretích krajín k verejným zákazkám v Únii. Článok 43 smernice 2014/25 odráža tieto medzinárodné záväzky Únie tým, že stanovuje, že v rozsahu, v akom to stanovuje GPA alebo iné medzinárodné zmluvy zaväzujúce Úniu, obstarávatelia členských štátov musia poskytnúť hospodárskym subjektom z tretích krajín, ktoré sú zmluvnými stranami takejto dohody, zaobchádzanie, ktoré nie je menej výhodné ako zaobchádzanie poskytnuté hospodárskym subjektom Únie. Z tohto práva na nie menej priaznivé zaobchádzanie, ktoré prináleží hospodárskym subjektom z týchto tretích krajín, vyplýva, že tieto hospodárske subjekty sa môžu dovolávať ustanovení uvedenej smernice.

Iné tretie krajiny vrátane Tureckej republiky doteraz neuzavreli s Úniou medzinárodnú dohodu, ako je uvedená v článku 43 smernice 2014/25. Pokiaľ ide o hospodárske subjekty z týchto tretích krajín, Súdny dvor poznamenal, že hoci právo Únie nebráni tomu, aby sa týmto hospodárskym subjektom v prípade neexistencie opatrení na vylúčenie prijatých Úniou povolilo zúčastniť sa na postupe verejného obstarávania upravenom smernicou 2014/25, bráni naopak tomu, aby sa uvedené

³³⁷ Článok 263 ods. 2 Zákona o javnej nabavi (zákon o verejnom obstarávaní) v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej.

³³⁸ Dohoda schválená rozhodnutím Rady 94/800/ES z 22. decembra 1994 týkajúcim sa uzavretia dohôd v mene Európskeho spoločenstva, pokiaľ ide o záležitosti v rámci jeho kompetencie, ku ktorým sa dospelo na Uruguajskom kole multilaterálnych rokovaní (1986 – 1994) (Ú. v. ES L 336, 1994, s. 1; Mim. vyd. 11/021, s. 80).

hospodárske subjekty mohli v rámci svojej účasti na takomto postupe odvolávať na túto smernicu, a teda vyžadovať rovnaké zaobchádzanie s ich ponukou v porovnaní s ponukami predloženými uchádzačmi z členských štátov a uchádzačmi z tretích krajín, ktoré uzavreli s Úniou medzinárodnú dohodu uvedenú v článku 43 tejto smernice. Zahrnutie hospodárskych subjektov z tretích krajín, ktoré neuzavreli takúto medzinárodnú dohodu s Úniou, do pôsobnosti smernice 2014/25 by totiž malo za následok priznanie práva na zaobchádzanie, ktoré nie je menej priaznivé, v rozpore s článkom 43 tejto smernice, ktorý obmedzuje využívanie tohto práva na hospodárske subjekty z tretích krajín, ktoré uzavreli medzinárodnú dohodu s Úniou v zmysle tohto ustanovenia.

Právo, ktoré článok 45 ods. 1 smernice 2014/25 priznáva „každému hospodárskemu subjektu, ktorý má záujem“, predložiť ponuku na základe výzvy na predloženie ponuky v rámci verejného obstarávania v Únii, sa teda nevzťahuje na hospodárske subjekty z tretích krajín, ktoré neuzavreli takúto medzinárodnú dohodu s Úniou. Nevyplyva z neho ani to, že by tieto hospodárske subjekty, ak sú pripustené k účasti na takomto postupe, mali právo odvolávať sa na výhody vyplývajúce z tejto smernice. Preto v situácii, o akú ide vo veci samej, ktorá sa vyznačuje účasťou tureckého hospodárskeho subjektu na postupe verejného obstarávania upravenom smernicou 2014/25, s ktorou obstarávateľ súhlasil, sa tento hospodársky subjekt nemôže odvolávať na články 36 a 76 tejto smernice na účely napadnutia rozhodnutia o zadaní dotknutej zákazky.

V druhom rade Súdny dvor preskúmal, či položené otázky, ktoré sa týkajú výkladu týchto článkov smernice 2014/25, sú napriek tomu prípustné vzhľadom na okolnosť, podľa ktorej sa ustanovenia chorvátskej právnej úpravy preberajúce uvedené články vykladajú tak, že sa uplatňujú bez rozdielu na všetkých uchádzačoch z Únie a tretích krajín, a teda že dotknutý turecký hospodársky subjekt sa na ne môže odvolávať.

V tejto súvislosti Súdny dvor pripomenul, že podľa judikatúry platí, že návrhy na začatie prejudiciálneho konania týkajúce sa výkladu ustanovení práva Únie sú prípustné v situáciách, ktoré nepatria do pôsobnosti tohto práva, ale v ktorých sa tieto ustanovenia bez zmeny ich predmetu alebo rozsahu stali uplatniteľné v dôsledku priameho a bezpodmienečného odkazu uvedeného vo vnútroštátnom práve. V týchto situáciách je v zjavnom záujme právneho poriadku Únie, aby sa ustanovenia prevzaté z práva Únie vykladali jednotným spôsobom.

Táto judikatúra sa však nemôže uplatniť, keď orgány členského štátu uplatňujú ustanovenia vnútroštátneho práva, ktorými sa preberá smernica, v rozpore s výlučnou právomocou Únie. Tak je to v tejto veci, pokiaľ ide o účasť na postupoch verejného obstarávania hospodárskych subjektov z tretích krajín, ktoré neuzavreli medzinárodnú dohodu s Úniou zaručujúcu rovnaký a recipročný prístup na tieto trhy.

Spoločná obchodná politika uvedená v článku 207 ZFEÚ, v súvislosti s ktorou má Únia výlučnú právomoc podľa článku 3 ods. 1 písm. e) ZFEÚ, sa totiž týka obchodovania s tretími krajinami a zahŕňa každý akt Únie, ktorého hlavným účelom je podporovať, uľahčovať alebo upravovať tieto obchodné vzťahy a má na ne priamy a bezprostredný účinok. Každý akt so všeobecnou pôsobnosťou, ktorého osobitným cieľom je určiť podmienky, za ktorých sa hospodárske subjekty z tretej krajiny môžu zúčastňovať na postupoch verejného obstarávania v Únii, môže mať priamy a bezprostredný účinok na obchod s tovarom a službami medzi Úniou a touto treťou krajinou, a tak patrí do výlučnej právomoci Únie podľa tohto ustanovenia.³³⁹

Súdny dvor dodal, že hoci spoločná obchodná politika naopak nezahŕňa rokovania a uzatváranie medzinárodných dohôd v oblasti dopravy,³⁴⁰ a teda nemôže úplne pokrývať otázku prístupu hospodárskych subjektov z tretích krajín k odvetvovým verejným zákazkám uvedeným v smernici

³³⁹ Túto výlučnú právomoc ilustruje článok 86 smernice 2014/25, ktorý priznáva Únii, a nie členským štátom, právomoc pozastaviť alebo obmedziť účasť podnikov z tretích krajín na postupoch verejného obstarávania v Únii.

³⁴⁰ Ako vyplýva z článku 207 ods. 5 ZFEÚ.

2014/25, nič to nemení na tom, že uzavretie dohody zaručujúcej takýto prístup patrí tiež do výlučnej právomoci Únie, a to do právomoci upravenej v článku 3 ods. 2 ZFEÚ.

Jedine Únia má teda právomoc vykonávať legislatívnu činnosť, a teda prijať všeobecne záväzný akt, ktorý je právne vynútiteľný, týkajúci sa prístupu hospodárskych subjektov z tretích krajín, ktoré neuzavreli medzinárodnú dohodu s Úniou, ktorá zaručuje rovnaký a recipročný prístup k verejným zákazkám, k postupom verejného obstarávania.

Súdny dvor preto dospel k záveru, že vnútroštátne orgány nemajú právomoc uplatňovať na tieto hospodárske subjekty z tretích krajín, ktorým obstarávateľ povolil účasť na postupe verejného obstarávania v dotknutom členskom štáte, vnútroštátne ustanovenia, ktorými sa preberajú pravidlá obsiahnuté v smernici 2014/25, pretože inak by došlo k porušeniu výlučnej povahy právomoci Únie. V dôsledku uvedeného Súdny dvor dospel k záveru, že výklad článkov 36 a 76 smernice 2014/25 nemôže byť žiadnym spôsobom relevantný na vyriešenie sporu vo veci samej a vyhlásil návrh na začatie prejudiciálneho konania za neprípustný.

XVII. Sociálna politika³⁴¹

1. Ochrana pracovníkov so zmluvou na dobu určitú

Rozsudok z 20. februára 2024 (veľká komora), X (Neuvedenie dôvodov ukončenia pracovného pomeru) (C-715/20, [EU:C:2024:139](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Sociálna politika – Smernica 1999/70/ES – Rámcová dohoda o práci na dobu určitú, ktorú uzavreli ETUC, UNICE a CEEP – Doložka 4 – Zásada nediskriminácie – Rozdielne zaobchádzanie v prípade prepustenia – Ukončenie pracovnej zmluvy na dobu určitú – Neexistencia povinnosti uviesť dôvody ukončenia – Súdne preskúmanie – Článok 47 Charty základných práv Európskej únie“

Súdny dvor zasadajúci vo veľkej komore, ktorému bol predložený návrh na začatie prejudiciálneho konania, spresnil rozsah zásady nediskriminácie pracovníkov na dobu určitú vzhľadom na povinnosť odôvodniť ukončenie pracovnej zmluvy, ako aj povinnosti vnútroštátnych súdov v prípade porušenia uvedenej zásady v spore medzi jednotlivcami.

K.L., pracovník, a X sp. z o.o., spoločnosť založená podľa poľského práva, uzavreli pracovnú zmluvu na dobu určitú na kratší pracovný čas na obdobie od 1. novembra 2019 do 31. júla 2022. Dňa 15. júla 2020 X oznámila K.L. vyhlásenie o ukončení tejto pracovnej zmluvy s výpovednou dobou bez toho, aby v ňom uviedla dôvody tohto ukončenia. Podľa § 30 ods. 4 poľského Zákonníka práce³⁴² je zamestnávateľ povinný uviesť dôvod ukončenia pracovnej zmluvy len v prípade ukončenia zmluvy na dobu neurčitú výpoveďou.³⁴³

K.L. sa obrátil na Sąd Rejonowy dla Krakowa – Nowej Huty w Krakowie (Okresný súd Krakov, časť Nowa Huta Krakov, Poľsko), vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, so žalobou o náhradu škody z dôvodu, že jeho prepustenie bolo neoprávnené. Poukázal najmä na porušenie zásady nediskriminácie pracovníkov na dobu určitú stanovenej v doložke 4 rámcovej dohody o práci na dobu určitú³⁴⁴.

Podľa návrhu na začatie prejudiciálneho konania, hoci Trybunał Konstytucyjny (Ústavný súd, Poľsko) už rozhodol, že článok 30 ods. 4 Zákonníka práce je zlučiteľný s ústavnými zásadami demokratického právneho štátu a rovnosti pred zákonom, Sąd Najwyższy (Najvyšší súd, Poľsko) vyjadril pochybnosti o zlučiteľnosti tohto vnútroštátneho ustanovenia s právom Únie. Tento posledný uvedený súd však nemohol vylúčiť uplatnenie predmetného ustanovenia z dôvodu, že zásada nediskriminácie pracovníkov na dobu určitú nemá priamy účinok v spore medzi jednotlivcami.

V tomto kontexte vnútroštátny súd v podstate položil Súdnemu dvoru otázku, či doložka 4 rámcovej dohody bráni takej vnútroštátnej právnej úprave, ako je právna úprava, o ktorú ide vo veci samej, a či sa na túto doložku možno odvolávať v rámci sporu medzi jednotlivcami.

³⁴¹ V rámci tohto oddielu je potrebné uviesť aj nasledujúci rozsudok: rozsudok zo 4. októbra 2024 (veľká komora), *Litva a i./Parlament a Rada (Balík mobility)* (C-541/20 až C-555/20, [EU:C:2024:818](#)), uvedený v oddiele XII „Doprava“.

³⁴² Ustawa – Kodeks pracy (Zákoník práce) z 26. júna 1974 (Dz. U. č. 24, položka 141), v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej (Dz. U. z roku 2020, položka 1320, v znení neskorších predpisov) (ďalej len „Zákoník práce“).

³⁴³ Alebo v prípade okamžitého ukončenia pracovnej zmluvy, či už na dobu určitú, alebo neurčitú.

³⁴⁴ Rámcová dohoda o práci na dobu určitú uzavretá 18. marca 1999, ktorá je uvedená v prílohe k smernici Rady 1999/70/ES z 28. júna 1999 o rámcovej dohode o práci na dobu určitú, ktorú uzavreli ETUC, UNICE a CEEP (Ú. v. ES L 175, 1999, s. 43; Mim. vyd. 05/003, s. 368, ďalej len „rámcová dohoda“).

Posúdenie Súdny dvorom

Súdny dvor po tom, čo spresnil, že režim ukončenia predmetnej pracovnej zmluvy spadá pod pojem „pracovnoprávne podmienky“ v zmysle doložky 4 bodu 1 rámcovej dohody týkajúcej sa zásady nediskriminácie, skúmal otázku, či tento režim zavádza rozdielne zaobchádzanie, ktoré predstavuje menej výhodné zaobchádzanie s pracovníkmi na dobu určitú v porovnaní so stálymi pracovníkmi, ktorí sa nachádzajú v porovnateľnej situácii, a následne prípadne posúdil, či takéto rozdielne zaobchádzanie môže byť odôvodnené „objektívnymi dôvodmi“.

V prvom rade, pokiaľ ide o porovnateľnosť dotknutých situácií, Súdny dvor pripomenul, že vnútroštátnemu súdu prináleží posúdiť, či dotknuté osoby vykonávajú rovnakú alebo podobnú prácu v zmysle rámcovej dohody³⁴⁵, s prihliadnutím na všetky okolnosti, akými sú povaha práce, podmienky vzdelávania a pracovnoprávne podmienky.

V druhom rade Súdny dvor konštatoval, že s výhradou overení, ktoré vykoná vnútroštátny súd, existencia menej priaznivého zaobchádzania s pracovníkmi na dobu určitú v porovnaní so stálymi pracovníkmi vyplýva z okolnosti, že sa na týchto posledných uvedených pracovníkov neuplatňuje predmetné obmedzenie týkajúce sa informácií o dôvodoch prepustenia. Aj za predpokladu, že by v nadväznosti na žalobu podanú pracovníkom na dobu určitú proti ukončeniu jeho pracovnej zmluvy bolo zaručené súdne preskúmanie dôvodnosti dôvodov ukončenia uvedenej zmluvy a že by bola zabezpečená účinná súdna ochrana dotknutej osoby, tento pracovník nemá vopred k dispozícii informáciu, ktorá by mohla byť rozhodujúca na účely rozhodnutia, či podá alebo nepodá takúto žalobu.

V treťom rade, pokiaľ ide o existenciu „objektívnych dôvodov“ v zmysle doložky 4 bodu 1 rámcovej dohody, poľská vláda sa na základe vyššie uvedeného rozsudku Ústavného súdu odvolávala na sledovanie politiky plnej zamestnanosti, ktorá si vyžaduje veľkú flexibilitu trhu práce, ku ktorej pracovná zmluva na dobu určitú prispieva.

Podľa Súdneho dvora sa však tieto skutočnosti skôr podobajú na kritérium, ktoré všeobecne a abstraktne odkazuje výlučne na samotnú dĺžku zamestnania, a teda neumožňujú ubezpečiť sa, že predmetné rozdielne zaobchádzanie zodpovedá skutočnej potrebe. Toto rozdielne zaobchádzanie sa však nezdá ani ako nevyhnutné vzhľadom na cieľ, na ktorý sa odvolávala poľská vláda. Dotknutá pracovnoprávna podmienka sa totiž netýka samotnej možnosti zamestnávateľa ukončiť pracovnú zmluvu na dobu určitú výpoveďou, ale písomného oznámenia pracovníkovi, čo sa týka dôvodu alebo dôvodov odôvodňujúcich jeho prepustenie. Aj keby teda zamestnávateľia boli povinní uviesť dôvody predčasného ukončenia zmluvy na dobu určitú, neboli by z tohto dôvodu zbavení flexibility, ktorá je vlastná tejto forme pracovnej zmluvy.

Vzhľadom na tieto podmienky vnútroštátnemu súdu prináleží overiť, či § 30 ods. 4 Zákonníka práce možno vykladať v súlade s doložkou 4 rámcovej dohody. V opačnom prípade nie je tento súd v zásade povinný len na základe práva Únie neuplatniť ustanovenie svojho vnútroštátneho práva, ktoré je v rozpore s doložkou 4 rámcovej dohody, ktorá nemá medzi jednotlivcami priamy účinok.

Vzhľadom na to členský štát prijatím právnej úpravy spresňujúcej a konkretizujúcej pracovnoprávne podmienky, ktoré sú upravené najmä doložkou 4 rámcovej dohody, vykonáva právo Únie³⁴⁶ a musí tak zaručiť okrem iného dodržiavanie práva na účinný prostriedok nápravy zakotveného v článku 47 Charty základných práv Európskej únie. Toto posledné uvedené ustanovenie má však priamy účinok. Súdny dvor konštatoval, že rozdielne zaobchádzanie, ktoré zavádza predmetné vnútroštátne ustanovenie, porušuje uvedené právo, keďže pracovník na dobu určitú je zbavený možnosti, ktorú má stály pracovník, vopred posúdiť, či je potrebné podať na súde žalobu proti rozhodnutiu o ukončení

³⁴⁵ Pozri doložku 3 bod 2 a doložku 4 bod 1 rámcovej dohody.

³⁴⁶ V zmysle článku 51 ods. 1 Charty základných práv.

jeho pracovnej zmluvy, a v prípade potreby podať žalobu presne spochybňujúcu dôvody takéhoto ukončenia.

V spore medzi jednotlivcami je teda vnútroštátny súd povinný, ak nie je možné, aby vyložil uplatniteľné vnútroštátne právo v súlade s doložkou 4 rámcovej dohody, zaručiť plný účinok článku 47 Charty základných práv tým, že v nevyhnutnom rozsahu neuplatní žiadne odporujúce vnútroštátne ustanovenie.

2. Ochrana pracovníkov na kratší pracovný čas

Rozsudok z 29. júla 2024, KfH Kuratorium für Dialyse und Nierentransplantation (C-184/22 a C-185/22, [EU:C:2024:637](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Sociálna politika – Článok 157 ZFEÚ – Rovnosť zaobchádzania s mužmi a so ženami v oblasti zamestnanosti a práce – Smernica 2006/54/ES – Článok 2 ods. 1 písm. b) a článok 4 prvý odsek – Zákaz nepriamej diskriminácie na základe pohlavia – Práca na kratší pracovný čas – Smernica 97/81/ES – Rámcová dohoda o práci na kratší pracovný čas – Doložka 4 – Zákaz zaobchádzať s pracovníkmi na čiastočný úväzok menej priaznivo ako s porovnateľnými pracovníkmi na plný úväzok – Zaplatenie príplatku za prácu nadčas len vo vzťahu k tej práci nadčas vykonanej pracovníkmi s kratším pracovným časom, ktorá bola vykonaná nad rámec bežného pracovného času stanoveného pre pracovníkov na plný úväzok“

Súdny dvor, na ktorý Bundesarbeitsgericht (Spolkový pracovný súd, Nemecko) podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, spresnil podmienky, za ktorých to, že sa pracovníkom s kratším pracovným časom vypláca príplatok ku mzde za prácu nadčas len vo vzťahu k tej práci, ktorá bola vykonaná nad rámec bežného pracovného času stanoveného pre pracovníkov na plný úväzok, ktorí sa nachádzajú v porovnateľnej situácii, predstavuje „menej priaznivé“ zaobchádzanie a nepriamu diskrimináciu na základe pohlavia.

IK (vec C-184/22) a CM (vec C-185/22) sú zamestnané ako ošetrovatelky na kratší pracovný čas v KfH Kuratorium für Dialyse und Nierentransplantation eV, ktorý je poskytovateľom služieb ambulantnej dialýzy pôsobiacim na celom území Spolkovej republiky Nemecko. Na základe ich pracovných zmlúv sú IK a CM povinné odpracovať, pokiaľ ide o IK, 40 %, a pokiaľ ide o CM, 80 % bežného týždenného pracovného času pracovníka na plný úväzok, ktorý je podľa rámcovej kolektívnej zmluvy uplatňujúcej sa v danom sektore stanovený na 38,5 hodiny.

Žalobkyne vo veciach samých podali žalobu na Arbeitsgericht (Pracovný súd, Nemecko), ktorou sa domáhali zápočtu pracovného času v rozsahu zodpovedajúcom príplatkom, na ktoré im vznikol nárok za prácu nadčas vykonanú nad rámec pracovného času dohodnutého v ich pracovnej zmluve, ako aj náhrady škody. Tvrdili, že sa s nimi zaobchádzalo menej priaznivo ako so zamestnancami na plný úväzok, a to z dôvodu, že pracujú na kratší pracovný čas, a že vo vzťahu k nim došlo k nepriamej diskriminácii na základe pohlavia, keďže žalovaný vo veciach samých zamestnáva na kratší pracovný čas prevažne ženy.

Keďže tieto žaloby boli zamietnuté, IK a CM podali odvolanie na Landesarbeitsgericht Hessen (Krajinský pracovný súd Hesensko, Nemecko), ktorý uložil zamestnávateľovi povinnosť vykonať v ich kontakoch pracovného času zápočet pracovného času, no zamietol návrh na zaplatenie náhrady škody.

Vnútroštátny súd, na ktorý bol podaný opravný prostriedok „Revision“, rozhodol položiť Súdnemu dvoru otázku, či sa s IK a CM zaobchádzalo „menej priaznivo“ ako s pracovníkmi na kratší pracovný

čas, v zmysle doložky 4 bodu 1 rámcovej dohody o práci na kratší pracovný čas³⁴⁷ a tiež či vo vzťahu k nim došlo k nepriamej diskriminácii na základe pohlavia v zmysle smernice 2006/54³⁴⁸.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor v prvom rade konštatoval, že vnútroštátna právna úprava, na základe ktorej sa príplatok ku mzde za prácu nadčas, pokiaľ ide o pracovníkov na kratší pracovný čas, poskytuje len za hodiny odpracované nad rámec bežného pracovného času stanoveného pre pracovníkov na plný úväzok, ktorí sa nachádzajú v porovnateľnej situácii, predstavuje „menej priaznivé“ zaobchádzanie s pracovníkmi na kratší pracovný čas v zmysle doložky 4 bodu 1 rámcovej dohody.

V tejto súvislosti zdôraznil predovšetkým to, že táto doložka sa nesmie vykladať reštriktívne a že jej účelom je zabezpečiť uplatňovanie zásady nediskriminácie vo vzťahu k pracovníkom na kratší pracovný čas.

To, že práca vykonávaná žalobkyňami vo veci samej je porovnateľná s prácou, ktorú vykonávajú pracovníci na plný úväzok, sa v tejto veci nezdá byť spochybnené, a preto sa Súdny dvor ďalej zaoberal otázkou, či medzi osobami, ktoré pracujú ako ošetrovatelia na kratší pracovný čas, a osobami, ktoré pracujú ako ošetrovatelia na plný úväzok, existuje rozdielne zaobchádzanie.

V tejto súvislosti z návrhov na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že osoba, ktorá pracuje ako ošetrovateľ na kratší pracovný čas, musí odpracovať rovnaký počet hodín práce ako osoba pracujúca ako ošetrovateľ na plný úväzok, na to, aby jej vznikol nárok na príplatok za prácu nadčas, a to bez ohľadu na bežný pracovný čas individuálne dohodnutý v pracovnej zmluve tejto osoby. Osoby, ktoré pracujú ako ošetrovatelia na plný úväzok, tak dostávajú príplatok za prácu nadčas od úplne prvej hodiny odpracovanej nad rámec bežného pracovného času, ktorý sa ich týka, t. j. nad rámec 38,5 hodín týždenne, zatiaľ čo osoby pracujúce ako ošetrovatelia na kratší pracovný čas nedostávajú príplatok za ten odpracovaný čas, ktorý ide nad rámec bežného pracovného času dohodnutého v ich pracovných zmluvách, no neprekročí rámec bežného pracovného času stanoveného pre osoby, ktoré pracujú ako ošetrovatelia na plný úväzok.

V dôsledku toho je zrejmé, že s osobami, ktoré pracujú ako ošetrovatelia na čiastočný úväzok, sa zaobchádza „menej priaznivo“ v porovnaní s osobami, ktoré pracujú ako ošetrovatelia na plný úväzok.

Súdny dvor napokon poskytol vnútroštátnemu súdu usmernenia potrebné na to, aby tento súd mohol posúdiť, či toto rozdielne zaobchádzanie možno považovať za odôvodnené „objektívnym dôvodom“ v zmysle doložky 4 bodu 1 rámcovej dohody.

V tejto súvislosti pripomenul, že tento pojem „objektívny dôvod“ vyžaduje, aby konštatované rozdielne zaobchádzanie odôvodňovala existencia presných a konkrétnych skutočností, ktorými sa vyznačuje predmetná podmienka zamestnávania, v osobitnom kontexte, do ktorého táto podmienka patrí, a na základe objektívnych a transparentných kritérií, a to na účely toho, aby bolo možné zabezpečiť, aby toto rozdielne zaobchádzanie zodpovedalo skutočnej potrebe, bolo vhodné na dosiahnutie sledovaného cieľa a bolo na tento účel nevyhnutné.

Pokiaľ ide o otázku, či cieľ odrádzať zamestnávateľa od toho, aby pracovníkom nariaďoval prácu nadčas nad rámec pracovného času, ktorý bol s týmito pracovníkmi individuálne dohodnutý, môže predstavovať „objektívny dôvod“ v zmysle doložky 4 bodu 1 rámcovej dohody, stanovenie jednotnej hranice pre pracovníkov na kratší pracovný čas a pracovníkov na plný úväzok, pokiaľ ide o poskytnutie

³⁴⁷ Rámcová dohoda o práci na kratší pracovný čas, uzavretá 6. júna 1997 (ďalej len „rámcová dohoda“), ktorá sa nachádza v prílohe k smernici Rady 97/81/ES z 15. decembra 1997 týkajúcej sa rámcovej dohody o práci na kratší pracovný čas, ktorú uzavreli UNICE, CEEP a ETUC (Ú. v. ES L 14, 1998, s. 9; Mim. vyd. 05/003, s. 267).

³⁴⁸ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/54/ES z 5. júla 2006 o vykonávaní zásady rovnosti príležitostí a rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach zamestnanosti a povolania (Ú. v. EÚ L 204, 2006, s. 23).

príplatku ku mzde za prácu nadčas, nie je v prípade pracovníkov na kratší pracovný čas spôsobilé tento cieľ dosiahnuť.

Navyše pokiaľ ide o cieľ zabrániť tomu, aby sa s pracovníkmi na plný úväzok zaobchádzalo menej priaznivo ako s pracovníkmi na kratší pracovný čas, platí, že pokiaľ ide o nadčasy, s pracovníkmi na plný úväzok by sa zaobchádzalo rovnako ako s pracovníkmi na kratší pracovný čas, s výhradou uplatnenia zásady *pro rata temporis*. Ani tento druhý cieľ tak nemôže odôvodniť rozdielne zaobchádzanie medzi pracovníkmi na kratší pracovný čas a pracovníkmi na plný úväzok.

V druhom rade Súdny dvor dospel k záveru, že dotknutá vnútroštátna právna úprava predstavuje tiež nepriamu diskrimináciu na základe pohlavia v zmysle článku 157 ZFEÚ, ako aj článku 2 ods. 1 písm. b) a článku 4 prvého odseku smernice 2006/54.

Hoci v tejto veci ide o zdanlivo neutrálne opatrenie, z návrhov na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že toto opatrenie znevýhodňuje výrazne väčší podiel osôb ženského pohlavia v porovnaní s osobami mužského pohlavia, pričom nie je navyše potrebné, aby skupina pracovníkov, ktorá uvedenou právnou úpravou nie je znevýhodnená, t.j. pracovníci na plný úväzok, bola zložená z podstatne väčšieho počtu mužov než žien. Vnútroštátnemu súdu prináleží posúdiť, do akej miery sú údaje, ktoré má k dispozícii v súvislosti so situáciou pracovnej sily, platné a či ich možno zohľadniť. Vnútroštátny súd musí tiež preskúmať všetky relevantné skutočnosti kvalitatívnej povahy na to, aby určil, či takáto nevýhoda existuje, pričom zohľadní všetkých pracovníkov, na ktorých sa vzťahuje vnútroštátna právna úprava, na ktorej je predmetné rozdielne zaobchádzanie založené.

Napokon táto nepriama diskriminácia nemôže – a rovnako to platí pre „menej priaznivé“ zaobchádzanie s pracovníkmi na kratší pracovný čas v porovnaní s pracovníkmi na plný úväzok, a to z rovnakých dôvodov –, byť odôvodnená sledovaním jednak cieľa odrádzať zamestnávateľa od toho, aby pracovníkom nariaďoval prácu nadčas nad rámec pracovného času individuálne dohodnutého v ich pracovnej zmluve, a jednak ani cieľa zabrániť tomu, aby sa s pracovníkmi na plný úväzok zaobchádzalo menej priaznivo ako s pracovníkmi na kratší pracovný čas.

XVIII. Životné prostredie

Rozsudok z 25. júna 2024 (veľká komora), Ilva a i. (C-626/22, [EU:C:2024:542](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Životné prostredie – Článok 191 ZFEÚ – Priemyselné emisie – Smernica 2010/75/EÚ – Integrovaná prevencia a kontrola znečisťovania životného prostredia – Články 1, 3, 8, 11, 12, 14, 18, 21 a 23 – Články 35 a 37 Charty základných práv Európskej únie – Postupy udelenia a prehodnotenia povolenia na prevádzkovanie zariadenia – Opatrenia na ochranu životného prostredia a ľudského zdravia – Právo na čisté, zdravé a trvalo udržateľné životné prostredie“

Súdny dvor zasadajúci vo veľkej komore, na ktorý sa obrátil Tribunale di Milano (súd v Miláne, Taliansko) s návrhom na začatie prejudiciálneho konania, spresnil podmienky povolenia na prevádzkovanie zariadenia podľa smernice 2010/75 o priemyselných emisiách³⁴⁹.

Oceliarsky závod Ilva (ďalej len „Ilva“) sa nachádza v meste Taranto (Taliansko) a je prevádzkovaný na základe „integrovaneho environmentálneho povolenia“ udeleného v roku 2011.

Napriek tomu, že v roku 2012 bolo nariadené zaistenie tohto závodu, na základe osobitných pravidiel o výnimkách, bolo mu povolené pokračovať vo výrobe na obdobie 36 mesiacov, za predpokladu dodržania plánu opatrení na ochranu životného prostredia a zdravia. Lehota na splnenie povinností vyplývajúcich z tohto plánu bola niekoľkokrát predĺžená, celkovo na niekoľko rokov, napriek tomu, že predmetná činnosť predstavovala závažné a významné riziko pre životné prostredie a zdravie okolitého obyvateľstva.

V tejto súvislosti približne 300 000 obyvateľov mesta Taranto a susedných obcí podalo na vnútroštátny súd kolektívnu žalobu, ktorou sa domáhali najmä zastavenia prevádzkovania závodu Ilva alebo jeho niektorých častí z dôvodu znečistenia spôsobeného jeho priemyselnými emisiami a z toho vyplývajúceho poškodenia ľudského zdravia.

Keďže talianska právna úprava nepodmieňuje udelenie alebo prehodnotenie povolenia na prevádzkovanie priemyselnej činnosti predbežným posúdením vplyvov zariadenia na ľudské zdravie, vnútroštátny súd sa rozhodol položiť Súdnemu dvoru otázku, či je takéto prehodnotenie potrebné, aký je rozsah preskúmania príslušnými orgánmi a aká lehota sa má poskytnúť prevádzkovateľovi zariadenia na to, aby splnil podmienky stanovené v udelenom povolení.

Posúdenie Súdnym dvorom

Po prvé, pokiaľ išlo o potrebu vykonať posúdenie zahŕňajúce účinky činnosti dotknutého zariadenia na ľudské zdravie, Súdny dvor pripomenul, že ochrana a zlepšenie kvality životného prostredia, ako aj ochrana ľudského zdravia sú dve úzko prepojené zložky politiky Únie v oblasti životného prostredia. Smernica 2010/75 tým, že stanovuje pravidlá integrovanej prevencie a kontroly znečistenia pochádzajúceho z priemyselnej činnosti, konkrétne vyjadruje povinnosti Únie v oblasti ochrany životného prostredia a ľudského zdravia vyplývajúce najmä z článku 191 ZFEÚ, čím prispieva k zabezpečeniu práva každého človeka žiť v prostredí primeranom jeho zdraviu a pohode. V tejto súvislosti Súdny dvor odkázal na články 35 a 37 Charty základných práv Európskej únie a pripomenul úzke prepojenie medzi ochranou životného prostredia a ochranou ľudského zdravia.

Jednou z podmienok povolenia na prevádzkovanie podľa tejto smernice je povinnosť prevádzkovateľa prijať všetky vhodné preventívne opatrenia proti „znečisteniu“, ako aj opatrenia na monitorovanie emisií do životného prostredia. Tento prevádzkovateľ musí tiež zabezpečiť, aby jeho zariadenie

³⁴⁹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/75/EÚ z 24. novembra 2010 o priemyselných emisiách (integrovaná prevencia a kontrola znečisťovania životného prostredia) (Ú. v. EÚ L 334, 2010, s. 17; korigendum Ú. v. EÚ L 158, 2012, s. 25).

nespôsobovalo žiadne „významné znečisťovanie“. Okrem toho sa podmienky povolenia prehodnocujú, ak to odôvodňuje „znečistenie“ spôsobené zariadením. Frekvencia tohto prehodnotenia musí byť prispôbovaná veľkosti a povahe zariadenia a zohľadniť špecifiká miesta, kde sa priemyselná činnosť vykonáva, najmä blízkosť obytných oblastí.

Súdny dvor v tejto súvislosti poznamenal, že pojem „znečistenie“ uvedený v smernici 2010/75 zahŕňa škody, ktoré vznikli alebo by mohli vzniknúť tak na životnom prostredí, ako aj na ľudskom zdraví. Toto úzke prepojenie medzi ochranou kvality životného prostredia a ľudského zdravia navyše potvrdzujú nielen ustanovenia primárneho práva Únie, ale aj viaceré ustanovenia smernice 2010/75, ako aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva. Posledný uvedený súd práve v súvislosti so znečistením spôsobeným závozom Ilva konštatoval porušenie práva žalobcov na rešpektovanie súkromného a rodinného života na základe znečisťujúcich účinkov emisií z tohto závodu tak na životné prostredie, ako aj na ľudské zdravie.³⁵⁰

Z toho vyplýva, že prevádzkovateľ zariadenia, na ktoré sa vzťahuje smernica 2010/75, musí vo svojej žiadosti o povolenie poskytnúť primerané informácie týkajúce sa emisií z jeho zariadenia a musí tiež počas celej doby prevádzky zabezpečiť dodržiavanie povinností a opatrení stanovených v tejto smernici, prostredníctvom priebežného vyhodnocovania vplyvov činností zariadenia tak na životné prostredie, ako aj na ľudské zdravie.

Podobne je povinnosťou príslušných vnútroštátnych orgánov zabezpečiť, aby takéto vyhodnocovanie tvorilo neoddeliteľnú súčasť postupov udelenia a prehodnotenia povolení na prevádzkovanie a aby bolo predpokladom pre udelenie alebo prehodnotenie tohto povolenia. Ak takéto prehodnotenie odhalí výsledky preukazujúce neprípustnú povahu nebezpečenstva pre zdravie veľkého počtu obyvateľov vystavených emisiám znečisťujúcich látok, príslušné povolenie musí byť bezodkladne prehodnotené. V tejto veci sa však v rámci predmetných environmentálnych povolení neposudzovalo, aký vplyv majú znečisťujúce látky pochádzajúce zo závodu Ilva, konkrétne jemné frakcie PM_{2,5} a PM₁₀, meď, ortuť a naftalén pochádzajúce z rozptýlených zdrojov, na životné prostredie a ľudské zdravie.

Po druhé, pokiaľ išlo o rozsah posúdenia, ktoré majú vykonať príslušné orgány, tieto musia okrem znečisťujúcich látok predvídateľných vzhľadom na povahu a druh príslušnej priemyselnej činnosti, zohľadniť aj všetky látky, ktoré sú predmetom emisií vedecky uznaných ako škodlivé a ktoré môžu byť vypúšťané z príslušného zariadenia vo významných množstvách vzhľadom na ich charakter a potenciál preniesť znečistenie z jednej zložky životného prostredia do druhej. V súlade so zásadou prevencie musí byť určené množstvo znečisťujúcich látok, ktorých emisie môžu byť povolené, spojené s mierou škodlivosti príslušných látok.

Prevádzkovateľ zariadenia je preto povinný vo svojej žiadosti o povolenie na prevádzkovanie poskytnúť informácie o povahe, množstve a potenciálnom škodlivom účinku emisií, ktoré môžu byť produkované uvedeným zariadením, aby príslušné orgány mohli stanoviť tieto emisné limity, s jedinou výnimkou týkajúcou sa tých emisií, ktoré svojou povahou alebo množstvom nepredstavujú riziko pre životné prostredie alebo ľudské zdravie.

Postup prehodnotenia povolenia by sa nemal obmedziť na stanovenie limitných hodnôt len pre tie znečisťujúce látky, ktorých emisie boli predvídateľné a ktoré boli zohľadnené v rámci pôvodného povoľovacieho konania. V tomto ohľade treba zohľadniť skúsenosti získané pri prevádzke dotknutého zariadenia, a teda aj skutočne zistené emisie. Ak si dodržiavanie noriem kvality životného prostredia vyžaduje, aby sa dotknutému zariadeniu uložili prísnejšie emisné limity, potom sa do povolenia musia zahrnúť dodatočné opatrenia bez toho, aby boli dotknuté iné opatrenia, ktoré sa môžu prijať s cieľom dosiahnuť súlad s uvedenými normami.

³⁵⁰ Rozsudok ESLP, 24. januára 2019, Cordella a i. v. Taliansko, CE:ECHR:2019:0124JUD005441413.

Po tretie, pokiaľ išlo o lehotu, ktorú má prevádzkovateľ zariadenia na dosiahnutie súladu s povolením na prevádzkovanie, Súdny dvor na úvod pripomenul, že príslušné vnútroštátne orgány mali podľa smernice 2010/75 v prípade takých zariadení, ako je závod Ilva, do 28. februára 2016 priestor na to, aby podmienky povolenia prispôbili novým dostupným technikám. V prípade nedodržania podmienok povolenia na prevádzkovanie zariadenia musia členské štáty podľa tejto smernice prijať opatrenia potrebné na zabezpečenie okamžitého splnenia týchto podmienok.

Vzhľadom na tieto úvahy dospel Súdny dvor k záveru, že smernica 2010/75 bráni vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej sa opakovane predlžuje lehota, ktorú má prevádzkovateľ zariadenia na splnenie opatrení na ochranu životného prostredia a ľudského zdravia stanovených v povolení na prevádzku tohto zariadenia, hoci boli zistené závažné a významné nebezpečenstvá pre integritu životného prostredia a ľudského zdravia. Dodal, že ak činnosť predstavuje takéto nebezpečenstvá, prevádzkovanie dotknutého zariadenia sa v súlade s touto smernicou pozastaví.

XIX. Medzinárodné dohody

1. Dojednávane a uzavieranie

Rozsudok z 9. apríla 2024, Komisia/Rada (Podpis medzinárodných dohôd) (C-551/21, [EU:C:2024:281](#))

„Žaloba o neplatnosť – Rozhodnutie (EÚ) 2021/1117 – Vykonávací protokol k Dohode o partnerstve v sektore rybolovu medzi Gabonskou republikou a Európskym spoločenstvom (2021 – 2026) – Podpis v mene Únie – Inštitúcia príslušná určiť osobu splnomocnenú na podpis – Článok 13 ods. 2 ZEÚ – Dodržanie hraníc vlastných zverených právomocí každou inštitúciou Únie – Lojálna spolupráca medzi inštitúciami Únie – Článok 16 ods. 1 a 6 ZEÚ – Právomoc Rady Európskej únie tvoriť politiku a rozpracúvať vonkajšiu činnosť Únie – Článok 17 ods. 1 ZEÚ – Právomoc Komisie zabezpečovať zastupovanie Únie navonok – Článok 218 ZFEÚ“

Súdny dvor zasadajúci vo veľkej komore, na ktorý Európska komisia podala návrh na zrušenie článku 2 rozhodnutia 2021/1117 o podpise v mene Európskej únie a predbežnom vykonávaní Vykonávacieho protokolu k Dohode o partnerstve v sektore rybolovu medzi Gabonskou republikou a Európskym spoločenstvom³⁵¹, ako aj toho, že Rada Európskej únie určila osobu splnomocnenú podpísať tento protokol, zrušil tak toto ustanovenie, ako aj určenie vykonané na jeho základe. Uviedol, že článok 218 ods. 5 ZFEÚ sa zmieňuje o právomoci Rady povoliť podpis a predbežné vykonávanie medzinárodnej dohody, ale nie o právomoci určiť signatára tejto dohody, pričom právomoc zabezpečiť podpis tejto dohody má na základe článku 17 ods. 1 šiestej vety ZEÚ Komisia.³⁵²

Rada 22. októbra 2015 na základe odporúčania Komisie prijala rozhodnutie, ktorým sa Komisii povolilo viesť v mene Únie rokovania s Gabonskou republikou s cieľom obnoviť na obdobie rokov 2021 – 2026 Vykonávací protokol k Dohode o partnerstve v sektore rybolovu medzi Európskou úniou a Gabonskou republikou. V článku 2 návrhu rozhodnutia Rady o podpise a predbežnom vykonávaní vykonávacieho protokolu k dohode, ktorý predložila Komisia, sa spresňovalo, že Generálny sekretariát Rady udelí „osobe, ktorú určí Komisia, plnú moc na podpis uvedeného protokolu s výhradou jeho uzavretia“. Článok 2 rozhodnutia 2021/1117 stanovuje, že „týmto sa predseda Rady poveruje určiť osobu(-y) splnomocnenú(-é) podpísať protokol v mene Únie“. Keďže Portugalská republika vykonávala v tom čase rotujúce predsedníctvo Rady, Rada napokon určila stáleho zástupcu tohto členského štátu pri únii ako osobu splnomocnenú podpísať protokol v mene Únie.³⁵³

Komisia navrhla, aby Súdny dvor zrušil článok 2 rozhodnutia 2021/1117 okrem iného z dôvodu porušenia článku 17 ods. 1 ZEÚ v spojení s článkom 13 ods. 1 a 2 ZEÚ.³⁵⁴

³⁵¹ Rozhodnutie Rady (EÚ) 2021/1117 z 28. júna 2021 o podpise v mene Európskej únie a predbežnom vykonávaní Vykonávacieho protokolu k Dohode o partnerstve v sektore rybolovu medzi Gabonskou republikou a Európskym spoločenstvom (2021 – 2026) (Ú. v. EÚ L 242, 2021, s. 3).

³⁵² Článok 17 ods. 1 ZEÚ stanovuje: „Komisia podporuje všeobecný záujem Únie a na tento účel sa ujíma vhodných iniciatív. Zabezpečuje uplatňovanie zmlúv, ako aj opatrení prijatých inštitúciami na ich základe. Dohliada na uplatňovanie práva Únie pod kontrolou Súdneho dvora Európskej únie. Plní rozpočet a riadi programy. Vykonáva koordinačné, výkonné a riadiace funkcie v súlade s podmienkami ustanovenými v zmluvách. S výnimkou spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky a iných prípadov ustanovených v zmluvách zabezpečuje zastupovanie Únie navonok. Dáva iniciatívy na ročné a viacročné programovanie Únie v snahe dosiahnuť medziinštitucionálne dohody.“

³⁵³ Tento stály zástupca podpísal protokol v mene Únie 29. júna 2021. Dňa 30. júna 2021 boli Komisia a členské štáty informované o tomto podpise a predbežnom vykonávaní protokolu od 29. júna 2021.

³⁵⁴ Článok 13 ods. 2 ZEÚ stanovuje: „Každá inštitúcia koná v medziach právomocí, ktoré sú jej zverené zmluvami, a v súlade s postupmi, podmienkami a cieľmi v nich ustanovenými. Inštitúcie navzájom v plnej miere spolupracujú.“

Posúdenie Súdnym dvorom

V prvom rade Súdny dvor pripomenul, že v súlade s rozdelením právomocí upraveným v článku 17 ods. 1 ZEÚ, ako aj v článku 218 ods. 2 a 5 ZFEÚ prináleží Rade, aby na návrh vyjednávača povolila podpis medzinárodnej dohody v mene Únie, teda akt, ktorý je súčasťou tvorby politík Únie a rozpracúvania jej vonkajšej činnosti v zmysle článku 16 ods. 1 druhej vety a článku 16 ods. 6 tretieho pododseku ZEÚ. Rozhodnutie, ktorým sa povoľuje podpis medzinárodnej dohody, však nezahŕňa neskorší akt spočívajúci v samotnom podpise tejto dohody. Tento podpis totiž musí byť v nadväznosti na povolenie pripojený po tom, ako sa vykonali všetky kroky potrebné na tento účel, najmä vo vzťahu k dotknutej tretej krajine. Medzi tieto kroky patrí vydanie plnomocenstva určujúceho osobu splnomocnenú podpísať dohodu v mene Únie. V tejto súvislosti Súdny dvor zdôraznil, že toto určenie nevyžaduje posúdenie, ktoré patrí do rámca „tvorby politík“ Únie alebo „koordinačných funkcií“, alebo „rozpracúvania vonkajšej činnosti“ Únie v zmysle článku 16 ods. 1 a 6 ZEÚ, a teda sa nezúčastňuje na politickom posúdení, ktoré je podkladom takéhoto rozhodnutia a na základe ktorého táto inštitúcia súhlasila s právnymi účinkami, ktoré vyvolá podpis podľa príslušných pravidiel medzinárodného práva.

V druhom rade, pokiaľ išlo o otázku, či je určenie signatára aktom, ktorý „zabezpečuje zastupovanie Únie navonok“ v zmysle článku 17 ods. 1 šiestej vety ZEÚ, Súdny dvor uviedol, že právny pojem „zastupovanie“ podľa svojho obvyklého významu zahŕňa úkon v mene subjektu voči tretej osobe, pričom takýto úkon môže byť prejavom vôle tohto subjektu voči tejto tretej osobe. Skutočnosť, že osoba určená na tento účel podpísala medzinárodnú dohodu v mene Únie, pritom vyjadruje práve prejav vôle Únie, ako ho definovala Rada, voči tretej krajine, s ktorou bola táto dohoda dojednaná. Znenie článku 17 ods. 1 šiestej vety ZEÚ, podľa ktorého Komisia „zabezpečuje zastupovanie Únie navonok“, tak smeruje k preukázaniu, že toto ustanovenie zveruje Komisii právomoc vykonať, s výnimkou SZBP a pokiaľ Zmluvy v tejto súvislosti nestanovujú odlišné rozdelenie právomocí, akýkoľvek úkon, ktorý v nadväznosti na rozhodnutie Rady o povolení podpisu medzinárodnej dohody v mene Únie zabezpečí, aby k tomuto podpisu došlo.

V treťom rade Súdny dvor konštatoval, že tento doslovný výklad článku 17 ods. 1 šiestej vety ZEÚ je v súlade s líniou medzinárodného občajového práva³⁵⁵, podľa ktorého každá osoba určená v dokumente vydanom príslušným orgánom štátu alebo príslušným orgánom medzinárodnej organizácie na vykonanie aktu podpisu sa musí na základe tohto plnomocenstva považovať za zástupcu tohto štátu alebo tejto medzinárodnej organizácie. Na pripojenie podpisu takejto osoby k medzinárodnej dohode v mene Únie sa teda z hľadiska pravidiel medzinárodného občajového práva hľadí ako na „zastupovanie“ Únie. Vzhľadom na článok 17 ods. 1 šiestu vetu ZEÚ preto treba usúdiť, že kroky potrebné na účely podpisu medzinárodnej dohody, vrátane kroku spočívajúceho v určení signatára, po tom, čo Rada tento podpis povolila, patria s výnimkou SZBP do právomoci Komisie „zabezpečiť zastupovanie Únie navonok“, okrem prípadu, že by Zmluva o EÚ alebo Zmluva o FEÚ priznávali právomoc zorganizovať tento podpis inej inštitúcii Únie.

Súdny dvor v tejto súvislosti spresnil, že na rozdiel od článku 218 ods. 3 ZFEÚ, ktorý v súvislosti s dojednávaním medzinárodných dohôd priznáva Rade právomoc nielen povoliť začatie rokovaní, ale aj určiť vyjednávača alebo vedúceho negociačného tímu Únie, článok 218 ods. 5 ZFEÚ sa zmieňuje o právomoci Rady povoliť podpis a predbežné vykonávanie dohody, a nie o právomoci určiť signatára tejto dohody, a tak toto ustanovenie neobsahuje výnimku z článku 17 ods. 1 šiestej vety ZEÚ. Z uvedeného vyplýva, že v prípade, že Rada povolila podpis medzinárodnej dohody, ktorá nepatrí do SZBP alebo medzi „iné prípady ustanovené v zmluvách“, prináleží Komisii, aby na základe článku 17 ods. 1 šiestej vety ZEÚ zabezpečila samotný podpis tejto dohody. Súdny dvor v tejto súvislosti poznamenal, že hoci Rada po nadobudnutí účinnosti Zmlúv o EÚ a FEÚ naďalej pokračovala v určovaní

³⁵⁵ Ako je kodifikované v článku 2 ods. 1 písm. c) a článku 7 ods. 1 písm. a) Viedenského dohovoru o zmluvnom práve z 23. mája 1969 (*Zbierka zmlúv Organizácie Spojených národov*, zv. 1155, s. 331).

signatárov medzinárodných dohôd, prax, hoci aj ustálená, nemôže meniť pravidlá Zmlúv, ktoré sú inštitúcie povinné dodržiavať.

Vo štvrtom a poslednom rade Súdny dvor pripomenul, že Komisia musí tiež v súlade s článkom 17 ods. 1 prvou vetou ZEÚ vykonávať svoju právomoc týkajúcu sa podpisu medzinárodných dohôd vo všeobecnom záujme Únie a že je povinná dodržiavať povinnosť lojálnej spolupráce uvedenú v článku 13 ods. 2 ZEÚ.

2. Obsah a rozsah³⁵⁶

a. Dohoda o pridružení medzi ES a Alžírskom

Rozsudok z 29. februára 2024, Raad van bestuur va de Sociale verzekeringsbank (Prevod pozostalostných dávok) (C-549/22, [EU:C:2024:184](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Dohoda o pridružení medzi ES a Alžírskom – Sociálne zabezpečenie alžírskych migrujúcich pracovníkov a ich pozostalých – Prenos dávok do Alžírska v sadzbách podľa právnych predpisov členského štátu, ktorý je zodpovedný za výplatu – Pozostalostné dávky – Vnútroštátna právna úprava uplatňujúca zásadu krajiny bydliska – Podmienka bydliska, na základe ktorej dochádza k zníženiu výšky pozostalostnej dávky pre príjemcov s bydliskom v Alžírsku“

Súdny dvor na základe návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Centrale Raad van Beroep (Odvolací súd vo veciach sociálneho zabezpečenia a verejnej služby, Holandsko, ďalej len „vnútroštátny súd“), rozhodol, že článok 68 ods. 4³⁵⁷ Dohody o pridružení medzi ES a Alžírskom³⁵⁸, ktorý sa týka práva na voľný prenos dávok sociálneho zabezpečenia, má priamy účinok a nebráni zníženiu výšky pozostalostných dávok z dôvodu, že ich príjemcovia majú bydlisko v Alžírsku, pokiaľ je cieľom týchto dávok zabezpečiť základný príjem vypočítaný v závislosti od životných nákladov

³⁵⁶ V tejto časti je potrebné uviesť aj nasledujúci rozsudok: rozsudok z 27. februára 2024 (veľká komora), *EUIPO/The KaiKai Company Jaeger Wichmann* (C-382/21 P, [EU:C:2024:172](#)), predstavený v časti XIV.1 „Dizajn Spoločenstva“.

³⁵⁷ Článok 68 tejto dohody znie:

„1. S výhradou ustanovení nasledujúcich odsekov sa s pracovníkmi s alžírskou štátnou príslušnosťou a akýmikoľvek ich rodinnými príslušníkmi, ktorí s nimi žijú, v oblasti sociálneho zabezpečenia zaobchádza bez akejkoľvek diskriminácie na základe štátnej príslušnosti vo vzťahu k štátnym príslušníkom členských štátov, v ktorých sú zamestnaní. Pojem ‚sociálne zabezpečenie‘ sa vzťahuje na oblasti sociálneho zabezpečenia, ktoré sa zaoberajú nemocenskými dávkami a dávkami v materstve, dávkami v invalidite, starobnými a pozostalostnými dávkami, dávkami pri pracovných úrazoch a chorobe z povolania, ako aj dávkami v prípade úmrtia, v nezamestnanosti a rodinnými dávkami.

Toto ustanovenie však nemôže mať za dôsledok uplatňovanie ďalších pravidiel koordinácie stanovených v právnych predpisoch Spoločenstva na základe článku 42 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva inak než za podmienok stanovených v článku 70 tejto dohody.

...

4. Títo pracovníci môžu, v sadzbách podľa právnych predpisov členského štátu alebo členských štátov, ktoré sú zodpovedné za výplatu, slobodne preniesť do Alžírska akékoľvek starobné alebo pozostalostné dôchodky alebo renty, a tiež dôchodky alebo renty z dôvodu pracovného úrazu alebo choroby z povolania, ako aj invalidity v prípade pracovného úrazu alebo choroby z povolania, s výnimkou osobitných nepríspevkových dávok [*neoficiálny preklad*]. ...“

³⁵⁸ Euro-stredomorská dohoda o pridružení medzi Európskym spoločenstvom a jeho členskými štátmi na jednej strane a Alžírskou demokratickou ľudovou republikou na strane druhej, schválená v mene Európskeho spoločenstva rozhodnutím Rady 2005/690/ES z 18. júla 2005 (Ú. v. EÚ L 265, 2005, s. 1, ďalej len „dohoda o pridružení medzi ES a Alžírskom“).

v členskom štáte zodpovednom za vyplácanie tejto dávky a uvedené zníženie rešpektuje podstatu uvedeného práva.

X má bydlisko v Alžírsku. Ako pozostalá po svojom manželovi, ktorý pracoval v Holandsku a v čase svojho úmrtia bol poistený na základe Algemene nabestaandenwet (zákon o všeobecnom poistení pozostalých, ďalej len „ANW“), má nárok na pozostalostnú dávku od 1. januára 1999. Raad van bestuur van de Sociale verzekeringsbank (správna rada Sociálnej poisťovne, Holandsko) v roku 2018 so spätnou účinnosťou obnovila pozostalostnú dávku pozostalej X, a následne túto pozostalú informovala, že táto dávka bude od 1. januára 2013 znížená z dôvodu, že mala byť vyplácaná podľa zásady krajiny bydliska, t. j. v tejto veci v závislosti od percentuálneho podielu odrážajúceho výšku životných nákladov v Alžírsku v porovnaní so životnými nákladmi v Holandsku.³⁵⁹

X následne na to, ako boli viaceré jej opravné prostriedky proti tomuto rozhodnutiu zamietnuté, podala odvolanie na vnútroštátny súd, ktorý rozhodol položiť Súdnemu dvoru jednotlivé prejudiciálne otázky týkajúce sa výkladu článku 68 ods. 4 dohody o pridružení medzi ES a Alžírskom, ktorými sa pýtal, či táto dohoda bráni zníženiu výšky pozostalostnej dávky X, založenému na zásade krajiny bydliska.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor v prvom rade odpovedal na otázku, či s ohľadom na znenie, predmet a povahu dohody o pridružení medzi ES a Alžírskom má článok 68 ods. 4 tejto dohody priamy účinok.

V tejto súvislosti konštatoval, že toto ustanovenie stanovuje jasným, presným a nepodmieneným spôsobom právo na slobodný prenos dôchodkov a rent stanovených v uvedenom ustanovení do Alžírska, a to v sadzbách podľa právnych predpisov členského štátu, ktorý je zodpovedný za výplatu. Toto ustanovenie tak ukladá členským štátom jasnú a presnú povinnosť dosiahnuť výsledok spočívajúcu v tom, aby sa dotknutým osobám umožnilo využiť takýto slobodný prenos, pričom táto povinnosť ako taká, pokiaľ išlo o jej plnenie alebo účinky, nie je podmienená prijatím žiadneho neskoršieho aktu.

Hoci Súdny dvor uviedol, že toto právo na voľný prevod nie je absolútne, keďže jeho konkrétne účinky v každom jednotlivom prípade závisia od „sadz[ieb] podľa právnych predpisov členského štátu alebo členských štátov, ktoré sú zodpovedné za výplatu“, uvedené nemožno vykladať tak, že by sa členským štátom umožňovalo obmedziť na základe voľnej úvahy uvedené právo na slobodný prenos, a teda ho zbaviť svojej podstaty. Taktiež poznamenal, že plnenie alebo účinky práva stanoveného v tomto ustanovení nie sú podmienené prijatím ďalšieho aktu, a predovšetkým tým, že Asociačná rada prijme ustanovenia uvedené v článku 70 ods. 1 dohody o pridružení medzi ES a Alžírskom, a takýto akt teda nemožno vnímať tak, že by podmieňoval bezprostredné uplatňovanie tohto práva. Súdny dvor v tejto súvislosti dospel k záveru, že článok 68 ods. 4 dohody o pridružení medzi ES a Alžírskom má priamy účinok, a teda osoby, na ktoré sa toto ustanovenie uplatňuje, majú právo priamo sa naň odvolávať pred súdmi členských štátov, s cieľom dosiahnuť neuplatnenie vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré sú s ním v rozpore.

Súdny dvor následne odpovedal na otázku týkajúcu sa osobnej pôsobnosti článku 68 ods. 4 dohody o pridružení medzi ES a Alžírskom.

Súdny dvor, ktorý pritom poznamenal, že článok 68 ods. 4 sa výslovne týka len „týchto pracovníkov“, čo odkazuje na „pracovníkov s alžírskou štátnou príslušnosťou“ uvedených v odseku 1 tohto článku,

³⁵⁹ Tento percentuálny podiel je stanovený v súlade s ustanoveniami Regeling woonlandbeginsel in de sociale zekerheid 2012 (nariadenie z roku 2012 o zásade štátu bydliska v oblasti sociálneho zabezpečenia), ktoré bolo prijaté na základe § 17 ods. 3 ANW v znení Wet woonlandbeginsel in de sociale zekerheid (zákon o zásade štátu bydliska v oblasti sociálneho zabezpečenia). Pokiaľ išlo o Alžírsko, tento percentuálny podiel predstavuje 60 % maximálnej výšky pozostalostnej dávky od 1. januára 2013 a 40 % uvedenej maximálnej výšky od 1. januára 2016.

konštatoval, že pozostalostné dôchodky a renty patria medzi dávky, ktoré možno slobodne previesť do Alžírsku, pričom ich príjemcami už zo samotnej podstaty veci môžu byť len pozostalí po uvedených pracovníkoch. Článok 68 ods. 4 dohody o pridružení medzi ES a Alžírskom by tak bol zbavený potrebného účinku, ak by títo pozostalí boli vylúčení z jeho osobnej pôsobnosti. Súdny dvor tiež poznamenal, že ak by sa požadovalo, že príjemca musí mať bydlisko v členskom štáte, ktorý je zodpovedný za výplatu, v tejto veci v Holandsku, bolo by to v rozpore s logikou, na ktorej je založená samotná zásada slobodného prenosu dávok do Alžírsku. Súdny dvor v tejto súvislosti dospel k záveru, že článok 68 ods. 4 dohody o pridružení medzi ES a Alžírskom sa uplatňuje na pozostalých pracovníka, ktorí, keďže si želajú preniesť svoju pozostalostnú dávku do Alžírsku, sami nie sú pracovníkmi a ktorí majú bydlisko v Alžírsku.

Pokiaľ ide napokon o to, či zníženie výšky pozostalostnej dávky z dôvodu, že príjemca tejto dávky má bydlisko v Alžírsku, je v súlade s článkom 68 ods. 4 dohody o pridružení medzi ES a Alžírskom, Súdny dvor pripomenul, že toto ustanovenie stanovuje právo na slobodný prenos predmetných dávok do Alžírsku „v sadzbách podľa právnych predpisov členského štátu alebo členských štátov, ktoré sú zodpovedné za výplatu“. Členský štát, ktorý je zodpovedný za výplatu, tak disponuje mierou voľnej úvahy pri stanovení pravidiel týkajúcich sa výpočtu výšky dávok upravených v uvedenom ustanovení a tento členský štát teda môže stanoviť pravidlá, ktorých cieľom je upraviť výšku uvedených dávok pri tomto prenose, akým je aj pravidlo založené na zásade krajiny bydliska.

Súdny dvor však poukázal na to, že takéto pravidlá musia rešpektovať podstatu práva na slobodný prenos dávok bez toho, aby toto právo zbavovali jeho potrebného účinku, a na tento účel preskúmal skutočnosti, ktorými sa vyznačuje pozostalostná dávka, o ktorú ide vo veci samej. Skonštatoval, že výška tejto dávky je stanovená v závislosti od životných nákladov v Holandsku a že v dôsledku toho je jej cieľom zabezpečiť, aby pozostalí mali základný príjem vypočítaný v závislosti od životných nákladov v tomto členskom štáte. Preto sa úprava jej výšky tak, aby zohľadňovala životné náklady v Alžírsku, nezdá byť podľa názoru Súdného dvora spôsobilou zbaviť právo na slobodný prenos jeho podstaty, a to za predpokladu, že stanovenie sadzby použitej na účely tejto úpravy je založené na objektívnych faktoroch, overenie čoho prináleží vnútroštátnemu súdu.

b. Dohoda o obchode a spolupráci medzi EÚ a Euratomom a Spojeným kráľovstvom

Rozsudok z 29. júla 2024 (veľká komora), Alchaster (C-202/24, [EU:C:2024:649](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Dohoda o obchode a spolupráci medzi Európskou úniou a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu na jednej strane a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska na strane druhej – Odovzdanie osoby do Spojeného kráľovstva na účely trestného stíhania – Právomoc vykonávajúceho súdneho orgánu – Riziko porušenia základného práva – Článok 49 ods. 1 a článok 52 ods. 3 Charty základných práv Európskej únie – Zásada zákonnosti trestných činov a trestov – Zmena režimu podmiennečného prepustenia, ktorá je pre danú osobu nepriaznivá“

V prejudiciálnom konaní vedenom na návrh Supreme Court (Najvyšší súd, Írsko) Súdny dvor zasadaajúci vo veľkej komore spresnil povinnosti vykonávajúceho súdneho orgánu v prípade, keď osoba, na ktorú bol vydaný zatykač na základe dohody o obchode a spolupráci uzavretej so Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska (ďalej len „dohoda o obchode a spolupráci“)³⁶⁰, tvrdí, že v prípade jej odovzdania do Spojeného kráľovstva existuje riziko porušenia základného práva.

³⁶⁰ Dohoda o obchode a spolupráci medzi Európskou úniou a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu na jednej strane a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska na strane druhej (Ú. v. EÚ L 149, 2021, s. 10).

Sudca rozhodujúci na úrovni okresu na Magistrates' Courts of Northern Ireland (magistrátny súd Severného Írska, Spojené kráľovstvo) vydal na MA štyri zatykače týkajúce sa trestných činov súvisiacich s terorizmom, ktoré boli údajne spáchané v júli 2020, pričom za niektoré z nich možno uložiť doživotný trest odňatia slobody.

Na jeseň 2022 High Court (Vyšší súd, Írsko) nariadil odovzdanie MA do Spojeného kráľovstva. MA podal proti tomuto rozsudku odvolanie na vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania. Tvrdil, že jeho odovzdanie Spojenému kráľovstvu by bolo nezlučiteľné so zásadou zákonnosti trestných činov a trestov zakotvenou najmä v článku 7 EDLP³⁶¹.

Vnútroštátny súd spresnil, že ak bude MA odovzdaný a odsúdený v Spojenom kráľovstve, jeho prípadné podmienené prepustenie sa bude riadiť právnymi predpismi Spojeného kráľovstva prijatými po údajnom spáchaní predmetných trestných činov. Podmienené prepustenie osoby odsúdenej za trestné činy, z ktorých je MA podozrivý, už musí schváliť špecializovaný orgán a môže sa uskutočniť až po tom, ako si táto osoba odpyká dve tretiny trestu. Inak to bolo v prípade starého režimu, v ktorom sa stanovovalo automatické podmienené prepustenie po tom, ako si odsúdená osoba odpyká polovicu trestu.

V tomto kontexte a najmä vzhľadom na záruky, ktoré poskytuje súdny systém Spojeného kráľovstva v súvislosti s uplatňovaním EDLP, na absenciu akéhokoľvek dôkazu o existencii systémovej chyby, ktorá by naznačovala pravdepodobné a flagrantné porušenie práv zaručených EDLP v prípade odovzdania MA, a aj na jeho možnosť obrátiť sa na Európsky súd pre ľudské práva, vnútroštátny súd odmietol tvrdenie MA, že existuje riziko porušenia článku 7 EDLP.

Tento súd si však položil otázku, či je možné dospieť k podobnému záveru v súvislosti s rizikom porušenia článku 49 ods. 1 Charty³⁶², v ktorom sa okrem iného uvádza, že nesmie byť uložený trest prísnejší, než bolo možné uložiť v čase spáchania trestného činu. Okrem toho sa pýtal na právomoc vykonávajúceho štátu rozhodnúť o tvrdení založenom na nezlučiteľnosti článku 49 ods. 1 Charty s ustanoveniami o trestoch, ktoré sa pravdepodobne uplatnia vo vydávajúcom štáte, keď tento štát nie je povinný dodržiavať Chartu a Súdny dvor stanovil vysoké požiadavky, pokiaľ išlo o zohľadnenie rizika porušenia základných práv vo vydávajúcom členskom štáte.

Posúdenie Súdnym dvorom

V prvom rade po vylúčení uplatniteľnosti rámcového rozhodnutia 2002/584³⁶³ na výkon predmetných zatykačov vo veci samej Súdny dvor pripomenul, že zo štruktúry tretej časti hlavy VII dohody o obchode a spolupráci, ktorá sa týka spolupráce v trestných veciach, a najmä z príslušných funkcií článkov 600 až 604 tej istej dohody³⁶⁴ vyplýva, že členský štát môže odmietnuť vykonať zatykač vydaný Spojeným kráľovstvom len z dôvodov vyplývajúcich z dohody o obchode a spolupráci.

V tejto súvislosti, ako sa pripomína v článku 524 ods. 2 dohody o obchode a spolupráci, sú členské štáty povinné dodržiavať Chartu, keďže rozhodnutie o odovzdaní predstavuje vykonávanie práva Únie v zmysle článku 51 ods. 1 Charty. Vykonávajúce súdne orgány členských štátov sú tak povinné zaručiť rešpektovanie základných práv priznaných okrem iného článkom 49 ods. 1 Charty osobe, na ktorú bol vydaný zatykač na základe dohody o obchode a spolupráci, pričom skutočnosť, že Charta sa v Spojenom kráľovstve neuplatňuje, nie je v tomto ohľade relevantná.

³⁶¹ Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd podpísaný v Ríme 4. novembra 1950 (ďalej len „EDLP“).

³⁶² Charta základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“)

³⁶³ Rámcové rozhodnutie Rady 2002/584/SVV z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi (Ú. v. ES L 190, 2002, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 34).

³⁶⁴ Tieto články sa týkajú najmä prípadov odmietnutia výkonu zatykača vydaného na základe dohody o obchode a spolupráci, ako aj záruk, ktoré má v konkrétnych prípadoch vydávajúci štát poskytnúť.

V druhom rade Súdny dvor zdôraznil, že požiadavku preskúmania vo dvoch etapách, ktorá vyplýva z judikatúry týkajúcej sa rámcového rozhodnutia 2002/584³⁶⁵, nemožno preniesť na dohodu o obchode a spolupráci. Zjednodušený a efektívny systém odovzdávania zavedený týmto rámcovým rozhodnutím je totiž založený na zásade vzájomnej dôvery, ktorá je osobitnou črtou vzťahov medzi členskými štátmi a na základe ktorej sa predpokladá, že vydávajúci členský štát základné práva dodržiava. Samozrejme, nie je vylúčené, aby sa medzinárodnou dohodou mohla vytvoriť vysoká úroveň dôvery medzi členskými štátmi a niektorými tretími krajinami, ako sú niektoré členské štáty Európskeho hospodárskeho priestoru. Túto úvahu však nemožno rozšíriť na všetky tretie krajiny, a najmä nie na Spojené kráľovstvo.

Po prvé dohodou o obchode a spolupráci sa nezakladá osobitný vzťah medzi Úniou a Spojeným kráľovstvom, ktorý by odôvodňoval takú vysokú úroveň dôvery. Spojené kráľovstvo predovšetkým nie je súčasťou európskeho priestoru bez vnútorných hraníc, ktorého vytvorenie umožňuje okrem iného zásada vzájomnej dôvery. Po druhé, hoci z dohody o obchode a spolupráci vyplýva, že spolupráca medzi Spojeným kráľovstvom a členskými štátmi je založená na dlhodobom rešpektovaní ochrany základných práv a slobôd osôb³⁶⁶, táto spolupráca sa neprezentuje ako založená na zachovaní vzájomnej dôvery medzi dotknutými štátmi, ktorá existovala pred vystúpením Spojeného kráľovstva z Únie 31. januára 2020. Napokon, medzi ustanoveniami dohody o obchode a spolupráci týkajúcimi sa mechanizmu odovzdávania a zodpovedajúcimi ustanoveniami rámcového rozhodnutia 2002/584 existujú podstatné rozdiely.

V treťom rade Súdny dvor za týchto okolností spresnil preskúmanie, ktoré je vykonávajúci súdny orgán povinný vykonať, keď sa dotknutá osoba pred ním odvoláva na existenciu rizika porušenia článku 49 ods. 1 Charty v prípade odovzdania do Spojeného kráľovstva. Zdôraznil, že povinnosť dodržiavať základné práva si vyžaduje, aby vykonávajúci súdny orgán po náležitom preskúmaní určil, či existujú platné dôvody domnievať sa, že uvedená osoba je vystavená skutočnému riziku takéhoto porušenia. Na tento účel musí vykonávajúci súdny orgán preskúmať všetky relevantné faktory s cieľom posúdiť predvídateľnú situáciu vyžadanej osoby v prípade jej odovzdania do Spojeného kráľovstva, čo na rozdiel od uvedeného preskúmania vo dvoch etapách znamená súčasné zohľadnenie pravidiel a postupov všeobecne uplatňovaných v tejto krajine aj špecifik individuálnej situácie tejto osoby. Odmietnuť konať na základe zatykača vydaného na základe dohody o obchode a spolupráci môže len vtedy, ak má vzhľadom na individuálnu situáciu vyžadanej osoby objektívne, spoľahlivé, presné a riadne aktualizované informácie, na základe ktorých sa môže odôvodnene domnievať, že existuje skutočné riziko porušenia článku 49 ods. 1 Charty.

Okrem toho predtým, ako môže vykonávajúci súdny orgán odmietnuť vykonanie zatykača, musí v súlade s povinnosťou vzájomnej pomoci v dobrej viere stanovenou v článku 3 ods. 1 dohody o obchode a spolupráci vopred požiadať vydávajúci súdny orgán o informácie týkajúce sa právnych pravidiel vydávajúceho štátu a spôsobu ich pravdepodobného uplatnenia na individuálnu situáciu vyžadanej osoby, a prípadne aj o dodatočné záruky, aby sa vylúčilo riziko porušenia článku 49 ods. 1 Charty.

Napokon, pokiaľ išlo o rozsah pôsobnosti posledného uvedeného ustanovenia, Súdny dvor spresnil, že opatrenie týkajúce sa výkonu trestu je nezlučiteľné s týmto ustanovením len vtedy, ak má za následok retrospektívnu zmenu samotného rozsahu trestu ukladaného v deň spáchania predmetného trestného činu, a teda vedie k uloženiu prísnejšieho trestu. Tak to ale nie je, ak sa toto

³⁶⁵ Pokiaľ ide o výkon európskeho zatykača, vykonávajúci súdny orgán musí v prvej etape určiť, či existujú informácie, ktoré preukazujú existenciu skutočného rizika porušenia príslušného základného práva vo vydávajúcom členskom štáte buď v dôsledku systémových alebo všeobecných nedostatkov, alebo v dôsledku nedostatkov, ktoré sa konkrétnejšie týkajú objektívne identifikovateľnej skupiny osôb. V rámci druhej etapy musí konkrétne a presne overiť, do akej miery môžu mať nedostatky zistené v prvej etape vplyv na osobu, ktorej sa európsky zatykač týka, a či vzhľadom na jej osobnú situáciu existujú vážne a preukázané dôvody domnievať sa, že v prípade odovzdania tejto osoby vydávajúcemu členskému štátu existuje skutočné riziko porušenia príslušného základného práva.

³⁶⁶ Článok 524 ods. 1 dohody o obchode a spolupráci.

opatrenie obmedzuje na zvýšenie prahu prípustnosti podmieneného prepustenia. Situácia však môže byť odlišná, najmä ak sa uvedeným opatrením možnosť podmieneného prepustenia v podstate ruší alebo ak je súčasťou súboru opatrení vedúcich ku zhoršeniu samotnej povahy pôvodne ukladaného trestu.

c. Medzinárodné dohody uzavreté Úniou s Marockým kráľovstvom

Rozsudok zo 4. októbra 2024 (veľká komora), Confédération paysanne (Melóny a rajčiaky zo Západnej Sahary) (C-399/22, [EU:C:2024:839](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Spoločná obchodná politika – Medzinárodné dohody – Euro-stredomorská dohoda o pridružení medzi Európskymi spoločenstvami a ich členskými štátmi na jednej strane a Marockým kráľovstvom na strane druhej – Zmena protokolov č. 1 a č. 4 k Euro-stredomorskej dohode – Nariadenie (EÚ) č. 1169/2011 – Článok 9 – Článok 26 ods. 2 – Vykonávacie nariadenie (EÚ) č. 543/2011 – Článok 3 ods. 1 a 2 – Článok 5 ods. 1 a 2 – Článok 8 – Článok 15 ods. 1 a 4 – Príloha I – Príloha IV – Nariadenie (EÚ) č. 1308/2013 – Článok 76 – Poskytovanie informácií o potravinách spotrebiteľom – Povinný údaj o krajine pôvodu alebo mieste pôvodu potravín – Ovocie a zelenina vypestované v Západnej Sahare – Žiadosť adresovaná členskému štátu, aby jednostranne zakázal dovoz týchto produktov na svoje územie – Povinné označenie Západnej Sahary ako miesta pôvodu rajčiakov a melónov vypestovaných na tomto území“

Súdny dvor, na ktorý Conseil d'État (Štátna rada, Francúzsko) podala návrh na začatie prejudiciálneho konania, vo veľkej komore rozhodol, že článok 207 ZFEÚ, nariadenie č. 2015/478³⁶⁷ a nariadenie č. 1308/2013³⁶⁸ neumožňujú členskému štátu jednostranne prijať opatrenie zakazujúce dovoz poľnohospodárskych produktov, ktorých označenie systematicky nespĺňa právne predpisy Únie týkajúce sa údajov o krajine alebo území pôvodu. Okrem toho zdôraznil, že článok 76 nariadenia č. 1308/2013 v spojení s článkom 3 ods. 1 vykonávacieho nariadenia č. 543/2011³⁶⁹ sa má vykladať v tom zmysle, že v štádiách dovozu a predaja spotrebiteľovi sa na označení melónov Charentais a cherry rajčiakov vypestovaných na území Západnej Sahary musí uvádzať ako krajina pôvodu len Západná Sahara.

Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi francúzskou poľnohospodárskou úniou Confédération paysanne na jednej strane a ministre de l'Agriculture et de la Souveraineté alimentaire (minister poľnohospodárstva a potravinovej suverenity, Francúzsko) a ministre de l'Économie, des Finances et de la Souveraineté industrielle et numérique (minister hospodárstva, financií a priemyselnej a digitálnej suverenity, Francúzsko) na druhej strane v súvislosti so zákonnosťou implicitného rozhodnutia, ktorým títo ministri zamietli jej žiadosť o prijatie nariadenia zakazujúceho dovoz cherry rajčiakov a melónov Charentais vypestovaných na území Západnej Sahary (ďalej len „produkty dotknuté vo veci samej“).

³⁶⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/478 z 11. marca 2015 o spoločných pravidlách na dovozy (Ú. v. EÚ L 83, 2015, s. 16, ďalej len „základné nariadenie o ochranných opatreniach“).

³⁶⁸ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa vytvára spoločná organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami, a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007 (Ú. v. EÚ L 347, 2013, s. 671).

³⁶⁹ Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 543/2011 zo 7. júna 2011, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá uplatňovania nariadenia Rady (ES) č. 1234/2007, pokiaľ išlo o sektory ovocia a zeleniny a spracovaného ovocia a zeleniny (Ú. v. EÚ L 157, 2011, s. 1), zmenené vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) č. 594/2013 z 21. júna 2013 (Ú. v. EÚ L 170, 2013, s. 43).

Dňa 2. októbra 2020 Confédération paysanne podala na vnútroštátny súd Conseil d'État (Štátna rada) žalobu, ktorou sa domáhala jednak zrušenia implicitného rozhodnutia, ktorým títo ministri zamietli jej žiadosť, a jednak uloženia povinnosti týmto ministrom prijať uvedené nariadenie. Tvrdila, že územie Západnej Sahary nie je súčasťou územia Marockého kráľovstva a že označenie, na ktorom sa uvádza, že produkty dotknuté vo veci samej majú pôvod v Maroku, preto porušuje ustanovenia práva Únie týkajúce sa informovania spotrebiteľov o pôvode ovocia a zeleniny uvádzaných do predaja.

Vnútroštátny súd si najmä kládol otázku, či relevantné predpisy práva Únie oprávňujú členský štát prijať vnútroštátne opatrenie zakazujúce dovoz výrobkov z tretích krajín, na ktorých označení nie je správne uvedená krajina alebo územie, z ktorého pochádzajú, a či uvedené právne predpisy umožňujú pri dovoze produktov dotknutých vo veci samej, ako aj pri ich predaji spotrebiteľovi, aby bolo na označení daných produktov uvedené Marocké kráľovstvo ako krajina pôvodu, alebo či musí byť uvedené iba územie Západnej Sahary.

Posúdenie Súdnym dvorom

V prvom rade čo sa týkalo otázky, či sa majú článok 207 ZFEÚ, základné nariadenie o ochranných opatreniach a nariadenie č. 1308/2013 vykladať v tom zmysle, že umožňujú členskému štátu jednostranne prijať opatrenie zakazujúce dovoz poľnohospodárskych produktov, ktorých označenie systematicky nespĺňa právne predpisy Únie týkajúce sa údajov o krajine alebo území pôvodu, Súdny dvor najprv pripomenul, že článok 3 ods. 1 písm. e) ZFEÚ prenáša na Úniu výlučnú právomoc v oblasti spoločnej obchodnej politiky, ktorá v súlade s článkom 207 ods. 1 ZFEÚ vychádza z jednotných zásad a uskutočňuje sa v rámci zásad a cieľov vonkajšej činnosti Únie.

V druhom rade spresnil, že ak Zmluvy prenesú na Úniu výlučnú právomoc v určitej oblasti, len Únia môže vykonávať legislatívnu činnosť a prijímať právne záväzné akty³⁷⁰. Členské štáty môžu totiž vykonávať legislatívnu činnosť a prijímať právne záväzné akty v takej oblasti len vtedy, ak ich na to splnomocní Únia, alebo na vykonanie aktov Únie. Ak členské štáty neboli takto splnomocnené, nemôžu jednostranne prijať opatrenie zakazujúce dovoz kategórie výrobkov pochádzajúcich z tretej krajiny alebo územia, keďže tento dovoz je okrem toho povolený a upravený obchodnou dohodou, ktorú uzavrela Únia.

Je pravda, že článok 24 ods. 2 písm. a) základného nariadenia o ochranných opatreniach stanovuje, že toto nariadenie nebráni členským štátom prijať alebo uplatňovať zákazy, množstvové obmedzenia alebo opatrenia dohľadu z určitých osobitných dôvodov. Súdny dvor však uviedol, že týmto ustanovením nie sú dotknuté iné relevantné ustanovenia práva Únie. V oblasti dovozu poľnohospodárskych produktov tak článok 194 nariadenia č. 1308/2013 vyhradzuje Európskej komisii právomoc prijať ochranné opatrenia proti dovozom výrobkov, ktoré patria do pôsobnosti nariadenia č. 1308/2013, do Únie. Článok 24 ods. 2 písm. a) základného nariadenia o ochranných opatreniach nemožno teda chápať tak, že splnomocňuje členské štáty jednostranne prijať ochranné opatrenia proti dovozu poľnohospodárskych produktov.

Súdny dvor v tejto súvislosti zdôraznil, že v prípade rozsiahleho nedodržiavania právnych ustanovení Únie v oblasti informovania spotrebiteľov o pôvode ovocia a zeleniny uvádzaných do predaja zo strany vývozcov by prináležalo Komisii, a nie členskému štátu, aby v prípade potreby zasiahla v rámci mechanizmov spolupráce stanovených v dohode o pridružení.

V druhom rade Súdny dvor preskúmal otázku, či sa má článok 76 nariadenia č. 1308/2013 v spojení s článkom 3 ods. 1 vykonávacieho nariadenia č. 543/2011 vykladať v tom zmysle, že v štádiu dovozu a predaja spotrebiteľovi musí byť na označení produktov dotknutých vo veci samej uvedená Západná Sahara ako krajina pôvodu bez možnosti uviesť Marocké kráľovstvo.

³⁷⁰ Článok 2 ods. 1 ZFEÚ.

Súdny dvor v tejto súvislosti pripomenul, že v odôvodnení 8 vykonávacieho nariadenia č. 543/2011, s prihladnutím na ktoré je potrebné chápať požiadavky stanovené v článku 3 ods. 1 tohto vykonávacieho nariadenia, sa v podstate uvádza, že náležitosti, ktoré sa vyžadujú v obchodných normách, musia byť zreteľne uvedené na obale a/alebo etikete dotknutých výrobkov, najmä aby sa zabránilo zavádzaniu spotrebiteľov. Údaj o krajine pôvodu, ktorý musí byť nevyhnutne uvedený na výrobkoch, akými sú produkty dotknuté vo veci samej, nesmie byť klamlivý.

So zreteľom na článok 60 nariadenia č. 952/2013³⁷¹ povinnosť uviesť krajinu pôvodu produktov dotknutých vo veci samej, ktorá vyplýva jednak zo všeobecných obchodných noriem stanovených v časti A prílohy I k vykonávaciemu nariadeniu č. 543/2011, ako aj z osobitných obchodných noriem uvedených v časti 10 časti B prílohy I k tomuto vykonávaciemu nariadeniu, a jednak z článku 76 ods. 1 nariadenia č. 1308/2013, sa musí vzťahovať nielen na výrobky, ktoré pochádzajú z „krajín“, ale aj na výrobky, ktoré pochádzajú z „území“, ktoré môžu zahŕňať geografické priestory, ktoré, hoci sa nachádzajú pod jurisdikciou alebo medzinárodnou zodpovednosťou niektorého štátu, majú z hľadiska medzinárodného práva vlastné postavenie, ktoré je odlišné od postavenia tohto štátu.

Keďže produkty dotknuté vo veci samej boli vypestované na území Západnej Sahary, Súdny dvor pripomenul, že toto územie predstavuje odlišné územie, ako je územie Marockého kráľovstva.³⁷² Príloha 1 k vykonávaciemu nariadeniu 2020/1470³⁷³ navyše stanovuje samostatné kódy a texty pre Západnú Saharu a Marocké kráľovstvo.

Za týchto podmienok Súdny dvor dospel k záveru, že územie Západnej Sahary treba považovať za colné územie v zmysle článku 60 nariadenia č. 952/2013, a v dôsledku toho aj nariadenia č. 1308/2013 a vykonávacieho nariadenia č. 543/2011. Údaj o krajine pôvodu, ktorý sa musí uvádzať na produktoch dotknutých vo veci samej, môže teda označovať iba Západnú Saharu ako takú, lebo uvedené produkty sú vypestované na tomto území. Súdny dvor dodal, že akýkoľvek iný údaj by bol klamlivý, lebo by mohol uviesť spotrebiteľov do omylu, pokiaľ išlo o skutočný pôvod produktov dotknutých vo veci samej, tým, že by mohol vyvolávať dojem, že tieto produkty pochádzajú z iného miesta, než je územie, na ktorom boli vypestované.

Rozsudok zo 4. októbra 2024 (veľká komora), Komisia a Rada/Front Polisario (C-778/21 P a C-798/21 P, [EU:C:2024:833](#))

„Odvolanie – Vonkajšia činnosť – Medzinárodné dohody – Dohoda o partnerstve v odvetví udržateľného rybárstva medzi Európskou úniou a Marockým kráľovstvom – Rozhodnutie o uzavretí tejto dohody a vykonávacieho protokolu k nej – Tvrdenia týkajúce sa porušenia medzinárodného práva vyplývajúce z uplatniteľnosti uvedenej dohody na vody prilahlé k Západnej Sahare – Žaloba o neplatnosť – Prípustnosť – Procesná spôsobilosť – Aktívna legitimácia – Podmienka, podľa ktorej musí byť žalobca v určitých prípadoch priamo a osobne dotknutý sporným opatrením – Zásada relatívneho účinku zmlúv – Zásada sebaurčenia – Nesamosprávne územia – Článok 73 Charty Organizácie spojených národov – Voľná úvaha Rady Európskej únie – Medzinárodné obyčajové právo – Všeobecné zásady práva Únie – Súhlas ľudu nesamosprávneho územia, ktorý je nositeľom práva na sebaurčenie, ako tretej strany medzinárodnej dohody“

³⁷¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 952/2013 z 9. októbra 2013, ktorým sa ustanovuje Colný kódex Únie (Ú. v. EÚ L 269, 2013, s. 1).

³⁷² Pozri rozsudok z 21. decembra 2016, Rada/Front Polisario (C-104/16 P, [EU:C:2016:973](#), bod 92), a z 27. februára 2018, Western Sahara Campaign UK (C-266/16, [EU:C:2018:118](#), bod 62).

³⁷³ Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2020/1470 z 12. októbra 2020 o nomenklatúre krajín a území pre európsku štatistiku medzinárodného obchodu s tovarom a o geografickom členení pre iné podnikové štatistiky (Ú. v. EÚ L 334, 2020, s. 2).

Rozsudok zo 4. októbra 2024 (veľká komora), Komisia a Rada/Front Polisario
(C-779/21 P a C-799/21 P, [EU:C:2024:835](#))

„Odvolanie – Vonkajšia činnosť – Medzinárodné dohody – Euro-stredomorská dohoda o pridružení medzi Európskymi spoločenstvami a ich členskými štátmi na jednej strane a Marockým kráľovstvom na strane druhej – Dohoda o zmene protokolov č. 1 a č. 4 k tejto dohode – Akt o uzavretí – Tvrdenia týkajúce sa porušenia medzinárodného práva vyplývajúce z uplatniteľnosti druhej dohody na území Západnej Sahary – Žaloba o neplatnosť – Prípustnosť – Procesná spôsobilosť – Aktívna legitimácia – Podmienka, podľa ktorej musí byť žalobca v určitých prípadoch priamo a osobne dotknutý sporným opatrením – Zásada relatívneho účinku zmlúv – Zásada sebaurčenia – Nesamosprávne územia – Článok 73 Charty Organizácie spojených národov – Voľná úvaha Rady Európskej únie – Medzinárodné obyčajové právo – Všeobecné zásady práva Únie – Súhlas ľudu nesamosprávneho územia, ktorý je nositeľom práva na sebaurčenie, ako tretej strany medzinárodnej dohody“

Súdny dvor zasadajúci v rozhodovacom zložení veľkej komory zamietol dvoma rozsudkami, z ktorých jeden spojil veci C-778/21 P a C-798/21 P a druhý veci C-779/21 P a C-799/21 P, odvolania podané Európskou komisiou a Radou Európskej únie proti dvom rozsudkom Všeobecného súdu, ktorými sa zrušili rozhodnutia Rady o schválení uzavretia dohôd medzi Európskou úniou a Marockým kráľovstvom v nadväznosti na žaloby o neplatnosť, ktoré proti týmto rozhodnutiam podal Front populaire pour la libération de la Saguia el-Hamra et du Rio de Oro (Ľudový front za oslobodenie Saguia el-Hamra a Rio de Oro) (ďalej len „Front Polisario“).

Rozhodnutím 2019/217³⁷⁴ schválila Rada uzavretie Dohody medzi Úniou a Marockým kráľovstvom o zmene niektorých protokolov k Euro-stredomorskej dohode o pridružení medzi Európskymi spoločenstvami a ich členskými štátmi na jednej strane a Marockým kráľovstvom na strane druhej³⁷⁵. Rada tiež rozhodnutím 2019/441³⁷⁶ schválila uzavretie Dohody o partnerstve v odvetví rybárstva medzi Európskou úniou a Marockým kráľovstvom, vykonávacieho protokolu k nej a výmeny listov pripojenej k dohode, a nariadením 2019/440 rozdelenie rybolovných možností podľa uvedenej dohody a vykonávacieho protokolu k nej³⁷⁷. Tieto dve rozhodnutia nasledovali po rozsudku z 21. decembra 2016, Rada/Front Polisario (C-104/16 P, EU:C:2016:973), v ktorom Súdny dvor najmä spresnil, že Euro-stredomorská dohoda o pridružení sa vzťahuje len na územie Marockého kráľovstva, a nie na nesamosprávne územie Západnej Sahary, ako aj po rozsudku z 27. februára 2018, Western Sahara Campaign UK (C-266/16, EU:C:2018:118), v ktorom Súdny dvor do značnej miery uplatnil podobnú argumentáciu, pokiaľ išlo o dohody v odvetví rybolovu s Marockým kráľovstvom v súvislosti s vodami priľahlými k Západnej Sahare.

Dohodou schválenou rozhodnutím 2019/217 sa zmenili protokoly k Euro-stredomorskej dohode o pridružení týkajúce sa úpravy dovozu poľnohospodárskych výrobkov, rýb a výrobkov rybného hospodárstva s pôvodom v Maroku do Európskej únie a vymedzenia pojmu „pôvodné výrobky“, pričom colné preferencie poskytnuté výrobkom marockého pôvodu vyvázaným do Únie sa rozšírili aj na výrobky s pôvodom v Západnej Sahare, ktoré pri vývoze podliehajú kontrole marockých colných

³⁷⁴ Rozhodnutie Rady (EÚ) 2019/217 z 28. januára 2019 o uzavretí Dohody vo forme výmeny listov medzi Európskou úniou a Marockým kráľovstvom o zmene protokolov č. 1 a č. 4 k Euro-stredomorskej dohode o pridružení medzi Európskymi spoločenstvami a ich členskými štátmi na jednej strane a Marockým kráľovstvom na strane druhej (Ú. v. EÚ L 34, 2019, s. 1).

³⁷⁵ Euro-stredomorská dohoda o pridružení medzi Európskymi spoločenstvami a ich členskými štátmi na jednej strane a Marockým kráľovstvom na strane druhej [*neoficiálny preklad*], podpísaná v Bruseli 26. februára 1996 (Ú. v. ES L 70, 2000, s. 2).

³⁷⁶ Rozhodnutie Rady (EÚ) 2019/441 zo 4. marca 2019 o uzavretí Dohody o partnerstve v odvetví udržateľného rybárstva medzi Európskou úniou a Marockým kráľovstvom, vykonávacieho protokolu k nej a výmeny listov pripojenej k dohode (Ú. v. EÚ L 77, 2019, s. 4).

³⁷⁷ Nariadenie Rady (EÚ) 2019/440 z 29. novembra 2018 o rozdelení rybolovných možností podľa Dohody o partnerstve v odvetví udržateľného rybárstva medzi Európskou úniou a Marockým kráľovstvom a vykonávacieho protokolu k nej (Ú. v. EÚ L 77, 2019, s. 1, ďalej len „napadnuté nariadenie“).

orgánov. Dohoda o rybolove medzi Európskym spoločenstvom a Marokom³⁷⁸ bola zmenená tak, aby do pôsobnosti tejto dohody patrili aj vody priľahlé k územiu Západnej Sahary.

Front Polisario navrhoval v žalobách podaných v roku 2019 proti týmto aktom v troch veciach Front Polisario/Rada (T-279/19, T-344/19 a T-356/19) zrušenie napadnutých rozhodnutí a nariadenia.

Všeobecný súd vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok Front Polisario/Rada (T-279/19)³⁷⁹, na jednej strane a v spojených veciach, v ktorých bol vydaný rozsudok Front Polisario/Rada (T-344/19 a T-356/19)³⁸⁰, na druhej strane zrušil napadnuté rozhodnutia a nariadenie z dôvodu, že nebola dodržaná požiadavka týkajúca sa súhlasu ľudu Západnej Sahary. Rada totiž dostatočne nezohľadnila všetky relevantné skutočnosti týkajúce sa situácie Západnej Sahary a nesprávne sa domnievala, že disponuje voľnou úvahou, pokiaľ išlo o rešpektovanie požiadavky, že ľud tohto územia musí súhlasiť s uplatňovaním sporných dohôd na tomto území ako tretia strana vo vzťahu k sporným dohodám v zmysle zásady relatívneho účinku zmlúv v spojení so zásadou sebaurčenia.

Rada a Komisia podali proti týmto rozsudkom odvolanie na Súdny dvor.

Posúdenie Súdnym dvorom

1. O prípustnosti žalôb o neplatnosť, ktoré podal Front Polisario na Všeobecný súd

a) Procesná spôsobilosť Frontu Polisario

V prvom rade Súdny dvor pripomenul, že akákoľvek fyzická alebo právnická osoba môže za určitých podmienok podať žalobu proti aktom, ktoré sú jej určené alebo ktoré sa jej priamo a osobne týkajú, ako aj proti regulačným aktom, ktoré sa jej priamo týkajú a nevyžadujú vykonávacie opatrenia. Súdny dvor však už priznal procesnú spôsobilosť na súdoch Únie subjektom nezávisle od toho, či boli založené ako právnické osoby podľa vnútroštátneho práva.

Front Polisario je samozvané oslobodzovacie hnutie, ktoré vzniklo s cieľom bojovať za nezávislosť nesamosprávneho územia Západnej Sahary od Marockého kráľovstva a za vytvorenie zvrchovaného štátu Západnosaharčanov. Keďže cieľom tohto hnutia je práve na základe výkonu práva ľudu Západnej Sahary na sebaurčenie vytvoriť štátny právny poriadok pre toto územie, na účely priznania procesnej spôsobilosti na súdoch Únie nemožno od neho požadovať, aby bolo zriadené ako právnická osoba v súlade s konkrétnym vnútroštátnym právnym poriadkom. Front Polisario je okrem toho jedným z legitímnych partnerov procesu smerujúceho k rozhodnutiu o budúcnosti Západnej Sahary, ktorý je vedený pod záštitou Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, ktorej rozhodnutia zaväzujú všetky členské štáty a inštitúcie Únie. Z toho vyplýva, že Front Polisario, ktorý rovnako udržiava dvojstranné právne vzťahy na medzinárodnej úrovni, má dostatočnú právnu existenciu na to, aby mohol podať žalobu na súdy Únie.³⁸¹ V dôsledku toho Súdny dvor rozhodol, že Všeobecný súd bez toho, aby sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, mohol dospieť k záveru, že Front Polisario má procesnú spôsobilosť na súdoch Únie v zmysle článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ.

³⁷⁸ Dohoda o partnerstve v sektore rybolovu medzi Európskym spoločenstvom a Marockým kráľovstvom (Ú. v. EÚ L 141, 2006, s. 4).

³⁷⁹ Rozsudok z 29. septembra 2021, Front Polisario/Rada (T-279/19, [EU:T:2021:639](#)).

³⁸⁰ Rozsudok z 29. septembra 2021, Front Polisario/Rada (T-344/19 a T-356/19, [EU:T:2021:640](#)).

³⁸¹ Súdny dvor v tejto súvislosti spresnil, že pokiaľ išlo o otázku, či môže tento subjekt legitímne zastupovať záujmy ľudu Západnej Sahary, táto otázka sa týka jeho aktívnej legítimácie na podanie žaloby o neplatnosť týkajúcej sa sporného rozhodnutia, a nie jeho procesnej spôsobilosti na súdoch Únie.

b) *Aktívna legitimácia Frontu Polisario na konanie pred súdom*

V druhom rade Súdny dvor preskúmal aktívnu legitimáciu Frontu Polisario. Pokiaľ išlo o otázku, či je Front Polisario priamo dotknutý napadnutými rozhodnutiami a nariadením, Súdny dvor najprv pripomenul dve podmienky, ktoré musia byť na tento účel splnené kumulatívne, a to po prvé, aby sporné opatrenie priamo ovplyvňovalo právne postavenie dotknutej osoby, a po druhé, aby neponechávalo žiadny priestor na voľnú úvahu jeho adresátom povereným jeho uplatňovaním.

Súdny dvor v tejto súvislosti konštatoval, že cieľom žalôb o neplatnosť, ktoré podal Front Polisario na Všeobecný súd, bolo chrániť právo ľudu Západnej Sahary³⁸² na sebaurčenie, a preto to, či je Front Polisario priamo dotknutý napadnutými aktmi, treba preskúmať vzhľadom na účinky napadnutých aktov, a teda aj účinky sporných dohôd na právne postavenie tohto ľudu.

Súdny dvor pripomenul, že hoci Front Polisario nebol oficiálne uznaný za výhradného zástupcu ľudu Západnej Sahary, v súlade s rezolúciami najvyšších orgánov Organizácie Spojených národov je privilegovaným partnerom s cieľom rozhodnúť o budúcom postavení Západnej Sahary. Tieto osobitné okolnosti umožňujú konštatovať, že Front Polisario môže na súde Únie spochybniť zákonnosť aktu Únie, ktorý má priame účinky na právne postavenie tohto ľudu. V tejto súvislosti napadnuté akty, a v širšom zmysle i sporné dohody, vzhľadom na to, aký majú vplyv na právo ľudu Západnej Sahary na sebaurčenie, spĺňajú právnu podmienku, podľa ktorej sa musí rozhodnutie, ktoré je predmetom žaloby, priamo týkať fyzickej osoby alebo právnickej osoby. Vzhľadom na článok 73 Charty Organizácie Spojených národov a zásadu účinnej súdnej ochrany treba túto podmienku v tejto veci posúdiť vo vzťahu k právnemu postaveniu ľudu Západnej Sahary, ktorý na účely prejednávanych vecí zastupuje Front Polisario.

Okrem toho rozhodnutie o uzavretí medzinárodnej dohody vo vnútroštátnom právnom poriadku Únie predstavuje konečný akt, ktorý vyjadruje vôľu Únie byť touto dohodou viazaná. Súdny dvor, ktorý nemá právomoc zrušiť medzinárodnú dohodu, pripomenul, že toto rozhodnutie predstavuje napadnuteľný akt. Naopak, na rozdiel od toho, čo tvrdili niektorí účastníci konania, oznámenie schválenia takejto dohody druhej zmluvnej strane predstavuje vykonávacie opatrenie, ktoré treba v zásade považovať za akt, ktorý nie je napadnuteľný.

Súdny dvor z toho vyvodil, že Front Polisario je priamo dotknutý spornými rozhodnutiami a že Všeobecný súd sa v tejto súvislosti nedopustil nesprávneho právneho posúdenia.

Pokiaľ išlo o osobnú dotknutosť Frontu Polisario, Súdny dvor takisto potvrdil prístup Všeobecného súdu, podľa ktorého sa má Front Polisario vzhľadom na okolnosti, ktoré viedli k záveru o jeho priamej dotknutosti, považovať za osobne dotknutý napadnutými rozhodnutiami. V tejto súvislosti Súdny dvor konštatoval, že ľud Západnej Sahary, ktorý zastupuje Front Polisario, je sporným rozhodnutím osobne dotknutý v rozsahu, v akom výslovné zahrnutie územia Západnej Sahary do pôsobnosti sporných dohôd, ktorými je Únia viazaná na základe sporných rozhodnutí, mení právne postavenie tohto ľudu z dôvodu jeho postavenia ako nositeľa práva na sebaurčenie vo vzťahu k tomuto územiu, pričom toto postavenie odlišuje ľud Západnej Sahary od všetkých ostatných osôb alebo subjektov, vrátane akýchkoľvek iných subjektov medzinárodného práva.

2. *O súhlase ľudu Západnej Sahary so spornými dohodami a o rozsahu súdneho preskúmania zo strany Všeobecného súdu*

Podľa napadnutých rozhodnutí boli predmetné dohody schválené Úniou po tom, čo Komisia spolu s Európskou službou pre vonkajšiu činnosť prijala „všetky rozumné a možné opatrenia..., aby primerane zapojila dotknuté obyvateľstvo, aby sa uistila o jeho súhlase s dohodami“³⁸³. Súdny dvor

³⁸² Pozri rozsudok z 21. decembra 2016, Rada/Front Polisario (C-104/16 P, [EU:C:2016:973](#), body 88, 91 a 105).

³⁸³ Odôvodnenie 10 rozhodnutia 2019/217 a odôvodnenie 11 rozhodnutia 2019/441.

však v tejto súvislosti poznamenal, že väčšina súčasného obyvateľstva Západnej Sahary nie je súčasťou ľudu, ktorý je nositeľom práva na sebaurčenie, teda ľudu Západnej Sahary, ktorý bol z veľkej časti vysídlený. Dodal, že existuje rozdiel medzi pojmom „obyvateľstvo“ nesamosprávneho územia a pojmom „ľud“ tohto územia. Pojem „ľud“ sa totiž vzťahuje na politickú jednotku, ktorá je nositeľom práva na sebaurčenie, zatiaľ čo pojem „obyvateľstvo“ sa vzťahuje na obyvateľov daného územia.

Súdny dvor ďalej pripomenul, že podľa zásady relatívneho účinku zmlúv, ktorá je zásadou všeobecného medzinárodného práva, tieto zmluvy nesmú tretím stranám ani škodiť, ani poskytovať výhody. V tejto súvislosti môže byť tretia strana uplatňovaním dohody dotknutá v prípade, že je do jej pôsobnosti zahrnuté územie, voči ktorému je táto tretia strana zvrchovaná alebo má právo na sebaurčenie. S uplatňovaním medzinárodnej dohody medzi Úniou a Marockým kráľovstvom na území Západnej Sahary musí preto ľud Západnej Sahary súhlasiť.³⁸⁴ Vzhľadom na to, že činnosť Únie na medzinárodnej scéne musí prispievať najmä k prísnemu dodržiavaniu medzinárodného práva a dodržiavaniu zásad Charty Organizácie Spojených národov³⁸⁵, Súdny dvor zdôraznil, že absencia súhlasu ľudu Západnej Sahary s uvedenými dohodami, ktorých uplatňovanie zahŕňa územie Západnej Sahary alebo príslušné vody k tomuto územiu, môže ovplyvniť platnosť aktov Únie týkajúcich sa uzavretia týchto dohôd.

3. O potrebe súhlasu ľudu Západnej Sahary a o identifikácii Frontu Polisario ako subjektu, ktorý je povinný vyjadriť tento súhlas

Súdny dvor najprv poznamenal, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď konštatoval, že sporné dohody tým, že priznávajú marockým orgánom určité právomoci, ktoré sa majú vykonávať na území Západnej Sahary, ukladajú ľudu Západnej Sahary povinnosť.³⁸⁶ Hoci totiž uplatňovanie sporných dohôd znamená, že akty marockých orgánov vykonané na území Západnej Sahary majú právne účinky, ktoré menia právne postavenie ľudu tohto územia, nemožno dospieť k záveru, že uvedené dohody zakladajú právne povinnosti tohto ľudu ako subjektu medzinárodného práva. V tejto súvislosti sporné dohody neznamenia, že Únia uznáva údajnú zvrchovanosť Maroka nad Západnou Saharou. Rovnako ľud Západnej Sahary nie je napríklad adresátom oprávnení na rybolov ani iných správnych aktov vydaných marockými orgánmi v rámci uplatňovania dohody o partnerstve v odvetví udržateľného rybárstva medzi Európskou úniou a Marockým kráľovstvom, ktoré by bol povinný uznať, a nie je adresátom ani opatrení prijatých orgánmi Únie a členských štátov vo vzťahu k nim. Súdny dvor preto rozhodol, že Všeobecný súd vychádzal z nesprávneho predpokladu, keď konštatoval, že vyjadrenie súhlasu ľudu Západnej Sahary so spornou dohodou musí byť výslovné.

Súdny dvor však uviedol, že medzinárodné obyčajové právo nestanovuje konkrétnu formu vyjadrenia súhlasu tretieho subjektu s dohodou, ktorá tomuto subjektu priznáva právo³⁸⁷ a nevylučuje, že takýto súhlas môže byť za určitých okolností udelený implicitne. Súhlas ľudu nesamosprávneho územia s medzinárodnou dohodou, vo vzťahu ku ktorej má postavenie tretej strany a ktorá sa má uplatňovať na území, ktorého sa týka jeho právo na sebaurčenie, možno predpokladať, pokiaľ sú splnené dve podmienky. Po prvé predmetná dohoda nesmie tomuto ľudu ukladať povinnosť. Po druhé uvedená dohoda musí najmä stanoviť, že samotný dotknutý ľud získa presnú, konkrétnu, podstatnú a overiteľnú výhodu vyplývajúcu z využívania prírodných zdrojov tohto územia, ktorá je primeraná rozsahu tohto využívania. Predmetná dohoda musí tiež stanoviť mechanizmus pravidelnej kontroly, ktorý umožní overiť skutočnú existenciu výhody, ktorá bola dotknutému ľudu poskytnutá. Dodržanie

³⁸⁴ Pozri rozsudok z 21. decembra 2016, Rada/Front Polisario (C-104/16 P, [EU:C:2016:973](#), bod 106).

³⁸⁵ Článok 3 ods. 5 a článok 21 ods. 1 ZEÚ.

³⁸⁶ Rozsudky z 29. septembra 2021, Front Polisario/Rada (T-279/19, [EU:T:2021:639](#), body 322 a 323), ako aj z 29. septembra 2021, Front Polisario/Rada (T-344/19 a T-356/19, [EU:T:2021:640](#), bod 318).

³⁸⁷ Pozri rozsudok Stáleho dvora medzinárodnej spravodlivosti zo 7. júna 1932, vo veci „Slobodné pásma Horného Savojska a Pays de Gex“ (Zbierka SDMS 1927, séria A/B, č. 46, s. 148).

týchto podmienok je nevyhnutné na zabezpečenie zlučiteľnosti takejto dohody so zásadou prednosti záujmov obyvateľov nesamosprávnych území vyplývajúcou z článku 73 Charty Organizácie Spojených národov a zakotvenou v medzinárodnom obyčajovom práve.

Ak sú tieto dve podmienky splnené, súhlas dotknutého ľudu sa musí považovať za udelený. Preto okolnosť, že hnutie, ktoré sa prezentuje ako legitímny zástupca tohto ľudu, s touto dohodou nesúhlasí, nemôže sama osebe stačiť na to, aby bola spochybnená existencia takéhoto súhlasu. Túto domnienku súhlasu však možno vyvrátiť, pokiaľ legitímni zástupcovia tohto ľudu preukážu, že režim výhody priznanej tomuto ľudu predmetnou dohodou alebo mechanizmus pravidelnej kontroly, ktorému má tento režim podliehať, nespĺňa uvedené podmienky.

V tejto veci Súdny dvor konštatoval, že hoci sporné dohody menia právne postavenie ľudu Západnej Sahary podľa práva Únie vzhľadom na jeho právo na sebaurčenie, tieto dohody nezakladajú pre tento ľud ako subjekt medzinárodného práva žiadne právne povinnosti. Prvá z dvoch podmienok je teda splnená.

Pokiaľ išlo o druhú podmienku, Súdny dvor dospel k záveru, že v sporných dohodách zjavne chýba výhoda v prospech ľudu Západnej Sahary, ktorá by zodpovedala vyššie uvedeným charakteristikám. Súdny dvor ďalej spresnil, že aj keby mal mať v súlade s uvedenými požiadavkami z dohody v budúcnosti prospech ľud Západnej Sahary, možnosť, že by z tejto dohody mali prospech aj obyvatelia tohto územia vo všeobecnosti, však nemôže brániť konštatovaniu existencie predpokladaného súhlasu tohto ľudu.

4. O možnosti odvolávať sa na medzinárodné právo

Súdny dvor pripomenul, že Únia je pri výkone svojich právomocí povinná dodržiavať medzinárodné právo, a preto má Súdny dvor v rámci žaloby o neplatnosť právomoc posúdiť, či je medzinárodná dohoda uzavretá Úniou v súlade s pravidlami medzinárodného práva. Únia je v súlade so Zmluvami týmito pravidlami viazaná a preskúvanie platnosti, ktoré môže Súdny dvor uskutočniť v súvislosti s aktom, ktorým Únia takúto medzinárodnú dohodu uzavrela, sa môže týkať zákonnosti tohto aktu so zreteľom na samotný obsah danej medzinárodnej dohody.³⁸⁸ Všeobecný súd mohol správne konštatovať, že v rámci preskúmania platnosti sporných rozhodnutí sa možno odvolávať na zásadu sebaurčenia a zásadu relatívneho účinku zmlúv.

Uzavretie

Keďže Súdny dvor nevyhovел žiadnemu z odvolacích dôvodov uvedených Radou a Komisiou, tieto odvolania zamietol v celom rozsahu.

5. O zachovaní účinkov sporných rozhodnutí v prípade zamietnutia odvolaní podaných Radou a Komisiou

Napadnutý rozsudok v spojených veciach C-778/21 P a C-798/21 P zachoval účinky sporného rozhodnutia až do vyhlásenia tohto rozsudku. Keďže však platnosť vykonávacieho protokolu k predmetnej dohode uplynula 17. júla 2023 a samotná dohoda o rybolove neumožňuje plavidlám Únie prístup do dotknutej „rybolovnej oblasti“, Súdny dvor rozhodol, že subsidiárne návrhy Komisie a Rady na zachovanie účinkov sporného rozhodnutia sa stali bezpredmetnými.

V spojených veciach C-779/21 P a C-799/21 P nadobudla dohoda uzavretá sporným rozhodnutím platnosť 19. júla 2019. Keďže zrušenie tohto rozhodnutia bez zachovania jeho účinkov na obmedzené obdobie by mohlo mať závažné negatívne dôsledky pre vonkajšiu činnosť Únie a spochybniť právnu istotu medzinárodných záväzkov, s ktorými Únia súhlasila a ktoré zaväzujú inštitúcie Únie a členské štáty, Súdny dvor rozhodol zachovať účinky sporného rozhodnutia počas obdobia dvanástich mesiacov odo dňa vyhlásenia rozsudku.

³⁸⁸ Rozsudok z 27. februára 2018, Western Sahara Campaign UK (C-266/16, [EU:C:2018:118](#), body 47 až 51).

XX. Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika

1. Reštriktívne opatrenia

Rozsudok z 5. septembra 2024, Jemerak (C-109/23, [EU:C:2024:681](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika – Reštriktívne opatrenia s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine – Nariadenie (EÚ) č. 833/2014 – Článok 5n ods. 2 a 6 – Zákaz priameho alebo nepriameho poskytovania právnych poradenských služieb ruskej vláde alebo právnickým osobám, subjektom alebo orgánom usadeným v Rusku – Výnimka týkajúca sa služieb, ktoré sú nevyhnutne potrebné na zaistenie prístupu k súdnym, správnym alebo arbitrážnym konaniam v členskom štáte – Osvedčovanie a vykonanie kúpnej zmluvy k nehnuteľnosti notárom – Pomoc tlmočníka pri takom osvedčovaní“

Súdny dvor, na ktorý podal Landgericht Berlin (Krajinský súd Berlín, Nemecko) návrh na začatie prejudiciálneho konania, rozhodol o pôsobnosti zákazu poskytovať právne poradenské služby právnickým osobám so sídlom v Rusku, stanoveného v článku 5n ods. 2 nariadenia č. 833/2014³⁸⁹, zmeneného nariadením 2022/1904³⁹⁰, ktorý sa týka reštriktívnych opatrení prijatých Radou Európskej únie s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine.

GM a ON, nemeckí štátni príslušníci, mali nadobudnúť byt nachádzajúci sa v Berlíne (Nemecko), ktorý patril spoločnosti Visit Moscow Ltd, právnickej osobe so sídlom v Rusku. Na účely tohto prevodu sa GM, ON a Visit-Moscow obrátili na PR, notára vykonávajúceho činnosť v Nemecku, pričom ho požiadali o vypracovanie kúpnej zmluvy vo forme notárskej zápisnice a o jej následné vykonanie. V roku 2022 však PR odmietol osvedčiť kúpnu zmluvu z dôvodu, že nemohol vylúčiť, že osvedčenie porušuje zákaz uvedený v článku 5n ods. 2 nariadenia č. 833/2014. Keďže PR nevyhovel žiadosti GM, ON a Visit Moscow o prehodnotenie tohto odmietnutia, PR postúpil žalobu, ktorú proti tomuto odmietnutiu podali menovaní, krajskému súdu v Berlíne, ktorý položil Súdnemu dvoru v tejto súvislosti rôzne prejudiciálne otázky.

Posúdenie Súdnym dvorom

V prvom rade Súdny dvor poznamenal, že podľa svojho obvyklého významu v bežnom jazyku pojem „právne poradenstvo“ vo všeobecnosti označuje stanovisko k právnej otázke. Pri použití v spojení s pojmom „služby“ v článku 5n ods. 2 nariadenia č. 833/2014 odkazuje na výkon činnosti ekonomickej povahy založenej na vzťahu medzi poskytovateľom a jeho zákazníkom, ktorej predmetom je poskytovanie právnych stanovísk, v rámci ktorého poskytovateľ poskytuje stanoviská k právnym otázkam pre osoby, ktoré o ne požiadajú.

Toto chápanie pojmu „právne poradenské služby“ je potvrdené odôvodnením 19 nariadenia 2022/1904. Na jednej strane odkazuje na vzťah medzi poskytovateľom a jeho klientom a evokuje úlohu tohto poskytovateľa spočívajúcu v tom, že pomáha a radí tomuto klientovi čo najlepšie v jeho záujme, pokiaľ išlo o právne aspekty transakcií s tretími osobami. Na druhej strane evokuje doplnkové činnosti predstavujúce „prípravu, vykonávanie a overovanie právnych dokumentov“.

Činnosti, na ktoré sa vzťahuje pojem „právne poradenské služby“ v zmysle článku 5n ods. 2 nariadenia č. 833/2014, sa teda jasne odlišujú od činností, ktoré môžu plniť orgány verejnej moci. Úlohou týchto

³⁸⁹ Nariadenie Rady (EÚ) č. 833/2014 z 31. júla 2014 o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 229, 2014, s. 1).

³⁹⁰ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/1904 zo 6. októbra 2022, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 833/2014 o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 259 I, 2022, s. 3).

orgánov verejnej moci totiž nie je poskytovať služby osobám spočívajúce v poskytovaní stanovísk k právnym otázkam na účely podpory alebo obrany konkrétnych záujmov týchto osôb.

V tejto veci Súdny dvor konštatoval, že v rámci osvedčenia kúpnej zmluvy týkajúcej sa nehnuteľnosti notár – zdá sa – koná nie s cieľom podpory konkrétnych záujmov jedného alebo druhého dotknutého účastníka konania alebo oboch týchto účastníkov, ale koná nestranne, s rovnakým odstupom od uvedených účastníkov konania a ich príslušných záujmov, výlučne v záujme zákona a právnej istoty. Vzhľadom na osobitné podmienky konania o notárskom osvedčení právnych úkonov a vzhľadom na právne účinky spojené s osvedčenými úkonmi v nemeckom právnom poriadku tak notárske osvedčenie, ako ho upravuje nemecké právo, kúpnej zmluvy týkajúcej sa nehnuteľnosti patriacej právnickej osobe so sídlom v Rusku nepatrí pod pojem „právne poradenské služby“ uvedený v článku 5n ods. 2 nariadenia č. 833/2014 a v dôsledku toho ani do pôsobnosti zákazu poskytovať takéto služby takej právnickej osobe, stanoveného v písmene b) tohto ustanovenia.

Súdny dvor v tejto súvislosti poznamenal, že ak by sa mal článok 5n ods. 2 uvedeného nariadenia vykladať v opačnom zmysle, viedlo by to k nesúladu jednak pri uplatňovaní tohto nariadenia a jednak medzi uvedeným nariadením a nariadením č. 269/2014³⁹¹.

Transakcie týkajúce sa nehnuteľností nachádzajúcich sa na území Únie, ktoré patria právnickým osobám usadeným v Rusku, sú totiž naďalej povolené podľa nariadenia č. 833/2014. V praxi by však tieto transakcie mohli byť obmedzené v niektorých členských štátoch, v ktorých notárske osvedčenie kúpnej zmluvy týkajúcej sa nehnuteľnosti predstavuje podstatnú podmienku prevodu takéhoto majetku, a to bez ohľadu na to, či sa na tieto právnické osoby vzťahuje zákaz nakladať s ich majetkom v súlade s nariadením č. 269/2014.

Takúto premenlivosť účinkov zákazu stanoveného v článku 5n ods. 2 nariadenia č. 833/2014 medzi jednotlivými členskými štátmi podľa existujúceho notárskeho systému pritom normotvorca Únie nemohol zamýšľať.

Prijatý výklad navyše nie je v rozpore s cieľom nariadenia č. 833/2014 ani s cieľom nariadenia č. 269/2014.

V prvom rade z rozhodnutia 2022/1909³⁹², nariadenia č. 833/2014 ani nariadenia 2022/1904 nevyplýva, že zavedením zákazu poskytovania právnych poradenských služieb mala Rada v úmysle zabezpečiť, aby právnické osoby so sídlom v Rusku nemohli v niektorých členských štátoch disponovať svojím nehnuteľným majetkom.

Cieľom, na ktorom bol založený zákaz stanovený v článku 5n ods. 2 nariadenia č. 833/2014, bolo sťažiť ruským právnickým osobám pôsobiacim na území Únie pokračovanie ich obchodnej činnosti na tomto území, a tým mať vplyv na ruskú ekonomiku. Notárske osvedčenie kúpnej zmluvy týkajúcej sa nehnuteľnosti patriacej právnickej osobe so sídlom v Rusku neodporuje takémuto cieľu.

Napokon nie je zrejmé, ako by notárske osvedčenie kúpnej zmluvy týkajúcej sa nehnuteľnosti patriacej právnickej osobe so sídlom v Rusku mohlo *a priori* a vo všeobecnosti prispieť k obchádzaniu prijatých reštriktívnych opatrení.

V druhom rade Súdny dvor zdôraznil, že vnútroštátnemu súdu prináleží, aby pre každú z úloh, ktoré notár plní pri vykonaní takejto kúpnej zmluvy, posúdil, či tieto úlohy zahŕňajú poskytovanie právneho

³⁹¹ Nariadenie Rady (EÚ) č. 269/2014 zo 17. marca 2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie narúšajúce alebo ohrozujúce územnú celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 78, 2014, s. 6).

³⁹² Rozhodnutie Rady (SZBP) 2022/1909 zo 6. októbra 2022, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/512/SZBP o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 259 I, 2022, s. 122).

poradenstva účastníkom konania zo strany notára v zmysle skôr použitého výkladu pojmu „právne poradenské služby“.

Napokon pokiaľ išlo o otázku, či prekladateľské služby poskytované tlmočníkom pri notárskom osvedčení predstavujú právne poradenské služby v zmysle článku 5n ods. 2 nariadenia č. 833/2014, Súdny dvor uviedol, že vzhľadom na to, že povolanie tlmočníka nemá právnu povahu, tieto služby nemôžu predstavovať prvok „právneho poradenstva“, aj keď dotknuté poskytovanie služieb spočíva v poskytovaní pomoci odborníkovi v oblasti práva konajúcemu v právnej oblasti. Okrem toho sa nezdá, že by osvedčenie aktu predaja nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v Nemecku a patriacej právnickej osobe so sídlom v Rusku zo strany nemeckého notára patrilo do pôsobnosti zákazu poskytovať právne poradenské služby, stanoveného v článku 5n ods. 2 nariadenia č. 833/2014. Z toho vyplýva, že tlmočník tým, že poskytuje prekladateľské služby v rámci procesu notárskeho osvedčenia takého aktu s cieľom pomôcť zástupcovi takejto právnickej osoby, ktorý neovláda jazyk konania o osvedčení, neposkytuje tejto právnickej osobe „právne poradenské služby“ v zmysle tohto ustanovenia.

Rozsudok z 10. septembra 2024 (veľká komora), Neves 77 Solutions (C-351/22, [EU:C:2024:723](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika (SZBP) – Reštriktívne opatrenia s ohľadom na konanie Ruskej federácie, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine – Rozhodnutie 2014/512/SZBP – Článok 2 ods. 2 písm. a) – Právomoc Súdneho dvora – Článok 24 ods. 1 druhý pododsek posledná veta ZEÚ – Článok 275 ZFEÚ – Článok 215 ZFEÚ – Článok 17 Charty základných práv Európskej únie – Právo vlastníť majetok – Zásady právnej istoty a zákonnosti trestov – Sprostredkovateľské služby v súvislosti s vojenským materiálom – Zákaz poskytovania takýchto služieb – Neoznámenie príslušným vnútroštátnym orgánom – Priestupok – Pokuta – Automatické zhabanie súm prijatých ako protihodnota za zakázanú transakciu“

Súdny dvor, na ktorý podal Tribunalul București (Vyšší súd Bukurešť, Rumunsko) návrh na začatie prejudiciálneho konania, spresnil rozsah obmedzení svojej právomoci v oblasti spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky (SZBP).³⁹³ Okrem toho sa vyjadril k pôsobnosti zákazu poskytovania sprostredkovateľských služieb v súvislosti s vojenským materiálom, stanovenému v článku 2 ods. 2 písm. a) rozhodnutia 2014/512/SZBP³⁹⁴ o reštriktívnych opatreniach prijatých Radou Európskej únie s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine.

Rumunská spoločnosť Neves 77 Solutions SRL (ďalej len „Neves“) má za hlavnú činnosť sprostredkovanie predaja výrobkov v oblasti letectva.

V roku 2019 Neves uzavrela s ukrajinskou spoločnosťou SFTE Spetstechnoexport (ďalej len „SFTE“) zmluvu o prevode vlastníckeho práva k 32 rádiostaniciam, ktoré sa mali dodať do Spojených arabských emirátov. Po tom, čo kúpila od jednej portugalskej spoločnosti tieto rádiostanice, z ktorých 20 bolo vyrobených v Rusku a vyvezených do Spojených arabských emirátov, ich Neves na žiadosť spoločnosti SFTE previedla na indickú spoločnosť.

Kedže rumunská daňová správa sa domnievala, že táto sprostredkovateľská transakcia porušila článok 2 ods. 2 písm. a) rozhodnutia 2014/512, vypracovala v roku 2020 zápisnicu o správnom priestupku, ktorou sa spoločnosti Neves uložila pokuta a zhabanie súm prijatých ako protihodnota za túto transakciu.

³⁹³ Tieto obmedzenia stanovuje článok 24 ods. 1 ZEÚ a článok 275 ods. 1 ZFEÚ.

³⁹⁴ Rozhodnutie Rady 2014/512/SZBP z 31. júla 2014 o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 229, 2014, s. 13), zmenené rozhodnutím Rady 2014/659/SZBP z 8. septembra 2014 (Ú. v. EÚ L 271, 2014, s. 54).

Neves podala žalobu o neplatnosť uvedenej zápisnice na Judecătoria Sectorului 1 București (Súd prvej inštancie [obvod 1] Bukurešť, Rumunsko), ktorý túto žalobu zamietol. Neves sa teda proti tomuto rozsudku odvolala na Vyšší súd Bukurešť, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania.

Posúdenie Súdny dvorom

Pokiaľ išlo o právomoc Súdneho dvora vykladať článok 2 ods. 2 písm. a) rozhodnutia 2014/512, Súdny dvor v prvom rade konštatoval, že toto ustanovenie zavádza reštriktívne opatrenie so všeobecnou pôsobnosťou, ktoré slúži ako základ pre vnútroštátne sankčné opatrenie. Hoci právomoc Súdneho dvora nie je nijako obmedzená, pokiaľ išlo o nariadenie prijaté na základe článku 215 ZFEÚ, ktorým sa vykonávajú pozície Únie prijaté v kontexte SZBP, zákaz poskytovania sprostredkovateľských služieb stanovený v tomto článku 2 ods. 2 písm. a) nebol v čase skutkových okolností vo veci samej vykonaný v nariadení.

V prvom rade však v rámci preskúmavania dodržiavania článku 40 prvého odseku ZEÚ³⁹⁵ prináleží Súdnemu dvoru najmä dbať na to, aby Rada, pokiaľ ide o vykonávanie článku 215 ZFEÚ, nemohla obísť právomoc Súdneho dvora, pokiaľ išlo o nariadenie podľa tohto článku. V tejto súvislosti z jasného znenia článku 215 ods. 1 ZFEÚ vyplýva, že Rade prináleží prijať opatrenia potrebné na vykonanie rozhodnutia SZBP, ktorým sa prijíma pozícia Únie týkajúca sa prerušenia alebo obmedzenia hospodárskych a finančných vzťahov s treťou krajinou. Táto inštitúcia sa teda v prípade, na ktorý sa vzťahuje tento odsek 1, nachádza v situácii presne vymedzenej právomoci.

V druhom rade možnosť obrátiť sa na Súdny dvor s návrhom na začatie prejudiciálneho konania podľa Zmlúv, týkajúcim sa nariadenia prijatého na základe článku 215 ods. 1 ZFEÚ, musí byť dostupná vo vzťahu ku všetkým ustanoveniam, ktoré mala Rada zahrnúť do takéhoto nariadenia a ktoré slúžia ako základ pre vnútroštátne sankčné opatrenie prijaté voči tretím osobám. Tento výklad umožňuje zabezpečiť nielen jednotné uplatňovanie práva Únie vnútroštátnymi súdmi, ale aj koherenciu systému súdnej ochrany stanoveného právom Únie. Prejudiciálne konanie³⁹⁶, ktoré je základom súdneho systému Únie, totiž zásadným spôsobom prispieva k zachovaniu hodnoty právneho štátu, na ktorom je Únia založená.³⁹⁷

Súdny dvor má teda právomoc vykladať reštriktívne opatrenie so všeobecnou pôsobnosťou za predpokladu, že Rade prináležalo vykonať toto opatrenie, ktoré slúži ako základ pre vnútroštátne sankčné opatrenie, v nariadení podľa článku 215 ZFEÚ. V tejto veci zákaz poskytovať predmetné sprostredkovateľské služby má za cieľ obmedziť schopnosť hospodárskych subjektov uskutočňovať transakcie patriace do pôsobnosti Zmluvy o fungovaní EÚ.³⁹⁸ Možno ho vykonať na úrovni Únie len vtedy, ak po ňom nasleduje prijatie takéhoto nariadenia a patrí medzi opatrenia potrebné na vykonanie rozhodnutia 2014/512 na úrovni Únie, ktoré mala Rada vykonať v nariadení č. 833/2014.

Súdny dvor mal preto právomoc odpovedať na prejudiciálne otázky.

V merite veci Súdny dvor v prvom rade zastával názor, že zákaz poskytovania sprostredkovateľských služieb uvedený v článku 2 ods. 2 písm. a) rozhodnutia 2014/512 sa uplatňuje aj vtedy, ak vojenský materiál, ktorý je predmetom dotknutej sprostredkovateľskej transakcie, nebol nikdy dovezený na územie členského štátu.

³⁹⁵ Podľa znenia článku 40 prvého odseku ZEÚ uskutočňovaním SZBP nie je dotknuté uplatňovanie postupov a rozsah právomocí inštitúcií ustanovených zmluvami na výkon právomocí Únie uvedených v článkoch 3 až 6 Zmluvy o fungovaní EÚ.

³⁹⁶ Prejudiciálne konanie je upravené v článku 19 ods. 3 písm. b) ZEÚ a v článku 267 ZFEÚ.

³⁹⁷ Pozri článok 2 ZEÚ, ako aj článok 21 ZEÚ, na ktorý odkazuje článok 23 ZEÚ týkajúci sa SZBP.

³⁹⁸ Do tejto pôsobnosti podľa článkov 114 a 207 ZFEÚ patria obchod so zbraňami, vojenským materiálom a služby uvedené v článku 2 ods. 2 písm. a) rozhodnutia 2014/512.

V druhom rade Súdny dvor zdôraznil, že uvedené ustanovenie v spojení s právom vlastníť majetok zakotveným v článku 17 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“), ako aj so zásadami právnej istoty a zákonnosti trestov nebráni vnútroštátnemu opatreniu zhabania celého výnosu zo sprostredkovateľskej transakcie uvedenej v tomto článku 2 ods. 2 písm. a), ku ktorému dochádza automaticky po tom, ako príslušné vnútroštátne orgány konštatujú porušenie zákazu uskutočnenia tejto transakcie a povinnosti oznámiť ju.

Pokiaľ išlo o právo vlastníť majetok, Súdny dvor na úvod pripomenul judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), podľa ktorej na opatrenia zhabania týkajúce sa príjmov z trestného činu alebo nezákonnej činnosti alebo nástroja použitého na spáchanie trestného činu, ktorý nepatrí tretej osobe konajúcej v dobrej viere, sa vo všeobecnosti vzťahuje právna úprava užívania majetku, aj keď samotnou svojou povahou zbavujú osobu jej majetku.³⁹⁹

V tejto veci sa zdá, že toto obmedzenie výkonu vlastníckeho práva je v súlade so zásadou proporcionality a v dôsledku toho je odôvodnené vzhľadom na podmienky stanovené v článku 52 ods. 1 Charty, čo však prináleží overiť vnútroštátnemu súdu. Toto obmedzenie je totiž stanovené zákonom⁴⁰⁰ a rešpektuje podstatu vlastníckeho práva, keďže je súčasťou právnej úpravy užívania majetku v zmysle článku 17 ods. 1 tretej vety Charty a nepredstavuje zbavenie majetku v zmysle tohto článku 17 ods. 1 druhej vety. Okrem toho toto opatrenie zodpovedá cieľom všeobecného záujmu, ktoré sú uznané Úniou.

Pokiaľ išlo o zásadu proporcionality, zhabanie celej protihodnoty výnosu zo zakázanej sprostredkovateľskej transakcie je nevyhnutné na skutočné a účinné odradenie hospodárskych subjektov od porušovania zákazu poskytovať sprostredkovateľské služby v súvislosti s vojenským materiálom. Rovnako skutočnosť, že opatrenie zhabania nastupuje automaticky, je nevyhnutná na zabezpečenie plnej účinnosti sankcie. Pri ukladaní sankcie zhabania nezávisle od odsúdenia v trestnom konaní je však podľa judikatúry ESLP dôležité, aby celé konanie dávalo dotknutej osobe možnosť brániť sa tak pred vnútroštátnymi orgánmi, ktoré jej uložili túto sankciu, ako aj pred súdmi rozhodujúcimi o opravnom prostriedku proti rozhodnutiam týchto orgánov, aby mohli pristúpiť k celkovému preskúmaniu rôznych prítomných záujmov.⁴⁰¹

2. Žaloby o náhradu škody

Rozsudok z 10. septembra 2024 (veľká komora), Komisia KS a i./Rada a i. (C-29/22 P a C-44/22 P, [EU:C:2024:725](#))

„Odvolanie – Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika (SZBP) – Jednotná akcia Rady 2008/124/SZBP – Misia Európskej únie na podporu právneho štátu v Kosove (Eulex Kosovo) – Žaloba o náhradu škody – Ujma, ktorá údajne vznikla v dôsledku rôznych konaní a opomenutí Rady Európskej únie, Európskej komisie a Európskej služby pre vonkajšiu činnosť (ESVČ) v rámci vykonávania tejto jednotnej akcie – Nedostatočné

³⁹⁹ Pozri najmä rozsudok ESLP, 24. októbra 1986, Agosi v. Spojené kráľovstvo, CE:ECHR:1986:1024JUD000911880, bod 51; rozsudok ESLP, 12. mája 2015, Gogitidze a i. v. Gruzínsko, CE:ECHR:2015:0512JUD003686205, bod 94, ako aj rozsudok ESLP, 15. októbra 2020, Karapetyan v. Gruzínsko, CE:ECHR:2020:1015JUD006123312, bod 32.

⁴⁰⁰ Toto opatrenie je založené na Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 202/2008 privind punerea în aplicare a sancțiunilor internaționale (mimoriadne nariadenie vlády č. 202/2008 o uplatňovaní medzinárodných sankcií) zo 4. decembra 2008 (Monitorul Oficial al României, časť I, č. 825 z 8. decembra 2008), ako aj na vnútroštátnom zozname vojenských technológií a materiálu uvedenom v článku 12 spoločnej pozície 2008/944 a stanovenom, pokiaľ išlo o Rumunsko, vyhláškami č. 156/2018 a 901/2019.

⁴⁰¹ Pozri v tomto zmysle rozsudok ESLP, 15. októbra 2020, Karapetyan v. Gruzínsko, CE:ECHR:2020:1015JUD006123312, bod 35.

Zrušením uznesenia Všeobecného súdu KS a KD/Rada a i.⁴⁰² (ďalej len „napadnuté uznesenie“) v rozsahu, v akom tento súd rozhodol, že zjavne nemá právomoc rozhodnúť o žalobe, ktorú podali KS a KD, z dôvodu, že sa týka politických alebo strategických rozhodnutí prijatých v rámci spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky (ďalej len „SZBP“)⁴⁰³, Súdny dvor zasadať vo veľkej komore spresnil rozsah obmedzenia právomoci súdov Únie vo veciach SZBP, ktorá je stanovená v článku 24 ods. 1 druhom pododseku poslednej vety ZEÚ⁴⁰⁴ a v článku 275 prvom odseku ZFEÚ⁴⁰⁵. KS a KD sú blízki rodinní príslušníci osôb, ktoré boli mučené, zmizli alebo boli zabití v Kosove v roku 1999 počas tamajšieho konfliktu. V roku 2008 Európska únia prostredníctvom jednotnej akcie 2008/124⁴⁰⁶ zriadila v tejto tretej krajine civilnú misiu na podporu právneho štátu s názvom Eulex Kosovo, ktorej úlohou je najmä vyšetriť takéto trestné činy. V roku 2009, na základe tejto jednotnej akcie, Únia zriadila kontrolnú komisiu pre dodržiavanie ľudských práv (ďalej len „kontrolná komisia“) na preskúmanie sťažností podaných pre porušovanie ľudských práv, ktorého sa dopustila Eulex Kosovo pri výkone svojho mandátu.

Na základe sťažností, ktoré podali KS a KD, kontrolná komisia v novembri 2015 a októbri 2016 dospela k záveru, že došlo k porušeniu viacerých základných práv chránených Európskym dohovorom o ľudských právach („EDLP“)⁴⁰⁷. V marci 2017 sa kontrolná komisia rozhodla príslušné veci uzavrieť, pričom v každom prípade konštatovala, že vedúci misie Eulex Kosovo vykonal jej odporúčania len čiastočne.

V decembri 2017 Všeobecný súd uznesením KS/Rada a i.⁴⁰⁸ zamietol žalobu, ktorú podala KS proti Rade Európskej únie, Európskej komisii a Európskej službe pre vonkajšiu činnosť (ESVČ), ktorou sa okrem iného domáhala „zrušenia alebo zmeny jednotnej akcie 2008/124“ a mimozmluvnej zodpovednosti za porušenie viacerých ustanovení EDLP, z dôvodu, že zjavne nemá právomoc o nej rozhodnúť.

V novembri 2021 Všeobecný súd napadnutým uznesením zamietol z rovnakého dôvodu žalobu, ktorú podali KS a KD o náhradu škody a ktorú podľa ich názoru utrpeli v dôsledku rôznych aktov a opomenutí Rady, Komisie a ESVČ, najmä v súvislosti s vyšetrovaním mučenia, zmiznutia a vraždy ich rodinných príslušníkov počas misie Eulex Kosovo. KS a KD medzitým v júni 2021 podali návrh na vykonanie dokazovania, ktorým sa domáhali predloženia úplného znenia operačného plánu misie Eulex Kosovo (OPLAN) od jej zriadenia v roku 2008.

⁴⁰² Uznesenie z 10. novembra 2021, KS a KD/Rada a i. (T-771/20, [EU:T:2021:798](#)).

⁴⁰³ Uvedené uznesenie sa zrušilo v rozsahu, v akom sa žaloba, ktorú podali KS a KD, týkala okrem iného porušenia viacerých základných práv a obídienia alebo zneužitia výkonnej moci zo strany orgánu a inštitúcií Únie. V zostávajúcej časti sa odvolanie zamietlo.

⁴⁰⁴ V zmysle tohto ustanovenia „Súdny dvor Európskej únie nemá vo vzťahu k [ustanoveniam týkajúcim sa SZBP] právomoc s výnimkou jeho právomoci monitorovať súlad s článkom 40 [ZEÚ] a preskúmať zákonnosť niektorých rozhodnutí, ako sa ustanovuje v článku 275 druhom odseku [ZFEÚ]“.

⁴⁰⁵ V zmysle tohto článku 275 ZFEÚ „Súdny dvor Európskej únie nemá právomoc, pokiaľ išlo o ustanovenia týkajúce sa [SZBP], ani pokiaľ ide o akty prijaté na ich základe. Súdny dvor Európskej únie má však právomoc dohliadať na dodržiavanie článku 40 [ZEÚ] a rozhodovať o žalobách podaných v súlade s podmienkami ustanovenými v článku 263 štvrtom odseku [ZFEÚ], ktorými sa preskúmava zákonnosť rozhodnutí upravujúcich reštriktívne opatrenia voči fyzickým alebo právnickým osobám, ktoré boli prijaté Radou na základe hlavy V kapitoly 2 [ZEÚ]“.

⁴⁰⁶ Jednotná akcia Rady 2008/124/SZBP zo 4. februára 2008 o Misii Európskej únie v Kosove na podporu právneho štátu, EULEX KOSOVO (Ú. v. EÚ L 42, 2008, s. 92).

⁴⁰⁷ Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podpísaný v Ríme 4. novembra 1950.

⁴⁰⁸ Uznesenie zo 14. decembra 2017, KS/Rada a i. (T-840/16, [EU:T:2017:938](#)).

V napadnutom uznesení Všeobecný súd najmä konštatoval, že žaloba, ktorú podali KS a KD, je dôsledkom aktov alebo konaní v rámci politických alebo strategických otázok súvisiacich s vymedzovaním činností, priorít a zdrojov misie Eulex Kosovo, ako aj s rozhodnutím zriadiť kontrolnú komisiu v rámci tejto misie, a že v súlade s jednotnou akciou 2008/124 sa na zriadenie a činnosti misie Eulex Kosovo vzťahujú ustanovenia Zmluvy o EÚ týkajúce sa SZBP. Okrem toho Všeobecný súd v podstate rozhodol, že podľa článku 24 ods. 1 druhého pododseku poslednej vety ZEÚ a článku 275 prvého odseku ZFEÚ Súdny dvor Európskej únie v zásade nemá právomoc, ani pokiaľ ide o ustanovenia týkajúce sa SZBP, ani pokiaľ ide o akty prijaté na základe týchto ustanovení, a že výnimky z tejto zásady uvedené v tomto prvom ustanovení a v článku 275 druhom odseku sa v tejto veci neuplatnia z dôvodu, že táto žaloba sa netýka reštriktívnych opatrení voči fyzickým alebo právnickým osobám v zmysle tohto posledného uvedeného ustanovenia, ani dodržiavania článku 40 ZEÚ.⁴⁰⁹

Na základe dvoch odvolaní, ktoré podali KS a KD (vec C-29/22 P) a Komisia (vec C-44/22 P), Súdny dvor čiastočne zrušil toto uznesenie Všeobecného súdu a vrátil mu vec, aby rozhodol o prípustnosti žaloby, a prípadne o veci samej.

Posúdenie Súdnym dvorom

Keďže KS a KD a Komisia napadli posúdenie vykonané Všeobecným súdom, podľa ktorého nemal právomoc rozhodnúť o žalobe podanej KS a KD, Súdny dvor preskúmal, či je výklad týchto aspektov Všeobecným súdom opodstatnený.

O výklade článku 24 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ a článku 275 prvého odseku ZFEÚ

Na účely výkladu ustanovení Zmlúv, ktoré stanovujú obmedzenie právomoci súdov Únie v oblasti SZBP, Súdny dvor predovšetkým konštatoval, že zahrnutie tejto politiky do ústavného rámca Únie znamená, že základné zásady právneho poriadku Únie sa uplatňujú aj v rámci tejto politiky. Medzi tieto zásady patrí najmä dodržiavanie právneho štátu a základných práv, ktoré okrem iného vyžadujú, aby orgány Únie podliehali súdnemu preskúmaniu.

Súdny dvor však po prvé poznamenal, že podľa článku 24 ods. 1 druhého pododseku prvej vety ZEÚ „[SZBP] podlieha osobitným pravidlám a postupom“ vrátane tých, ktoré obmedzujú právomoc Súdneho dvora Európskej únie, pokiaľ ide o ustanovenia týkajúce sa SZBP a akty prijaté na jej základe. Takéto obmedzenie je však zlučiteľné s článkom 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“), ako aj s článkami 6 a 13 EDĽP.

V prvom rade Súdny dvor v tomto ohľade už rozhodol, že článok 47 Charty nemôže založiť jeho právomoc, ak ju Zmluvy vylučujú, ani zmeniť systém súdneho preskúmavania upravený Zmluvami, ku ktorému patria pravidlá o prípustnosti priamych žalôb. Okrem toho zásady prenesenia právomocí a inštitucionálnej rovnováhy sa uplatňujú aj v oblasti SZBP. V dôsledku toho tvrdenie, že akty alebo opomenutia, ktoré sú predmetom žaloby jednotlivca, porušujú jeho základné práva, samo osebe nestačí na to, aby Súdny dvor Európskej únie konštatoval, že má právomoc o nej rozhodnúť. V druhom rade je pravda, že Súdny dvor musí dbať na to, aby ním poskytnutý výklad článku 47, ktorého prvý a druhý odsek zodpovedajú článku 6 ods. 1 a článku 13 EDĽP, zabezpečil takú úroveň ochrany, ktorá nenarušuje úroveň zaručenú v týchto ustanoveniach EDĽP, tak ako ich vykladá Európsky súd pre ľudské práva. Právo zaručené týmto článkom 6 ods. 1 EDĽP však na jednej strane nie je absolútne a môže podliehať legitímnym obmedzeniam. Na druhej strane ochranu poskytovanú článkom 13 EDĽP, ktorý zaručuje vo vnútroštátnom práve existenciu opravného prostriedku umožňujúceho dovoľávať sa práv a slobôd zakotvených v EDĽP, nemožno považovať za absolútnu,

⁴⁰⁹ Tento článok uvádza: „Uskutočňovaním [SZBP] nie je dotknuté uplatňovanie postupov a rozsah právomocí inštitúcií ustanovených zmluvami na výkon právomocí Únie uvedených v článkoch 3 až 6 [ZFEÚ]. Rovnako nie je uskutočňovaním politik uvedených v týchto článkoch dotknuté uplatňovanie postupov a rozsah právomocí inštitúcií ustanovených zmluvami na výkon právomocí Únie podľa tejto kapitoly.“

pretože kontext, v ktorom k údajnému porušeniu došlo, alebo kategória údajných porušení, môžu odôvodniť obmedzenie možných opravných prostriedkov.

Všeobecný súd teda nevychádzal z nesprávneho právneho posúdenia, keď v podstate rozhodol, že ani článok 24 ods. 1 druhý pododsek posledná veta ZEÚ, ani článok 275 ZFEÚ na jednej strane⁴¹⁰, ani odvolávanie sa na porušenie základných práv na strane druhej samy osebe neodôvodňujú, aby konštatoval, že má právomoc rozhodovať o žalobe, ktorú podali KS a KD. Okrem toho článok 6 ods. 2 ZEÚ, ktorý stanovuje pristúpenie Únie k EDLP, nemožno vykladať v tom zmysle, že rozširuje právomoci Súdného dvora Európskej únie v oblasti SZBP, keďže v dohode o pristúpení sa stanovuje, že týmto pristúpením nebudú dotknuté právomoci Únie alebo právomoci jej inštitúcií.

V druhom rade, pokiaľ išlo konkrétne o uplatnenie článku 24 ods. 1 druhého pododseku poslednej vety ZEÚ a článku 275 ZFEÚ na žaloby o mimozmluvnú zodpovednosť Únie upravené článkami 268 a 340 ZFEÚ, Súdny dvor pripomenul, že ani výlučná povaha právomoci zverenej Súdnemu dvoru Európskej únie rozhodovať o takýchto žalobách, ani autonómia tejto kategórie žalôb nemôžu mať za následok rozšírenie vymedzenia právomoci, ktorú tejto inštitúcii priznávajú Zmluvy. Článok 24 ods. 1 druhý pododsek posledná veta ZEÚ a článok 275 ZFEÚ, ktoré obmedzujú právomoc súdov Únie v oblasti SZBP, pritom treba, pokiaľ ide o žaloby v tejto oblasti SZBP, považovať vo vzťahu k článkom 268 a 340 ZFEÚ za *leges speciales*. Nemožno preto súhlasiť s tým, že sa článok 24 ods. 1 druhý pododsek posledná veta ZEÚ a článok 275 ZFEÚ nevzťahujú na žaloby o mimozmluvnú zodpovednosť Únie.

V treťom rade a napokon Súdny dvor, odvolávajúc sa na rozsudok *Carvalho a i./Parlament a Rada*⁴¹¹, ktorý vyjadruje zásadu výkladu uplatniteľnú na všetky opravné prostriedky stanovené Zmluvami, tiež potvrdil výklad ustanovení Zmlúv týkajúcich sa právomoci súdov Únie vykonaný Všeobecným súdom v zmysle základného práva na účinnú súdnu ochranu v tom zmysle, že toto základné právo nemôže viesť k vylúčeniu podmienok výslovne stanovených v Zmluve o FEÚ.

O spojení medzi predmetnými aktmi a opomenutiami týkajúcimi sa politických alebo strategických rozhodnutí prijatých v rámci SZBP a týkajúcimi sa vymedzenia a vykonávania SZBP

Súdny dvor v rámci preskúmania právomoci Súdného dvora Európskej únie rozhodovať o žalobe, ktorej predmetom sú akty alebo opomenutia spadajúce do oblasti SZBP, pripomenul, že v prvom rade treba overiť, či sa na predmetnú situáciu vzťahuje niektorý z prípadov stanovených v článku 24 ods. 1 druhom pododseku poslednej vety ZEÚ a článku 275 druhom odseku ZFEÚ, v ktorých je táto právomoc výslovne uznaná.⁴¹² Ak to tak nie je, treba v druhom rade posúdiť, či uvedená právomoc môže byť založená na tom, že predmetné akty a opomenutia priamo nesúvisia s politickými alebo strategickými rozhodnutiami inštitúcií, orgánov, úradov a agentúr Únie v rámci SZBP, a najmä spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky (SBOP).⁴¹³ Hoci má teda Súdny dvor Európskej únie právomoc posudzovať zákonnosť aktov alebo opomenutí, ktoré priamo nesúvisia s týmito politickými alebo strategickými rozhodnutiami, alebo ich vykladať, nemá takúto právomoc, ak tieto akty alebo opomenutia priamo súvisia s týmito politickými alebo strategickými rozhodnutiami.⁴¹⁴

⁴¹⁰ V zmysle článku 47 Charty, článku 6 ods. 1 a článku 13 EDLP, ako aj článku 2, článku 3 ods. 5 a článkov 6, 19, 21 a 23 ZEÚ.

⁴¹¹ Rozsudok z 25. marca 2021, *Carvalho a i./Parlament a Rada* (C-565/19 P, [EU:C:2021:252](#), body 69 a 78).

⁴¹² Rozsudky z 28. marca 2017, *Rosneft* (C-72/15, [EU:C:2017:236](#), bod 60), a zo 6. októbra 2020, *Bank Refah Kargaran/Rada* (C-134/19 P, [EU:C:2020:793](#), bod 27).

⁴¹³ Vyplyva to z judikatúry Súdného dvora uvedenej v bode 49 rozsudku z 12. novembra 2015, *Elitaliana/Eulex Kosovo* (C-439/13 P, [EU:C:2015:753](#)), v bode 55 rozsudku z 19. júla 2016, *H/Rada a i.* (C-455/14 P, [EU:C:2016:569](#)), ako aj v bode 66 rozsudku z 25. júna 2020, *SATCEN/KF* (C-14/19 P, [EU:C:2020:492](#)).

⁴¹⁴ V dôsledku toho Súdny dvor Európskej únie nemá právomoc posudzovať zákonnosť alebo vykladať akty alebo opomenutia, ktoré priamo súvisia s vymedzením, vedením a vykonávaním SZBP, a najmä SBOP, konkrétne s určovaním strategických

Súdny dvor v tejto súvislosti preskúmal posúdenie vykonané Všeobecným súdom⁴¹⁵ týkajúce sa analýzy každého z aktov a opomenutí, ktoré spadajú do oblasti SZBP, a najmä SBOP, na ktoré sa odvoláva žaloba, ktorú podali KS a KD.⁴¹⁶

Po prvé v tejto veci z napadnutého uznesenia vyplýva, že Všeobecný súd konštatoval, že žaloba nepatrí medzi prípady, v ktorých ustanovenia Zmlúv výslovne stanovujú, že Súdny dvor Európskej únie má právomoc v oblasti SZBP, pričom táto skutočnosť nebola v odvolacom konaní spochybnená. Po druhé Všeobecný súd v podstate konštatoval, že akty a opomenutia, ktorých sa uvedená táto žaloba týkala,⁴¹⁷ priamo súvisia s touto politikou vzhľadom na ich politickú a strategickú povahu, ako aj ich súvislosť s vymedzením a vykonávaním SZBP, čo je dôvod, pre ktorý rozhodol, že nemá právomoc rozhodovať o tejto žalobe.

Všeobecný súd v tejto súvislosti po prvé poznamenal, že prostriedky poskytnuté misii SZBP, a najmä SBOP, priamo súvisia, ako to v podstate správne konštatoval Všeobecný súd, s politickými alebo strategickými rozhodnutiami uskutočnenými v rámci SZBP.

Všeobecný súd naopak vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia, keď konštatoval, že údajný nedostatok vhodného personálu patrí medzi politické alebo strategické otázky, ktoré sa týkajú vymedzenia a vykonávania SZBP. Schopnosť misie Eulex Kosovo zamestnávať personál⁴¹⁸ predstavuje akt bežného riadenia v rámci výkonu mandátu uvedenej misie. Rozhodnutia prijaté misiou Eulex Kosovo, pokiaľ išlo o výber personálu, ktorý táto misia zamestnáva, tak priamo nesúvisia s politickými alebo strategickými rozhodnutiami, ktoré uvedená misia uskutočňuje v rámci SZBP.

Po druhé Súdny dvor dospel k rovnakému záveru, že Všeobecný súd vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia, pokiaľ išlo o neexistenciu ustanovení upravujúcich právnu pomoc v rámci konaní pred kontrolnou komisiou. Táto časť žaloby, ktorú podali KS a KD, sa týka procesných pravidiel tejto komisie, ktoré však priamo nesúvisia s politickými alebo strategickými rozhodnutiami uskutočnenými v rámci SZBP.

záujmov Únie, ako aj vymedzením činností a pozícií, ktoré má Únia prijať, ako aj všeobecných usmernení SZBP v zmysle článkov 24 až 26, 28, 29, 37, 38, 42 a 43 ZEÚ.

⁴¹⁵ Toto posúdenie je uvedené v bodoch 28 a 39 napadnutého uznesenia.

⁴¹⁶ Súdny dvor pritom zohľadnil skutočnosť, že cieľ právnej istoty si vyžaduje, aby súd Únie nebol povinný meritórne preskúmať vec samu, aby určil svoju právomoc.

⁴¹⁷ Tieto akty a opomenutia sú uvedené v bode 20 rozsudku. Išlo najmä o:

- skutočnosť, že sa náležite nevyšetrilo zmiznutie a vražda rodinných príslušníkov KS a KD, a to z dôvodu nedostatku potrebných zdrojov a vhodného personálu tejto misie na výkon jej výkonného mandátu;
- neexistenciu ustanovení o právnej pomoci osobám, ktoré vystupujú v konaní pred kontrolnou komisiou ako navrhovatelia, a z dôvodu, že táto kontrolná komisia bola zriadená bez právomoci vykonávať svoje rozhodnutia alebo možnosti podať opravný prostriedok pre konštatované porušenia;
- neprijatie nápravných opatrení, ktoré by umožnili úplne alebo čiastočne napraviť porušenia uvedené v prvej a druhej zarážke, hoci vedúci misie Eulex Kosovo oznámil Únii závery kontrolnej komisie;
- obídenie alebo zneužitie výkonnej moci Radou a ESVČ, pretože najmä tvrdili, že Eulex Kosovo urobila všetko pre to, aby vyšetrila únos a pravdepodobnú vraždu manžela KS, ako aj vraždu manžela a syna KD;
- zneužitie alebo nevyužitie výkonnej moci náležitým spôsobom, a to z dôvodu, že rozhodnutím Rady (SZBP) 2018/856 z 8. júna 2018, ktorým sa mení jednotná akcia 2008/124 o misii Európskej únie na podporu právneho štátu v Kosove (Ú. v. EÚ L 146, 2014, s. 5), došlo k odňatiu výkonného mandátu misie Eulex Kosovo, hoci porušovanie práv uvedené v prvej a druhej zarážke naďalej pokračovalo;
- obídenie alebo zneužitie výkonnej moci alebo verejnej moci, keďže sa nezabezpečilo, aby bolo vo veci KD, ktorá sa prima facie týkala vojnového zločinu, vykonané riadne právne preskúmanie zo strany misie Eulex Kosovo a/alebo Úradu špeciálnej prokuratúry, ako aj stíhanie pred Špecializovanou komorou pre Kosovo.

⁴¹⁸ Táto schopnosť vyplýva zo znenia článku 15a jednotnej akcie 2008/124 v znení rozhodnutia Rady 2014/349/SZBP z 12. júna 2014 (Ú. v. EÚ L 174, 2014, s. 42).

Podobne, pokiaľ išlo o neexistenciu vykonávacích právomocí zverených kontrolnej komisii alebo opravných prostriedkov v prípade porušenia konštatovaných touto komisiou, Súdny dvor, vychádzajúc z cieľov, ktoré boli základom zriadenia misie Eulex Kosovo⁴¹⁹, uviedol, že rozhodnutie o tom, či sa na akty a opomenutia tejto misie vzťahuje kontrolný mechanizmus zodpovedajúci týmto normám, priamo nesúvisí s politickými alebo strategickými rozhodnutiami týkajúcimi sa uvedenej misie, ale len s jedným aspektom jej administratívneho riadenia.

Po tretie Súdny dvor uviedol, že neexistencia týchto nápravných opatrení umožňujúcich napraviť porušenia základných práv konštatovaných kontrolnou komisiou, ako aj riadneho právneho preskúmania prípadu KD sa týkajú neprijatia individuálnych opatrení týkajúcich sa konkrétnych situácií KS a KD, a teda priamo nesúvisia s politickými alebo strategickými rozhodnutiami uskutočnenými v rámci SZBP. To isté platí pre tvrdenie Rady a ESVČ, podľa ktorého táto misia urobila všetko pre to, aby vyšetrila predmetné trestné činy. Všeobecný súd sa preto dopustil nesprávneho právneho posúdenia, pokiaľ ide aj o tieto aspekty žaloby.

Po štvrté rozhodnutie o odňatí výkonného mandátu misie SZBP, a najmä misie SBOP, naopak priamo súvisí s takýmito politickými a strategickými rozhodnutiami uskutočnenými v rámci SZBP v zmysle článku 28 ods. 1 a článku 43 ods. 2 ZEÚ. V dôsledku toho sa Všeobecný súd nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď konštatoval, že nemá právomoc rozhodnúť o výhradách týkajúcich sa odňatia výkonného mandátu misie Eulex Kosovo rozhodnutím 2018/856.⁴²⁰

O žalobe na Všeobecnom súde

Súdny dvor konštatoval, že nemá k dispozícii informácie potrebné na to, aby s konečnou platnosťou rozhodol o výhradách neprípustnosti vznesených Radou, Komisiou a ESVČ, alebo o dôvodnosti žaloby, ktorú podali KS a KD, a preto vrátil vec Všeobecnému súdu, aby rozhodol o prípustnosti, a prípadne o dôvodnosti tejto žaloby a o žiadosti o prístup k OPLAN-u misie Eulex Kosovo.

⁴¹⁹ Pozri články 1 a 2 jednotnej akcie 2008/124.

⁴²⁰ Týmto rozhodnutím sa zrušila povinnosť tejto misie, ako je zakotvená v článku 3 písm. d) jednotnej akcie 2008/124, a to dbať na to, aby určité trestné činy „sa riadne vyšetrili a stíhali aby sa o nich rozhodlo a rozsudok bol vykonaný“.

Kapitola 2 – Všeobecný súd

I. Súdna agenda Únie

1. Žaloby o neplatnosť

Uznesenie zo 4. júna 2024 (veľká komora), Medel a i./Rada (spojené veci T-530/22 až T-533/22, [EU:T:2024:363](#))

„Žaloba o neplatnosť – Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 – Vykonávacie rozhodnutie Rady zo 17. júna 2022 o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Poľska – Neexistencia priamej dotknutosti – Neprípustnosť“

Všeobecný súd zasadajúci vo veľkej komore zamietol ako neprípustné žaloby podané štyrmi združeniami sudcov⁴²¹, ktorými sa domáhali zrušenia vykonávacieho rozhodnutia Rady o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Poľskej republiky⁴²².

Žalobcovia sú združeniami zastupujúcimi sudcov na medzinárodnej úrovni, ktorých členmi sú spravidla vnútroštátne profesijné združenia, vrátane poľských združení sudcov.

Dňa 12. februára 2021 Európsky parlament a Rada Európskej únie prijali nariadenie 2021/241, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (ďalej len „mechanizmus“)⁴²³. V rámci mechanizmu možno členským štátom poskytnúť finančné prostriedky vo forme finančného príspevku, ktorý pozostáva z nenávratnej finančnej podpory, alebo vo forme úveru.

Napadnutým rozhodnutím Rada schválila posúdenie plánu obnovy a odolnosti Poľskej republiky a v prílohe špecifikovala mílniky a ciele, ktoré má tento členský štát splniť, aby mohol byť uvoľnený finančný príspevok, ktorý mu bol poskytnutý v napadnutom rozhodnutí. Prvá časť tejto prílohy obsahuje okrem iného opatrenia týkajúce sa reformy súdnictva v Poľsku, ktoré sú spresnené v mílnikoch F1G, F2G a F3G.⁴²⁴ Žalobcovia spochybnil napadnuté rozhodnutie v tom zmysle, že tieto mílniky sú nezlučiteľné s právom Únie.

Všeobecný súd svojím uznesením vyhovel námietke neprípustnosti, ktorú vzniesla Rada na základe článku 130 ods. 1 svojho rokovacieho poriadku, a v dôsledku toho zamietol žaloby podané žalobcami.

⁴²¹ Magistrats européens pour la démocratie et les libertés (Medel) vo veci T-530/22, International Association of Judges (IAJ) vo veci T-531/22, Association of European Administrative Judges (AEAJ) vo veci T-532/22 a Stichting Rechter voor Rechter vo veci T-533/22.

⁴²² Vykonávacie rozhodnutie Rady zo 17. júna 2022 o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Poľskej republiky, zmenené vykonávacím rozhodnutím Rady z 8. decembra 2023 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

⁴²³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 2021, s. 17).

⁴²⁴ Uvedené mílniky, ktoré sú mierami pokroku pri vykonávaní reformy, vyžadujú posilnenie nezávislosti a nestrannosti poľských sudcov (mílnik F1G), zabezpečenie toho, aby sudcovia dotknutí rozhodnutiami Izby Disciplinárna (disciplinárny senát) na Sąd Najwyższy (Najvyšší súd, Poľsko) (ďalej len „disciplinárny senát“), mali prístup ku konaniu umožňujúcemu preskúmanie rozhodnutí uvedeného senátu, ktoré sa ich týkajú (mílnik F2G), a zabezpečenie toho, aby boli konania o preskúmaní uvedené v mílniku F2G v zásade ukončené podľa orientačného harmonogramu v štvrtom štvrtroku 2023 (mílnik F3G).

Posúdenie Všeobecným súdom

Všeobecný súd na úvod poznamenal, že vzhľadom na to, že napadnuté rozhodnutie je určené Poľskej republike, prípustnosť žalôb treba preskúmať z hľadiska druhej a tretej časti vety článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ, v ktorých sa vyžaduje podmienka priamej dotknutosti.⁴²⁵

Všeobecný súd najprv analyzoval prípustnosť žalôb podaných žalobcami konajúcimi vo svojom vlastnom mene.

V tejto súvislosti Všeobecný súd konštatoval, že žiadne právne ustanovenie týkajúce sa mechanizmu toto procesné oprávnenie žalobcom nepriznáva. Rovnako skutočnosť, že pravidelne vystupujú ako partneri inštitúcií Únie v otázke nezávislosti súdnictva, nezakladá ich aktívnu legitimáciu.

Všeobecný súd ďalej skúmal prípustnosť žalôb podaných žalobcami konajúcimi v mene svojich členov, ktorých záujmy obhajujú.

V tejto súvislosti žalobcovia rozlišujú tri skupiny sudcov, medzi ktoré patria najmä poľskí sudcovia dotknutí rozhodnutiami disciplinárneho senátu, ktorých sa priamo dotýka konanie o preskúmaní uvedené v míľnikoch F2G a F3G, všetci poľskí sudcovia, ktorých sa priamo dotýka toto konanie o preskúmaní a míľnik F1G, ako aj všetci ostatní európski sudcovia, ktorí sú tiež priamo dotknutí týmito míľnikmi.

Pokiaľ išlo o prvú skupinu sudcov, Všeobecný súd v prvom rade preskúmal podstatu napadnutého rozhodnutia, ktorá sa posudzuje s ohľadom na jeho obsah a kontext.

Konštatoval, že napadnuté rozhodnutie podmieňuje vyplatenie finančného príspevku splnením podmienok, konkrétne vykonaním plánov obnovy a odolnosti posúdených Komisiou a schválených Radou, vrátane splnenia míľnikov a cieľov, ktoré sú mierami pokroku pri vykonávaní reformy. Keďže majú povahu rozpočtovej podmienenosti v tom zmysle, že ich dosiahnutie je podmienkou financovania v rámci mechanizmu, míľniky F1G, F2G a F3G odrážajú vzťah medzi dodržiavaním hodnoty právneho štátu na jednej strane a efektívnym plnením rozpočtu Únie, a to v súlade so zásadami správneho finančného riadenia, ako aj ochranou finančných záujmov Únie na strane druhej.

Pri stanovení uvedených míľnikov sa však Rada nesnažila nahradiť pravidlá týkajúce sa hodnoty právneho štátu alebo účinnej súdnej ochrany, ako sú objasnené judikatúrou Súdneho dvora. Z uvedeného vyplýva, že Rada ich stanovením nemala v úmysle povoliť Poľskej republike nerešpektovanie rozsudkov Súdneho dvora, ktoré konštatovali, že tento štát nedodržiava hodnotu právneho štátu alebo zásadu účinnej súdnej ochrany.

Vzhľadom na tieto posúdenia Všeobecný súd v druhom rade skúmal priamu dotknutosť sudcov prvej skupiny napadnutým rozhodnutím s ohľadom na míľnik F2G. Uviedol, že na to, aby sudcovia, ktorých sa týkajú rozhodnutia disciplinárneho senátu, boli priamo dotknutí, musí existovať priama súvislosť medzi napadnutým rozhodnutím a jeho účinkami na týchto sudcov.

V tejto súvislosti sa míľnik F2G obmedzuje na stanovenie podmienky, ktorú musí Poľská republika splniť, aby mohla získať finančné prostriedky. Napadnuté rozhodnutie nemalo za následok, že by sudcovia dotknutí rozhodnutiami disciplinárneho senátu podliehali podmienkam, ktoré stanovuje, ani že by sa na nich priamo vzťahovalo osobitné pravidlo. Napadnuté rozhodnutie tým, že stanovilo míľnik F2G, neuložilo s konečnou platnosťou osobitné povinnosti vo vzťahoch Poľskej republiky so sudcami dotknutými rozhodnutiami disciplinárneho senátu, a teda priama súvislosť neexistuje.

⁴²⁵ Podľa článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ akákoľvek fyzická alebo právnická osoba môže za podmienok ustanovených v prvom a druhom odseku podať žalobu proti aktom, ktoré sú jej určené alebo ktoré sa jej priamo a osobne týkajú, ako aj voči regulačným aktom, ktoré sa jej priamo týkajú a nevyžadujú vykonávacie opatrenia.

V dôsledku toho sa aj po prijatí napadnutého rozhodnutia situácia sudcov dotknutých rozhodnutiami disciplinárneho senátu naďalej riadila príslušnými ustanoveniami poľského práva uplatniteľnými na uvedenú situáciu, ako aj ustanoveniami práva Únie a rozsudkami Súdneho dvora bez toho, aby mílnik F2G špecifikovaný v tomto rozhodnutí priamo menil právnu situáciu týchto sudcov v zmysle požadovanom v článku 263 štvrtom odseku ZFEÚ.

Pokiaľ išlo o druhú skupinu sudcov, Všeobecný súd konštatoval, že žalobcovia nepreukázali existenciu dostatočne úzkej súvislosti medzi situáciou všetkých poľských sudcov a mílnikom F1G. V prípade tretej skupiny sudcov Všeobecný súd rovnako zamietol tvrdenie žalobcov, podľa ktorého mílniky F1G, F2G a F3G priamo ovplyvňujú všetkých ostatných európskych sudcov.

Vzhľadom na to, že sudcovia, ktorých záujmy žalobcovia obhajujú, nie sú sami aktívne legitimovaní, teda žalobcovia nespĺňajú ani podmienky na to, aby ich žaloby boli prípustné.

Všeobecný súd napokon odmietol tvrdenie žalobcov o zmiernení podmienok prípustnosti. Takéto zmiernenie by totiž bolo v rozpore tak s článkom 263 štvrtým odsekom ZFEÚ, ako aj s judikatúrou Súdneho dvora. Systémové nedostatky súdneho systému v Poľsku, ktoré uvádzajú žalobcovia, v žiadnom prípade nemôžu odôvodniť, aby sa Všeobecný súd odchýlil od podmienky priamej dotknutosti, ktorá sa uplatňuje na žaloby podané fyzickými alebo právnickými osobami.

Všeobecný súd zdôraznil, že týmto konštatovaním nie je dotknutá povinnosť Poľskej republiky podľa článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ a článku 266 ZFEÚ čo najskôr napraviť nedostatky konštatované Súdny dvorom, pokiaľ išlo o krízu právneho štátu. Toto rozhodnutie rovnako nemá vplyv na možnosť členských štátov a inštitúcií Únie podať žalobu proti všetkým ustanoveniam prijatým inštitúciami, orgánmi, úradmi a agentúrami Únie, ktoré majú vyvolávať záväzné právne účinky, ani na konanie Komisie s cieľom prispieť k zabezpečeniu dodržiavania požiadaviek vyplývajúcich z pravidiel Únie v oblasti právneho štátu.

2. Žaloby o mimozmluvnú zodpovednosť

Rozsudok z 23. októbra 2024, Keserű Művek/Európska únia (T-519/23, [EU:T:2024:733](#))

„Mimozmluvná zodpovednosť – Kontrola získavania a vlastníctva zbraní – Vykonávacia smernica Komisie (EÚ) 2019/69 – Príčinná súvislosť – Pojem ‚strelná zbraň‘ – Pojem ‚poplašné a signálne zbrane‘“

Všeobecný súd, ktorý rozhodoval o žalobe o určenie mimozmluvnej zodpovednosti založenej na článku 268 ZFEÚ a článku 340 druhom odseku ZFEÚ, ktorú zamietol z dôvodu nesplnenia podmienky týkajúcej sa existencie príčinnej súvislosti, sa vyjadril k doteraz nezodpovedanej otázke, či zbrane používajúce výbušnú pohonnú nálož na strelbu gumenými projektilmi patria do kategórie strelných zbraní v zmysle práva Únie a či ich držitelia preto musia podliehať režimu povoľovania alebo hlásenia.

Žalobkyňa, Keserű Művek Fegyvergyár Kft., je spoločnosť so sídlom v Maďarsku, ktorej predmetom činnosti je výroba a obchodovanie so zbraňami. Považovala sa za disponujúcu výlučnými právami na výrobu a uvádzanie na trh modelu zbrane, ktorý umožňuje strieľať gumenými projektilmi (ďalej len „zbraň Keserű“). Keďže žalobkyňa sa domnievala, že v nadväznosti na prebratie vykonávacej smernice 2019/69⁴²⁶ Maďarskom, jej táto smernica spôsobila ujmu v rozsahu, v akom mala za následok obmedzenie predaja zbrane Keserű len na osoby, ktoré sú držiteľmi povolenia na držbu zbraní, podala túto žalobu.

⁴²⁶ Vykonávacia smernica Komisie zo 16. januára 2019, ktorou sa stanovujú technické špecifikácie pre poplašné a signálne zbrane podľa smernice Rady 91/477/EHS o kontrole získavania a vlastníctva zbraní (Ú. v. EÚ L 15, 2019, s. 22).

Posúdenie Všeobecným súdom

Po tom, čo pripomenul, že podľa ustálenej judikatúry je vznik mimozmluvnej zodpovednosti Únie podmienený súčasným splnením niekoľkých kumulatívnych podmienok, a to existenciou dostatočne závažného porušenia právnej normy, ktorej cieľom je priznať práva jednotlivcom, existenciou škody a existenciou príčinnej súvislosti medzi porušením povinnosti autorom aktu a škodou, ktorú utrpeli poškodené osoby, Všeobecný súd na úvod preskúmal podmienku týkajúcu sa existencie príčinnej súvislosti.

V tejto súvislosti uviedol, že cieľom vykonávacej smernice 2019/69 je stanoviť technické špecifikácie pre poplašné a signálne zbrane⁴²⁷. Všeobecný súd teda najprv overil, či zbraň, ktorá má charakteristiky zbrane Keserů, môže byť kvalifikovaná ako „poplašná a signálna zbraň“ v zmysle smernice 2021/555 a či v dôsledku toho vykonávacia smernica 2019/69, ktorá je podľa žalobkyne príčinou jej ujmy, mala stanoviť výnimku pre druh zbraní, ktoré majú podobné charakteristiky ako zbraň Keserů.

Pojem „strelná zbraň“⁴²⁸ označuje každú prenosnú zbraň s hlavňou, v ktorej sa strela, náboj alebo projektíl uvádza do pohybu okamžitým uvoľnením energie pohonnej nálož. Do vymedzenia pojmu „strelná zbraň“⁴²⁹ nie sú zahrnuté predmety, ktoré zodpovedajú tomuto vymedzeniu, ale sú určené na účel poplachu, signalizácie, záchrany života, porážky zvierat alebo rybolovu harpúnou, alebo na priemyselné alebo technické účely za predpokladu, že sa dajú použiť iba na tento špecifický účel.

Pojem „poplašné a signálne zbrane“⁴³⁰ je vymedzený ako odkazujúci na „zariadenia s držiakom zásobníka, ktoré sú navrhnuté iba na strelbu s použitím nábojok, dráždivých látok, iných účinných látok alebo pyrotechnického signálneho streliva a ktoré nie je možné upraviť na uvedenie strely, náboja alebo projektílu do pohybu uvoľnením nahromadenej energie“.

V tejto veci Všeobecný súd konštatoval, že zbraň Keserů je prenosnou zbraňou s hlavňou, ktorá uvádza „projektily“, v danom prípade z gumy, do pohybu pôsobením uvoľnenia energie pohonnej nálož a ktorú preto treba kvalifikovať ako „strelnú zbraň“. Samotná okolnosť, že uvedená zbraň je konštruovaná tak, aby strieľala gumenými projektily pôsobením uvoľnenia energie pohonnej nálož, stačí na to, aby bola kvalifikovaná ako „strelná zbraň“.

Okrem toho zbraň Keserů tiež nepatrí do kategórie zbraní uvedenej v časti III písm. a) prílohy I k smernici 2021/555, ktoré nie sú zahrnuté do definície „strelnej zbrane“. Táto zbraň totiž nie je navrhnutá na účel poplachu alebo signalizácie, a preto nespĺňa podmienku, že ju možno použiť len na toto konkrétne použitie. V každom prípade aj za predpokladu, že by uvedená zbraň bola skonštruovaná na účely poplachu, nič to nemení na tom, že môže strieľať aj gumenými projektily, pričom takéto použitie nemožno kvalifikovať ako použitie len na účely poplachu. Nakoniec skutočnosť, že táto zbraň je koncipovaná ako nie letálna zbraň, nie je relevantným kritériom na určenie, či išlo o „strelnú zbraň“.

Z uvedeného vyplýva, že zbraň Keserů nemožno kvalifikovať ako „poplašnú a signálnu zbraň“ v zmysle smernice 2021/555 a že v dôsledku toho nepatrí do pôsobnosti vykonávacej smernice 2019/69. Vykonávacia smernica 2019/69 preto nemohla spôsobiť ujmu, ktorej sa žalobkyňa dovoľáva.

⁴²⁷ Podľa smernice Rady 91/477/EHS z 18. júna 1991 o kontrole získavania a vlastníctva zbraní (Ú. v. ES L 256, 1991, s. 51; Mim. vyd. 13/011, s. 3) bola táto smernica zrušená smernicou Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/555 z 24. marca 2021 o kontrole nadobúdania a držania zbraní (Ú. v. EÚ L 115, 2021, s. 1).

⁴²⁸ Podľa článku 1 ods. 1 bodu 1 smernice 2021/555.

⁴²⁹ V súlade s časťou III písm. a) prílohy I k smernici 2021/555.

⁴³⁰ Podľa článku 1 ods. 1 bodu 1 smernice 2021/555.

Všeobecný súd prijal záver, že podmienka týkajúca sa existencie príčinnej súvislosti medzi vytýkaným konaním a uvádzanou škodou nie je splnená.

II. Inštitucionálne právo: činnosť nezlučiteľná s výkonom funkcie

Rozsudok z 11. septembra 2024, CQ/Dvor audítorov (T-386/19, [EU:T:2024:613](#))

„Inštitucionálne právo – Člen Dvora audítorov – Činnosť nezlučiteľná s funkciou člena Dvora audítorov – Výdavky považované za neoprávnené – Rozhodnutie o vymáhaní – Rozhodnutie Súdneho dvora o porušení povinností vyplývajúcich z funkcie člena Dvora audítorov – Zákonnosť vyšetrovania a záverečnej správy OLAF-u – Povinnosť odôvodnenia – Premlčacia lehota – Článok 98 ods. 2 nariadenia (EÚ, Euratom) 2018/1046 – Legitímna dôvera – Nesprávne posúdenie – Mimozmluvná zodpovednosť – Nemajetková ujma“

Všeobecný súd, ktorý zasadal v rozšírenej komore zloženej z piatich sudcov, prvýkrát rozhodoval o finančných dôsledkoch nezrovnalostí vytykaných osobe zastávajúcej vysokú funkciu v inštitúcii Európskej únie pri plnení povinností vyplývajúcich z jej funkcie v nadväznosti na rozsudok Súdneho dvora, ktorý konštatoval nedodržanie týchto povinností.

Žalobca CQ bol členom Európskeho dvora audítorov počas dvoch funkčných období. Z tohto titulu mal CQ nárok najmä na náhradu rôznych výdavkov, služobné vozidlo a služby vodiča.

Dvor audítorov dostal počas funkčných období žalobcu informácie týkajúce sa viacerých závažných nezrovnalostí, ktoré mu boli pripisované.

Generálny tajomník Dvora audítorov následne postúpil Európskemu úradu pre boj proti podvodom (OLAF) spis o činnostiach CQ, ktoré viedli k možným neoprávneným výdavkom zaťažujúcim rozpočet Únie.

Po vykonaní vyšetrovania OLAF zaslal Dvoru audítorov svoju záverečnú správu, v ktorej okrem iného dospel k záveru, že CQ zneužil zdroje Dvora audítorov v rámci činností, ktoré nesúvisia s jeho funkciou.

Po doručení správy OLAF-u Dvor audítorov stanovil pohľadávku voči žalobcovi a označil sumu 153 407,58 eura za neoprávnené získanú sumu z titulu výdavkov na služobné cesty a diét, výdavkov na reprezentáciu a využívania služieb vodičov. Na základe toho nariadil vrátenie tejto sumy (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

Žalobou podanou 24. júna 2019 sa žalobca domáhal na jednej strane zrušenia napadnutého rozhodnutia a na druhej strane náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú údajne utrpel.⁴³¹

Nezávisle od tejto žaloby o neplatnosť Dvor audítorov podal na Súdny dvor žalobu založenú na tom, že CQ porušil povinnosti vyplývajúce z výkonu jeho funkcie na Dvore audítorov.⁴³² Súdny dvor v tejto súvislosti rozhodol, že žalobca skutočne porušil tieto povinnosti, a nariadil odňatie dvoch tretín nároku žalobcu na dôchodok.

⁴³¹ Na základe článkov 263 a 268 ZFEÚ.

⁴³² V zmysle článku 286 ods. 6 ZFEÚ.

Posúdenie Všeobecným súdom

Pokiaľ išlo o dôvodnosť napadnutého rozhodnutia, Všeobecný súd po prvé preskúmal žalobný dôvod založený na tom, že Dvor audítorov nemohol žalobcovi po stanovení pohľadávky zaslať oznámenie o dlhu staršom ako päť rokov z dôvodu lehoty upravenej v článku 98 nariadenia 2018/1046.⁴³³

Všeobecný súd poukázal na to, že začiatok plynutia tejto lehoty, teda okamih, keď je dotknutá inštitúcia za normálnych okolností schopná uplatniť svoj nárok, nemusí nevyhnutne zodpovedať okamihu, keď osoba, akou je žalobca, požiadala inštitúciu o zaplatenie peňažnej sumy. Za určitých okolností môže zodpovedať okamihu, keď OLAF predloží správu tejto inštitúcii.

Všeobecný súd teda konštatoval, že väčšina pohľadávok vyplývajúcich zo súm, o ktorých sa Dvor audítorov domnieva, že boli neoprávnene vyplatené CQ, nie je premlčaná, keďže Dvor audítorov bol schopný uplatniť svoju pohľadávku až po vyšetrovaní OLAF-u. Naopak, veľmi obmedzený počet pohľadávok v celkovej výške 3 170,19 eura sa považuje za premlčaný, lebo ak by Dvor audítorov konal s náležitou starostlivosťou, mohol byť schopný uplatniť si pohľadávku hneď po podaní dotknutých žiadostí o náhradu.

Po druhé Všeobecný súd preskúmal žalobný dôvod založený v podstate na porušení zásady ochrany legitímnej dôvery a na existencii „zjavne nesprávneho posúdenia“ v napadnutom rozhodnutí, pokiaľ išlo o určenie súm, ktoré žalobca dlhuje, Dvorom audítorov.

Pokiaľ išlo o rozsah preskúmania Všeobecným súdom, ten na úvod zdôraznil, že v rozsudku Dvor audítorov/Pinxten⁴³⁴ Súdny dvor spresnil, že jeho posúdenie nezrovnalostí vytýkaných žalobcovi sa netýka stanovenia súm, ktoré by žalobca prípadne dlžil, a preto nemá vplyv na posúdenie napadnutého rozhodnutia v rámci žaloby o neplatnosť, ktoré bude musieť vykonať Všeobecný súd.

V tejto súvislosti Všeobecný súd na jednej strane poukázal na to, že predmet žaloby podanej na základe článku 286 ods. 6 ZFEÚ, v konaní o ktorej Súdny dvor zaujal stanovisko v súvislosti so žalobcom, je odlišný od predmetu prejednávanej žaloby. Prvá sa totiž týka konštatovania porušenia povinností vyplývajúcich z funkcie člena Dvora audítorov a prípadného uloženia sankcie. Naopak, predmet tejto žaloby podanej v súlade s článkom 263 štvrtým odsekom ZFEÚ sa týka otázky vymáhania neoprávnene vyplatených súm a zrušenia napadnutého rozhodnutia.

Na druhej strane dôkazné bremeno v konaní na Súdnom dvore a v konaní na Všeobecnom súde je odlišné. V konaní o tejto žalobe prináleží žalobcovi, aby v súvislosti s každou žiadosťou o náhradu preukázal, že mu predmetné výdavky vznikli v súlade s uplatniteľnou právnou úpravou.

Okrem toho Všeobecný súd konštatoval, že v rozsudku Dvor audítorov/Pinxten Súdny dvor z právneho hľadiska posúdil každú z činností žalobcu, ktoré Dvor audítorov považoval za protiprávne. Dospel k záveru, že sú sčasti zákonné alebo nie sú zjavne protiprávne a sčasti protiprávne alebo zjavne protiprávne.

Vzhľadom na odlišný predmet oboch žalôb, rozdielnu povahu dôkazného bremena a skutočnosť, že v tejto veci boli niektoré procesné písomnosti predložené až po vyhlásení rozsudku Dvor

⁴³³ Konkrétne podľa článku 98 ods. 2 druhého pododseku nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046 z 18. júla 2018 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie, o zmene nariadení (EÚ) č. 1296/2013, (EÚ) č. 1301/2013, (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) č. 1304/2013, (EÚ) č. 1309/2013, (EÚ) č. 1316/2013, (EÚ) č. 223/2014, (EÚ) č. 283/2014 a rozhodnutia č. 541/2014/EÚ a o zrušení nariadenia (EÚ, Euratom) č. 966/2012 (Ú. v. EÚ L 193, 2018, s. 1): „Povoľujúci úradník pošle oznámenie o dlhu ihneď po stanovení výšky pohľadávky a najneskôr do piatich rokov od času, keď bola inštitúcia Únie za bežných okolností schopná nárokovat si svoj dlh. Takáto lehota sa neuplatní, ak zodpovedný povoľujúci úradník zistí, že napriek úsiliu, ktoré inštitúcia Únie vyvinula, bolo oneskorenie spôsobené správaním dlžníka.“

⁴³⁴ Rozsudok z 30. septembra 2021 (plénium), Dvor audítorov/Pinxten (C-130/19, [EU:C:2021:782](#)).

audítorov/Pinxten, však účastníci konania mohli v tomto konaní predložiť nové vysvetlenia, tvrdenia a dôkazy.

Všeobecný súd tak posúdil každú činnosť žalobcu v súvislosti so spornými žiadosťami o náhradu z hľadiska tvrdení a vysvetlení poskytnutých účastníkmi konania na Všeobecnom súde s cieľom určiť, či je alebo nie je potrebné prijať rovnaké posúdenie, aké prijal Súdny dvor v rozsudku Dvor audítorov/Pinxten.

Všeobecný súd konkrétne konštatoval, že výdavky spojené so stretnutiami s politickými predstaviteľmi, ktorí sú členmi politickej strany na vnútroštátnej úrovni, nesúvisia s výkonom funkcie žalobcu ako člena Dvora audítorov. Dospel k záveru, že sú protiprávne, pričom odkázal najmä na osobitný kontext takýchto stretnutí vyplývajúci zo správy OLAF-u. V dôsledku toho Všeobecný súd žalobu zamietol v súvislosti s týmito výdavkami.

Naopak, Všeobecný súd zrušil napadnuté rozhodnutie v rozsahu, v akom nariaďuje vrátenie súm niektorých žiadostí o náhradu výdavkov v celkovej výške 16 084,01 eura. Dospel totiž k záveru, že tieto výdavky nie sú postihnuté nijakou nezrovnalosťou.

Vzhľadom na všetky tieto úvahy a po zamietnutí ostatných žalobných dôvodov, ktoré sa týkajú najmä nezrovnalosti vyšetrovania vedeného OLAF-om a porušenia povinnosti odôvodnenia, Všeobecný súd zrušil napadnuté rozhodnutie v rozsahu, v akom sa týka sumy 19 254,20 eura, a určil úroky z omeškania, ktoré sa majú z tejto sumy zaplatiť. Okrem toho Všeobecný súd zamietol návrh na náhradu škody založený na nemajetkovej ujme, ktorú žalobca údajne utrpel.

III. Hospodárska súťaž

1. Kartely (článok 101 ZFEÚ)

Rozsudok z 2. októbra 2024, Crown Holdings a Crown Cork & Seal Deutschland/Komisia (T-587/22, [EU:T:2024:661](#))

„Hospodárska súťaž – Kartely – Trh s kovovými obalmi – Rozhodnutie, ktorým sa konštatuje porušenie článku 101 ZFEÚ – Spolupráca medzi Komisiou a vnútroštátnymi orgánmi hospodárskej súťaže – Začatie konania o preskúmaní Komisiou na žiadosť vnútroštátneho orgánu hospodárskej súťaže – Lehota na prerozdelenie – Povinnosť odôvodnenia – Legitímna dôvera – Zásada subsidiarity – Právo na obhajobu – Proporcionalita – Zásada riadnej správy vecí verejných – Protinávrh na opätovné posúdenie výšky pokuty v nadväznosti na konanie o urovnaní“

Všeobecný súd svojím rozsudkom zamietol žalobu o neplatnosť podanú spoločnosťami Crown Holdings, Inc. a Crown Cork & Seal Deutschland Holdings GmbH voči rozhodnutiu Európskej komisie, ktorým im bola uložená pokuta za porušenie článku 101 ZFEÚ⁴³⁵, ako aj vzájomný návrh Komisie na zvýšenie uloženej pokuty. V tejto súvislosti Všeobecný súd spresnil rozdelenie právomocí medzi Komisiu a vnútroštátne orgány hospodárskej súťaže v rámci prerozdelenia týkajúceho sa konkrétnej veci, ku ktorému došlo v prospech Komisie na žiadosť týchto orgánov. Pri tejto príležitosti objasnil, že na základe oznámenia o spolupráci v rámci siete orgánov hospodárskej súťaže⁴³⁶ nemôže vzniknúť legitímna dôvera dotknutých podnikov v to, že akékoľvek prerozdelenie týkajúce sa určitej veci sa musí uskutočniť v lehote dvoch mesiacov. Navyše v rámci svojej neobmedzenej právomoci rozhodol o protinávrhu Komisie na zrušenie výhody poskytnutej žalobkyniam za ich spoluprácu počas konania o urovnaní z dôvodu, že touto žalobou spochybnili po prvýkrát pred Všeobecným súdom právomoc Komisie konať vo veci namiesto vnútroštátneho orgánu hospodárskej súťaže.

V roku 2015 Bundeskartellamt (Spolkový úrad pre kartely, Nemecko) začal vyšetrovanie v súvislosti s viacerými spoločnosťami pôsobiacimi v odvetví kovových obalov, vrátane žalobkýň. Keďže Spolkový úrad pre kartely dospel k záveru, že údajné protisúťažné správanie sa mohlo rozšíriť na iné trhy, než je trh Spolkovej republiky Nemecko, a že vtedy uplatniteľné nemecké právo mu neumožňovalo sankcionovať podniky patriace žalobkyniam, ktoré boli zrušené alebo reorganizované pred ukončením vyšetrovania z jeho strany, v roku 2018 požiadal, aby v prípade ním vedeného vyšetrovania došlo k prerozdeleniu v prospech Komisie, pričom táto začala vo vzťahu k žalobkyniam konanie podľa článku 101 ZFEÚ.

V rámci tohto konania Komisia prijala napadnuté rozhodnutie, v ktorom konštatovala, že žalobkyne sa zúčastnili na jedinom a pokračujúcom porušení článku 101 ZFEÚ v odvetví kovových obalov v Nemecku, a uložila im pokutu vo výške 7 670 000 eur. Táto suma zohľadňovala zníženie pokuty o 50 % priznané žalobkyniam za ich spoluprácu na základe oznámenia o spolupráci z roku 2006⁴³⁷, ako aj zníženie o 10 % za ich spoluprácu v rámci konania o urovnaní⁴³⁸.

V tomto kontexte žalobkyne podali proti napadnutému rozhodnutiu žalobu nie s cieľom spochybníť jeho obsah, s ktorým už súhlasili v rámci konania o urovnaní, ale z dôvodu viacerých procesných

⁴³⁵ Rozhodnutie Komisie C(2022) 4761 final z 12. júla 2022 týkajúce sa konania podľa článku 101 ZFEÚ (vec AT.40522 – Kovové obaly) (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

⁴³⁶ Oznámenie Komisie o spolupráci v rámci siete orgánov hospodárskej súťaže [neoficiálny preklad] (2004/C 101/43) (ďalej len „oznámenie o spolupráci“).

⁴³⁷ Oznámenie Komisie o oslobodení od pokút a znížení pokút v kartelových prípadoch (Ú. v. EÚ C 298, 2006, s. 17).

⁴³⁸ Oznámenie Komisie o vedení konania o urovnaní s cieľom prijať rozhodnutia podľa článku 7 a článku 23 nariadenia Rady (ES) č. 1/2003 v prípadoch kartelov (Ú. v. EÚ C 167, 2008, s. 1).

nezrovnalostí, ktoré viedli k prerozdeleniu týkajúcemu sa predmetnej veci v prospech Komisie a napokon k prijatiu napadnutého rozhodnutia.

Posúdenie Všeobecným súdom

V rámci žaloby o neplatnosť žalobkyne najmä tvrdili, že prerozdelením týkajúcim sa veci, v ktorej konal vnútroštátny orgán hospodárskej súťaže, v prospech Komisie po uplynutí pôvodnej lehoty stanovenej v oznámení o spolupráci Komisia porušila zásady stanovené v uvedenom oznámení a legitímnu dôveru žalobkýň.

V tomto ohľade Všeobecný súd pripomenul, že ak Komisia prijme pravidlá správania a ich zverejnením oznámi, že ich v budúcnosti bude uplatňovať na prípady, ktorých sa týkajú, sama sa obmedzí vo výkone svojej diskrečnej právomoci a nemôže sa od týchto pravidiel odchýliť bez toho, aby bola prípadne sankcionovaná z dôvodu porušenia všeobecných právnych zásad, ako je zásada ochrany legitímnej dôvery.

Táto judikatúra sa vzťahuje aj na oznámenie o spolupráci, keďže Všeobecný súd v rozsudku Sped-Pro/Komisia⁴³⁹ rozhodol, že Komisia sa prijatím tohto oznámenia, ktoré obsahuje usmernenia na určenie orgánu hospodárskej súťaže, ktorý je najvhodnejší na preskúmanie sťažnosti, sama obmedzila vo výkone svojej diskrečnej právomoci pri vybavovaní sťažností v oblasti hospodárskej súťaže.

Argumentácia Komisie, podľa ktorej tento rozsudok nie je uplatniteľný, keďže sa týka prípadu, keď sa konanie začalo na základe sťažnosti, zatiaľ čo v tejto veci Komisia začala konanie z úradnej moci na základe žiadosti vnútroštátneho orgánu hospodárskej súťaže, teda nemôže uspieť. Oznámenie o spolupráci sa totiž vzťahuje na oba prípady spoločne, pričom neobsahuje žiadne rozlišovanie, najmä pokiaľ išlo o prerozdeľovanie, podľa toho, či sa konanie začalo z úradnej moci alebo na základe sťažnosti. Preto napriek skutočnosti, že výmeny informácií v rámci siete sú záležitosťou orgánov hospodárskej súťaže konajúcich vo verejnom záujme, ktoré nijako nemenia práva alebo povinnosti dotknutých podnikov, sa Komisia prijatím tohto oznámenia sama obmedzila nielen vo vzťahu k sťažovateľom, ale aj vo vzťahu k podnikom, ktorých činnosti sú predmetom vyšetrovania.

Po tomto spresnení sa Všeobecný súd zaoberal otázkou, či na základe bodov 18 a 19 oznámenia o spolupráci týkajúcich sa otázok prerozdeľovania mohla vzniknúť legitímna dôvera žalobkýň v to, že k akémukoľvek prerozdeleniu týkajúcemu sa určitej veci musí dôjsť v priebehu pôvodnej dvojmesačnej lehoty.

V tejto súvislosti z ustálenej judikatúry vyplýva, že na konštatovanie porušenia zásady ochrany legitímnej dôvery Komisiou je potrebné, aby Komisia účastníkovi správneho konania poskytla konkrétne uistenia, ktorými v ňom vzbudila dôvodné nádeje. Oznámenie o spolupráci však neposkytuje žiadne konkrétne uistenie, podľa ktorého by lehota na prerozdelenie nemohla byť dlhšia ako dva mesiace.

Na jednej strane musí totiž k prerozdeleniu vecí stanovenému v bode 18 tohto oznámenia dôjsť „v zásade“ v lehote dvoch mesiacov, takže táto lehota nie je záväzná. V každom prípade sa táto lehota týka prípadov, keď medzi orgánmi hospodárskej súťaže vzniknú problémy s prerozdelením vecí, čo nebol prípad prejednávanej veci, keďže Komisia začala konanie o preskúmaní na základe žiadosti Spolkového úradu pre kartely.

Na druhej strane, pokiaľ išlo o bod 19 oznámenia o spolupráci, podľa ktorého sa prerozdelenie týkajúce sa určitej veci po pôvodnej dvojmesačnej lehote môže uskutočniť len v prípade významného vývoja týkajúceho sa známych skutkových okolností veci, Všeobecný súd objasnil, že výraz „známe skutkové okolnosti vecí“ nemožno vykladať tak, že sa vzťahuje len na skutočnosti, ktoré sa javia ako

⁴³⁹ Rozsudok z 9. februára 2022, Sped-Pro/Komisia (T-791/19, [EU:T:2022:67](#)).

relevantné na určenie toho, či došlo k porušeniu pravidiel hospodárskej súťaže. Z kontextu, do ktorého patrí tento bod⁴⁴⁰, totiž vyplýva, že po uplynutí pôvodnej dvojmesačnej lehoty môže Komisia odôvodniť začatie konania o preskúmaní v rôznych prípadoch idúcich nad rámec skutočností, ktoré sa javia ako relevantné na účely určenia, či došlo k porušeniu. Tento výraz sa preto musí vykladať tak, že zahŕňa každú relevantnú skutočnosť, ktorá sa objaví počas konania.

Všeobecný súd vo svojej analýze zamietol aj žalobný dôvod založený na porušení zásady subsidiarity. Hoci sa nariadením č. 1/2003⁴⁴¹ v súlade s touto zásadou organizuje širšie združenie vnútroštátnych orgánov hospodárskej súťaže, Komisia si zachováva rozhodujúcu úlohu pri vyšetrovaní porušení a vedení súvisiacich konaní. V tejto súvislosti sa v článku 11 ods. 6 nariadenia č. 1/2003 stanovuje, že Komisia si ponecháva možnosť začať konanie o preskúmaní, aj keď už určitý vnútroštátny orgán vo veci koná, tak ako v tejto veci, len s výhradou konzultácie s dotknutým vnútroštátnym orgánom. Z toho vyplýva, že Komisia, ktorá začala konanie o preskúmaní na základe samotnej žiadosti nemeckého vnútroštátneho orgánu hospodárskej súťaže, dodržala podmienku stanovenú v tomto ustanovení, a teda sa nedotkla výsad dotknutého členského štátu.

Pokiaľ išlo o protinávrh Komisie, Všeobecný súd na úvod zamietol námietku neprípustnosti, ktorú vzniesli žalobkyne, pričom zdôraznil, že hoci sa výkonu jeho neobmedzenej právomoci na účely zrušenia, zníženia alebo zvýšenia pokuty uloženej Komisiou najčastejšie dovoľávajú žalobcovia v zmysle zníženia pokuty, nič nebráni tomu, aby Komisia podala návrh na zvýšenie tejto sumy.

Pokiaľ išlo o meritum tohto vzájomného návrhu, Všeobecný súd v prvom rade uviedol, že Komisia nebola schopná preukázať, že žalobkyne v priebehu konania o urovnaní uznali jej právomoc namiesto právomoci vnútroštátneho orgánu hospodárskej súťaže, ani to, že mohla odôvodnene predpokladať, že žalobkyne túto právomoc nespochybnia.

Komisia totiž nepredložila žiadny dôkaz, ktorým by bolo možné preukázať údajné uznanie jej právomoci žalobkyňami. Komisia až na pojednávaní uviedla, že v rámci dôkazného prostriedku nariadeného Všeobecným súdom je pripravená predložiť žiadosť o urovanie, ktorá obsahuje náznaky uznania tejto právomoci. Komisia neposkytla náležité odôvodnenie oneskorenia svojho postupu a ani nevysvetlila, prečo by bolo v tejto veci potrebné taký dôkazný prostriedok nariadiť, pričom sa obmedzila na všeobecné tvrdenie o údajných dôvodoch dôvernosti či citlivosti, hoci dokumenty, ktoré navrhla predložiť, pochádzali od samotných žalobkýň.

Zo skutočností uvedených v návrhu na urovanie, najmä z toho, že žalobkyne uznali svoju zodpovednosť, ani z uvedenia maximálnej výšky pokuty, ktorú by boli pripravené akceptovať, navyše nemožno vyvodiť, že by uznali právomoc Komisie zaoberať sa danou vecou, keďže oznámenie o urovnaní uznanie tejto právomoci, na rozdiel od uvedených aspektov, neupravuje. Súdný dvor už navyše za okolností, ktoré sú analogické okolnostiam tejto veci⁴⁴², rozhodol, že otázka právomoci autora aktu patrí do oblasti preskúmania vykonávaného súdom Európskej únie, ktorému prináleží overiť, či v tomto ohľade nedošlo k nezákonnostiam.

V druhom rade zvýšenie pokuty nemožno odôvodniť údajnou stratou nárastu procesnej efektívnosti, ani údajnou dodatočnou administratívnou záťažou spôsobenou podaním prejednávanej žaloby. Nárast procesnej efektívnosti, ktorý Komisia dosiahla prostredníctvom konania o urovnaní, totiž zostáva zachovaný bez ohľadu na podanie predmetnej žaloby. Mobilizácia zdrojov Komisie na obranu rozhodnutia napadnutého na Všeobecnom súde je vlastná každému súdnemu konaniu a tento nárast procesnej efektívnosti nespochybňuje.

⁴⁴⁰ Pozri v tomto zmysle bod 54 oznámenia o spolupráci.

⁴⁴¹ Nariadenie Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch 81 a 82 Zmluvy (Ú. v. EÚ L 1, 2003, s. 1; Mim. vyd. 08/002, s. 205).

⁴⁴² Uznesenie z 29. januára 2020, Silgan Closures a Silgan Holdings/Komisia (C-418/19 P, [EU:C:2020:43](#), body 63 a 64).

**Rozsudok zo 6. novembra 2024, Crédit Agricole a i./Komisia (spojené veci T-386/21
a T-406/21, [EU:T:2024:776](#))**

„Hospodárska súťaž – Kartely – Odvetvie nadnárodných dlhopisov, štátnych dlhopisov a dlhopisov agentúr emitovaných v dolároch v Spojených štátoch – Rozhodnutie, ktorým sa konštatuje porušenie článku 101 ZFEÚ a článku 53 Dohody o EHP – Koordinácia cien a obchodovania s dlhopismi – Výmena citlivých obchodných informácií – Jediné a pokračujúce porušenie – Obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa – Výpočet výšky pokuty – Základná výška – Referenčná hodnota pre hodnotu predaja – Žaloba o neplatnosť – Neobmedzená súdna právomoc“

Všeobecný súd zasadaajúci v rozšírenej komore v podstate potvrdil rozhodnutie, ktorým Európska komisia⁴⁴³ konštatovala, že banky Crédit agricole SA a Crédit agricole Corporate and Investment Bank (ďalej len „Crédit agricole“) a Credit Suisse Group AG a Credit Suisse Securities (Europe) Ltd (ďalej len „Credit Suisse“) sa zúčastnili na karteli v odvetví nadnárodných dlhopisov, štátnych dlhopisov a dlhopisov agentúr emitovaných v dolároch v Spojených štátoch (ďalej len „dlhopisy SSA“). Všeobecný súd tak potvrdil pokuty uložené týmto bankám za porušenie článku 101 ZFEÚ a článku 53 Dohody o Európskom hospodárskom priestore (EHP).

V roku 2015 Deutsche Bank predložila Komisii žiadosť o zhovievavosť, v ktorej ju informovala o existencii kartelu na sekundárnom trhu s dlhopismi SSA. Dlhopisy SSA sú dlhové cenné papiere, ktoré umožňujú emitentovi získať finančné prostriedky na financovanie určitých výdavkov alebo investícií. Prvýkrát sú ponúkané na predaj svojim emitentom alebo v jeho mene na primárnom trhu. Následne sa s nimi obchoduje „napriamo“ medzi investormi na sekundárnom trhu, mimo centrálnej burzy.

Na sekundárnom trhu sa banky usilujú dosiahnuť zisk pomocou rozdielu medzi ponukovou a dopytovou cenou dlhopisov SSA.

Po začatí vyšetrovania s cieľom preskúmať praktiky oznámené zo strany spoločnosti Deutsche Bank Komisia zistila, že obchodníci z viacerých bánk vrátane Crédit agricole a Credit Suisse spolupracovali a vymieňali si informácie s cieľom získať konkurenčnú výhodu na sekundárnom trhu s dlhopismi SSA. Keďže Komisia navyše vychádzala z toho, že toto správanie bolo súčasťou spoločného zámeru sledujúceho ten istý protisúťažný cieľ, domnievala sa, že dotknuté banky sa dopustili jediného a pokračujúceho porušenia článku 101 ods. 1 ZFEÚ uzatváraním dohôd alebo uskutočňovaním zosúladených postupov, ktorých cieľom bolo obmedzenie alebo skreslenie hospodárskej súťaže v odvetví dlhopisov SSA v EHP. V dôsledku toho boli bankám Crédit agricole a Credit Suisse uložené pokuty vo výške 3 993 000 eur a 11 859 000 eur.

UBS Group AG, právny nástupca spoločnosti Credit Suisse, a Crédit agricole podali na Všeobecný súd dve žaloby o neplatnosť rozhodnutia Komisie v rozsahu, v akom sa ich týkalo. Crédit agricole tiež navrhla, aby Všeobecný súd znížil výšku pokuty, ktorá jej bola uložená, v rámci výkonu svojej neobmedzenej súdnej právomoci podľa článku 261 ZFEÚ a článku 31 nariadenia č. 1/2003.

Posúdenie Všeobecným súdom

Na úvod Všeobecný súd poukázal na to, že Komisia v napadnutom rozhodnutí konštatovala existenciu jediného a pokračujúceho porušenia, ktorého sa dopustila Crédit agricole. Zamietol tak tvrdenia tejto banky založené na tom, že Komisia konštatovala existenciu piatich samostatných porušení kvalifikovaných ako „obmedzenie z hľadiska cieľa“, a to z dôvodu, že vychádzajú z nesprávneho výkladu napadnutého rozhodnutia.

⁴⁴³ Rozhodnutie Komisie C(2021) 2871 final z 28. apríla 2021 týkajúce sa konania podľa článku 101 ZFEÚ a článku 53 Dohody o EHP (vec AT.40346 – [Dlhopisy] SSA) (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

Všeobecný súd ďalej uviedol, že žalobné dôvody žalobkyní smerujúce k zrušeniu sa v podstate zakladajú na troch kategóriách výhrad, ktoré sú založené:

- po prvé na nesprávnej kvalifikácii sporného správania ako „jediného a pokračujúceho porušenia“ článku 101 ods. 1 ZFEÚ a rozsahu ich účasti na tomto porušení,
- po druhé na nesprávnej kvalifikácii tohto porušenia ako „obmedzenia z hľadiska cieľa“ a
- po tretie na nesprávnom určení výšky uložených pokút.

Pred preskúmaním týchto troch skupín žalobných dôvodov spoločných pre obe žaloby Všeobecný súd najprv preskúmal žalobný dôvod spoločnosti Crédit agricole založený na porušení zásady prezumpcie neviny.

O dodržaní prezumpcie neviny

Pokiaľ išlo o dodržanie prezumpcie neviny, Crédit agricole na jednej strane uviedla, že Komisia nesprávne predpokladala, že obchodníci dotknutých bánk, najmä jej obchodník, vedeli o informáciách, ktoré boli predmetom výmeny na diskusných fórach, ku ktorým boli pripojení, bez ohľadu na to, či sa na takýchto výmenách aktívne zúčastňovali.

Všeobecný súd túto výhradu zamietol a zdôraznil, že predmetné fóra sa vyznačujú doručovaním správ v reálnom čase všetkým pripojeným osobám. Vzhľadom na túto osobitosť sa Komisia mohla oprávnenne domnievať, že Crédit agricole vedela o diskusiách vedených na týchto fórach, na ktoré bol jej obchodník pripojený, aj keď sa na týchto diskusiách aktívne nezúčastňoval alebo dokonca mal k dispozícii množstvo ďalších sprievodných zdrojov informácií. Inak by to mohlo byť len vtedy, ak by Crédit agricole prostredníctvom istých dôkazov presne označených časovou pečiatkou preukázala, že jej obchodník v skutočnosti nevedel o spornej správe alebo správach. Crédit agricole však takýto dôkaz nepredložila. V tomto zmysle sa podmienky dotknutých diskusií líšili od tých, ktoré viedli k vydaniu rozsudku Eturas a i.⁴⁴⁴.

Naopak a na druhej strane Všeobecný súd konštatoval, že Komisia porušila zásadu prezumpcie neviny tým, že stanovila začiatok účasti spoločnosti Crédit agricole na porušení k dátumu prvého pripojenia jej obchodníka k spornému diskusnému fóru pomocou identifikačných údajov tejto banky, ku ktorému došlo 10. januára 2013.

Na účely určenia tohto prvého pripojenia ako dôkazu protisúťažného správania, ktoré znamenalo začiatok účasti spoločnosti Crédit agricole na porušení, totiž Komisii prináležalo preukázať, že v deň tohto prvého pripojenia bol obchodník spoločnosti Crédit agricole prinajmenšom pasívne svedkom protisúťažnej diskusie. V tejto veci však ani z napadnutého rozhodnutia, ani zo spisu, ktorý má Všeobecný súd k dispozícii, nevyplýva, že by sa 10. januára 2013 na predmetnom diskusnom fóre vymieňali správy protisúťažnej povahy po tom, čo sa obchodník spoločnosti Crédit agricole prvýkrát pripojil k tomuto fóru.

O účasti žalobkyní na jedinom a pokračujúcom porušení

Pokiaľ išlo o žalobné dôvody spochybňujúce kvalifikáciu sporného správania ako „jediného a pokračujúceho porušenia“, ktoré možno pripísať žalobkyniam, Všeobecný súd po prvé poukázal na to, že za jediné a pokračujúce porušenie možno považovať iba správanie, ktoré je súčasťou „spoločného zámeru“ sledujúceho jediný protisúťažný cieľ.

Pokiaľ išlo o jednotnú povahu porušenia, Všeobecný súd sa domnieval, že Komisia správne konštatovala, že jediným protisúťažným cieľom sledovaným obchodníkmi dotknutých bánk bolo

⁴⁴⁴ Rozsudok z 21. januára 2016, Eturas a i. (C-74/14, [EU:C:2016:42](#)).

maximalizovať príjmy dotknutých bánk a zároveň obmedziť straty, ktoré by mohli vyplývať z neistoty spojenej so správaním ostatných obchodníkov.

Keďže Komisia z právneho hľadiska dostatočne preukázala, že správanie obchodníkov dotknutých bánk od januára 2010 do februára 2013 bolo súčasťou spoločného zámeru sledujúceho jediný protisúťažný cieľ, Všeobecný súd sa okrem toho domnieval, že zákaz využívania stálych mnohostranných diskusných fór, ktorý Deutsche Bank uložila vo februári 2013 svojim obchodníkom, nebránil obchodníkom dotknutých bánk dosiahnuť tento cieľ. V tomto smere Všeobecný súd uviedol, že jednotná povaha porušenia vyplýva zo skutočnosti, že cieľ sledovaný účastníkmi kartelu je jednotný. Bolo však nesporné, že obchodníci dotknutých bánk obchádzali zákaz uložený obchodníkom spoločnosti Deutsche Bank vo februári 2013 prostredníctvom siete dvojstranných diskusií, ktoré fungovali rovnako ako stále mnohostranné diskusné fóra.

Pokiaľ išlo o pokračujúcu povahu porušenia, Všeobecný súd potvrdil, že kontext fungovania zisteného kartelu podporuje záver Komisie, podľa ktorého sa dotknuté banky v období od januára 2010 do marca 2015 zúčastňovali na pokračujúcom porušení. Hoci sa totiž komunikácia medzi obchodníkmi týchto bánk po februári 2013 stala menej častou, nič to nemení na tom, že opakovane viedli protisúťažné diskusie a voľne si vymieňali informácie o svojich prebiehajúcich obchodných aktivitách.

Ani tvrdenie spoločnosti Crédit agricole založené na tom, že sa nezúčastnila na porušení počas určitých období, nemohlo spochybniť pokračujúcu povahu porušenia ako celku, keďže prerušenia, na ktoré sa odvoláva táto banka, nezohľadňujú správanie ostatných účastníkov.

Pokiaľ išlo o pripísateľnosť jediného a pokračujúceho porušenia žalobkyniam, Všeobecný súd po druhé uviedol, že túto pripísateľnosť treba posudzovať s ohľadom na dve skutočnosti, a to po prvé ich úmyselný prínos k spoločným cieľom sledovaným všetkými dotknutými bankami a po druhé ich vedomosť o protiprávnom správaní, ktoré plánovali alebo uskutočňovali tieto banky sledujúce tie isté ciele, alebo skutočnosť, že ho mohli rozumne predpokladať a boli ochotné prevziať z toho vyplývajúce riziko.

Po tomto spresnení Všeobecný súd zamietol všetky tvrdenia, ktoré žalobkyne uviedli s cieľom spochybniť tak svoj úmyselný príspevok k spoločnému zámeru označenému Komisiou, ako aj svoju vedomosť o všetkých sporných protiprávných správaniach, prípadne svoju schopnosť predvídať ich.

V tejto súvislosti Všeobecný súd uviedol, že záver Komisie, podľa ktorého Crédit agricole mohla prinajmenšom rozumne predpokladať všetky protiprávne správania ostatných bánk, je podporený najmä skutočnosťou, že pred nástupom do funkcie v spoločnosti Crédit agricole sa jej obchodník ako obchodník inej banky priamo podieľal na spornom protiprávnom správaní.

V tomto smere Všeobecný súd zdôraznil, že vedomosti, ktoré zamestnanec nadobudol pred svojím nástupom do nového podniku a ktoré fakticky dáva k dispozícii tomuto novému zamestnávateľovi, možno považovať za vedomosti zdieľané jeho novým zamestnávateľom. Okrem toho podľa ustálenej judikatúry sa Komisia môže opierať o kontakty pred obdobím porušenia alebo po ňom s cieľom vytvoriť celkový obraz a preukázať prípravné fázy kartelu, ako aj podporiť výklad niektorých dôkazov.

Vzhľadom na vyššie uvedené Všeobecný súd zamietol všetky výhrady žalobkýň, ktorými spochybňujú jednak kvalifikáciu sporného správania ako „jediného a pokračujúceho porušenia“ a jednak pripísateľnosť tohto porušenia žalobkyniam.

O kvalifikácii sporného správania ako „obmedzenia z hľadiska cieľa“

S odkazom na judikatúru Súdneho dvora Všeobecný súd pripomenul, že na účely kvalifikácie sporného správania ako „obmedzenia z hľadiska cieľa“ Komisii prináležalo, aby preukázala, že toto správanie nevykazuje mimoriadne vysokú prahovú hodnotu škodlivosti pre hospodársku súťaž, ako tvrdila Crédit agricole, ale len dostatočný stupeň škodlivosti pre hospodársku súťaž.

Všeobecný súd ďalej uviedol, že posúdenie stupňa škodlivosti správania pre hospodársku súťaž sa musí uskutočniť s prihliadnutím na objektívne charakteristiky tohto správania a bez ohľadu na osobitnú situáciu každého podniku, ktorý sa na ňom podieľal. Malá úloha, ktorú zohráva podnik v rámci kartelu, tak nemôže ovplyvniť kvalifikáciu tohto kartelu ako „obmedzenia z hľadiska cieľa“ vo vzťahu ku všetkým podnikom, ktoré sa na ňom zúčastnili. Z tých istých dôvodov sa Crédit agricole nemôže na účely spochybnenia kvalifikácie sporného správania ako „obmedzenia z hľadiska cieľa“ užitočne odvolávať na skutočnosť, že sa nezúčastnila na niektorých diskusiách.

Vzhľadom na tieto spresnenia Všeobecný súd následne zamietol výhrady žalobkýň založené na pochybeniach, ktorých sa dopustila Komisia po prvé pri posúdení hospodárskeho kontextu sporného správania, po druhé pri posúdení jeho škodlivosti pre hospodársku súťaž a po tretie pri posúdení, či je odôvodnené svojimi prosúťažnými účinkami.

Pokiaľ išlo po prvé o posúdenie hospodárskeho kontextu predmetného správania, Všeobecný súd konštatoval, že hoci na takom zložitom trhu ako v tejto veci Komisia nemôže obmedziť svoju analýzu tohto kontextu na to, čo je striktne nevyhnutné na vyvodenie záveru o existencii obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa, žalobkyne nepreukázali nijakú nedostatočnosť v analýze hospodárskeho a právneho kontextu, ktorú vykonala Komisia.

Pokiaľ išlo po druhé o posúdenie škodlivosti sporného správania pre hospodársku súťaž, Všeobecný súd potvrdil záver Komisie, podľa ktorého na sekundárnom trhu s dlhopismi SSA boli výmeny citlivých obchodných informácií medzi dotknutými bankami, ktoré boli „tvorcami trhu“⁴⁴⁵, dostatočne škodlivé pre hospodársku súťaž na to, aby prispeli ku kvalifikácii sporného správania ako celku ako „obmedzenia z hľadiska cieľa“.

Tento záver nemôže byť spochybnený tvrdením spoločnosti Crédit agricole založeným na tom, že sekundárny trh s dlhopismi SSA sa vyznačuje významnou informačnou asymetriou medzi tvorcami trhu, z čoho vyplýva, že nárast tejto už existujúcej asymetrie v dôsledku predmetných výmen informácií nevykazuje dostatočnú škodlivosť pre hospodársku súťaž. Aj keby totiž táto informačná asymetria existovala, argumentácia spoločnosti Crédit agricole naráža na potrebný účinok, ktorý musí byť zaručený pojmu „obmedzenie z hľadiska cieľa“ a v širšom zmysle článku 101 ZFEÚ.

Pokiaľ ide po tretie o tvrdenia žalobkýň, podľa ktorých je sporné správanie odôvodnené vzhľadom na jeho prosúťažné účinky, Všeobecný súd pripomenul, že prosúťažné účinky uvádzané žalobkyňami nemusia byť ako také zohľadnené v štádiu kvalifikácie sporného správania ako „obmedzenia z hľadiska cieľa“.

V každom prípade, aj keby údajné „priaznivé“ dôsledky tohto správania mohli alebo museli byť tak či onak zohľadnené na účely jeho kvalifikácie ako „obmedzenia z hľadiska cieľa“, žalobkyne nepreukázali existenciu priaznivých dôsledkov, ktoré by mohli spochybniť kvalifikáciu tohto správania ako „obmedzenia z hľadiska cieľa“.

V rozsahu, v akom žalobkyne prezentovali sporné správanie aj ako „vedľajšie obmedzenia“ vo vzťahu k výkonu svojej funkcie tvorcu trhu s dlhopismi SSA, Všeobecný súd poukázal na to, že judikatúra týkajúca sa výnimky pre vedľajšie obmedzenia vo vzťahu k legítimným dohodám sa v tejto veci v nijakom prípade neuplatní, keďže žalobkyne nepreukázali, že ich činnosť tvorcov trhu by bez protiprávneho správania nebola možná.

Okrem toho Všeobecný súd zamietol tvrdenia založené na tom, že tvorcovia trhu s dlhopismi SSA boli systematicky informačne znevýhodňovaní v porovnaní s protistranami, ktoré neboli na trhu trvale

⁴⁴⁵ „Tvorcovia trhu“ (market makers) sú inštitúcie alebo jednotlivci, ktorí sú ochotní nakupovať alebo predávať finančné produkty na sekundárnom trhu s dlhopismi SSA všeobecne a priebežne, a nie uskutočňovať izolované transakcie, za ceny, ktoré sami určujú.

prítomné, a že v dôsledku toho museli tento nedostatok informácií kompenzovať vyhľadávaním informácií z viacerých zdrojov.

Nemožno totiž pripustiť, aby sa podniky usilovali zmierniť účinky skutkových situácií, ktoré považujú za príliš nepriaznivé, akými sú prípadné asymetrie rizík medzi účastníkmi trhu, utajenými postupmi, ktorých cieľom je napraviť tieto nevýhody. Takéto skutkové situácie nemôžu odôvodniť porušenie článku 101 ZFEÚ, a to tým viac, že žalobkyne nepôsobili na sekundárnom trhu s dlhopismi SSA výlučne ako tvorcovia trhu a že túto činnosť vykonávali dobrovoľne.

O určení výšky pokút uložených žalobkyniam

Na účely určenia výšky pokút uložených žalobkyniam Komisia v podstate použila metódu stanovenú v usmerneniach z roku 2006⁴⁴⁶. Pokiaľ však išlo o výpočet základných súm, Komisia sa rozhodla uplatniť referenčnú hodnotu namiesto hodnoty predaja stanovenej v bode 13 uvedených usmernení. Ako východiskový bod pre výpočet tejto referenčnej hodnoty Komisia použila anualizované pomyselné objemy a hodnoty dlhopisov SSA (ďalej len „anualizované pomyselné sumy“), s ktorými dotknuté banky obchodovali počas svojho individuálneho obdobia účasti na spornom porušení. Tieto anualizované pomyselné sumy sa potom vynásobili koeficientom úpravy, ktorý Komisia vytvorila na základe 33 kategórií reprezentatívnych dlhopisov SSA vydaných ôsmimi emitentmi.

V tejto súvislosti žalobkyne Komisii najmä vytýkali, že porušila usmernenia z roku 2006 tým, že pri výpočte koeficientu úpravy vychádzala zo súboru reprezentatívnych dlhopisov SSA, a nie z údajov o ich vlastných transakciách, a tým, že použila verejné údaje z platformy Bloomberg, ktoré tento koeficient úpravy zvýšili (ďalej len „údaje BGN“).

Credit Suisse ďalej Komisii vytýkala, že nadhodnotila referenčnú hodnotu tým, že do pomyselných súm použitých voči nej zahrnula transakcie týkajúce sa nákupu likvidity (hedging).

Všeobecný súd na úvod konštatoval, že hoci sa Komisia prijatím usmernení z roku 2006 obmedzila pri výkone širokej miery voľnej úvahy, ktorou disponuje, pokiaľ išlo o metódu výpočtu pokút, má možnosť odchýliť sa od nich, pokiaľ svoju voľbu odôvodní a z právneho hľadiska dostatočne podloží.

Ak sa však Komisia odkloní nie od usmernení z roku 2006 ako celku – na čo ju oprávňuje bod 37 –, ale len od bodu 13 ako v tejto veci, nemôže sa odchýliť od hlavných zásad a základnej logiky týchto usmernení. Pri uplatňovaní vymedzenej metodiky jej teda prináleží okrem iného zohľadniť najlepšie dostupné informácie, ktoré podliehajú hĺbkovému preskúmaniu súdom Únie z právneho a skutkového hľadiska.

Vzhľadom na tieto spresnenia Všeobecný súd po prvé poukázal na to, že Komisia v napadnutom rozhodnutí odôvodnila a z právneho hľadiska dostatočne podložila svoju voľbu odkloniť sa od metodiky stanovenej v bode 13 usmernení a založiť svoj výpočet základnej sumy na referenčnej hodnote pre hodnotu predaja, ktorá bola vypracovaná vynásobením anualizovaných pomyselných súm každej z dotknutých bánk koeficientom úpravy vypočítaným na základe vzorky 33 kategórií dlhopisov SSA.

V tejto súvislosti Všeobecný súd zamietol tvrdenia žalobkýň, podľa ktorých mala Komisia prijať metodiku výpočtu koeficientu úpravy založenú na ich vlastných transakciách.

V tejto súvislosti Všeobecný súd uviedol, že metodika založená na údajoch o transakciách dotknutých bánk by si vyžadovala oveľa zložitejšie výpočty, než sú výpočty uskutočnené v tejto veci, ktoré sú už aj tak dosť zložité, hoci práve reprezentatívna povaha vybraných dlhopisov SSA zabezpečuje, že zohľadnené údaje zostávajú relevantné pre výpočet pokuty a umožňujú zohľadniť hospodársky

⁴⁴⁶ Usmernenia k metóde stanovenia pokút uložených podľa článku 23 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 1/2003 (Ú. v. EÚ C 210, 2006, s. 2; ďalej len „usmernenia z roku 2006“).

význam predmetného porušenia s mierou presnosti, ktorú požaduje judikatúra. Takáto metodika by však pre Komisiu predstavovala neprimeranú administratívnu záťaž.

Po druhej Všeobecný súd zamietol tvrdenia žalobkyň založené na tom, že údaje BGN použité Komisiou boli nevhodné na účely výpočtu referenčnej hodnoty, keďže zvyšujú koeficient úpravy.

Všeobecný súd po pripomenutí, že Komisii prináleží zabezpečiť zohľadnenie najlepších dostupných údajov, poukázal na to, že v napadnutom rozhodnutí Komisia odôvodnene odmietla tvrdenia, ktoré dotknuté banky uviedli počas správneho konania s cieľom spochybniť použitie údajov BGN. Z toho vyplynulo, že žalobkyne sa nemohli na Všeobecnom súde obmedziť na tvrdenie, že údaje použité Komisiou trpia jedným alebo viacerými nedostatkami, ale, naopak, musia preukázať, že v rámci metodiky, ktorú táto inštitúcia zákonne určila, v skutočnosti existujú lepšie údaje ako tie, ktoré táto inštitúcia použila, a že tieto údaje sú skutočne dostupné.

Všeobecný súd konštatoval, že žalobkyne neboli schopné predložiť lepšie údaje, ako sú tie, ktoré použila Komisia, a okrem toho zamietol výhradu spoločnosti Credit Suisse založenú na tom, že spôsob zostavenia údajov BGN nie je známy. V tomto smere Všeobecný súd zdôraznil, že údaje BGN predstavujú referenčné údaje medzi obchodníkmi, ktoré sú vypracované treťou stranou na základe cien viacerých hospodárskych subjektov. Preto nebolo možné úspešne tvrdiť, že z dôvodu, že spôsob, akým boli zostavené, je čiastočne neznámy, Komisia nemôže použiť také referenčné údaje, najmä ak Credit Suisse nijako neodkázala na trhové platformy, ktoré poskytujú presnejšie alebo relevantnejšie informácie ako platforma Bloomberg.

Podľa Všeobecného súdu Komisii nebolo možné vytýkať ani to, že použila údaje, ktoré presne neodrážajú situáciu spoločnosti Credit Suisse, keďže táto inštitúcia práve nemala k dispozícii dostatočne reprezentatívne presné údaje, a že v dôsledku toho bola na účely rekonštrukcie referenčnej hodnoty nútená použiť metodiku založenú na alternatívnych údajoch, ktoré sú nevyhnutne menej presné.

Po tretie Všeobecný súd zamietol výhradu spoločnosti Credit Suisse, podľa ktorej Komisia nadhodnotila referenčnú hodnotu pre hodnotu predaja tým, že do pomyselných súm použitých voči nej zahrnula transakcie týkajúce sa nákupu likvidity.

V tomto smere Všeobecný súd pripomenul, že v kontexte usmernení z roku 2006 pojem „referenčná hodnota“ rovnako ako pojem „hodnota predaja“ smeruje k tomu, aby sa ako východisko pre výpočet pokuty uloženej podniku použila suma, ktorá odráža hospodársky význam sporného porušenia a váhu podniku v tomto porušení. Z toho vyplynulo, že určenie referenčnej hodnoty zahŕňalo zohľadnenie všetkých transakcií uskutočnených na trhu dotknutým porušením, a to v prípade každého z podnikov, ktoré sa zúčastnili na spornom porušení.

Metodika prijatá Komisiou síce viedla k tomu, že pomyselná suma zobchodovaná pri danej transakcii nákupu likvidity sa zohľadňuje pre predávajúceho príslušného dlhopisu SSA aj pre jeho kupujúceho, ak sa obaja zúčastnili na spornom porušení, toto dvojité zohľadnenie však vyplýva zo samotných zásad upravujúcich stanovenie pokút podľa usmernení z roku 2006 v osobitnom kontexte prejednávanej veci. Okrem toho vylúčenie niektorých transakcií, ktoré nesporne patria do pôsobnosti údajného kartelu, z výpočtu referenčnej hodnoty by malo za následok umelé minimalizovanie hospodárskeho významu sporného porušenia, čo by narušilo cieľ spočívajúci v stíhaní a účinnom sankcionovaní porušení článku 101 ZFEÚ.

Po takomto potvrdení referenčných hodnôt použitých vo vzťahu k žalobkyniam Všeobecný súd nakoniec zamietol ich tvrdenia spochybňujúce násobiteľ závažnosti, ktorý Komisia uplatnila na tieto hodnoty v súlade s bodmi 20 až 23 usmernení z roku 2006.

Vzhľadom na skutočnosť, že tento násobiteľ závažnosti bol stanovený na 16 % pre všetky dotknuté banky, Crédit agricole najmä tvrdila, že Komisia mala voči nej uplatniť individualizovaný a nižší násobiteľ.

Keďže Crédit agricole na podporu tohto tvrdenia odkázala na rozsudky Súdneho dvora vydané pred dátumom uverejnenia usmernení z roku 2006, Všeobecný súd najprv poukázal na to, že tieto rozsudky nemôžu pre Komisiu znamenať povinnosť, aby v štádiu stanovovania násobiteľa závažnosti podľa usmernení z roku 2006 zohľadnila iné faktory ako vnútornú závažnosť sporného porušenia.

Navyše, hoci sa Komisia v rámci výpočtu pokút uložených na základe článku 101 ZFEÚ nemôže odchýliť od dodržiavania zásady rovnosti zaobchádzania, z bodu 22 usmernení z roku 2006, ako aj z judikatúry, ktorá sa ho týka, vyplýva, že násobiteľ závažnosti v zásade odráža závažnosť predmetného porušenia, a nie relatívnu závažnosť účasti každého z dotknutých podnikov na tomto porušení. Práve v tomto zmysle body 19 až 22 usmernení z roku 2006 stanovujú určenie násobiteľa závažnosti pre dotknuté porušenie, a nie pre každý podnik, ktorý sa na ňom zúčastnil. Posúdenie individuálnych okolností sa teda v zásade nevykonáva v rámci posúdenia závažnosti porušenia, t. j. pri stanovení základnej sumy pokuty, ale v rámci úpravy základnej sumy pokuty na základe poľahčujúcich a priťažujúcich okolností.

Všeobecný súd okrem toho s poukázaním na to, že násobiteľ závažnosti vo výške 16 % pre porušenie, akým je porušenie konštatované v napadnutom rozhodnutí, nemožno považovať za nevhodný alebo neprimeraný, zamietol tvrdenia, ktoré v tejto súvislosti uviedla Crédit agricole.

Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti Všeobecný súd zamietol žalobu spoločnosti Credit Suisse v celom rozsahu. Naopak, zrušil napadnuté rozhodnutie vo vzťahu k spoločnosti Crédit agricole v rozsahu, v akom na jednej strane konštatovalo, že Crédit agricole sa podieľala na porušení od 10. januára 2013 do 24. marca 2015, a nie od 11. januára 2013 do 24. marca 2015, a na druhej strane stanovilo výšku pokuty uloženej spoločnosti Crédit agricole na 3 993 000 eur. Všeobecný súd však pri výkone svojej neobmedzenej súdnej právomoci zachoval výšku pokuty uloženej spoločnosti Crédit agricole.

2. Koncentrácie⁴⁴⁷

Rozsudok z 13. novembra 2024, NetCologne/Komisia (T-58/20, [EU:T:2024:813](#))

„Hospodárska súťaž – Koncentrácie – Nemecké trhy so službami v oblasti televízneho vysielania a telekomunikácií – Rozhodnutie, ktorým sa koncentrácia vyhlasuje za zlučiteľnú s vnútorným trhom a Dohodou o EHP – Záväzky – Posúdenie horizontálnych, vertikálnych a konglomerátnych účinkov koncentrácie na hospodársku súťaž – Konkurenčný vzťah medzi účastníkmi koncentrácie – Zmena viazaná na koncentráciu – Zjavne nesprávne posúdenie“

Rozsudok z 13. novembra 2024, Deutsche Telekom/Komisia (T-64/20, [EU:T:2024:815](#))

„Hospodárska súťaž – Koncentrácie – Nemecké trhy so službami v oblasti televízneho vysielania a telekomunikácií – Rozhodnutie, ktorým sa koncentrácia vyhlasuje za zlučiteľnú s vnútorným trhom a Dohodou o EHP – Záväzky – Posúdenie horizontálnych, vertikálnych a konglomerátnych účinkov koncentrácie na hospodársku súťaž – Konkurenčný vzťah medzi účastníkmi koncentrácie – Zmena viazaná na koncentráciu – Zjavne nesprávne posúdenie“

⁴⁴⁷ Spoločné zhrnutie vo veciach **NetCologne/Komisia** (T-58/20), **Deutsche Telekom/Komisia** (T-64/20) a **Tele Columbus/Komisia** (T-69/20).

„Hospodárska súťaž – Koncentrácie – Nemecké trhy so službami v oblasti televízneho vysielania a telekomunikácií – Rozhodnutie, ktorým sa koncentrácia vyhlasuje za zlučiteľnú s vnútorným trhom a Dohodou o EHP – Závazky – Posúdenie horizontálnych, vertikálnych a konglomerátnych účinkov koncentrácie na hospodársku súťaž – Konkurenčný vzťah medzi účastníkmi koncentrácie – Zmena viazaná na koncentráciu – Zjavne nesprávne posúdenie“

Všeobecný súd rozsudkami z toho istého dňa zamietol tri žaloby o zrušenie rozhodnutia Európskej komisie, ktorým sa ako zlučiteľná s vnútorným trhom povoľuje koncentrácia v odvetví televíznych a telekomunikačných služieb, v rámci ktorej Vodafone Group plc nadobudla určité aktíva spoločnosti Liberty Global plc⁴⁴⁸. Všeobecný súd pritom rozhodol, že Komisii nebolo možné vytýkať, že pri posudzovaní zlučiteľnosti tejto koncentrácie s vnútorným trhom podľa článku 2 ods. 2 nariadenia č. 139/2004⁴⁴⁹, uprednostnila kritérium značného narušenia účinnej hospodárskej súťaže pred kritériom dominantného postavenia.

Vodafone a Liberty Group sú dvaja prevádzkovatelia pôsobiaci v odvetví televíznych služieb a telekomunikácií vo viacerých krajinách Únie, vrátane Nemecka. V tejto krajine pôsobí Liberty Global prostredníctvom svojej dcérskej spoločnosti Unitymedia GmbH.

V roku 2018 Vodafone oznámila Komisii v súlade s nariadením ES o fúziách navrhovanú koncentráciu, ktorá jej má umožniť získať výlučnú kontrolu nad telekomunikačnými činnosťami spoločnosti Liberty Global vo viacerých členských štátoch, vrátane Nemecka. Transakcia pozostávala z kúpnopredajnej zmluvy, ktorou Vodafone zamýšľala získať 100 % podiel spoločnosti Unitymedia (ďalej len „dotknutá koncentrácia“).

Komisia usúdila, že transakcia vyvoláva vážne obavy týkajúce sa jej zlučiteľnosti s vnútorným trhom, a rozhodla sa začať dôkladné preskúmanie. Na konci tohto konania bola koncentrácia vyhlásená za zlučiteľnú s vnútorným trhom a Dohodou o Európskom hospodárskom priestore (EHP), s výhradou dodržania určitých záväzkov zo strany spoločnosti Vodafone.⁴⁵⁰

V napadnutom rozhodnutí Komisia po prvé posúdila horizontálne, vertikálne a konglomerátne účinky koncentrácie, najmä v Nemecku. V závere svojej analýzy síce dospela k záveru, že na trhu s maloobchodným poskytovaním služieb prenosu televízneho signálu, na trhu s maloobchodným poskytovaním balíkov služieb a na trhu s maloobchodným poskytovaním televíznych služieb neexistuje žiadne značné narušenie účinnej hospodárskej súťaže (ďalej len „ZNÚHS“), avšak na trhu pevného prístupu k internetu a na trhu pripojenia televíznych signálov konštatovala ZNÚHS.

Po druhé overila, či záväzky navrhnuté spoločnosťou Vodafone boli také, aby bola transakcia zlučiteľná s vnútorným trhom, najmä pokiaľ išlo o dva trhy, na ktorých boli zistené problémy v oblasti hospodárskej súťaže.

⁴⁴⁸ Rozhodnutie Komisie C(2019)5187 final z 18. júla 2019, ktorým sa za zlučiteľnú s vnútorným trhom a Dohodou o EHP vyhlasuje koncentrácia, ktorou spoločnosť Vodafone Group plc nadobúda určité aktíva spoločnosti Liberty Global plc (vec COMP/M.8864 – Vodafone/Certain Liberty Global Assets) (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

⁴⁴⁹ Nariadenie Rady (ES) č. 139/2004 z 20. januára 2004 o kontrole koncentrácií medzi podnikmi (Nariadenie ES o fúziách) (Ú. v. EÚ L 24, 2004, s. 1; Mim. vyd. 08/003, s. 40).

⁴⁵⁰ Tieto záväzky zahŕňali najmä: záväzok WCBA („Wholesale Cable Broadband Access“), ktorý stanovil, že prístup ku káblovej sieti zlúčeného subjektu bude sprístupnený prevádzkovateľovi tretej strany, aby mu umožnil ponúkať služby pevného prístupu k internetu na maloobchodnej úrovni, ako aj vlastné televízne služby OTT (over the top) alebo služby tretích strán; záväzok OTT, ktorý zabránil zlúčenému subjektu obmedziť možnosť vysielateľov, ktorých obsah sa prenáša na jeho platforme, šíriť tento obsah prostredníctvom služby OTT a ktorý im na tento účel zaručil dostatočnú priamu kapacitu prepojenia; záväzok HBBTV (Hybrid Broadcast Broadband TV), ktorým sa zlúčený subjekt zaviazal pokračovať vo vysielaní signálu HBBTV vysielateľov voľne dostupných programov, a záväzok týkajúci sa poplatkov za pripojenie, ktorý zabránil zlúčenému subjektu zvýšiť poplatky za pripojenie, ktoré mu platia vysielatelia voľne dostupných programov.

Žalobkyne, Deutsche Telekom AG, Tele Columbus AG a NetCologne Gesellschaft für Telekommunikation mbH, sú spoločnosti so sídlom v Nemecku, ktoré ponúkajú televízne, internetové a telefónne služby. Každá z nich podala na Všeobecný súd žalobu o zrušenie napadnutého rozhodnutia.

Vo svojich žalobách najmä po prvé tvrdili, že Komisia vychádzala z nesprávneho posúdenia horizontálnych účinkov dotknutej koncentrácie, najmä na trhu s maloobchodným poskytovaním služieb prenosu televízneho signálu a na trhu pripojenia televízneho signálu, ako aj vertikálnych účinkov na sprostredkovateľskom trhu prenosu televíznych signálov. Po druhé spochybňovali dostatočnosť a primeranosť záväzkov, ktoré sa napadnutým rozhodnutím stali záväznými, aby bola koncentrácia zlučiteľná s vnútorným trhom.

Posúdenie Všeobecným súdom

Na úvod Všeobecný súd pripomenul uplatniteľné zásady judikatúry, pokiaľ išlo o rozsah súdneho preskúmania, ktoré mu prislúcha, ako aj pokiaľ išlo o dôkaz neexistencie značného narušenia účinnej hospodárskej súťaže, ktorú mala preukázať Komisia.

V tejto súvislosti pripomenul, že nariadenie ES o fúziách priznáva Komisii určitú diskrečnú právomoc, najmä pokiaľ išlo o posúdenia ekonomickej povahy. V tomto ohľade neprináleží Všeobecnému súdu nahradiť ekonomické posúdenie Komisie svojím posúdením, jeho úlohou je najmä preveriť nielen vecnú presnosť predložených dôkazov, ich spoľahlivosť a súladnosť, ale aj preskúmať, či tieto dôkazy predstavujú súhrn podstatných údajov, ktoré musia byť zohľadnené pri posúdení komplexnej situácie, a či sú spôsobilé opodstatniť závery, ktoré sa z nich vyvodili.

Pokiaľ išlo o dôkazné požiadavky kladené na Komisiu s cieľom preukázať, že oznámená koncentrácia by značne narušila alebo nenarušila účinnú hospodársku súťaž, a preto musí byť vyhlásená za nezlučiteľnú alebo zlučiteľnú s vnútorným trhom, Všeobecný súd zdôraznil, že vzhľadom na výhľadovú povahu ekonomickej analýzy stačí, aby Komisia prostredníctvom dostatočne významných a súhlasných dôkazov preukázala, že je viac pravdepodobné ako nepravdepodobné, že táto koncentrácia by značne narušila alebo nenarušila účinnú hospodársku súťaž na vnútornom trhu alebo jeho podstatnej časti.

Na základe týchto úvah Všeobecný súd najprv analyzoval účinky koncentrácie na nemecký trh a následne záväzky, ktoré sa napadnutým rozhodnutím stali záväznými.

1. O analýze účinkov koncentrácie

a) O nekoordinovaných horizontálnych účinkoch koncentrácie na trh s maloobchodným poskytovaním služieb prenosu televíznych signálov zákazníkom žijúcim vo viacbytových jednotkách

Všeobecný súd najprv preskúmal zjavne nesprávne posúdenie a nesprávne právne posúdenie, ktorých sa Komisia údajne dopustila pri svojej analýze horizontálnych účinkov na trh s maloobchodným poskytovaním služieb prenosu televíznych signálov zákazníkom žijúcim bývajúcim vo viacbytových jednotkách [multi dwelling units (MDU), ďalej len „trh MDU“].

Pokiaľ išlo o vzájomné konkurenčné tlaky, ktoré vykonávajú účastníci koncentrácie, Všeobecný súd zastával názor, že po prvé vzhľadom na neexistenciu výrazného prekrývania ich činností sa Komisia nedopustila zjavne nesprávneho posúdenia, keď usúdila, že pred koncentráciou neboli priamymi konkurentmi, a to napriek výnimočným situáciám prekrývania, ktoré Komisia zohľadnila a ktorých zanedbateľný charakter nebol na základe dôkazov spochybnený. Z toho vyplýva, že výrobky uvádzané na trh účastníkmi koncentrácie si v skutočnosti nekonkurovali.

Po druhé Komisia sa nedopustila zjavne nesprávneho posúdenia, keď dospela k záveru, že medzi účastníkmi koncentrácie neexistovala nepriama hospodárska súťaž. V tejto súvislosti Všeobecný súd

pripomenul, že podniky sú v nepriamom konkurenčnom vzťahu, najmä ak sú vystavené podobným konkurenčným obmedzeniam zo strany iných podnikov, ktoré si s každým z nich priamo konkurujú, alebo ak iné faktory, ako napríklad požiadavky kladené zákazníkmi, porovnateľne obmedzujú ich schopnosť stanoviť svoje ceny a obchodné podmienky.

V tejto veci Všeobecný súd konštatoval, že pokiaľ išlo o skutočnosť, že účastníci koncentrácie monitorovali svoje činnosti a porovnávali svoje ponuky výrobkov, tieto komparatívne analýzy nepresahujú rámec jednoduchého obchodného porovnávania zameraného na monitorovanie a prípadné napodobňovanie osvedčených postupov v odvetví. Túto formu porovnávania, ktorá spočíva v analýze výkonnosti trhu alebo najlepších postupov v odvetví, a to aj v iných členských štátoch alebo tretích krajinách, však nemožno kvalifikovať ako nepriamy konkurenčný tlak. Okrem toho z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že zmluvy uzavreté s vlastníkmi MDU (ďalej len „zákazníci MDU“) sú výsledkom rokovaní, verejných súťaží alebo formálnych výberových konaní. Nejde teda o zmluvy, ktoré by mohli byť predmetom komparatívnej analýzy na základe jednoduchého pozorovania praxe v tomto odvetví.

Okrem toho, pokiaľ išlo o hospodársku súťaž v oblasti infraštruktúry medzi účastníkmi koncentrácie, Komisia konštatovala, že sieťové investičné a inovatívne činnosti vykonávané každým účastníkom koncentrácie nemali žiadny priamy konkurenčný vplyv na sieťovú inovatívnu a investičnú stratégiu druhého účastníka koncentrácie a že monitorovanie druhého účastníka koncentrácie zo strany každého účastníka koncentrácie nepresiahlo rámec jednoduchých obchodných komparatívnych analýz, čo nezodpovedá žiadnej forme nepriameho konkurenčného obmedzenia.

Po tretie žalobkyne nepreukázali ani existenciu potenciálnej hospodárskej súťaže medzi účastníkmi koncentrácie, v dôsledku čoho neúspešne vytykajú Komisii, že sa domnievala, že je nepravdepodobné, že by títo účastníci v prípade neexistencie dotknutej koncentrácie rozšírili svoje aktivity na oblasť pokrytia káblou sieťou druhého účastníka, čím by vylúčili potenciálnu hospodársku súťaž, a tým by vzniklo ZNÚHS.

Po štvrté pokiaľ išlo o údajnú existenciu kolektívneho dominantného postavenia pred dotknutou koncentráciou, ktorá vyplýva z tichej dohody medzi účastníkmi koncentrácie a vysvetľuje neexistenciu skutočnej alebo potenciálnej hospodárskej súťaže medzi nimi na trhu MDU, Všeobecný súd pripomenul, že hoci tento argument má za cieľ oznámiť kartel, táto výhrada je neúčinná, pretože sa netýka predmetu napadnutého rozhodnutia, ale skôr praktík, ktoré potenciálne spadajú do pôsobnosti článkov 101 alebo 102 ZFEÚ. V každom prípade je na účely predmetného preskúmania koncentrácie irelevantné hľadať príčiny, ktoré prípadne súvisia s porušením pravidiel Únie v oblasti hospodárskej súťaže, na účely neexistencie hospodárskej súťaže medzi účastníkmi koncentrácie.

Naopak, hoci cieľom tohto argumentu bolo poukázať na existenciu kolektívneho dominantného postavenia, tieto tvrdenia neboli potvrdené preskúmaním interných dokumentov strán a boli vyvrátené dôvodom, ktorý mohol byť v rozpore s právom Únie v oblasti hospodárskej súťaže, že účastníci koncentrácie sa pred koncentráciou nesnažili navzájom si konkurovať.

Po piate pokiaľ išlo o výhradu založenú na tom, že Komisia nezohľadnila zvýšenie zdrojov vyplývajúce z koncentrácie, ktoré umožnilo účastníkom koncentrácie vylúčiť ich konkurentov z trhu najmä uplatňovaním predátorských cien, Všeobecný súd uviedol, že takéto zvýšenie, aj keby bolo preukázané, samo osebe nestačí na vyhlásenie uvedenej transakcie za nezlučiteľnú s vnútorným trhom. Komisia totiž môže vyhlásiť koncentráciu za nezlučiteľnú s vnútorným trhom len vtedy, ak zistí, že existuje ZNÚHS ako priamy a bezprostredný dôsledok koncentrácie. Takéto ZNÚHS, ktoré by vyplývalo z budúcich rozhodnutí zlúčeného subjektu, sa dá považovať za priamy a bezprostredný dôsledok koncentrácie, ak je toto budúce správanie možné a ekonomicky pravdepodobné v dôsledku zmien vlastností a štruktúry trhu, ku ktorým dôjde v dôsledku koncentrácie. V tejto veci pritom účastníci koncentrácie už mali možnosť správať sa v značnej miere nezávisle od svojich konkurentov a zákazníkov MDU, a to bez ohľadu na prípadné zvýšenie zdrojov v dôsledku koncentrácie.

Z rovnakých dôvodov Všeobecný súd odmietol tvrdenie, že dotknutá koncentrácia by výrazne znížila konkurenčný tlak vyvíjaný konkurentmi na trhu MDU, čo by mohlo viesť ku vzniku ZNÚHS. Konkrétnejšie, finančná sila zlúčeného subjektu vo vzťahu k jeho konkurentom mu umožnila zabrániť týmto konkurentom v rozvoji. Hoci je pravda, že zníženie konkurenčného tlaku vyvíjaného konkurentmi v dôsledku koncentrácie môže viesť ku vzniku ZNÚHS, konštatovanie zvýšenia finančnej sily zlúčeného subjektu neumožňuje samo osebe dospieť k záveru o takomto narušení. Pri posudzovaní zlučiteľnosti koncentrácie s vnútorným trhom musí Komisia zohľadniť všetky ďalšie faktory, ako je štruktúra dotknutých trhov, skutočnú alebo potenciálnu hospodársku súťaž medzi podnikmi, postavenie, ako aj a ekonomickú a finančnú silu dotknutých podnikov, výber dodávateľov a používateľov, existenciu prekážok vstupu na trh a vývoj ponuky a dopytu.

Pokiaľ išlo o výhradu, že Komisia nezohľadnila vytvorenie dominantného postavenia spoločnosti Vodafone na trhu MDU, ktoré by viedlo ku vzniku ZNÚHS, Všeobecný súd pripomenul, že v súlade s nariadením ES o fúziách⁴⁵¹ musí Komisia v rámci kontroly koncentrácií posúdiť, či koncentrácia môže značne narušiť účinnú hospodársku súťaž na vnútornom trhu alebo na jeho podstatnej časti, pričom skutočnosť, že koncentrácia by vytvorila alebo posilnila dominantné postavenie, sama osebe nepostačuje na to, aby sa konštatovalo, že táto koncentrácia je nezlučiteľná s vnútorným trhom. Takáto analýza budúceho vývoja spočíva v preskúmaní toho, ako by koncentrácia mohla zmeniť faktory určujúce stav hospodárskej súťaže na danom trhu. Preto nebolo možné Komisii vytýkať, že v tejto veci vykonala analýzu budúceho vývoja týkajúcu sa najmä horizontálnych nekoordinovaných účinkov koncentrácie na trh MDU. V kontexte tejto analýzy však vzhľadom na to, že Komisia, ktorá dospela k záveru, že neexistuje ZNÚHS, keďže dotknutá koncentrácia neodstraňuje žiadne konkurenčné obmedzenia medzi účastníkmi a neoslabuje ani konkurenčné tlaky, ktoré vykonávajú zostávajúci konkurenti, nie je povinná preskúmať, či uvedená koncentrácia vytvorí alebo posilní dominantné postavenie, najmä z dôvodu celoštátneho pokrytia kombinovanými káblovými sieťami účastníkov v dôsledku koncentrácie.

Okrem toho rozsah káblovej siete účastníkov koncentrácie nemožno považovať za rozhodujúci faktor stavu koncentrácie na trhu MDU, ktorého zmena by viedla ku vzniku ZNÚHS. Z toho vyplýva, že samotné geografické rozšírenie káblovej siete zlúčeného subjektu, bez ohľadu na to, či je špecifické pre zlúčený subjekt alebo nie, nemusí nevyhnutne viesť k zmene faktora určujúceho stav hospodárskej súťaže na trhu MDU, a teda k ZNÚHS.

b) O vertikálnych účinkoch koncentrácie

Po ďalšie, pokiaľ išlo o analýzu vertikálnych účinkov dotknutej koncentrácie, ktorá viedla Komisiu k preskúmaniu najmä pravdepodobnosti vylúčenia z trhu maloobchodných dodávateľov služieb prenosu televízneho signálu pre zákazníkov MDU, Všeobecný súd poznamenal, že pri posudzovaní pravdepodobnosti scenára protisúťažného zabránenia prístupu k vstupom, Komisia skúma, v súlade s usmerneniami o nehorizontálnych fúziách⁴⁵², po prvé, či zlúčený subjekt môže mať možnosť vo významnej miere obmedziť prístup k vstupom, po druhé, či môže mať motiváciu tak urobiť, a po tretie, či stratégia zabránenia prístupu k vstupom môže mať výrazný škodlivý účinok na hospodársku súťaž na odberateľskom trhu. Tieto tri podmienky sú kumulatívne, takže neexistencia jednej z nich stačí na vylúčenie rizika zabránenia vstupu.

Pokiaľ išlo najmä o tretiu podmienku, Komisia dospela k záveru, že prípadná stratégia zabránenia prístupu na trh realizovaná zlúčeným subjektom by v žiadnom prípade nemala výrazný škodlivý účinok na hospodársku súťaž na nadväzujúcich trhoch, keďže koncentrácia by nespôsobilala žiadnu osobitnú zmenu v štruktúre príslušných trhov, či už na vstupe alebo výstupe. Konkrétne, dotknutá koncentrácia by nevedla k žiadnej zmene schopnosti a motivácie strán obmedziť maloobchodných

⁴⁵¹ Článok 2 ods. 2 a 3 nariadenia ES o fúziách.

⁴⁵² Usmernenia o posudzovaní nehorizontálnych fúzií podľa nariadenia Rady o kontrole koncentrácií medzi spoločnosťami (Ú. v. EÚ C 265, 2008, s. 6).

poskytovateľov pokiaľ išlo o služby prenosu televízneho signálu, najmä spoločnosti Tele Columbus, zákazníkom MDU v Nemecku. Keďže žalobkyne nepreukázali, že uvedené posúdenie Komisie je poznačené zjavným pochybením, nesplnenie tretej podmienky postačuje na vylúčenie rizika protisúťažného zabránenia vstupu.

c) O horizontálnych nekoordinovaných účinkoch na trh spätného odkúpenia televízneho signálu

Nakoniec Všeobecný súd zastával názor, že Tele Columbus neúspešne tvrdí, že Komisia pri svojom preskúmaní zjavne nesprávne posúdila nekoordinované horizontálne účinky na trh prenosu televíznych signálov, ktoré by vyplynuli z uzavretia dohôd o exkluzivite s televíznymi vysielateľmi zo strany zlúčeného subjektu.

Po prvé v rozsahu, v akom sa Komisii vytýka, že nevykonala všetky preskúmania, ktoré si žalobkyňa želala alebo ktoré považovala za užitočné, ako napríklad niektoré technické funkcie a niektoré obchodné aspekty, žalobkyňa nijako nevysvetľuje, ako by tieto mohli byť ovplyvnené koncentráciou, a najmä dôvody, prečo a akým spôsobom by zlúčený subjekt mal túto schopnosť, a predovšetkým záujem zhoršiť tieto funkcie a obchodné aspekty počas rokovaní s vysielateľmi, akým spôsobom by to mohlo mať, najmä vzhľadom na ich význam, za následok značné narušenie účinnej hospodárskej súťaže na trhu prenosu televízneho signálu a akým spôsobom by takéto pravdepodobné zhoršenie týchto funkcií a obchodných aspektov bolo viazané na koncentráciu.

Po druhé pokiaľ išlo o tvrdenie, že Komisia nezohľadnila skutočnosť, že zlúčený subjekt má schopnosť a motiváciu zaviesť čiastočné vylúčenie na účely zákazu vysielania obsahu prostredníctvom niektorých svojich konkurentov, ako je napríklad ona sama, žalobkyňa nepreukázala, že takáto stratégia mala výrazný škodlivý účinok na hospodársku súťaž na odberateľskom trhu. Okrem toho by bolo málo pravdepodobné, že by zlúčený subjekt mal motiváciu uzatvárať dohody o úplnej alebo čiastočnej exkluzivite s vysielateľom vzhľadom na potenciálne nezákonnú povahu predmetného konania, ktoré je v rozpore s právom hospodárskej súťaže.

Po tretie pokiaľ išlo o tvrdenie, že zlúčený subjekt by mohol na trhu MDU využívať výhody, ktoré by mal na trhu prenosu televízneho signálu, konkrétne vyberanie poplatkov za pripojenie a získavanie obsahov za výhodnejších podmienok ako menší prevádzkovatelia káblových sietí, treba na jednej strane poznamenať, že ak by tieto výhody umožnili ponúknuť výhodnejšie ceny zákazníkom MDU, svedčilo by to o pozitívnych účinkoch pre spotrebiteľov, keďže je pravdepodobné, že takéto zníženie cien by sa premietlo do výšky mesačného nájomného nájomníkov dotknutých budov, a nie do ZNÚHS. Na druhej strane žalobkyňa nepreukázala, že tieto výhody boli viazané na koncentráciu.

2. O záväzkoch, ktoré sa v napadnutom rozhodnutí stali povinnými

Vzhľadom na to, že Komisia v napadnutom rozhodnutí dospela k záveru, že na trhu pevného prístupu k internetu a na trhu pripojenia televízneho signálu existuje ZNÚHS, analyzovala záväzky navrhnuté spoločnosťou Vodafone a dospela k záveru, že dotknutá koncentrácia, upravená týmito záväzkami, značne nenarušila účinnú hospodársku súťaž na uvedených trhoch.

Všeobecný súd zastával názor, že analýza, ktorú v tomto ohľade vykonala Komisia, neumožňuje kritiku údajnej nedostatočnosti a neprimeranosti záväzkov týkajúcich sa trhu pripojenia televízneho signálu⁴⁵³, ako aj údajnej neúčinnosti záväzku týkajúceho sa trhu pevného prístupu k internetu (záväzok WCBA), ktorý navrhla Vodafone.

V tomto ohľade odmietol výhradu, že záväzky majú čisto behaviorálny charakter, a preto nepostačujú na nápravu problémov hospodárskej súťaže horizontálnej povahy. Hoci Komisia v oznámení o nápravných opatreniach uprednostňuje záväzky štrukturálnej povahy, najmä z dôvodu jednoduchosti ich vykonávania, ich prijatie sa riadi predovšetkým vhodnosťou a dostatočnosťou

⁴⁵³ Tieto záväzky zahŕňajú záväzok OTT, záväzok poplatku za pripojenie a záväzok HBBTV.

záväzkov na vyriešenie zisteného problému hospodárskej súťaže, ako aj istotou, že záväzky sa môžu vykonať.

Pokiaľ ide konkrétne o záväzky týkajúce sa trhu pripojenia televíznych signálov, tvrdenie, že formulácia použitá Komisiou v napadnutom rozhodnutí dokazuje, že Komisia nemala istotu, že tieto záväzky by boli dostatočné a účinné na nápravu ZNÚHS zisteného na trhu pripojenia televíznych signálov, nemôže byť úspešné. Pokiaľ si totiž Komisia musí byť istá, že navrhované záväzky bude možné vykonať a že budú dostatočne životaschopné a trvalé, môže vyhlásiť koncentráciu za zlučiteľnú, ak je dostatočne pravdepodobné, že uvedené záväzky budú dostatočné a účinné na odstránenie konštatovaného ZNÚHS.

Okrem toho, pokiaľ išlo o neskoré predloženie záväzku týkajúceho sa poplatkov za pripojenie, Komisia môže akceptovať neskoré záväzky, po prvé ak jasne a bez potreby dodatočného vyšetrovania riešia predbežne zistené problémy týkajúce sa hospodárskej súťaže a po druhé ak je dostatok času konzultovať s členskými štátmi o týchto záväzkoch. Keďže tieto dve kumulatívne podmienky boli v tejto veci splnené, Komisia mohla zohľadniť záväzok týkajúci sa poplatkov za pripojenie napriek tomu, že bol predložený oneskorene.

Pokiaľ išlo o záväzok WCBA, Všeobecný súd zamietol výhradu založenú na údajnej neúčinnosti na základe skutočnosti, že tento záväzok neumožnil kompenzovať zánik konkurenčného tlaku, ktorý vyvíjala spoločnosť Unitymedia pred transakciou prostredníctvom infraštruktúry a inovácií.

Účelom tohto záväzku, ktorý stanovuje vstup tretieho prevádzkovateľa na trh, konkrétne spoločnosti Telefónica, je totiž odstrániť problém hospodárskej súťaže vyplývajúci zo zániku prevádzkovateľa siete – spoločnosti Vodafone – v oblasti pokrytia káblovou sieťou spoločnosti Unitymedia, a nie kompenzovať zánik konkurenčného tlaku prostredníctvom infraštruktúry a inovácií, ktorý táto spoločnosť vyvíjala pred transakciou. Okrem toho sa v žiadnom prípade nepreukázalo, že by zlúčený subjekt prestal investovať a inovovať v bývalom pokrytí káblovou sieťou spoločnosti Unitymedia, čo by malo za následok, že transakcia by viedla k zániku konkurenčného tlaku vyplývajúceho z takýchto investícií a inovácií.

Pokiaľ išlo o údajnú neschopnosť spoločnosti Telefónica vyvíjať silný konkurenčný tlak na trhu pevného prístupu k internetu, treba uviesť, že takéto tvrdenie vyplýva z niektorých zistení Komisie v napadnutom rozhodnutí týkajúcich sa situácie spoločnosti Telefónica v prípade neexistencie predmetného záväzku, a že tieto posledné uvedené zistenia teda nezohľadňujú všetky záväzky, ktoré Vodafone prevzala v rámci tohto záväzku. V dôsledku toho tieto zistenia neumožňujú vyvodiť žiadny záver o schopnosti a motivácii spoločnosti Telefónica pôsobiť ako životaschopná a aktívna konkurenčná sila po vykonaní záväzku.

Pokiaľ išlo o argumentáciu, že záväzok WCBA by narušil trh a posilnil jeho oligopolnú štruktúru tým, že by spoločnosti Telefónica poskytol veľkoobchodný prístup za zvýhodnených podmienok, Komisia vysvetlila, že toto nápravné opatrenie by posilnilo tohto prevádzkovateľa siete, ale nevedlo by to k problémom hospodárskej súťaže, pretože Telefónica nie je silným konkurentom najmä na trhoch pevného prístupu k internetu.

Všeobecný súd tiež zamietol výhradu založenú na údajnom nedostatočnom preskúmaní záväzku WCBA vykonaného Komisiou, ako aj na údajne nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozhodnutia, pokiaľ išlo o uvedený záväzok, keďže Komisia overila, že tento záväzok úplne odstraňuje zistené problémy v oblasti hospodárskej súťaže a že nemá škodlivé účinky, a to ani na investície do optických vlákien, ani na maloobchodný trh s ponukami balíkov služieb. Komisia tiež podrobne uviedla dôvody, pre ktoré sa domnievala, že to tak nie je.

Vzhľadom na vyššie uvedené Všeobecný súd žalobu v celom rozsahu zamietol.

3. Štátna pomoc

Rozsudok z 24. januára 2024, Nemecko/Komisia (T-409/21, [EU:T:2024:34](#))

„Štátna pomoc – Pomoc poskytnutá na základe určitých ustanovení novelizovaného nemeckého zákona o kombinovanej výrobe tepla a elektrickej energie – Reforma schémy na podporu kogenerácie – Rozhodnutie, ktorým sa pomoc vyhlasuje za zlučiteľnú s vnútorným trhom – Pojem „štátna pomoc“ – Štátne prostriedky“

V dôsledku žaloby o neplatnosť podanej Spolkovou republikou Nemecko Všeobecný súd zrušil rozhodnutie Európskej komisie, ktorým sa za štátnu pomoc považujú určité opatrenia prijaté týmto členským štátom na podporu výroby elektrickej energie v zariadeniach na kombinovanú výrobu tepla a elektrickej energie (ďalej len „CHP“)⁴⁵⁴. Všeobecný súd tak spresnil podmienku stanovenú v článku 107 ods. 1 ZFEÚ, podľa ktorej za štátnu pomoc v zmysle tohto ustanovenia možno považovať iba existenciu zásahu zo strany štátu alebo zo štátnych prostriedkov.

V rokoch 2019 až 2021 Spolková republika Nemecko oznámila Komisii legislatívne zmeny, ktoré stanovovali jednak opatrenia finančnej podpory pre prevádzkovateľov zariadení CHP a iných zariadení súvisiacich s kombinovanou výrobou tepla a elektrickej energie (ďalej len spoločne „prevádzkovatelia CHP“) a jednak obmedzenie výšky poplatku, ktorý možno v tejto súvislosti uložiť výrobcom vodíka.

V napadnutom rozhodnutí Komisia dospela k záveru, že tieto opatrenia predstavujú štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, ktorá je však zlučiteľná s vnútorným trhom podľa článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ.

Na podporu svojej kvalifikácie oznámených opatrení ako štátnej pomoci sa Komisia najmä domnievala, že tieto opatrenia boli poskytnuté zo štátnych prostriedkov. Svojou žalobou o neplatnosť Spolková republika Nemecko spochybnila tento záver Komisie.

Posúdenie Všeobecným súdom

Všeobecný súd pripomenul, že kvalifikácia opatrenia ako štátnej pomoci v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ predpokladá splnenie viacerých podmienok, vrátane podmienky existencie zásahu zo strany štátu alebo zo štátnych prostriedkov.

Podľa judikatúry možno za štátne prostriedky považovať na jednej strane prostriedky pochádzajúce z dane alebo iných povinných poplatkov podľa vnútroštátnej právnej úpravy a spravované a rozdeľované v súlade s touto právnou úpravou (prvé kritérium) a na druhej strane sumy, ktoré sú pod stálou verejnou kontrolou, a teda k dispozícii príslušným vnútroštátnym orgánom (druhé kritérium). Tieto dve kritériá predstavujú alternatívne kritériá pojmu „štátne prostriedky“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

Po prvé, pokiaľ išlo o opatrenia finančnej podpory pre prevádzkovateľov CHP, Komisia v napadnutom rozhodnutí konštatovala, že tieto opatrenia boli financované príjmami z povinného príspevku de iure uloženého štátom, spravovaného a prerozdeľovaného podľa ustanovení právnych predpisov (prvé kritérium).

V tejto súvislosti Všeobecný súd uviedol, že opatrenia na podporu prevádzkovateľov CHP oznámené Spolkovou republikou Nemecko sa vyznačujú existenciou „dvoch úrovní“ v dodávateľskom reťazci

⁴⁵⁴ Rozhodnutie Komisie C(2021) 3918 final z 3. júna 2021 o štátnej pomoci SA.56826 (2020/N) – Nemecko – Reforma schémy na podporu kogenerácie a štátnej pomoci SA.53308 (2019/N) za rok 2020 – Nemecko – Zmena podpory pre existujúce kogeneračné zariadenia na teplo a elektrickú energiu [§ 13 Gesetz zur Neuregelung des Kraft Wärme Kopplungsgesetzes (zákon o novelizácii zákona o kombinovanej výrobe tepla a elektrickej energie)] z 21. decembra 2015 (BGBl. 2015 I, s. 2498, ďalej len „KWKG z roku 2016“)] (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

elektrickej energie, pričom „prvá úroveň“ zodpovedá vzťahu medzi prevádzkovateľmi CHP a prevádzkovateľmi sietí a „druhá úroveň“ vzťahu medzi týmito prevádzkovateľmi sietí a ich odberateľmi.

V rámci „prvej úrovne“ dodávateľského reťazca oznámené opatrenia stanovujú zákonnú povinnosť prevádzkovateľov sietí, ktorí sú súkromnými subjektmi, poskytovať finančnú podporu prevádzkovateľom CHP. V rámci „druhej úrovne“ títo prevádzkovatelia sietí môžu bez toho, aby ich zákon k tomu zaväzoval, preniesť finančnú záťaž vyplývajúcu z tejto povinnosti na svojich odberateľov prostredníctvom poplatku.

Vzhľadom na tieto spresnenia Všeobecný súd konštatoval, že Komisia vychádzala z nesprávneho právneho posúdenia, keď sa domnievala, že povinnosť prevádzkovateľov siete platiť sumy prevádzkovateľom CHP na „prvej úrovni“ dodávateľského reťazca postačuje na konštatovanie existencie dane alebo iného povinného poplatku, ktorá by charakterizovala použitie štátnych prostriedkov, bez toho, aby bolo potrebné identifikovať ďalší povinný príspevok na inej „úrovni“ dodávateľského reťazca, keďže poplatok na „druhej úrovni“ uvedeného reťazca nepredstavuje zo zákona povinný poplatok.

Existencia dane alebo iného povinného poplatku podľa zákona sa totiž týka pôvodu prostriedkov použitých na poskytnutie výhody v tom zmysle, že umožňuje konštatovať, že štátne prostriedky boli použité na financovanie tejto výhody. Nemožno ho zamieňať s použitím týchto prostriedkov v súlade so zákonom. Zákonná povinnosť prevádzkovateľov sietí na „prvej úrovni“ dodávateľského reťazca sa však týka výlučne pridelovania finančných prostriedkov v súlade so zákonom, ale neposkytuje žiadnu informáciu o pôvode prostriedkov použitých prevádzkovateľmi sietí na jeho realizáciu.

V tejto súvislosti Komisia nemohla tvrdiť, že štát si privlastní prostriedky prevádzkovateľov sietí, pretože títo prevádzkovatelia nie sú nevyhnutne konečnými dlžníkmi finančnej záťaže spôsobenej opatreniami na podporu prevádzkovateľov CHP.

Okrem toho skutočnosť, že nemecký zákon podrobne stanovuje podmienky poskytovania finančnej podpory prevádzkovateľom CHP, nemôže charakterizovať prevod štátnych prostriedkov, ale len pripísateľnosť týchto podporných opatrení štátu.

Všeobecný súd preto dospel k záveru, že Komisia nesprávne vychádzala z prvého vyššie uvedeného kritéria týkajúceho sa existencie dane alebo iného povinného odvodu, aby dospela k záveru, že opatrenia finančnej podpory pre prevádzkovateľov CHP boli financované zo štátnych prostriedkov.

Všeobecný súd tiež konštatoval, že Komisia vychádzala z nesprávneho právneho posúdenia, keď vylúčila uplatnenie judikatúry vyplývajúcej z rozsudku z 13. marca 2001, *PreussenElektra*⁴⁵⁵.

V napadnutom rozhodnutí Komisia vylúčila uplatnenie tejto judikatúry z dôvodu, že opatrenia na podporu prevádzkovateľov CHP nepredstavujú opatrenie „jednoduchej regulácie cien“. Na rozdiel od toho, čo sa domnievala Komisia, však rozhodujúcim prvkom na vylúčenie existencie prevodu štátnych prostriedkov podľa judikatúry vyplývajúcej z rozsudku *PreussenElektra* nie je otázka, či predmetné opatrenia predstavujú opatrenie „jednoduchej regulácie cien“, ale skutočnosť, že dotknuté súkromné subjekty boli poverené štátom spravovať štátne prostriedky.

S cieľom vylúčiť uplatnenie judikatúry vyplývajúcej z rozsudku *PreussenElektra* tak Komisia mala preukázať, že výhoda v prospech prevádzkovateľov CHP nebola poskytnutá prevádzkovateľmi siete z ich vlastných finančných prostriedkov, ale že títo prevádzkovatelia boli poverení štátom spravovať štátne prostriedky, čo sa jej nepodarilo.

⁴⁵⁵ Rozsudok z 13. marca 2001, *PreussenElektra* (C-379/98, [EU:C:2001:160](#)).

Okrem toho sa Komisia nemohla platne odvolávať na potrebný účinok článku 107 ods. 1 ZFEÚ s cieľom obmedziť uplatnenie judikatúry vyplývajúcej z rozsudku PreussenElektra na „jednoduchú reguláciu cien“, pretože tento článok nemožno uplatniť na správanie štátu, ktoré nepatrí do jeho pôsobnosti, v tejto veci na opatrenie prijaté štátom, ale financované súkromnými podnikmi.

Po druhé, pokiaľ išlo o obmedzenie výšky poplatku, ktorý môžu prevádzkovatelia sietí uložiť výrobcovi vodíka, Komisia sa domnievala, že predstavuje vzdanie sa štátnych prostriedkov, ktoré možno kvalifikovať ako prevod štátnych prostriedkov.

Všeobecný súd však pripomenul, že predmetný poplatok nepredstavuje štátne prostriedky podľa prvého vyššie uvedeného kritéria, keďže nie je z právneho hľadiska povinný. Z toho vyplýva, že ani zníženie tohto poplatku pre výrobcov vodíka nemôže predstavovať vzdanie sa štátnych prostriedkov.

Vzhľadom na predchádzajúce úvahy Všeobecný súd vyhovel žalobe o neplatnosť v rozsahu, v akom Komisia nesprávne konštatovala, že všetky opatrenia oznámené Spolkovou republikou Nemecko predstavovali štátnu pomoc financovanú zo štátnych prostriedkov.

Rozsudok z 28. februára 2024, Scandlines Danmark a Scandlines Deutschland/Komisia (T-390/20, [EU:T:2024:126](#))

„Štátna pomoc – Verejné financovanie pevného železničného a cestného spojenia cez Fehmarnskú úžinu – Pomoc, ktorú Dánsko zaviedlo v prospech spoločnosti Femern – Rozhodnutie, ktorým sa pomoc vyhlasuje za nezlučiteľnú s vnútorným trhom – Individuálna pomoc – Dôležitý projekt spoločného európskeho záujmu – Nevyhnutnosť pomoci – Proporcionalita – Vyváženie priaznivých účinkov pomoci s jej negatívnymi účinkami na podmienky obchodu a na zachovanie nenarušenej hospodárskej súťaže – Oznámenie kritérií týkajúcich sa analýzy zlučiteľnosti štátnej pomoci určenej na podporu vykonávania dôležitých projektov spoločného európskeho záujmu s vnútorným trhom“

Všeobecný súd zamietol žalobu o neplatnosť podanú námornými spoločnosťami Scandlines Danmark ApS a Scandlines Deutschland GmbH proti rozhodnutiu Komisie z 20. marca 2020⁴⁵⁶, ktorým Komisia konštatovala, že podporné opatrenia, ktoré Dánsko poskytlo verejnemu podniku Femern A/S na plánovanie, výstavbu a prevádzku pevného železničného a cestného spojenia cez Fehmarnskú úžinu medzi Dánskom a Nemeckom, predstavujú štátnu pomoc zlučiteľnú s vnútorným trhom. V tomto kontexte Všeobecný súd spresnil spôsoby kontroly opatrení pomoci, ktoré sú predmetom viacerých splátok, vykonávané Komisiou. Všeobecný súd mal tiež preskúmať uplatnenie Komisiou niektorých bodov jej oznámenia o realizácii dôležitých projektov spoločného európskeho záujmu⁴⁵⁷ (ďalej len „oznámenie o DPSEZ“).

Dánsko a Nemecko podpísali v roku 2008 zmluvu o projekte pevného spojenia cez Fehmarnskú úžinu, ktorý pozostával jednak zo železničného a z cestného podmorského tunela pod Baltským morom medzi Dánskom a Nemeckom (ďalej len „pevné spojenie“) a jednak z cestných a železničných prepojení s dánskym vnútrozemím.

Dánsky verejný podnik Femern bol poverený financovaním, výstavbou a prevádzkou pevného spojenia. Keďže Femern čerpal kapitálové injekcie, úvery zaručené štátom, ako aj úvery poskytnuté Dánskom, bude od užívateľov vyberať poplatky od uvedenia pevného spojenia do prevádzky, aby tak splatil svoj dlh.

⁴⁵⁶ Rozhodnutie Komisie C(2020) 1683 final z 20. marca 2020 o štátnej pomoci SA.39078 – 2019/C (ex 2014/N), ktorú Dánsko zaviedlo v prospech spoločnosti Femern A/S (Ú. v. EÚ L 339, 2020, s. 1).

⁴⁵⁷ Oznámenie Komisie z 20. júna 2014 týkajúce sa kritérií pre analýzu zlučiteľnosti štátnej pomoci na podporu vykonávania dôležitých projektov spoločného európskeho záujmu s vnútorným trhom (Ú. v. EÚ C 188, 2014, s. 4).

Na konci roka 2014 dánske orgány oznámili Komisii model financovania projektu pevného spojenia cez Fehmarnskú úžinu. Bez začatia konania vo veci formálneho zisťovania Komisia rozhodla nevzniesť námietky voči oznámeným opatreniam.⁴⁵⁸

Rozsudkom z 13. decembra 2018⁴⁵⁹ Všeobecný súd toto rozhodnutie čiastočne zrušil. Pokiaľ išlo o verejné financovanie poskytnuté spoločnosti Femern, Všeobecný súd rozhodol, že Komisia si nespĺnila povinnosť, ktorá jej vyplývala z článku 108 ods. 3 ZFEÚ, začať konanie vo veci formálneho zisťovania z dôvodu existencie závažných ťažkostí.

Po začatí konania vo veci formálneho zisťovania v nadväznosti na tieto rozsudky Komisia vo svojom rozhodnutí z 20. marca 2020 konštatovala, že opatrenia pozostávajúce z kapitálových injekcií a kombinácie štátnych úverov a štátnych záruk poskytnutých spoločnosti Femern na plánovanie, výstavbu a prevádzku pevného spojenia predstavujú štátnu pomoc zlučiteľnú s vnútorným trhom na základe článku 107 ods. 3 písm. b) ZFEÚ⁴⁶⁰, keďže boli určené na podporu vykonávania dôležitého projektu spoločného európskeho záujmu v súlade so zásadou proporcionality.

Námorné spoločnosti Scandlines Danmark a Scandlines Deutschland podali na Všeobecný súd žalobu o neplatnosť tohto rozhodnutia.

Posúdenie Všeobecným súdom

Vzhľadom na skutočnosť, že štátne záruky a štátne úvery v prospech spoločnosti Femern boli poskytnuté v po sebe nasledujúcich splátkach v závislosti od pokroku realizácie projektu pevného spojenia, žalobkyne vytýkali Komisii, že v napadnutom rozhodnutí nesprávne konštatovala, že rôzne opatrenia finančnej pomoci mohli byť zoskupené do troch individuálnych pomoci, a to do prvej pomoci vo forme kapitálových injekcií v roku 2005, druhej pomoci vo forme kapitálovej injekcie, štátnych záruk a štátnych úverov poskytnutých na základe zákona prijatého v roku 2009⁴⁶¹, ako aj tretej pomoci vo forme štátnych úverov a štátnych záruk poskytnutých na základe zákona z roku 2015⁴⁶².

V tejto súvislosti Všeobecný súd uviedol, že viaceré po sebe nasledujúce zásahy štátu možno považovať za jediný zásah, ak najmä z hľadiska ich časového rozvrhnutia, ich cieľa a situácie podniku v okamihu týchto zásahov vykazujú také úzke vzájomné väzby medzi sebou, že ich nemožno od seba oddeliť. Keďže táto podmienka bola splnená v prípade všetkých finančných prostriedkov poskytnutých na základe zákona prijatého v roku 2009, ako aj v prípade financovania poskytnutého na základe zákona prijatého v roku 2015, Komisia sa nedopustila pochybenia, keď ich kvalifikovala ako individuálnu pomoc. Z toho vyplýva, že Komisia nebola ani povinná vyžadovať, aby jej dánske orgány oznámili samostatne každý štátny úver a každú štátnu záruku poskytnutú spoločnosti Femern na základe uvedených zákonov.

Okrem toho, keďže tri individuálne pomoci poskytnuté spoločnosti Femern v rokoch 2005, 2009 a 2015 boli určené na financovanie jedného a toho istého projektu, Komisia neprekročila hranice svojej voľnej úvahy, keď spoločne preskúmala jej zlučiteľnosť s vnútorným trhom. Práve

⁴⁵⁸ Rozhodnutie C(2015) 5023 final o štátnej pomoci SA.39078 (2014/N) (Dánsko) týkajúce sa financovania projektu pevného spojenia cez Fehmarnskú úžinu (Ú. v. EÚ C 325, 2015, s. 5).

⁴⁵⁹ Rozsudky z 13. decembra 2018, Scandlines Danmark a Scandlines Deutschland/Komisia (T-630/15, [EU:T:2018:942](#)) a z 13. decembra 2018, Stena Line Scandinavia/Komisia (T-631/15, [EU:T:2018:944](#)).

⁴⁶⁰ Na základe tohto ustanovenia možno pomoc na podporu vykonávania dôležitého projektu spoločného európskeho záujmu považovať za zlučiteľnú s vnútorným trhom.

⁴⁶¹ Zákon č. 285 z 15. apríla 2009 o plánovaní pevného spojenia cez Fehmarnskú úžinu a spojení s dánskym vnútrozemím.

⁴⁶² Zákon č. 575 zo 4. mája 2015 o výstavbe a prevádzke pevného spojenia cez Fehmarnskú úžinu a spojení s dánskym vnútrozemím.

s prihladením na všetky tieto pomoci môže Komisia posúdiť jej vplyv na hospodársku súťaž v rámci preskúmania jednej z výnimiek stanovených v článku 107 ods. 3 ZFEÚ, najmä pokiaľ išlo o dôležitý projekt spoločného európskeho záujmu, ktorého realizácia zahŕňa platbu verejného financovania počas dlhého obdobia.

Všeobecný súd okrem toho zamietol žalobný dôvod založený na porušení článku 107 ods. 3 písm. b) ZFEÚ, ktorý vyplýva z toho, že Komisia nesprávne kvalifikovala predmetný projekt ako projekt spoločného európskeho záujmu, a z toho, že nesprávne dospela k záveru o nevyhnutnosti a primeranosti pomoci.

Po prvé, pokiaľ išlo o kvalifikáciu projektu pevného spojenia ako projektu spoločného európskeho záujmu v zmysle článku 107 ods. 3 písm. b) ZFEÚ, Všeobecný súd pripomenul, že pojem „spoločný európsky záujem“ stanovený v tomto ustanovení sa má vykladať reštriktívne a že iniciatíva je kvalifikovaná ako spoločný európsky záujem len vtedy, ak je súčasťou európskeho nadnárodného programu, ktorý spoločne podporujú rôzne vlády členských štátov, alebo ak je súčasťou zosúladeného postupu rôznych členských štátov s cieľom bojovať proti spoločnej hrozbe.

Pojem „spoločný európsky záujem“ okrem toho Komisia spresnila v oznámení o DPSEZ, ktoré uvádza všeobecné kumulatívne kritériá, ktoré treba splniť na to, aby projekt mohol spadať pod tento pojem, ako aj pozitívne ukazovatele odôvodňujúce priaznivejší prístup Komisie na účely kvalifikácie projektu ako projektu spoločného európskeho záujmu, medzi ktorými sa nachádza spolufinancovanie projektu z fondu Únie.

Keďže projekt pevného spojenia spĺňal všeobecné kumulatívne kritériá uvedené v oznámení o DPSEZ a tento projekt navyše získal finančné prostriedky Únie, Komisia mohla len na základe týchto kritérií a ukazovateľov oprávnene dospieť k záveru, že projekt pevného spojenia predstavuje spoločný európsky záujem.

Po druhé, pokiaľ išlo o nevyhnutnosť pomoci, Všeobecný súd spresnil, že v kontexte článku 107 ods. 3 písm. b) ZFEÚ musí mať pomoc určená na podporu vykonávania dôležitého projektu spoločného európskeho záujmu na to, aby bola zlučiteľná s vnútorným trhom, stimulačný účinok na podniky, ktoré sú príjemcami pomoci. Na tieto účely treba preukázať, že v prípade neexistencie plánovanej pomoci by investícia určená na realizáciu predmetného projektu nebola uskutočnená. V tejto súvislosti Všeobecný súd pripomenul, že zistenie o nedostatku nevyhnutnosti pomoci môže vyplývať najmä zo skutočnosti, že dotknutý podnik už začal projekt pomoci realizovať a dokonca ho dokončil ešte pred podaním žiadosti príslušným orgánom, čo vylučuje, aby predmetná pomoc mohla zohrávať podpornú úlohu (kritérium podania žiadosti o pomoc pred začatím prác).

Pokiaľ išlo o tento posledný bod, Všeobecný súd potvrdil argumentáciu Komisie, podľa ktorej bolo v tejto veci splnené kritérium podania žiadosti o pomoc pred začatím prác z dôvodu, že žiadosť o pomoc bola vnútorne spojená so založením spoločnosti Femern. V tejto súvislosti Všeobecný súd zdôraznil, že Femern ako spoločnosť s osobitným zameraním zriadená orgánmi verejnej moci na realizáciu projektu pevného spojenia je závislá od verejného financovania až do spustenia pevného spojenia do prevádzky. Okrem toho, keďže Komisia mohla preskúmať zlučiteľnosť všetkých finančných prostriedkov poskytnutých spoločnosti Femern spoločne s vnútorným trhom od jej založenia, kritérium podania žiadosti o pomoc pred začatím prác nebolo potrebné overiť pre každú z troch individuálnych pomoci.

Komisia sa nedopustila nesprávneho posúdenia ani tým, že sa domnievala, že kontrafaktuálny scenár zohľadnený v súlade s oznámením o DPSEZ na účely posúdenia nevyhnutnosti oznámenej pomoci spočíval v neexistencii alternatívneho projektu. Konkrétnejšie žalobcovia a vedľajší účastníci konania nepreukázali, že existoval alternatívny projekt uskutočniteľný bez pomoci porovnateľného rozsahu alebo veľkosti alebo prinášajúci výhody rovnocenné s výhodami očakávanými z projektu pevného spojenia.

Všeobecný súd okrem toho zamietol výhradu, podľa ktorej sa Komisia dopustila zjavne nesprávneho posúdenia, keď vychádzala z dĺžky trvania 40 rokov, aby vykonala tak výpočet vnútornej miery návratnosti projektu pevného spojenia (potreba pomoci), ako aj výpočet likvidnej medzery (primeranosť pomoci), zatiaľ čo projekt pevného spojenia by trval 120 rokov.

Všeobecný súd pripomenul na jednej strane, že v súlade s bodom 30 oznámenia o DPSEZ v prípade neexistencie alternatívneho projektu, musí Komisia overiť, či výška pomoci nepresahuje minimum potrebné na to, aby bol podporovaný projekt dostatočne návratný, pričom treba spresniť, že všetky dotknuté očakávané náklady a prínosy sa musia zohľadniť počas trvania projektu. Vzhľadom na to, že tento odkaz na dĺžku životnosti treba chápať tak, že sa týka ekonomickej životnosti investičného projektu, a nie technickej životnosti infraštruktúry, Komisia sa nedopustila nesprávneho posúdenia, keď pri výpočte vnútornej miery návratnosti na základe ekonomickej životnosti investície v trvaní 40 rokov odkázala na konanie investorov na dotknutom trhu.

Na druhej strane sa v súlade s bodom 31 oznámenia o DPSEZ maximálna výška pomoci určí podľa likvidnej medzery, ktorá zodpovedá rozdielu medzi kladnými peňažnými tokmi a zápornými peňažnými tokmi počas životnosti investície. Keďže cieľom analýzy likvidnej medzery je určiť, v akom rozsahu by projekt mohol byť financovaný za trhových podmienok, Komisii nemožno vytýkať, že na účely vykonania tejto analýzy zohľadnila dobu, ktorú by uvažlivý investor v tomto projekte zohľadnil, odhadovanú na 40 rokov.

Po tretie, pokiaľ išlo o primeranosť pomoci, Všeobecný súd najprv uviedol, že žalobkyne nemôžu vytýkať Komisii, že porušila požiadavku časového obmedzenia pomoci vo forme záruky alebo pôžičky, ako je uvedená v oznámení o DPSEZ, keďže napadnuté rozhodnutie spresňuje na jednej strane, že najneskôr šesťnásť rokov po otvorení pevného spojenia všetky úvery so zárukou budú musieť byť uzavreté a všetky štátne úvery budú musieť byť splatené, a na druhej strane, že dánske orgány nemôžu poskytnúť spoločnosti Femern takéto úvery a záruky vo výške presahujúcej maximálnu zaručenú sumu vo výške 69,3 miliardy DKK (približne 9,3 miliardy eur).

Ďalej Komisia nepodcenila príjmy spoločnosti Femern s cieľom umelo zvýšiť deficit vo financovaní. Na jednej strane oznámenie o DPSEZ nevyžaduje, aby príjmy pokrývali všetky náklady na projekt. Na druhej strane žalobkyne a vedľajší účastníci konania nepredložili dôkaz o tom, že štruktúra cien cestnej premávky odlišná od štruktúry stanovenej Komisiou by automaticky viedla k zvýšeniu príjmov z dôvodu pružnosti dopytu a hospodárskej súťaže na trhu.

Komisia napokon neporušila oznámenie o DPSEZ tým, že zahrnula prevádzkové náklady pevného spojenia do oprávnených nákladov na výpočet likvidnej medzery. Zahrnutie týchto nákladov do záporných peňažných tokov projektu pevného spojenia totiž nemá za následok poskytnutie prevádzkovej pomoci, keďže prevádzkové príjmy tohto pevného spojenia, ktoré by sa tiež mali zohľadniť ako kladné peňažné toky, značne prekračujú prevádzkové náklady. Navyše nebol predložený žiadny dôkaz, ktorý by mohol spochybniť vysvetlenia Komisie na podporu zahrnutia týchto nákladov do analýzy nedostatku financovania.

Vzhľadom na všetky tieto úvahy Všeobecný súd zamietol žalobu o neplatnosť napadnutého rozhodnutia.

Rozsudok z 28. februára 2024, Dánsko/Komisia (T-364/20, [EU:T:2024:125](#))

„Štátna pomoc – Verejné financovanie pevného železničného a cestného spojenia cez Fehmarnskú úžinu – Pomoc, ktorú Dánsko poskytlo v prospech spoločnosti Femern – Rozhodnutie, ktorým sa pomoc vyhlasuje za nezlučiteľnú s vnútorným trhom – Žaloba o neplatnosť – Oddeliteľnosť – Prípustnosť – Pojem „podnik“ – Pojem „hospodárska činnosť“ – Výstavba a prevádzka pevného železničného a cestného spojenia – Ovplyvnenie obchodu medzi členskými štátmi a narušenie hospodárskej súťaže“

Všeobecný súd zamietol žalobu o čiastočnú neplatnosť podanú Dánskym kráľovstvom proti rozhodnutiu Európskej komisie z 20. marca 2020⁴⁶³, v ktorom Komisia konštatovala, že podporné opatrenia, ktoré Dánsko poskytlo štátom vlastnenej spoločnosti Femern A/S na plánovanie, výstavbu a prevádzku pevného železničného a cestného spojenia cez Fehmarnskú úžinu medzi Dánskom a Nemeckom predstavujú štátnu pomoc zlučiteľnú s vnútorným trhom. Všeobecný súd tým spresnil pojem „činnosť hospodárskej povahy“, na ktorú sa vzťahuje právo Únie v oblasti hospodárskej súťaže.

Dánsko a Nemecko podpísali v roku 2008 zmluvu o projekte pevného spojenia cez Fehmarnskú úžinu, ktorý pozostával jednak zo železničného a z cestného podmorského tunela pod Baltským morom medzi Dánskom a Nemeckom (ďalej len „pevné spojenie“) a jednak z cestných a železničných prepojení s dánskym vnútrozemím.

Dánsky verejný podnik Femern bol poverený financovaním, výstavbou a prevádzkou pevného spojenia. Keďže Femern čerpal kapitálové injekcie, úvery zaručené štátom, ako aj úvery poskytnuté Dánskom, bude od užívateľov vyberať poplatky od uvedenia pevného spojenia do prevádzky, aby tak splatil svoj dlh.

Na konci roka 2014 dánske orgány oznámili Komisii model financovania projektu pevného spojenia cez Fehmarnskú úžinu. Bez začatia konania vo veci formálneho zisťovania Komisia rozhodla nevzniesť námietky voči oznámeným opatreniam.⁴⁶⁴

Rozsudkom z 13. decembra 2018⁴⁶⁵ Všeobecný súd toto rozhodnutie čiastočne zrušil. Pokiaľ išlo o verejné financovanie poskytnuté spoločnosti Femern, Všeobecný súd rozhodol, že Komisia si nespĺnila povinnosť, ktorá jej vyplývala z článku 108 ods. 3 ZFEÚ, začať konanie vo veci formálneho zisťovania z dôvodu existencie závažných ťažkostí.

Po začatí konania vo veci formálneho zisťovania v nadväznosti na tieto rozsudky Komisia vo svojom rozhodnutí z 20. marca 2020 konštatovala, že opatrenia pozostávajúce z kapitálových injekcií a kombinácie štátnych úverov a štátnych záruk poskytnutých spoločnosti Femern na plánovanie, výstavbu a prevádzku pevného spojenia predstavujú štátnu pomoc zlučiteľnú s vnútorným trhom na základe článku 107 ods. 3 písm. b) ZFEÚ.⁴⁶⁶

Dánsko podalo na Všeobecný súd žalobu o neplatnosť tohto rozhodnutia v rozsahu, v akom sa v ňom kvalifikuje verejné financovanie poskytnuté spoločnosti Femern ako štátna pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

Posúdenie Všeobecným súdom

Po prvé Všeobecný súd odmietol argumentáciu Dánska, podľa ktorej sa Komisia dopustila nesprávneho právneho posúdenia, keď na činnosti spoločnosti Femern uplatnila pravidlá Únie v oblasti hospodárskej súťaže, pričom jej činnosti sú spojené s výkonom verejných právomocí.

Podľa judikatúry činnosti spojené s verejnou mocou alebo činnosti spojené s výkonom verejných právomocí nemajú hospodársku povahu, ktorá by odôvodňovala uplatnenie pravidiel hospodárskej súťaže stanovených Zmluvou o FEÚ.

⁴⁶³ Rozhodnutie Komisie C(2020) 1683 final z 20. marca 2020 o štátnej pomoci SA.39078 - 2019/C (ex 2014/N), ktorú Dánsko zaviedlo v prospech spoločnosti Femern A/S (Ú. v. EÚ L 339, 2020, s. 1).

⁴⁶⁴ Rozhodnutie C(2015) 5023 final o štátnej pomoci SA.39078 (2014/N) (Dánsko) týkajúce sa financovania projektu pevného spojenia cez Fehmarnskú úžinu (Ú. v. EÚ C 325, 2015, s. 5).

⁴⁶⁵ Rozsudky z 13. decembra 2018, Scandlines Danmark a Scandlines Deutschland/Komisia (T-630/15, [EU:T:2018:942](#)), a z 13. decembra 2018, Stena Line Scandinavia/Komisia (T-631/15, [EU:T:2018:944](#)).

⁴⁶⁶ Na základe tohto ustanovenia možno pomoc na podporu vykonávania dôležitého projektu spoločného európskeho záujmu považovať za zlučiteľnú s vnútorným trhom.

V tejto súvislosti Všeobecný súd najprv konštatoval, že Komisia sa nedopustila nesprávneho právneho posúdenia, keď sa v napadnutom rozhodnutí domnievala, že subjekt vykonáva verejné právomoci, ak jeho činnosť svojou povahou, účelom a pravidlami, ktorými sa riadi, súvisí so základnými funkciami štátu.

Po tomto spresnení Všeobecný súd uviedol, že informácie, ktoré dánske orgány predložili Komisii počas konania vo veci formálneho zisťovania, nepredstavujú skutočnosti, ktoré by samostatne alebo ako celok mohli viesť ku konštatovaniu, že činnosti výstavby a prevádzky pevného spojenia vykonávané spoločnosťou Femern sú spojené s výkonom verejných právomocí.

Konkrétne skutočnosť, že Femern je pod prísnou kontrolou orgánov verejnej moci a musí dodržiavať určité verejnoprávne povinnosti, ktoré sa vzťahujú na orgány verejnej správy, nepostačuje na vyvodenie záveru, že jej činnosti sú spojené s výkonom verejných právomocí. Navyše, hoci cieľom činností spoločnosti Femern je zabezpečiť vykonávanie medzinárodnej dohody, nič to nemení na tom, že zmluva o Fehmarnskej úžine neobsahuje žiadne ustanovenie, na základe ktorého by bolo možné konštatovať, že činnosti výstavby a prevádzky pevného spojenia ako také sú spojené s výkonom takýchto právomocí. Okrem toho neexistencia liberalizácie odvetvia činnosti nepredstavuje nepriamy dôkaz umožňujúci dospieť k záveru, že činnosť je v zásade spojená s výkonom verejných právomocí.

Komisii navyše nemožno vytýkať, že podrobne nepreskúmala, či funkcie zverené spoločnosti Femern ako cestnému orgánu a manažérovi železničnej infraštruktúry, ako aj pokiaľ išlo o prípravu plánov bezpečnosti pevného spojenia, sú spojené s výkonom verejných právomocí, keďže Dánsko sa v priebehu konania vo veci formálneho zisťovania na toto tvrdenie výslovne neodvolávalo.

Všeobecný súd v druhom rade zamietol jednotlivé výhrady založené na tom, že Komisia vychádzala z nesprávneho posúdenia, keď sa domnievala, že prevádzkovanie pevného spojenia predstavuje hospodársku činnosť, na ktorú sa vzťahuje právo Únie v oblasti hospodárskej súťaže.

Podľa ustálenej judikatúry je na účely uplatnenia ustanovení práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže podnikom každý subjekt vykonávajúci hospodársku činnosť a hospodárskou činnosťou je každá činnosť, ktorá pozostáva z ponuky tovarov alebo služieb na danom trhu. Na určenie, či subjekt vykonáva hospodársku činnosť, musí teda Komisia preukázať, že daný subjekt ponúka tovary alebo služby na trhu v konkurenčnom vzťahu s hospodárskymi subjektmi, ktoré majú za cieľ dosahovanie zisku.

Vzhľadom na túto judikatúru Všeobecný súd najskôr odmietol kritiku Dánska voči konštatovaniu, ku ktorému došlo v napadnutom rozhodnutí a podľa ktorého služby, ktoré bude Femern ponúkať po uvedení pevného spojenia do prevádzky, budú priamo konkurovať službám ponúkaným súkromným prevádzkovateľom trajektov, ktorý už vo Fehmarnskej úžine pôsobí a ktorého cieľom je dosahovanie zisku. Aj keď totiž Femern a tento súkromný prevádzkovateľ trajektov ponúkajú služby, ktorých vlastnosti sú v určitých ohľadoch odlišné, pôsobia na tom istom trhu, a to na trhu dopravných služieb na prechod cez Fehmarnskú úžinu, na ktorom si spotrebitelia budú môcť vybrať medzi službami ponúkanými prevádzkovateľom trajektov a službami, ktoré ponúka Femern v rámci prevádzky pevného spojenia. Okrem toho Komisia tiež identifikovala trh dopravných služieb na iných spojeniach, ktoré predstavujú alternatívu k prejazdu cez Fehmarnskú úžinu.

Všeobecný súd následne uviedol, že Komisia sa nedopustila nesprávneho posúdenia, keď sa domnievala, že platená povaha používania pevného spojenia je relevantným faktorom pri klasifikácii prevádzky tohto spojenia ako hospodárskej činnosti. Ak sa členský štát rozhodne, ako v tejto veci, že podmieni prístup k infraštruktúre zaplatením poplatku, aby získal príjmy, ktoré sú určené najmä na splatenie dlhu, ktorý vznikol pri financovaní plánovania a výstavby tejto infraštruktúry, je potrebné konštatovať, že táto infraštruktúra je hospodársky využívaná.

Všeobecný súd napokon potvrdil záver Komisie, podľa ktorého má činnosť výstavby pevného spojenia hospodársku povahu, keďže je neoddeliteľne spojená s hospodárskou prevádzkou tejto infraštruktúry.

V tejto súvislosti Všeobecný súd pripomenul, že komerčné využívanie a výstavba dopravnej infraštruktúry na účely takéhoto komerčného využívania môžu predstavovať hospodárske činnosti. V tejto súvislosti sa predovšetkým rozhodlo⁴⁶⁷, že Komisia mohla oprávnenne dospieť k záveru, že činnosť prevádzkovania komerčného letiska a činnosť výstavby novej letiskovej dráhy na tomto letisku sú neoddeliteľné, keďže letiskové poplatky predstavujú hlavný zdroj príjmov na financovanie tejto novej dráhy a prevádzkovanie tejto dráhy sa podieľa na hospodárskej činnosti letiska. Zásady stanovené v týchto rozsudkoch však nemožno obmedziť len na prípad rozšírenia už existujúcej dopravnej infraštruktúry, ktorá je predmetom hospodárskeho využívania, ale môžu sa týkať aj výstavby novej infraštruktúry, ktorá je určená na budúce hospodárske využívanie, o aké ide v tejto veci.

Pokiaľ išlo o tvrdenie Dánska, že Femern by počas fázy výstavby v podstate nepôsobila na žiadnom trhu, Všeobecný súd zdôraznil, že Femern použije príjmy z prevádzky pevného spojenia najmä na splatenie úverov, ktoré jej boli poskytnuté na plánovanie a výstavbu pevného spojenia. Ak by sa však stavebná činnosť považovala za oddeliteľnú od prevádzky, a teda za nehospodársku, zvýhodnené financovanie získané na výstavbu pevného spojenia by sa nemohlo kvalifikovať ako štátna pomoc. Z toho vyplýva, že Femern by v štádiu prevádzky pevného spojenia mala možnosť prevádzkovať dotovanú infraštruktúru, čo by jej poskytlo hospodársku výhodu, ktorú by za normálnych trhových podmienok nezískala. Všeobecný súd tak dospel k záveru, že potrebný účinok pravidiel týkajúcich sa štátnej pomoci tiež bráni tomu, aby boli činnosti výstavby a prevádzky pevného spojenia oddelené z dôvodu, že k uvedeniu tohto spojenia do prevádzky dôjde až po ukončení jeho výstavby.

Okrem toho skutočnosť, že dánsky zákon priznáva činnosti výstavby a prevádzky pevného spojenia výlučne spoločnosti Femern, nebráni ani tomu, aby sa tieto činnosti mohli kvalifikovať ako hospodárske činnosti, keďže prevádzka pevného spojenia bude spočívať v poskytovaní dopravných služieb na liberalizovanom trhu otvorenom hospodárskej súťaži. V opačnom prípade by na obchádzanie uplatňovania pravidiel týkajúcich sa hospodárskej súťaže stačilo, aby členský štát udelil výlučné práva subjektu, ktorý má poskytovať služby na liberalizovanom trhu.

Vzhľadom na všetky tieto úvahy Všeobecný súd zamietol žalobu o čiastočnú neplatnosť napadnutého rozhodnutia.

Rozsudok z 10. apríla 2024, Danske Slagtermestre/Komisia (T-486/18 RENV, [EU:T:2024:217](#))

„Štátna pomoc – Režim príspevkov na odvádzanie odpadových vôd – Sťažnosť konkurenta – Rozhodnutie, ktorým sa po ukončení fázy predbežného preskúmania konštatuje neexistencia štátnej pomoci – Požiadavka nestrannosti – Objektívna nestrannosť – Pojem ‚výhoda‘ – Zásada súkromného subjektu v trhovom hospodárstve – Analýza prírástkovej ziskovosti ex ante – Oznámenie Komisie o pojme ‚štátna pomoc‘“

Všeobecný súd, na ktorý bola vec vrátená Súdnym dvorom, zrušil rozhodnutie Komisie⁴⁶⁸, v ktorom konštatovala, že dánska právna úprava týkajúca sa poplatkov, ktoré sa platia subjektom čistiacim odpadové vody, neznamena poskytnutie štátnej pomoci v prospech veľkých bitúnkov. V tomto rámci Všeobecný súd spresnil jednak požiadavku nestrannosti Komisie a jednak uplatnenie zásady

⁴⁶⁷ Rozsudky z 19. decembra 2012, Mitteldeutsche Flughafen a Flughafen Leipzig-Halle/Komisia (C-288/11 P, [EU:C:2012:821](#)), a z 24. marca 2011, Freistaat Sachsen a Land Sachsen-Anhalt/Komisia (T-443/08 a T-455/08, [EU:T:2011:117](#)).

⁴⁶⁸ Rozhodnutie Komisie C(2018) 2259 final z 19. apríla 2018 o štátnej pomoci SA.37433 (2017/FC) – Dánsko (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

súkromného subjektu v trhovom hospodárstve v kontexte, o aký ide v tejto veci. Všeobecný súd v tomto poslednom ohľade pripomenul povinnosť Komisie dodržiavať kritériá stanovené v tejto súvislosti v jej oznámení o pojme „štátna pomoc“⁴⁶⁹.

Zákonom prijatým v roku 2013⁴⁷⁰ (ďalej len „zákon z roku 2013“) Dánsko nahradilo režim jednotného poplatku za meter kubický vody pre všetkých spotrebiteľov vody, ktorí boli napojení na tú istú čističku odpadových vôd, regresívnym viacstupňovým systémom, ktorý stanovuje tarifu v závislosti od objemu vypúšťaných odpadových vôd (ďalej len „viacstupňová tarifikácia“). Tento nový systém tarifikácie v podstate stanovuje zníženie ceny za meter kubický od určitého objemu vypúšťaných odpadových vôd, čo má za následok zníženie poplatkov, ktoré platia najväčší spotrebitelia vody.

Danske Slagtermestre, profesijné združenie, ktoré tvrdí, že zastupuje dánske malé mäsiarstva, bitúnky, veľkoobchodníkov a spracovateľské podniky, podalo Komisii sťažnosť z dôvodu, že vyššie uvedený zákon poskytol veľkým bitúnikom štátnu pomoc v podobe zníženia príspevkov na čistenie odpadových vôd.

V rozhodnutí z 19. apríla 2018 Komisia usúdila, že viacstupňová tarifikácia zavedená zákonom z roku 2013 neposkytuje určitým podnikom žiadnu osobitnú výhodu, a teda nepredstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ. Na podporu tohto záveru Komisia s odkazom na svoje oznámenie o pojme „štátna pomoc“ konštatovala, že súkromný subjekt v trhovom hospodárstve by zaviedol viacstupňový systém.

Danske Slagtermestre podalo na Všeobecný súd žalobu o neplatnosť tohto rozhodnutia.

Uznesením z 1. decembra 2020⁴⁷¹ Všeobecný súd zamietol túto žalobu ako neprípustnú z dôvodu nedostatku aktívnej legitímácie združenia Danske Slagtermestre. V odvolacom konaní Súdny dvor rozhodol, že toto profesijné združenie má aktívnu legitímáciu, zrušil vyššie uvedené uznesenie a vrátil vec Všeobecnému súdu na ďalšie konanie vo veci samej.⁴⁷²

Posúdenie Všeobecným súdom

V prvom rade Všeobecný súd preskúmal žalobný dôvod na zrušenie založený na tom, že Komisia porušila požiadavku neustrannosti stanovenú v článku 41 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie. Podľa žalobcu bola táto požiadavka porušená pri prijímaní napadnutého rozhodnutia, keďže členka Komisie zodpovedná za hospodársku súťaž, ktorá podpísala toto rozhodnutie, tiež spolupracovala ako ministerka dánskej vlády na prijatí zákona z roku 2013.

V tejto súvislosti Všeobecný súd pripomenul, že inštitúciám, orgánom, úradom a agentúram Únie prináleží, aby splnili požiadavku neustrannosti, najmä pokiaľ išlo o jej zložku týkajúcu sa objektívnej neustrannosti, podľa ktorej dotknutá inštitúcia musí poskytnúť dostatočné záruky na vylúčenie akýchkoľvek legitímnych pochybností o prípadnej zaujatosti, pričom zdanie môže mať tiež svoj význam.

Po tomto spresnení Všeobecný súd po prvé uviedol, že členka Komisie zodpovedná za hospodársku súťaž, ktorá podpísala napadnuté rozhodnutie, bola v čase predloženia návrhu zákona z roku 2013 a jeho prijatia ministerkou hospodárstva a vnútra, ako aj podpredsedníčkou vlády Dánskeho

⁴⁶⁹ Oznámenie Komisie o pojme „štátna pomoc“ uvedenom v článku 107 ods. 1 [ZFEÚ] (Ú. v. EÚ C 262, 2016, s. 1).

⁴⁷⁰ Zákon č. 902/2013, ktorým sa mení a dopĺňa zákon ustanovujúci pravidlá týkajúce sa príspevkov, ktoré sa platia subjektom čistiacim odpadové vody (štruktúra príspevkov na odvádzanie odpadových vôd povoľujúca zavedenie osobitných príspevkov na čistenie osobitne znečistených odpadových vôd, atď.)

⁴⁷¹ Uznesenie z 1. decembra 2020, Danske Slagtermestre/Komisia (T-486/18, [EU:T:2020:576](#)).

⁴⁷² Rozsudok z 30. júna 2022, Danske Slagtermestre/Komisia (C-99/21 P, [EU:C:2022:510](#)).

kráľovstva. Po druhé, keďže viacstupňová tarifikácia mala mať vplyv na výdavky jednotlivcov a podnikov, je odôvodnené domnievať sa, že mohla byť navrhnutá po dohode s uvedenou ministerkou. Po tretie dotknutá členka Komisie na vnútroštátnej úrovni verejne a výslovne zaujala stanovisko v prospech viacstupňovej tarifikácie.

Vzhľadom na tieto skutočnosti Všeobecný súd zastával názor, že sa možno legitímne domnievať, že dotknutá členka Komisie mala záujem na tom, aby príspevok na čistenie odpadových vôd stanovený zákonom z roku 2013 nebol spochybnený z dôvodu jeho protiprávnosti z hľadiska pravidiel práva Únie týkajúcich sa štátnej pomoci.

Všeobecný súd ďalej overoval, či postup prijímania napadnutého rozhodnutia, poskytoval dostatočné záruky na to, aby sa vylúčilo, že v dôsledku takéhoto záujmu bude uvedený postup poznačený porušením požiadavky nestrannosti.

V tomto ohľade Všeobecný súd zdôraznil, že napriek kolegiálnej povahe spôsobu prijímania rozhodnutí v rámci Komisie bola dotknutá členka Komisie nielen zodpovedná za prípravu napadnutého rozhodnutia, ale bola aj jedinou osobou, ktorá napadnuté rozhodnutie podpísala.

Takáto situácia pritom môže v očiach tretích osôb vyvolať legitímnu pochybnosť o prípadnej zaujatosti tejto členky Komisie, a to nezávisle od jej osobného správania. Preto konanie, ktoré viedlo k prijatiu napadnutého rozhodnutia, neposkytovalo dostatočné záruky objektívnej nestrannosti.

V druhom rade Všeobecný súd pre úplnosť preskúmal tretí žalobný dôvod na zrušenie založený na tom, že Komisia porušila článok 107 ods. 1 ZFEÚ, keď nesprávne dospela k záveru, že zavedenie viacstupňovej tarifikácie neposkytuje žiadnu výhodu niektorým podnikom.

Všeobecný súd po tom, čo potvrdil, že Komisia správne preskúmala existenciu výhody z hľadiska kritéria súkromného subjektu, najprv uviedol, že úlohou Komisie tak bolo určiť, či podniky, ktoré využívali znížené tarify za čistenie odpadových vôd, mohli získať porovnateľnú výhodu od primerane opatrného a starostlivého súkromného subjektu, a to najmä vzhľadom na jeho vyhladky ziskovosti.

Keďže Komisia uplatnila na účely tohto preskúmania metódu analýzy ziskovosti *ex ante* stanovenú v bode 228 svojho oznámenia o pojme „štátna pomoc“, Všeobecný súd okrem iného zdôraznil, že Komisia sa prijatím tohto oznámenia sama obmedzila pri výkone svojej diskrečnej právomoci, pokiaľ išlo o spresnenia, ktoré v ňom uviedla v súvislosti s koncepciami spojenými s pojmom „štátna pomoc“. V súlade s bodom 228 uvedeného oznámenia bola Komisia v dôsledku toho povinná v súvislosti s každým podnikom napojeným na čističku odpadových vôd preskúmať, či príspevok zaplatený na základe viacstupňovej tarifikácie mohol pokryť náklady vyplývajúce z jeho používania predmetnej infraštruktúry.

Vzhľadom na to, že Komisia založila svoje preskúmanie výlučne na priemerných údajoch týkajúcich sa celkových nákladov a celkových príjmov šiestich z deväťdesiatich ôsmich dánskych obcí, nerešpektovala bod 228 svojho oznámenia o pojme „štátna pomoc“ a v dôsledku toho ani hranice, ktoré stanovila pre svoju diskrečnú právomoc prijatím tohto oznámenia.

V každom prípade aj keby Komisia mohla uplatniť metódu analýzy ziskovosti *ex ante* bez toho, aby vykonala preskúmanie každého používateľa, mala prinajmenšom možnosť overiť, či viacstupňová tarifikácia umožňuje s dostatočnou pravdepodobnosťou pripísať používateľom prírastkové náklady, teda náklady, ktoré priamo vznikli ich používaním čističky odpadových vôd.

V napadnutom rozhodnutí pritom boli všetky náklady, ktoré nesúviseli s množstvom spotrebovanej vody, považované za fixné náklady, a preto boli rozdelené medzi všetkých jednotlivých používateľov, aj keby takéto náklady existovali len z dôvodu prítomnosti určitého používateľa v sieti. Komisia teda nemohla tvrdiť, že overila, či príspevok na čistenie odpadových vôd určený podľa viacstupňového systému umožňoval pokryť prírastkové náklady v strednodobom horizonte.

V dôsledku toho Komisia nerešpektovala hranice, ktoré stanovila pre svoju diskrečnú právomoc prijatím oznámenia o pojme „štátna pomoc“, keď konštatovala, že príspevok na čistenie odpadových vôd je v súlade so zásadou súkromného subjektu.

Všeobecný súd ďalej pripomenul, že ak zásah verejnoprávneho subjektu v prospech podniku nezohľadňuje nijakú perspektívu ziskovosti, a to ani z dlhodobého hľadiska, nemožno ho považovať za zlučiteľný so zásadou súkromného subjektu. V napadnutom rozhodnutí však Komisia konštatovala, že zľavy zavedené viacstupňovou tarifikáciou môžu spĺňať zásadu súkromného subjektu len pod podmienkou, že príspevok na čistenie odpadových vôd pokrýva náklady vynaložené prevádzkovateľmi čističiek odpadových vôd.

Komisia navyše tým, že neskúmala, či uplatnenie viacstupňovej tarifikácie umožňovalo prevádzkovateľom čističiek odpadových vôd ponechať si ziskové rozpätie, hoci bolo nesporné, že táto nová tarifikácia má ako celok za následok zníženie výšky príspevku na čistenie odpadových vôd v porovnaní so systémom jednotného poplatku, ktorý nahrádza, znovu porušila požiadavku ziskovosti, a teda aj zásadu súkromného subjektu. Všeobecný súd tak pripomenul, že analýza ziskovosti *ex ante* vymedzená v bode 228 oznámenia o pojme „štátna pomoc“ predpokladá, že vnútroštátne opatrenie posudzované Komisiou prispieva ku „kumulatívnej“ ziskovosti prevádzkovateľa infraštruktúry, takže na to, aby bolo uvedené opatrenie v súlade so zásadou súkromného subjektu, má túto ziskovosť zvyšovať, hoci aj z dlhodobého hľadiska, a nie ju znižovať.

Napokon Komisia v napadnutom rozhodnutí nesprávne usúdila, že súkromný subjekt by zohľadnil skutočnosť, že zachovanie vysokých taríf za čistenie vody v podstate so sebou prináša riziko, že najväčší spotrebitelia vody sa rozhodnú odpojiť od centralizovanej siete čistenia odpadových vôd, keďže riziko takéhoto odpojenia bolo hypotetické a nedostatočne podložené.

Všeobecný súd tak dospel k záveru, že Komisia porušila článok 107 ods. 1 ZFEÚ, ako aj oznámenie o pojme „štátna pomoc“, keď sa domnievala, že príspevok na čistenie odpadových vôd neposkytuje žiadnu výhodu z dôvodu, že by ho zaviedol aj súkromný subjekt.

Vzhľadom na všetko, čo bolo uvedené vyššie, Všeobecný súd zrušil napadnuté rozhodnutie.

Rozsudok z 2. októbra 2024, European Food a i./Komisia (spojené veci T-624/15 RENV, T-694/15 RENV a T-704/15 RENV, [EU:T:2024:659](#))

„Štátna pomoc – Články 107 a 108 ZFEÚ – Bilaterálna investičná zmluva – Rozhodcovská doložka – Rumunsko – Pristúpenie k Európskej únii – Zrušenie schémy daňových stimulov pred pristúpením – Rozhodcovský rozsudok priznávajúci vyplatenie náhrady škody po pristúpení – Rozhodnutie, ktorým sa pomoc vyhlasuje za nezlučiteľnú s vnútorným trhom a ktorým sa nariaďuje jej vymáhanie – Článok 351 prvý odsek ZFEÚ – Povinnosť odôvodnenia – Pojem „štátna pomoc“ – Výhoda – Selektívnosť – Pripísateľnosť štátu – Zlučiteľnosť s vnútorným trhom – Pomoc určená na podporu hospodárskeho rozvoja znevýhodnených oblastí – Vymáhanie – Pojem „hospodárska jednotka“ – Legitímna dôvera – Právo byť vypočutý“

Všeobecný súd, na ktorý vec vrátil Súdny dvor, zamietol žaloby podané proti rozhodnutiu Komisie⁴⁷³, ktorým sa vyplatenie náhrady švédskym investorom Rumunskom v rámci výkonu rozhodcovského rozsudku vyhlasuje za štátnu pomoc nezlučiteľnú s vnútorným trhom. V tomto rámci spresnil pôsobnosť článku 351 prvého odseku ZFEÚ, podľa ktorého ustanovenia zmlúv nemajú vplyv na práva a povinnosti vyplývajúce z dohôd uzavretých medzi členským štátom pred jeho pristúpením k Únii

⁴⁷³ Rozhodnutie Komisie (EÚ) 2015/1470 z 30. marca 2015 o štátnej pomoci SA.38517 (2014/C) (ex 2014/NN), ktorú poskytlo Rumunsko – Rozhodcovský rozsudok z 11. decembra 2013, Micula/Rumunsko (Ú. v. EÚ L 232, 2015, s. 43) (ďalej len „sporné rozhodnutie“).

a jedným alebo viacerými tretími štátmi. Všeobecný súd okrem toho analyzoval aj otázku určenia príjemcov opatrenia pomoci v prípade existencie jediného hospodárskeho subjektu.

Švédske kráľovstvo a Rumunsko 29. mája 2002 uzavreli bilaterálnu investičnú zmluvu o podpore a vzájomnej ochrane investícií (ďalej len „BIZ“), v ktorej sa stanovujú ochranné opatrenia pre prípad investícií investorov z jednej krajiny v druhej krajine, a to aj pre investície uzatvorené pred nadobudnutím platnosti BIZ. V BIZ sa ďalej stanovilo, že spory medzi investormi a signatárskymi krajinami má riešiť rozhodcovský súd pod záštitou Medzinárodného centra pre riešenie investičných sporov (ICSID) v súlade s Dohovorom ICSID⁴⁷⁴.

V roku 2005 rumunská vláda v rámci rokovaní o pristúpení Rumunska k Európskej únii zrušila vnútroštátnu schému daňových stimulov zavedenú v roku 1998 v prospech niektorých investorov zo znevýhodnených regiónov (ďalej len „schéma daňových stimulov“).

Niekoľko spoločností patriacich do skupiny European Food and Drinks Group (EFDG), ktorej väčšinovými akcionármi sú švédski občania Ioan a Viorel Miculovci, predtým vykonalo investície v znevýhodnenej oblasti, na ktorú sa schéma daňových stimulov vzťahovala. Keďže sa Ioan a Viorel Miculovci, ako aj tri z týchto spoločností (ďalej len „žalobcovia v rozhodcovskom konaní“) domnievali, že Rumunsko tým, že ju zrušilo, porušilo svoju povinnosť zabezpečiť nestranné a spravodlivé zaobchádzanie s ich investíciami v súlade s BIZ, požiadali o zriadenie rozhodcovského súdu s cieľom získať náhradu spôsobenej ujmy. Rozhodcovským rozsudkom z 11. decembra 2013 rozhodcovský súd uložil Rumunsku povinnosť zaplatiť žalobcom v rozhodcovskom konaní náhradu škody približne vo výške 178 miliónov eur.

Komisia 1. októbra 2014 informovala Rumunsko o svojom rozhodnutí začať formálne vyšetrovacie konanie podľa článku 108 ods. 2 ZFEÚ v súvislosti s čiastočným vykonaním rozhodcovského rozsudku Rumunskom, ku ktorému došlo začiatkom roka 2014, ako aj v súvislosti s akýmkoľvek ďalším vykonaním alebo výkonom uvedeného rozsudku.

V napadnutom rozhodnutí prijatom 30. marca 2015 Komisia dospela k záveru, že vyššie uvedená náhrada škody bola vyplatená v prospech jednej hospodárskej jednotky, ktorú tvorili Ioan a Viorel Miculovci a skupina spoločností v ich vlastníctve. Toto vyplatenie kvalifikovala ako štátnu pomoc nezlučiteľnú s vnútorným trhom, zakázala jeho vykonanie a nariadila vymáhanie už vyplatených súm.

Všeobecný súd, ktorý rozhodoval o viacerých žalobách, toto rozhodnutie zrušil⁴⁷⁵ v podstate z dôvodu, že Komisia retroaktívne uplatnila svoje právomoci na skutkové okolnosti, ktoré nastali pred pristúpením Rumunska k Únii 1. januára 2007.

V odvolacom konaní Súdny dvor (veľká komora) tento rozsudok zrušil a vrátil vec Všeobecnému súdu⁴⁷⁶, aby sa vyjadril k žalobným dôvodom a tvrdeniam, ktoré mu boli predložené a o ktorých nerozhodol.

⁴⁷⁴ Dohovor o urovnávaní investičných sporov medzi štátmi a štátnymi príslušníkmi iných štátov, uzatvorený 18. marca 1965.

⁴⁷⁵ Rozsudok z 18. júna 2019, European Food a i./Komisia (T-624/15, T-694/15 a T-704/15, [EU:T:2019:423](#)).

⁴⁷⁶ Rozsudok z 25. januára 2022, Komisia/European Food a i. (C-638/19 P, [EU:C:2022:50](#), ďalej len „napadnutý rozsudok“).

Posúdenie Všeobecným súdom

Pokiaľ ide o dôvodnosť žalôb, Všeobecný súd v prvom rade rozhodol, že sporné rozhodnutie neporušuje článok 351 ZFEÚ, podľa ktorého ustanovenia zmlúv nemajú vplyv na práva a povinnosti vyplývajúce z dohovoru uzavretého medzi členským štátom pred jeho pristúpením a tretími štátmi.

Článok 351 ZFEÚ sa totiž nevzťahuje na bilaterálne zmluvy uzatvorené medzi členskými štátmi. V tejto veci Všeobecný súd poznamenal, že od pristúpenia Rumunska k Únii sa BIZ musí považovať za zmluvu týkajúcu sa dvoch členských štátov. Za týchto podmienok ku dňu poskytnutia pomoci, teda ku dňu vydania rozhodcovského rozsudku, nemožno BIZ považovať za dohodu, z ktorej by v zmysle článku 351 ZFEÚ vyplývali práva tretích štátov a povinnosti tohto členského štátu, ktoré by mohli byť dotknuté vykonaním článkov 107 a 108 ZFEÚ na základe sporného rozhodnutia. Skutočnosť, že k zrušeniu schémy daňových stimulov alebo ku skutočnostiam, ktoré zakladajú vznik zodpovednosti Rumunska, došlo pred jeho pristúpením k Únii, tento výklad nespochybňuje, keďže právo na predmetnú náhradu škody bolo priznané rozhodcovským rozsudkom po pristúpení Rumunska k Únii.

Všeobecný súd ďalej poznamenal, že systém súdnych prostriedkov nápravy stanovený v ZEÚ a ZFEÚ nahradil rozhodcovské konanie stanovené v BIZ, a to od pristúpenia Rumunska k Únii 1. januára 2007. Rozhodcovský súd, o ktorý ide v tejto veci, však nie je súčasťou súdneho systému Únie, takže sporný rozhodcovský rozsudok, ktorý prijal po pristúpení Rumunska k Únii, nemôže mať žiadny účinok ani nemôže byť vykonaný s cieľom vyplatiť ním priznanú náhradu škody.

Z toho vyplýva, že dohovorom ICSID, v ktorom sa stanovuje povinnosť strán rozhodcovského rozsudku vykonať ho a povinnosť každého zmluvného štátu uznať jeho záväznosť, sa nezakladajú ani povinnosti voči Rumunsku, ktoré patria do pôsobnosti článku 351 ZFEÚ, ani zodpovedajúce práva v prospech tretích štátov.

Všeobecný súd dodal, že hoci je účelom dohovoru ICSID upraviť dvojstranné vzťahy medzi zmluvnými stranami spôsobom analogickým k bilaterálnej zmluve, nemožno ho vykladať tak, že sa ním v zmysle článku 351 prvého odseku ZFEÚ vytvorili práva v prospech tretích štátov – signatárov daného dohovoru –, ktoré by zodpovedali povinnosti Rumunska vykonať rozhodcovský rozsudok.

V druhom rade Všeobecný súd zamietol žalobný dôvod, podľa ktorého Komisia porušila článok 107 ods. 1 ZFEÚ tým, že dospela k záveru, že boli splnené podmienky existencie nezlučiteľnej štátnej pomoci.

Pokiaľ išlo po prvé o existenciu hospodárskej výhody, Všeobecný súd dospel k záveru, že Komisia nepochybila, keď za predmetné sporné opatrenie pomoci označila vyplatenie náhrady škody vo výške približne 178 miliónov eur, a nie rozhodcovský rozsudok, ktorým sa táto náhrada škody uložila. Tento záver nespochybňuje skutočnosť, že Súdny dvor v rozsudku o odvolaní uviedol, že právo na náhradu škody bolo žalobcom priznané až rozhodcovským rozsudkom. Súdny dvor pritom totiž rozhodol len o právomoci Komisie *ratione temporis* prijať napadnuté rozhodnutie podľa článku 108 ZFEÚ, a nie o tom, či vyplatenie sporných súm predstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

Po konštatovaní, že rozhodcovským rozsudkom bola žalobcom v rozhodcovskom konaní poskytnutá náhrada škody za finančné dôsledky zrušenia schémy daňových stimulov, a nie, ako tvrdili oni, za to, že Rumunsko nezabezpečilo nestranné a spravodlivé zaobchádzanie s ich investíciami, čím porušilo BIZ, Všeobecný súd odmietol aj tvrdenie, že náhradu škody za nepriame dôsledky zrušenia schémy daňových stimulov nemožno kvalifikovať ako výhodu v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

Všeobecný súd dospel k záveru, že judikatúra, na ktorú sa žalobcovia odvolávajú a podľa ktorej vymáhanie neoprávnenej pomoci s cieľom obnoviť predchádzajúci stav neznamená vrátenie

prípadného hospodárskeho prospechu, ktorý príjemca získal využitím výhody, ktorú mu táto pomoc poskytla, nie je v prejednávanej veci uplatniteľná. V spornom rozhodnutí sa totiž nariaďuje vymáhanie náhrady škody poskytnutej na základe rozhodcovského rozsudku, a nie vymáhanie akejkoľvek hypotetickej výhody, ktorá by mohla vzniknúť v dôsledku jej využitia príjemcom. Žaloba o náhradu škody navyše nemôže viesť k obchádzaniu účinného uplatňovania pravidiel štátnej pomoci. Náhrada škody vyplatená v dôsledku zrušenia schémy pomoci sa teda musela kvalifikovať ako štátna pomoc, keďže táto náhrada škody predstavovala hospodársku výhodu v zmysle uvedených pravidiel.

Napokon v rozpore s tvrdením žalobcov judikatúra vyplývajúca z rozsudku Asteris⁴⁷⁷, podľa ktorej má verejná pomoc zásadne odlišnú právnu povahu než náhrada škody, nebráni tomu, aby sa náhrada škody, ktorú získali žalobcovia v prejednávanej veci, kvalifikovala ako výhoda v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ. Keďže rozhodcovský rozsudok nemohol mať odo dňa pristúpenia Rumunska k Únii účinky vo vzťahu k žalobcom v súdnom systéme Únie, Komisia bola oprávnená analyzovať existenciu štátnej pomoci nezávisle od právnej kvalifikácie prijatej rozhodcovským súdom. Dospela pritom k záveru, ktorý žalobcovia nevyvrátili, že predmetné opatrenie predstavuje hospodársku výhodu poskytnutú ako kompenzácia za dôsledky zrušenia schémy daňových stimulov. Keďže vyplatenie sporných súm nemalo za následok náhradu ujmy vyplývajúcej z údajne protiprávneho konania Rumunska, rozsudok Asteris neumožnil vylúčiť kvalifikáciu daného opatrenia ako štátnej pomoci.

Po druhé, pokiaľ išlo o pripísateľnosť predmetného opatrenia pomoci, Všeobecný súd odmietol tvrdenia žalobcov, že uvedené opatrenie nebolo pripísateľné Rumunsku, keďže Rumunsko malo voči ostatným signatárom dohovoru ICSID povinnosť vykonať rozhodcovský rozsudok. V tejto súvislosti zopakoval, že keďže Rumunsko od svojho pristúpenia k Únii podlieha súdnemu systému Únie, bolo povinné zrušiť rozhodcovský rozsudok a žalobcovia sa nemôžu odvolávať na jeho údajnú povinnosť vykonať tento rozsudok.

Po tretie Všeobecný súd rozhodol, že Komisia správne určila za príjemcu opatrenia pomoci jeden hospodársky subjekt, ktorý tvoria Ioan a Viorel Miculovci a skupina nimi vlastnených spoločností.

V tejto súvislosti predovšetkým pripomenul, že ak právne odlišné fyzické alebo právnické osoby tvoria hospodársku jednotku, malo by sa s nimi zaobchádzať ako s jedným podnikom, najmä pokiaľ ide o určenie príjemcu štátnej pomoci.

V tomto zmysle subjekt, ktorý vlastní kontrolné podiely v spoločnosti a skutočne vykonáva túto kontrolu priamym alebo nepriamym zasahovaním do jej riadenia, sa musí považovať za zúčastnený na hospodárskej činnosti vykonávanej ovládaným podnikom, a preto musí byť sám kvalifikovaný ako podnik v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

V tejto veci Všeobecný súd konštatoval, že Ioan a Viorel Miculovci zasahovali do hospodárskych činností podnikov, ktoré boli žalobcami v rozhodcovskom konaní, tým, že priamo alebo nepriamo zasahovali do ich riadenia. Skutočnosť, že rozhodcovský súd priznal žalobcom v rozhodcovskom konaní kolektívnu náhradu škody, takisto potvrdzuje neexistenciu funkčnej aj organizačnej nezávislosti týchto podnikov vo vzťahu k Ioanovi a Viorelovi Miculovcom. Navyše z rozhodcovského rozsudku vyplýva, že neboli odškodnení len ako akcionári predmetných spoločností.

Okrem toho skutočnosť, že Komisia nedospela k záveru, že aj Ioan aj Viorel Miculovci by sa mali považovať za podniky, nemá žiadny vplyv na kvalifikáciu príjemcov predmetného opatrenia pomoci. V spornom rozhodnutí sa totiž konštatovalo, že spolu so všetkými žalujúcimi podnikmi tvorili jeden

⁴⁷⁷ Rozsudok z 27. septembra 1988, Asteris a i. (106/87 až 120/87, [EU:C:1988:457](#)).

hospodársky subjekt, ktorý predstavoval na účely uplatňovania právnych predpisov v oblasti štátnej pomoci predmetný podnik.

Všeobecný súd dospel k záveru, že sa Komisia nedopustila pochybenia ani tým, že niektoré podniky, ktoré neboli účastníkmi rozhodcovského konania a ktoré teda nedostali žiadne odškodnenie, označila za príjemcov opatrenia pomoci, keďže tieto podniky boli ovládané Ioanom a Viorelom Miculovcami a všetky podniky ovládané týmito akcionármi tvoria jednu skupinu, ktorá tvorí súdržný finančný a priemyselný celok.

Okrem toho vzhľadom na funkcie riadenia a finančnej podpory vykonávané Ioanom a Viorelom Miculovcami zo súm vyplatených žalobcom v rozhodcovskom konaní mohli mať priamo alebo nepriamo prospech spoločnosti, ktoré neboli účastníkmi rozhodcovského konania.

Súdny dvor napokon dospel k záveru, že sa Komisia nedopustila nesprávneho právneho posúdenia pri vymáhaní pomoci.

V tomto bode žalobcovia najmä tvrdili, že v súlade s judikatúrou⁴⁷⁸ nemožno sporné sumy vymáhať od vyššie uvedeného jedného hospodárskeho subjektu, ale len od podnikov, ktoré tieto sumy skutočne využili.

Všeobecný súd na jednej strane konštatoval, že rozsudky, na ktoré žalobcovia odkazujú, sa netýkali vymáhania pomoci od podnikov, ktoré sú súčasťou jedného hospodárskeho subjektu, ako je to v prejednávanej veci. Na druhej strane poukázal na to, že rozhodujúcim kritériom pre uplatňovanie práva hospodárskej súťaže Únie je existencia jednoty správania na trhu. Ioan a Viorel Miculovci pritom môžu vzhľadom na svoju funkciu riadenia a finančnej podpory zabezpečiť, aby všetky spoločnosti skupiny EFDG mali prospech z predmetného opatrenia pomoci. Vrátenie tohto opatrenia pomoci jedným hospodárskym subjektom tak umožňuje obnoviť stav pred vyplatením pomoci tým, že sa odstráni konkurenčná výhoda, ktorá z toho pre tento subjekt vyplýva.

Keďže Všeobecný súd zamietol z vecných dôvodov všetky žalobné dôvody žalobcov, zamietol žaloby v celom rozsahu.

⁴⁷⁸ Rozsudky z 11. mája 2005, Saxonia Edelmetalle a ZEMAG/Komisia (T-111/01 a T-133/01, [EU:T:2005:166](#), bod 113), a z 19. októbra 2005, Freistaat Thüringen/Komisia (T-318/00, [EU:T:2005:363](#), bod 324).

IV. Duševné vlastníctvo

1. Ochranná známka Európskej únie

Uznesenie z 8. februára 2024, Fly Persia a Barmodeh/EUIPO – Dubai Aviation (flyPersia) (T-30/23, [EU:T:2024:86](#))

„Ochranná známka Európskej únie – Námietské konanie – Vedľajšie účastníctvo – Článok 173 ods. 1 a článok 179 rokovacieho poriadku – Vyjadrenie k žalobe podané po uplynutí lehoty – Články 142 až 145 rokovacieho poriadku – Neuplatniteľnosť – Zamietnutie“

Všeobecný súd, ktorý rozhodoval v rozšírenej komore piatich sudcov, nepovolil spoločnosti Dubai Aviation Corp., účastníkovi konania pred odvolacím senátom Úradu Európskej únie pre duševné vlastníctvo (EUIPO), aby vstúpila do konania pred Všeobecným súdom ako vedľajší účastník po tom, čo prekročila lehotu na podanie vyjadrenia k žalobe podľa článkov 173 a 179 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu. Tieto ustanovenia stanovujú osobitné pravidlá v oblasti duševného vlastníctva týkajúce sa vedľajšieho účastníctva pred Všeobecným súdom iného účastníka konania pred odvolacím senátom než žalobcu.⁴⁷⁹ Podľa vydaného uznesenia sa všeobecné ustanovenia o vedľajšom účastníctve, konkrétne články 142 až 145 tohto rokovacieho poriadku, na takéhoto účastníka konania neuplatňujú, ak stratil možnosť stať sa účastníkom konania pred Všeobecným súdom v súlade s článkom 173 uvedeného rokovacieho poriadku.

V tejto veci žalobcovia, spoločnosť Fly Persia IKE a Ali Barmodeh, podali na EUIPO prihlášku ochranné známky Európskej únie. Dubai Aviation Corp. podala námietku proti tejto prihláške. Námietkové oddelenie EUIPO námietke čiastočne vyhovel. Odvolanie proti tomuto rozhodnutiu odvolací senát EUIPO zamietol (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

Žalobcovia návrhom podaným do kancelárie Všeobecného súdu podali žalobu o neplatnosť napadnutého rozhodnutia. Dňa 13. februára 2023 bola žaloba doručená spoločnosti Dubai Aviation Corp. ako účastníkovi konania pred odvolacím senátom. Dňa 26. apríla 2023 táto spoločnosť predložila do kancelárie Všeobecného súdu dokument, nazvaný „Vyjadrenie k žalobe“, pričom prekročila lehotu, ktorá jej bola stanovená v súlade s článkom 179 rokovacieho poriadku⁴⁸⁰.

Posúdenie Všeobecným súdom

V prvom rade Všeobecný súd zdôraznil, že štatút v konaní pred Všeobecným súdom iného účastníka konania pred odvolacím senátom než žalobcu pred Všeobecným súdom sa riadi článkom 173 rokovacieho poriadku. Ak takýto účastník konania pred odvolacím senátom nepredložil vyjadrenie k žalobe v lehote stanovenej v tejto súvislosti v článku 179 rokovacieho poriadku, nemá postavenie účastníka konania pred Všeobecným súdom. Po uplynutí tejto lehoty teda nemôže predložiť pripomienky v priebehu konania vedeného pred Všeobecným súdom.

V tejto veci Dubai Aviation Corp. nepodala žiadne procesné podanie pred uplynutím lehoty stanovenej na podanie vyjadrenia k žalobe a svoje vyjadrenie k žalobe predložila až po uplynutí tejto lehoty. Okrem toho sa neodvolávala na existenciu výnimočných okolností, ktoré by predstavovali nepredvídateľnú okolnosť alebo vyššiu moc. Dubai Aviation Corp. sa teda nestala účastníkom konania

⁴⁷⁹ Podľa článku 173 ods. 1 a 2 rokovacieho poriadku „iný účastník konania pred odvolacím senátom než žalobca sa na konaní pred Všeobecným súdom môže zúčastniť ako vedľajší účastník konania, ak sa vyjadrí k žalobe v stanovenej forme a lehote“. „Pred uplynutím lehoty na podanie vyjadrenia k žalobe sa tento účastník stáva podaním vyjadrenia vedľajším účastníkom konania pred Všeobecným súdom. Ak sa k žalobe nevyjadrí v predpísanej forme a lehote, stráca postavenie vedľajšieho účastníka konania pred Všeobecným súdom.“ Článok 179 rokovacieho poriadku spresňuje, že iný účastník konania pred odvolacím senátom než žalobca predloží svoje vyjadrenie k žalobe v lehote dvoch mesiacov od jej doručenia.

⁴⁸⁰ V spojení s článkom 60 tohto rokovacieho poriadku.

pred Všeobecným súdom ako vedľajší účastník v súlade s článkom 173 ods. 1 a 2 rokovacieho poriadku.

V druhom rade Všeobecný súd skúmal, či spoločnosti Dubai Aviation Corp. možno povoliť vstup do konania ako vedľajšiemu účastníkovi na základe článkov 142 až 145 rokovacieho poriadku, ktoré stanovujú všeobecné pravidlá týkajúce sa predkladania a preskúmania návrhov na vstup vedľajšieho účastníka do konania na Všeobecnom súde. Tento predpoklad by jej umožnil využiť všeobecnú lehotu.⁴⁸¹

Všeobecný súd pritom poznamenal, že tieto ustanovenia, ktoré sú súčasťou hlavy III rokovacieho poriadku týkajúcej sa priamych žalôb, sú uplatniteľné na konania uvedené v hlave IV týkajúcej sa sporov v oblasti práv duševného vlastníctva, s výnimkou osobitných ustanovení tejto hlavy IV. Keďže hlava IV v článkoch 173 a 179 rokovacieho poriadku stanovuje osobitné pravidlá týkajúce sa vedľajšieho účastníctva pred Všeobecným súdom iného účastníka konania pred odvolacím senátom než žalobcu, články 142 až 145 tohto rokovacieho poriadku sa na tohto účastníka konania neuplatňujú.

Všeobecný súd preto dospel k záveru, že spoločnosti Dubai Aviation Corp. po tom, čo stratila možnosť stať sa účastníkom konania ako vedľajší účastník v súlade s článkom 173 rokovacieho poriadku, nemožno povoliť vstup do konania ako vedľajšiemu účastníkovi podľa článkov 142 až 145 tohto rokovacieho poriadku. Je teda vylúčené, aby sa na ňu vzťahovala lehota stanovená v článku 143 ods. 1 uvedeného rokovacieho poriadku.

Rozsudok z 13. novembra 2024, Administration of the State Border Guard Service of Ukraine/EUIPO (RUSSIAN WARSHIP, GO FK YOURSELF) (T-82/24, [EU:T:2020:821](#))**

*„Ochranná známka Európskej únie – Prihláška obrazovej ochrannéj známky Európskej únie RUSSIAN WARSHIP, GO F**K YOURSELF – Absolútny dôvod zamietnutia – Nedostatok rozlišovacej spôsobilosti – Článok 7 ods. 1 písm. b) nariadenia (EÚ) 2017/1001 – Politický slogan – Rovnosť zaobchádzania – Zásada riadnej správy vecí verejných – Článok 71 ods. 1 nariadenia 2017/1001“*

Všeobecný súd sa svojím rozsudkom po prvýkrát zaoberal otázkou možnosti zápisu „politického sloganu“ ako ochrannéj známky.

Ukrajinský príslušník pohraničnej stráže, právny predchodca žalobkyne Administration of the State Border Guard Service of Ukraine, podal na Úrad Európskej únie pre duševné vlastníctvo (EUIPO) prihlášku obrazového označenia „RUSSIAN WARSHIP, GO F**K YOURSELF“ ako ochrannéj známky Európskej únie pre rôzne tovary a služby.⁴⁸² Prieskumový pracovník zamietol túto prihlášku v celom rozsahu na základe článku 7 ods. 1 písm. f) nariadenia 2017/1001⁴⁸³, podľa ktorého sa do registra nezapíšu ochranné známky, ktoré sú v rozpore s verejným poriadkom alebo dobrými mravmi. Žalobkyňa podala odvolanie na EUIPO proti rozhodnutiu prieskumového pracovníka. Napadnutým rozhodnutím⁴⁸⁴ odvolací senát zamietol odvolanie z dôvodu, že prihlasovaná ochranná známka nemá

⁴⁸¹ Podľa článku 143 ods. 1 rokovacieho poriadku sa návrhy na vstup vedľajšieho účastníka do konania musia podať v lehote šiestich týždňov od uverejnenia oznámenia v Úradnom vestníku Európskej únie o podaní žaloby, ktorou sa začalo konanie.

⁴⁸² Konkrétne prihlasovaná ochranná známka označovala výrobky a služby patriace do tried 9, 14, 16, 18, 25, 28 a 41 v zmysle Niceskej dohody o medzinárodnom triedení výrobkov a služieb pre zápis známk z 15. júna 1957 v revidovanom a doplnenom znení.

⁴⁸³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1001 zo 14. júna 2017 o ochrannéj známke Európskej únie (Ú. v. EÚ L 154, 2017, s. 1).

⁴⁸⁴ Rozhodnutie prvého odvolacieho senátu Úradu Európskej únie pre duševné vlastníctvo (EUIPO) z 1. decembra 2023 (vec R 438/2023-1).

rozlišovaciú spôsobilosť pre predmetné tovary a služby, a preto musí byť jej zápis zamietnutý podľa článku 7 ods. 1 písm. b) nariadenia 2017/1001.

Posúdenie Všeobecným súdom

Všeobecný súd poznamenal, že žalobkyňa neúspešne tvrdila, že odvolací senát sa dopustil nesprávneho posúdenia, keď prihlasovanú ochrannú známku kvalifikoval ako „politický slogan“.

Veta prevzatá do prihlasovanej ochrannej známky bola totiž široko používaná hneď po jej prvom použití s cieľom zhromaždiť podporu pre Ukrajinu, a tak sa veľmi rýchlo stala symbolom boja Ukrajiny proti agresii Ruskej federácie. Táto veta sa teda použila v politickom kontexte opakovane a s cieľom vyjadriť a propagovať podporu Ukrajiny. Takáto situácia dokonale zodpovedá definícii výrazu „politický slogan“, ktorú uvádza samotná žalobkyňa vo svojej žalobe, teda výrazu použitého v politickom alebo sociálnom kontexte, ktorý opakuje myšlienku alebo cieľ na účely presvedčenia verejnosti alebo cieľovej skupiny v rámci tejto verejnosti.

Veta prevzatá do prihlasovanej ochrannej známky bola používaná veľmi intenzívne v neobchodnom kontexte a príslušná skupina verejnosti ju nevyhnutne bude spájať veľmi úzko s týmto kontextom. Veta prevzatá do prihlasovanej ochrannej známky sa totiž veľmi rýchlo stala jedným zo symbolov boja Ukrajiny proti ruskej agresii, spájaným s vojakom ukrajinskej armády, a teda s Ukrajinou. Vzhľadom na rozsah mediálneho pokrytia tejto udalosti sa daná veta spája s týmto nedávnym historickým okamihom, ktorý je priemernému spotrebiteľovi Únie dobre známy.

V tejto súvislosti Všeobecný súd zastával názor, že odvolací senát nevychádzal z nesprávneho právneho posúdenia, keď sa domnieval, že všeobecná zásada, podľa ktorej je príslušná skupina verejnosti málo pozorná vo vzťahu k označeniu, ktoré jej nedáva vopred údaj o pôvode dotknutých tovarov a služieb, keďže ho nevníma ani si ho nezapamätá ako ochrannú známku, sa uplatňuje aj na označenia, ktorých hlavný odkaz má politickú povahu.

Vzhľadom na základnú funkciu ochrannej známky, a to identifikovať pôvod tovaru alebo služby, na ktoré sa ochranná známka vzťahuje, označenie nie je schopné plniť túto funkciu, ak priemerný spotrebiteľ v jeho prítomnosti nevníma údaj o pôvode tovaru alebo služby, ale len politický odkaz.

Pokiaľ išlo o povinnosť odôvodnenia, Všeobecný súd pripomenul, že ak je rovnaký dôvod zamietnutia namietaný proti kategórii alebo skupine tovarov alebo služieb, príslušný orgán sa môže obmedziť na celkové odôvodnenie pre všetky predmetné tovary alebo služby. Je pravda, že judikatúra spresnila, že takáto možnosť sa vzťahuje len na tovary a služby, ktoré majú medzi sebou dostatočne priamu a konkrétnu spojitosť do tej miery, že tvoria kategóriu alebo skupinu tovarov alebo služieb s dostatočnou rovnorodosťou. Táto judikatúra však tiež uviedla, že na účely posúdenia, či tovary a služby majú medzi sebou dostatočne priamu a konkrétnu súvislosť a môžu byť rozdelené do kategórií alebo skupín s dostatočnou rovnorodosťou, treba zohľadniť cieľ tejto činnosti, ktorým je umožniť a uľahčiť posúdenie in concreto otázky, či sa na ochrannú známku dotknutú prihláškou vzťahuje jeden z absolútnych dôvodov zamietnutia alebo nie. Rozdelenie dotknutých tovarov a služieb do jednej alebo viacerých skupín či kategórií sa musí vykonať najmä na základe vlastností, ktoré sú im spoločné a ktoré sú relevantné na analýzu, či sa na ochrannú známku prihlasovanú pre uvedené tovary a služby vzťahuje určitý absolútny dôvod zamietnutia alebo nie. Z toho vyplýva, že takéto posúdenie musí byť vykonané in concreto v rámci preskúmania každej prihlášky a v prípade potreby pre každý z rôznych, prípadne uplatniteľných absolútnych dôvodov zamietnutia.

v tejto veci sa odvolací senát v napadnutom rozhodnutí domnieval, že príslušná skupina verejnosti nebude vnímať prihlasovanú ochrannú známku ako ochrannú známku označujúcu obchodný pôvod. Okrem toho spresnil, že veta prevzatá do prihlasovanej ochrannej známky bude vykladaná predovšetkým ako politický odkaz a toto vnímanie bude zhodné pre všetky tovary alebo služby označené touto ochrannou známkou. Z toho vyplýva, že odvolací senát usudzoval, že tovary a služby,

na ktoré sa vzťahuje prihlasovaná ochranná známka, tvoria dostatočne rovnorodú skupinu vzhľadom na absolútny dôvod zamietnutia, na ktorý podľa neho naráža zápis uvedenej ochrannej známky.

Vzhľadom na to, že odvolací senát sa správne domnieval, že príslušná skupina verejnosti nebude vnímať prihlasovanú ochrannú známku ako ochrannú známku označujúcu obchodný pôvod, ale ako politický odkaz propagujúci podporu boja Ukrajiny proti vojenskej agresii Ruskej federácie, mohol platne zoskupiť všetky tovary a služby, na ktoré sa vzťahuje prihlasovaná ochranná známka, do jednej kategórie, hoci majú odlišné vnútorné vlastnosti.

Preto vzhľadom na osobitosť prihlasovanej ochrannej známky a jej zhodné vnímanie príslušnou skupinou verejnosti vo vzťahu ku všetkým tovarom a službám uvedeným v prihláške, Všeobecný súd rozhodol, že odvolací senát nevychádzal z nesprávneho posúdenia, keď sa domnieval, že uvedené tovary a služby sú súčasťou jednej skupiny, na ktorú sa rovnakým spôsobom uplatňuje dôvod zamietnutia, ktorý prijal, a že odvolací senát správne prijal záver, že prihlasovaná ochranná známka nemá rozlišovaciu spôsobilosť v zmysle článku 7 ods. 1 písm. b) nariadenia 2017/1001.

2. Dizajny

Rozsudok z 23. októbra 2024, Orgatex/EUIPO – Longton (Vodorovné značky) (T-25/23, [EU:T:2024:725](#))

„Dizajn Spoločenstva – Konanie o výmaze – Zapísaný dizajn Spoločenstva predstavujúci pozemné značenie – Článok 3 písm. a) a článok 25 ods. 1 písm. a) nariadenia ES č. 6/2002 – Jednotnosť dizajnu – Koherentnosť pohľadov“

Všeobecný súd, na ktorý bola podaná žaloba o neplatnosť, ktorá bola zamietnutá, rozhodol o novej otázke koherentnosti pohľadov s ohľadom na požiadavku jednotnosti dizajnu. Uviedol tiež spresnenia k absencii zásady výkladu v prospech zápisu dizajnu Spoločenstva v konaní o výmaze.

Žalobkyňa, spoločnosť Orgatex GmbH & Co. KG, je majiteľkou dizajnu Spoločenstva zobrazujúceho vodorovné značky. L. Longton podal na Úrad Európskej únie pre duševné vlastníctvo (EUIPO) návrh na výmaz tohto dizajnu, ktorý zrušovacie oddelenie zamietlo.

Odvolací senát však zrušil rozhodnutie zrušovacieho oddelenia a sporný dizajn vymazal, pretože sa domnieval, že tento dizajn bol zapísaný v rozpore s článkom 3 písm. a) nariadenia č. 6/2002⁴⁸⁵, pretože štyri predložené pohľady neboli presvedčivé a zobrazovali aspoň dva odlišné dizajny.

Posúdenie Všeobecným súdom

V prvom rade Všeobecný súd pripomenul, že skúmanie dizajnu podľa článku 3 písm. a) nariadenia č. 6/2002 sa musí vykonať na základe vyobrazenia zapísaného do registra, ktoré určuje predmet a rozsah ochrany. Pripomienky prihlasovateľa alebo majiteľa v priebehu konania možno v zásade zohľadniť len vtedy, ak vyplývajú z vyobrazenia dizajnu. Preskúmal teda, či pohľady, ktoré predstavujú vyobrazenie ako celok, ukazujú vonkajšiu úpravu jediného alebo jednotného výrobku, teda či existuje jednota dizajnu.

V tejto súvislosti Všeobecný súd uviedol, že požiadavka koherentnosti pohľadov znamená, že všetky pohľady ukazujú vzhľad jedného a toho istého výrobku, a tak umožňujú jasne identifikovať jeden a ten

⁴⁸⁵ Nariadenie Rady (ES) č. 6/2002 z 12. decembra 2001 o dizajnoch spoločnosti (Ú. v. ES L 3, 2002, s. 1; Mim. vyd. 13/027, s. 142).

istý dizajn. Nezrovnalosti alebo rozpory medzi predloženými pohľadmi môžu viesť k záveru, že zobrazenie ukazuje odlišné výrobky. Takým je najmä prípad, ak pohľady predstavujú rôzne stesnenia alebo verzie rovnakého konceptu, alebo ak použitie línií určených na identifikáciu dizajnu alebo výnimočnosti určitých znakov nie je v súhrne koherentné. O jednotu dizajnu nemôže ísť, ak sú pohľady neriešiteľne nesúrodé alebo neprekonateľne protichodné, takže vzhľad jedného výrobku nemožno určiť, a preto vyobrazenie neumožňuje jasne identifikovať len jeden dizajn. Jednotnosť dizajnu možno naopak konštatovať napriek menším rozdielom medzi pohľadmi, a to v prísnom rozsahu, v akom tieto pohľady môžu byť zosúladené v zmysle jednotného dizajnu. Všeobecný súd pritom spresnil, že inštalácie EUIPO nie sú povinné skúmať všetky možné kombinácie pohľadov, ktoré poskytol prihlasovateľ pri podaní prihlášky, ale len kombinácie, ktoré sa vzhľadom na všeobecnú skúsenosť zdajú byť logické a prijateľné.

V druhom rade Všeobecný súd poznamenal, že nič v nariadení č. 6/2002 nestanovuje zásadu výkladu v prospech prihlasovateľa alebo majiteľa dizajnu Spoločenstva, a z uvedeného vyvodil, že takáto zásada v rámci konania o výmaze neexistuje.

V treťom rade Všeobecný súd uviedol, že hypotéza, podľa ktorej pohľady 1.1 a 1.2 sporného dizajnu ukazujú prednú stranu a pohľady 1.3 a 1.4 zadnú stranu, pričom každý z nich s pohľadom zhora a pohľadom v perspektíve, sa vzhľadom na všeobecnú skúsenosť zdá byť logická a prijateľná. Tieto pohľady však vykazujú neriešiteľné nesúrodosti a nezobrazujú jednotný dizajn, a tak sporný dizajn bol zapísaný do registra EUIPO v rozpore s článkom 3 písm. a) nariadenia č. 6/2002.

V poslednom rade Všeobecný súd skúmal hypotézu, ktorú uvádzala žalobkyňa ako pre ňu najvýhodnejšiu, podľa ktorej pohľad 1.1 zobrazuje prednú stranu a pohľady 1.2, 1.3 a 1.4 zadnú stranu sporného dizajnu. Na jednej strane spresnil, že inštalácie EUIPO neboli povinné skúmať takúto hypotézu. Táto hypotéza sa totiž so zreteľom na všeobecnú skúsenosť nezdala byť logická ani prijateľná, pretože s výnimkou osobitných okolností, ktoré neboli v tejto veci preukázané a absentujú, sa zdalo byť nelogické a nepravdepodobné ukázať jediný pohľad na prednú stranu a tri pohľady na zadnú stranu. Na druhej strane konštatoval, že táto hypotéza tiež viedla k neriešiteľným nesúrodostiam medzi pohľadmi, a zdôraznil, že tieto nezrovnalosti nebolo možné prekonať porovnaním s výrobkami údajne uvádzanými na trh. Hoci totiž výrobky uvádzané na trh a zodpovedajúce dizajnu možno zohľadniť pri posúdení celkového dojmu, v tejto veci nešlo o posúdenie toho, či dva kolidujúce dizajny vyvolávajú u informovaného užívateľa rovnaký celkový dojem, ale o určenie, či mal dizajn jednotnosť na základe vyobrazenia zapísaného do registra.

Vzhľadom na tieto úvahy Všeobecný súd dospel k záveru, že aj keby sa pripustila hypotéza uvádzaná žalobkyňou, existovali neprekonateľné nezrovnalosti alebo neriešiteľné nesúrodosti medzi pohľadmi, a preto tieto pohľady nepredstavovali jednotný dizajn.

V. Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika – Reštriktívne opatrenia

1. Bielorusko

Rozsudok z 20. marca 2024, Belshina/Rada (T-115/22, [EU:T:2024:187](#))

„Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika – Reštriktívne opatrenia vzhľadom na situáciu v Bielorusku a zapojenie Bieloruska do agresie Ruska voči Ukrajine – Zmrazenie finančných prostriedkov – Zoznamy osôb, subjektov a orgánov, na ktoré sa uplatňuje zmrazenie finančných prostriedkov a hospodárskych zdrojov – Zápis názvu žalobcu do zoznamov a jeho ponechanie na nich – Podpora Lukašenkovho režimu – Finančná podpora – Podnik patriaci štátu – Represie voči občianskej spoločnosti – Nesprávne posúdenie“

Všeobecný súd vo svojom rozsudku vyhovel žalobe o neplatnosť, ktorú podala Belshina AAT proti aktom, ktorými ju Rada Európskej únie zapísala a následne po druhýkrát ponechala na zozname osôb a subjektov dotknutých reštriktívnymi opatreniami vzhľadom na situáciu v Bielorusku. Táto vec dala Všeobecnému súdu príležitosť poskytnúť spresnenia týkajúce sa prípustnosti návrhu na úpravu žaloby v sporoch o reštriktívnych opatreniach z hľadiska článku 86 ods. 1 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu.

Tento rozsudok patrí do rámca reštriktívnych opatrení, ktoré Európska únia prijala od roku 2004 vzhľadom na situáciu v Bielorusku v súvislosti s demokraciou, právnym štátom a ľudskými právami. Tieto opatrenia upravujú okrem iného zmrazenie finančných prostriedkov a hospodárskych zdrojov patriacich osobám, subjektom alebo orgánom zodpovedných za vážne porušenia ľudských práv alebo za represie voči občianskej spoločnosti a demokratickej opozícii, alebo ktorých činnosti iným spôsobom vážne ohrozujú demokraciu alebo právny štát v Bielorusku, ako aj osôb, subjektov alebo orgánov, ktoré podporujú Lukašenkov režim.⁴⁸⁶ Žalobkyňa, ktorá je podnikom so sídlom v Bielorusku, vyrábajúcim pneumatiky, Rada do uvedeného zoznamu zapísala v roku 2021⁴⁸⁷ a následne ju v ňom ponechala v roku 2022⁴⁸⁸ a v roku 2023⁴⁸⁹ z dôvodu, že predstavovala významný zdroj príjmov pre Lukašenkov režim a že prepustila zamestnancov, ktorí sa zúčastnili na štrajku v nadväznosti na prezidentské voľby v roku 2020. Žalobkyňa po tom, čo navrhla zrušenie pôvodných aktov, upravila svoju žalobu tak, aby navrhovala aj zrušenie ponechávajúcich aktov z roku 2023, pričom takýto návrh týkajúci sa ponechávajúcich aktov z roku 2022 nepodala.

⁴⁸⁶ Článok 4 ods. 1 písm. a) a b) rozhodnutia Rady 2012/642/SZBP z 15. októbra 2012 o reštriktívnych opatreniach voči Bielorusku (Ú. v. EÚ L 285, 2012, s. 1) a článok 2 ods. 4 nariadenia Rady (ES) č. 765/2006 z 18. mája 2006 o reštriktívnych opatreniach proti prezidentovi Lukašenkovi a niektorým predstaviteľom Bieloruska (Ú. v. EÚ L 134, 2006, s. 1), zmeneného nariadením Rady (EÚ) č. 1014/2012 zo 6. novembra 2012 (Ú. v. EÚ L 307, 2012, s. 1).

⁴⁸⁷ Vykonávacie rozhodnutie Rady (SZBP) 2021/2125 z 2. decembra 2021, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 2012/642/SZBP o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na situáciu v Bielorusku (Ú. v. EÚ L 430 I, 2021, s. 16), a vykonávacie nariadenie Rady (EÚ) 2021/2124 z 2. decembra 2021, ktorým sa vykonáva článok 8a ods. 1 nariadenia (ES) č. 765/2006 o reštriktívnych opatreniach voči Bielorusku (Ú. v. EÚ L 430 I, 2021, s. 1) (ďalej len „pôvodné akty“).

⁴⁸⁸ Rozhodnutie Rady (SZBP) 2022/307 z 24. februára 2022, ktorým sa mení rozhodnutie 2012/642/SZBP o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na situáciu v Bielorusku (Ú. v. EÚ L 46, 2022, s. 97) a vykonávacie nariadenie Rady (EÚ) 2022/300 z 24. februára 2022, ktorým sa vykonáva článok 8a nariadenia (ES) č. 765/2006 o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na situáciu v Bielorusku (Ú. v. EÚ L 46, 2022, s. 3).

⁴⁸⁹ Rozhodnutie Rady (SZBP) 2023/421 z 24. februára 2023, ktorým sa mení rozhodnutie 2012/642/SZBP o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na situáciu v Bielorusku a zapojenie Bieloruska do agresie Ruska voči Ukrajine (Ú. v. EÚ L 61, 2023, s. 41) a vykonávacie nariadenie Rady (EÚ) 2023/419 z 24. februára 2023, ktorým sa vykonáva článok 8a nariadenia (ES) č. 765/2006 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na situáciu v Bielorusku a zapojenie Bieloruska do ruskej agresie voči Ukrajine (Ú. v. EÚ L 61, 2023, s. 20).

Posúdenie Všeobecným súdom

Pokiaľ išlo o skúmanie prípustnosti úpravy žaloby, ktorá má kogentnú povahu, Všeobecný súd pripomenul, že ak je akt, ktorého zrušenie sa navrhuje, nahradený alebo zmenený iným aktom s rovnakým predmetom, žalobca môže pred skončením ústnej časti konania alebo pred rozhodnutím Všeobecného súdu, že vec prejedná bez ústnej časti konania, upraviť žalobu tak, aby prihliadala na túto novú okolnosť.⁴⁹⁰

V tejto veci najprv poznamenal, že tak pôvodné akty, ako aj ponechávajúce akty v rozsahu, v akom sa týkajú žalobkyne, majú za cieľ uložiť žalobkyni individuálne reštriktívne opatrenia spočívajúce v zmrazení všetkých jej finančných prostriedkov a hospodárskych zdrojov.⁴⁹¹

Následne uviedol, že tieto individuálne reštriktívne opatrenia majú formu zápisu mien dotknutých osôb, subjektov alebo orgánov na sporné zoznamy, ktoré sú obsiahnuté v prílohách k rozhodnutiu 2012/642 a k nariadeniu č. 765/2006.

V tomto kontexte pôvodné akty zmenili prílohy k rozhodnutiu 2012/642 a k nariadeniu č. 765/2006 s cieľom zapísať okrem iného názov žalobkyne do sporných zoznamov. Pokiaľ išlo o ponechávajúce akty, Všeobecný súd na jednej strane konštatoval, že rozhodnutie 2023/421 predĺžilo uplatniteľnosť rozhodnutia 2012/642 do 28. februára 2024, pričom jeho príloha I, zmenená vykonávacím rozhodnutím 2021/2125, uvádzala názov žalobkyne. Na druhej strane vykonávacie nariadenie 2023/419 zmenilo prílohu I k nariadeniu č. 765/2006, pričom prinajmenšom implicitne zachovalo zápis názvu žalobkyne do uvedenej prílohy. Ponechávajúce akty preto treba chápať tak, že zmenili pôvodné akty v zmysle článku 86 ods. 1 rokovacieho poriadku.

Vzhľadom na uvedené okolnosti Všeobecný súd dospel k záveru, že žalobkyňa bola vzhľadom na to, že v žalobe navrhovala zrušenie pôvodných aktov, oprávnená upraviť žalobu tak, aby navrhovala zrušenie ponechávajúcich aktov z roku 2023, a to aj napriek tomu, že predtým neupravila žalobu tak, aby navrhovala zrušenie aktov z roku 2022.

2. Ukrajina

Rozsudok z 11. septembra 2024 (veľká komora), Timčenko a Timčenko/Rada (T-644/22, [EU:T:2024:621](#))

„Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika – Reštriktívne opatrenia vzhľadom na konanie, ktorým sa narúša alebo ohrozuje územná celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny – Zmrazenie finančných prostriedkov – Zoznam osôb, subjektov a organizácií, na ktoré sa uplatňuje zmrazenie finančných prostriedkov a ekonomických zdrojov – Zápis mien žalobcov do zoznamu – Povinnosť oznamovať finančné prostriedky alebo hospodárske zdroje, ktoré žalobcovia vlastní, majú v držbe alebo kontrolujú – Povinnosť spolupracovať s príslušným vnútroštátnym orgánom – Účasť na činnostiach, ktorých cieľom alebo dôsledkom je obchádzanie reštriktívnych opatrení – Článok 9 ods. 2 a 3 nariadenia (EÚ) č. 269/2014 – Žaloba o neplatnosť – Aktívna legitimácia – Priama dotknutosť – Regulačný akt, ktorý si nevyžaduje vykonávacie opatrenie – Záujem na konaní – Prípustnosť – Zneužitie právomoci – Právomoc Rady – Proporcionalita – Právna istota“

⁴⁹⁰ Článok 86 ods. 1 rokovacieho poriadku.

⁴⁹¹ Podľa článku 4 ods. 1 písm. a) a b) rozhodnutia 2012/642 a článku 2 ods. 4 a 5 nariadenia č. 765/2006.

Všeobecný súd, zasadaajúci vo veľkej komore, v tomto rozsudku potvrdil, že Rada Európskej únie má právomoc na jednej strane rozhodnúť o uložení povinnosti oznamovať finančné prostriedky a spolupracovať s príslušnými vnútroštátnymi orgánmi osobám, na ktoré sa vzťahujú reštriktívne opatrenia, a na druhej strane považovať nedodržanie týchto povinností za rovnocenné obchádzaniu opatrení na zmrazenie finančných prostriedkov.

Tento rozsudok patrí do kontextu série reštriktívnych opatrení prijatých Európskou úniou po vojnových operáciách Ruskej federácie voči Ukrajine od marca 2014. V roku 2022 boli mená G. N. Timčenka, podnikateľa ruskej a fínskej štátnej príslušnosti, a jeho manželky zaradené do zoznamov osôb, subjektov a orgánov, na ktoré sa vzťahujú reštriktívne opatrenia, uvedené v prílohe k rozhodnutiu 2014/145⁴⁹² a prílohe I k nariadeniu č. 269/2014⁴⁹³.

V tejto veci sa títo domáhali, aby Všeobecný súd zrušil článok 9 ods. 2 a 3 nariadenia č. 269/2014, zmeneného článkom 1 bodom 4 nariadenia 2022/1273⁴⁹⁴. Tieto odseky v uvedenom poradí stanovujú povinnosť oznamovania finančných prostriedkov a povinnosť spolupráce s príslušnými orgánmi, pričom nesplnenie týchto povinností sa považuje za rovnocenné obchádzaniu opatrení na zmrazenie finančných prostriedkov.

Podľa žalobcov Rada prijatím týchto ustanovení prekročila právomoci, ktoré jej boli priznané v zmysle článku 215 ods. 2 ZFEÚ, a rozhodla sa nahradiť členské štáty pri rozhodovaní o spôsobe, akým budú reštriktívne opatrenia vykonávané a sankcionované na území členských štátov. Tvrdili tiež, že táto povinnosť oznámenia porušuje zásadu právnej istoty, keďže je založená na nepresných pojmoch.

Všeobecný súd zamietol žalobu.

Posúdenie Všeobecným súdom

Pokiaľ išlo v prvom rade o právomoc Rady prijať sporné ustanovenia na základe článku 215 ods. 2 ZFEÚ, Všeobecný súd na jednej strane pripomenul, že podľa článkov 24 a 29 ZEÚ Rada jednomyselne prijatými rozhodnutiami v oblasti SZBP definuje predmet reštriktívnych opatrení, ktoré Únia prijíma v tejto oblasti, pričom má širokú mieru voľnej úvahy. Článok 215 ZFEÚ umožňuje Rade prijať nariadenia na vykonanie alebo zabezpečenie účinnosti reštriktívnych opatrení a zabezpečenie ich jednotného uplatňovania vo všetkých členských štátoch. Takéto opatrenia sa neobmedzujú na povinnosť zdržať sa konania.

Rozhodnutia prijaté na základe článku 29 ZEÚ teda určujú pozíciu Únie, pokiaľ ide o reštriktívne opatrenia, ktoré sa majú prijať, zatiaľ čo nariadenia prijaté na základe článku 215 ZFEÚ sa viažu na uvedené rozhodnutia a predstavujú nástroj na ich vykonanie na úrovni Únie.

V tejto veci boli povinnosti oznámenia a spolupráce stanovené v článku 9 ods. 2 nariadenia č. 269/2014 v znení zmien zavedené s cieľom zabezpečiť jednotné uplatňovanie tohto nariadenia na území Únie a zmať stratégie obchádzania reštriktívnych opatrení, ktoré je možné dosiahnuť najmä prostredníctvom zložitých právnych a finančných postupov. V dôsledku toho sú spôsobilé zabezpečiť

⁴⁹² Rozhodnutie Rady 2014/145/SZBP zo 17. marca 2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie, ktorým sa narúša alebo ohrozuje územná celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 78, 2014, s. 16), zmenené rozhodnutím Rady (SZBP) 2022/337 z 28. februára 2022 (Ú. v. EÚ L 59, 2022, s. 1) a rozhodnutím Rady (SZBP) 2022/582 z 8. apríla 2022 (Ú. v. EÚ L 110, 2022, s. 55).

⁴⁹³ Nariadenie Rady (EÚ) č. 269/2014 zo 17. marca 2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie narúšajúce alebo ohrozujúce územnú celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 78, 2014, s. 6), zmenené vykonávacím nariadením Rady (EÚ) 2022/336 z 28. februára 2022 (Ú. v. EÚ L 58, 2022, s. 1) a vykonávacím nariadením Rady (EÚ) 2022/581 z 8. apríla 2022 (Ú. v. EÚ L 110, 2022, s. 3).

⁴⁹⁴ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/1273 z 21. júla 2022, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 269/2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie narúšajúce alebo ohrozujúce územnú celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 194, 2022, s. 1).

účinné a jednotné vykonávanie reštriktívnych opatrení na zmrazenie finančných prostriedkov stanovených rozhodnutím 2014/145, s ktorým sú spojené.

Z týchto dôvodov mohla Rada na základe článku 215 ods. 2 ZFEÚ a bez toho, aby porušila článok 29 ZEÚ, prijať takéto povinnosti nariadením Únie bez ohľadu na skutočnosť, že tieto povinnosti neboli výslovne stanovené v príslušnom rozhodnutí.

Na druhej strane Všeobecný súd uviedol, že Rada mohla prijať tak článok 9 ods. 3 nariadenia č. 269/2014 v znení zmien, ako aj článok 15 ods. 1 tohto nariadenia, zmeneného nariadením 2022/880⁴⁹⁵, na základe článku 215 ods. 2 ZFEÚ, a teda že Rade nemožno vytýkať, že pri výkone svojej legislatívnej právomoci sa neoprávnene rozhodla nahradiť členské štáty. Tieto ustanovenia nemožno považovať za ukladajúce trestnoprávnu zodpovednosť, a teda za ustanovenia, ktoré boli prijaté v rozpore s článkom 83 ZFEÚ.

Kvalifikáciu účasti na činnostiach obchádzania totiž nemožno ako takú považovať za zakladajúcu zodpovednosť trestnoprávnej povahy. Okrem toho zo znenia článku 15 ods. 1 nariadenia č. 269/2014 v znení zmien, ako aj z poslednej vety odôvodnenia 5 nariadenia 2022/880 vyplýva, že určenie občianskoprávnej, administratívnej alebo trestnoprávnej povahy sankcií za porušenia nariadenia č. 269/2014 patrí do právomoci priznanej členským štátom, a to aj v prípade uplatnenia sankcie prepadnutia príjmov z porušení.

Rada neporušila ani článok 40 ZEÚ, keďže právny režim uplatniteľný na povinnosti oznámenia a spolupráce, ako aj na sankcie stanovené v prípade porušenia týchto povinností, nepatria do oblasti trestného práva, v dôsledku čoho nebol porušený článok 83 ZFEÚ.

V druhom rade Všeobecný súd spresnil pojem „reštriktívne opatrenia“ tak, že ho odlíšil od pojmu „sankcia prepadnutia príjmu“ z porušenia v prípade nedodržania povinností oznámenia a spolupráce, stanovených v článku 15 ods. 1 nariadenia č. 269/2014. Takáto sankcia sa totiž uplatňuje jedine na „príjmy z [porušovania]“, zatiaľ čo predmet reštriktívnych opatrení, ktoré si zachovávajú svoju ochrannú a dočasnú povahu, sa týka finančných prostriedkov a hospodárskych zdrojov, ako ich vymedzuje článok 2 ods. 1 o. 269/2014. Sankcie spojené s obchádzaním uvedeným v článku 9 ods. 3 nariadenia č. 269/2014 v znení zmien teda nemajú povahu reštriktívnych opatrení.

V treťom rade, pokiaľ išlo o spresnenie pojmov použitých na odôvodnenie povinnosti predmetného oznámenia, Všeobecný súd pripomenul, že zásada právnej istoty vyžaduje, aby právna úprava Únie bola jasná a presná a aby jej uplatnenie bolo predvídateľné pre všetkých, ktorých sa týka.

V tejto veci pojmy použité v článku 9 ods. 2 nariadenia č. 269/2014 v znení zmien odkazujú na pojmy „vlastníctvo“, „držba“ alebo „kontrola“, ktoré predstavujú autonómne pojmy práva Únie, a preto sa musia na jej území vykladať jednotne s prihliadnutím na znenie a kontext uvedeného ustanovenia, ako aj ciele sledované právnou úpravou, ktorej je súčasťou.

V tejto súvislosti boli pri prijímaní článku 9 ods. 2 nariadenia č. 269/2014 v znení zmien cieľom Rady vyvinúť tlak na osoby a subjekty, na ktoré sa vzťahujú reštriktívne opatrenia, ktorý sa prenesie na ruské orgány a jeho cieľom je najmä zvýšiť cenu za konanie Ruskej federácie v snahe narušiť územnú celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny. V tejto súvislosti bolo treba konštatovať, že použitím pojmov „vlastníctvo“, „držba“, alebo „kontrola“ Rada označila právo nakladať s finančnými

⁴⁹⁵ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/880 z 03. júna 2022, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 269/2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie narúšajúce alebo ohrozujúce územnú celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 153, 2022, s. 75). Článok 15 ods. 1 nariadenia o. 269/2014 teraz stanovuje, že „členské štáty stanovia pravidlá o ukladaní sankcií vrátane prípadných trestných sankcií za porušovanie ustanovení tohto nariadenia a prijímú všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie ich vykonávania. Dodáva, že „členské štáty takisto stanovia vhodné opatrenia na konfiškáciu príjmov z takéhoto porušovania“.

prostriedkami alebo hospodárskymi zdrojmi, ako sú definované v článku 1 písm. d) a g) nariadenia č. 269/2014, alebo ich využívať.

Tieto pojmy teda vôbec nie sú poznačené nejednoznačnosťou, ktorá by bola spôsobilá charakterizovať existenciu právnej neistoty, pokiaľ išlo o ich obsah alebo zmysel pre osoby, na ktoré sa vzťahujú opatrenia na zmrazenie finančných prostriedkov. V tejto súvislosti skutočnosť, že Rada zorganizovala konferenciu alebo použila príručku osvedčených postupov určenú vnútroštátnym orgánom na účely spresnenia pojmov použitých v oblasti reštriktívnych opatrení, nemôže sama osebe charakterizovať existenciu takejto právnej neistoty.

**Rozsudok z 11. septembra 2024 (veľká komora), Fridman a i./Rada (T-635/22,
[EU:T:2024:620](#))**

„Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika – Reštriktívne opatrenia vzhľadom na konanie, ktorým sa narúša alebo ohrozuje územná celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny – Zmrazenie finančných prostriedkov – Zoznam osôb, subjektov a organizácií, na ktoré sa uplatňuje zmrazenie finančných prostriedkov a ekonomických zdrojov – Zápis mien žalobcov do zoznamu – Povinnosť oznamovať finančné prostriedky alebo hospodárske zdroje, ktoré žalobcovia vlastnia, majú v držbe alebo kontrolujú – Povinnosť spolupracovať s príslušným vnútroštátnym orgánom – Účasť na činnostiach, ktorých cieľom alebo dôsledkom je obchádzanie reštriktívnych opatrení – Článok 9 ods. 2 a 3 nariadenia (EÚ) č. 269/2014 – Žaloba o neplatnosť – Aktívna legitimácia – Priama dotknutosť – Regulačný akt, ktorý si nevyžaduje vykonávacie opatrenie – Záujem na konaní – Prípustnosť – Zneužitie právomoci – Právomoc Rady – Proporcionalita – Právna istota“

Všeobecný súd, zasadaajúci vo veľkej komore, v tomto rozsudku potvrdil, že Rada Európskej únie má právomoc na jednej strane rozhodnúť o uložení povinnosti oznamovať finančné prostriedky a spolupracovať s príslušnými vnútroštátnymi orgánmi osobám, na ktoré sa vzťahujú reštriktívne opatrenia, a na druhej strane považovať nedodržanie týchto povinností za rovnocenné obchádzaniu opatrení na zmrazenie finančných prostriedkov.

Tento rozsudok patrí do kontextu série reštriktívnych opatrení prijatých Európskou úniou po vojnových operáciách Ruskej federácie voči Ukrajine od marca 2014. V roku 2022 boli mená M. Fridmana a G. Chana, ktorí sú ruskými a izraelskými štátnymi príslušníkmi, a P. Avena, ktorý je ruským a lotyšským štátnym príslušníkom, zaradené do zoznamov osôb, subjektov a orgánov, na ktoré sa vzťahujú reštriktívne opatrenia, uvedené v prílohe k rozhodnutiu 2014/145⁴⁹⁶ a prílohe I k nariadeniu č. 269/2014⁴⁹⁷.

V tejto veci žalobcovia navrhli, aby Všeobecný súd zrušil článok 9 ods. 2 a 3 nariadenia č. 269/2014, zmeneného článkom 1 bodom 4 nariadenia 2022/1273⁴⁹⁸, ktoré v uvedenom poradí stanovujú povinnosť oznamovania finančných prostriedkov a povinnosť spolupráce s príslušnými orgánmi

⁴⁹⁶ Rozhodnutie Rady 2014/145/SZBP zo 17. marca 2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie, ktorým sa narúša alebo ohrozuje územná celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 78, 2014, s. 16). Mená žalobcov boli doplnené do prílohy k tomuto rozhodnutiu rozhodnutím Rady (SZBP) 2022/337 z 28. februára 2022, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/145 (Ú. v. EÚ L 59, 2022, s. 1), pokiaľ ide o P. Avena a M. Fridmana, a rozhodnutím Rady (SZBP) 2022/429 z 15. marca 2022, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/145 (Ú. v. EÚ L 87 I, 2022, s. 44), pokiaľ ide o G. Chana.

⁴⁹⁷ Nariadenie Rady (EÚ) č. 269/2014 zo 17. marca 2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie narúšajúce alebo ohrozujúce územnú celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 78, 2014, s. 6). Mená žalobcov boli doplnené do prílohy k tomuto nariadeniu vykonávacím nariadením Rady (EÚ) 2022/336 z 28. februára 2022, ktorým sa vykonáva nariadenie č. 269/2014 (Ú. v. EÚ L 58, 2022, s. 1), pokiaľ išlo o P. Avena a M. Fridmana, a vykonávacím nariadením Rady (EÚ) 2022/427 z 15. marca 2022, ktorým sa vykonáva nariadenie č. 269/2014 (Ú. v. EÚ L 87 I, 2022, s. 1), pokiaľ išlo o G. Chana.

⁴⁹⁸ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/1273 z 21. júla 2022, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 269/2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie narúšajúce alebo ohrozujúce územnú celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 194, 2022, s. 1).

v tejto súvislosti, pričom nesplnenie týchto povinností sa považuje za rovnocenné obchádzaniu opatrení na zmrazenie finančných prostriedkov.

Podľa žalobcov Rada nemohla ukladať pozitívne povinnosti osobám sankcionovaným na základe článku 215 ZFEÚ. Navyše povinnosť odhaliť zloženie ich majetku bolo podľa nich formou sankcie a nie „reštriktívnym opatrením“ v zmysle tohto ustanovenia. Okrem toho predmetné povinnosti mali zasahovať do súkromia, mali byť excesívne a neisté, pretože vychádzali z vágnych a neurčitých pojmov. Podľa nich tiež majú extrateritoriálny dosah. Okrem toho Rada prijatím napadnutých ustanovení napriek tomu, že vedela, že 25 z 27 členských štátov trestnoprávne postihuje obchádzanie sankcií, sa podľa nich ustanovila za trestnoprávneho zákonodarcu, hoci táto právomoc prislúcha členským štátom.

Všeobecný súd zamietol žalobu.

Posúdenie Všeobecným súdom

Všeobecný súd najskôr preskúmal prípustnosť žaloby a konkrétnejšie aktívnu legitimáciu žalobcov, ako aj ich záujem na zrušení napadnutého aktu.

V rámci toho Všeobecný súd na jednej strane konštatoval, že napadnuté ustanovenia sa žalobcov priamo dotýkali, keďže priamo ovplyvnili ich právne postavenie. Povinnosti oznamovania a spolupráce, ako aj účinky ich nedodržania sa totiž uplatňujú na žalobcov ako na osoby zapísané na zozname nachádzajúcom sa v prílohe I nariadenia č. 269/2014 v čase nadobudnutia účinnosti uvedených ustanovení. Okrem toho uplatnenie týchto ustanovení voči žalobcom si nevyžaduje prijatie žiadneho vykonávacieho opatrenia a neopovedáva nijaký priestor na voľnú úvahu subjektom povereným jeho vykonaním, v dôsledku čoho sa úplne automaticky dotýkajú právneho postavenia žalobcov.

Na druhej strane Všeobecný súd spresnil, že bez ohľadu na skutočnosť, či žalobcovia alebo iné osoby oznámili alebo zmrazili dotknuté finančné prostriedky alebo hospodárske zdroje alebo nie a či prípadne spolupracovali s príslušnými orgánmi, alebo či uvedené finančné prostriedky alebo hospodárske zdroje boli alebo neboli zmrazené, žalobcovia si zachovávajú záujem na zrušení napadnutých ustanovení, ktoré im ukladajú povinnosti oznámenia a spolupráce, ktorých nedodržanie môže mať závažné dôsledky. Záujem na konaní totiž nezaniká z dôvodu, že žalobca si splnil povinnosti, ktoré spochybňuje. V dôsledku toho záujem žalobcov na konaní zostáva preukázaný bez toho, aby museli preukázať, že porušili svoje povinnosti.

Okrem toho dodržanie oznamovacej povinnosti nemá za následok zánik všetkých povinností stanovených napadnutými ustanoveniami. Po oznámení finančných prostriedkov alebo hospodárskych zdrojov príslušnému vnútroštátnemu orgánu totiž článok 9 ods. 2 nariadenia č. 269/2014 ukladá osobám, ktoré podali toto oznámenie, povinnosť spolupracovať s týmto vnútroštátnym orgánom na účely akéhokoľvek overenia. Z toho vyplýva, že žalobcovia si zachovali skutočne existujúci záujem na konaní proti tomuto ustanoveniu.

Pokiaľ išlo o vec samu, v prvom rade v súvislosti s právomocou Rady prijať sporné ustanovenia na základe článku 215 ods. 2 ZFEÚ, Všeobecný súd najprv uviedol, že napadnuté ustanovenia boli zavedené s cieľom zabezpečiť jednotné uplatňovanie nariadenia č. 269/2014 na území Únie a zmariť stratégie obchádzania reštriktívnych opatrení, ktoré umožnilo najmä prostredníctvom komplexných právnych a finančných postupov. Nepredstavovali teda reštriktívne opatrenia ako také, ale opatrenia, ktoré zabezpečujú účinné a jednotné uplatňovanie reštriktívnych opatrení stanovených rozhodnutím 2014/145. Napadnuté rozhodnutia boli preto správne prijaté na základe článku 215 ods. 2 ZFEÚ.

Následne v súvislosti s uvádzaným porušením práva na súkromie Všeobecný súd po prvé uviedol, že predmetné povinnosti boli „stanovené zákonom“, pretože boli uvedené v nariadení 2022/1273, ktoré má jasný právny základ v práve Únie, konkrétne článok 215 ZFEÚ, ako aj dostatočnú predvídateľnosť.

Po druhé tieto povinnosti neohrozujú podstatu práva na súkromný život, keďže sa obmedzujú na finančné prostriedky alebo hospodárske zdroje podliehajúce právomoci členského štátu a boli pre žalobcov záväzné z dôvodu, že ich mená sú uvedené v prílohe I k nariadeniu č. 269/2014. Po tretie je cieľom uvedených povinností umožniť identifikáciu finančných prostriedkov a hospodárskych zdrojov, ktoré vlastní, držia alebo kontrolujú osoby a subjekty, na ktoré sa vzťahujú reštriktívne opatrenia, a tým účinne a jednotne vykonávať uvedené opatrenia, čo predstavuje cieľ, ktorý patrí do rámca všeobecnejšieho cieľa reštriktívnych opatrení. Význam takto sledovaných cieľov môže odôvodniť negatívne dôsledky súvisiace so zásahom do práva na súkromie, ktorý uvádzajú žalobcovia. Pokiaľ išlo po štvrté o primeranosť a nevyhnutnosť predmetných povinností, nové spôsoby vykonávania reštriktívnych opatrení boli odôvodnené nevyhnutnosťou zabezpečiť účinnosť a jednotné uplatňovanie režimu reštriktívnych opatrení týkajúcich sa situácie na Ukrajine, najmä vzhľadom na obchádzanie reštriktívnych opatrení vyplývajúce zo zavedenia čoraz zložitejších štruktúr.

Pokiaľ išlo napokon o tvrdenie, podľa ktorého sporné povinnosti porušovali zásadu právnej istoty z dôvodu, že spočívali na vágnych a nedefinovaných pojmoch, Všeobecný súd uviedol, že z odkazu v článku 9 ods. 2 nariadenia č. 269/2014 na pojmy „vlastníctvo“, „držba“ alebo „kontrola“ finančných prostriedkov alebo hospodárskych zdrojov dostatočne jasne a zrozumiteľne vyplývalo, čo tieto pojmy zahŕňajú, aby sa dotknutým osobám umožnilo splniť si povinnosť oznámenia. Okrem iného z tohto ustanovenia vyplýva, že na majetok, na ktorý sa nevzťahujú právomoci členského štátu, sa nevzťahujú ani uvedené povinnosti. Navyše pokiaľ išlo o osoby nachádzajúce sa mimo Únie, je dotknutý len ich majetok nachádzajúci sa na území Únie, čo predstavuje dostatočnú väzbu s Úniou. Tvrdenie založené na extrateritoriálnom dosahu predmetných povinností sa preto musí odmietnuť.

V druhom rade sa Všeobecný súd vyjadril k argumentácii žalobcov, podľa ktorej sa Rada prijatím napadnutých ustanovení ustanovila za trestnoprávneho zákonodarcu. V tejto súvislosti uviedol, že aj keby si Rada bola vedomá toho, že obchádzanie sankcií bolo trestnoprávne postihované vo všetkých členských štátoch s výnimkou dvoch z nich, nemožno z toho vyvodiť, že prijatím napadnutých ustanovení táto inštitúcia nútila členské štáty trestne stíhať obchádzanie zmrazenia finančných prostriedkov. Skutočnosť, že v členských štátoch, ktoré už trestnoprávne postihovali obchádzanie reštriktívnych opatrení, sú sankcie uplatňované v prípade porušenia obidvoch predmetných povinností v dôsledku toho tiež trestnoprávne, totiž nevyplýva z napadnutých ustanovení, ale z voľby členských štátov v oblasti sankcií.

Na tomto konštatovaní nič nemení výklad článku 9 v spojení s článkom 15 nariadenia č. 269/2014. Z článku 15 ods. 1 uvedeného nariadenia totiž vyplýva, že práve členské štáty stanovujú režim sankcií, ktoré sa majú uplatňovať v prípade porušenia ustanovení uvedeného nariadenia. V dôsledku toho v prípade nedodržania predmetných povinností, kvalifikovaného ako obchádzanie reštriktívnych opatrení, zostáva určenie režimu sankcií vrátane ich trestnoprávnej alebo inej povahy, naďalej v právomoci členských štátov.

Napokon na tomto konštatovaní nič nemení ani to, že Komisia prijala 28. novembra 2022 rozhodnutie 2022/2332 alebo to, že 2. decembra 2022 prijala návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o vymedzení trestných činov a sankcií v súvislosti s porušením reštriktívnych opatrení Únie. Všeobecný súd v tejto súvislosti uviedol, že tento legislatívny prístup smerujúci k harmonizácii trestného práva členských štátov sa odlišuje práve od legislatívneho prístupu nariadenia 2022/1273, založeného na článku 215 ods. 2 ZFEÚ, ktorého cieľom je len zabezpečiť účinné a jednotné vykonávanie nariadenia č. 269/2014. Na rozdiel od smernice, ktorá definuje trestné činy a trestnoprávne sankcie v prípade obchádzania reštriktívnych opatrení, prijatej na základe článku 83 ods. 1 ZFEÚ, ktorá zaväzuje členské štáty, ktorým je určená, pokiaľ išlo o výsledok, ktorý sa má dosiahnuť v trestnoprávnej oblasti, režim sankcií stanovených v článku 15 ods. 1 nariadenia č. 269/2014 ponecháva členským štátom slobodný výber, pokiaľ išlo o trestnoprávnu, správnu alebo občianskoprávnu povahu sankcií, ktoré majú byť prijaté v prípade porušenia zákazu obchádzania reštriktívnych opatrení.

3. Rusko

Rozsudok z 2. októbra 2024 (veľká komora), *Ordre néerlandais des avocats du barreau de Bruxelles* a i./Rada (T-797/22, [EU:T:2024:670](#))

„Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika – Reštriktívne opatrenia prijaté s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine – Zákaz poskytovať právne poradenské služby ruskej vláde a subjektom usadeným v Rusku – Základná úloha advokátov v demokratickej spoločnosti – Právo advokátov poskytovať právne poradenské služby – Právo poradiť sa s advokátom – Články 7 a 47 a článok 52 ods. 2 Charty základných práv – Nezávislosť advokáta – Právny štát – Proporcionalita – Právna istota“

Všeobecný súd zasadajúci vo veľkej komore potvrdil zákonnosť zákazu uvedeného v článku 5n ods. 2 nariadenia č. 833/2014⁴⁹⁹, ktorý sa týka priameho alebo nepriameho poskytovania právnych poradenských služieb ruskej vláde a právnickým osobám, subjektom a orgánom usadeným v Rusku (ďalej len „sporný zákaz“). Predmetná vec sa týkala otázky, či existuje základné právo na prístup k advokátovi, a to aj v situáciách, ktoré nijako nesúvisia so súdnym konaním. Všeobecný súd spresnil najmä rozsah práva na účinný prostriedok nápravy zaručeného článkom 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“) a práva na profesijné tajomstvo zaručeného v článku 7 Charty. Všeobecný súd zamietol žalobu vo veci samej bez toho, aby rozhodol o námietkach neprípustnosti založených najmä na nedostatku aktívnej legitimácie žalobcov.

Tento rozsudok patrí do kontextu série reštriktívnych opatrení prijatých Európskou úniou v nadväznosti na vojenskú agresiu Ruskej federácie voči Ukrajine 24. februára 2022. Na podporu svojich žalôb o neplatnosť aktov, ktorými sa zaviedol a následne zachoval⁵⁰⁰ sporný zákaz, žalobcovia vrátane *Ordre néerlandais des avocats du barreau de Bruxelles* uviedli, že tento zákaz má za následok porušenie práva na prístup k právnomu poradenstvu advokáta, zásah do profesijného tajomstva advokáta, ako aj zásah do nezávislosti advokáta.

Posúdenie Všeobecným súdom

Všeobecný súd v prvom rade zamietol žalobný dôvod založený na porušení práva obracať sa na advokáta s cieľom využiť právne poradenstvo.

Všeobecný súd po prvé konštatoval, že možnosť využiť poradenstvo a obranu advokáta a nechať sa ním zastupovať, ktorá je stanovená v článku 47 Charty z titulu práva na účinný prostriedok nápravy a práva na spravodlivý proces, sa musí uznať len vtedy, ak existuje súvislosť so súdnym konaním. V tomto ohľade pripomenul, že Súdny dvor uznal základnú úlohu advokátov v právnom štáte len v rozsahu, v akom prispievajú k riadnemu fungovaniu spravodlivosti a zabezpečujú ochranu záujmov klienta. Všeobecný súd po druhé uviedol, že ochrana profesijného tajomstva zakotvená v článku 7 Charty sa uznáva, ak neexistuje žiadna súvislosť so súdnym konaním. Cieľom tejto ochrany však nie je zaručiť základné právo na prístup k advokátovi a jeho právne poradenstvo nezávisle od akejkoľvek súvislosti so súdnym konaním, ale jej jediným cieľom z hľadiska práva na rešpektovanie súkromného života je zachovať dôvernosť korešpondencie medzi advokátom a jeho klientom.

V dôsledku toho ochrana zaručená v článkoch 7 a 47 Charty, či už sa vykladajú samostatne alebo spoločne, nemôže odôvodniť existenciu základného práva každého na prístup k advokátovi a na

⁴⁹⁹ Nariadenie Rady z 31. júla 2014 o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 229, 2014, s. 1), zmenené nariadením Rady (EÚ) 2022/1904 zo 6. októbra 2022 (Ú. v. EÚ L 259 I, 2022, s. 3).

⁵⁰⁰ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/2474 zo 16. decembra 2022, ktorým sa mení nariadenie č. 833/2014 (Ú. v. EÚ L 322 I, 2022, s. 1), a nariadenie Rady (EÚ) 2023/427 z 25. februára 2023, ktorým sa mení nariadenie č. 833/2014 (Ú. v. EÚ L 59 I, 2023, s. 6).

využívanie jeho poradenstva mimo rámca súčasného alebo pravdepodobného kontextu sporového konania. Základné právo na prístup k advokátovi a na využívanie jeho poradenstva preto treba uznať len vtedy, ak existuje súvislosť so súdnym konaním, či už sa takéto konanie začalo, bolo ohlásené alebo ho možno očakávať, a to na základe konkrétnych dôkazov, pričom v tomto prípade išlo o fázu posudzovania právneho postavenia klienta jeho advokátom.

V predmetnej veci článok 5n ods. 5 a 6 nariadenia č. 833/2014 umožňoval advokátom vykonať predchádzajúce posúdenie právnej situácie právnických osôb, subjektov alebo orgánov usadených v Rusku, ktoré sa s nimi radia, s cieľom určiť, či poradenstvo, ktoré sa od nich žiada, je nevyhnutne potrebné na zabezpečenie prístupu najmä k súdnemu konaniu, na predchádzanie takému konaniu alebo jeho predvídanie, prípadne na zabezpečenie jeho riadneho vedenia, ak sa už začalo.

Všeobecný súd z uvedeného na jednej strane vyvodil, že sporný zákaz neporušuje právo poradiť sa, nechať sa obhajovať a zastupovať advokátom, ako ho chráni článok 47 Charty. Na druhej strane, keďže článkom 7 Charty sa nezaručuje právo na prístup k advokátovi, či už v rámci súdneho konania alebo v nespоровom kontexte, sporný zákaz nemôže predstavovať zásah do práva vyplývajúceho z tohto článku.

Pokiaľ ide v druhom rade o profesijné tajomstvo advokáta, Všeobecný súd uviedol, že sprístupnenie zo strany advokáta týkajúce sa najmä jeho totožnosti alebo existencie konzultácie, ktorou sa zaoberá, pokiaľ je povinné a dochádza k nemu bez súhlasu jeho klienta, predstavuje zásah do práva na ochranu osobného a rodinného života, jeho obydľia a komunikácie, ako ho zaručuje článok 7 Charty.

V tejto veci Všeobecný súd konštatoval, že hoci ustanovenia o oslobodení umožňujú príslušným orgánom zrušiť sporný zákaz v určitých presne identifikovaných situáciách, príslušným orgánom ponechávajú určitú mieru voľnej úvahy, pokiaľ išlo o spôsob, akým musí byť žiadosť o oslobodenie formulovaná, predložená a vybavená. Predmetom ustanovení o oslobodení teda napríklad nie je totožnosť autora žiadosti predloženej príslušným vnútroštátnym orgánom. Sporné ustanovenia tiež nenaznačujú, že by advokát bol povinný poskytovať príslušným orgánom, bez súhlasu svojho klienta, informácie, na ktoré sa vzťahuje profesijné tajomstvo zaručené článkom 7 Charty. Pokiaľ išlo o informácie potrebné na vybavenie žiadosti o oslobodenie, v ustanoveniach o oslobodení sa neuvádza ani to, aké údaje musí mať príslušný orgán k dispozícii, aby mohol uskutočniť preskúmanie.

Pri vymedzovaní náležitostí konaní o priznaní oslobodenia však členské štáty vykonávajú právo Únie v zmysle článku 51 ods. 1 Charty, a teda sú povinné dbať na dodržiavanie článku 7 Charty, a to v súlade s podmienkami jej článku 52 ods. 1. Všeobecný súd v dôsledku toho konštatoval, že ustanovenia o oslobodení samy osebe nezasahujú do práva zaručeného v článku 7 Charty.

V každom prípade aj za predpokladu, že zásah do profesijného tajomstva advokáta zaručeného v článku 7 Charty vyplýva z ustanovení o oslobodení, Všeobecný súd pripomína, že obmedzenia výkonu tohto práva sú prípustné v súlade s článkom 52 ods. 1 Charty, pokiaľ sú stanovené právnymi predpismi, rešpektujú podstatu uvedeného práva a pri dodržaní zásady proporcionality sú nevyhnutné a skutočne zodpovedajú cieľom všeobecného záujmu uznaným Úniou.

V tejto veci Všeobecný súd uviedol, že sporný zákaz je stanovený právnymi predpismi a je v súlade s podstatou práva na rešpektovanie komunikácie medzi advokátmi a ich klientmi zakotveného v článku 7 Charty. Tento zákaz navyše primeraným a uceleným spôsobom zodpovedá cieľu, ktorým je ešte viac zintenzívniť tlak vyvíjaný na Ruskú federáciu, aby ukončila svoju útočnú vojnu proti Ukrajine. Ustanovenia o oslobodení v rozsahu, v akom sa nimi umožňuje zrušiť sporný zákaz v presne určených situáciách, samy osebe sledujú tento cieľ všeobecného záujmu v súlade s cieľmi vonkajšej činnosti Únie uvedenými v článku 21 ZEÚ, vo vzťahu ku ktorým sa zdajú byť proporcionálne. Všeobecný súd v tomto ohľade zdôraznil, že ustanovenia o oslobodení, ktorých predmetom je zrušenie sporného zákazu, sa samy osebe obmedzujú na to, čo je nevyhnutné na dosiahnutie cieľov sledovaných napadnutými nariadeniami.

V poslednom rade, pokiaľ išlo o výhradu založenú na údajnom zásahu do nezávislosti advokáta z dôvodu sporného zákazu, Všeobecný súd pripomenul, že právo osoby podliehajúcej súdnej právomoci na právne poradenstvo poskytované advokátom úplne nezávisle je súčasťou práva na účinný prostriedok nápravy. Vzhľadom na to, že sporný zákaz nepredstavuje žiadny zásah do práva na účinný prostriedok nápravy zaručeného článkom 47 Charty, Všeobecný súd konštatoval, že nie je preukázané, že sporný zákaz môže viesť k zásahu do nezávislosti advokáta.

V tejto súvislosti Súdny dvor bez ohľadu na neexistenciu normy primárneho práva, ktorá by zakotvovala a definovala nezávislosť advokáta, uznal význam takejto nezávislosti na účely zaručenia práva osôb podliehajúcich súdnej právomoci na účinný prostriedok nápravy v kontexte zahŕňajúcom súvislosť so súdnym konaním. Hoci z ustanovení etického kódexu advokátov vyplýva, že nezávislosť sa môže vzťahovať aj na činnosti právneho poradenstva, ktoré nijako nesúvisia so súdnym konaním, ustanovenia Etického kódexu európskych advokátov nepredstavujú pravidlá práva Únie, a preto nemôžu predstavovať právny základ pre uznanie nezávislosti advokáta na úrovni Únie.

Za predpokladu, že nezávislosť advokáta musí byť rovnako ako ochrana profesijného tajomstva vyplývajúca z článku 7 Charty uznaná aj mimo rámca sporových konaní, a konštatuje sa zásah do tejto nezávislosti, Všeobecný súd tiež pripomenul, že nezávislosť advokáta neznamená, že povolanie advokáta nemôže podliehať obmedzeniam. Táto nezávislosť totiž môže byť predmetom obmedzení odôvodnených cieľmi všeobecného záujmu sledovanými Úniou pod podmienkou, že takéto obmedzenia nepredstavujú vo vzťahu k sledovanému cieľu neprimeraný a neprípustný zásah, ktorý by narúšal samotnú podstatu nezávislosti advokátov.

Všeobecný súd konštatoval, že v tejto veci by aj za predpokladu, že by došlo k zásahu do nezávislosti advokátov, bol tento zásah odôvodnený a primeraný. Všeobecný súd na jednej strane uviedol, že sporný zákaz, ako je vymedzený najmä ustanoveniami o oslobodení, sleduje ciele všeobecného záujmu. Na druhej strane, hoci sa ustanoveniami o oslobodení priznáva príslušným orgánom možnosť zrušiť sporný zákaz vo vzťahu k niektorým právnym poradenským službám, tieto ustanovenia neumožňujú príslušným orgánom ovplyvňovať samotný obsah poradenstva, ktoré by advokát prípadne mohol poskytovať ruskej vláde alebo určitému subjektu usadenému v Rusku. To isté platí, pokiaľ išlo o samotný sporný zákaz. Sporný zákaz a najmä ustanovenia o oslobodení teda nepredstavujú neprimeraný a neprípustný zásah, ktorý by narúšal samotnú podstatu nezávislosti advokátov.

VI. Digitálne služby

Rozsudok zo 17. júla 2024, Bytedance/Komisia (T-1077/23, [EU:T:2024:478](#))

„Digitálne služby – Nariadenie (EÚ) 2022/1925 – Označenie strážcu prístupu – Online služba sociálnej siete – Článok 3 ods. 1, 2 a 5 nariadenia 2022/1925 – Požiadavky – Predpoklady – Vyvrátenie predpokladov – Právo na obhajobu – Rovnosť zaobchádzania“

Všeobecný súd, ktorý po prvýkrát vykladal nariadenie o digitálnych trhoch⁵⁰¹ (ďalej len „DMA“), zamietol žalobu o neplatnosť podanú spoločnosťou Bytedance Ltd proti rozhodnutiu Európskej komisie⁵⁰², ktorým sa tento podnik, ako aj spoločnosti, ktoré priamo alebo nepriamo ovláda (ďalej spoločne len „ByteDance“), označujú za strážcu prístupu v zmysle uvedeného nariadenia.

Vzhľadom na to, že niektoré digitálne služby, označované ako „základné platformové služby“ (ďalej len „ZPS“), majú často charakteristiky, ktoré môžu v spojení s nekalými praktikami podnikov poskytujúcich tieto služby podstatne narušiť súťažeschopnosť trhu ZPS a ovplyvniť spravodlivosť obchodného vzťahu medzi podnikmi poskytujúcimi takéto služby a ich komerčnými a koncovými používateľmi, normotvorca Európskej únie sa rozhodol prijať DMA.

Cieľom DMA je tak prispievať k správne fungovaniu vnútorného trhu stanovením pravidiel, ktorými sa zabezpečia súťaže schopné a spravodlivé trhy digitálneho sektora vo všeobecnosti, a najmä pre komerčných a koncových používateľov ZPS, ktoré poskytujú podniky označované ako „strážcovia prístupu“. DMA stanovuje na tieto účely cielený súbor povinností, ktoré musia podniky, ktoré boli Komisiou označené za strážcov prístupu, dodržiavať vo vzťahu ku každej ZPS uvedenej v príslušnom rozhodnutí o označení.

V súlade s článkom 3 ods. 1 DMA Komisia označí podnik za strážcu prístupu, ak spĺňa tieto tri kumulatívne požiadavky:

- a) má významný vplyv na vnútorný trh;
- b) poskytuje ZPS, ktorá je dôležitou bránou prístupu komerčných používateľov ku koncovým používateľom (ďalej len „dôležitá brána prístupu“), a
- c) má vo svojej činnosti pevne zakotvené a trvalé postavenie alebo je možné predpokladať, že takéto postavenie dosiahne v blízkej budúcnosti.

Podľa článku 3 ods. 2 DMA sa predpokladá, že podnik spĺňa uvedené požiadavky, pokiaľ dosiahne určité kvantitatívne prahové hodnoty, ktoré sú založené najmä na obrate dotknutého podniku v Únii alebo na jeho celosvetovej trhovej hodnote, na počte koncových používateľov a komerčných používateľov príslušnej ZPS usadených alebo nachádzajúcich sa v Únii a na počte rokov, v ktorých bola táto prahová hodnota týkajúca sa počtu používateľov dosiahnutá.

Podľa článku 3 ods. 5 prvého pododseku DMA dotknutý podnik môže spolu s oznámením podľa článku 3 ods. 3 prvého pododseku DMA predložiť dostatočne podložené argumenty na preukázanie toho, že výnimočne, aj keď spĺňa všetky prahové hodnoty stanovené v článku 3 ods. 2 DMA, za okolností, za ktorých príslušná ZPS funguje, nespĺňa požiadavky uvedené v odseku 1 uvedeného článku. Ak podnik predloží takéto dostatočne podložené argumenty zjavne spochybňujúce

⁵⁰¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/1925 zo 14. septembra 2022 o súťažeschopných a spravodlivých trhoch digitálneho sektora a o zmene smerníc (EÚ) 2019/1937 a (EÚ) 2020/1828 (akt o digitálnych trhoch) (Ú. v. EÚ L 265, 2022, s. 1).

⁵⁰² Rozhodnutie Komisie C(2023) 6102 final z 5. septembra 2023, ktorým sa spoločnosť ByteDance označuje za strážcu prístupu podľa článku 3 DMA.

predpoklady stanovené v článku 3 ods. 2 DMA, Komisia môže začať prieskum trhu podľa článku 17 ods. 3 DMA.

Bytedance Ltd, ktorá bola založená v Číne v roku 2012 a zriadená podľa práva Kajmaních ostrovov, prevádzkuje spolu so spoločnosťami, ktoré priamo alebo nepriamo ovláda, okrem iného digitálnu platformu TikTok. Táto digitálna platforma, ktorá bola vo svojej súčasnej verzii spustená v Únii v auguste 2018, umožňuje svojim používateľom vyhľadávať, sledovať a šíriť videá, ako aj vstupovať do interakcií, komunikovať a zdieľať obsah s inými používateľmi.

Na základe oznámenia predloženého spoločnosťou Bytedance Ltd podľa článku 3 ods. 3 prvého pododseku DMA Komisia po prvé konštatovala, že TikTok je online službou sociálnej siete v zmysle DMA a v dôsledku toho je ZPS. Po druhé Komisia konštatovala, že ByteDance dosiahla, pokiaľ ide o TikTok, prahové hodnoty stanovené v článku 3 ods. 2 DMA, čo umožňuje predpokladať, že požiadavky článku 3 ods. 1 DMA týkajúce sa jej označenia za strážcu prístupu sú splnené. Po tretie Komisia usúdila, že argumenty, ktoré Bytedance Ltd predložila na vyvrátenie predpokladov stanovených v článku 3 ods. 2 DMA, nie sú dostatočne podložené na to, aby zjavne spochybnil uvedené predpoklady. Komisia teda označila spoločnosť ByteDance za strážcu prístupu bez toho, aby začala prieskum trhu, a konštatovala, že online služba sociálnej siete TikTok je dôležitou bránou prístupu v zmysle DMA.⁵⁰³

Bytedance Ltd podala proti tomuto rozhodnutiu žalobu o neplatnosť na Všeobecný súd. Všeobecný súd na žiadosť spoločnosti Bytedance Ltd rozhodol, že o žalobe rozhodne v skrátrenom súdnom konaní.

Posúdenie Všeobecným súdom

Žalobkyňa uviedla na podporu svojej žaloby tri žalobné dôvody, pričom prvý bol založený na porušení článku 3 ods. 1 a 5 DMA, druhý na porušení práva na obhajobu a tretí na porušení zásady rovnosti zaobchádzania.

1. O žalobnom dôvode založenom na porušení článku 3 ods. 1 a 5 DMA

Na úvod Všeobecný súd konštatoval, že žalobkyňa nespochybňuje, že TikTok je online službou sociálnej siete v zmysle DMA. Nespochybňuje ani to, že prahové hodnoty stanovené v článku 3 ods. 2 písm. a) až c) DMA boli dosiahnuté a že v dôsledku toho sa predpokladalo, že ByteDance spĺňa príslušné požiadavky článku 3 ods. 1 DMA na účely jej označenia za strážcu prístupu.

Žalobkyňa sa naproti tomu domnieva, že Komisia sa dopustila nesprávneho posúdenia, keď dospela k záveru, že argumenty, ktoré žalobkyňa predložila v súlade s článkom 3 ods. 5 prvým pododsekom DMA, nie sú dostatočne podložené na to, aby zjavne spochybnil predpoklady stanovené v článku 3 ods. 2 DMA, pokiaľ ide o TikTok.

a) O právnom kritériu, ktoré Komisia uplatnila pri preskúmaní argumentov predložených na vyvrátenie predpokladov stanovených v článku 3 ods. 2 DMA

Všeobecný súd v prvom rade zamietol výhrady, podľa ktorých Komisia uplatnila nesprávne právne kritérium pri preskúmaní argumentov a dôkazov, ktoré žalobkyňa predložila na vyvrátenie predpokladov stanovených v článku 3 ods. 2 DMA.

V tomto rámci Všeobecný súd na jednej strane uviedol, že hoci článok 3 ods. 5 DMA umožňuje dotknutému podniku predložiť na účely vyvrátenia predpokladov stanovených v článku 3 ods. 2 DMA argumenty a dôkazy, ktoré sú alebo nie sú vyjadrené v číselných hodnotách, tieto argumenty a dôkazy musia priamo súvisieť s jedným alebo viacerými z týchto predpokladov, ktoré majú formu

⁵⁰³ Rozhodnutie z 5. septembra 2023. Pozri poznámku pod čiarou 502.

kvantitatívnych prahových hodnôt. V tejto veci Komisia mohla zamietnuť niektoré argumenty žalobkyne, ktoré spočívali najmä vo všeobecných tvrdeniach týkajúcich sa cieľov sledovaných DMA a účelu a potrebného účinku článku 3 ods. 5 DMA, lebo nemali za cieľ vyvrátiť konkrétne a špecificky jeden z troch predpokladov stanovených v článku 3 ods. 2 DMA, a preto priamo nesúviseli s týmito predpokladmi.

Na druhej strane Všeobecný súd uviedol, že úroveň dokazovania požadovaná na spochybnenie uvedených predpokladov vyplýva priamo z článku 3 ods. 5 DMA, ktorý požaduje, aby dotknutý podnik, ktorý nesie dôkazné bremeno, predložil dostatočne podložené argumenty zjavne spochybňujúce tieto predpoklady. Z toho vyplýva, že argumenty predložené týmto podnikom musia byť spôsobilé s vysokou mierou hodnovernosti preukázať, že predpoklady stanovené v článku 3 ods. 2 DMA sú spochybnené. Všeobecný súd dodal, že v tejto veci Komisia tvrdila, že uplatnila úroveň dokazovania stanovenú v článku 3 ods. 5 DMA, a nič v jej analýze nenasvedčuje tomu, že úroveň dokazovania, ktorú skutočne uplatnila, bola vyššia ako úroveň dokazovania stanovená v tomto ustanovení.

b) O predpoklade, že ByteDance má významný vplyv na vnútorný trh

S ohľadom na tieto objasnenia Všeobecný súd ďalej preskúmal výhrady žalobkyne, podľa ktorých Komisia porušila článok 3 ods. 1 písm. a) a článok 3 ods. 5 DMA tým, že zamietla jej argumenty, ktorými sa usilovala preukázať, že ByteDance nemá významný vplyv na vnútorný trh. Žalobkyňa v podstate tvrdila, že vplyv spoločnosti ByteDance na vnútorný trh nebol významný, čo preukazuje skutočnosť, že jej obrat v Únii bol nízky a celosvetová trhová hodnota spoločnosti ByteDance bola výsledkom hlavne jej činnosti v Číne, takže neodráža jej vplyv na vnútorný trh.

V tomto rámci Komisia najmä zamietla ako irelevantný argument založený na tom, že príjmy spoločnosti ByteDance v Únii boli nižšie ako prahová hodnota obratu v Únii stanovená v článku 3 ods. 2 písm. a) DMA.

Všeobecný súd v tejto súvislosti pripomenul, že článok 3 ods. 2 písm. a) DMA umožňuje predpokladať, že podnik má významný vplyv na vnútorný trh v zmysle odseku 1 písm. a) tohto článku, ak podnik poskytuje predmetnú ZPS najmenej v troch členských štátoch a buď jeho ročný obrat v Únii v každom z posledných troch finančných rokov dosiahol najmenej 7,5 miliardy eur, alebo jeho priemerná trhová kapitalizácia alebo jeho zodpovedajúca objektívna trhová hodnota dosiahla v poslednom finančnom roku aspoň 75 miliárd eur.

Všeobecný súd okrem toho poznamenal, že sa nespochybňuje, že ByteDance nedosiahla prah obratu v Únii. Naproti tomu je nepochybné, že ByteDance dosiahla alternatívny prah celosvetovej trhovej hodnoty a že v dôsledku toho sa o nej predpokladalo, že má významný vplyv na vnútorný trh.

Pokiaľ ide o vzťah medzi oboma uvedenými prahovými hodnotami, Všeobecný súd spresnil, že tieto hodnoty odrážajú podobné, ale odlišné situácie. Zatiaľ čo vysoký obrat v Únii preukazuje, že dotknutý podnik už má schopnosť speňažiť svojich používateľov na vnútornom trhu, vysoká trhová kapitalizácia alebo celosvetová objektívna trhová hodnota poukazuje skôr na to, že uvedený podnik má potenciál speňažiť svojich používateľov na vnútornom trhu v blízkej budúcnosti. Okrem toho normotvorca Únie výslovne zvolil obrat dosiahnutý dotknutým podnikom v Únii ako ukazovateľ jeho vplyvu na vnútorný trh.

Nemožno teda vylúčiť, že dotknutý podnik môže na základe viacerých dostatočne podložených argumentov vrátane svojho nízkeho obratu dosiahnutého v Únii preukázať, že napriek svojej veľmi vysokej celosvetovej trhovej hodnote má len obmedzené zastúpenie na vnútornom trhu, takže uvedená trhová hodnota neodráža potenciál speňažiť jeho používateľov v Únii v blízkej budúcnosti, a preto nemá významný vplyv na vnútorný trh v zmysle článku 3 ods. 1 písm. a) DMA.

Vzhľadom na uvedené Všeobecný súd konštatoval, že Komisia sa dopustila nesprávneho posúdenia, keď zamietla argument žalobkyne týkajúci sa nízkeho obratu spoločnosti ByteDance v Únii ako

irelevantný na účely spochybnenia predpokladu týkajúceho sa významného vplyvu spoločnosti ByteDance na vnútorný trh.

V súlade s judikatúrou však toto nesprávne posúdenie vedie k zrušeniu napadnutého rozhodnutia len vtedy, ak za osobitných okolností prejednávanej veci mohlo mať rozhodujúci vplyv na zamietnutie argumentov, ktoré žalobkyňa predložila na vyvrátenie predpokladu stanoveného v článku 3 ods. 2 písm. a) DMA, Komisiou.

O taký prípad však nejde, keďže všetky ostatné skutočnosti, ktoré Komisia zohľadnila pri vyvodení záveru, že ByteDance mala významný potenciál speňažiť svojich používateľov v Únii v blízkej budúcnosti, zostávajú platné. Komisia totiž na podporu tohto záveru tiež pripomenula, že obrat spoločnosti ByteDance v Únii bol síce nižší ako prahová hodnota stanovená v článku 3 ods. 2 písm. a) DMA, neustále sa však zvyšoval, objektívna trhová hodnota spoločnosti ByteDance bola výrazne vyššia ako prahová hodnota 75 miliárd eur a počet koncových používateľov a komerčných používateľov TikToku v Únii sa v posledných troch finančných rokoch neustále zvyšoval a výrazne prekročil prahové hodnoty stanovené v článku 3 ods. 2 písm. b) DMA.

c) O predpoklade, že TikTok je dôležitou bránou prístupu

Všeobecný súd okrem toho zamietol výhrady žalobkyne, podľa ktorých Komisia porušila článok 3 ods. 1 písm. b) a článok 3 ods. 5 DMA tým, že kvalifikovala TikTok ako dôležitú bránu prístupu na základe predpokladu stanoveného v článku 3 ods. 2 písm. b) DMA napriek tomu, že žalobkyňa predložila dôkazy o opaku.

V súlade s článkom 3 ods. 2 písm. b) DMA sa predpokladá, že podnik poskytuje ZPS, ktorá je dôležitou bránou prístupu, ak poskytuje ZPS, ktorá mala v poslednom finančnom roku mesačne aspoň 45 miliónov aktívnych koncových používateľov usadených alebo nachádzajúcich sa v Únii a ročne aspoň 10 000 aktívnych komerčných používateľov usadených v Únii.

i) O údajnej neexistencii ekosystému a silných sieťových účinkov

S cieľom spochybníť kvalifikáciu TikToku ako dôležitej brány prístupu na základe predpokladu stanoveného v článku 3 ods. 2 písm. b) DMA žalobkyňa v prvom rade tvrdila, že ByteDance na rozdiel od iných podnikov pôsobiacich v digitálnom sektore nemá ekosystém a nevyužíva silné sieťové účinky.

Všeobecný súd v prvom rade spresnil, že ekosystém digitálnych platforiem môže pozostávať z jednej alebo dokonca viacerých ZPS, ako aj z iných služieb spojených so ZPS, napríklad prostredníctvom technologických prepojení alebo interoperability, čo môže zvyšovať prekážky vstupu konkurentov týchto podnikov a zvyšovať náklady pre koncových používateľov na zmenu poskytovateľa, čo sťažuje možnosť existujúcich alebo nových účastníkov trhu súťažiť s týmito podnikmi alebo sa im vyrovnávať.

Všeobecný súd ďalej konštatoval, že žalobkyňa nepodložila svoj argument, že ByteDance nemá ekosystém, do ktorého patrí TikTok.

Napokon podľa Všeobecného súdu aj za predpokladu, že ByteDance nemá ekosystém, záver Komisie týkajúci sa kvalifikácie TikToku ako dôležitej brány prístupu zostáva platný, keďže z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že TikTok od svojho spustenia v Únii vo svojej súčasnej verzii v roku 2018 dokázal v krátkom čase prilákať veľmi vysoký počet koncových používateľov, ako aj komerčných používateľov, pričom veľmi výrazne prekročil prahové hodnoty stanovené v tejto súvislosti v článku 3 ods. 2 písm. b) DMA a dosiahol polovicu veľkosti Facebooku a Instagramu.

Navyše na rozdiel od toho, čo tvrdila žalobkyňa, zo znenia DMA nijako nevyplývalo, že ZPS môže vyvolávať silné sieťové účinky, len ak je súčasťou ekosystému. Žalobkyňa rovnako tak nepredložila nijaký samostatný argument, ktorý by mohol nasvedčovať tomu, že TikTok nemá silné sieťové účinky.

ii) O existencii multihomingu a údajnej neexistencii účinkov odkázanosti na poskytovateľa

V druhom rade Všeobecný súd potvrdil záver Komisie, že existencia určitej miery multihomingu⁵⁰⁴ koncovými používateľmi a komerčnými používateľmi, pokiaľ ide o TikTok a iné online sociálne siete, nepostačuje na zjavné spochybnenie predpokladu stanoveného v článku 3 ods. 2 písm. b) DMA.

Všeobecný súd v tejto súvislosti uviedol, že hoci existencia alebo neexistencia multihomingu a účinkov odkázanosti na poskytovateľa môže v závislosti od konkrétneho prípadu predstavovať relevantné aspekty na posúdenie, či tento predpoklad možno zjavne spochybníť, treba zohľadniť osobitné a konkrétne charakteristiky uvedeného multihomingu a účinkov odkázanosti na poskytovateľa, ako sa prejavujú za okolností, za ktorých príslušná ZPS funguje.

Vzhľadom na to, že rozšírenosť multihomingu medzi používateľmi online sociálnych sietí sa odráža v údajoch, ktoré predložila samotná žalobkyňa, však Všeobecný súd dospel k záveru, že so zreteľom na charakteristiky príslušnej ZPS samotná existencia multihomingu, a to aj vo významnej miere, v tejto veci sama osebe nestačí na zjavné spochybnenie predpokladu stanoveného v článku 3 ods. 2 písm. b) DMA.

Navyše argumenty a dôkazy predložené žalobkyňou, ktorá nesie dôkazné bremeno v priebehu správneho konania, sa týkali len existencie multihomingu vo všeobecnosti a nie intenzity používania rôznych online platforiem sociálnej siete, pričom TikTok má vyššiu mieru interakcie ako ostatné sociálne siete, keďže koncoví používatelia, najmä mladí používatelia, trávajú na TikToku viac času ako na iných sociálnych sieťach.

Pokiaľ ide o argumenty žalobkyne založené na skutočnosti, že približne 82 % koncových používateľov TikToku používa aj Instagram a 77 % koncových používateľov TikToku používa aj Facebook, zatiaľ čo len 38 % koncových používateľov Facebooku a 48 % koncových používateľov Instagramu používa aj TikTok, Všeobecný súd konštatoval, že žalobkyňa v každom prípade nepreukázala, že asymetrická povaha multihomingu využívaného používateľmi TikToku na jednej strane a používateľmi Facebooku a Instagramu na druhej strane je spôsobená nie hospodárskym a historickým kontextom, v ktorom online sociálne siete fungujú v Únii, ale neexistenciou sieťových účinkov a účinkov odkázanosti na poskytovateľa na TikToku.

iii) O menšom rozsahu TikToku v porovnaní s inými platformami a veľkom počte konkurentov

V treťom rade Všeobecný súd dospel k záveru, že Komisia správne konštatovala, že argumenty predložené žalobkyňou týkajúce sa malého rozsahu TikToku v porovnaní s rozsahom iných online služieb sociálnej siete, ako aj existencie veľkého počtu konkurentov nie sú dostatočne podložené na to, aby zjavne spochybnili predpoklad stanovený v článku 3 ods. 2 písm. b) DMA.

Medzi aspekty, ktoré Komisia môže zohľadniť v rámci svojho preskúmania argumentov smerujúcich k vyvráteniu predpokladu stanoveného v článku 3 ods. 2 písm. b) DMA, patrí podľa odôvodnenia 23 DMA „význam [ZPS] [dotknutého podniku] vzhľadom na celkový rozsah činností príslušnej [ZPS]“. V tomto odôvodnení DMA však nie sú uvedené parametre, na základe ktorých sa má význam a rozsah dotknutej ZPS merať.

V tomto kontexte žalobkyňa tvrdila, že TikTok nie je dôležitou bránou prístupu v zmysle článku 3 ods. 1 písm. b) DMA z dôvodu, že TikTok má menšiu veľkosť ako iné dobre etablované platformy, ako sú Facebook a Instagram, okrem iného z hľadiska počtu koncových používateľov.

Keďže však žalobkyňa predložila na účely preukázania údajného malého rozsahu TikToku argumenty a údaje, ktoré nepredložila v priebehu správneho konania, Všeobecný súd ich vyhlásil za neprípustné.

⁵⁰⁴ V kontexte digitálnych služieb vo všeobecnosti a osobitne online platforiem pojem „multihoming“ opisuje situáciu, v ktorej používatelia používajú súbežne viacero konkurenčných digitálnych služieb, v tejto veci online služieb sociálnej siete.

Tieto nové argumenty zamietol tiež ako nedôvodné a v tomto rámci najmä potvrdil, že veľkosť TikToku z hľadiska počtu koncových používateľov nemožno skúmať staticky, ale treba zohľadniť rýchly a výrazný rast počtu koncových používateľov v Únii, ktorý za pár rokov dosiahol približne polovicu veľkosti Facebooku a Instagramu.

iv) O príjmoch z reklamy a miere interakcie komerčných používateľov registrovaných na TikToku

Naproti tomu, pokiaľ ide o argumenty žalobkyne založené na tom, že príjmy spoločnosti ByteDance z reklamy, jej priemerný príjem na používateľa alebo tiež miera interakcie inzerentov a komerčných používateľov registrovaných na TikToku sú slabé a nižšie ako v prípade niektorých iných platforiem, Všeobecný súd vo štvrtom rade konštatoval, že Komisia sa dopustila nesprávneho posúdenia, keď zamietla tieto argumenty ako úplne irelevantné na účely vyvrátenia predpokladu stanoveného v článku 3 ods. 2 písm. b) DMA.

V tejto súvislosti Všeobecný súd na jednej strane zdôraznil, že hoci Komisia kvalifikovala TikTok ako online službu sociálnej siete a nie ako online reklamnú službu, nič to nemení na tom, že TikTok je jednotná platforma, na ktorej používatelia vstupujú do interakcií najmä zdieľaním a sledovaním videí, zatiaľ čo inzerenti platia za uverejnenie reklamy, ktorá sa spravidla zobrazuje medzi videami sledovanými uvedenými používateľmi.

Na druhej strane nemožno poprieť, že príjmy z reklamy alebo priemerný príjem na používateľa, ktoré TikTok vytvára, by v zásade mohli byť jedným zo znakov významu, ktorý má táto platforma pre komerčných používateľov uvedenej platformy pri oslovovaní koncových používateľov, keďže reklama je jedným z prostriedkov, ktoré títo komerční používatelia bežne používajú na oslovenie svojich zákazníkov.

Vzhľadom na to, že Komisia v každom prípade tiež preukázala, že argumenty a dôkazy žalobkyne týkajúce sa online reklamy nie sú dostatočne podložené na to, aby zjavne spochybnili predpoklad stanovený v článku 3 ods. 2 písm. b) DMA, však Všeobecný súd konštatoval, že nesprávne posúdenie, ktorého sa Komisia dopustila, nemá vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia. V tejto súvislosti Všeobecný súd najmä uviedol, že Komisia správne konštatovala, že argumenty a dôkazy predložené žalobkyňou nie sú dostatočne reprezentatívne z hľadiska všetkých komerčných používateľov TikToku.

d) O predpoklade, že ByteDance má pevne zakotvené a trvalé postavenie

Všeobecný súd napokon zamietol výhrady žalobkyne, podľa ktorých Komisia porušila článok 3 ods. 1 písm. c) a článok 3 ods. 5 DMA tým, že zamietla jej argumenty, ktorými sa usilovala spochybniť záver, že vzhľadom na predpoklad stanovený v článku 3 ods. 2 písm. c) DMA má TikTok vo svojej činnosti pevne zakotvené a trvalé postavenie. Žalobkyňa v podstate tvrdila, že bola novým účastníkom na trhu a jej postaveniu úspešne konkurovali konkurenti ako Meta a Alphabet, ktorí spustili nové služby, ako sú Reels a Shorts, ktoré napodobňovaním hlavných funkcií TikToku zaznamenali rýchly rast.

Všeobecný súd po tom, čo uviedol jednak, že pojem „pevne zakotvené a trvalé“ postavenie v zmysle článku 3 ods. 1 písm. c) DMA má zachytiť obmedzenú možnosť ohroziť postavenie dotknutého podniku, ako aj stabilitu tohto postavenia v čase, a jednak, že tento pojem sa nevyhnutne neprekrýva s pojmom „dominantné postavenie“ v zmysle článku 102 ZFEÚ, poznamenal, že pevne zakotvené a trvalé postavenie podniku v jeho činnosti nevyklučuje existenciu určitej miery súťažateľnosti.

V odpovedi na tvrdenia žalobkyne založené na tom, že iní strážcovia prístupu v rovnakej kategórii ZPS, konkrétne Meta a Alphabet, konkurovali postaveniu spoločnosti ByteDance, Všeobecný súd okrem toho konštatoval, že cieľom DMA je zabezpečiť možnosť konkurovať postaveniu strážcov prístupu nielen zo strany iných strážcov prístupu, ale tiež alebo dokonca najmä zo strany iných subjektov, ktoré nie sú strážcami prístupu pre danú ZPS. Z toho vyplýva, že samotné odkazy na činnosti spoločností Meta a Alphabet neumožňujú dospieť k záveru, že postavenie spoločnosti ByteDance nie je pevne zakotvené a trvalé v zmysle DMA.

Okrem toho nič nebráni tomu, aby sa podnik, akým je ByteDance, ktorý bol v roku 2018 novým účastníkom na vnútornom trhu, ktorého cieľom bolo konkurovať postaveniu strážcov prístupu, mohol v priebehu niekoľkých rokov sám stať strážcom prístupu.

2. O žalobnom dôvode založenom na porušení práva na obhajobu

Žalobkyňa sa na podporu svojej žaloby dovoľovala tiež porušenia článku 41 Charty základných práv Európskej únie Komisiou z dôvodu, že v napadnutom rozhodnutí vychádzala zo skutkových a právnych okolností, ku ktorým žalobkyňa nemala v priebehu správneho konania príležitosť predložiť svoje pripomienky.

Všeobecný súd v tejto súvislosti pripomenul, že článok 41 Charty základných práv zaručuje každému možnosť účinne a efektívne oznámiť svoj názor v priebehu správneho konania, a to predtým, ako bude prijaté akékoľvek rozhodnutie, ktoré môže nepriaznivo ovplyvniť jeho záujmy.

Po týchto spresneniach Všeobecný súd konštatoval, že napriek početným výmenám názorov medzi žalobkyňou a Komisiou pred prijatím napadnutého rozhodnutia žalobkyňa nemala príležitosť predložiť v priebehu správneho konania svoje pripomienky k určitým skutočnostiam, ktoré Komisia uviedla vo vzťahu k nej v napadnutom rozhodnutí.

Podľa ustálenej judikatúry však porušenie práva byť vypočutý nemá automaticky za následok zrušenie napadnutého aktu. Je totiž ešte potrebné, aby žalobca preukázal, že nie je úplne vylúčené, že rozhodnutie Komisie by bolo iné, ak by neexistovala predmetná procesná nezrovnalosť, keďže tento účastník konania by mohol lepšie zabezpečiť svoju obhajobu v prípade neexistencie tejto vady. Keďže však v tejto veci tento dôkaz nebol predložený, Všeobecný súd zamietol žalobný dôvod žalobkyne založený na porušení práva na obhajobu.

3. O žalobnom dôvode založenom na porušení zásady rovnosti zaobchádzania

Podľa žalobkyne Komisia tiež porušila zásadu rovnosti zaobchádzania tým, že v napadnutom rozhodnutí zamietla niektoré z jej argumentov, zatiaľ čo v iných rozhodnutiach tento typ argumentov prijala.

Všeobecný súd v tejto súvislosti pripomenul, že Komisia je povinná vykonať individualizovanú analýzu okolností vlastných každej veci bez toho, aby bola viazaná skoršími rozhodnutiami, ktoré sa týkajú iných hospodárskych subjektov alebo iných ZPS, a že v každom prípade zásada rovnosti zaobchádzania vyžaduje, aby sa v porovnateľných situáciách nepostupovalo rozdielne a v rozdielnych situáciách rovnako, ak takýto postup nie je objektívne odôvodnený.

Keďže pritom odôvodnenia rozhodnutí Komisie citované žalobkyňou v žalobe sa týkajú iných kategórií ZPS a nie online služieb sociálnej siete a keďže žalobkyňa nevysvetľuje, z akých dôvodov by okolnosti, za ktorých tieto iné kategórie ZPS fungujú, boli porovnateľné s okolnosťami, za ktorých funguje online služba sociálnej siete, ako je TikTok, Všeobecný súd zamietol žalobný dôvod založený na porušení zásady rovnosti zaobchádzania ako nedôvodný.

Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy Všeobecný súd žalobu v celom rozsahu zamietol.

VII. Hospodárska, sociálna a územná súdržnosť

Rozsudok zo 7. februára 2024, Rakúsko/Komisia (T-501/22, [EU:T:2024:71](#))

„EPZF a EPFRV – Výdavky vylúčené z financovania – Výdavky vynaložené Rakúskom – Koeficient zníženia – Článok 24 ods. 6 nariadenia (EÚ) č. 1307/2013 – Článok 30 ods. 7 písm. b) nariadenia č. 1307/2013 – Článok 52 ods. 4 písm. a) nariadenia (EÚ) č. 1306/2013 – Povinnosť odôvodnenia“

Všeobecný súd, na ktorý Rakúska republika podala žalobu o neplatnosť, čiastočne zrušil rozhodnutie Európskej komisie 2022/908⁵⁰⁵ v rozsahu, v akom boli z financovania Európskou úniou vylúčené výdavky vynaložené týmto členským štátom v rámci Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu (EPZF) pred 27. novembrom 2016. V rámci toho sa po prvýkrát vyjadril k výkladu článku 24 ods. 6 nariadenia č. 1307/2013⁵⁰⁶ a k pojmu „osobitné nevýhody“ v zmysle článku 30 ods. 7 písm. b) toho istého nariadenia.

V rámci režimu základných platieb sa Rakúska republika rozhodla uplatniť koeficient zníženia na parcely kvalifikované podľa rakúskeho práva ako „pasienky“ a „horské pasienky“. V roku 2016 začala Komisia voči nej vyšetrovanie s cieľom overiť, či sa v rokoch 2015 a 2016 riadili a kontrolovali režimy pomoci na plochu, vyplácanej poľnohospodárom v rámci EPZF, v súlade s právnymi predpismi Únie. Keďže Komisia na záver tohto vyšetrovania usúdila, že rakúske orgány nepresne uplatnili článok 24 ods. 6 nariadenia č. 1307/2013, pokiaľ ide o „pasienky“, uložila Rakúskej republike finančnú opravu⁵⁰⁷. V dôsledku toho Rakúska republika v rámci nápravného opatrenia pridělila dotknutým poľnohospodárom s účinnosťou od roku 2017 dodatočné platobné nároky na každý hektár „pasienkov“, na ktorý možno poskytnúť podporu, z národnej rezervy, ktorú mali členské štáty zriadiť na základe toho istého nariadenia⁵⁰⁸.

V roku 2018 Komisia začala nové vyšetrovanie proti Rakúskej republike. Z jej súhrnnej správy na jednej strane vyplýva, že rakúske orgány v súvislosti s „horskými pasienkami“ nepresne uplatnili článok 24 ods. 6 nariadenia č. 1307/2013, čo malo viesť k neodôvodnenému rozdielnemu zaobchádzaniu, keďže v rámci tej istej zóny sa koeficient zníženia neuplatnil na všetky pozemky podliehajúce rovnakým klimatickým podmienkam. Na druhej strane táto správa uvádza, že Rakúska republika protiprávne použila národnú rezervu na financovanie nápravného opatrenia týkajúceho sa „pasienkov“. Napadnutým rozhodnutím teda Komisia z dôvodu dvoch nesplnení povinností vytýkaných Rakúskej republike vylúčila z financovania Úniou výdavky deklarované týmto členským štátom v rámci EPZF vo výške 68 146 449,98 eura.

⁵⁰⁵ Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2022/908 z 8. júna 2022, ktorým sa z financovania Európskou úniou vylučujú určité výdavky vynaložené členskými štátmi v rámci Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu (EPZF) a v rámci Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) (Ú. v. EÚ L 157, 2022, s. 15).

⁵⁰⁶ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1307/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa ustanovujú pravidlá priamych platieb pre poľnohospodárov na základe režimov podpory v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 637/2008 a nariadenie Rady (ES) č. 73/2009 (Ú. v. EÚ L 347, 2013, s. 608).

⁵⁰⁷ Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2019/265 z 12. februára 2019, ktorým sa z financovania Európskou úniou vylučujú určité výdavky vynaložené členskými štátmi v rámci Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu (EPZF) a v rámci Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) (Ú. v. EÚ L 44, 2019, s. 14).

⁵⁰⁸ Článok 30 ods. 1 nariadenia (EÚ) č. 1307/2013.

Posúdenie Všeobecným súdom

V prvom rade Všeobecný súd zamietol žalobný dôvod založený na porušení článku 52 ods. 1 nariadenia č. 1306/2013⁵⁰⁹, ktoré malo vyplývať z finančnej opravy založenej na nesprávnom výklade článku 24 ods. 6 nariadenia č. 1307/2013.

V tejto súvislosti skutočnosť, že koeficient zníženia sa uplatnil na „horské pasienky“, ale nie na susediace parcely, nevyhnutne neznamená nepresné uplatnenie článku 24 ods. 6 nariadenia č. 1307/2013. Toto ustanovenie totiž neobsahuje žiadne spresnenie, pokiaľ ide o rozsah oblastí, pri ktorých treba posúdiť, či je splnené kritérium náročných klimatických podmienok. Prístup rakúskych orgánov, ktorý spočíva v uplatnení koeficientu zníženia len na parcely klasifikované ako „horské pasienky“ bez toho, aby bolo v tejto veci preukázané, že príslušné orgány konkrétne a systematicky pristúpili k takejto klasifikácii na základe existencie osobitných klimatických podmienok vlastných týmto pozemkom, však neumožňuje zaručiť, aby sa tento koeficient uplatnil na všetky parcely nachádzajúce sa v oblastiach charakterizovaných náročnými klimatickými podmienkami, ani zabezpečiť, aby sa tento koeficient uplatnil len na parcely, ktoré skutočne spĺňajú toto kritérium.

V druhom rade Všeobecný súd rozhodol, že Komisia sa oprávnene domnievala, že priznanie dodatočných platobných nárokov poľnohospodárom hospodáriacim na „pasienkoch“ s cieľom napraviť nepresné uplatnenie koeficientu zníženia nebolo možné financovať z národnej rezervy na základe článku 30 ods. 7 písm. b) nariadenia č. 1307/2013.

Všeobecný súd pri vyvodení tohto záveru podal výklad článku 30 ods. 7 písm. b) nariadenia č. 1307/2013, ktorý Rakúska republika uviedla ako právny základ použitia svojej národnej rezervy, pričom zohľadnil jeho znenie, kontext a ciele sledované právnou úpravou, ktorej súčasťou je toto ustanovenie.

Pokiaľ ide o znenie tohto ustanovenia, Všeobecný súd konštatoval, že prídavné meno „osobitné“ svedčí v prospech výkladu, podľa ktorého sa predmetné nevýhody týkajú určitých kategórií poľnohospodárov, ktoré sa od ostatných odlišujú osobitosťami vlastnými ich situácii. Skutočnosť, že poľnohospodári znášajú dôsledky chyby, ktorej sa dopustil členský štát pri uplatňovaní práva Únie, sa nezdá byť dostatočná na to, aby sa dospelo k záveru, že títo poľnohospodári patria do osobitnej kategórie a že nevýhoda, ktorú znášajú z dôvodu tejto chyby, by sa mala z tohto dôvodu považovať za osobitnú pre nich. Tento výklad je podporený kontextom, do ktorého patrí predmetné ustanovenie, najmä článkom 31 ods. 2 nariadenia č. 639/2014⁵¹⁰.

Pokiaľ ide o ciele sledované predmetnou právnou úpravou, cieľom zavedenia rezervy je umožniť členským štátom poskytovať podporu poľnohospodárom nachádzajúcim sa v osobitných situáciách, prednostne mladým poľnohospodárom a tým, ktorí začínajú vykonávať poľnohospodársku činnosť.

V tejto veci sa však nevýhoda, ktorú utrpeli poľnohospodári hospodáriaci na „pasienkoch“, netýkala ich situácie ani nesúvisela s ich vlastnou charakteristikou, ale vyplývala zo skutočnosti, že rakúske orgány ich nepresným uplatnením článku 24 ods. 6 nariadenia č. 1307/2013 pripravili o platobné nároky, ktoré im mali byť priznané od začiatku.

Okolnosť uvádzaná Rakúskou republikou, podľa ktorej sa nepresné uplatnenie práva Únie malo dotknúť iba držiteľov „pasienkov“ – navyše spochybiteľná vzhľadom na vplyv tejto chyby na hodnotu

⁵⁰⁹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1306/2013 zo 17. decembra 2013 o financovaní, riadení a monitorovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 352/78, (ES) č. 165/94, (ES) č. 2799/98, (ES) č. 814/2000, (ES) č. 1290/2005 a (ES) č. 485/2008 (Ú. v. EÚ L 347, 2013, s. 549).

⁵¹⁰ Delegované nariadenie Komisie (EÚ) č. 639/2014 z 11. marca 2014, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1307/2013, ktorým sa ustanovujú pravidlá priamych platieb pre poľnohospodárov na základe režimov podpory v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky, a ktorým sa mení príloha X k uvedenému nariadeniu (Ú. v. EÚ L 181, 2014, s. 1).

platobných nárokov všetkých rakúskych poľnohospodárov –, nemôže viesť k záveru, že držitelia „pasienkov“ sa nachádzali v situácii predstavujúcej osobitnú nevýhodu, umožňujúcej Rakúskej republike prideliť im dodatočné platobné nároky z národnej rezervy na základe článku 30 ods. 7 písm. b) nariadenia č. 1307/2013.

Napokon Všeobecný súd vyhovel tretiemu žalobnému dôvodu založenému na porušení článku 52 ods. 4 písm. a) nariadenia č. 1306/2013.

V tejto súvislosti oznámenie uvedené v článku 34 ods. 2 prvom pododseku vykonávacieho nariadenia č. 908/2014⁵¹¹ predstavuje referenčné kritérium na počítanie 24-mesačnej lehoty stanovenej v článku 52 ods. 4 písm. a) nariadenia č. 1306/2013, keďže dostatočne presne identifikuje predmet vyšetrovania vedeného Komisiou a nedostatky, ktoré zistila počas vyšetrovania. Cieľom obmedzenia obdobia, za ktoré môže Komisia vylúčiť určité výdavky z financovania Úniou, je chrániť členské štáty pred nedostatkom právnej istoty, ktorý by existoval, ak by Komisia mohla spochybniť výdavky vynaložené niekoľko rokov pred prijatím rozhodnutia o overení súladu.

Keďže oznámenie z 27. novembra 2018 po prvýkrát dostatočne presne identifikovalo nedostatok konštatovaný Komisiou, pokiaľ ide o nepresné uplatnenie koeficientu zníženia na „horské pasienky“, predstavovalo v tejto veci začiatok plynutia 24-mesačnej lehoty uvedenej v článku 52 ods. 4 písm. a) nariadenia č. 1306/2013. V dôsledku toho Komisia nemohla vylúčiť z financovania Úniou výdavky vynaložené pred 27. novembrom 2016.

Vzhľadom na vyššie uvedené Všeobecný súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie treba zrušiť v rozsahu, v akom boli z financovania Úniou vylúčené výdavky vynaložené pred 27. novembrom 2016, pokiaľ ide o prvú dotknutú finančnú opravu.

⁵¹¹ Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 908/2014 zo 6. augusta 2014, ktorým sa stanovujú pravidlá uplatňovania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1306/2013 vzhľadom na platobné agentúry a ostatné orgány, finančné hospodárenie, schvaľovanie účtovných závierok, pravidiel kontroly, zábezpeky a transparentnosť (Ú. v. EÚ L 255, 2014, s. 59).

VIII. Verejné zdravie

Rozsudok z 21. februára 2024, PAN Europe/Komisia (T-536/22, [EU:T:2024:98](#))

„Prípravky na ochranu rastlín – Účinná látka cypermetrín – Vykonávacie nariadenie (EÚ) 2021/2049 – Žiadosť o vnútorné preskúmanie – Článok 10 ods. 1 nariadenia (ES) č. 1367/2006 – Zamietnutie žiadosti – Identifikácia kritických oblastí obáv zo strany EFSA – Hodnotenie a riadenie rizík – Zásada obozretnosti – Voľná úvaha Komisie“

Všeobecný súd na základe žaloby o neplatnosť týkajúcej sa obnovenia schválenia účinnej látky cypermetrín spresnil pravidlá prípustnosti tejto žaloby podanej mimovládnu organizáciou na základe nariadenia č. 1367/2006⁵¹², ako aj rozsah voľnej úvahy Európskej komisie ako správcu rizík vzhľadom na zásadu obozretnosti.

Cypermetrín je insekticídou používaným v Európskej únii, ktorého zaradenie medzi prípravky na ochranu rastlín bolo schválené v roku 2005.⁵¹³

V rámci postupu obnovenia schválenia cypermetrínu Európsky úrad pre bezpečnosť potravín (EFSA) identifikoval vo svojich vedeckých záveroch z júla 2018 štyri kritické oblasti obáv (critical areas of concern) týkajúce sa tejto účinnej látky. Následne v septembri 2019 zverejnil stanovisko o opatreniach na zmiernenie rizík v súvislosti s cypermetrínom.

V nadväznosti na toto hodnotenie rizík Komisia prijala 24. novembra 2021 vykonávacie nariadenie 2021/2049⁵¹⁴ o obnovení schválenia cypermetrínu, doplnené o súbor osobitných ustanovení.

Žalobkyňa, organizácia na ochranu životného prostredia Pesticide Action Network Europe (PAN Europe), zaslala 20. januára 2022 Komisii žiadosť o vnútorné preskúmanie⁵¹⁵ vykonávacieho nariadenia 2021/2049.

Komisia svojím rozhodnutím z 23. júna 2022 zamietla túto žiadosť.

Žalobkyňa sa domáhala, aby Všeobecný súd zrušil toto rozhodnutie o zamietnutí. Na podporu svojej žaloby uviedla porušenie zásady obozretnosti a povinnosti Únie zabezpečiť vysokú úroveň ochrany ľudského zdravia a životného prostredia. Okrem iného uviedla, že vzhľadom na to, že EFSA identifikoval určité kritické oblasti obáv v súvislosti s cypermetrínom, Komisia nemala obnoviť schválenie tejto látky. V tomto kontexte už Komisia nedisponovala nijakou mierou voľnej úvahy a nemohla sa v tomto ohľade odvolávať na svoju úlohu správcu rizík.

Všeobecný súd svojím rozsudkom zamietol žalobu v celom rozsahu.

⁵¹² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady č. 1367/2006 zo 6. septembra 2006 o uplatňovaní ustanovení Aarhuského dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia na inštitúcie a orgány Únie (Ú. v. EÚ L 264, 2006, s. 13), najmä na základe jeho článku 12.

⁵¹³ Uvedená látka bola zapísaná do prílohy I smernice Rady 91/414/EHS z 15. júla 1991 o uvádzaní prípravkov na ochranu rastlín na trh (Ú. v. ES L 230, 1991, s. 1; Mim. vyd. 03/011, s. 332) smernicou Komisie 2005/53/ES zo 16. septembra 2005, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 91/414/EHS s cieľom zaradiť chlórthalonil, chlórtholurón, cypermetrín, daminozid a metyl-tiofanát ako účinné látky (Ú. v. EÚ L 241, 2005, s. 51).

⁵¹⁴ Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2021/2049 z 24. novembra 2021, ktorým sa v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 o uvádzaní prípravkov na ochranu rastlín na trh obnovuje schválenie účinnej látky cypermetrín ako látky, ktorá sa má nahradiť, a ktorým sa mení príloha k vykonávaciemu nariadeniu Komisie (EÚ) č. 540/2011 (Ú. v. EÚ L 420, 2021, s. 6).

⁵¹⁵ Na základe článku 10 ods. 1 nariadenia č. 1367/2006.

Posúdenie Všeobecným súdom

Všeobecný súd po prvé priniesol spresnenia procesného charakteru týkajúce sa dosahu pravidla zhody medzi žiadosťou o preskúmanie a žalobou o neplatnosť, podanou proti rozhodnutiu prijatému ako odpoveď na túto žiadosť.

V tejto súvislosti pripomenul, že táto žaloba o neplatnosť je prípustná len v prípade, keď smeruje proti odpovedi na uvedenú žiadosť a ak sa žalobné dôvody uvádzané na podporu zrušenia konkrétne týkajú tejto odpovede.

Takáto žaloba nemôže byť založená na nových dôvodoch alebo dôkazoch, ktoré sa nenachádzali v žiadosti o preskúmanie, inak by bola požiadavka týkajúca sa odôvodnenia takejto žiadosti zbavená potrebného účinku a zmenil by sa predmet konania začatého na základe tejto žiadosti.⁵¹⁶

Na jednej strane však žalobca podľa nariadenia č. 1367/2006 musí mať právo vzniesť tvrdenia v rámci žaloby pred Všeobecným súdom, ktoré majú z právneho hľadiska spochybniť dôvodnosť odpovede na žiadosť o preskúmanie, pod podmienkou, že tieto tvrdenia nemenia predmet postupu začatého touto žiadosťou. Na druhej strane tvrdenie, ktoré nebolo uvedené v štádiu žiadosti o preskúmanie, nemožno považovať za nové, ak predstavuje iba rozšírenie argumentácie, ktorá už bola uvedená v rámci tejto žiadosti, teda ak súvisí s pôvodne uvedenými dôvodmi alebo výhradami dostatočne úzko na to, aby ho bolo možné považovať za výsledok riadneho vývoja diskusie v sporovom konaní.

Po druhé Všeobecný súd uviedol, že aby Komisia mohla účinne sledovať ciele, ktoré sú jej stanovené nariadením č. 1107/2009, musí jej byť priznaná široká miera voľnej úvahy. To platí najmä pre rozhodnutia v oblasti riadenia rizika, ktoré musí prijať podľa uvedeného nariadenia.⁵¹⁷

Riadenie rizika zodpovedá súboru činností vykonávaných inštitúciou, ktorá sa musí vyrovnávať s rizikom, aby ho znížila na úroveň považovanú za prijateľnú pre spoločnosť s ohľadom na povinnosť tejto inštitúcie podľa zásady obozretnosti zabezpečiť vysokú úroveň ochrany verejného zdravia, bezpečnosti a životného prostredia.⁵¹⁸

To vyžaduje vykonať predchádzajúce hodnotenie rizík, ktoré pozostáva na jednej strane z vedeckého zhodnotenia uvedených rizík, opierajúc sa o najlepšie dostupné vedecké údaje, a na druhej strane z určenia, či presahujú úroveň rizika považovanú za prijateľnú pre spoločnosť, čo spadá pod politickú voľbu, ktorú predstavuje stanovenie vhodnej úrovne ochrany pre uvedenú spoločnosť.

Hoci Komisia musí v rámci postupu obnovenia účinných látok „zohľadniť“ najmä vedecké závery EFSA⁵¹⁹, ako správca rizík nie je viazaná zisteniami EFSA. Takéto zohľadnenie totiž nemožno vykladať ako povinnosť Komisie dodržiavať vo všetkých bodoch závery EFSA.

Široká miera voľnej úvahy Komisie ako správcu rizík však naďalej podlieha nevyhnutnému dodržiavaniu ustanovení nariadenia č. 1107/2009, predovšetkým jeho článku 4⁵²⁰ v spojení

⁵¹⁶ Rozsudok z 12. septembra 2019, TestBioTech a i./Komisia (C-82/17 P, [EU:C:2019:719](#), bod 39).

⁵¹⁷ Rozsudok zo 17. mája 2018, Bayer CropScience a i./Komisia (T-429/13 a T-451/13, [EU:T:2018:280](#), bod 143).

⁵¹⁸ Rozsudky z 12. apríla 2013, Du Pont de Nemours (France) a i./Komisia (T-31/07, neuverejnený, [EU:T:2013:167](#), bod 148); zo 17. mája 2018, Bayer CropScience a i./Komisia (T-429/13 a T-451/13, [EU:T:2018:280](#), bod 125), a zo 17. marca 2021, FMC/Komisia (T-719/17, [EU:T:2021:143](#), bod 78).

⁵¹⁹ Podľa znenia článku 14 ods. 1 druhého pododseku vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) č. 844/2012 z 18. septembra 2012, ktorým sa stanovujú ustanovenia potrebné na vykonávanie postupu obnovenia účinných látok podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 1107/2009 o uvádzaní prípravkov na ochranu rastlín na trh (Ú. v. EÚ L 252, 2012, s. 26).

⁵²⁰ Podľa tohto článku môže byť účinná látka schválená, len ak je preukázané, že sú splnené podmienky schválenia stanovené v jeho odsekoch 2 a 3, so zreteľom na realistické podmienky používania. Je stanovený predpoklad, podľa ktorého sa tieto

s prílohou II tohto nariadenia, ako aj zásady obozretnosti, z ktorej vychádzajú všetky ustanovenia tohto nariadenia.

Za týchto podmienok Komisia môže obnoviť schválenie účinnej látky, iba ak je dostatočne preukázané, že napriek identifikácii kritických oblastí obáv opatrenia na zmiernenie rizika umožňujú dospieť k záveru, že kritériá článku 4 nariadenia č. 1107/2009 sú splnené. Úlohou Komisie je práve určenie rizík, ktoré sú prijateľné pre spoločnosť, s vyšším prahom tolerancie pri ochrane životného prostredia než pri ochrane zdravia ľudí alebo zvierat, a pri zohľadnení riadiacich opatrení na zmiernenie zistených rizík.

Pokiaľ ide o túto vec, samotná skutočnosť, že EFSA identifikoval vo svojich záveroch štyri kritické oblasti obáv v súvislosti s cypermetrínom neumožňuje viesť k záveru, že Komisia ako správca rizík už nemala nijakú mieru voľnej úvahy, za predpokladu, že zabezpečí splnenie kritérií uvedených v článku 4 nariadenia č. 1107/2009. Inými slovami Komisia môže pri dodržaní zásady obozretnosti overiť, či by sa riziko mohlo stať prijateľným uložením určitých opatrení.

Rozsudok z 15. mája 2024, Fresenius Kabi Austria a i./Komisia (T-416/22, [EU:T:2024:316](#))

„Humánne lieky – Pozastavenie platnosti vnútroštátnych povolení na uvedenie na trh humánneho lieku s obsahom účinnej látky hydroxyetylškrob (HES), infúzne roztoky – Žaloba o neplatnosť – Priama dotknutosť – Čiastočná neprípustnosť – Povinnosť odôvodnenia – Nesprávne právne posúdenie – Zjavne nesprávne posúdenie – Zásada obozretnosti – Proporcionalita – Článok 116 smernice 2001/83/ES“

Všeobecný súd rozhodujúci v rozšírenej komore zloženej z piatich sudcov zamietol žalobu podanú spoločnosťou Fresenius Kabi Austria GmbH a ďalšími právnickými osobami (ďalej len „žalobcovia“) o neplatnosť rozhodnutia Európskej komisie, ktorým sa dotknutým členským štátom ukladá povinnosť pozastaviť platnosť povolení na uvedenie na trh (ďalej len „PUT“) pre lieky obsahujúce hydroxyetylškrob (HES)⁵²¹.

Žalobcovia sú súčasťou celosvetovej skupiny Fresenius. Táto skupina vyrába a distribuuje najmä lieky obsahujúce účinnú látku HES, ktoré sa vo forme infúzných roztokov používajú najmä na liečbu hypovolémie (nízkeho objemu krvi) spôsobenej akútnou (náhlou) stratou krvi, ak sa liečba alternatívnymi roztokmi považuje za nedostatočnú. Žalobcovia sú držiteľmi PUT pre časť dotknutých liekov.

V nadväznosti na viaceré hodnotenia vykonané od roku 2013 a niekoľko po sebe nasledujúcich pokusov o zavedenie opatrení na minimalizáciu rizík (ďalej len „OMR“) Komisia v napadnutom rozhodnutí konštatovala, že pomer prínosu a rizika týchto liekov nemožno považovať za priaznivý najmä z dôvodu rizík spojených s ich používaním v rozpore s podmienkami PUT. Nariadila pozastavenie platnosti PUT pre tieto lieky.

Žalobcovia navrhli, aby Všeobecný súd zrušil napadnuté rozhodnutie najmä z dôvodu, že Komisia nesprávne vyložila pojem „pomer prínosu a rizika“ v zmysle smernice 2001/83⁵²² v rozsahu, v akom pri

podmienky považujú za splnené, ak bolo preukázané, že je to tak aspoň pri jednom reprezentatívnom použití aspoň jedného prípravku na ochranu rastlín obsahujúceho túto účinnú látku.

⁵²¹ Vykonávacie rozhodnutie Komisie C(2022) 3591 final z 24. 2022 o povoleniach na uvedenie na trh pre lieky na humánne použitie, ktoré obsahujú účinnú látku „hydroxyetylškrob (HES), infúzne roztoky“, v rámci článku 107p smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/83/ES a v nadväznosti na posúdenie štúdie o bezpečnosti po vydaní povolenia (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

⁵²² Pojem uvedený v článku 116 prvom odseku smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/83/ES zo 6. novembra 2001, ktorou sa ustanovuje zákonník spoločenstva o humánných liekoch (Ú. v. ES L 311, 2001, s. 67; Mim. vyd. 13/027, s. 69), zmenenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2010/84/EÚ z 15. decembra 2010, pokiaľ ide o dohľad nad liekmi (Ú. v. EÚ L 348, 2010, s. 74).

posúdení pomeru prínosu a rizika predmetných liekov zohľadnila riziká, ktoré predstavuje ich používanie v rozpore s podmienkami PUT. Tvrdili tiež, že zavedené OMR sa vo väčšine členských štátov dodržiavali. Nedodržiavanie týchto OMR v iných členských štátoch tiež podľa nich nemalo viesť k záveru, že tieto OMR neboli účinné pri predchádzaní predmetným rizikám.

Posúdenie Všeobecným súdom

Na úvod Všeobecný súd poznamenal, že podmienky zmeny, pozastavenia platnosti alebo zrušenia PUT uvedené v smernici 2001/83, teda konštatovanie, že liek je škodlivý, že má nedostatočnú terapeutickú účinnosť, že pomer prínosu a rizika nie je priaznivý alebo že liek nemá deklarované kvalitatívne a kvantitatívne zloženie⁵²³, sú alternatívne a nie kumulatívne. Majú sa okrem toho vykladať v súlade so všeobecnou zásadou, podľa ktorej musí mať ochrana verejného zdravia vo vzťahu k ekonomickým záujmom nespochybniteľne prednostný význam.

V tomto rámci sa Všeobecný súd vyjadril k podmienke týkajúcej sa pomeru prínosu a rizika lieku a konkrétne k pojmu „pomer prínosu a rizika“.

V prvom rade poznamenal, že pokiaľ ide o doslovný výklad, ustanovenia smernice 2001/83, ktoré sa týkajú definície tohto pojmu, ako aj definície pojmu „riziká súvisiace s používaním liekov“⁵²⁴ výslovne nevyžadujú ani nevylučujú zohľadnenie rizík vyplývajúcich z používania lieku v rozpore s podmienkami PUT pri posudzovaní jeho pomeru jeho prínosu a rizika. Naopak tieto ustanovenia odkazujú na „akékoľvek riziko“ pre zdravie pacienta alebo verejné zdravie spojené s kvalitou, bezpečnosťou alebo účinnosťou lieku a neobmedzujú pojem „bezpečnosť lieku“ na špecifické použitia. Tieto ustanovenia tak nevylučujú riziká vyplývajúce z používania lieku v rozpore s podmienkami PUT z pojmu riziká spojené s bezpečnosťou tohto lieku.

V druhom rade, pokiaľ ide o systematický výklad tohto pojmu, Všeobecný súd analyzoval ustanovenia smernice 2001/83, ktoré ukladajú určité informačné povinnosti držiteľovi PUT lieku.⁵²⁵ Uviedol, že tieto ustanovenia výslovne stanovujú povinnosť oznámiť príslušnému vnútroštátnemu orgánu „údaje o používaní lieku, ak takýto spôsob použitia lieku je nad rámec [PUT]“, ktoré môžu predstavovať „nov[ú] informáci[u], ktorá by mohla mať vplyv na posúdenie prínosov a rizík daného lieku“.

Navyše s odkazom na ustanovenia smernice 2001/83, ktoré opisujú cieľ systému dohľadu nad liekmi a rozsah informácií, na ktorých zhromažďovanie slúži,⁵²⁶ Všeobecný súd uviedol, že z toho na jednej strane vyplýva, že pojem „riziko... z hľadiska zdravia pacientov alebo verejného zdravotníctva“ zahŕňa aj riziká vyplývajúce z použitia, ktoré „je nad rámec [PUT]“. Na druhej strane členské štáty môžu zohľadniť všetky informácie zhromaždené v rámci systému dohľadu nad liekmi, vrátane informácií o rizikách spojených s používaním lieku v rozpore s podmienkami PUT, aby preskúmali možnosti prevencie alebo zmiernenia rizík a v prípade potreby prijali regulačné opatrenia týkajúce sa predmetného PUT. Toto ustanovenie neobsahuje žiadnu zmienku o tom, že by pozastavenie platnosti alebo zrušenie PUT bolo v zásade vylúčené z opatrení, ktoré členské štáty môžu prijať s cieľom čeliť rizikám spojeným s používaním lieku v rozpore s podmienkami PUT.

Napokon Všeobecný súd konštatoval, že ustanoveniami smernice 2001/83, ktoré sa týkajú rozhodnutia o vydaní PUT za určitých podmienok⁵²⁷ normotvorca výslovne stanovil podmienky, za ktorých možno obmedziť informácie o účinnosti a bezpečnosti lieku „pri jeho bežnom“ používaní.

⁵²³ Podmienky stanovené v článku 116 prvom odseku smernice 2001/83.

⁵²⁴ V článku 1 bode 28a a 28 prvej zarážke smernice 2001/83.

⁵²⁵ Článok 23 ods. 2 smernice 2001/83.

⁵²⁶ Článok 101 ods. 1 smernice 2001/83.

⁵²⁷ Článok 22 druhý odsek smernice 2001/83.

Skutočnosť, že ustanovenie tej istej smernice, ktoré predpokladá pozastavenie platnosti PUT neobsahuje nijaký odkaz na „bežn[é]“ používanie, potvrdzuje výklad, podľa ktorého pojem „riziká spojené s používaním lieku“ zahŕňa aj riziká spojené s jeho používaním v rozpore s podmienkami PUT.

Všeobecný súd z toho teda vyvodil, že systematický výklad pojmu „pomer prínosu a rizika“ podporuje záver, že tento pojem pokrýva riziká spojené s používaním lieku mimo PUT.

V treťom a poslednom rade, pokiaľ ide o teleologický výklad toho istého pojmu, Všeobecný súd zdôraznil, že v rozsahu, v akom smernica 2001/83 ukladá príslušným orgánom povinnosť pozastaviť platnosť PUT, zrušiť ho alebo zmeniť, pokiaľ sa pomer prínosu a rizika lieku považuje za nepriaznivý, sleduje svoj základný cieľ, ktorým je ochrana verejného zdravia.

S cieľom zabezpečiť účinné sledovanie uvedeného cieľa musia mať príslušné orgány možnosť zohľadniť informácie o všetkých rizikách, ktoré liek predstavuje pre verejné zdravie, vrátane tých, ktoré sú spojené s jeho používaním v rozpore s podmienkami PUT. Používanie lieku v rozpore s podmienkami PUT, ktoré nie je nezvyčajné a patrí do oblasti rozhodovania zdravotníckeho pracovníka, ktorý vyhodnocuje prínosy a riziká a musí byť o nich čo najúplnejšie informovaný, totiž môže predstavovať pre verejné zdravie riziká podobné rizikám spojeným s používaním tohto lieku v súlade s PUT. Teleologický výklad pojmu „pomer prínosu a rizika“ teda potvrdzuje záver, podľa ktorého tento pojem zahŕňa aj riziká spojené s používaním lieku v rozpore s podmienkami PUT.

V dôsledku toho Všeobecný súd dospel k záveru, že Komisia tým, že pri posudzovaní pomeru prínosu a rizika dotknutých liekov zohľadnila riziká, ktoré predstavuje ich používanie v rozpore s podmienkami PUT, tento pojem nevykladala nesprávne.

Pokiaľ ide o dodržiavanie OMR, Všeobecný súd rozhodol, že Komisia sa nedopustila zjavne nesprávneho posúdenia, keď dospela k záveru, že používanie dotknutých liekov v rozpore s podmienkami PUT pretrvávalo napriek zavedeným OMR.

IX. Energetika

Rozsudok z 27. novembra 2024, Nord Stream 2/Parlament a Rada (T-526/19 RENV, [EU:T:2024:864](#))

„Energetika – Vnútrotný trh so zemným plynom – Smernica (EÚ) 2019/692 – Zmeny smernice 2009/73/ES – Právna istota – Rovnosť zaobchádzania – Proporcionalita – Zneužitie právomoci – Procesné nezrovnalosti“

Všeobecný súd, ktorému bola vec vrátená, zamietol v celom rozsahu žalobu, ktorú podala spoločnosť Nord Stream 2 AG proti smernici (EÚ) 2019/692⁵²⁸, ktorou sa mení smernica 2009/73/ES o spoločných pravidlách pre vnútrotný trh so zemným plynom. Odmietol tým hlavnú tézu spoločnosti Nord Stream 2, podľa ktorej napadnutá smernica v podstate smerovala osobitne proti nej, čo je v rozpore najmä so zásadou právnej istoty, zásadou rovnosti zaobchádzania a zásadou proporcionality.

Nord Stream 2 je spoločnosťou založenou podľa švajčiarskeho práva, ktorej jediným akcionárom je ruská verejná akciová spoločnosť Gazprom. Zodpovedala za plánovanie, výstavbu a prevádzku podmorského plynovodu Nord Stream 2, ktorý je určený na zabezpečenie prepravy plynu medzi obcami Ust'-Luga (Rusko) a Lubmin (Nemecko).

Dňa 17. apríla 2019 Európsky parlament a Rada Európskej únie prijali napadnutú smernicu, ktorá nadobudla účinnosť 23. mája 2019. Má za cieľ zabezpečiť, aby sa pravidlá stanovené smernicou 2009/73 na prepravné plynovody spájajúce dva alebo viac členských štátov uplatňovali v rámci Európskej únie aj na prepravné plynovody do tretích krajín a z nich, ako je plynovod Nord Stream 2.

V tomto kontexte článok 49a ods. 1 smernice 2009/73, v znení zmien (ďalej len „článok 49a“) však stanovuje, že plynovodom medzi členským štátom a treťou krajinou, ktoré boli dokončené pred 23. májom 2019, možno udeliť odchýlku z povinností stanovených uvedenou smernicou (ďalej len „sporná odchýlka“). Okrem toho zmenený článok 36 stanovuje, že nová plynárenská infraštruktúra môže využiť výnimku za určitých podmienok (ďalej len „sporná výnimka“). Plynovod Nord Stream 2 však nemôže využiť ani už vyššie uvedenú odchýlku, ani výnimku.

Uznesením z 20. mája 2020⁵²⁹ Všeobecný súd zamietol ako neprípustnú žalobu na zrušenie napadnutej smernice, ktorú podala spoločnosť Nord Stream 2. Súdny dvor, ktorý rozhodoval o odvolaní podanom spoločnosťou Nord Stream 2, zrušil uznesenie Všeobecného súdu⁵³⁰, vyhlásil žalobu za čiastočne prípustnú a vrátil vec Všeobecnému súdu na rozhodnutie vo veci samej.

Vzhľadom na návrhy spoločnosti Nord Stream 2, ako boli spresnené na pojednávaní, Všeobecný súd konštatoval, že žaloba je prípustná v rozsahu, v akom smeruje k zrušeniu článku 1 bodu 9 napadnutej smernice, ktorým sa do smernice 2009/73 vložil článok 49a.

Posúdenie Všeobecným súdom

V prvom rade Všeobecný súd rozhodol, že okolnosť, že Nord Stream 2 nemohla ku dňu prijatia napadnutej smernice využiť ani spornú výnimku, ani spornú odchýlku, nemôže preukázať, že normotvorca Únie porušil zásadu právnej istoty, a jej logický dôsledok, teda zásadu ochrany legitímnej dôvery.

⁵²⁸ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/692 zo 17. apríla 2019, ktorou sa mení smernica 2009/73/ES o spoločných pravidlách pre vnútrotný trh so zemným plynom (Ú. v. EÚ L 117, 2019, s. 1, ďalej len „napadnutá smernica“).

⁵²⁹ Uznesenie z 20. mája 2020, Nord Stream 2/Parlament a Rada (T-526/19, [EU:T:2020:210](#)).

⁵³⁰ Rozsudok z 12. júla 2022, Nord Stream 2/Parlament a Rada (C-348/20 P, [EU:C:2022:548](#)).

V tejto súvislosti Všeobecný súd pripomenul, že dodržiavanie uvedených zásad sa musí skúmať s ohľadom na vedomosti, ktoré mohol rozumne mať obozretný a informovaný hospodársky subjekt, pokiaľ ide o vývoj právneho rámca a dôsledky, ktoré z toho musel vyvodiť pre definovanie svojho správania. Toto dodržiavanie musí byť tiež preskúmané vzhľadom na okolnosti, ktoré sprevádzali tento vývoj, a najmä vzhľadom na správanie príslušných inštitúcií.

Pokiaľ však ide o nemožnosť využiť spornú výnimku, Všeobecný súd konštatoval, že Nord Stream 2 sa rozhodla investovať v kontexte, ktorý sa dlhodobo vyznačoval pevnou a opakovanou vôľou, najmä zo strany viacerých členských štátov, Parlamentu a Komisie, aby sa na plynovody medzi členským štátom a treťou krajinou vo všeobecnosti, a konkrétne na plynovod Nord Stream 2, vzťahovali povinnosti stanovené smernicou 2009/73.

Okrem toho Nord Stream 2 nepretržite pokračovala vo svojich investíciách aj po tom, čo táto vôľa nadobudla konkrétnu podobu prostredníctvom návrhov predložených Komisiou, a napriek tomu, že teda mohla rozumne predvídať takéto uplatňovanie smernice 2009/73. Navyše nepreukázala, že v čase nadobudnutia účinnosti napadnutej smernice nebola schopná prispôbiť sa tak, aby mohla využiť spornú výnimku.

V dôsledku toho okolnosť, že Nord Stream 2 nemohla využiť túto výnimku, nezaväzovala normotvorcu Únie, aby prispôbil pôsobnosť článku 49a osobitnej situácii spoločnosti Nord Stream 2, aby tak mohla využiť spornú odchýlku.

Pokiaľ ide o okolnosť, že Nord Stream 2 nemohla využiť spornú odchýlku, keďže výstavba jej plynovodu bola dokončená až po 23. máji 2019, Všeobecný súd najskôr uviedol, že kritérium dokončenia plynovodu pred dátumom nadobudnutia účinnosti napadnutej smernice bol už uvedený v návrhu smernice a že Nord Stream 2 mohla predvídať, že jej plynovod nebude k tomuto dátumu dokončený.

Všeobecný súd doplnil, že toto kritérium je v súlade so zásadou právnej istoty a zásadou ochrany legitímnej dôvery, keďže je jasné, presné a objektívne a odráža zásadu, že nová právna norma sa uplatní od nadobudnutia účinnosti aktu, ktorým sa táto norma zavádza. Toto objektívne kritérium navyše preukazuje, že normotvorca zohľadnil osobitnú situáciu dokončených plynovodov.

Okrem toho Nord Stream 2 mala k dispozícii dodatočnú lehotu na zmenu plánovaných prevádzkových podmienok svojho plynovodu, keďže lehota na prebratie napadnutej smernice bola stanovená na desať mesiacov po jej prijatí. Navyše nemožnosť využiť spornú odchýlku jej nebráni prevádzkovať svoj plynovod ekonomicky prijateľným spôsobom.

V druhom rade Všeobecný súd zamietol žalobný dôvod spoločnosti Nord Stream 2 založený na porušení zásady rovnosti zaobchádzania v rozsahu, v akom článok 49a vedie k neodôvodnenému rozdielnemu zaobchádzaniu medzi porovnateľnými situáciami.

V tejto súvislosti konštatoval, že plynovody dokončené do 23. mája 2019 na jednej strane a plynovody nedokončené k tomuto dátumu, a najmä tie, ktoré sú vo výstavbe, ako plynovod Nord Stream 2, na strane druhej, sa nenachádzajú v porovnateľnej situácii. Plynovod, ktorý je v prevádzke k uvedenému dátumu, totiž nevyhnutne vyžadoval predchádzajúcu investíciu, ktorej sa už nemožno vzdať, a začne sa prevádzkovať v rámci právneho režimu, ktorý nestanovil uplatnenie povinností stanovených smernicou 2009/73 na jeho situáciu.

Naproti tomu investor do plynovodu, ktorý nebol dokončený ku dňu nadobudnutia účinnosti napadnutej smernice, mohol vynaložiť menšie výdavky alebo mať väčšie možnosti prispôbiť svoju investíciu. Navyše aj keď predmetný plynovod mohol vyžadovať významné investície a stavebné práce, o týchto investíciách a prácach mohlo byť rozhodnuté s plnou znalosťou veci v predvídateľnom kontexte zmeny uplatniteľnej právnej úpravy, ako v prípade spoločnosti Nord Stream 2. Napokon

investor do takéhoto plynovodu má čas sa prispôbiť legislatívnym zmenám stanoveným v napadnutej smernici, keďže bol o nich informovaný mnoho mesiacov vopred a členské štáty mali čas na jej prebratie.

Všeobecný súd spresnil, že situácia oboch vyššie uvedených kategórií plynovodov je odlišná nielen s ohľadom na predmet článku 49a, ale aj s ohľadom na ciele napadnutej smernice, ako aj na zásady a ciele politiky Únie v oblasti energetiky.

Vplyv plynovodu, ktorý už bol dokončený, na fungovanie vnútorného trhu totiž možno posúdiť *ex post* na základe skúseností získaných pri prevádzke predmetného plynovodu. Navyše uplatňovanie povinností stanovených smernicou 2009/73 na takéto plynovody predstavuje riziko narušenia kapacít a tokov dodávok, čo odôvodňuje rýchle preskúmanie ich situácie vzhľadom na podmienky stanovené v článku 49a.

V prípade plynovodu, ktorý nie je dokončený ku dňu nadobudnutia účinnosti napadnutej smernice, však posúdenie jeho vplyvu na vnútorný trh a bezpečnosť dodávok môže byť len orientované do budúcnosti a vyžaduje podrobnejšie a komplexnejšie posúdenia. Okrem toho, keďže takýto plynovod nie je schopný byť prevádzkovaný, uplatnenie napadnutej smernice na tento plynovod nepredstavuje riziko narušenia tokov dodávok.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti článok 49a vedie k rozdielnemu zaobchádzaniu s rôznymi situáciami.

Všeobecný súd dodal, že aj keby článok 49a viedol k rozdielnemu zaobchádzaniu s porovnateľnými situáciami, bolo by to odôvodnené. V tomto zmysle po prvé uviedol, že kritérium dokončenia pred dátumom nadobudnutia účinnosti napadnutej smernice, ktoré je stanovené v tomto článku, je objektívne a primerané. Po druhé prípadné rozdielne zaobchádzanie, ktoré vyplýva z tohto kritéria, je spôsobilé na dosiahnutie cieľa sledovaného týmto článkom, ktorý spočíva v zohľadnení neexistencie pravidiel uplatniteľných na plynovody medzi členským štátom a treťou krajinou pred dátumom nadobudnutia účinnosti napadnutej smernice. Vlastníkom plynovodov aj členským štátom skutočne uľahčuje posúdenie toho, či plynovod patrí alebo nepatrí do pôsobnosti článku 49a. Po tretie prípadné rozdielne zaobchádzanie vyplývajúce z vyššie uvedeného kritéria neprekračuje hranice toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie cieľa sledovaného týmto článkom, najmä preto, že význam tohto cieľa odôvodňuje obmedzenia, ktoré znášajú investori, ako je Nord Stream 2, v dôsledku uplatňovania povinností stanovených smernicou 2009/73 na plynovod, ktorý nebol dokončený pred 23. májom 2019.

V treťom rade Všeobecný súd usúdil, že Nord Stream 2 nepreukázala, že rozšírenie pôsobnosti povinností stanovených smernicou 2009/73 na plynovody medzi členským štátom a treťou krajinou porušuje zásadu proporcionality.

Všeobecný súd najprv poznamenal, že napadnutá smernica je spôsobilá na dosiahnutie cieľov právnej istoty a konzistentnosti právneho rámca, ktorý sleduje, predovšetkým v rozsahu, v akom rozširuje pôsobnosť smernice 2009/73, a teda povinnosti, ktoré táto smernica stanovuje. Okolnosť, že Nord Stream 2 ako jediná nemôže využiť ani spornú výnimku, ani spornú odchýlku, nemá vplyv na toto konštatovanie.

Následne Všeobecný súd zdôraznil, že uplatnenie povinností stanovených smernicou 2009/73 na plynovody medzi členským štátom a treťou krajinou vo všeobecnosti a konkrétne na plynovod Nord Stream 2, je tiež spôsobilé na dosiahnutie cieľa dokončenia vnútorného trhu so zemným plynom tým, že sa zabráni narušeniu hospodárskej súťaže a negatívnym vplyvom na bezpečnosť dodávok. Smernica 2009/73 totiž okrem iného stanovuje povinnosť oddelenia (*unbundling*) prepravnej siete a prevádzkovateľa prepravnej siete, povinnosť prístupu tretích strán k sieti, ako aj ďalšie povinnosti týkajúce sa najmä tarifnej a netarifnej transparentnosti. Vzhľadom však na ich predmet, skutočnosť,

že sa tieto povinnosti uplatňujú len na úsek plynovodov medzi členským štátom a treťou krajinou, nemá nijaký vplyv na ich spôsobilosť dosiahnuť vyššie uvedený cieľ.

Rovnako okolnosť, že napadnutá smernica sa uplatňuje len na časť dovoznej kapacity tretích krajín, teda na kapacitu plynovodu Nord Stream 2, nemôže túto spôsobilosť spochybniť. Projekt plynovodu Nord Stream 2 bol spustený v osobitnom kontexte, v ktorom mnoho členských štátov čelilo nedostatku plynu v dôsledku sporov týkajúcich sa Ruskej federácie. Navyše napadnutá smernica sa uplatňuje na všetky existujúce a budúce plynovody, či už pozemné alebo nachádzajúce sa v mori. Napokon bola prijatá v kontexte, keď sa na mnohé plynovody dokončené medzi členským štátom a treťou krajinou už vzťahovali povinnosti stanovené smernicou 2009/73, takže zvyšuje dovoznú kapacitu z tretích krajín, na ktorú sa vzťahujú povinnosti stanovené touto smernicou, a to aj keď plynovod Nord Stream 2 je jediný, ktorý nemôže využiť výnimku alebo odchýlku.

Napokon Všeobecný súd rozhodol, že napadnutá smernica neprekračuje hranice toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie jej cieľov.

Nord Stream 2 predovšetkým nepreukázala, že napadnutá smernica jej ukladá povinnosti, ktoré nie sú nevyhnutné s ohľadom na cieľ dokončenia vnútorného trhu, ani to, že nevýhody, ktoré pre ňu alebo pre Úniu a jej členské štáty vyplývajú z uplatnenia povinností stanovených smernicou 2009/73, sú zjavne neprimerané vo vzťahu k významu sledovaných cieľov a výhod, ktoré Únia z týchto povinností vyvodzuje. V tomto zmysle skutočnosť, že Nord Stream 2 nemôže prevádzkovať svoj plynovod tak, ako pôvodne plánovala, nepreukazuje, že napadnutá smernica jej ukladá neprimerané obmedzenia. Okrem iného nepreukázala finančné dôsledky spojené s uplatňovaním povinností stanovených smernicou 2009/73 na jej plynovod, ktorý môže naďalej prevádzkovať ekonomicky prijateľným spôsobom.

Vo štvrtom rade Všeobecný súd zamietol žalobný dôvod spoločnosti Nord Stream 2 založený na zneužití právomoci. Najskôr pripomenul, že právnym základom napadnutej smernice, ktorý Nord Stream 2 nespochybňuje, je článok 194 ZFEÚ. Samotná okolnosť, že táto smernica sa negatívne dotýka plynovodu Nord Stream 2, však nemôže postačovať na preukázanie toho, že normotvorca chcel sledovať iný cieľ, než sú ciele uvedené v článku 194 ods. 1 ZFEÚ.

Navyše Nord Stream 2 nepreukázala, že napadnutá smernica bola prijatá na účely dosiahnutia iných cieľov, než sú ciele stanovené v uvedenej smernici, ktorá je skutočne zameraná na nápravu širších problémov, ako sú problémy spojené s jej projektom plynovodu, a to najmä existenciu prekážok pre dokončenie vnútorného trhu so zemným plynom.

Okrem toho Nord Stream 2 tiež nemôže dôvodne tvrdiť, že cieľom napadnutej smernice je obísť právne ťažkosti, ktoré vznikli v súvislosti so žiadosťou o mandát, ktorú Komisia adresovala Rade, aby bola poverená rokovať o medzinárodnej dohode s Ruskou federáciou týkajúcej sa plynovodu Nord Stream 2. Napadnutá smernica a rokovanie o takejto dohode sú totiž doplnkovými a nezastupiteľnými nástrojmi.

Keďže sa nevyhovelo ani poslednému žalobnému dôvodu spoločnosti Nord Stream 2 založenému na porušení podstatných formálnych náležitostí, Všeobecný súd žalobu v celom rozsahu zamietol.

X. Spoločná obchodná politika

Rozsudok z 21. februára 2024, Sinopec Chongqing SVW Chemical a i./Komisia (T-762/20, [EU:T:2024:113](#))

„Dumping – Dovoz určitých polyvinylalkoholov s pôvodom v Čínskej ľudovej republike – Konečné antidumpingové clo – Vykonávacie nariadenie (EÚ) 2020/1336 – Výpočet normálnej hodnoty – Výrazné deformácie vo vyvážajúcej krajine – Článok 2 ods. 6a nariadenia (EÚ) 2016/1036 – Právo WTO – Zásada konformného výkladu – Úpravy – Nevratná DPH – Funkcie porovnateľné s funkciami zástupcu, ktorý vykonáva prácu za províziu – Spravidlivé porovnanie vývozných ceny a normálnej hodnoty – Dôkazné bremeno – Článok 2 ods. 10 písm. b) a i) nariadenia 2016/1036 – Nespolupráca – Dostupné údaje – Článok 18 nariadenia 2016/1036 – Dvojité uplatnenie – Represívne uplatnenie – Rôzne výrobné procesy – Cenové podhodnotenie – Segmenty trhu – Metóda kontrolných čísel výrobku – Článok 3 ods. 2 a 3 nariadenia 2016/1036 – Právo na obhajobu – Dôverné zaobchádzanie – Články 19 a 20 nariadenia 2016/1036“

Všeobecný súd na základe žaloby, ktorú podali subjekty čínskej skupiny Sinopec, zrušil vykonávacie nariadenie Európskej komisie 2020/1336, ktorým sa ukladá konečné antidumpingové clo na dovoz určitých polyvinylalkoholov (ďalej len „PVA“) s pôvodom v Čínskej ľudovej republike⁵³¹. Súd pri tejto príležitosti spresnil rozsah dôkazného bremena, ktoré Komisia znáša v rámci spravodlivého porovnania vývozných ceny a normálnej hodnoty na účely vykonania úpravy vývozných ceny smerom nadol z dôvodu, že predajná spoločnosť prepojená s výrobcom vykonáva funkcie porovnateľné s funkciami zástupcu, ktorý vykonáva prácu za províziu. Rozhodol aj o otázke, či v prípade, ak Komisia po konštatovaní nespolupráce zo strany spoločnosti založí svoje zistenia na dostupných údajoch, môže uplatniť domnienku, podľa ktorej normálna hodnota výrobkov predávaných touto spoločnosťou zodpovedá najvyššej normálnej hodnote spomedzi normálnych hodnôt ostatných vyvážajúcich výrobcov.

V tejto veci Komisia na základe podnetu, ktorý podala spoločnosť Kuraray Europe GmbH, hlavný výrobca PVA v Európskej únii, začala antidumpingové prešetrovanie, na konci ktorého prijala napadnuté nariadenie.

V tomto kontexte subjekty skupiny Sinopec, konkrétne Sinopec Chongqing SVW Chemical Co. Ltd (ďalej len „Sinopec Chongqing“) a Sinopec Great Wall Energy & Chemical (Ningxia) Co. Ltd (ďalej len „Sinopec Ningxia“), čínske podniky vyrábajúce PVA, ako aj Central-China Company, Sinopec Chemical Commercial Holding Co. Ltd (ďalej len „Sinopec Central-China“), čínsky podnik prepojený s uvedenými podnikmi, ktorý vyváža výrobky vyrábané týmito podnikmi najmä do Európskej únie, zastávali názor, že sú poškodené antidumpingovým clom uloženým Komisiou, a podali na Všeobecný súd žalobu o neplatnosť vykonávacieho nariadenia 2020/1336 v rozsahu, v akom sa ich týka.⁵³²

Posúdenie Všeobecným súdom

Žalobkyne na podporu svojej žaloby v prvom rade tvrdili, že spôsob, akým Komisia uplatnila článok 2 ods. 6a nariadenia 2016/1036⁵³³ na účely stanovenia normálnej hodnoty výrobkov vyrábaných

⁵³¹ Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2020/1336 z 25. septembra 2020, ktorým sa ukladá konečné antidumpingové clo na dovoz určitých polyvinylalkoholov s pôvodom v Čínskej ľudovej republike (Ú. v. EÚ L 315, 2020, s. 1, ďalej len „napadnuté nariadenie“).

⁵³² Je potrebné poukázať na ďalšie dva rozsudky vyhlásené v ten istý deň, ktorými sa rozhodlo o dvoch žalobách o neplatnosť napadnutého nariadenia: rozsudok Inner Mongolia Shuangxin Environment-Friendly Material/Komisia (T-763/20, [EU:T:2024:114](#)) a rozsudok Anhui Wanwei Updated High-Tech Material Industry a Inner Mongolia Mengwei Technology/Komisia (T-764/20, [EU:T:2024:115](#)).

⁵³³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1036 z 8. júna 2016 o ochrane pred dumpingovými dovozmi z krajín, ktoré nie sú členmi Európskej únie (Ú. v. EÚ L 176, 2016, s. 21, ďalej len „základné nariadenie“).

žalobkyňami, je v rozpore s povinnosťami vyplývajúcimi z práva Svetovej obchodnej organizácie (WTO). Toto ustanovenie zavádza osobitný režim stanovujúci pravidlá určovania normálnej hodnoty v prípade vývozov z krajín, pri ktorých je preukázané, že ich vnútorný trh vykazuje výrazné deformácie, ako sú definované v tomto ustanovení.

Všeobecný súd v tejto súvislosti spresnil, že Komisia nebola povinná podať konformný výklad tohto ustanovenia z hľadiska pravidiel WTO. Aj keď sa totiž právne predpisy Únie musia v čo najširšej miere vykladať s prihliadnutím na medzinárodné právo, najmä ak sú určené na vykonanie medzinárodnej dohody uzatvorenej Úniou, nič to nemení na tom, že článok 2 ods. 6a základného nariadenia nemožno považovať za ustanovenie, ktorého cieľom je vykonanie konkrétnych záväzkov vyplývajúcich z dohôd uzavretých v rámci WTO, keďže právo WTO neobsahuje osobitné pravidlá na výpočet normálnej hodnoty v situáciách upravených dotknutým ustanovením.

Ďalej, pokiaľ ide o porovnanie vývoznnej ceny a normálnej hodnoty dotknutých výrobkov, Všeobecný súd konštatoval, že Komisia nesprávne použila úpravu vývozných cien smerom nadol podľa článku 2 ods. 10 písm. i) základného nariadenia. Komisia sa totiž dopustila nesprávneho posúdenia, keď dospela k záveru, že žalobkyne napriek existencii spoločnej kontroly netvoría spoločný hospodársky subjekt, keďže podľa jej názoru Sinopec Central-China, predajná spoločnosť prepojená so zvyšnými dvomi žalobkyňami, nekonala ako interné oddelenie predaja, ale vykonávala skôr funkcie porovnateľné s funkciami zástupcu, ktorý vykonáva prácu za províziu.

V tejto súvislosti z ustálenej judikatúry vyplýva, že ak sa inštitúcie Únie domnievajú, že je potrebné použiť úpravu znížením vývoznnej ceny z dôvodu, že predajná spoločnosť prepojená s výrobcom vykonáva rovnaké funkcie ako zástupca, ktorý vykonáva prácu za províziu, tieto inštitúcie sú povinné predložiť aspoň zhodujúce sa indície, ktoré preukazujú, že táto podmienka je splnená.

Komisii tak prináležalo predložiť dostatok zhodujúcich sa nepriamych dôkazov umožňujúcich preukázať, že napriek existencii spoločnej kontroly Sinopec Central-China vykonávala funkcie porovnateľné s funkciami zástupcu, ktorý vykonáva prácu za províziu, a nekonala ako interné oddelenie predaja. Komisii sa však nepodarilo uniesť svoje dôkazné bremeno, keďže predložené nepriame dôkazy boli buď irelevantné, alebo nemali dôkaznú hodnotu vo vzťahu k funkciám, ktoré Sinopec Central-China vykonávala.

Pokiaľ ide o výpočet normálnej hodnoty výrobkov predávaných spoločnosťou Sinopec Ningxia, Všeobecný súd navyše uviedol, že Komisia sa dopustila nesprávneho právneho posúdenia tým, že uplatnila domnienku, podľa ktorej táto hodnota zodpovedala najvyššej normálnej hodnote spomedzi normálnych hodnôt ostatných vyvážajúcich výrobcov.

Keďže v tejto veci žalobkyne nedokázali poskytnúť Komisii potrebné údaje týkajúce sa spoločnosti Sinopec Ningxia, Komisia vypočítala normálnu hodnotu výrobkov predávaných touto spoločnosťou na základe dostupných údajov v zmysle článku 18 základného nariadenia. Porovnala teda údaje, ktoré mala k dispozícii. Komisia síce nie je povinná vysvetliť, prečo boli použité dostupné údaje tými najlepšimi možnými, keďže takáto povinnosť nevyplýva ani z článku 18 základného nariadenia, ani z judikatúry, musí však vysvetliť, prečo sú použité údaje relevantné.

Hoci teda vzhľadom na rozdiely medzi výrobnými procesmi používanými spoločnosťami Sinopec Ningxia a Sinopec Chongqing Komisia bola oprávnená odmietnuť údaje týkajúce sa spoločnosti Sinopec Chongqing ako relevantné údaje a použiť údaje týkajúce sa ostatných vyvážajúcich výrobcov, mala odôvodniť svoju voľbu použiť pre každý druh výrobku predávaného spoločnosťou Sinopec Ningxia najvyššiu normálnu hodnotu spomedzi normálnych hodnôt ostatných vyvážajúcich výrobcov. Táto voľba totiž nemôže vychádzať z domnienky, ktorá sa zakladá len na konštatovaní nespolupráce zo strany žalobkyň, keďže Komisia nie je oprávnená sankcionovať vyvážajúceho výrobcu z dôvodu jeho nedostatočnej spolupráce.

Okrem toho použitie domnienky, aj keď je ťažko vyvrátiteľná, zostáva v prijateľných medziach, ak okrem iného existuje možnosť podať dôkaz o opaku. V tejto veci však bolo možné predmetnú domnienku vyvrátiť len v prípade, keby žalobkyne poskytli Komisii informácie, ktorých neposkytnutie bolo práve tým faktorom, ktorý viedol Komisiu k použitiu dostupných údajov v zmysle článku 18 základného nariadenia.

Všeobecný súd napokon dospel k záveru, že Komisia neporušila právo žalobkýň na obhajobu tým, že im odmietla sprístupniť informácie o predaných množstvách a predajných cenách výrobného odvetvia Únie, ako aj o rozpätiach cenového podhodnotenia a orientačných cenách, keďže išlo o dôverné informácie.

Neexistenciu tohto nesprávneho posúdenia potvrdzuje skutočnosť, že keď bol žalobkyniam doručený e-mail Komisie, ktorým bola zamietnutá ich žiadosť o uvedené informácie, neobrátili sa v tejto veci na úradníka pre vypočutie, hoci tak mohli urobiť.⁵³⁴ Žalobkyne tak súhlasili s rozhodnutím Komisie, ktoré vyplývalo z vyváženia cieľov sledovaných základným nariadením, a to umožniť dotknutým osobám účinne brániť svoje záujmy a zachovať dôvernú informácií získaných v priebehu antidumpingového prešetrovania.⁵³⁵

Rozsudok z 21. februára 2024, Inner Mongolia Shuangxin Environment-Friendly Material/Komisia (T-763/20, [EU:T:2024:114](#))

„Dumping – Dovozy určitých polyvinylalkoholov s pôvodom v Číne – Konečné antidumpingové clo – Vykonávacie nariadenie (EÚ) 2020/1336 – Výpočet normálnej hodnoty – Výrazné deformácie vo vyvážajúcej krajine – Článok 2 ods. 6a nariadenia (EÚ) 2016/1036 – Právo WTO – Zásada konformného výkladu – Výber vhodnej reprezentatívnej krajiny – Lahko dostupné údaje – Nespolupráca – Pojem „potrebné informácie“ – Článok 18 nariadenia 2016/1036 – Cenové podhodnotenie – Trhové segmenty – Metóda kontrolných čísel výrobku – Článok 3 ods. 2 a 3 nariadenia 2016/1036 – Právo na obhajobu – Dôverné zaobchádzanie – Články 19 a 20 nariadenia 2016/1036“

Všeobecný súd, na ktorý sa obrátil čínsky vyvážajúci výrobca, zamietol žalobu o neplatnosť vykonávacieho nariadenia Európskej komisie 2020/1336, ktorým sa ukladá konečné antidumpingové clo na dovoz určitých polyvinylalkoholov (ďalej len „PVAL“) s pôvodom v Čínskej ľudovej republike.⁵³⁶ Pri tejto príležitosti súd spresnil pojem „lahko dostupné“ údaje v rámci výberu vhodnej reprezentatívnej krajiny na výpočet normálnej hodnoty výrobku dotknutého antidumpingovým prešetrovaním pri existencii výrazných deformácií trhu vo vyvážajúcej krajine. Poskytol tiež spresnenia, pokiaľ ide o pojem „potrebné informácie“, ktoré majú zainteresované strany poskytnúť Komisii v rámci antidumpingového prešetrovania. V tejto veci Komisia na základe podnetu, ktorý podala spoločnosť Kuraray Europe GmbH, hlavný výrobca PVAL v Európskej únii, začala antidumpingové prešetrovanie, na konci ktorého prijala napadnuté nariadenie.

V tomto kontexte Inner Mongolia Shuangxin Environment-Friendly Material Co. Ltd, čínska spoločnosť vyrábajúca a vyvážajúca PVAL do Európskej únie, ktorá sa domnievala, že bola poškodená

⁵³⁴ Článok 15 rozhodnutia predsedu Európskej komisie (EÚ) 2019/339 z 21. februára 2019 o funkcii a pôsobnosti úradníka pre vypočutie v určitých obchodných konaniach (Ú. v. EÚ L 60, 2019, s. 20).

⁵³⁵ Pozri v tomto zmysle článok 6 ods. 7 a články 19 a 20 základného nariadenia.

⁵³⁶ Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2020/1336 z 25. septembra 2020, ktorým sa ukladá konečné antidumpingové clo na dovoz určitých polyvinylalkoholov s pôvodom v Čínskej ľudovej republike (ďalej len „napadnuté nariadenie“) (Ú. v. EÚ L 315, 2020, s. 1).

antidumpingovým clom uloženým Komisiou, podala na Všeobecný súd žalobu o neplatnosť vykonávacieho nariadenia 2020/1336 v rozsahu, v akom sa jej týka.⁵³⁷

Posúdenie Všeobecným súdom

Na podporu svojej žaloby žalobkyňa po prvé tvrdila, že Komisia nesprávne vyložila článok 2 ods. 6a písm. a) základného nariadenia⁵³⁸. Tento článok stanovuje, že ak sa z dôvodu existencie výrazných deformácií na tomto trhu považuje za nevhodné vychádzať z cien a nákladov na domácom trhu vyvážajúcej krajiny, normálna hodnota dotknutého výrobku sa vypočíta výlučne na základe nákladov na výrobu a predaj, ktoré predstavujú neskreslené ceny alebo referenčné hodnoty. Na tento účel môže Komisia použiť ako zdroj informácií najmä zodpovedajúce výrobné a predajné náklady vo vhodnej reprezentatívnej krajine s podobnou úrovňou hospodárskeho rozvoja ako vyvážajúca krajina za predpokladu, že príslušné údaje sú ľahko dostupné. Ak existuje možnosť výberu medzi viacerými krajinami, uprednostní sa krajina s náležitou úrovňou sociálnej a environmentálnej ochrany.

V tejto súvislosti Všeobecný súd uviedol, že Komisia sa nedopustila pochybenia, keď si vybrala Turecko, a nie Mexiko ako reprezentatívnu krajinu na účely vytvorenia normálnej hodnoty dotknutého výrobku. Komisia totiž mohla vychádzať len z údajov poskytnutých spoločnosťou so sídlom v Turecku, keďže údaje poskytnuté spoločnosťami so sídlom v Mexiku nemožno kvalifikovať ako „ľahko dostupné“ údaje.

V prvom rade, pokiaľ ide o pojem „ľahko dostupné“ údaje, Všeobecný súd potvrdil doslovný výklad Komisie v napadnutom nariadení, podľa ktorého „verejne dostupné“ znamená dostupné širokej verejnosti, kým „ľahko dostupné“ znamená dostupné pre všetkých za predpokladu, že boli splnené určité podmienky, napríklad úhrada poplatku. Údaje poskytnuté spoločnosťami so sídlom v Mexiku však boli buď poskytnuté len v dôvernej forme, ktorá nie je verejne dostupná, alebo boli dostupné len za obdobie odlišné od obdobia, ktorého sa týkalo prešetrovanie.

Na základe kontextuálneho a teleologického výkladu sa vnútroštátny súd domnieva, že tento pojem treba vykladať z hľadiska požiadaviek vyplývajúcich z ustanovení základného nariadenia týkajúcich sa dôverného zaobchádzania a informovania účastníkov konania na účely ochrany ich práva na obhajobu. Základné nariadenie týmto spôsobom sleduje dva ciele, a to jednak umožniť dotknutým osobám účinne brániť svoje záujmy a jednak zachovať dôvernosť informácií získaných v priebehu prešetrovania.⁵³⁹ Ak sa Komisia snaží získať „ľahko dostupné“ údaje, má vzhľadom na tieto ciele právo odmietnuť použiť na tento účel údaje, ktoré strana, ktorá ich poskytla, považuje za dôverné a v prípade ktorých nedokáže získať súhrn, ktorý nemá dôverný charakter, na základe ktorého by ostatné strany dotknuté prešetrovaním mohli uplatniť svoje právo na obhajobu.

Všeobecný súd ďalej spresnil, že Komisia tým, že prijala údaje poskytnuté spoločnosťou so sídlom v Turecku, neporušila svoju povinnosť náležitej starostlivosti tým, že nevhodne alebo neprimerane vypočítala normálnu hodnotu dotknutého výrobku. Tvrdenia žalobkyne smerujúce k spochybneniu relevantnosti zvolených údajov – vzhľadom na obdobie prešetrovania, ako aj informácie obsiahnuté v týchto údajoch – nie sú v tejto veci podložené. Žalobkyňa preto nepredložila dostatočné dôkazy, ktoré by zbavili vierohodnosti posúdenia skutkového stavu uvedené v napadnutom nariadení.

⁵³⁷ Je potrebné poukázať na ďalšie dva rozsudky vyhlásené v ten istý deň, ktorými sa rozhodlo o dvoch žalobách o neplatnosť napadnutého nariadenia: rozsudok Sinopec Chongqing SVW Chemical a i./Komisia (T-762/20, [EU:T:2024:113](#)) a rozsudok Anhui Wanwei Updated High-Tech Material Industry a Inner Mongolia Mengwei Technology/Komisia (T-764/20, [EU:T:2024:115](#)).

⁵³⁸ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1036 z 8. júna 2016 o ochrane pred dumpingovými dovozmi z krajín, ktoré nie sú členmi Európskej únie (Ú. v. EÚ L 176, 2016, s. 21, ďalej len „základné nariadenie“).

⁵³⁹ Pozri v tomto zmysle článok 6 ods. 7 a články 19 a 20 základného nariadenia.

Po prijatí záveru, že Turecko bolo jediná vhodná reprezentatívna krajina, Komisia správne prijala záver, že nebolo potrebné vykonať posúdenie úrovne sociálnej a environmentálnej ochrany uvedené v článku 2 ods. 6a písm. a) základného nariadenia.

V druhom rade, pokiaľ ide o porušenie článku 18 základného nariadenia, Všeobecný súd zamietol tvrdenie žalobkyne, podľa ktorého Komisia pri výpočte normálnej hodnoty nesprávne použila dostupné údaje v zmysle článku 18 základného nariadenia napriek tomu, že žalobkyňa spolupracovala podľa svojich najlepších možností.

Cieľom článku 18 základného nariadenia je umožniť Komisii pokračovať v antidumpingovom prešetrovaní v prípade, že by zainteresované strany odmietli spolupracovať, alebo by nedostatočne spolupracovali. Prvý odsek tohto ustanovenia tak umožňuje Komisii použiť dostupné údaje, ak požadované informácie nie sú napokon získané. Na to, aby sa strany mohli považovať za spolupracujúce podľa tohto ustanovenia, musia poskytnúť všetky informácie, ktoré majú k dispozícii a ktoré inštitúcie považujú za potrebné na vyvodenie svojich záverov.

Čo sa týka pojmu „potrebné informácie“, zo znenia, kontextu a účelu článku 18 ods. 1 základného nariadenia vyplýva, že tento pojem odkazuje na informácie, ktorými disponujú zainteresované strany a ktoré inštitúcie Únie od nich žiadajú, aby ich poskytli na účely dosiahnutia zistení nevyhnutných v rámci antidumpingového zisťovania. Informácie týkajúce sa objemov výroby a nákladov na výrobu výrobku dotknutého antidumpingovým prešetrovaním tak predstavujú potrebné informácie v zmysle tohto ustanovenia.

V tejto veci Všeobecný súd v prvom rade poznamenal, že žalobkyňa nepredložila dôkazy, o ktoré ju Komisia požiadala, pokiaľ ide o vstupy na výrobné faktory z vlastnej produkcie, pričom tieto informácie boli nevyhnutné vzhľadom na stanovenie normálnej hodnoty. Keďže normálna hodnota bola vytvorená podľa metódy založenej na výrobných nákladoch, bolo potrebné, aby Komisia poznala objem spotreby všetkých vstupov použitých na výrobu PVAL, teda vrátane vstupov potrebných na výrobné faktory z vlastnej produkcie. Keďže žalobkyňa nepreukázala údajnú nemožnosť poskytnúť uvedené informácie, Komisia neporušila článok 18 ods. 1 tým, že na nahradenie týchto informácií použila dostupné údaje.

Pokiaľ ide ďalej o údajné porušenie článku 18 ods. 3 základného nariadenia, Všeobecný súd pripomenul, že odseky 1 a 3 tohto nariadenia sa týkajú odlišných situácií. Zatiaľ čo článok 18 ods. 1 všeobecne opisuje prípady, v ktorých neboli poskytnuté informácie, ktoré inštitúcie potrebujú na účely prešetrovania, ods. 3 tohto článku upravuje prípady, v ktorých údaje potrebné na účely prešetrovania boli poskytnuté, ale nie sú relevantné, a tak dostupné údaje nemusia byť nevyhnutne použité. Keďže však žalobkyňa neoznámila požadované informácie, článok 18 ods. 3 základného nariadenia nie je uplatniteľný, pretože Komisia môže použiť iba dostupné údaje na nahradenie chýbajúcich informácií.

Komisia napokon neporušila ani právo žalobkyne na obhajobu tým, že jej včas neoznámila „správu o overení“, ktorá jej mala byť zaslaná pred listom, ktorým ju Komisia informovala o svojom zámere použiť dostupné údaje v zmysle článku 18 základného nariadenia. V tejto súvislosti z ustálenej judikatúry vyplýva, že porušenie práva na obhajobu vedie k zrušeniu rozhodnutia prijatého v správnom konaní iba vtedy, ak by pri neexistencii tejto vady mohlo toto konanie dospieť k inému výsledku. Žalobkyňa však neuviedla ani najmenšiu skutočnosť, ktorá by mohla preukázať, že nebolo vylúčené, že by konanie mohlo viesť k inému výsledku, ak by uvedenú správu dostala skôr.

Pokiaľ ide o ostatné žalobné dôvody spochybňujúce dumpingové rozpätie, ktoré Komisia použila v napadnutom nariadení, z analýzy uvedených žalobných dôvodov vyplýva, že pri výpočte dumpingového rozpätia nedošlo ku chybe, a tak toto rozpätie zostáva vyššie ako rozpätie ujmy, ktoré bolo zohľadnené pri stanovení antidumpingovej sadzby podľa pravidla nižšieho cla. Keďže tieto ostatné žalobné dôvody nemôžu spochybniť tento záver, Všeobecný súd ich zamietol ako neúčinné.

XI. Hospodárska a menová politika

1. Jednotný mechanizmus riešenia krízových situácií

Rozsudok z 10. júla 2024, Francúzsko/SRB (T-540/22, [EU:T:2024:459](#))

„Hospodárska a menová politika – Banková únia – Jednotný mechanizmus riešenia krízových situácií úverových inštitúcií a určitých investičných spoločností (SRM) – Nariadenie (EÚ) č. 806/2014 – Minimálna požiadavka na vlastné zdroje a oprávnené záväzky – Rozhodnutie Jednotnej rady priznať oslobodenie – Odvolanie na odvolací výbor Jednotnej rady – Zamietnutie – Podmienka neexistencie prekážky rýchleho prevodu vlastných zdrojov – Miera voľnej úvahy Jednotnej rady – Právna istota – Povinnosť odôvodnenia“

Všeobecný súd konajúci vo veci žaloby o neplatnosť – o ktorej rozhodol tak, že ju zamietol –, t. j. vo veci žaloby, ktorú podala Francúzska republika proti rozhodnutiu odvolacieho výboru Jednotnej rady pre riešenie krízových situácií (SRB) (ďalej len „odvolací výbor“)⁵⁴⁰, sa po prvýkrát vyjadril k rozhodnutiu odvolacieho výboru, v ktorom došlo k overeniu toho, aké preskúmanie uskutočnila Jednotná rada s cieľom určiť, či banková skupina spĺňa podmienky potrebné na to, aby mohla byť oslobodená od minimálnej požiadavky na vlastné zdroje stanovenej v článku 12h nariadenia č. 806/2014⁵⁴¹.

Dňa 6. novembra 2020 predložila banková skupina na Jednotnú radu žiadosť o oslobodenie od minimálnej požiadavky na vlastné zdroje a oprávnené záväzky (ďalej len „MPVZOZ“) uplatňovanú na individuálnom základe podľa článku 12g nariadenia č. 806/2014, a to vo vzťahu k jednej zo svojich dcérskych spoločností. Odvolací výbor, na ktorý podal Úrad pre prudenciálny dohľad a riešenie krízových situácií (ACPR, Francúzsko) (ďalej len „odvolateľ pred odvolacím výborom“) odvolanie proti rozhodnutiu Jednotnej rady, ktorým bola uvedená žiadosť zamietnutá⁵⁴², napadnutým rozhodnutím uvedené odvolanie zamietol.

Posúdenie Všeobecným súdom

V prvom rade, pokiaľ ide o rozsah článku 12h ods. 1 nariadenia č. 806/2014 (ďalej len „predmetné ustanovenie“), Všeobecný súd najprv na základe doslovného výkladu skonštatoval, že článok 12h ods. 1 písm. c) tohto nariadenia nestanovuje možnosť požadovať osobitnú záruku na to, aby bola splnená podmienka neexistencie súčasnej alebo predpokladanej významnej prekážky brániacej okamžitému prevodu vlastných zdrojov alebo splateniu záväzkov, a tiež neobsahuje žiadnu zmienku o tom, že by sa Jednotnej rade zakazovalo požadovať v tejto súvislosti osobitnú záruku.

Ďalej z hľadiska kontextuálneho výkladu usúdil, že požiadavka kolateralizovaných záruk medzi materskou spoločnosťou a jej dcérskymi spoločnosťami je v článku 12g nariadenia č. 806/2014 stanovená len ako prostriedok na dosiahnutie súladu s internou MPVZOZ a že podmienka záruky nie je v článku 12h tohto nariadenia uvedená v kontexte oslobodenia, a to na rozdiel od toho, čo

⁵⁴⁰ Rozhodnutie odvolacieho výboru Jednotnej rady pre riešenie krízových situácií (SRB) č. 3/2021 z 8. júna 2022, ktorým bolo zamietnuté odvolanie proti rozhodnutiu SRB/EES/2021/44 zo 4. novembra 2021, ktorým sa určuje minimálna požiadavka na vlastné zdroje a oprávnené záväzky (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

⁵⁴¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 806/2014 z 15. júla 2014, ktorým sa stanovujú jednotné pravidlá a jednotný postup riešenia krízových situácií úverových inštitúcií a určitých investičných spoločností v rámci jednotného mechanizmu riešenia krízových situácií a jednotného fondu na riešenie krízových situácií a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 1093/2010 (Ú. v. EÚ L 225, 2014, s. 1), v znení zmenenom nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/877 z 20. mája 2019 (Ú. v. EÚ L 150, 2019, s. 226).

⁵⁴² Rozhodnutie Jednotnej rady pre riešenie krízových situácií SRB/EES/2021/44 zo 4. novembra 2021.

normotvorca stanovil v smernici 2014/59⁵⁴³. Možnosť dosiahnuť oslobodenie na základe predmetného ustanovenia tak nemôže byť v žiadnom prípade podmienená požiadavkou kolateralizovanej záruky, ktorá by bola podobná požiadavke stanovenej v článku 12g ods. 3 tohto nariadenia. Opačný prístup by znamenal, že predmetné ustanovenie by bolo zbavené všetkého potrebného účinku a predstavovalo by tak hrubé porušenie tohto ustanovenia.

Všeobecný súd naopak konštatoval, že z kontextuálneho výkladu predmetného ustanovenia nemožno vyvodiť, že to, že v ustanovení týkajúcom sa preskúmania žiadosti o oslobodenie od internej MPVZOZ⁵⁴⁴, nie je zmienená záruka, by Jednotnej rade *ipso iure* bránilo uložiť požiadavku tohto druhu v rámci uvedeného preskúmania. Jednotná rada je tak síce povinná zamietnuť žiadosť o oslobodenie v prípade, že nie je splnená niektorá z kumulatívnych podmienok stanovených v predmetnom ustanovení, disponuje však určitou mierou voľnej úvahy na účely určenia toho, za akých okolností je splnená tretia z týchto podmienok, ktorá sa týka neexistencie prekážky brániacej okamžitému prevodu vlastných zdrojov. Preto nie je vylúčené, že vzhľadom na túto mieru voľnej úvahy môže byť Jednotná rada oprávnená uložiť povinnosť záruky – odlišnej od tej, ktorú stanovuje článok 12g ods. 3 nariadenia č. 806/2014 –, ako protiváhu existencie prekážky brániacej okamžitému prevodu vlastných zdrojov.

Všeobecný súd napokon na základe teleologického výkladu predmetného ustanovenia zdôraznil, že hlavným cieľom spoločným pre nariadenie č. 806/2014 a smernicu 2014/59, ktorý normotvorca sleduje tým, že MPVZOZ ukladá vo vzťahu ku všetkým inštitúciám z bankovej skupiny, je zabezpečiť účinné riešenie krízovej situácie s minimálnym negatívnym vplyvom na reálnu ekonomiku, finančný systém a verejné financie. Keď teda Jednotná rada skúma žiadosť o oslobodenie spod internej MPVZOZ, prináleží jej posúdiť, či existujú iné dohody, ktoré by mohli slúžiť ako funkčné náhrady internej MPVZOZ. V rámci miery voľnej úvahy, ktorou disponuje, jej nič nebráni v tom, aby usúdila, že v závislosti od osobitných okolností každej jednotlivéj žiadosti o oslobodenie je nevyhnutná záruka na to, aby bola splnená podmienka neexistencie prekážky brániacej okamžitému prevodu vlastných zdrojov. Nie je však oprávnená požadovať takú záruku, ktorej charakteristické vlastnosti by boli podobné vlastnostiam záruky stanovenej v článku 12g ods. 3 nariadenia č. 806/2014.

V tejto súvislosti Všeobecný súd uviedol, že z napadnutého rozhodnutia nevyplýva, že by Jednotná rada od dotknutej bankovej skupiny vyžadovala záruku, ktorá by zodpovedala záruke uvedenej v článku 12g ods. 3 nariadenia č. 806/2014 alebo ktorá by mala podobné vlastnosti ako táto záruka, a *a fortiori* ani to, že by odvolací výbor takýto prístup Jednotnej rady potvrdil.

V druhom rade, pokiaľ ide o preskúmanie zo strany odvolacieho výboru vo vzťahu k jediným dôvodom, ktoré mu boli predložené, Všeobecný súd na úvod pripomenul, že podľa nariadenia č. 806/2014⁵⁴⁵ každá fyzická alebo právnická osoba môže podať odvolanie na odvolací výbor proti rozhodnutiu Jednotnej rady, že odvolanie musí obsahovať dôvody, na ktorých je založené, a že o uvedenom odvolaní rozhoduje odvolací výbor. Z toho vyplýva, že odvolací výbor preskúma dôvody, ktoré mu boli predložené. Všeobecný súd navyše uviedol, že tvrdenia, ktoré uvádzal odvolateľ pred odvolacím výborom na podporu svojho prvého dôvodu, sa netýkali vecného posúdenia záruk z rokov 2014 a 2015, ktoré vykonala Jednotná rada a na ktoré sa dotknutá banková skupina odvolávala na podporu tvrdenia, že podmienka neexistencie prekážky brániacej okamžitému prevodu vlastných zdrojov bola splnená. Predmetné tvrdenia sa totiž týkali údajného nesprávneho právneho posúdenia,

⁵⁴³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/59/EÚ z 15. mája 2014, ktorou sa stanovuje rámec pre ozdravenie a riešenie krízových situácií úverových inštitúcií a investičných spoločností a ktorou sa mení smernica Rady 82/891/EHS a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/24/ES, 2002/47/ES, 2004/25/ES, 2005/56/ES, 2007/36/ES, 2011/35/EÚ, 2012/30/EÚ a 2013/36/EÚ a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1093/2010 a (EÚ) č. 648/2012 (Ú. v. EÚ L 173, 2014, s. 190), v znení zmenenom smernicou Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/879 z 20. mája 2019 (Ú. v. EÚ L 150, 2019, s. 296).

⁵⁴⁴ T. j. v článku 12h ods. 1 nariadenia č. 806/2014.

⁵⁴⁵ Pozri článok 85 ods. 3 a 4 tohto nariadenia.

ktorého sa dopustila Jednotná rada tým, že prekročila svoju právomoc, keď mechanicky a automaticky uplatnila podmienku, ktorá v článku 12h nariadenia č. 806/2014 nie je uvedená.

Všeobecný súd teda konštatoval, že odvolaciemu výboru prináležalo overiť, že posúdenie vykonané Jednotnou radou nespočívalo v in abstracto predstieranom preskúmaní záruk z rokov 2014 a 2015, ale vo vierohodnom in concreto preskúmaní situácie dotknutej bankovej skupiny a uvedených záruk predložených na podporu jej žiadosti o oslobodenie, a že tak boli rešpektované hranice miery voľnej úvahy Jednotnej rady. Preto zamietol výhradu, že dôvody a tvrdenia uvádzané odvolateľom pred odvolacím výborom, založené na nesprávnom právnom posúdení, ktorého sa Jednotná rada údajne dopustila tým, že nesprávne uplatnila predmetné ustanovenie a prekročila hranice svojej právomoci, mali odvolací výbor nevyhnutne priviesť k tomu, aby preskúmal, či Jednotná rada bola s ohľadom na všetky relevantné skutočnosti tejto veci oprávnená vyžadovať osobitnú záruku.

V poslednom rade, pokiaľ ide o porušenie zásady právnej istoty, Všeobecný súd poznamenal, že na jednej strane nemožno vyžadovať, aby článok 12h ods. 1 písm. c) nariadenia č. 806/2014 uvádzal rôzne konkrétne prípady, v ktorých podmienka stanovená týmto ustanovením je alebo nie je splnená, keďže všetky tieto prípady nemôže normotvorca vopred určiť. Nie je totiž možné vymenovať príklady prekážok brániacich okamžitému prevodu vlastných zdrojov, rovnako ako od normotvorcu nemožno vyžadovať, aby boli pozitívnym spôsobom citované opatrenia, ktoré by zabezpečili splnenie podmienky neexistencie uvedených prekážok. Na druhej strane zásada právnej istoty nebráni tomu, aby dotknuté orgány mali určitú mieru voľnej úvahy pri uplatňovaní kritérií, ktoré boli vymedzené právnymi predpismi. V tejto veci to, že Jednotná rada disponuje mierou voľnej úvahy, pokiaľ ide o existenciu prekážky brániacej rýchlemu prevodu vlastných zdrojov, alebo pokiaľ ide o primeraný spôsob, akým sa táto podmienka musí splniť, predsa len neznamená, že bola porušená zásada právnej istoty.

2. Prudenciálny dohľad nad úverovými inštitúciami⁵⁴⁶

Rozsudok z 28. februára 2024, Sber/ECB (spojené veci T-647/21 a T-99/22, [EU:T:2024:127](#))

„Hospodárska a menová politika – Prudenciálny dohľad nad úverovými inštitúciami – Článok 9 ods. 1 druhý pododsek nariadenia (EÚ) č. 1024/2013 – Uloženie zrážkových úrokov podľa rakúskeho práva zo strany ECB v prípade porušenia článku 395 nariadenia (EÚ) č. 575/2013 a v nadväznosti na rozhodnutie o uložení administratívnej peňažnej sankcie podľa článku 18 nariadenia č. 1024/2013 – Proporcionalita“

Rozsudok z 28. februára 2024, BAWAG PSK/ECB (T-667/21, [EU:T:2024:131](#))

„Hospodárska a menová politika – Prudenciálny dohľad nad úverovými inštitúciami – Článok 9 ods. 1 druhý pododsek nariadenia (EÚ) č. 1024/2013 – Priamy výkon právomoci príslušného orgánu zo strany ECB podľa príslušného práva Únie – Uloženie zrážkových úrokov podľa rakúskeho práva v prípade porušenia článku 395 nariadenia (EÚ) č. 575/2013 – Právomoc ECB – Článok 65 ods. 1 a článok 70 smernice 2013/36/EÚ – Proporcionalita“

Dvoma rozsudkami vyhlásenými v ten istý deň Všeobecný súd vyhovel žalobám o neplatnosť rozhodnutí Európskej centrálnej banky (ECB) ukladajúcich zrážkové úroky na základe nariadenia JMD⁵⁴⁷ a na základe vnútroštátneho práva a spresnil v nich okolnosti, za ktorých môže podporiť

⁵⁴⁶ Spoločné zhrnutie pre spojené veci **Sber/ECB** (T-647/21 a T-99/22) a **BAWAG PSK/ECB** (T-667/21).

⁵⁴⁷ Nariadenie Rady (EÚ) č. 1024/2013 z 15. októbra 2013, ktorým sa Európska centrálna banka poveruje osobitnými úlohami, pokiaľ ide o politiky týkajúce sa prudenciálneho dohľadu nad úverovými inštitúciami (Ú. v. EÚ L 287, 2013, s. 63) (ďalej len „nariadenie JMD“).

konformný výklad vnútroštátneho predpisu preberajúceho smernicu a odchýliť sa od výkladu uskutočneného vnútroštátnymi súdmi.

Okrem toho v rozsudku Sber/ECB (spojené veci T-647/21 a T-99/22) sa tento súd vyjadril k novej otázke uplatnenia zásady *ne bis in idem*, pokiaľ ECB ukladá administratívne peňažné sankcie podľa nariadenia o JMD, zatiaľ čo v rozsudku BAWAG PSK/ECB (T-667/21) rozvinul svoju judikatúru týkajúcu sa rozsahu právomoci ECB podľa tohto nariadenia.

Spor sa týka dvoch rakúskych úverových inštitúcií podliehajúcich priamemu prudenciálnemu dohľadu zo strany ECB.

V spojených veciach T-647/21 a T-99/22 ECB uložila žalobkyni, spoločnosti Sber Vermögensverwaltungs AG, administratívnu peňažnú sankciu podľa nariadenia JMD z dôvodu prekročenia limitov veľkej majetkovej angažovanosti stanovených nariadením č. 575/2013⁵⁴⁸, a to tak na individuálnom, ako aj na konsolidovanom základe. Ďalej na základe nariadenia JMD⁵⁴⁹ a na základe § 97 ods. 1 bodu 2 BWG⁵⁵⁰ sa ECB rozhodla uložiť jej zrážkové úroky zo súm týkajúcich sa uvedeného prekročenia.

V nadväznosti na stanovisko Administratívneho revízneho výboru ECB, v ktorom bola konštatovaná existencia vád v pôvodnom rozhodnutí ECB, ECB 21. decembra 2021 nahradila toto rozhodnutie novým rozhodnutím⁵⁵¹, pričom ponechala výšku zrážkových úrokov. ECB uviedla, že v prípade porušenia povinností inštitúcie podľa článku 395 nariadenia č. 575/2013 uloženie zrážkových úrokov podľa BWG spadá do výkonu právomoci, pri ktorom je ECB viazaná príslušným orgánom, čo jej neponecháva žiaden priestor na voľnú úvahu.

Dvoma samostatnými žalobami žalobkyňa navrhla, aby Všeobecný súd zrušil tak pôvodné rozhodnutie ECB, ako aj rozhodnutie ECB z 21. decembra 2021.

Vo veci T-667/21 žalobkyňa BAWAG PSK Bank für Arbeit und Wirtschaft und Österreichische Postsparkasse AG nepriamo nadobudla portfólio úverov na rezidenčné nehnuteľnosti vo Francúzsku. Toto portfólio bolo prevedené na spoločný fond bez právnej subjektivity, v ktorom nadobudla všetky podiely, čím sa stala faktickým vlastníkom.

V nadväznosti na kontrolu v priestoroch žalobkyne ECB konštatovala, že žalobkyňa nedisponovala údajmi umožňujúcimi identifikáciu každého z dlžníkov podkladových úverov a že prekročila limit veľkej majetkovej angažovanosti stanovený v nariadení č. 575/2013, pokiaľ ide o portfólio. Rozhodnutím z 2. augusta 2021⁵⁵² jej ECB uložila zrážkové úroky na základe rovnakých právnych ustanovení, ako sú ustanovenia uvedené vo vymedzení vyššie uvedených spojených vecí. Žalobkyňa napadla toto rozhodnutie na Všeobecnom súde.

Všeobecný súd svojimi rozsudkami Sber/ECB (spojené veci T-647/21 a T-99/22) a BAWAG PSK/ECB (T-667/21) zrušil jednak rozhodnutie ECB z 21. decembra 2021, ktorým bolo nahradené jej pôvodné rozhodnutie, a jednak rozhodnutie z 2. augusta 2021, a to z dôvodu, že ECB pri uložení zrážkových úrokov nepreskúmala okolnosti tejto veci.

⁵⁴⁸ Článok 395 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013 z 26. júna 2013 o prudenciálnych požiadavkách na úverové inštitúcie a investičné spoločnosti a o zmene nariadenia (EÚ) č. 648/2012 (Ú. v. EÚ L 176, 2013, s. 1).

⁵⁴⁹ Článok 4 ods. 1 písm. d) a článok 3, ako aj článok 9 ods. 1 druhý pododsek nariadenia JMD.

⁵⁵⁰ Bundesgesetz über das Bankwesen (Bankwesengesetz) (spolkový zákon o bankách) z 30. júla 1993 (BGBl. 532/1993), zmenený zákonom z 28. mája 2021 (BGBl. I, 98/2021) (ďalej len „BWG“).

⁵⁵¹ Rozhodnutie ECB-SSM-2021-ATSBE-12.

⁵⁵² Rozhodnutie ECB/SSM/2021-ATBAW-7-ESA-2018-0000126.

Posúdenie Všeobecným súdom

O uplatnení zásady ne bis in idem

Všeobecný súd usúdil, že uloženie zrážkových úrokov zo strany ECB podľa § 97 ods. 1 bodu 2 BWG za konanie, za ktoré už bola uložená administratívna peňažná sankcia podľa nariadenia JMD, neporušuje zásadu *ne bis in idem*.

V tejto súvislosti pripomenul, že uplatnenie článku 50 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“), ktorý zakazuje kumuláciu tak stíhaní, ako aj sankcií trestnoprávnej povahy za rovnaké skutky a proti tej istej osobe, sa neobmedzuje len na stíhanie a sankcie, ktoré vnútroštátne právo kvalifikuje ako „trestné“. Vzťahuje sa totiž aj na stíhanie a sankcie, ktoré treba považovať za stíhanie a sankcie trestnoprávnej povahy na základe samotnej povahy porušenia a stupňa prísnosti sankcie, ktorá hrozí dotknutej osobe.

Všeobecný súd tak zdôraznil, že administratívne peňažné sankcie uložené na základe článku 18 ods. 1 nariadenia JMD patria do pôsobnosti článku 50 Charty. Poznamenal, že tieto sankcie sú jasne prispôbosené pokutám, ktoré môže Európska komisia ukladať v oblasti práva hospodárskej súťaže,⁵⁵³ a majú rovnakú povahu a rovnaký stupeň prísnosti. Z ustálenej judikatúry pritom vyplýva, že zásada *ne bis in idem* sa má dodržiavať v konaniach o ukladaní pokút týkajúcich sa práva hospodárskej súťaže. Táto kvalifikácia sa preto musí analogicky uplatniť na uvedené sankcie.

Všeobecný súd naproti tomu konštatoval, že z judikatúry rakúskych súdov vyplýva, že zrážkové úroky sa považujú za prudenciálne opatrenia, ktoré nemajú sankčnú povahu. Vzhľadom na to, že ani povaha porušenia, ani stupeň prísnosti sankcie nepatria do oblasti trestného práva, ich uplatnenie v zmysle BWG nespadá do pôsobnosti článku 50 Charty. Tento záver potvrdzuje aj rozsudok VTB Bank (Austria)⁵⁵⁴, v ktorom v súvislosti so zrážkovými úrokmi Súdny dvor uprednostnil kvalifikáciu „správneho opatrenia“ pred „správnou sankciou“.

O právomoci ECB ukladať zrážkové úroky

Všeobecný súd spresnil, že ECB mala právomoc uložiť zrážkové úroky podľa § 97 BWG na základe nariadenia JMD.

Na úvod zdôraznil, že na plnenie svojich prudenciálnych úloh má ECB tri kategórie právomocí dohľadu a vyšetrovacích právomocí, a to právomoci stanovené v nariadení JMD, právomoci príslušných orgánov podľa relevantných ustanovení práva Únie a právomoc vydávať vnútroštátnym orgánom pokyny, aby využili svoje oprávnenia v súlade s platnými vnútroštátnymi predpismi.

Pri skúmaní otázky, či ECB má v tejto veci právomoci patriace do druhej kategórie, a síce právomoci príslušných orgánov podľa relevantných ustanovení práva Únie, Všeobecný súd zdôraznil, že výraz „podľa práva Únie“ bol vykladaný tak, že zahŕňa všetky právomoci vyplývajúce z právneho rámca stanoveného smernicou, či už vyplývajú z povinnosti alebo možnosti členského štátu prijať právny predpis, na rozdiel od touto smernicou zavedeného uznania právomoci členských štátov podľa vnútroštátneho práva prijať prísnejšie ustanovenia mimo rámca režimu stanoveného v tejto smernici.⁵⁵⁵

⁵⁵³ Podľa článku 23 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch [101 a 102 ZFEÚ] (Ú. v. ES L 1, 2003, s. 1; Mim. vyd. 08/002, s. 205).

⁵⁵⁴ Rozsudok zo 7. augusta 2018, VTB Bank (Austria) (C-52/17, [EU:C:2018:648](#), body 40 až 42).

⁵⁵⁵ Pozri v tomto zmysle rozsudok z 10. marca 2016, Safe Interenvíos (C-235/14, [EU:C:2016:154](#), bod 79 a citovaná judikatúra).

V rozsudku VTB Bank (Austria)⁵⁵⁶ bolo však vzhľadom na predchádzajúce znenie § 97 BWG konštatované, že uloženie zrážkových úrokov je porovnateľné so správnym opatrením patriacim do pôsobnosti článku 65 ods. 1 smernice 2013/36⁵⁵⁷, ktorý je v tejto veci súčasťou relevantného právneho rámca. Okolnosť, že nie sú uvedené v zozname správnych sankcií a iných opatrení nachádzajúcom sa v tejto smernici, je irelevantná, pretože tento zoznam nie je vyčerpávajúci, a táto smernica stanovuje, že členské štáty prijímú všetky opatrenia, ktoré považujú za potrebné na zabezpečenie uplatňovania uvedenej smernice a nariadenia č. 575/2013. Všeobecný súd spresnil, že Súdny dvor v tomto rozsudku zdôraznil, že minimálne prudenciálne požiadavky prijaté právom Únie by mali zabezpečiť maximálnu harmonizáciu, a že v prípade prekročenia limitov stanovených nariadením č. 575/2013 sú členské štáty povinné uložiť úverovým inštitúciám nie opatrenie podľa ich vnútroštátneho práva, ale správne sankcie alebo iné správne opatrenia v zmysle článku 65 ods. 1 smernice 2013/36.

Skutočnosť, že uloženie zrážkových úrokov nie je spomenuté v zozname uvedenom v smernici 2013/36, nebráni tomu, aby sa naň vzťahoval právny režim stanovený touto smernicou. Preto Všeobecný súd dospel k záveru, že ho možno prirovnať k právomoci, ktorú má príslušný vnútroštátny orgán „podľa príslušného práva Únie“ v zmysle článku 9 ods. 1 druhého pododseku druhej vety nariadenia JMD a ktorá je následne zverená ECB.

O výklade vnútroštátneho práva

Všeobecný súd konštatoval, že ECB tým, že sa opiera o výklad rakúskych súdov, pokiaľ ide o automatickú povahu ukladania zrážkových úrokov v prípade prekročenia limitov veľkej majetkovej angažovanosti, a tým, že nepreskúmala okolnosti tejto veci, vychádzala z nesprávneho právneho predpokladu, ktorý viedol k vadám v jej preskúmaní proporcionality uplatnenia § 97 ods. 1 bodu 2 BWG.

V tomto kontexte Všeobecný súd pripomenul, že ak má preskúmať dôvodnosť uplatnenia vnútroštátneho práva preberajúceho smernicu zo strany ECB, výklad uskutočnený vnútroštátnymi súdmi postačuje na preukázanie rozsahu uvedeného vnútroštátneho práva, ak z neho vyplýva konštatovanie zlučiteľnosti so smernicou, ktorej prebratie zabezpečuje. Naproti tomu, ak výklad uskutočnený vnútroštátnymi súdmi neumožňuje zabezpečiť súlad vnútroštátneho práva so smernicou, dodržanie zásady prednosti práva Únie znamená, že súd Únie rovnako ako vnútroštátny súd, ak je to nevyhnutné, vykladá vnútroštátne právo v čo najväčšej možnej miere s ohľadom na znenie a účel prebranej smernice, aby sa dosiahol ňou sledovaný výsledok. Táto požiadavka konformného výkladu zahŕňa povinnosť prípadne zmeniť ustálenú judikatúru, pokiaľ táto vychádza z výkladu vnútroštátneho práva, ktorý je nezlučiteľný s cieľmi tejto smernice.

Okrem toho ak Všeobecný súd nemôže vykladať vnútroštátnu právnu úpravu v súlade s požiadavkami práva Únie, je povinný, rovnako ako vnútroštátny súd, ktorý je zodpovedný za uplatňovanie ustanovení práva Únie, zabezpečiť plný účinok týchto ustanovení tým, že v prípade potreby z vlastnej iniciatívy neuplatní vnútroštátnu právnu úpravu, a to aj neskoršiu, ktorá je v rozpore s ustanovením práva Únie, ktoré má priamy účinok.

V tejto veci Všeobecný súd s ohľadom na doslovný, kontextuálny a teleologický výklad článku 70 smernice 2013/36⁵⁵⁸ usúdil, že tento článok treba chápať tak, že z neho vyplýva, že príslušnému vnútroštátnemu orgánu a v dôsledku toho ECB prináleží určiť druh administratívneho opatrenia

⁵⁵⁶ Rozsudok zo 7. augusta 2018 (body 31 až 44).

⁵⁵⁷ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/36/EÚ z 26. júna 2013 o prístupe k činnosti úverových inštitúcií a prudenciálnom dohľade nad úverovými inštitúciami a investičnými spoločnosťami, o zmene smernice 2002/87/ES a o zrušení smerníc 2006/48/ES a 2006/49/ES (Ú. v. EÚ L 176, 2013, s. 338).

⁵⁵⁸ V spojení s článkom 4 ods. 1, článkom 65 ods. 1 a odôvodnením 37 smernice 2013/36.

s prihladením na všetky okolnosti, čo nevyhnutne znamená existenciu priestoru na voľnú úvahu a vylučuje, aby sa ocitli v situácii presne vymedzenej právomoci, pokiaľ ide o uplatnenie zrážkových úrokov podľa § 97 ods. 1 bodu 2 BWG.

Rozsudok z 10. júla 2024, PH a i./ECB (T-323/22, [EU:T:2024:460](#))

„Hospodárska a menová politika – Prudenciálny dohľad nad úverovými inštitúciami – Nesúhlas ECB s nadobudnutím kvalifikovaných účastí v úverovej inštitúcii – Žaloba o neplatnosť – Záujem na konaní – Priama dotknutosť – Čiastočná neprípustnosť – Dobrá povest' a odborná spôsobilosť navrhovaného nadobúdateľa – Finančné zdravie – Dodržiavanie prudenciálnych požiadaviek – Boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu – Proporcionalita“

Všeobecný súd, ktorý zamietol žalobu o neplatnosť rozhodnutia Európskej centrálnej banky (ECB) o nesúhlase s nadobudnutím kvalifikovanej účasti v úverovej inštitúcii, rozhodoval o novej otázke aktívnej legitimácie spoločnosti, ktorá takýto podiel predáva, na účely podania žaloby o neplatnosť proti rozhodnutiu, ktorým sa navrhovanému nadobúdateľovi zamietla nadobudnutie uvedenej účasti. Okrem toho sa vyjadril k otázke, či ECB môže v rámci posúdenia dobrej povesti navrhovaného nadobúdateľa posúdiť jeho odbornú spôsobilosť.

HKB Bank GmbH (ďalej len „cieľová banka“) je úverová inštitúcia označená ako „menej významná“⁵⁵⁹, pod priamym prudenciálnym dohľadom Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht (BaFin, Spolkový úrad pre dohľad nad finančnými službami, Nemecko). Dňa 9. apríla 2020 a 9. júla 2020 PH, PI a PJ (ďalej len „navrhovaní nadobúdateľa“) oznámili BaFin svoj zámer nadobudnúť kvalifikovanú účasť a prekročiť 50 % podiel na základnom imaní a na hlasovacích právach v cieľovej banke (ďalej len „navrhované nadobudnutie“) prostredníctvom nadobudnutia všetkých akcií, ktoré Socrates Capital vlastní v cieľovej banke. V napadnutom rozhodnutí oznámenom navrhovaným nadobúdateľom 22. marca 2022 ECB nesúhlasila s navrhovaným nadobudnutím, pretože navrhovaní nadobúdateľa nespĺňali kritériá dobrej povesti, finančného zdravia, dodržiavania prudenciálnych požiadaviek a boja proti riziku prania špinavých peňazí a financovania terorizmu.

Posúdenie Všeobecným súdom

Pokiaľ ide o prípustnosť žaloby, ktorú na Všeobecný súd podali Socrates Capital a navrhovaní nadobúdateľa, Všeobecný súd pripomenul, že vzhľadom na to, že PH, PI a PJ majú aktívnu legitimáciu, nie je potrebné preskúmať aktívnu legitimáciu spoločnosti Socrates Capital. Všeobecný súd však v záujme riadneho výkonu spravodlivosti a vzhľadom na osobitný význam otázky prípustnosti položenej v rámci námietky neprípustnosti vznesenej ECB považoval za vhodné vyjadriť sa k tejto námietke neprípustnosti.

V tejto súvislosti Všeobecný súd po tom, čo pripomenul pravidlá podmieňujúce priznanie aktívnej legitimácie fyzickej alebo právnickej osobe, ktoré podali žalobu proti aktu, ktorý im nie je určený, konštatoval, že v tejto veci napadnuté rozhodnutie nebolo oznámené spoločnosti Socrates Capital. Žiadne ustanovenie ani nevyžadovalo takéto oznámenie tejto žalobkyni ako prevodcovi predmetnej kvalifikovanej účasti. Keďže napadnuté rozhodnutie nie je regulačným aktom, Všeobecný súd preskúmal, či žaloba v rozsahu, v akom ju podala Socrates Capital, spĺňa podmienku priamej dotknutosti.

V tejto súvislosti Všeobecný súd predovšetkým uviedol, že cieľom mechanizmu kontroly kvalifikovaných účastí je pred nadobudnutím takýchto účastí posúdiť postavenie navrhovaných nadobúdateľov, ktorí chcú vstúpiť do bankového sektora ako vlastníci. Preto treba nesúhlas

⁵⁵⁹ V zmysle článku 6 ods. 4 nariadenia Rady (EÚ) č. 1024/2013 z 15. októbra 2013, ktorým sa Európska centrálna banka poveruje osobitnými úlohami, pokiaľ ide o politiky týkajúce sa prudenciálneho dohľadu nad úverovými inštitúciami (Ú. v. EÚ L 287, 2013, s. 63).

s nadobudnutím kvalifikovanej účasti v úverovej inštitúcii považovať za skutočnosť, ktorá nemei právne postavenie spoločnosti, ktorá takúto účasť predáva. Hoci nesúhlas s nadobudnutím kvalifikovanej účasti spochybňuje možnosť navrhovaných nadobúdateľov uzavrieť zmluvu s predávajúcim tejto kvalifikovanej účasti, nespochybňuje však právo predávajúceho uskutočniť transakciu prevodu, ktorú môže uzavrieť najmä s iným potenciálnym nadobúdateľom. Tento nesúhlas zodpovedá len zamietnutiu povolenia pre navrhovaných nadobúdateľov vstúpiť do bankového sektora ako vlastníci.

Všeobecný súd ďalej konštatoval, že tento záver je podporený právnym kontextom, do ktorého patrí napadnuté rozhodnutie. Smernica 2013/36⁵⁶⁰ nespomína uverejnenie oznámenia o nadobudnutí kvalifikovanej účasti v úverovej inštitúcii, ani možnosť účasti tretích osôb na správnom konaní, ani systematické zverejňovanie rozhodnutia príslušného orgánu. V prípade nerešpektovania nesúhlasu s nadobudnutím kvalifikovanej účasti stanovuje len sankcie týkajúce sa výkonu hlasovacích práv zodpovedajúcich podielu nadobudnutému navrhovanými nadobúdateľmi. V tejto veci tak napadnuté rozhodnutie posudzuje postavenie navrhovaných nadobúdateľov, a nie zákonnosť zmluvy o kúpe a predaji.

Všeobecný súd ďalej uviedol, že zmluvné strany dobrovoľne doplnili do zmluvy o kúpe a predaji doložku, podľa ktorej táto zmluva nenadobudne účinnosť bez súhlasu ECB. Je pravda, že zmluvná podmienka môže odzrkadľovať právnu úpravu. V tejto veci je však uvedená doložka odrazom právnej úpravy, ktorá individuálne podriaďuje navrhovaného nadobúdateľa správne mu povoleniu, ktorého cieľom je posúdiť, či je spôsobilý vstúpiť do bankového sektora ako vlastní. ECB tak pri posudzovaní oznámenia o uvedenom nadobudnutí nerozhoduje o súlade zmluvy prípadne uzavretej medzi navrhovanými nadobúdateľmi a predávajúcim účasti v úverovej inštitúcii.

Hoci napadnuté rozhodnutie napokon predstavuje zásah do práva vlastníť majetok a do slobody podnikania navrhovaných nadobúdateľov, nemožno ho považovať za zásah do týchto práv, pokiaľ ide o spoločnosť Socrates Capital. Napadnuté rozhodnutie totiž priamo nezasahuje do práva spoločnosti Socrates Capital predáť svoj podiel v cieľovej banke.

Všeobecný súd teda dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie sa nerovná všeobecnému zákazu pre spoločnosť Socrates Capital predáť svoje účasti v cieľovej banke, a preto Socrates Capital nie je napadnutým rozhodnutím priamo dotknutá. V dôsledku toho zamietol žalobu ako neprípustnú v rozsahu, v akom sa týka spoločnosti Socrates Capital.

Pokiaľ ide o možnosť ECB posúdiť odbornú spôsobilosť navrhovaných nadobúdateľov pri posudzovaní ich dobrej povesti, Všeobecný súd konštatoval, že je pravda, že článok 23 ods. 1 smernice 2013/36 uvádza v písm. a) iba dobrú povesť navrhovaného nadobúdateľa⁵⁶¹, zatiaľ čo ten istý článok v písm. b) uvádza dobrú povesť, vedomosti⁵⁶², zručnosti a skúsenosti⁵⁶³ každého člena riadiaceho orgánu, ktorý bude riadiť činnosť úverovej inštitúcie v dôsledku navrhovaného nadobudnutia.

Uviedol však, že výraz „dobrá povesť“ podľa svojho zvyčajného chápania znamená „byť hodným úcty“ alebo „požívať vážnosť, ktorá je všeobecne známa“. Takáto definícia, ktorá odkazuje najmä na názor verejnosti, nevyklučuje, že dobrá povesť osoby závisí od jej odbornej spôsobilosti. Okrem toho podľa

⁵⁶⁰ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/36/EÚ z 26. júna 2013 o prístupe k činnosti úverových inštitúcií a prudenciálnom dohľade nad úverovými inštitúciami a investičnými spoločnosťami, o zmene smernice 2002/87/ES a o zrušení smerníc 2006/48/ES a 2006/49/ES (Ú. v. EÚ L 176, 2013, s. 338).

⁵⁶¹ Článok 23 ods. 1 písm. a) smernice 2013/36.

⁵⁶² Článok 23 ods. 1 písm. b) smernice 2013/36.

⁵⁶³ Článok 91 ods. 1 smernice 2013/36.

odôvodnenia 8 smernice 2007/44⁵⁶⁴, ktorého ustanovenia boli prebraté do smernice 2013/36, uplatnenie kritéria týkajúceho sa dobrého mena navrhovaného nadobúdateľa predpokladá určenie, či existujú pochybnosti o jeho „odbornej spôsobilosti“ a či sú uvedené pochybnosti dôvodné.

Všeobecný súd tiež usúdil, že zohľadnenie odbornej spôsobilosti pri posudzovaní dobrej povesti navrhovaného nadobúdateľa je v súlade s posúdením „vhodnosti“ tohto navrhovaného nadobúdateľa, ako aj s cieľom kontroly nadobudnutia kvalifikovaných účastí, ktorým je zabezpečiť riadne a obozretné riadenie úverovej inštitúcie. Vzhľadom na to, že držiteľ kvalifikovanej účasti môže ovplyvňovať činnosť dotknutej úverovej inštitúcie, jeho odborná spôsobilosť prispieva k takémuto zdravému a obozretnému riadeniu tejto inštitúcie. Spoločné usmernenia⁵⁶⁵ potvrdzujú tento výklad, pretože uvádzajú, že dobrá povesť navrhovaného nadobúdateľa by mala pokrývať jeho bezúhonnosť a odbornú spôsobilosť. Okrem toho pojmy použité v nemeckom práve v tejto oblasti neumožňujú vylúčiť takýto výklad, pretože dôvodová správa k nemeckému zákonu preberajúcemu smernicu 2007/44 uvádza, že kritérium spoľahlivosti spočíva v overení existencie pochybností o bezúhonnosti „a odbornej spôsobilosti“ navrhovaného nadobúdateľa a dôvodnosti týchto pochybností.

Všeobecný súd z toho vyvodil, že kritérium dobrej povesti uvedené smernici 2013/36 sa má vykladať v tom zmysle, že zahŕňa posúdenie odbornej spôsobilosti navrhovaného nadobúdateľa.

⁵⁶⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2007/44/ES z 5. septembra 2007, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 92/49/EHS a smernice 2002/83/ES, 2004/39/ES, 2005/68/ES a 2006/48/ES v súvislosti s procesnými pravidlami a kritériami hodnotenia obozretného posudzovania nadobudnutí a zvýšení podielov vo finančnom sektore (Ú. v. EÚ L 247, 2007, s. 1).

⁵⁶⁵ Spoločné usmernenia Európskeho orgánu pre bankovníctvo (EBA), Európskeho orgánu pre poisťovníctvo a dôchodkové poistenie zamestnancov (EIOPA) a Európskeho orgánu pre cenné papiere a trhy (ESMA) pre obozretné posudzovanie nadobudnutí a zvýšení kvalifikovaných účastí v subjektoch finančného sektora, uverejnené 20. decembra 2016.

XII. Verejné obstarávanie inštitúcií Únie

Rozsudok z 21. februára 2024, Inivos a Inivos/Komisia (T-38/21, [EU:T:2024:100](#))

„Verejné zákazky – Rokovacie konanie bez predchádzajúceho zverejnenia oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania – Dodanie dezinfekčných robotov európskym nemocniciam – Časová tieseň – COVID-19 – Vylúčenie žalobkyň z verejného obstarávania – Žaloba o neplatnosť – Neexistencia osobnej dotknutosti – Zmluvná povaha sporu – Nepripustnosť – Zodpovednosť“

Všeobecný súd rozhodujúci v rozšírenej komore zloženej z piatich sudcov zamietol ako neprípustnú žalobu podanú žalobkyňami, spoločnosťami Inivos Ltd a Inivos BV, ktorou sa domáhali najmä zrušenia troch rozhodnutí Európskej komisie týkajúcich sa zadania verejnej zákazky Únie na nákup dezinfekčných robotov. Všeobecný súd vo svojom rozsudku spresňuje podmienky prípustnosti žaloby podanej hospodárskym subjektom, ktorý nebol vyzvaný na účasť v rámci rokovacieho konania bez predchádzajúceho uverejnenia oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania (ďalej len „RKBPU“), a ktorou sa domáha zrušenia rozhodnutia o zadaní zákazky prijatého v rámci tohto konania.

Komisia sa na základe naliehavosti vyplývajúcej z krízy ochorenia COVID-19 rozhodla použiť RKBPU na zakúpenie 200 autonómnych dezinfekčných robotov využívajúcich UV žiarenie s cieľom nasadiť ich v európskych nemocniciach.⁵⁶⁶ V rámci predbežnej trhovej konzultácie bolo identifikovaných šesť dodávateľov, iných než žalobkyne, ktorí spĺňali vopred stanovené kritériá a ktorých Komisia vyzvala, aby predložili ponuku v rámci RKBPU. Komisia prijala rozhodnutie, ktorým zadala zákazku dvom z týchto dodávateľov, s ktorými boli uzavreté rámcové zmluvy na dezinfekčné roboty.

Po oznámení o zadaní zákazky z 9. decembra 2020, podľa ktorého boli sporné rámcové zmluvy uzavreté 19. novembra 2020, podali žalobkyne žalobu o neplatnosť proti rozhodnutiu o použití RKBPU, rozhodnutiu o zadaní tejto zákazky (ďalej len „napadnuté rozhodnutie o zadaní zákazky“) a rozhodnutiu o uzavretí rámcových zmlúv s dvoma úspešnými hospodárskymi subjektmi, ako aj žalobu o náhradu škody.

Posúdenie Všeobecným súdom

Pri posudzovaní prípustnosti žalobného dôvodu na zrušenie napadnutého rozhodnutia o zadaní zákazky Všeobecný súd rozhodoval najmä o otázke aktívnej legitímácie žalobkyň.⁵⁶⁷

Všeobecný súd v prvom rade skúmal, či sú žalobkyne priamo dotknuté napadnutým rozhodnutím o zadaní zákazky. Po prvé konštatoval, že toto rozhodnutie malo za následok, že boli definitívne zbavené možnosti zúčastniť sa na RKBPU, a tým ich z konania vylúčilo. Uvedené rozhodnutie teda malo priame účinky na ich právne postavenie. Všeobecný súd zdôraznil, že žalobkyne musia preukázať, že sú subjektmi na relevantnom trhu, pričom dospel k záveru, že dostatočne preukázali, že pôsobia na trhu autonómnych dezinfekčných robotov využívajúcich UV žiarenie.

Po druhé napadnuté rozhodnutie o zadaní zákazky s konečnou platnosťou určilo dva hospodárske subjekty ako úspešných uchádzačov o predmetnú zákazku s okamžitou a záväznou platnosťou. Keďže toto rozhodnutie má právne účinky bez toho, aby sa vyžadovali akékoľvek ďalšie opatrenia, neponecháva adresátom povereným jeho uplatňovaním nijaký priestor na voľnú úvahu. Všeobecný súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie o zadaní zákazky sa priamo dotýka žalobkyň.

⁵⁶⁶ Na základe nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046 z 18. júla 2018 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie, o zmene nariadení (EÚ) č. 1296/2013, (EÚ) č. 1301/2013, (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) č. 1304/2013, (EÚ) č. 1309/2013, (EÚ) č. 1316/2013, (EÚ) č. 223/2014, (EÚ) č. 283/2014 a rozhodnutia č. 541/2014/EÚ a o zrušení nariadenia (EÚ, Euratom) č. 966/2012 (Ú. v. EÚ L 193, 2018, s. 1).

⁵⁶⁷ Podľa článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ môže akákoľvek fyzická alebo právnická osoba podať žalobu proti aktom, ktoré sú jej určené alebo ktoré sa jej priamo a osobne týkajú...

V druhom rade Všeobecný súd skúmal, či sú žalobkyne individuálne dotknuté napadnutým rozhodnutím o zadaní zákazky. Za osobitných okolností RKBPU sa hospodársky subjekt, ktorý nebol vyzvaný na účasť na tomto konaní, hoci bol schopný splniť kritériá, ktoré verejný obstarávateľ použil na výber podnikov, ktoré mali byť vyzvané na predloženie ponuky, musí považovať za subjekt patriaci do užšieho okruhu súťažiteľov, ktorí mohli predložiť ponuku, ak by boli vyzvaní.

V tejto súvislosti Komisia vysvetlila, že kritériami použitými v predmetnom konaní boli označenie CE, výrobná kapacita najmenej 20 kusov mesačne a skúsenosti s nasadením robotov v nemocniciach zahŕňajúce najmenej 10 robotov. Na tieto kritériá boli žalobkyne upozornené počas súdneho konania.

Po prvé, pokiaľ ide o kritérium týkajúce sa označenia CE, Všeobecný súd zastával názor, že žalobkyne preukázali, že ich robot toto kritérium spĺňa.

Po druhé, pokiaľ ide o kritérium týkajúce sa výrobnnej kapacity, hoci žalobkyne na pojednávaní tvrdili, že toto kritérium spĺňajú a dokonca sú schopné zvýšiť svoju výrobnú kapacitu, Všeobecný súd konštatoval, že nepredložili žiadne dôkazy o tom, že by ich výrobná kapacita mohla dosiahnuť 20 robotov mesačne.

Po tretie, pokiaľ ide o kritérium týkajúce sa skúseností s nasadzovaním robotov v nemocniciach, Všeobecný súd konštatoval, že dôkazy predložené žalobkyňami neumožňujú určiť presný počet nasadených robotov.

Všeobecný súd dospel k záveru, že žalobkyne nepreukázali, že boli schopné splniť kritériá, ktoré Komisia použila na výber hospodárskych subjektov, ktorým boli zaslané výzvy na predloženie ponuky v rámci RKBPU. V dôsledku toho nepreukázali, že patrili do užšieho okruhu hospodárskych subjektov, ktoré mohli byť vyzvané na predloženie ponuky a mohli predložiť ponuku. Nie sú teda priamo dotknuté napadnutým rozhodnutím o zadaní zákazky.

Všeobecný súd preto konštatoval, že žalobný dôvod, ktorým sa navrhuje zrušenie napadnutého rozhodnutia o zadaní zákazky, je neprípustný. Po tom, čo zamietol ako neprípustné žalobné dôvody smerujúce proti ďalším dvom napadnutým rozhodnutiam, zamietol žalobu o neplatnosť v celom jej rozsahu. Všeobecný súd okrem toho zamietol aj žalobu o náhradu škody podanú žalobkyňami.

Rozsudok z 2. októbra 2024, VC/EU-OSHA (Vylúčenie z postupov verejného obstarávania založené na vnútroštátnom správnom rozhodnutí, ktorého výkon bol odložený) (T-126/23, [EU:T:2024:666](#))

„Verejné zákazky – Nariadenie o rozpočtových pravidlách – Vylúčenie z postupov verejného obstarávania a udeľovania grantov financovaných zo všeobecného rozpočtu Únie a ERF na obdobie dvoch rokov – Uverejnenie vylúčenia – Zápis do databázy systému včasného odhaľovania rizika a vylúčenia – Závažné odborné pochybenie – Rozhodnutie vnútroštátneho orgánu pre ochranu hospodárskej súťaže – Odklad výkonu vnútroštátnym súdom – Povinnosť odôvodnenia – Právo na účinnú súdnu ochranu – Nápravné opatrenia – Neobmedzená právomoc – Zjavne nesprávne posúdenie – Nesprávne posúdenie – Proporcionalita“

Všeobecný súd, ktorý rozhodoval v rozšírenom rozhodovacom zložení, zamietol žalobu o neplatnosť, ktorú podala žalobkyňa, VC, proti rozhodnutiu, ktorým bola na obdobie dvoch rokov vylúčená z účasti na postupoch zadávania verejných zákaziek Európskej únie pre závažné odborné pochybenie.⁵⁶⁸ Všeobecný súd svojím rozsudkom na jednej strane po prvý raz rozhodol o účinkoch vnútroštátneho súdneho rozhodnutia, ktorým sa odkladá výkon správneho rozhodnutia, ktoré slúžilo ako základ pre toto vylúčenie. Na druhej strane úplne novým spôsobom spresnil hranice svojej neobmedzenej

⁵⁶⁸ Rozhodnutie Európskej agentúry pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci z 13. januára 2023 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

právomoci na účely posúdenia dostatočnosti nápravných opatrení prijatých uchádzačom, ako aj potreby nahradiť sankciu spočívajúcu vo vylúčení peňažnou sankciou.

Žalobkyňa predložila ponuku týkajúcu sa časti zákazky na poskytovanie služieb týkajúcich sa informačných a komunikačných technológií, na zadanie ktorej vyhlásila verejné obstarávanie Európska agentúra pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (EU-OSHA). EU-OSHA po tom, čo sa dozvedela o existencii rozhodnutia Comisión Nacional de los Mercados y la Competencia (Národná komisia pre trhy a hospodársku súťaž, Španielsko; ďalej len „CNMC“), ktorým sa konštatovalo, že žalobkyňa sa podieľala na porušení práva hospodárskej súťaže (ďalej len „rozhodnutie CNMC“), požiadala výbor zvolaný v súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách⁵⁶⁹, aby vydal odporúčanie o vylúčení žalobkyne alebo uložení peňažnej sankcie žalobkyni.

Audiencia Nacional (Vrchný súd s celoštátnou pôsobnosťou, Španielsko) následne nariadil odklad výkonu rozhodnutia CNMC (ďalej len „vnútroštátne rozhodnutie o odklade výkonu“). Vyššie uvedený výbor však po tom, čo vykonal predbežnú právnu kvalifikáciu konania žalobkyne,⁵⁷⁰ odporučil EU-OSHA jej vylúčenie, pričom sa domnieval, že jej konanie sa má považovať za „závažné odborné pochybenie“. EU-OSHA sa riadila týmto odporúčaním a prijala napadnuté rozhodnutie.

Posúdenie Všeobecným súdom

V prvom rade Všeobecný súd objasnil rozsah účinkov vnútroštátneho rozhodnutia o odklade výkonu.

Po prvé Všeobecný súd pripomenul, že z nariadenia o rozpočtových pravidlách⁵⁷¹ vyplýva, že subjekt môže byť vylúčený z účasti na postupoch verejného obstarávania, keď neexistuje konečný rozsudok alebo konečné správne rozhodnutie, na základe predbežnej právnej kvalifikácie jeho konania príslušným orgánom Únie v súvislosti s preukázanými skutočnosťami alebo zisteniami obsiahnutými najmä v rozhodnutiach národného orgánu pre hospodársku súťaž. Z toho vyplýva, že neexistencia konečného rozsudku alebo rozhodnutia, ktorým sa konštatuje predmetné protiprávne konanie, nebráni tomu, aby príslušný orgán Únie prijal opatrenie spočívajúce vo vylúčení.

Všeobecný súd z toho vyvodil vôľu normotvorcu Únie umožniť príslušnému orgánu Únie vykonať svoje vlastné posúdenie úkonov, ktoré vykonal dotknutý hospodársky subjekt, bez čakania na vydanie rozsudku súdom.

V tomto prípade teda prináležalo EU-OSHA, aby v prípade neexistencie konečného rozhodnutia vykonala vlastné posúdenie konania žalobkyne na základe rozhodnutia CNMC, ale tiež iných relevantných súvisiacich skutočností, ku ktorým patrí najmä odklad výkonu tohto rozhodnutia.

V tomto prípade Všeobecný súd konštatoval, že EU-OSHA skutočne zohľadnila odklad výkonu rozhodnutia CNMC a správne konštatovala, že odklad výkonu rozhodnutia CNMC nebráni tomu, aby sa konštatovania uvedené v tomto rozhodnutí vzali do úvahy pri preukazovaní existencie závažného odborného pochybenia žalobkyne a prijímaní opatrenia spočívajúceho vo vylúčení.

⁵⁶⁹ Článok 143 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046 z 18. júla 2018 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie, o zmene nariadení (EÚ) č. 1296/2013, (EÚ) č. 1301/2013, (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) č. 1304/2013, (EÚ) č. 1309/2013, (EÚ) č. 1316/2013, (EÚ) č. 223/2014, (EÚ) č. 283/2014 a rozhodnutia č. 541/2014/EÚ a o zrušení nariadenia (EÚ, Euratom) č. 966/2012 (Ú. v. EÚ L 193, 2018, s. 1; ďalej len „nariadenie o rozpočtových pravidlách“).

⁵⁷⁰ Pozri článok 136 ods. 2 nariadenia o rozpočtových pravidlách.

⁵⁷¹ Článok 106 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 966/2012 z 25. októbra 2012 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie, a zrušení nariadenia Rady č. 1605/2002 (Ú. v. EÚ L 298, 2012, s. 1), zmeneného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2015/1929 z 28. októbra 2015 (Ú. v. EÚ L 286, 2015, s. 1) (ďalej len „predchádzajúce nariadenie o rozpočtových pravidlách“), a článok 136 nariadenia o rozpočtových pravidlách.

Predovšetkým totiž skutočnosti, ktoré sa vytykajú žalobkyni, nie sú založené len na predpokladoch alebo domnienkach, ale boli konštatované na základe okolností vyplývajúcich z vyšetrovania, ktoré viedla CNMC.

Navyše z vnútroštátneho rozhodnutia o odklade výkonu nevyplýva žiadne zaujatie stanoviska k dôvodnosti rozhodnutia CNMC. Všeobecný súd spresnil, že vnútroštátny súd teda vôbec nekritizuje a dokonca ani nespochybňuje konštatovania a úvahy CNMC týkajúce sa porušenia práva hospodárskej súťaže žalobkyňou, pričom tento súd založil svoje rozhodnutie o odklade výkonu na úvahách týkajúcich sa výlučne dôsledkov uloženej pokuty a zákazu uzatvárať zmluvy pre pokračovanie činností žalobkyne. V každom prípade skutočnosť, že – ako tvrdí žalobkyňa – vnútroštátny súd tým, že nariadil predbežné opatrenie, implicitne, ale nevyhnutne uznal hodnovernosť jej tvrdení, nemôže postačovať na spochybnenie výslovných konštatovaní a úvah uvedených v rozhodnutí CNMC.

Napokon je nepodstatné, že vnútroštátnym rozhodnutím o odklade výkonu sa okrem zaplatenia pokuty uloženej rozhodnutím CNMC odkladá aj výkon zákazu uzatvárať zmluvy so španielskymi orgánmi verejnej moci, ktorý bol uložený žalobkyni týmto rozhodnutím. Dôvody odkladu výkonu rozhodnutia CNMC totiž nespochybňujú vecnú správnosť skutkových okolností, na základe ktorých bolo v napadnutom rozhodnutí nariadené vylúčenie žalobkyne. Z vnútroštátneho rozhodnutia o odklade výkonu navyše nevyplýva žiadna informácia týkajúca sa prijatia nápravných opatrení žalobkyňou ani odôvodnenia odkladu výkonu prijatím takých opatrení.

Po druhé, pokiaľ ide o údajné porušenie zásady účinnej súdnej ochrany prostredníctvom prijatia rozhodnutia o vylúčení, Všeobecný súd pripomenul svoju judikatúru, podľa ktorej právna úprava, ktorá by vôbec nezohľadňovala účinky, ktoré má podanie opravného prostriedku na správnom alebo súdnom orgáne na možnosť zúčastniť sa verejného obstarávania, by mohla spôsobiť porušenie základných práv dotknutých osôb. Ako pritom bolo uvedené vyššie, nemožno konštatovať, že v tomto prípade nebolo zohľadnené vnútroštátne rozhodnutie o odklade výkonu a že bola porušená súdna ochrana žalobkyne.

Okrem toho uplatnenie právomoci vylúčiť z postupov zadávania verejných zákaziek Únie osobu alebo subjekt, v tomto prípade žalobkyňu, na základe predbežnej právnej kvalifikácie konania tejto osoby alebo tohto subjektu nie je v rozpore s článkom 47 Charty základných práv Európskej únie. Existencia prostriedku nápravy proti napadnutému rozhodnutiu na súde Únie totiž práve umožňuje zaručiť súdnu ochranu žalobkyne.

Všeobecný súd konštatoval, že vnútroštátnemu rozhodnutiu o odklade výkonu teda netreba priznať rovnaký účinok ako konečným rozhodnutiam alebo rozsudkom. Ak by výkonu právomoci orgánov Únie týkajúcej sa vylúčenia bránila samotná skutočnosť, že bol podaný opravný prostriedok s odkladným účinkom proti vnútroštátnemu rozhodnutiu, ktoré môže slúžiť ako základ pre vylúčenie, alebo že došlo k odkladu výkonu tohto rozhodnutia, táto právomoc by bola zbavená potrebného účinku.

Napokon Všeobecný súd dodal, že v prípade, ak by po vnútroštátnom rozhodnutí o odklade výkonu nasledoval konečný rozsudok, ktorým by sa zrušilo rozhodnutie CNMC, nariadenie o rozpočtových pravidlách stanovuje,⁵⁷² že povolujući úradník bezodkladne ukončí vylúčenie, a tak v celom rozsahu zabezpečí účinnosť vnútroštátneho súdneho rozhodnutia a súčasne zaručí súdnu ochranu žalobkyne, ktorá je nerozlučne spojená s vnútroštátnym súdnym rozhodnutím, ktoré je v tomto prípade pre orgán Únie záväzné.

V druhom rade Všeobecný súd spresnil povahu jeho právomoci a intenzitu jeho preskúmania nápravných opatrení prijatých žalobkyňou.

⁵⁷² Článok 136 ods. 2 tretí pododsek nariadenia o rozpočtových pravidlách.

Všeobecný súd najprv po tom, čo pripomenul, že má neobmedzenú právomoc preskúmať rozhodnutie o vylúčení,⁵⁷³ konštatoval, že rozsah tejto právomoci musí byť prísne obmedzený na stanovenie sankcie, a netýka sa akejkoľvek úpravy skutočností zakladajúcich konanie, ktoré odôvodňuje túto sankciu.

Všeobecný súd pritom v tomto prípade konštatoval, že preskúmanie nápravných opatrení je súčasťou posúdenia konania, ktoré odôvodňuje sankciu. Posúdenie, ktoré treba vykonať vo vzťahu k nápravným opatreniam, sa totiž rovná overeniu, či stále trvá závažné odborné pochybenie, ktoré v tomto prípade vyplýva z porušenia konštatovaného vnútroštátnym orgánom, a či sa toto pochybenie môže opakovať. V tejto súvislosti je nepodstatné, že nápravné opatrenia sa vo všeobecnosti prijímajú po tom, čo došlo k porušeniu konštatovanému vnútroštátnym orgánom. Všeobecný súd z toho vyvodil, že nemôže uplatniť svoju neobmedzenú právomoc na účely preskúmania žalobného dôvodu týkajúceho sa nápravných opatrení prijatých žalobkyňou. Preto nemôže nahradiť posúdenie EU-OSHA týkajúce sa sporných nápravných opatrení vlastným posúdením a musí preskúmať len zákonnosť tohto posúdenia.

Pokiaľ ide o preskúmanie existencie zjavne nesprávneho posúdenia súdom Únie na jednej strane, Všeobecný súd ďalej spresnil, že na preukázanie zjavného pochybenia inštitúcie pri posúdení komplexného skutkového stavu musia byť dôkazy, ktoré predložil žalobca, dostačujúce na to, aby sa posúdenie skutkového stavu v tomto akte stalo neprijateľným. S výhradou tohto preskúmania prijateľnosti neprináleží Všeobecnému súdu nahrádzať posúdenie komplexného skutkového stavu, ktoré vykonal pôvodca tohto rozhodnutia, svojím posúdením. Vzhľadom na to, že inštitúcie disponujú určitou mierou voľnej úvahy pri posudzovaní, či určité konanie možno kvalifikovať ako závažné odborné pochybenie, a posúdenie nápravných opatrení je neoddeliteľnou súčasťou posúdenia takého konania, treba im tiež priznať určitú mieru voľnej úvahy pri posudzovaní nápravných opatrení.

Na druhej strane Všeobecný súd spresnil skutočnosti, ktoré môže vziať do úvahy pri vykonávaní preskúmania zákonnosti posúdenia nápravných opatrení prijatých žalobkyňou zo strany EU-OSHA. Nariadenie o rozpočtových pravidlách tým, že stanovuje, že sa nesmie vylúčiť osoba alebo subjekt, ak táto osoba prijala alebo tento subjekt prijal dostatočné nápravné opatrenia na preukázanie svojej spoľahlivosti,⁵⁷⁴ ukladá dotknutej osobe alebo dotknutému subjektu povinnosť preukázať, že prijaté nápravné opatrenia môžu zabrániť vylúčeniu tejto osoby alebo tohto subjektu. Všeobecný súd z toho vyvodil, že pokiaľ dôkazné bremeno uložené týmito ustanoveniami nemá byť zbavené účinnosti, nemožno pripustiť, aby dotknutý hospodársky subjekt predložil v konaní na Všeobecnom súde dôkazy, ktoré neboli poskytnuté počas konania o vylúčení. Všeobecný súd tým skôr nemôže v tomto konaní rozhodovať o nápravných opatreniach, ktoré neboli predložené v konaní na EU-OSHA.

Okrem toho by riadnemu výkonu spravodlivosti a inštitucionálnej rovnováhe odporovalo, ak by Všeobecný súd rozhodol o nových nápravných opatreniach alebo nových dôkazoch, ktoré boli prípadne predložené súčasne povoľujúcemu úradníkovi a ktoré by mohli viesť k tomu, aby tento úradník počas konania preskúmal napadnuté rozhodnutie. Všeobecný súd preto rozhodol, že sa môžu vziať do úvahy len dôkazy, ktoré boli poskytnuté EU-OSHA pred prijatím napadnutého rozhodnutia.

V treťom rade Všeobecný súd v rámci skúmania proporcionality sankcie spočívajúcej vo vylúčení poznamenal, že EU-OSHA vzala do úvahy nápravné opatrenia prijaté žalobkyňou ako poľahčujúce okolnosti s cieľom skrátiť dĺžku trvania vylúčenia. V tejto veci je teda potrebné preskúmať nápravné opatrenia prijaté žalobkyňou nie v rozsahu, v akom prispievajú k určeniu protiprávneho konania, ale v rozsahu, v akom prispievajú k stanoveniu sankcie za toto konanie, v dôsledku čoho je opodstatnené, aby Všeobecný súd uplatnil svoju neobmedzenú právomoc.

⁵⁷³ Článok 143 ods. 9 nariadenia o rozpočtových pravidlách.

⁵⁷⁴ Článok 106 ods. 7 písm. c) predchádzajúceho nariadenia o rozpočtových pravidlách a článok 136 ods. 6 písm. a) nariadenia o rozpočtových pravidlách.

Na účely uplatnenia tejto právomoci je teda Všeobecný súd oprávnený zohľadniť dôkazy predložené po prvý raz v rámci tohto konania, ktoré neboli predtým poskytnuté EU-OSHA, pokiaľ sa však dodržia pravidlá prípustnosti stanovené v Rokovacom poriadku Všeobecného súdu.

V poslednom rade sa Všeobecný súd vyjadril k údajnému neposúdeniu uplatnenia peňažnej sankcie ako alternatívy k vylúčeniu.

Na jednej strane Všeobecný súd z ustanovení nariadenia o rozpočtových pravidlách⁵⁷⁵ vyvodil, že EU-OSHA nebola povinná v tomto prípade preskúmať prípad nahradenia sankcie spočívajúcej vo vylúčení peňažnou sankciou.

Na druhej strane, pokiaľ ide o návrh, aby Všeobecný súd sám vykonal toto nahradenie v rámci svojej neobmedzenej právomoci, Všeobecný súd zamietol tento návrh ako nedôvodný. Žalobkyňa totiž neuviedla dôvody, pre ktoré by sa sankcia spočívajúca vo vylúčení v tomto prípade mala nahradiť peňažnou sankciou. Okrem toho v každom prípade konštatoval, že z preskúmania tvrdení žalobkyne vyplýva, že táto sankcia spočívajúca vo vylúčení uložená v tomto prípade je primeraná, a preto ju netreba nahradiť peňažnou sankciou.

⁵⁷⁵ Článok 106 ods. 13 písm. a) predchádzajúceho nariadenia o rozpočtových pravidlách.

XIII. Arbitrážna doložka

Rozsudok z 11. decembra 2024, UIV Servizi/REA (T-440/22, [EU:T:2024:898](#))

„Arbitrážna doložka – Dohoda o grante týkajúca sa projektu TTD.EU („European Quality Wines: Taste the Difference“) – Informačné a propagačné akcie v prospech poľnohospodárskych výrobkov uskutočňované na vnútornom trhu a v tretích krajinách – Pozastavenie dohody o grante – Podozrenie z podvodu v rámci trestného vyšetrovania týkajúceho sa inej dohody o grante – Zmluvná zodpovednosť“

Všeobecný súd, ktorý rozhodoval na základe článku 272 ZFEÚ v súlade s arbitrážnou doložkou, sa vyslovil k doposiaľ neriešenej otázke týkajúcej sa platnosti rozhodnutia Európskej výkonnej agentúry pre výskum (REA) o pozastavení dohody o grante TTD.EU⁵⁷⁶ (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“). Všeobecný súd svojím rozsudkom rozhodol o neplatnosti napadnutého rozhodnutia, konštatoval, že konanie o návrhu smerujúcom k tomu, aby sa agentúre REA nariadilo zrušiť pozastavenie dohody o grante TTD.EU, sa zastavuje, a zamietol návrh na náhradu škody, ktorý mu bol tiež predložený.

V decembri 2019, v nadväznosti na výzvu na predkladanie návrhov týkajúcich sa grantov na informačné a propagačné akcie v prospech poľnohospodárskych výrobkov uskutočňované na vnútornom trhu a v tretích krajinách, uzavrela žalobkyňa, talianske združenie Unione Italiana Vini Servizi Soc. coop. arl (UIV Servizi), s Výkonnou agentúrou pre spotrebiteľov, zdravie, poľnohospodárstvo a potraviny (Chafea) dohodu o grante TTD.EU. Od apríla 2021 bola REA poverená vykonávaním činností, ktoré zabezpečovala Chafea.

V máji 2021 bolo v Taliansku začaté trestné konanie na vnútroštátnej úrovni proti generálnemu riaditeľovi a finančnému riaditeľovi žalobkyne za podozrenia z podvodu v súvislosti s inou dohodou o grante koordinovanou žalobkyňou, než je dohoda o grante TTD.EU (ďalej len „talianske trestné vyšetrovanie“). V júli 2021 žalobkyňa informovala agentúru REA, že Guardia di Finanza di Milano (Finančná polícia v Miláne, Taliansko) u nej v rámci tohto trestného vyšetrovania vykonala audit. Následne sa v auguste 2021 uskutočnilo stretnutie medzi žalobkyňou a osobou zodpovednou za dohodu o grante TTD.EU v rámci agentúry REA. Na tomto stretnutí zodpovedná osoba z agentúry REA údajne uviedla, že vzhľadom na to, že sa talianske trestné vyšetrovanie týka inej dohody, nepovažuje za potrebné prijať opatrenie týkajúce sa vykonávania dohody o grante TTD.EU, ktorú je teda možné naďalej normálne vykonávať.

V januári 2022 Európsky úrad pre boj proti podvodom (OLAF) informoval agentúru REA, že v decembri 2021 začal vyšetrovanie údajného podvodu a ďalších nezrovnalostí pri vykonávaní dohôd o grante uzavretých žalobkyňou, vrátane dohody o grante TTD.EU.

O mesiac neskôr REA oznámila žalobkyni prostredníctvom predbežného informačného listu svoj zámer pozastaviť dohodu o grante TTD.EU. REA po tom, čo zamietla pripomienky žalobkyne, v máji 2022 potvrdila svoju vôľu pozastaviť dohodu o grante TTD.EU prostredníctvom napadnutého rozhodnutia na základe článku 33.2.1 písm. a) uvedenej dohody, a to na účely ochrany finančných záujmov Únie. Podľa tohto článku môže REA pozastaviť vykonávanie dohody o grante, „ak príjemca (alebo akákoľvek fyzická osoba oprávnená ho zastupovať alebo prijímať rozhodnutia v jeho mene) sa dopustil alebo je podozrivý z toho, že sa dopustil podstatných pochybení, nezrovnalostí či podvodu alebo vážneho porušenia povinností vyplývajúcich z tejto dohody...“. Za týchto okolností sa žalobkyňa obrátila na Všeobecný súd, aby konštatoval neplatnosť napadnutého rozhodnutia, nariadil agentúre REA zrušiť pozastavenie dohody o grante TTD.EU a uložil agentúre REA povinnosť zaplatiť jej náhradu nemajetkovej a majetkovej ujmy, ktorá jej údajne vznikla.

⁵⁷⁶ Dohoda o grante č. 874904, ktorej predmetom je realizácia projektu s názvom „European Quality Wines: Taste the Difference – TTD.EU“ zameraného na propagáciu talianskych a španielskych vín na trhoch v Číne a v Spojených štátoch (ďalej len „dohoda o grante TTD.EU“).

Po podaní tejto žaloby bolo vyšetrovanie OLAF-u ukončené v decembri 2022. Na základe záverov tohto vyšetrovania OLAF zaslal agentúre REA finančné odporúčania, ktorých vykonanie, pokiaľ ide o dohodu o grante TTD.EU, nevedlo ku dňu pojednávania k prijatiu vykonávacích opatrení.

Následne REA predložila návrh na zastavenie konania, v ktorom informovala Všeobecný súd o tom, že pozastavenie uvedenej dohody bolo zrušené. Po opätovnom začatí ústnej časti konania žalobkyňa predložila svoje pripomienky k tomuto návrhu na zastavenie konania, s ktorým nesúhlasila.

Posúdenie Všeobecným súdom

V prvom rade Všeobecný súd po tom, čo na jednej strane pripomenul relevantné ustanovenia tak práva Únie, ako aj belgického občianskeho práva, ktorým sa v tejto veci riadi zmluva obsahujúca arbitrážnu doložku, a na druhej strane zamietol návrh agentúry REA na zastavenie konania v rozsahu, v akom sa žalobkyňa svojou žalobou domáha toho, aby Všeobecný súd rozhodol v spore medzi ňou a agentúrou REA, pokiaľ ide o uplatňovanie dohody o grante TTD.EU, a konštatoval neplatnosť rozhodnutia o pozastavení uvedenej dohody, preskúmal platnosť napadnutého rozhodnutia. Na tento účel vyložil článok 33.2.1 dohody o grante TTD.EU.

V prvom rade v súvislosti so znením článku 33.2.1 písm. a) bodu i) Všeobecný súd konštatoval, že generálny riaditeľ a finančný riaditeľ žalobkyne, ktorí boli predmetom talianskeho trestného vyšetrovania pre podozrenia z podvodu v súvislosti s vykonávaním inej dohody o grante, sú fyzickými osobami oprávnenými zastupovať žalobkyňu alebo prijímať rozhodnutia jej v mene. V tejto veci finančný riaditeľ podpísal v mene žalobkyne dohodu o grante TTD.EU, ako aj dohodu o grante, ktorá je predmetom talianskeho trestného vyšetrovania, a generálny riaditeľ podpísal v mene žalobkyne oznámenie o zadaní zákazky na realizáciu činností v súvislosti s dohodou o grante TTD.EU. Všeobecný súd teda konštatoval, že podozrenia z podvodu týkajúce sa generálneho riaditeľa a finančného riaditeľa žalobkyne by v zásade mohli odôvodniť pozastavenie dohody o grante TTD.EU, keďže uvedené osoby sú oprávnené zastupovať žalobkyňu alebo prijímať rozhodnutia v jej mene.

Všeobecný súd ďalej posúdil, či REA mohla tieto fyzické osoby kvalifikovať ako „osoby podozrivé z toho, že sa dopustili podvodu“ v zmysle článku 33.2.1 písm. a) bodu i) a odôvodniť tak pozastavenie dohody. V tejto súvislosti uviedol, že uvedený článok vo všeobecnosti odkazuje na podozrenia z „podstatných pochybení, nezrovnalostí alebo podvodu“, pričom nespresňuje pôvod alebo zdroj takýchto podozrení. Existencia trestného vyšetrovania založeného na podozrení z podvodu, ako v tejto veci, teda v zásade môže predstavovať zdroj „podozrenia z podvodu“ v zmysle článku 33.2.1 písm. a) bodu i) dohody o grante TTD.EU.

Napokon sa Všeobecný súd zaoberal otázkou, či REA mohla prijatím napadnutého rozhodnutia pozastaviť dohodu o grante TTD.EU na základe článku 33.2.1 písm. a) bodu i) napriek tomu, že podozrenia z podvodu voči generálnemu riaditeľovi a finančnému riaditeľovi žalobkyne vyplývali z talianskeho trestného vyšetrovania, ktoré sa týkalo inej dohody o grante. V tejto súvislosti Všeobecný súd podrobne vyložil písmená a) a b) článku 33.2.1, najmä z hľadiska ustanovení belgického Občianskeho zákonníka.

Na jednej strane, pokiaľ ide o článok 33.2.1 písm. a), Všeobecný súd spresnil, že písmeno a) bod i) neobsahuje nijaký odkaz na dohodu o grante TTD.EU, takže podozrenia z podvodu v súvislosti s vykonávaním inej dohody by mohli odôvodniť pozastavenie dohody TTD.EU. No písmeno a) bod i) takýto odkaz obsahuje. Na druhej strane podľa článku 33.2.1 písm. b) REA môže pozastaviť vykonávanie dohody o grante, ak „prijemca (alebo akákoľvek fyzická osoba oprávnená ho zastupovať alebo prijímať rozhodnutia v jeho mene) sa dopustil – v súvislosti s inými grantmi [Únie] alebo Euratomu, ktoré mu boli udelené za podobných podmienok – pochybení, nezrovnalostí, podvodu...“. Výklad článku 33.2.1 písm. a) bodu i), podľa ktorého by podozrenia z podvodu týkajúce sa inej dohody mohli odôvodniť pozastavenie dohody TTD.EU, by tak zbavil článok 33.2.1 písm. b) potrebného účinku.

Všeobecný súd teda konštatoval, že REA tým, že rozhodla o pozastavení dohody o grante TTD.EU z dôvodu, že generálny riaditeľ a finančný riaditeľ žalobkyne boli podozriví z podvodu v súvislosti s inou dohodou o grante, porušila článok 33.2.1 písm. a) bod i) dohody o grante TTD.EU, čím sa toto rozhodnutie stáva neplatným.

V druhom rade, keďže pozastavenie dohody o grante TTD.EU bolo medzičasom zrušené, Všeobecný súd konštatoval, že konanie o návrhu, aby nariadil agentúre REA zrušiť pozastavenie, sa zastavuje.

V treťom rade, pokiaľ ide o návrh na náhradu škody, Všeobecný súd po tom, čo konštatoval, že je potrebné rozhodnúť o tomto návrhu napriek tomu, že pozastavenie dohody o grante TTD.EU bolo zrušené, uviedol, že podľa belgického Občianskeho zákonníka na to, aby bola nahradená škoda, ktorá má svoj pôvod v zmluve, musia byť splnené tri kumulatívne podmienky, a to neplnenie zmluvy, škoda a príčinná súvislosť medzi týmto neplnením a škodou.

Je pravda, že Všeobecný súd konštatoval, že REA napadnutým rozhodnutím rozhodla o pozastavení dohody o grante TTD.EU v rozpore s článkom 33.2.1 písm. a) bod i) tejto dohody. Zastáva však názor, že hoci je pravdepodobné, že po pozastavení dohody o grante TTD.EU bola žalobkyňa pravdepodobne nútená pozastaviť alebo zrušiť niektoré podujatia naplánované na účely vykonávania dohody, nepreukázala, že v tejto veci skutočne došlo k majetkovej ujme, ktorú uplatňuje. Žalobkyňa nepreukázala ani nemajetkovú ujmu v podobe poškodenia dobrej povesti a imidžu, ktorá jej údajne vznikla.

XIV. Rozpočet Únie

Rozsudok zo 4. septembra 2024, IMG/Komisia (T-509/21, [EU:T:2024:590](#))

„Rozpočtové pravidlá Únie – Plnenie rozpočtu Únie v rámci nepriameho hospodárenia medzinárodnou organizáciou – Rozhodnutie, ktorým sa zamieta priznanie postavenia medzinárodnej organizácie právnickej osobe – Žaloba o neplatnosť – Zákonnosť splnomocnenia udeleného advokátom žalobkyne – Prípustnosť – Rozhodnutie prijaté pri vykonávaní rozsudku Súdneho dvora – Článok 266 ZFEÚ – Právna sila rozhodnutej veci – Zásada riadnej správy vecí verejných – Právna istota – Nariadenie (EÚ, Euratom) č. 966/2012 – Článok 58 – Delegované nariadenie (EÚ) č. 1268/2012 – Článok 43 – Nariadenie (EÚ, Euratom) 2018/1046 – Článok 156 – Pojmy ‚medzinárodná organizácia‘ a ‚medzinárodná dohoda‘ – Nesprávne právne posúdenia – Zjavne nesprávne posúdenie – Mimozmluvná zodpovednosť“

Všeobecný súd rozhodujúci v rozšírenej komore zamietol žalobu podanú spoločnosťou International Management Group (IMG), ktorou sa domáhala na jednej strane zrušenia rozhodnutia z 8. júna 2021, ktorým jej Európska komisia odmietla priznať so spätnou účinnosťou k 16. decembru 2014 postavenie medzinárodnej organizácie stanovené rozpočtovými pravidlami Európskej únie pre použitie finančných prostriedkov Únie v rámci nepriameho hospodárenia⁵⁷⁷ (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“) a na druhej strane náhrady majetkovej a nemajetkovej ujmy, ktorú utrpela. Preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia poskytuje Všeobecnému súdu príležitosť spresniť jednak primeraný stupeň preskúmania súdom Únie v danej oblasti a jednak pojmy „medzinárodná dohoda“ a „medzinárodná organizácia“, tak ako sú definované nástrojmi medzinárodného práva verejného a judikatúrou, najmä judikatúrou medzinárodných súdov.

IMG, žalobkyňa, bola založená 25. novembra 1994⁵⁷⁸ s cieľom umožniť štátom a medzinárodným organizáciám zúčastňujúcim sa na obnove Bosny a Hercegoviny mať na tento účel určený subjekt.

Dňa 7. novembra 2013 Komisia prijala vykonávacie rozhodnutie o ročnom akčnom programe na rok 2013 pre Mjannmarsko/Barmu⁵⁷⁹, ktorý mal byť financovaný zo všeobecného rozpočtu Únie na základe nariadenia č. 966/2012⁵⁸⁰. Toto rozhodnutie stanovovalo najmä program rozvoja obchodu, ktorého náklady mali byť financované Úniou a ktorého realizácia mala byť zabezpečená spoločným riadením so žalobkyňou.

Dňa 17. februára 2014 Európsky úrad pre boj proti podvodom (OLAF) informoval Komisiu o začatí vyšetrovania týkajúceho sa právneho postavenia žalobkyne. Dňa 15. decembra 2014 bola Komisii doručená správa, ktorú vypracoval OLAF na konci svojho vyšetrovania. V tejto správe OLAF v podstate konštatoval, že žalobkyňa nepredstavovala medzinárodnú organizáciu v zmysle nariadenia č. 1605/2002⁵⁸¹ a nariadenia č. 966/2012, ktoré ho nahradilo.

⁵⁷⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046 z 18. júla 2018 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie, o zmene nariadení (EÚ) č. 1296/2013, (EÚ) č. 1301/2013, (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) č. 1304/2013, (EÚ) č. 1309/2013, (EÚ) č. 1316/2013, (EÚ) č. 223/2014, (EÚ) č. 283/2014 a rozhodnutia č. 541/2014/EÚ a o zrušení nariadenia (EÚ, Euratom) č. 966/2012 (Ú. v. EÚ L 193, 2018, s. 1).

⁵⁷⁸ Založená dokumentom z 25. novembra 1994 o zriadení International Management Group – Infrastructure for Bosnia and Herzegovina“ (Medzinárodná správcovska skupina – Infraštruktúra pre Bosnu a Hercegovinu) (IMG-IBH) (ďalej len „rezolúcia z 25. novembra 1994“).

⁵⁷⁹ Vykonávacie rozhodnutie C(2013) 7682 final.

⁵⁸⁰ Článok 84 nariadenia 966/2012.

⁵⁸¹ Nariadenie Rady č. 1605/2002 z 25. júna 2002 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Európskych spoločenstiev (Ú. v. ES L 248, 2002, s. 1; Mim. vyd. 01/004, s. 74).

Dňa 16. decembra 2014 sa Komisia v rámci nepriameho hospodárenia rozhodla zveriť vykonávanie programu rozvoja obchodu stanoveného v uvedenom vykonávacom rozhodnutí inej organizácii než žalobkyni (ďalej len „rozhodnutie zo 16. decembra 2014“).

Napokon 8. mája 2015 Komisia zaslala žalobkyni list s cieľom informovať ju o postupe, ktorý zamýšľala prijať v súvislosti so správou OLAF-u, a v ktorom ju informovala, že okrem iného rozhodla, že kým nebude existovať absolútna istota, pokiaľ ide o jej postavenie ako medzinárodnej organizácie, jej útvary s ňou už neuzavrú novú dohodu o delegovaní v rámci nepriameho hospodárenia stanoveného nariadením č. 966/2012 (ďalej len „rozhodnutie z 8. mája 2015“).

Žalobkyňa podala na Všeobecný súd dve žaloby, ktorými sa domáhala na jednej strane zrušenia rozhodnutia zo 16. decembra 2014 a na druhej strane zrušenia rozhodnutia z 8. mája 2015, ako aj náhrady škody spôsobenej týmito rozhodnutiami. Po zamietnutí týchto dvoch žalôb rozsudkami z 2. februára 2017, International Management Group/Komisia⁵⁸², a z 2. februára 2017, IMG/Komisia⁵⁸³, žalobkyňa podala odvolanie na Súdny dvor. Rozsudkom z 31. januára 2019, International Management Group/Komisia⁵⁸⁴, Súdny dvor zrušil tieto dva rozsudky Všeobecného súdu, ako aj rozhodnutia zo 16. decembra 2014 a z 8. mája 2015 a vrátil vec T-381/15 Všeobecnému súdu na rozhodnutie o návrhu žalobkyne na náhradu škody údajne spôsobenej rozhodnutím z 8. mája 2015.

Rozsudkom z 9. septembra 2020, IMG/Komisia⁵⁸⁵, Všeobecný súd zamietol návrh žalobkyne na náhradu škody údajne spôsobenej rozhodnutím z 8. mája 2015. Žalobkyňa podala odvolanie na Súdny dvor.

Dňa 8. júna 2021 Komisia po komunikácii so žalobkyňou, ktorá predložila svoje pripomienky, napokon prijala napadnuté rozhodnutie.

Rozsudkom z 22. septembra 2022, IMG/Komisia⁵⁸⁶, Súdny dvor čiastočne zrušil rozsudok Všeobecného súdu z 9. septembra 2020 a vrátil mu vec T-381/15 RENV, aby rozhodol o návrhu žalobkyne na náhradu majetkovej ujmy údajne spôsobenej rozhodnutím z 8. mája 2015.

Posúdenie Všeobecným súdom

Všeobecný súd najprv zamietol návrhy žalobkyne na zrušenie napadnutého rozhodnutia.

Všeobecný súd predovšetkým konštatoval, že napadnuté rozhodnutie dostatočne vysvetlilo právne a skutkové úvahy, na ktorých bolo založené a ktoré umožnili žalobkyni posúdiť jeho zákonnosť a Všeobecnému súdu vykonať jeho preskúmanie.

Všeobecný súd ďalej zamietol prvý žalobný dôvod žalobkyne založený na viacerých nesprávnych právnych posúdeniach, najmä na porušení článku 266 ZFEÚ, právnej sily rozhodnutej veci, zásady zákazu retroaktivity aktov Únie a zásady rovnosti. Všeobecný súd tiež zamietol tretí žalobný dôvod založený na porušení zásady právnej istoty, ako aj druhý žalobný dôvod založený na porušení povinnosti náležitej starostlivosti a zásady nestrannosti.

⁵⁸² Rozsudok z 2. februára 2017, International Management Group/Komisia (T-29/15, [EU:T:2017:56](#)).

⁵⁸³ Rozsudok z 2. februára 2017, IMG/Komisia (T-381/15, [EU:T:2017:57](#)).

⁵⁸⁴ Rozsudok z 31. januára 2019, International Management Group/Komisia (C-183/17 P a C-184/17 P, [EU:C:2019:78](#)).

⁵⁸⁵ Rozsudok z 9. septembra 2020, IMG/Komisia (T-381/15 RENV, [EU:T:2020:406](#)).

⁵⁸⁶ Rozsudok z 22. septembra 2022, IMG/Komisia (C-619/20 P a C-620/20 P, [EU:C:2022:722](#)).

Všeobecný súd napokon zamietol štvrtý žalobný dôvod založený na zjavne nesprávnych posúdeniach a na nesprávnych právnych posúdeniach, ktorými žalobkyňa vytýkala Komisii, že odmietla kvalifikovať jej zakladajúci akt ako medzinárodnú dohodu o založení medzinárodnej organizácie a priznať jej postavenie medzinárodnej organizácie napriek neskoršej praxi jej členov.

O miere preskúmania súdom Únie v tejto veci

V rámci preskúmania štvrtého žalobného dôvodu Všeobecný súd spresnil mieru preskúmania zákonnosti takého rozhodnutia, akým je napadnuté rozhodnutie, súdom Únie. V tejto súvislosti pripomenul, že Komisia má pri výkone svojej zodpovednosti za plnenie rozpočtu Únie širokú mieru voľnej úvahy, najmä keď sa rozhodne plniť tento rozpočet spôsobom nepriameho hospodárenia a že v rámci tohto spôsobu hospodárenia poveruje plnením rozpočtu medzinárodnej organizácie. Keď teda Komisia vykonáva právomoci definované vyššie, rozhodnutia, ktoré prijíma v tomto rámci a ktoré sú nepriaznivé, podliehajú preskúmaniu Všeobecným súdom obmedzenému na zjavne nesprávne posúdenie, bez toho, aby bolo dotknuté preskúmanie iných dôvodov nezákonnosti, ktoré možno uviesť v rámci žaloby o neplatnosť v súlade s článkom 263 druhým odsekom ZFEÚ.

Ak však Komisia tak ako v tejto veci odmietne poveriť organizáciu úlohami plnenia rozpočtu spôsobom nepriameho hospodárenia z dôvodu, že táto organizácia nemá postavenie medzinárodnej organizácie, zákonnosť takéhoto rozhodnutia podlieha preskúmaniu Všeobecným súdom tak z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia, ako aj zjavne nesprávneho posúdenia.

V tomto prípade totiž uplatnenie všeobecných ustanovení Komisiou, ktoré umožňujú definovať a identifikovať medzinárodné organizácie, spadá pod preskúmanie nesprávneho právneho posúdenia, zatiaľ čo výklad pravidiel organizácie, ktorá sa označuje za medzinárodnú organizáciu na účely plnenia rozpočtu Únie spôsobom nepriameho riadenia, ako aj výklad stanovísk jej členov, ktoré môžu byť do určitej miery zložité, podliehajú preskúmaniu obmedzenému na zjavne nesprávne posúdenie.

O pojmoch „medzinárodná organizácia“ a „medzinárodná dohoda“ stanovených rozpočtovými pravidlami Únie na účely plnenia jej rozpočtu v rámci nepriameho hospodárenia

Všeobecný súd na úvod pripomenul, že pojem „medzinárodná organizácia“, tak ako je definovaný v nadväzujúcich ustanoveniach rozpočtových pravidiel Únie⁵⁸⁷, sa vzťahuje na organizácie podľa medzinárodného práva verejného vytvorené na základe medzinárodných dohôd. Právo Únie treba totiž vykladať so zreteľom na relevantné právne normy medzinárodného práva, keďže toto právo je súčasťou právneho poriadku Únie a je pre jej inštitúcie záväzné.

Keďže sú však pojmy „medzinárodná organizácia“ a „medzinárodná dohoda“ použité v rozpočtových pravidlách Únie na špecifický účel plnenia jej rozpočtu, musia byť predmetom reštriktívneho výkladu, a to na účely ochrany finančných záujmov Únie.

V spore, o aký ide v tejto veci, musí teda Všeobecný súd uplatniť pojmy medzinárodného práva verejného, na ktoré odkazujú rozpočtové pravidlá Únie, a to tak, že sa odvolá na nástroje tohto práva, ktoré tieto pojmy definujú, tak ako sú vykladané v judikatúre. Konkrétne v tejto veci Všeobecný súd vykladal pojmy „medzinárodná organizácia“ a „medzinárodná dohoda“ stanovené rozpočtovými pravidlami Únie na účely plnenia jej rozpočtu v rámci nepriameho hospodárenia s ohľadom na

⁵⁸⁷ Pojem „medzinárodná organizácia“ uvedený v článkoch 53 a 53d nariadenia č. 1605/2002, v článku 58 nariadenia č. 966/2012 a v článku 62 nariadenia 2018/1046 bol definovaný v takmer rovnakom znení v článku 43 ods. 2 nariadenia č. 2342/2002 a neskôr v článku 43 ods. 1 delegovaného nariadenia č. 1268/2012, ktoré zrušilo a nahradilo nariadenie č. 2342/2002, a v článku 156 nariadenia 2018/1046. Podľa týchto posledných troch uvedených ustanovení tak tento pojem zahŕňa organizácie podľa medzinárodného práva verejného zriadené medzinárodnými dohodami.

obyčajové zásady medzinárodného práva verejného, obsiahnuté najmä vo Viedenskom dohovore⁵⁸⁸ a v návrhu článkov o zodpovednosti medzinárodných organizácií.⁵⁸⁹

V tejto súvislosti z článku 2 ods. 1 písm. i) Viedenského dohovoru vyplýva, že pod pojmom „medzinárodná organizácia“ sa rozumie medzivládna organizácia. Okrem toho článok 2 písm. a) návrhu článkov spresňuje, že tento pojem označuje akúkoľvek organizáciu založenú zmluvou alebo inou listinou upravenou medzinárodným právom a ktorá má vlastnú medzinárodnú právnu subjektivitu, a že okrem štátov môže medzinárodná organizácia zahŕňať medzi svojich členov aj iné subjekty ako štáty.

V prvom rade pokiaľ ide o podmienku týkajúcu sa založenia zmluvou alebo iným nástrojom upraveným medzinárodným právom, z článku 2 ods. 1 písm. a) Viedenského dohovoru vyplýva, že pojem „zmluva“ sa vzťahuje na medzinárodnú dohodu uzavretú medzi štátmi písomnou formou a spravujúcu sa medzinárodným právom, spísanú v jedinej alebo vo dvoch alebo viacerých súvisiacich listinách, nech je jej názov akýkoľvek. Táto alebo tieto listiny teda môžu predstavovať súhlasný prejav vôle dvoch alebo viacerých subjektov medzinárodného práva, ktorý sformalizujú. Okrem toho z judikatúry medzinárodných súdov vyplýva, že bez ohľadu na jeho význam z politického hľadiska dokument podpísaný štátmi nemôže predstavovať medzinárodnú dohodu, pokiaľ neobsahuje žiadne ustanovenie zakladajúce práva alebo povinnosti, s ktorými tieto štáty súhlasili.⁵⁹⁰

V druhom rade, pokiaľ ide o podmienku týkajúcu sa vlastnej medzinárodnej právnej subjektivity, z judikatúry medzinárodných súdov po prvé vyplýva, že uznanie medzinárodnej organizácie je podmienené tým, že dotknutá organizácia má právnu subjektivitu. Subjekt zriadený štátmi a prípadne jednou alebo viacerými medzinárodnými organizáciami totiž nemá v prípade neexistencie vlastnej právnej subjektivity charakter medzinárodnej organizácie, ale charakter orgánu závislého buď od štátov, ktoré ho vytvorili,⁵⁹¹ alebo od medzinárodnej organizácie, v ktorej sa tento subjekt nachádza.⁵⁹²

Po druhé z judikatúry medzinárodných súdov tiež vyplýva, že medzinárodné organizácie v zásade požívajú výsady a imunity, ktoré sú nevyhnutné na plnenie ich úloh.⁵⁹³ Na rozdiel od jurisdikčnej imunity štátov založenej na zásade *par in parem non habet imperium* sú totiž imunity medzinárodných organizácií v zásade priznané zakladajúcimi zmluvami týchto organizácií a majú funkčnú povahu, keďže ich cieľom je zabrániť vzniku prekážky činnosti a nezávislosti dotknutých organizácií.

⁵⁸⁸ Viedenský dohovor o zmluvnom práve z 23. mája 1969 (Zbierka zmlúv Organizácie Spojených národov, zv. 1155, s. 331, ďalej len „Viedenský dohovor“).

⁵⁸⁹ Návrh článkov o zodpovednosti medzinárodných organizácií prijatý Komisiou pre medzinárodné právo Organizácie spojených národov na svojom 63. zasadnutí v roku 2011 a predložený Valnému zhromaždeniu v rámci správy uvedenej komisie o výsledkoch práce tohto zasadnutia (A/66/10) [Ročenka Komisie pre medzinárodné právo, 2011, zv. II(2), ďalej len „návrh článkov“].

⁵⁹⁰ Pozri rozsudok Medzinárodného súdneho dvora, Povinnosť rokovať o prístupe do Tichého oceánu (Bolívia v. Chile) z 1. októbra 2018, Zbierka 2018, s. 507, body 105 a 106 a citovaná judikatúra.

⁵⁹¹ Pozri v tomto zmysle rozsudok Medzinárodného súdneho dvora, Niektoré fosfátové pozemky v Nauru (Nauru v. Austrália) z 26. júna 1992, predbežné námietky, Zbierka 1992, s. 240, bod 47.

⁵⁹² Pozri v tomto zmysle poradné stanovisko Medzinárodného súdneho dvora, rozsudok č. 2867 Administratívneho súdu Medzinárodnej organizácie práce o žalobe proti Medzinárodnému fondu pre rozvoj poľnohospodárstva z 1. februára 2012, Zbierka 2012, s. 10, body 57 a 61.

⁵⁹³ Pozri v tomto zmysle rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu, Dr. Reineccius a i. v. Bank for International Settlements z 22. novembra 2002, vec č. 2000-04, bod 108; poradné stanovisko Medzinárodného súdneho dvora, rozsudok č. 2867 Administratívneho súdu Medzinárodnej organizácie práce o žalobe proti Medzinárodnému fondu pre rozvoj poľnohospodárstva z 1. februára 2012, Zbierka 2012, s. 10, bod 58, a rozsudok Medzinárodného súdneho dvora, Celulóžka na rieke Uruguaj (Argentína v. Uruguaj) z 20. apríla 2010, Zbierka 2010, s. 14, bod 88.

Po tretie z judikatúry vyplýva, že zakladajúce akty medzinárodných organizácií sú zmluvami osobitného druhu, keďže ich cieľom je vytvoriť nové právne subjekty s určitou mierou autonómie, ktorým zmluvné strany zverujú napĺňanie spoločných cieľov. Medzinárodné organizácie sa tak riadia „zásadou špeciality“, teda že členské štáty, ktoré ich zriadili, im zveria právomoci, ktorých hranice závisia od spoločných záujmov, ktoré im tieto štáty dávajú za úlohu presadzovať a ktoré sú zvyčajne predmetom výslovnej formulácie v ich zakladajúcej listine.⁵⁹⁴

Medzinárodnú organizáciu teda nemožno obmedziť len na fakultatívny mechanizmus poskytnutý stranám, ktorý môže každá z nich využiť podľa vlastného uváženia. Vytvorením medzinárodnej organizácie a poskytnutím všetkých prostriedkov potrebných na jej fungovanie totiž jej zakladatelia prejavujú svoj úmysel poskytnúť čo najlepšie záruky stability, kontinuity a účinnosti výkonu úloh zverených tejto organizácii, takže nemôžu kedykoľvek podľa vlastného uváženia jednostranne opustiť tento rámec, ani ho nahradiť inými komunikačnými kanálmi.⁵⁹⁵

O kvalifikácii zakladajúceho aktu IMG ako „medzinárodnej dohody“ Všeobecným súdom

Všeobecný súd skúmal obsah a rozsah rezolúcie z 25. novembra 1994 s cieľom určiť, či tento dokument obsahuje záväzky, ktoré sú pre jeho signatárov právne záväzné.

V tejto súvislosti Všeobecný súd uviedol, že zo znenia rezolúcie z 25. novembra 1994 vyplýva, že jej signatári schválili organizačný poriadok žalobkyne najmä potvrdením jej generálneho riaditeľa a rozhodnutím o zriadení jej riadiaceho výboru. Predovšetkým, hoci táto rezolúcia neukladá svojím signatárom žiadnu povinnosť stať sa členmi žalobkyne, jej bod 5 stanovil signatárskym štátom povinnosť rozhodnúť o začlenení žalobkyne do celkového rámca obnovy Bosny a Hercegoviny alebo o postupnom ukončení jej činností. Uvedená rezolúcia teda obsahovala prinajmenšom jeden záväzok, ktorý bol pre jej signatárov právne záväzný, takže ju nemožno považovať za vyhlásenie, ktorého pôsobnosť by bola výlučne politická.

V dôsledku toho Všeobecný súd rozhodol, že Komisia sa v napadnutom rozhodnutí dopustila nesprávneho právneho posúdenia, keď sa domnievala, že rezolúcia z 25. novembra 1994 predstavovala politické vyhlásenie, ktoré nebolo právne záväzné.

Všeobecný súd tiež usúdil, že Komisia sa v napadnutom rozhodnutí dopustila ďalšieho nesprávneho právneho posúdenia, keď odmietla kvalifikovať túto rezolúciu ako medzinárodnú dohodu z dôvodu absencie splnomocnení účastníkov zasadnutia z toho istého dňa, keďže podpis tejto rezolúcie bol následne potvrdený najmenej dvoma štátmi.

Všeobecný súd v tejto súvislosti pripomenul, že ak dokument podpíšu osoby, ktoré nemajú potrebné oprávnenie zaväzovať štáty, ku ktorým patria, v súlade s článkom 7 ods. 1 Viedenského dohovoru, takýto dokument nemožno považovať za právne záväznú medzinárodnú dohodu, pokiaľ tieto osoby nie sú oprávnené zaväzovať tieto štáty bez toho, aby museli predložiť plnomocenstvo podľa odseku 2 tohto článku.⁵⁹⁶

⁵⁹⁴ Pozri v tomto zmysle poradné stanovisko Medzinárodného súdneho dvora, Legálnosť použitia jadrových zbraní štátom v ozbrojenom konflikte z 8. júla 1996, Zbierka MSD 1996, s. 66, body 19 a 25; rozsudky Medzinárodného súdneho dvora, Pozemné a námorné hranice medzi Kamerunom a Nigériou z 11. júna 1998, predbežné námietky, Zbierka MSD 1998, s. 275, body 64 až 67, a Celulózka na rieke Uruguaj (Argentína v. Uruguaj) z 20. apríla 2010, Zbierka MSD 2010, s. 14, bod 89.

⁵⁹⁵ Pozri v tomto zmysle rozsudok Medzinárodného súdneho dvora, Celulózka na rieke Uruguaj (Argentína v. Uruguaj) z 20. apríla 2010, Zbierka MSD 2010, s. 14, body 90 a 91.

⁵⁹⁶ Pozri v tomto zmysle rozsudok Medzinárodného tribunálu pre morské právo, Vymedzenie námornej hranice v Bengálskom zálive (Bangladéš/Mjanmarsko) zo 14. marca 2012, Zbierka TIDM 2012, s. 4, body 96 a 98.

V tejto veci však Všeobecný súd konštatoval, že niektoré signatárske štáty rezolúcie z 25. novembra 1994 svojou účasťou na prijatí pôvodných alebo neskorších stanov žalobkyne alebo tým, že zasadali v jej riadiacom výbore alebo stálom výbore konali tak, že sa zdalo, že podpisové listiny ich zástupcov k tomuto aktu sa zdali ako dané, a tak následne potvrdili v zmysle článku 8 Viedenského dohovoru podpis tejto rezolúcie, ktorej účelom bolo založenie žalobkyne.

Všeobecný súd však usúdil, že tieto nesprávne právne posúdenia nemajú v tomto štádiu skúmania vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia, keďže nemajú vplyv na podmienku stanovenú rozpočtovými pravidlami Únie, podľa ktorej na to, aby žalobkyňa mohla využívať plnenie rozpočtu Únie spôsobom nepriameho hospodárenia stanoveného v prospech medzinárodných organizácií, musela byť založená medzinárodnou dohodou, ktorej účelom bolo zriadiť ju ako medzinárodnú organizáciu. Konštatované nezákonnosti preto nemôžu samy osebe viesť k zrušeniu napadnutého rozhodnutia.

O výklade zámeru signatárov zakladajúceho aktu IMG a neskoršej praxe signatárskych štátov a členských štátov tohto subjektu Všeobecným súdom

V tejto veci Všeobecný súd usúdil, že Komisia sa v napadnutom rozhodnutí nedopustila nesprávneho právneho posúdenia, keď sa domnievala, že rezolúcia z 25. novembra 1994 nemala za cieľ ani za následok priznať žalobkyňi postavenie medzinárodnej organizácie.

V tejto súvislosti Všeobecný súd pripomenul, že podľa článku 31 Viedenského dohovoru, ktorý vyjadruje medzinárodné obyčajové právo, sa zmluva musí vykladať dobromyseľne, v súlade s obvyklým významom, ktorý sa dáva výrazom v zmluve v ich celkovej súvislosti a s prihliadnutím na predmet a účel zmluvy.

Všeobecný súd ďalej dospel k záveru, že Komisia sa nedopustila nesprávneho právneho posúdenia, keď sa v napadnutom rozhodnutí domnievala, že neskoršia prax, ktorá nasledovala po prijatí rezolúcie z 25. novembra 1994 a následne po prijatí pôvodných stanov a stanov z roku 2012, nepreukazovala dostatočne široké a jasné uznanie postavenia žalobkyne ako medzinárodnej organizácie tak zo strany signatárov tejto rezolúcie, ako aj zo strany jej členov.

V tejto súvislosti sa Všeobecný súd opieral o judikatúru, podľa ktorej listiny nemožno považovať za ustanovujúce následnú dohodu alebo neskoršiu prax zakladajúcu dohodu strán o výklade zmluvy v zmysle článku 31 ods. 3 písm. a) a b) Viedenského dohovoru, pokiaľ boli tieto listiny prijaté bez podpory všetkých zmluvných štátov danej zmluvy.⁵⁹⁷

Všeobecný súd ďalej zamietol návrhy žalobkyne na náhradu majetkovej a nemajetkovej ujmy, ktorá jej údajne vznikla, pričom najmä pripomenul, že návrhy na zrušenie napadnutého rozhodnutia boli zamietnuté, v dôsledku čoho nie je splnená prvá podmienka, ktorá umožňuje vznik mimozmluvnej zodpovednosti Únie a ktorá sa týka existencie porušenia právnej normy, ktorej predmetom je priznať práva jednotlivcom.

⁵⁹⁷ Pozri v tomto zmysle rozsudok Medzinárodného súdneho dvora, Lov veľrýb v Antarktíde (Austrália v. Japonsko; Nový Zéland, vedľajší účastník konania) z 31. marca 2014, Zbierka MSD 2014, s. 226, bod 83.

XV. Prístup k dokumentom inštitúcií

1. Výnimka vzťahujúca sa na ochranu súdnych konaní

Rozsudok z 10. júla 2024, Maďarsko/Komisia (T-104/22, [EU:T:2022:391](#))

„Prístup k dokumentom – Nariadenie (ES) č. 1049/2001 – Dokumenty týkajúce sa korešpondencie, ktorú maďarské orgány adresovali Komisii v súvislosti s návrhom výzvy na predkladanie návrhov spolufinancovanej Úniou v rámci európskych štrukturálnych a investičných fondov – Dokumenty pochádzajúce od členského štátu – Námietka členského štátu – Výnimka vzťahujúca sa na ochranu rozhodovacieho procesu – Pojem ‚dokument vzťahujúci sa k veci, v ktorej ešte orgán nerozhodol‘ – Povinnosť odôvodnenia – Lojálna spolupráca“

Všeobecný súd zamietol žalobu o neplatnosť, ktorú Maďarsko podalo proti rozhodnutiu Európskej komisie, ktorým sa žiadateľovi – tretej osobe povolil prístup ku korešpondencii, ktorú maďarské orgány adresovali tejto inštitúcii v súvislosti s návrhom výzvy na predkladanie návrhov financovanej z fondov Európskej únie (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“), a spresnil rozsah výnimky týkajúcej sa ochrany rozhodovacieho procesu, stanovenej v nariadení č. 1049/2001⁵⁹⁸, a to najmä pokiaľ ide o presnú definíciu pojmu „rozhodovací proces orgánu“. Tento spor, v ktorom členský štát podal námietku proti tomu, aby inštitúcia Únie zverejnila dokumenty pochádzajúce od jeho vlastných orgánov, okrem toho poskytol Všeobecnému súdu príležitosť vyjadriť sa k novej otázke, či sa členský štát môže odvolávať na túto výnimku s cieľom namietat proti zverejneniu dokumentov týkajúcich sa výzvy na predkladanie návrhov, ktorú vypracoval vnútroštátny riadiaci orgán pri riadení európskych štrukturálnych a investičných fondov (ďalej len „EŠIF“) v rámci zdieľaného riadenia v oblasti rozpočtu Únie.

V roku 2021 bola Komisii zaslaná žiadosť o prístup k dokumentom týkajúca sa oficiálnej korešpondencie medzi Komisiou a maďarskými orgánmi v súvislosti s výzvou na predkladanie návrhov v rámci operačného programu financovaného z EŠIF⁵⁹⁹ podľa nariadenia č. 1303/2013⁶⁰⁰. Počas konzultačného postupu podľa nariadenia č. 1049/2001⁶⁰¹ maďarské orgány namietali proti zverejneniu dokumentov pochádzajúcich od nich, a to na základe výnimky vzťahujúcej sa na ochranu rozhodovacieho procesu. Uviedli, že vzhľadom na to, že rozhodovací proces týkajúci sa predmetnej výzvy na predkladanie návrhov stále prebiehal, zverejnenie uvedených dokumentov by mohlo vážne porušiť zásady rovnosti zaobchádzania, zákazu diskriminácie a transparentnosti.

Komisia najprv poskytla žiadateľovi – tretej osobe prístup k šiestim z jedenástich dokumentov, ktoré boli identifikované ako dokumenty, na ktoré sa vzťahuje žiadosť o sprístupnenie, ale odmietla mu poskytnúť prístup k dokumentom pochádzajúcim od maďarských orgánov. V nadväznosti na opakovanú žiadosť a ďalšiu konzultáciu s maďarskými orgánmi však Komisia napriek ich zjavnému nesúhlasu poskytla prístup k dokumentom pochádzajúcim od maďarských orgánov vrátane ďalších identifikovaných dokumentov.

⁵⁹⁸ Článok 4 ods. 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 z 30. mája 2001 o prístupe verejnosti k dokumentom Európskeho parlamentu, Rady a Komisie (Ú. v. ES L 145, 2001, s. 43; Mim. vyd. 01/003, s. 331).

⁵⁹⁹ Výzvy na predkladanie návrhov „EFOP 2.2.5“ s názvom „Zlepšenie prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť - nahradenie inštitucionálneho ubytovania do roku 2023“.

⁶⁰⁰ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady č. 1083/2006 (Ú. v. EÚ L 347, 2013, s. 320).

⁶⁰¹ Článok 4 ods. 4 a 5 nariadenia č. 1049/2001.

Posúdenie Všeobecným súdom

Všeobecný súd pri rozhodovaní o žalobnom dôvode, ktorým Maďarsko vytýkalo Komisii, že v tejto veci neuplatnila výnimku týkajúcu sa ochrany rozhodovacieho procesu, v prvom rade konštatoval, že v čase prijatia napadnutého rozhodnutia neprebíhal žiaden rozhodovací proces Komisie.

Všeobecný súd v tejto súvislosti poznamenal, že hoci sa na EŠIF vzťahuje zdieľané riadenie, ustanovenia nariadenia č. 1303/2013⁶⁰² týkajúce sa kritérií, ktoré sa majú dodržiavať pri výbere operácií, ktoré sa majú financovať z týchto fondov, preukazujú, že výzvy na predkladanie návrhov patria do výlučnej zodpovednosti členských štátov. Nariadenie č. 1303/2013 teda nepriznáva Komisii osobitnú právomoc v procese finalizácie výzvy na predkladanie návrhov upravenej týmto nariadením.

Všeobecný súd navyše na základe doslovného, systematického a teleologického výkladu článku 4 ods. 3 prvého pododseku nariadenia č. 1049/2001 poznamenal, že uplatnenie výnimky stanovenej v tomto ustanovení je podmienené tým, že bol identifikovaný postup, na konci ktorého je inštitúcia Únie oprávnená prijať určité rozhodnutie. Samotná účasť Komisie na konaní upravenom rozpočtovými pravidlami zdieľaného riadenia však nemôže odôvodniť záver, že toto konanie patrí do rozhodovacieho procesu tejto inštitúcie. Delegovanie Komisiou na vnútroštátne riadiace orgány, ktorým sa vyznačuje zdieľané riadenie, totiž nemá vplyv na právomoci Komisie a členských štátov, ktoré sú jasne definované ustanoveniami nariadenia č. 1303/2013, čiže rozhodovacie procesy Komisie a členských štátov nemožno zamieňať.

Všeobecný súd preto dospel k záveru, že v tejto veci Komisia nemala prijať rozhodnutie. Dokumenty, ktoré jej boli doručené, tak nemožno považovať za dokumenty súvisiace s prebiehajúcim rozhodovacím procesom inštitúcie Únie. V dôsledku toho ich nemožno považovať za „vzťahujú[c] sa k veci, v ktorej [inštitúcia Únie] ešte nerozhod[la]“⁶⁰³.

V druhom rade Všeobecný súd zamietol argumentáciu Maďarska založenú na uplatniteľnosti výnimky podľa článku 4 ods. 3 prvého pododseku nariadenia č. 1049/2001 na rozhodovací proces vnútroštátnych riadiacich orgánov.

V tejto súvislosti uviedol, že cieľom tohto ustanovenia nie je chrániť rozhodovacie procesy členských štátov ani iných právnických osôb, než sú inštitúcie Únie, keďže samotné znenie tohto ustanovenia sa vzťahuje len na dokumenty, ktoré sa týkajú „veci, v ktorej [inštitúcia] ešte nerozhod[la]“. Vykladať túto výnimku tak, že chráni aj rozhodovací proces vnútroštátnych riadiacich orgánov by znamenalo opätovné zavedenie autorského pravidla pre každý dokument ovplyvňujúci prijatie rozhodnutia členského štátu, pričom toto pravidlo normotvorca Únie zrušil. Takýto výklad by nebol zlučiteľný ani s predmetom, ani s účelom článku 15 ZFEÚ a nariadenia č. 1049/2001, ktorým je poskytnúť verejnosti čo najširšie právo na prístup k dokumentom inštitúcií vo všetkých oblastiach činnosti Únie. Okrem toho by akýkoľvek výklad tohto ustanovenia, ktorý by išiel nad rámec samotného znenia, viedol k extenzívnemu výkladu výnimky stanovenej v tomto ustanovení, ktorý by neumožňoval vymedziť rozsah dotknutého dôvodu zamietnutia.

⁶⁰² Článok 110 ods. 2 písm. a) a článok 125 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1303/2013.

⁶⁰³ Podľa článku 4 ods. 3 prvého pododseku nariadenia č. 1049/2001.

2. Výnimka vzťahujúca sa na ochranu súkromia a integrity jednotlivca

Rozsudok z 8. mája 2024, Izuzquiza a i./Parlament (T-375/22, [EU:T:2024:296](#))

„Prístup k dokumentom – Ochrana osobných údajov – Nariadenie (ES) č. 1049/2001 – Dokumenty týkajúce sa príspevkov a výdavkov vyplatených členovi Parlamentu, ako aj miezd a príspevkov jeho parlamentných asistentov – Zamietnutie prístupu – Výnimka vzťahujúca sa na ochranu súkromia a integrity jednotlivca – Článok 4 ods. 1 písm. b) a článok 4 ods. 6 nariadenia č. 1049/2001 – Ochrana oprávnených záujmov dotknutej osoby – Nevyhnutnosť poskytnutia osobných údajov na konkrétny účel vo verejnom záujme – Článok 9 ods. 1 nariadenia (EÚ) č. 2018/1725“

Všeobecný súd, rozhodujúci v rozšírenej komore, na ktorý bola podaná žaloba o neplatnosť tromi fyzickými osobami, zrušil rozhodnutie Európskeho parlamentu z 8. apríla 2022⁶⁰⁴, ktorým táto inštitúcia odmietla žalobcom prístup k dokumentom týkajúcim sa súm, ktoré táto inštitúcia vyplatila členovi Parlamentu Ioannisovi Lagosovi, ako aj jeho parlamentným asistentom v rámci mandátu tohto poslanca. Všeobecný súd tým spresnil výnimku týkajúcu sa prístupu verejnosti k dokumentom založenú na ochrane súkromia a integrity jednotlivca, stanovenú nariadením č. 1049/2001⁶⁰⁵. Konštatuje, že Parlament mal povoliť prístup k dokumentom obsahujúcim osobné údaje I. Lagosa a jeho parlamentných asistentov, ktoré sa konkrétne týkali náhrady cestovných výdavkov a diét vyplatených I. Lagosovi touto inštitúciou a náhrad cestovných výdavkov jeho asistentov.

I. Lagos bol zvolený v Grécku a 2. júla 2019 sa ujal funkcie poslanca Parlamentu. Dňa 7. októbra 2020 ho grécke súdy odsúdili na trest odňatia slobody v trvaní trinástich rokov a ôsmich mesiacov, ako aj na peňažný trest za príslušnosť k zločineckej skupine a jej vedenie a tiež za dva menej závažné trestné činy. Po zbavení poslaneckej imunity bol I. Lagos 27. apríla 2021 zadržaný belgickými orgánmi a odovzdaný gréckym orgánom. V súčasnosti je vo výkone trestu odňatia slobody v Grécku.

Po odsúdení v trestnom konaní, zbavení imunity a uväznení sa I. Lagos nevzdal svojho mandátu európskeho poslanca. Okrem toho jeho odsúdenie neviedlo k tomu, že by grécke orgány oznámili Parlamentu zánik jeho mandátu.

Dňa 7. decembra 2021 žalobcovia podali Parlamentu žiadosť o prístup k dokumentom týkajúcim sa I. Lagosa na základe nariadenia č. 1049/2001, ktorá sa vzťahovala na všetky dokumenty týkajúce sa príspevkov priznaných I. Lagosovi, ako aj výdavkov spojených so mzdami jeho akreditovaných parlamentných asistentov a miestnych asistentov. Rozhodnutím zo 4. februára 2022 Parlament odmietol sprístupniť žalobcom tieto dokumenty. Na základe opakovanej žiadosti žalobcov Parlament prijal napadnuté rozhodnutie, ktorým potvrdil svoje pôvodné odmietnutie poskytnúť im prístup k požadovaným dokumentom, pričom sa odvolal na výnimku z práva na prístup k dokumentom týkajúcu sa ochrany osobných údajov, stanovenú nariadením č. 1049/2001, ako aj na povinnosť

⁶⁰⁴ Rozhodnutie Európskeho parlamentu č. A(2021) 10718C z 8. apríla 2022 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

⁶⁰⁵ A najmä článok 4 ods. 1 písm. b) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 z 30. mája 2001 o prístupe verejnosti k dokumentom Európskeho parlamentu, Rady a Komisie (Ú. v. ES L 145, 2001, s. 43; Mim. vyd. 01/003, s. 331). Podľa tohto ustanovenia inštitúcie odmietnu prístup k dokumentu v prípade, ak by sa jeho zverejnením porušila ochrana súkromia alebo integrity jednotlivca, najmä v súlade s právnymi predpismi Spoločenstva týkajúcimi sa ochrany osobných údajov.

žalobcov preukázať nevyhnutnosť poskytnutia osobných údajov na konkrétny účel vo verejnom záujme podľa nariadenia 2018/1725.⁶⁰⁶

Posúdenie Všeobecným súdom

Všeobecný súd najskôr zdôraznil, že samotné znenie článku 9 ods. 1 písm. b) nariadenia 2018/1725 podmieňuje poskytnutie osobných údajov splnením viacerých kumulatívnych podmienok. Žiadateľ o prístup tak musí preukázať nevyhnutnosť poskytnutia osobných údajov na konkrétny účel vo verejnom záujme a následne preukázať, že toto poskytnutie je najvhodnejším opatrením spomedzi ostatných možných opatrení na dosiahnutie sledovaného cieľa a že je primerané tomuto cieľu. Ak sa to preukáže, dotknutá inštitúcia je povinná overiť, či neexistuje nijaký dôvod domnievať sa, že toto poskytnutie by mohlo narušiť legitímne záujmy dotknutej osoby, a v takom prípade preukázateľne vyvážiť rôzne protichodné záujmy s cieľom posúdiť primeranosť požadovaného poskytnutia osobných údajov

Všeobecný súd tak v prvom rade v súvislosti s výnimkou z práva na prístup k dokumentom týkajúcou sa ochrany osobných údajov⁶⁰⁷ skúmal, či si žalobcovia splnili povinnosť preukázať nevyhnutnosť poskytnutia osobných údajov na konkrétny účel vo verejnom záujme.⁶⁰⁸

Po prvé pristúpil k analýze toho, či účel, ktorý uviedli žalobcovia na odôvodnenie poskytnutia dotknutých osobných údajov, predstavuje konkrétny účel vo verejnom záujme.

V tejto súvislosti Všeobecný súd spresnil, že toto sprístupnenie môže vychádzať zo všeobecného účelu, akým je právo verejnosti na informácie o správaní členov Parlamentu pri výkone funkcií. V tejto veci spočíval účel uvádzaný žalobcami v spoznaní konkrétnych súm, ktoré Parlament priznal I. Lagosovi počas dotknutého obdobia, a spôsobu, akým boli tieto sumy použité v rámci výkonu jeho mandátu poslanca, s cieľom uľahčiť verejnú kontrolu vzhľadom na prístup I. Lagosa k verejným finančným prostriedkom. Na rozdiel od tvrdení Parlamentu tento účel nie je všeobecný, ale konkrétne súvisí s osobitnými okolnosťami tejto veci, ktoré majú úplne výnimočnú povahu. Týkali sa totiž člena Parlamentu, ktorý po tom, čo bol okrem iného odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní trinástich rokov a ôsmich mesiacov a nastúpil do výkonu trestu, najmä za spáchanie závažných trestných činov, akými sú členstvo v zločineckej skupine a jej vedenie, zostal poslancom Parlamentu a naďalej poberal príspevky zodpovedajúce výkonu tejto funkcie. Vzhľadom na tieto okolnosti teda Parlament nesprávne odmietol uznať účel uvádzaný žalobcami ako konkrétny účel vo verejnom záujme.

Po druhé Všeobecný súd analyzoval, či žalobcovia preukázali nevyhnutnosť poskytnutia osobných údajov, a konkrétnejšie, či toto poskytnutie bolo najvhodnejším opatrením na dosiahnutie konkrétneho účelu vo verejnom záujme sledovaného žalobcami a či bolo primerané tomuto účelu.

Pokiaľ išlo na jednej strane o príspevok na všeobecné výdavky⁶⁰⁹ a mesačný plat⁶¹⁰ I. Lagosa, Všeobecný súd konštatoval, že informácie o týchto nárokoch sú voľne a bezplatne prístupné

⁶⁰⁶ Podľa článku 9 ods. 1 písm. b) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1725 z 23. októbra 2018 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov inštitúciami, orgánmi, úradmi a agentúrami Únie a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 45/2001 a rozhodnutie č. 1247/2002/ES (Ú. v. EÚ L 295, 2018, s. 39), sa osobné údaje poskytujú príjemcom usadeným v Únii, ktorí nie sú inštitúciami ani orgánmi Únie, len vtedy, ak príjemca preukáže, že je potrebné prenášať tieto údaje na konkrétny účel vo verejnom záujme, a prevádzkovateľ v prípade, že existuje dôvod predpokladať, že by mohli byť dotknuté oprávnené záujmy dotknutej osoby, po preukázateľnom zvážení rôznych protichodných záujmov preukáže, že je vhodné prenášať osobné údaje na tento konkrétny účel.

⁶⁰⁷ Ako je stanovené v článku 4 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 1049/2001.

⁶⁰⁸ Článok 9 ods. 1 písm. b) nariadenia 2018/1725.

⁶⁰⁹ Z článkov 25 a 26 rozhodnutia predsedníctva Európskeho parlamentu 2009/C 159/01 z 19. mája a 9. júla 2008, ktorým sa uplatňujú vykonávacie pravidlá k štatútu poslancov Európskeho parlamentu (Ú. v. EÚ C 159, 2009, s. 1), vyplýva, že členovia Parlamentu dostávajú mesačne paušálny príspevok na všeobecné výdavky na základe jedinej žiadosti podanej na začiatku svojho funkčného obdobia.

verejnosti na internetovej stránke Parlamentu. Keďže sprístupnenie dotknutých osobných údajov nebolo najvhodnejším opatrením na dosiahnutie cieľa sledovaného žalobcami, žalobcom sa nepodarilo preukázať nevyhnutnosť takéhoto poskytnutia. Podľa Všeobecného súdu to ale bolo inak, pokiaľ išlo o náhradu cestovných výdavkov a vyplatenie diét poslancov, keďže informácie, ktoré boli v tejto súvislosti verejne dostupné, neumožňovali zistiť ani výšku súm, ktoré Parlament vyplatil I. Lagosovi pri výkone jeho mandátu poslanca počas dotknutého obdobia, ani to, aký bol účel cesty, miesto určenia alebo trasa, ktorú absolvoval. Keďže sprístupnenie týchto údajov by umožnilo verejnosti prístup k uvedeným informáciám, ich zverejnenie je vhodnejším opatrením na dosiahnutie cieľa sledovaného žalobcami, než je prístup k informáciám, ktoré sú už verejne dostupné. Všeobecný súd preto dospel k záveru, že poskytnutie údajov týkajúcich sa I. Lagosa predstavuje opatrenie nevyhnutné na dosiahnutie konkrétneho účelu vo verejnom záujme, ktorý žalobcovia uviedli na odôvodnenie poskytnutia dotknutých osobných údajov, a že Parlament sa nesprávne domnieval, že si nesplnili povinnosť preukázať nevyhnutnosť tohto poskytnutia na takýto účel.

Na druhej strane, pokiaľ išlo o platy akreditovaných a miestnych asistentov I. Lagosa, Všeobecný súd zdôraznil, že sa im vyplácajú nezávisle od ich konkrétnych činností v rámci asistentskej výpomoci poskytovanej I. Lagosovi. Keďže poskytnutie dokumentov týkajúcich sa vyplácania týchto platov nemohlo žalobcom poskytnúť informácie o prípadnom priamom alebo nepriamom zapojení do financovania alebo páchania trestnej alebo nezákonnej činnosti, ktorej sa dopustil I. Lagos, žalobcovia nepreukázali nevyhnutnosť takéhoto poskytnutia. Výdavky týkajúce sa ciest parlamentných asistentov I. Lagosa však boli úzko spojené s jeho činnosťami a mohli naznačovať prípadný vzťah, hoci aj nepriamy, s nezákonnými činnosťami, ktoré mal vykonávať I. Lagos. Všeobecný súd preto dospel k záveru, že poskytnutie osobných údajov uvedených v dokumentoch týkajúcich sa náhrady týchto výdavkov je opatrením nevyhnutným na dosiahnutie cieľa uvádzaného žalobcami a že Parlament sa nesprávne domnieval, že žalobcovia si nesplnili povinnosť preukázať nevyhnutnosť poskytnutia osobných údajov na konkrétny účel vo verejnom záujme.

V druhom rade Všeobecný súd rozhodol o prípadnom zásahu do legitímnych záujmov I. Lagosa a jeho asistentov, spôsobenom poskytnutím dotknutých osobných údajov. V tejto súvislosti Všeobecný súd v rámci preskúmania proporcionality tohto poskytnutia zvažoval rôzne protichodné záujmy.⁶¹¹ Pokiaľ išlo na jednej strane o záujem chrániť slobodný výkon mandátu poslanca, v súvislosti so žiadosťou o prístup k informáciám týkajúcim sa náhrad cestovných výdavkov a diét, ktoré dostával I. Lagos, vedomosť verejnosti o takýchto cestách nemohla žiadnym spôsobom obmedziť slobodný výkon jeho mandátu. Preto nebolo preukázané, akým spôsobom by zverejnenie informácií o uskutočnených cestách mohlo ovplyvniť slobodný výkon mandátu európskeho poslanca. Pokiaľ išlo na druhej strane o záujem zaručiť bezpečnosť I. Lagosa v súvislosti s dokumentmi týkajúcimi sa diét a náhrad cestovných výdavkov vyplatených v minulosti, bezpečnosť dotknutého poslanca už v zásade nebolo možné považovať za ohrozenú poskytnutím dotknutých osobných údajov, keďže išlo o cesty, ktoré boli v okamihu podania žiadosti žalobcov už skončené. Hoci je pravda, že prezradenie opakovaných ciest I. Lagosa verejnosti, najmä do súkromného obydlija v Grécku, by mohlo ohroziť jeho bezpečnosť, Všeobecný súd zdôraznil, že Parlamentu prislúcha, aby pri zvážení protichodných záujmov dbal na ochranu osobných údajov nevyhnutných pre bezpečnosť I. Lagosa, akou je jeho osobná adresa. Okrem toho, pokiaľ ide o bezpečnosť I. Lagosa pri jeho budúcich cestách pri výkone mandátu, táto otázka nebola nastolená, keďže I. Lagos bol v čase prijatia napadnutého rozhodnutia vo väzení, a teda nemohol cestovať. V tejto súvislosti Všeobecný súd rozhodol, že vzhľadom na to, že predmetné cesty sa uskutočnili v období, keď už bol I. Lagos odsúdený za závažné trestné činy, bolo legitímne, aby žalobcovia mohli získať informácie o predmete a mieste určenia týchto ciest. Keďže riziká prípadného zásahu do slobodného výkonu mandátu poslanca I. Lagosa a jeho bezpečnosti neboli dostatočné na odôvodnenie odmietnutia sprístupniť dotknuté osobné údaje, Parlament sa nesprávne domnieval, že

⁶¹⁰ Podľa článku 10 rozhodnutia Európskeho parlamentu 2005/684/ES, Euratom z 28. septembra 2005, ktorým sa prijíma štatút poslancov Európskeho parlamentu (Ú. v. EÚ L 262, 2005, s. 1) (ďalej len „štatút poslancov“), sa mesačný plat poslancov vypláca automaticky.

⁶¹¹ Ako je stanovené v článku 9 ods. 1 písm. b) nariadenia 2018/1725.

poskytnutie týchto údajov by narušilo oprávnené záujmy I. Lagosa a jeho asistentov a že takéto poskytnutie by po zvážení rôznych protichodných záujmov nebolo primerané.

Vzhľadom na uvedené Všeobecný súd zrušil napadnuté rozhodnutie v rozsahu, v akom Parlament zamietol prístup k dokumentom obsahujúcim osobné údaje I. Lagosa týkajúce sa náhrad cestovných výdavkov a diét, ktoré mu vyplatil Parlament, ako aj k dokumentom obsahujúcim osobné údaje poslaneckých asistentov I. Lagosa, ktoré sa týkajú náhrad cestovných výdavkov, ktoré dostali.

XVI. Verejná služba

1. Disciplinárne konanie

Rozsudok z 29. mája 2024, Canel Ferreira/Rada (T-766/22, [EU:T:2024:336](#))

„Verejná služba – Úradníci – Disciplinárne konanie – Disciplinárny postih – Pokarhanie – Konanie, ktoré je v rozpore s dôstojnosťou služby – Články 12 a 21 služobného poriadku – Právomoc autora aktu – Povinnosť odôvodnenia – Zásada riadnej správy vecí verejných – Nestrannosť – Článok 41 Charty základných práv“

Všeobecný súd, na ktorý podala žalobu úradníčka Rady Európskej únie, v rozšírenej komore zrušil rozhodnutie tejto inštitúcie, ktorým bol žalobkyni uložený disciplinárny postih vo forme pokarhania.

Pri tejto príležitosti Všeobecný súd rozhodol o predtým nezodpovedanej otázke, či rozhodnutie o disciplinárnom postihu a rozhodnutie o zamietnutí sťažnosti proti tomuto postihu môže prijať jedna a tá istá osoba. Okrem toho má jeho rozsudok ukončiť rozdielnosť v judikatúre týkajúcu sa poradia, v akom sa Všeobecný súd zaoberá žalobnými dôvodmi, ktoré samostatne smerujú proti rozhodnutiu prijatému na základe sťažnosti.

V tomto prípade menovací orgán (MO) po administratívnom vyšetrovaní týkajúcom sa žalobkyne konštatoval, že žalobkyňa použila urážlivé a agresívne slová voči svojej nadriadenej, keď ju obvinila z obťažovania, a uložil jej sporný disciplinárny postih. Žalobkyňa podala proti tomuto rozhodnutiu sťažnosť, ktorú však MO zamietol. Žalobkyňa v dôsledku toho podala na Všeobecný súd návrh okrem iného na zrušenie rozhodnutia, ktorým jej bolo uložené pokarhanie, a rozhodnutia o zamietnutí sťažnosti.

Posúdenie Všeobecným súdom

Všeobecný súd na úvod pripomenul, že žalobca musí byť schopný súdu Únie predložiť na preskúmanie zákonnosť rozhodnutia o zamietnutí jeho sťažnosti v prípade, keď uvádza žalobný dôvod týkajúci sa konkrétne konania o sťažnosti. Ak by bol totiž žalobca oprávnený napadnúť iba pôvodné rozhodnutie, bola by vylúčená akákoľvek možnosť napadnúť konanie pred podaním žaloby. Žalobca by tak stratil možnosť využiť konanie, ktorého cieľom je umožniť a uprednostniť zmierlivé urovnanie sporu, ktorý vznikol medzi zamestnancom a administratívou, a požadovať od orgánu, ku ktorému tento zamestnanec patrí, aby pri dodržaní predpisov opätovne preskúmal svoje rozhodnutie s prihliadnutím na prípadné námietky tohto zamestnanca. Za týchto okolností Všeobecný súd usúdil, že pred rozhodnutím o žalobných dôvodoch smerujúcich proti rozhodnutiu, ktoré je predmetom sťažnosti, treba najprv preskúmať žalobný dôvod založený na protiprávnosti, ku ktorej došlo pri prijatí rozhodnutia o zamietnutí sťažnosti. Ak totiž Všeobecný súd zruší rozhodnutie o zamietnutí sťažnosti, je na administratíve, aby opätovne preskúmala sťažnosť a pritom dbala na riadny priebeh konania pred podaním žaloby. V takomto prípade by návrhy smerujúce proti pôvodnému rozhodnutiu museli byť zamietnuté ako neprípustné, pretože sú predčasné, keďže toto rozhodnutie možno predložiť na preskúmanie súdu iba vtedy, ak bolo predtým predmetom opätovného preskúmania v riadnom konaní pred podaním žaloby.

Pokiaľ ide o osobu, ktorá má právomoc na prijatie rozhodnutia o zamietnutí sťažnosti, Všeobecný súd poznamenal, že článok 90 ods. 2 Služobného poriadku úradníkov Európskej únie (ďalej len „služobný poriadok“) nijako nevyžaduje, aby iný orgán než MO, ktorý prijal akt spôsobujúci ujmu, rozhodoval o sťažnosti podanej proti tomuto aktu. Všeobecný súd spresnil, že naproti tomu z neho vyplýva, že normotvorca Únie počítal so situáciou, v ktorej ten istý orgán prijme rozhodnutie spôsobujúce úradníkovi ujmu a potom rozhodne o sťažnosti, ktorá bola proti nemu podaná.

Okrem toho, pokiaľ ide o samotnú povahu konania o sťažnosti, toto konanie nie je odvolacím konaním, ale jeho cieľom je uložiť orgánu, ku ktorému úradník patrí, aby opätovne zvážil svoje rozhodnutie s prihliadnutím na prípadné námietky tohto úradníka.

Vzhľadom na povahu konania o sťažnosti tak Všeobecný súd spresnil, že nemožno dospieť k záveru o porušení článku 41 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie, ktorý zaručuje právo každého, aby inštitúcie Únie vybavovali jeho záležitosti nestranne, iba preto, že rozhodnutie o zamietnutí sťažnosti prijala v súlade s pravidlami vnútornej organizácie Rady tá istá osoba, ktorá prijala rozhodnutie, ktoré bolo predmetom tejto sťažnosti.

Pokiaľ ide o rozsah povinnosti odôvodnenia rozhodnutia spôsobujúceho ujmu, Všeobecný súd spresnil, že toto odôvodnenie má jednak poskytnúť dotknutej osobe údaje dostatočné na to, aby posúdila dôvodnosť aktu, ktorý jej spôsobuje ujmu, a vhodnosť podania žaloby na súd Únie, a jednak umožniť súdu Únie, aby preskúmal zákonnosť aktu. Dostatočnosť odôvodnenia treba posúdiť nielen vzhľadom na jeho znenie, ale aj na skutkový a právny kontext, v ktorom došlo k prijatiu napadnutého aktu.

V tejto súvislosti Všeobecný súd konštatoval, že v tomto prípade bol opis skutkov, z ktorých MO obviňoval žalobkyňu, iba čiastočným prevzatím jedného bodu zo záverov vyšetrovacej správy, ktorý bol iba stručným zhrnutím úvah vyšetrovateľov obsiahnutých v predchádzajúcich častiach uvedenej správy. Tento úryvok, vytrhnutý z kontextu, nemohol presne odhaľovať skutky, z ktorých bola žalobkyňa obvinená.

MO neposkytol žalobkyni vysvetlenia týkajúce sa skutkov, z ktorých bola obvinená, ani v rozhodnutí o zamietnutí sťažnosti, napriek tvrdeniam žalobkyne založeným na porušení povinnosti odôvodnenia, ktoré uviedla na podloženie svojej sťažnosti. Toto rozhodnutie sa tiež obmedzovalo na to, že čiastočne opakovalo ten istý bod záverov vyšetrovacej správy.

Bez ohľadu na rôzne vyjadrenia týkajúce sa nevhodnej komunikácie žalobkyne v priebehu jej spolupráce s jej nadriadenou však Všeobecný súd spresnil, že z vyšetrovacej správy jasne a objektívne nevyplývalo, na ktorých skutočnostiach sa zakladali závery vyšetrovateľov o porušení služobného poriadku. Hoci preto napadnuté rozhodnutie nebolo prijaté za okolností, ktoré by boli žalobkyni úplne neznáme, žalobkyňa oprávnene tvrdila, že napadnuté rozhodnutie, vykladané spolu s uvedenou vyšetrovacou správou, neobsahovalo dostatočné odôvodnenie. Neexistencia podrobností týkajúcich sa skutkov vytýkaných žalobkyni bránila Všeobecnému súdu, aby preskúmal dôvodnosť napadnutého rozhodnutia, čo odôvodňovalo jeho zrušenie.

2. Príspevky

Rozsudok z 5. júna 2024, VA/Komisia (T-123/23, [EU:T:2024:359](#))

„Verejná služba – Úradníci – Odmena – Rodinné prídavky – Príspevok na nezaopatrené dieťa – Príspevok na vzdelanie – Rozhodnutia o skončení nároku na niektoré príspevky – Podmienky poskytnutia – Pojem „ukončenie štúdia“ – Rovnosť zaobchádzania – Zásada riadnej správy vecí verejných – Vrátenie súm zaplatených bez právneho dôvodu – Článok 85 prvý odsek služobného poriadku – Zodpovednosť“

Všeobecný súd rozhodujúci o žalobe podanej úradníkom Rady Európskej únie čiastočne zrušil rozhodnutia Komisie v rozsahu, v akom zrušujú právo tohto úradníka poberať príspevok na nezaopatrené dieťa, príspevok na vzdelanie, ako aj daňové zvýhodnenie súvisiace s týmto príspevkom na nezaopatrené dieťa, v období medzi poslednou skúškou jeho dieťaťa na vysokej škole a poskytnutím konečných výsledkov vzdelávacím zariadením. V tomto rámci sa Všeobecný súd vyjadril k bezprecedentnej otázke, odkedy úradník už nemá nárok na priznanie uvedených finančných nárokov, pretože jeho dieťa sa už nezúčastňuje na vzdelávaní alebo odbornej príprave v zmysle

článku 2 ods. 3 prílohy VII Služobného poriadku úradníkov Európskej únie (ďalej len „služobný poriadok“) a už pravidelne a celodenne nenavštevuje vzdelávacie zariadenie v zmysle článku 3 ods. 1 tejto prílohy.

V tejto veci študovala dcéra žalobcu na belgickej vysokej škole. Poslednú skúšku svojho študijného cyklu absolvovala 18. júna 2021, o tom, že ju úspešne zložila, sa dozvedela 2. júla 2021 a potvrdenie o úspešnom absolvovaní dostala 27. augusta 2021. Akademický rok sa skončil 13. septembra 2021.

Až do septembra 2021 žalobca poberal na svoju dcéru príspevok na nezaopatrené dieťa, ako aj príspevok na vzdelanie, ktoré sú stanovené v článkoch 2 a 3 prílohy VII služobného poriadku, a mal nárok na daňové zvýhodnenie súvisiace s príspevkom na nezaopatrené dieťa. Keďže však jeho dcéra uspela v júni 2021 v prvom skúškovom období, Komisia rozhodla, že žalobca už nemá právo na priznanie predmetných finančných nárokov od júla 2021, a teda pristúpila k vymáhaniu týchto finančných nárokov za júl, august a september 2021.

Posúdenie Všeobecným súdom

Na úvod Všeobecný súd pripomenul, že podľa článkov 2 a 3 prílohy VII služobného poriadku možno príspevok na vzdelanie priznať len vtedy, ak boli predtým splnené podmienky umožňujúce získať príspevok na nezaopatrené dieťa. Z toho vyplýva, že posúdenie podmienky pravidelného a celodenného navštevovania vzdelávacieho zariadenia sa musí vykonať neskôr po tom, ako sa preukáže, že dieťa, pre ktoré sa žiada príspevok na vzdelanie, je závislé od úradníka.

V prípade, že dieťa študuje na vysokej škole, nárok na príspevok na nezaopatrené dieťa je podmienený splnením troch podmienok, a to skutočným vyživovaním dieťaťa úradníkom, skutočnosťou, že dieťa má vek 18 až 26 rokov, a skutočnosťou, že dieťa sa zúčastňuje na vzdelávaní alebo odbornej príprave.

V tejto súvislosti Všeobecný súd spresnil, že „vzdelávanie“ pozostáva z viacerých etáp, ako je účasť na predmetoch stanovených v študijnom programe a na skúškach týkajúcich sa týchto predmetov, hodnotenie týchto skúšok a po poslednej z týchto skúšok, poskytnutie záverečných výsledkov vzdelávacím zariadením, ktoré zabezpečuje predmetné štúdium, potvrdzujúcich úspešné absolvovanie štúdia. Tieto etapy sú navzájom neoddeliteľné, pretože účasť na skúškach umožňuje posúdiť nadobudnutie zručností a vedomostí študenta v rámci vyučovaných predmetov.

Keďže študent môže byť informovaný o tom, že úspešne ukončil svoje vzdelávanie, až po vykonaní všetkých skúšok a po sprístupnení výsledkov týchto skúšok vzdelávacím zariadením, práve od momentu, keď sú k dispozícii konečné výsledky, sa musí považovať za študenta, ktorý sa už nezúčastňuje na vzdelávaní v zmysle článku 2 ods. 3 písm. b) prílohy VII služobného poriadku.

Dieťa vo veku od 18 do 26 rokov, ktoré absolvovalo školské vzdelanie alebo odbornú prípravu, zostáva závislé od úradníka nie do okamihu, keď toto dieťa absolvuje svoju poslednú skúšku, ale až do okamihu, keď vzdelávacie zariadenie poskytne konečné výsledky.

V tomto kontexte teda úradníkovi prináleží, aby informoval administratívu o ukončení štúdia svojho dieťaťa tým, že mu bezodkladne oznámi dátum, ku ktorému boli konečné výsledky poskytnuté vzdelávacím zariadením, aby mohla ihneď zastaviť vyplácanie tohto príspevku.

Pokiaľ ide o podmienku navštevovania stanovenú v článku 3 ods. 1 prílohy VII služobného poriadku na priznanie príspevku na vzdelanie, Všeobecný súd prebral na preskúmanie tejto podmienky svoje úvahy týkajúce sa príspevku na nezaopatrené dieťa.

Z toho vyplýva, že práve od momentu, keď sú k dispozícii konečné výsledky poskytnuté vzdelávacím zariadením, sa musí dieťa úradníka považovať za osobu, ktorá už pravidelne a celodenne nenavštevuje vzdelávacie zariadenie v zmysle článku 3 ods. 1 prílohy VII služobného poriadku.

„Verejná služba – Úradníci – Odmena – Rodinné prídavky – Príspevok na vzdelanie – Odmietnutie poskytnutia – Článok 3 ods. 1 prílohy VII k služobnému poriadku – Odborná príprava – Vyššie vzdelávanie – Delegovanie právomocí – Prevzatie delegovaných právomocí naspäť – Príslušný menovací orgán“

Všeobecný súd rozhodujúci v rozšírenej komore, ktorý konal vo veci žaloby podanej úradníkom Rady Európskej únie, zrušil rozhodnutie tejto inštitúcie v rozsahu, v akom ním bolo žalobcovi odmietnuté poskytnutie príspevku na vzdelanie z dôvodu, že vzdelávací program, ktorého sa zúčastňovala jeho dcéra, nemožno považovať za vyššie vzdelávanie v zmysle článku 3 ods. 1 prílohy VII k Služobnému poriadku úradníkov Európskej únie (ďalej len „služobný poriadok“). V rámci tejto žaloby mal Všeobecný súd za úlohu určiť, ktorý orgán je príslušným orgánom a ktorý akt je aktom spôsobujúcim ujmu v prípade, že inštitúcia v priebehu konania pred podaním žaloby a v individuálnom prípade prevezme naspäť právomoci, ktoré delegovala na inú inštitúciu. Taktiež sa vyjadril k otázke, či sa má článok 3 ods. 1 prílohy VII k služobnému poriadku vykladať v tom zmysle, že umožňuje poskytnutie príspevku na vzdelanie v prípade, že navštevované vzdelávanie má charakter odbornej prípravy.

Rozhodnutím z 13. mája 2019⁶¹² Rada poverila Úrad Komisie pre správu a úhradu individuálnych nárokov (PMO) výkonom právomocí týkajúcich sa poskytovania a spravovania príspevkov na vzdelanie. V súlade s článkom 1 ods. 2 tohto rozhodnutia sa PMO vzdá výkonu právomocí, ktoré sú naň delegované, v prospech Rady, ak o to v jednotlivých prípadoch požiada menovací orgán (MO) Rady.

V tejto veci sa v období od novembra 2019 do augusta 2020 dcéra žalobcu zúčastňovala vzdelávacieho programu v odbore psychopedagogika. Na základe článku 3 prílohy VII k služobnému poriadku bol žalobcovi počas trvania tohto vzdelávania vyplácaný príspevok na vzdelanie. PMO vo februári 2021 oznámil žalobcovi rozhodnutie, ktorým mu bol odmietnutý nárok na príspevok na vzdelanie z dôvodu, že predmetný vzdelávací program nebol na úrovni vyššieho vzdelávania. V dôsledku toho sa sumy, ktoré mu boli vyplatené ako príspevok na vzdelanie, museli vrátiť.

V nadväznosti na žiadosť žalobcu o opätovné preskúmanie PMO zopakoval svoje rozhodnutie. Žalobca podal sťažnosť proti rozhodnutiam PMO na Radu. Taktiež podal sťažnosť v rovnakom znení na Komisiu. Rada, ktorá v rámci toho, ako informovala žalobcu o prevzatí delegovaných právomocí naspäť, sťažnosť zamietla.

Posúdenie Všeobecným súdom

V úvode Všeobecný súd konštatoval, že Rada rozhodnutím o sťažnosti úplne zmenila dôvody uvedené v rozhodnutiach PMO, a to na základe opätovného preskúmania situácie žalobcu. Uvedené rozhodnutie má teda samostatný obsah a odlišný rozsah než rozhodnutia PMO a nemožno ho považovať za rozhodnutie, ktorým sa tieto rozhodnutia čisto len potvrdzujú. Rozhodnutie o sťažnosti preto nahradilo rozhodnutia PMO a v tejto veci predstavuje akt spôsobujúci ujmu.

Pokiaľ ide o právomoc Rady prevziať delegované právomoci naspäť v individuálnom prípade, Všeobecný súd na jednej strane uviedol, že normotvorca v služobnom poriadku výslovne nevylúčil možnosť takéhoto prevzatia naspäť. Na druhej strane zásada právnej istoty, na ktorej je založená formálna povaha delegovania právomocí, vyžaduje, aby delegujúci orgán najprv prijal výslovný akt, na základe ktorého znovu nadobúda delegovanú právomoc. Platí tak, že rovnako ako si delegovanie právomocí vyžaduje prijatie výslovného aktu, ktorým dochádza k prenosu predmetnej právomoci, aj prevzatie delegovaných právomocí naspäť sa musí uskutočniť na základe prijatia výslovného aktu.

⁶¹² Rozhodnutie Rady (EÚ) 2019/792 z 13. mája 2019, ktorým sa Európska komisia - Úrad pre správu a úhradu individuálnych nárokov (PMO) - poveruje výkonom určitých právomocí zverených menovaciemu orgánu a orgánu oprávnenému uzatvárať pracovné zmluvy (Ú. v. EÚ L 129, 2019, s. 3).

Okrem toho zásada riadnej správy vecí verejných predpokladá okrem iného to, aby rozdelenie právomocí v oblasti personálneho riadenia bolo jasne vymedzené a riadne uverejnené.

V tejto veci prevzatie delegovaných právomocí naspäť rešpektovalo požiadavky vyplývajúce zo zásady právnej istoty. Po prvé článok 1 ods. 2 rozhodnutia 2019/792 výslovne oprávňoval Radu na prevzatie delegovaných právomocí naspäť práve v individuálnych prípadoch a v nadväznosti na podanie sťažnosti. Po druhé bolo uvedené rozhodnutie riadne uverejnené v *Úradnom vestníku Európskej únie*. Po tretie Rada vykonala svoju právomoc až po predchádzajúcom vydaní výslovného aktu, ktorým požiadala PMO o to, aby sa v tejto veci vzdal výkonu delegovaných právomocí, pričom PMO tejto žiadosti vyhovel. Napriek tomu, že informácia o prevzatí delegovaných právomocí naspäť bola žalobcovi poskytnutá až v štádiu rozhodnutia, ktorým bola jeho sťažnosť zamietnutá, žalobca tým predsa len nebol poškodený, pretože podal sťažnosť aj na Radu.

Za týchto okolností okrem iného skutočnosť, že v článku 90c služobného poriadku sa uvádza, že žiadosti a sťažnosti týkajúce sa delegovaných právomocí sa podávajú MO poverenému výkonom právomocí, nemožno považovať za legislatívny zákaz prevzatia takýchto právomocí naspäť ich nositeľom, či už vo všeobecnosti alebo v individuálnom prípade. Uvedené ustanovenie nemožno považovať ani za ustanovenie, ktoré by zakazovalo prevzatie delegovaných právomocí naspäť v priebehu konania pred podaním žaloby, a to predovšetkým vzhľadom na jeho povahu vyznačujúcu sa vývojom.

Pokiaľ ide o skutočnosť, že vzdelávanie má charakter odbornej prípravy, Všeobecný súd dospel k záveru, že to nemá vplyv na priznanie príspevku na vzdelanie podľa článku 3 ods. 1 prílohy VII k služobnému poriadku pod podmienkou, že ho poskytuje vzdelávacie zariadenie.

Toto ustanovenie totiž vyžaduje predovšetkým tri podmienky na priznanie príspevku na vzdelanie, a to po prvé navštevovanie vzdelávacieho zariadenia, po druhé pravidelnosť uvedeného navštevovania a po tretie, aby toto navštevovanie bolo celodenné.

Hoci normotvorca v rámci článku 3 ods. 1 prílohy VII k služobnému poriadku neuviedol povahu vzdelávania poskytovaného zariadením vyššieho vzdelávania, zatiaľ čo v rámci článku 2 ods. 3 písm. b) tejto prílohy tak urobil, ani MO predmetnej inštitúcie, ani Všeobecnému súdu neprináleží, aby túto povahu povýšili na dodatočnú podmienku.

Je síce pravda, že rozlišovanie medzi vzdelávaním a odbornou prípravou, ktoré sa uvádza v článku 2 ods. 3 písm. b) prílohy VII k služobnému poriadku, umožňuje vylúčiť vyplácanie príspevku na vzdelanie stanoveného v článku 3 ods. 1 uvedenej prílohy v prípade, že sa nezaopatrené dieťa zúčastňuje na odbornej príprave bez akejkoľvek súvislosti so vzdelávacím zariadením. Toto rozlišovanie naopak nebráni vyplácaniu príspevku na vzdelanie v prípade, že sa nezaopatrené dieťa zúčastňuje na odbornej príprave poskytovanej zariadením vyššieho vzdelávania, ktoré toto dieťa navštevuje pravidelne a celodenne.

3. Postavenie informátora

Rozsudok z 11. septembra 2024, TU/Parlament (T-793/22, [EU:T:2024:614](#))

„Verejná služba – Akreditovaní parlamentní asistenti – Skončenie služobného pomeru – Zmluva na dobu určitú – Neobnovenie – Postavenie informátora – Články 22a až 22c služobného poriadku – Ochranné opatrenia – Dôvernosc – Nemajetková ujma“

Všeobecný súd, ktorý čiastočne vyhovel žalobe, ktorú podal TU, bývalý akreditovaný parlamentný asistent (ďalej len „APA“) Európskeho parlamentu, rozhodol v rozšírenej komore o úplne novej otázke ochrany, ktorú má táto inštitúcia poskytnúť APA z dôvodu jeho postavenia informátora.

Žalobca bol prijatý na miesto APA v rámci zoskupenia poslancov, aby asistoval poslankyni počas obdobia od augusta 2019 do februára 2022. V júli 2021 podal žiadosť o pomoc a ochranu podľa článku 24 Služobného poriadku úradníkov Európskej únie (ďalej len „služobný poriadok“) v súvislosti s obťažovaním, ktorému bol údajne vystavený zo strany dotknutej poslankyne. Žalobca vo svojom e-maile tiež uviedol, že chcel chrániť finančné záujmy Únie poskytnutím informácií v tejto žiadosti o finančných nezrovnalostiach, ktorých sa údajne dopustila táto poslankyňa. Okrem toho tieto nezrovnalosti oznámil Európskemu úradu pre boj proti podvodom (OLAF).

V tom istom mesiaci Parlament prijal dočasné ochranné opatrenie, ktorým bol žalobca preložený pod zodpovednosť predsedu delegácie, ktorý bol tiež členom zoskupenia, ktorého súčasťou bola dotknutá poslankyňa. Neskôr, v dôsledku údajných odvetných opatrení zo strany vedenia tejto delegácie, bol žalobca uvoľnený zo svojich funkcií na delegácii na svoju žiadosť až do skončenia svojej zmluvy.

Žalobca tiež požiadal o preloženie na akékoľvek iné miesto v Parlamente a o to, aby Parlament zvážil predĺženie jeho zmluvy, aby tak mohol spolupracovať s touto inštitúciou a s OLAF-om na prebiehajúcich vyšetrovaniach pri súčasnom požívaní plnej ochrany. Napokon predložil viacero žiadostí o obnovenie svojej zmluvy.

Keďže tieto žiadosti boli zamietnuté, žalobca podal na Všeobecný súd žalobu, ktorou sa domáhal na jednej strane zrušenia rozhodnutia Parlamentu neobnoviť jeho zmluvu APA a implicitného rozhodnutia, ktorým Parlament odmietol uznať jeho postavenie informátora a prijať ďalšie doplňujúce ochranné opatrenia k opatreniu o uvoľnení z funkcie, ako aj na druhej strane náhrady spôsobenej škody.

Posúdenie Všeobecným súdom

Všeobecný súd na úvod konštatoval, že Parlament nebol povinný prijať rozhodnutie, ktorým by uznal, že žalobca požíval postavenie informátora. Ochrana stanovená v článku 22a ods. 3 služobného poriadku sa totiž priznáva bez akýchkoľvek formalít úradníkom, ktorí poskytnú informácie o skutočnostiach, ktoré vedú k predpokladu existencie nezákonnej činnosti, len na základe skutočnosti, že tieto informácie poskytnú.

Toto konštatovanie však nemá vplyv na povinnosť inštitúcie rešpektovať práva vyplývajúce z postavenia informátora dotknutej osoby.

V tejto súvislosti po prvé bez ohľadu na informačné povinnosti OLAF-u vo vzťahu k žalobcovi prináleží Parlamentu, ktorý je orgánom príslušným na zabezpečenie ochrany svojich zamestnancov, ktorí v súlade s článkami 22a a 22b služobného poriadku oznámili závažné nezrovnalosti, aby hneď, ako mu boli oznámené skutočnosti uvedené v článku 22a služobného poriadku, najprv potvrdil prijatie tohto oznámenia a následne informoval zamestnanca o opatreniach prijatých v nadväznosti na jeho oznámenia, v súlade so svojou povinnosťou starostlivosti a podľa vnútorných predpisov týkajúcich sa vykonávania článku 22c služobného poriadku.

Po druhé, pokiaľ ide o dôkazné bremeno týkajúce sa dostatočnosti ochranných opatrení, v situácii, o akú ide v tejto veci, v ktorej žalobca predložil hodnoverné dôkazy, podľa ktorých utrpel ujmu v dôsledku prijatia opatrenia o preložení a v ktorej sú jeho oznámenia o údajných odvetných opatreniach prijatých vedením delegácie navyše stále preskúmané, prináleží Parlamentu, aby preukázal, že si splnil svoju povinnosť ochrany informátora prijatím opatrení, ktoré sú na tento účel dostatočné.

V situácii, keď je inštitúcia povinná vykonať ustanovenia uvedené v článkoch 22a až 22c služobného poriadku, ktorých cieľom je najmä zabezpečiť ochranu informátorov pred prípadnými odvetnými opatreniami, totiž táto inštitúcia nemôže stanoviť pravidlá, ktoré chránia menej ako tie, ktoré v tejto súvislosti špecificky prijal normotvorca Únie, pokiaľ ide o ochranu informátorov členskými štátmi.⁶¹³

Po tretie, pokiaľ ide o rozsah povinnosti inštitúcie chrániť informátorov, Všeobecný súd uviedol, že z článku 22a ods. 3 služobného poriadku vyplýva, že inštitúcia musí prijať všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie ich vyváženej a účinnej ochrany pred akoukoľvek formou odvetných opatrení, vrátane hrozieb a pokusov o odvetné opatrenia.

Je síce pravda, že Parlament v prípade absencie výslovnej žiadosti zo strany jedného alebo viacerých poslancov zo zoskupenia nemá možnosť obnoviť zmluvu APA. Iniciatíva na obnovenie zmluvy APA totiž prináleží výlučne jednému alebo viacerým poslancom, ktorým nemožno uložiť povinnosť spolupracovať alebo pokračovať v spolupráci s APA, ktorých si slobodne nevybrali. APA udržiava s poslancom alebo poslancami, ktorým asistuje, pracovný vzťah charakterizovaný existenciou dôvery.

Rovnako povinnosť starostlivosti nemôže viesť k tomu, že Parlament v rozpore s pravidlom uvedeným v článku 21 štatútu poslancov, podľa ktorého si poslanci môžu slobodne vybrať svojich osobných asistentov, obnoví zmluvu s APA, aj keby tento asistent získal postavenie informátora.

Týmto konštatovaním však nie je dotknutá povinnosť Parlamentu prijať všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie vyváženej a účinnej ochrany žalobcu pred akoukoľvek formou odvetných opatrení.

Všeobecný súd v tejto súvislosti usúdil, že tým, že sa Parlament obmedzil na informovanie žalobcu, že opatrenie o uvoľnení z funkcie bolo jediným možným ochranným opatrením, nepreukázal, že prijal všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby žalobca neutrpel žiadnu ujmu zo strany inštitúcie z dôvodu svojho postavenia informátora podľa článku 22a ods. 3 služobného poriadku. Vzhľadom na jeho postavenie informátora a podľa článku 22a ods. 3 služobného poriadku mu mal Parlament poskytnúť podporu tým, že sa mu mal pokúsiť pomôcť nájsť riešenie popri opatrení o uvoľnení z funkcie.

Okrem toho tým, že sa Parlament obmedzil na to, že žalobcovi oznámil, že na účely jeho ochrany z titulu jeho postavenia informátora neprichádzalo do úvahy žiadne iné opatrenie než uvoľnenie z funkcie a že obnovenie jeho zmluvy nebolo z tohto dôvodu mysliteľným opatrením, nepreukázal, že mu poskytol poradenstvo a pomoc, ktoré mu mal poskytnúť.

Napokon tým, že Parlament informoval predsedu delegácie, že žalobca bude u neho uvoľnený zo svojich funkcií z dôvodu svojej žiadosti o pomoc, ale aj z dôvodu svojho postavenia informátora, bez toho, aby žalobca dal súhlas so zverejnením tohto postavenia, Parlament porušil svoju povinnosť zachovávať dôvernitosť a ochrany identity žalobcu ako informátora.

V dôsledku toho Všeobecný súd dospel k záveru o existencii nemajetkovej ujmy, ktorú utrpel žalobca, ktorú nemožno napraviť iba samotným zrušením implicitného rozhodnutia v rozsahu, v akom mu Parlament týmto rozhodnutím v odpovedi na jeho žiadosť odmietol priznať iné ochranné opatrenie ako opatrenie o uvoľnení z funkcie. Za týchto podmienok Všeobecný súd zrušil uvedené rozhodnutie, čiastočne vyhovel návrhom na náhradu škody do výšky 10 000 eur a vo zvyšnej časti žalobu zamietol.

⁶¹³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1937 z 23. októbra 2019 o ochrane osôb, ktoré nahlasujú porušenia práva EÚ (Ú. v. EÚ L 305, 2019, s. 17).

XVII. Návrhy na nariadenie predbežného opatrenia

Uznesenie z 9. februára 2024, Bytedance/Komisia (T-1077/23 R, [EU:T:2024:94](#))

„Konanie o nariadení predbežného opatrenia – Digitálne služby – Nariadenie (EÚ) 2022/1925 – Označenie za strážcu prístupu – Návrh na odklad výkonu – Neexistencia naliehavosti“

Predseda Všeobecného súdu zamietol návrh na nariadenie predbežného opatrenia spoločnosti Bytedance Ltd o odklade výkonu rozhodnutia, ktorým ju Komisia označila za strážcu prístupu v zmysle nariadenia o digitálnych trhoch⁶¹⁴ (ďalej len „DMA“), za neexistencie dôkazu, že podmienka týkajúca sa naliehavosti je splnená.

Bytedance je neprevádzková holdingová spoločnosť založená v Číne v roku 2012, ktorá prostredníctvom miestnych dcérskych spoločností poskytuje zábavnú platformu TikTok. Európska komisia ju rozhodnutím z 5. septembra 2023⁶¹⁵ označila za správcu prístupu v zmysle článku 3 ods. 1 DMA.

Toto rozhodnutie bolo predmetom žaloby o neplatnosť podanej spoločnosťou Bytedance na Všeobecný súd. Samostatným podaním podala Bytedance na Všeobecný súd návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým sa v podstate domáhala odkladu výkonu napadnutého rozhodnutia v rozsahu, v akom jej ukladá povinnosti uložené strážcom prístupu na základe DMA.

Posúdenie predsedom Všeobecného súdu

Na úvod predseda Všeobecného súdu pripomenul, že odklad výkonu rozhodnutia a iné predbežné opatrenia možno nariadiť, ak sa preukáže, že ich nariadenie je na prvý pohľad skutkovo a právne odôvodnené (*fumus boni iuris*) a že sú naliehavé. Keďže tieto podmienky sú kumulatívne, predseda Všeobecného súdu najprv skúmal, či je v prejednávannej veci splnená podmienka týkajúca sa naliehavosti.

Vo všeobecnosti sa podmienka týkajúca sa naliehavosti musí posudzovať s ohľadom na potrebu nariadenia predbežného opatrenia, aby sa zabránilo vzniku vážnej a nenapraviteľnej ujmy na strane účastníka konania, ktorý žiada o predbežnú ochranu.

Na preukázanie vážnej a nenapraviteľnej povahy uvádzanej ujmy Bytedance v podstate tvrdila, že v prípade neexistencie odkladu výkonu rozhodnutia, ktorým bola označená za strážcu prístupu, by bola povinná splniť povinnosti stanovené najmä v článkoch 5, 6 a 15 DMA v lehote šiestich mesiacov od jej označenia, čo by viedlo k nenapraviteľnému porušeniu dôvernosti, ako aj nezvratným zmenám na trhu.

Pokiaľ ide na jednej strane o údajné nenapraviteľné porušenie dôvernosti, Bytedance tvrdila, že okamžité vykonanie povinností stanovených v článku 15 DMA by mohlo viesť k sprístupneniu vysoko strategických informácií týkajúcich sa postupov TikToku v oblasti profilovania používateľov, ktoré inak nie sú verejné a ktoré by umožnili konkurentom TikToku a iným tretím stranám získať informácie o obchodných stratégiách týkajúcich sa TikToku spôsobom, ktorý by významne poškodzoval jeho činnosti.

⁶¹⁴ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/1925 zo 14. septembra 2022 o súťažeschopných a spravodlivých trhoch digitálneho sektora a o zmene smerníc (EÚ) 2019/1937 a (EÚ) 2020/1828 (akt o digitálnych trhoch) (Ú. v. EÚ L 265, 2022, s. 1).

⁶¹⁵ Rozhodnutie Komisie C(2023) 6102 final z 5. septembra 2023, ktorým sa spoločnosť ByteDance označuje za strážcu prístupu podľa článku 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/1925 zo 14. septembra 2022 o súťažeschopných a spravodlivých trhoch digitálneho sektora a o zmene smerníc (EÚ) 2019/1937 a (EÚ) 2020/1828 (akt o digitálnych trhoch) (Ú. v. EÚ L 265, 2022, s. 1).

V tejto súvislosti však predseda Všeobecného súdu konštatoval, že Bytedance sa obmedzuje na tvrdenie, že predmetné informácie treba považovať za dôverné na účely preukázania naliehavosti bez toho, aby preukázala, že takéto tvrdenie spĺňa podmienku *fumus boni iuris*.

V tomto rámci predseda Všeobecného súdu okrem toho uviedol, že hoci článok 15 ods. 1 DMA ukladá strážcovi prístupu povinnosť oznámiť Komisii a nepriamo Európskemu výboru pre ochranu údajov (EDPB) opis, ktorý bol predmetom nezávislého auditu všetkých techník profilovania spotrebiteľov uplatňovaných v rámci jeho základných platformových služieb, toto ustanovenie nevyžaduje, aby bol tento opis uverejnený.

Konkrétne článok 15 ods. 3 DMA sa obmedzuje na to, že ukladá strážcovi prístupu povinnosť zverejniť „prehľad“ opisu, ktorý bol predmetom nezávislého auditu vypracovaného samotným strážcom prístupu a ktorý môže „zohľadniť nutnosť zachovať svoje obchodné tajomstvo“. V tejto súvislosti konečný model komunikácie podľa článku 15 DMA výslovne stanovuje, že prehľad, ktorý nemá dôverný charakter, stanovený v článku 15 ods. 3 DMA umožňuje strážcovi prístupu v prípade potreby zhrnúť a vynechať informácie z opisu, najmä s cieľom zohľadniť potrebu chrániť obchodné tajomstvá alebo iné dôverné informácie.

Okrem toho Bytedance z právneho hľadiska dostatočne nepreukázala, že údajné riziko zverejnenia dôverných informácií by viedlo k vážnej a nenapraviteľnej ujme alebo že údajná vážna a nenapraviteľná ujma je pravdepodobná alebo bezprostredne hroziaca, ako to vyžaduje judikatúra.

Pokiaľ ide na druhej strane o údajné nezvratné zmeny trhu, Bytedance tvrdila, že články 5 a 6 DMA jej bránia v používaní jej platformy TikTok na inovácie a ponúkание nových funkcií a nových produktov. Bytedance predovšetkým zdôraznila negatívne dôsledky vyplývajúce z obmedzení týkajúcich sa prepájania a krížového využívania osobných údajov, ktoré sú stanovené v článku 5 ods. 2 DMA.

V tomto bode však predseda Všeobecného súdu konštatoval, že ujma uvádzaná spoločnosťou Bytedance je na jednej strane čisto hypotetická a na druhej strane finančná.

V tejto súvislosti predseda Všeobecného súdu pripomenul, že ujmu peňažnej povahy nemožno s výnimkou výnimočných okolností považovať za nenapraviteľnú alebo ťažko napravitelnú, keďže všeobecným pravidlom je, že peňažná kompenzácia môže poškodeného viesť do stavu pred vznikom ujmy.

V prejednávanej veci však Bytedance netvrdila, a už vôbec nepreukázala vážnu a nenapraviteľnú povahu finančnej škody, ktorá by jej mohla vzniknúť. Uvádzaná škoda, aj keby bola preukázaná, by totiž mohla byť predmetom žaloby o náhradu škody, ktorú by Bytedance mohla podať, ak by mala úspech v konaní vo veci samej.

Napokon predseda Všeobecného súdu zdôraznil, že vzhľadom na to, že ujma uvádzaná spoločnosťou Bytedance je peňažnej povahy, táto spoločnosť mohla v súlade s článkom 9 ods. 1 DMA podať žiadosť o pozastavenie plnenia povinností stanovených v článku 5 ods. 2 písm. b) a c) uvedeného nariadenia, ak by preukázala, že dodržiavanie týchto povinností by z dôvodu výnimočných okolností mimo jej kontroly ohrozilo hospodársku životaschopnosť jej činností v Únii. Ako však Komisia potvrdila, od oznámenia napadnutého rozhodnutia žalobkyni jej do dnešného dňa nebola doručená žiadna žiadosť v tomto zmysle.

Vzhľadom na vyššie uvedené predseda Všeobecného súdu zamietol návrh na nariadenie predbežného opatrenia, keďže Bytedance nepreukázala, že podmienka týkajúca sa naliehavosti je splnená, bez toho, aby bolo potrebné rozhodnúť o *fumus boni iuris* alebo pristúpiť k zváženiu záujmov.

Uznesenie z 13. júna 2024, Vivendi/Komisia (T-1077/23 R, [EU:T:2024:381](#))⁶¹⁶

„Konanie o nariadení predbežného opatrenia – Hospodárska súťaž – Koncentrácie – Žiadosť o informácie – Článok 11 ods. 3 nariadenia (ES) č. 139/2004 – Návrh na nariadenie predbežných opatrení – *Fumus boni iuris* – Zváženie záujmov

Uznesenie z 13. júna 2024, Lagardère/Komisia (T-1119/23 R-RENV, [EU:T:2024:382](#))

„Konanie o nariadení predbežného opatrenia – Hospodárska súťaž – Koncentrácie – Žiadosť o informácie – Článok 11 ods. 3 nariadenia (ES) č. 139/2004 – Návrh na nariadenie predbežných opatrení – *Fumus boni iuris* – Zváženie záujmov

Podpredseda Všeobecného súdu, ktorému bola vec vrátená na ďalšie konanie, vyhovel návrhom na nariadenie predbežného opatrenia, ktoré podali Vivendi SE a Lagardère SA v súvislosti so žiadosťou o informácie zaslanou Európskou komisiou v rámci koncentrácie.

Lagardère a Vivendi (ďalej spoločne len „žalobkyne“) sú materské spoločnosti francúzskych skupín pôsobiach v mediálnom sektore. V roku 2023 Komisia povolila spoločnosti Vivendi koncentráciu spočívajúcu v získaní výlučnej kontroly nad spoločnosťou Lagardère pod podmienkou dodržania záväzkov, ktoré Vivendi prijala. Keďže však Komisia mala podozrenie, že dôjde k potenciálnemu predčasnému uskutočneniu koncentrácie, začala v tejto súvislosti formálne vyšetrovanie a v tomto rámci zaslala žalobkyniam žiadosti o informácie prostredníctvom dvoch rozhodnutí z 19. septembra 2023 (ďalej len „napadnuté rozhodnutia“).⁶¹⁷

Každá zo žalobkýň podala na Všeobecný súd žalobu o zrušenie napadnutých rozhodnutí. Podali tiež dva návrhy na nariadenie predbežného opatrenia, ktorými sa domáhali jednak odkladu výkonu uvedených rozhodnutí a jednak nariadenia predbežného opatrenia, aby si ponechali všetky dokumenty, ktorých sa tieto rozhodnutia týkajú.

Uzneseniami z 19. januára 2024⁶¹⁸ predseda Všeobecného súdu návrhy na nariadenie predbežného opatrenia zamietol. Dňa 24. januára 2024 Komisia predĺžila lehoty stanovené napadnutými rozhodnutiami a k takto predĺženým lehotám pripojila penále. Následne žalobkyne predložili Komisii časť dokumentov spĺňajúcich kritériá definované napadnutými rozhodnutiami.

Uzneseniami z 11. apríla 2024⁶¹⁹ podpredseda Súdneho dvora zrušil vyššie uvedené uznesenia z 19. januára 2024. Okrem toho, keď s konečnou platnosťou rozhodol o podmienke týkajúcej sa naliehavosti, konštatoval, že táto podmienka je splnená, a vrátil vec Všeobecnému súdu, aby rozhodol o podmienke týkajúcej sa *fumus boni iuris* a aby sa prípadne vykonalo zváženie dotknutých záujmov.

Posúdenie podpredsedu Všeobecného súdu

Podpredseda Všeobecného súdu najprv preskúmal pretrvávajúce záujmy žalobkýň na konaní a rozhodol, že pokiaľ ide o spoločnosť Lagardère, konanie o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia treba zastaviť v rozsahu, v akom sa týkalo dokumentov, ktoré už boli predložené Komisii

⁶¹⁶ Spoločné zhrnutie vo veciach **Vivendi/Komisia** (T-1097/23 R-RENV) a **Lagardère/Komisia** (T-1119/23 R-RENV).

⁶¹⁷ Rozhodnutia Komisie C(2023) 6428 final a C(2023) 6429 z 19. septembra 2023, týkajúce sa konania o uplatnení článku 11 ods. 3 nariadenia Rady (ES) č. 139/2004 (vec M.11184 – Vivendi/Lagardère), zmenené rozhodnutiami Komisie C(2023) 7463 final a C(2023) 7464 final z 27. októbra 2023.

⁶¹⁸ Uznesenia z 19. januára 2024, Vivendi/Komisia (T-1097/23 R, neuverejnené, [EU:T:2024:15](#)) a Lagardère/Komisia (T-1119/23 R, neuverejnené, [EU:T:2024:16](#)).

⁶¹⁹ Uznesenia z 11. apríla 2024, Lagardère/Komisia [C-89/24 P(R), neuverejnené, [EU:C:2024:312](#)] a Vivendi/Komisia [C-90/24 P(R), neuverejnené, [EU:C:2024:318](#)].

v rámci výkonu napadnutého rozhodnutia, ktoré sa jej týkalo. Vážna a nenapraviteľná ujma identifikovaná podpredsedom Súdneho dvora v jeho uznesení⁶²⁰ totiž vyplývala zo zhromažďovania a odovzdania predmetných dokumentov odvolateľkou, a nie z prístupu zamestnancov a úradníkov Komisie k týmto dokumentom alebo z ich použitia. Lagardère si však zachovala záujem na podaní žaloby vo vzťahu ku všetkým dokumentom, ktoré ešte neboli predložené Komisii.

Pokiaľ ide o Vivendi, vážna a nenapraviteľná ujma, ktorú s konečnou platnosťou identifikoval podpredseda Súdneho dvora⁶²¹, vyplývala najmä zo skutočnosti, že osobné údaje, ktoré sa mali zhromažďovať a odovzdať Komisii na základe napadnutého rozhodnutia, umožnili vyvodiť presné závery o súkromnom živote dotknutých osôb. Keďže dokumenty predložené Komisii v rámci výkonu napadnutého rozhodnutia boli zapečatené bez toho, aby k nim Komisia predtým pristúpila, Vivendi si ďalej zachovávala záujem na podaní návrhu na odklad výkonu uvedeného rozhodnutia vo vzťahu ku všetkým dokumentom, ktorých sa toto rozhodnutie týkalo.

Pokiaľ ide o vec samu, podpredseda Všeobecného súdu najprv preskúmal podmienku týkajúcu sa *fumus boni iuris* a rozhodol, že táto podmienka je v prípade oboch žalobkyní splnená.

Pokiaľ ide o Lagardère, domnieval sa, že výhrady týkajúce sa v podstate jej nemožnosti vykonať napadnuté rozhodnutie bez toho, aby sa vystavila vzniku jej zodpovednosti, sa na prvý pohľad nejavia ako nedôvodné. S cieľom vykonať toto rozhodnutie v plnom rozsahu totiž Lagardère musí mať prístup ku komunikácii niektorých svojich zamestnancov a osôb riadiacich spoločnosť, hoci nie je orgánom verejnej moci a francúzske právo jej takúto právomoc výslovne nepriznáva. Je tak nútená správať sa spôsobom, ktorý by ju mohol vystaviť trestnoprávnym sankciám.

Pokiaľ ide o Vivendi, podpredseda Všeobecného súdu sa domnieval, že žalobný dôvod založený na porušení práva na súkromie⁶²² sa na prvý pohľad nezdá byť nedôvodný. V tejto súvislosti najmä poznamenal, že vzhľadom na veľmi širokú povahu povinností uložených spoločnosti Vivendi napadnutým rozhodnutím sa zdá veľmi pravdepodobné, že veľký počet dokumentov, ktoré majú byť takto odovzdané Komisii, nebude patriť do profesionálnej sféry a bude môcť poskytnúť informácie o súkromnom živote dotknutých osôb. Napadnuté rozhodnutie pritom neobsahuje žiadny mechanizmus, ktorý by mal všeobecne brániť tomu, aby sa zhromažďovali a Komisii odovzdávali dokumenty týkajúce sa súkromného života dotknutých osôb, ani neposkytuje záruky, pokiaľ ide o spracovanie takýchto dokumentov.

Podpredseda Všeobecného súdu potom pristúpil k zváženiu záujmov a dospel k záveru, že verejný záujem na zachovaní účinnosti pravidiel hospodárskej súťaže Únie musí ustúpiť záujmu, ktorý obhajuje každá zo žalobkyní, keďže zamietnutie príslušných návrhov na nariadenie predbežného opatrenia by zbavilo zrušujúci rozsudok potrebného účinku.

V prejednávanej veci musí prevážiť záujem spoločnosti Lagardère vyhnúť sa vážnej a nenapraviteľnej ujme, ktorá by mohla vyplývať zo skutočnosti, že by bola nútená na účely výkonu napadnutého rozhodnutia konať spôsobom, ktorý by ju pravdepodobne vystavil trestným sankciám. Zamietnutie návrhu na nariadenie predbežného opatrenia by totiž Lagardère zaviazovalo k takémuto správaniu, a teda k tomu, aby prispela k vážnej a nenapraviteľnej ujme, ktorá z toho môže vyplývať.

Rovnako záujem spoločnosti Vivendi vyhnúť sa vážnej a nenapraviteľnej ujme, ktorá by mohla vyplývať zo zásahu do práva na súkromný život osôb dotknutých vykonaním napadnutého rozhodnutia, musí prevážiť, pretože zamietnutie návrhu na nariadenie predbežného opatrenia by ju zaviazovalo

⁶²⁰ Uznesenie z 11. apríla 2024, Lagardère/Komisia [C-89/24 P(R), neuvverejnené, [EU:C:2024:312](#)].

⁶²¹ Uznesenie z 11. apríla 2024, Vivendi/Komisia [C-90/24 P(R), neuvverejnené, [EU:C:2024:318](#)].

⁶²² Zaručené článkom 7 Charty základných práv Európskej únie a článkom 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podpísaného v Ríme 4. novembra 1950.

poskytnúť požadované informácie, ktoré neboli poskytnuté, a umožniť nahliadnutie do tých, ktoré boli poskytnuté, čím by prispela k uvedenej ujme.

Keďže na tento účel boli splnené všetky podmienky, podpredseda Všeobecného súdu vyhovel návrhom na odklad výkonu napadnutých rozhodnutí, pokiaľ ide na jednej strane o dokumenty, ktoré Komisii nepredložila Lagardère, a na druhej strane, v prípade spoločnosti Vivendi, dokumenty obsahujúce údaje týkajúce sa súkromného života dotknutých osôb. Okrem toho nariadil účastníkom konania dodatočné opatrenia na zabezpečenie uchovávaní uvedených dokumentov.

Uznesenie z 12. augusta 2024, Nuctech Warsaw Company Limited a Nuctech Netherlands/Komisia (T-284/24 R, [EU:T:2024:564](#))

„Konanie o nariadení predbežného opatrenia – Zahraničné subvencie – Inšpekcie v Únii – Nariadenie (EÚ) 2022/2560 – Návrh na odklad výkonu – Neexistencia naliehavosti – Neexistencia fumus boni iuris – Zváženie záujmov“

Predseda Všeobecného súdu zamietol návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktorý podali spoločnosti Nuctech Warsaw Company Limited sp. z o.o. a Nuctech Netherlands BV (ďalej len „žalobkyne“) v súvislosti s rozhodnutím Európskej komisie, ktorým sa im uložila povinnosť podrobiť sa inšpekciám, keďže podmienky na nariadenie odkladu výkonu rozhodnutia neboli splnené.

Žalobkyne sú spoločnosti, ktoré pôsobia v oblasti vývoja, výroby a dodávok zariadení na bezpečnostnú inšpekciu a popredajných služieb pre tieto zariadenia. Ich vlastníkom je v celom rozsahu spoločnosť Nuctech Hong Kong Co. Ltd, spoločnosť registrovaná v Číne.

Dňa 16. apríla 2024 Komisia prijala rozhodnutie⁶²³, ktorým nariadila inšpekciu podľa článku 14 ods. 3 nariadenia 2022/2560 o zahraničných subvenciách narúšajúcich vnútorný trh⁶²⁴.

Na základe tohto rozhodnutia Komisia vykonala inšpekciu v priestoroch žalobkýň. V tomto rámci ich požiadala, aby do virtuálnych zapečatení zapečatili elektronické správy zamestnancov, ktorých údaje sa nachádzajú na serveroch umiestnených v Číne.

Žalobkyne podali na Všeobecný súd žalobu, ktorou sa domáhali najmä zrušenia napadnutého rozhodnutia. Zároveň podali návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým sa domáhali odkladu výkonu napadnutého rozhodnutia, ako aj akéhokoľvek neskoršieho aktu alebo žiadosti Komisie a žiadostí o virtuálne zapečatenie.

Posúdenie predsedom Všeobecného súdu

Na úvod predseda Všeobecného súdu pripomenul, že odklad výkonu rozhodnutia a iné predbežné opatrenia možno nariadiť, ak sa preukáže, že ich nariadenie je na prvý pohľad skutkovo a právne odôvodnené (*fumus boni iuris*) a že sú naliehavé, pričom tieto podmienky sú kumulatívne. Tam, kde je to primerané, musí sudca rozhodujúci o nariadení predbežného opatrenia zvážiť dotknuté záujmy.

Pokiaľ ide o podmienku týkajúcu sa *fumus boni iuris*, predseda Všeobecného súdu poznamenal, že návrh na nariadenie predbežného opatrenia musí byť dostatočne jasný a presný, aby sám osebe umožnil žalovanému pripraviť si svoje pripomienky a sudcovi rozhodujúcemu o nariadení

⁶²³ Rozhodnutie Európskej komisie zo 16. apríla 2024, ktorým sa podniku pôsobiacemu v odvetví systémov odhaľovania hrozieb ukladá povinnosť podrobiť sa inšpekciám podľa článku 14 ods. 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2560 (vec FS.100068 - MARE) (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

⁶²⁴ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2560 zo 14. decembra 2022 o zahraničných subvenciách narúšajúcich vnútorný trh (Ú. v. EÚ L 330, 2022, s. 1).

predbežných opatrení rozhodnutí o tomto návrhu. Žalobkyne však tým, že sa obmedzili na uvedenie určitých žalobných dôvodov v jednej vete, neuniesli im prislúchajúce bremeno preukázať existenciu *fumus boni iuris* vo vzťahu k uvedeným žalobným dôvodom.

Predseda Všeobecného súdu zastával názor, že ani ostatné uvádzané žalobné dôvody nemôžu preukázať existenciu *fumus boni iuris*. Pokiaľ ide o prvý žalobný dôvod, predseda Všeobecného súdu v prvom rade poznamenal, že prístup Komisie, v rámci ktorého sa rozhodnutie o inšpekcii adresuje podniku zriadenému mimo Únie, ale pôsobiacemu v Únii, a vykonávajú sa inšpekcie v priestoroch tohto podniku nachádzajúcich sa v Únii, nie je nový. Z judikatúry uplatniteľnej v oblasti práva hospodárskej súťaže totiž vyplýva, že na odôvodnenie právomoci Komisie s ohľadom na medzinárodné právo verejné stačí preukázať buď kvalifikované účinky postupu, alebo jeho uplatňovanie v Únii. Z uvedeného vyplýva, že na rozdiel od tvrdení žalobkýň musí byť Komisia oprávnená požadovať informácie od podnikov nachádzajúcich sa mimo Únie s cieľom overiť, či ich konanie porušuje právo Únie a či môže mať podstatný vplyv na vnútorný trh. Toto konštatovanie platí o to viac v prípade narušení hospodárskej súťaže na tomto trhu spôsobených zahraničnými subvenciami uvedenými v článku 1 nariadenia 2022/2560. Pokiaľ ide o ustanovenia čínskeho práva, ktoré stanovujú trestné sankcie, žalobkyne nepreukázali, že sa tieto ustanovenia uplatňujú na požadované informácie, ani že sa usilovali získať potrebné povolenia s cieľom zaslať ich Komisii. Okrem toho žalobkyne nenavrhli žiadne iné metódy, ktoré by umožnili poskytnúť informácie bez porušenia čínskeho práva. Pokiaľ ide o žalobný dôvod, podľa ktorého je napadnuté rozhodnutie protiprávne v rozsahu, v akom ukladá žalobkyniam povinnosť porušiť čínske právo, predseda Všeobecného súdu poznamenal, že platnosť uvedeného rozhodnutia a všetkých opatrení prijatých na jeho základe sa musí posudzovať z hľadiska práva Únie, a nie z hľadiska čínskeho práva.

Pokiaľ ide ďalej o podmienku týkajúcu sa naliehavosti, predseda Všeobecného súdu pripomenul, že účastník konania, ktorý žiada o predbežnú ochranu, musí predložiť dôkaz, že nemôže čakať na výsledok konania vo veci samej bez toho, aby utrpel vážnu a nenapraviteľnú ujmu.

V prejednávanej veci žalobkyne tvrdili, že pokračovanie inšpekcie by spôsobilo takúto ujmu ich dobrému menu na jednej strane a ich finančnej životaschopnosti na strane druhej.

Pokiaľ ide o poškodenie dobrého mena, predseda Všeobecného súdu poznamenal, že táto ujma vyplýva z vplyvu mediálneho pokrytia inšpekcie, takže akékoľvek údajné poškodenie dobrého mena už existuje. Účel konania o nariadení predbežného opatrenia však nespočíva v zabezpečení náhrady škody, ktorá už vznikla.

Pokiaľ ide o ohrozenie finančnej životaschopnosti žalobkýň, predseda Všeobecného súdu pripomenul, že ujmu peňažnej povahy nemožno s výnimkou výnimočných okolností považovať za nenapraviteľnú. Okrem toho sudca rozhodujúci o nariadení predbežných opatrení musí mať v každom prípade k dispozícii konkrétne a presné údaje podporené podrobnými a overenými listinnými dôkazmi, ktoré preukazujú situáciu, v ktorej sa nachádza účastník konania, ktorý navrhuje nariadenie predbežných opatrení.

V prejednávanej veci žalobkyne nepreukázali a ani netvrdili, že by sa pred prijatím rozhodnutia, ktorým sa ukončuje konanie vo veci samej, nachádzali v situácii, ktorá by mohla ohroziť ich finančnú životaschopnosť. Okrem toho tvrdenie žalobkýň, podľa ktorého dodržanie napadnutého rozhodnutia by skupinu, ku ktorej patria, a jej zástupcov vystavilo riziku trestných sankcií v Číne, sa zamietlo, keďže žalobkyne nepreukázali, že by boli nútené dopustiť sa konania, ktoré by pravdepodobne mohlo odôvodňovať ich trestnú zodpovednosť.

Napokon predseda Všeobecného súdu pristúpil k zváženiu záujmov a rozhodol, že verejný záujem na zachovaní účinnosti práva Únie prevažuje nad záujmom žalobkýň vyhnúť sa údajnej ujme, ktorá by mohla vyplývať zo skutočnosti, že sú pri výkone napadnutého rozhodnutia nútené správať sa spôsobom, ktorý by mohol založiť ich právnu zodpovednosť, vrátane trestnoprávnej zodpovednosti.

V tejto súvislosti poznamenal, že žalobkyne sa tým, že sa rozhodli vykonávať obchodné činnosti na vnútornom trhu Únie, podriadili pravidlám Únie, ktoré upravujú fungovanie tohto trhu, a nemôžu sa odvolávať na pravidlá tretieho štátu, aby sa im vyhli. Naopak, pokiaľ ide o záujmy Komisie, jej úlohou je dbať o to, aby podmienky hospodárskej súťaže na vnútornom trhu Únie neboli skreslené. Preto Komisia musí mať právo účinne vykonávať svoje vyšetrovania a požadovať informácie od všetkých podnikov, ktoré vykonávajú obchodné činnosti v Únii, bez ohľadu na to, či sú kontrolované subjektmi z členských štátov alebo tretích štátov.

Uznesenie z 22. novembra 2024, UniCredit/ECB (T-324/24 R, [EU:T:2024:858](#))

„Konanie o nariadení predbežného opatrenia – Hospodárska a menová politika – Prudenciálny dohľad nad úverovými inštitúciami – Nariadenie (EÚ) č. 1024/2013 – Stanovenie prudenciálnych požiadaviek – Návrh na odklad výkonu – Neexistencia naliehavosti – Neexistencia fumus boni iuris – Vyváženie záujmov“

Predseda Všeobecného súdu, ktorému bola vec predložená na základe článkov 278 a 279 ZFEÚ, zamietol návrh na nariadenie predbežného opatrenia o odklad výkonu rozhodnutia Európskej centrálnej banky (ECB), ktorým sa stanovujú prudenciálne požiadavky zamerané na ďalšie zníženie rizík spojených s činnosťami žalobkyne, banky UniCredit SpA, na území Ruskej federácie.

Žalobkyňa je úverovou inštitúciou stojacou na čele medzinárodne pôsobiacej bankovej skupiny, ktorá vykonáva svoju činnosť v Rusku prostredníctvom štyroch dcérskych spoločností, vrátane AO UniCredit Bank, v 100 % vlastníctve a zahrnutých do konsolidovanej súvahy žalobkyne. Ako významný subjekt⁶²⁵ podlieha priamemu prudenciálnemu dohľadu ECB.

Dňa 22. apríla 2024 prijala ECB napadnuté rozhodnutie⁶²⁶, ktorým uložila žalobkyni päť požiadaviek a vydala odporúčanie. Následne žalobkyňa predložila akčný plán na vykonanie niektorých z požiadaviek uložených napadnutým rozhodnutím. Napriek tomu zopakovala, že nie je schopná vykonať všetky požiadavky uložené napadnutým rozhodnutím z dôvodu obmedzení súvisiacich s ruským právnym rámcom.

Súčasne s podaním žaloby, ktorou sa v prvom rade domáhala zrušenia napadnutého rozhodnutia žalobkyňa podala tento návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktorého predmetom je po čiastočnom späťvzatí odklad výkonu napadnutého rozhodnutia v rozsahu, v akom stanovuje požiadavku týkajúcu sa vkladov a požiadavku týkajúcu sa platieb, pokiaľ ide o platby v eurách, amerických dolároch (USD), čínskych jüanoch (CNY) a kazašských tenge (KZT).

Posúdenie predsedom Všeobecného súdu

Predseda Všeobecného súdu pripomenul kumulatívne podmienky pre to, aby súd, ktorý rozhoduje o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, mohol nariadiť odklad vykonateľnosti aktu a iné predbežné opatrenia, a to, že sa preukáže, že ich nariadenie je na prvý pohľad skutkovo a právne odôvodnené (*fumus boni iuris*) a že sú naliehavé v tom zmysle, že na to, aby sa zabránilo vážnemu a nenapraviteľnému poškodeniu záujmov účastníka konania, ktorý o ne žiada, musia byť vydané a vyvolať svoje účinky skôr, ako sa rozhodne vo veci samej. Okrem toho tam, kde je to primerané, musí sudca rozhodujúci o nariadení predbežného opatrenia zvážiť dotknuté záujmy.

V prvom rade predseda Všeobecného súdu na úvod len na základe informácií predložených v rámci tohto návrhu na nariadenie predbežného opatrenia skúmal, či je splnená podmienka týkajúca sa

⁶²⁵ V zmysle článku 6 ods. 4 nariadenia Rady (EÚ) č. 1024/2013 z 15. októbra 2013, ktorým sa Európska centrálna banka poveruje osobitnými úlohami, pokiaľ ide o politiky týkajúce sa prudenciálneho dohľadu nad úverovými inštitúciami (Ú. v. EÚ L 287, 2013, s. 63).

⁶²⁶ Podľa článku 4 ods. 1 písm. f), článku 16 ods. 1 písm. c) a článku 16 ods. 2 písm. e) a f) nariadenia č. 1024/2013.

fumus boni iuris. V tejto súvislosti odmietol všetky dôvody, ktoré žalobkyňa uviedla na preukázanie nezákonnosti napadnutého rozhodnutia, a rozhodol, že v danom prípade to tak nie je.

Konkrétne po prvé, pokiaľ ide o dôvod založený na porušení zásady riadnej správy vecí verejných z dôvodu nedostatku dokazovania, predseda Všeobecného súdu zamietol prvú časť založenú na porušení povinnosti odôvodnenia. Konštatoval, že z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že ECB vykonala analýzu rizík.⁶²⁷ ECB totiž najprv uviedla, že žalobkyňa a jej skupina pôsobia v právnom rámci, ktorý sa stal čoraz zložitejším z dôvodu veľkého počtu režimov reštriktívnych opatrení a sankcií. ECB tiež identifikovala aspekty ruského práva, ktoré vytvárajú riziká pre riadnu správu a dodržiavanie predpisov. Ďalej, pokiaľ ide o vzťah medzi požiadavkami kladenými na žalobkyňu a jej celkovým rizikovým profilom, ECB zastávala názor, že žalobkyňa naďalej čelí hlavným prekážkam komplexného pokrytia rizika dodržiavania predpisov.

Pokiaľ ide o tvrdenie, podľa ktorého ECB nemohla predpokladať, že žalobkyňa poruší režim sankcií bez toho, aby predložila podrobné a presné dôkazy, predseda Všeobecného súdu uviedol, že ECB uviedla skutkové okolnosti súvisiace s ruským právnym rámcom a problémy s riadením dcérskych spoločností, ktoré zvyšujú riziko nedodržania predpisov. Okrem toho predseda Všeobecného súdu zdôraznil, že prudenciálna analýza, ktorú vykonala ECB, má výhľadovú povahu.

Napokon, pokiaľ ide o odôvodnenie primeranosti sporných požiadaviek, predseda Všeobecného súdu uviedol, že ECB uviedla dôvody, pre ktoré by akčný plán žalobkyne alebo uloženie dodatočných požiadaviek na kapitál a likviditu neboli vhodné a dostatočné, aby čelili rizikám.

Predseda Všeobecného súdu zamietol tiež časť dôvodu založenú na údajnej absencii dokazovania. Zo samotného znenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že samotná ECB zdôraznila právne a prevádzkové obmedzenia vyplývajúce z ruského právneho rámca. Práve tieto obmedzenia a reštrikcie viedli ECB k prijatiu napadnutého rozhodnutia, keďže sťažovali žalobkyňu riadnu správu rizík.

Predseda Všeobecného súdu tiež zamietol tretiu časť prvého dôvodu založenú na údajnom porušení povinnosti ECB vykonať individuálne preskúmanie. ECB totiž v napadnutom rozhodnutí identifikovala riziká vyplývajúce z činností žalobkyne v Rusku, pričom spresnila aspekty ruského práva, ktoré spochybňujú riadnu správu a krytie rizík. Pristúpila k analýze činností, ktoré už žalobkyňa podnikla, pričom dospela k záveru, že existujú nedostatky, ktoré neumožňujú riadnu správu a krytie rizík.

Po druhé predseda Všeobecného súdu zamietol dôvod založený na nemožnosti vykonať napadnuté rozhodnutie z dôvodu prekážok vyplývajúcich z ruského právneho rámca. Na jednej strane rozhodol, že žalobkyňa sa nemôže odvolávať na ruské právo a riziká vyplývajúce z jeho uplatňovania ruskými orgánmi, aby sa zbavila svojich povinností vyplývajúcich z práva Únie. Žalobkyňa ako subjekt podliehajúci prudenciálnemu dohľadu ECB je povinná odstrániť prudenciálne riziká identifikované ECB. Na druhej strane a v každom prípade sa žalobkyňa vo svojich pripomienkach, ktoré mala ECB k dispozícii, obmedzila na všeobecné tvrdenie o nezlučiteľnosti požiadaviek uložených napadnutým rozhodnutím s ruským právom.

Po tretie predseda Všeobecného súdu zamietol dôvod založený na porušení zásady proporcionality. V tejto súvislosti pripomenul, že cieľom nariadenia č. 1024/2013 je prispieť k bezpečnosti a zdraviu úverových inštitúcií a stabilite finančného systému v rámci Únie. Cieľom prijatých opatrení⁶²⁸ je včasná náprava rizík identifikovaných v rámci prudenciálneho dohľadu, ktorý vykonáva ECB. Okrem toho musí ECB v rámci širokej miery voľnej úvahy, ktorú má k dispozícii, vychádzať zo scenárov, ktoré nie sú vo svetle dostupných údajov zbavené hodnovernosti, pričom však nie je povinná preukázať existenciu minulých udalostí s rovnakými charakteristikami ako analyzovaný scenár.

⁶²⁷ Vzhľadom na požiadavky článku 16 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 1024/2013.

⁶²⁸ Pri uplatnení článku 16 ods. 1 nariadenia č. 1024/2013.

Po štvrté predseda Všeobecného súdu zamietol dôvod založený na nedostatku právomoci ECB na prijatie napadnutého rozhodnutia. V tejto súvislosti predseda Všeobecného súdu po tom, čo pripomenul, že napadnuté rozhodnutie je určené výlučne žalobkyni ako materskej spoločnosti skupiny UniCredit, úverovej inštitúcii podliehajúcej prudenciálnemu dohľadu ECB, osobitne zdôraznil, že⁶²⁹ riziká ohrozujúce bezpečnosť a zdravie úverovej inštitúcie sa môžu vyskytnúť tak na úrovni samotnej úverovej inštitúcie, ako aj na úrovni bankovej skupiny alebo finančného konglomerátu, do ktorého patrí. V záujme zaistenia bezpečnosti a zdravia úverových inštitúcií je dôležité prijať ustanovenia v oblasti dohľadu, ktoré sú osobitne zamerané na zmiernenie týchto rizík. Okrem dohľadu na úrovni samotných úverových inštitúcií by ECB mala mať za úlohu vykonávať svoju misiu dohľadu aj na „konsolidovanom základe“.

V druhom rade predseda Všeobecného súdu zastával názor, že podmienka týkajúca sa naliehavosti nie je v prejednávanej veci splnená.

Po prvé, pokiaľ ide o škodu, ktorá by vznikla z nezlučiteľnosti napadnutého rozhodnutia s ruským regulačným rámcom, existencia takejto nezlučiteľnosti sama osebe nepredstavuje škodu. V prejednávanej veci žalobkyňa nepredložila žiadne dôkazy, ktoré by umožnili identifikovať vznik škody a posúdiť jej vážnu a nenapraviteľnú povahu. Okrem toho negatívne dôsledky vyplývajúce z nezlučiteľnosti s ruskými právnymi predpismi, ktoré uviedla žalobkyňa, predstavujú majetkovú ujmu.

V tejto súvislosti predseda Všeobecného súdu pripomenul, že ujmu peňažnej povahy nemožno s výnimkou výnimočných okolností považovať za nenapraviteľnú, keďže všeobecným pravidlom je, že peňažná kompenzácia môže poškodeného viesť do stavu pred vznikom ujmy. V prejednávanej veci však žalobkyňa neposkytla žiadne informácie, ktoré by umožnili presne identifikovať a vyčísliť majetkovú ujmu, ktorá by mohla vzniknúť.

Po druhé, pokiaľ ide o škodu spojenú s rizikom straty kontroly a vlastníctva ruských dcérskych spoločností, predseda Všeobecného súdu najprv poznamenal, že žalobkyňa nepredložila nijaký dôkaz umožňujúci pochopiť, ako by sa táto ujma mohla prejavíť, alebo dôvody, ktoré by viedli k záveru, že by bola vážnej a nenapraviteľnej povahy. Ďalej škoda vyplývajúca zo straty kontroly a vlastníctva dcérskych spoločností má peňažnú povahu. Žalobkyňa však neposkytla žiadne informácie, ktoré by umožnili presne identifikovať a vyčísliť majetkovú ujmu, ktorá by mohla vzniknúť.

Po tretie, pokiaľ ide o škodu spojenú s možnými veľmi vážnymi osobnými sankciami pre riadiacich pracovníkov ruských dcérskych spoločností, žalobkyňa len uviedla, že požiadavky uložené napadnutým rozhodnutím by viedli k takýmto sankciám bez uvedenia akýchkoľvek ďalších podrobností.

V treťom rade a na záver, pokiaľ ide o vyváženie záujmov, predseda Všeobecného súdu pripomenul, že samotným účelom vyváženia dotknutých záujmov je posúdiť, či napriek poškodeniu záujmov navrhovateľa, ktoré predstavuje riziko, že utrpí vážnu a nenapraviteľnú ujmu, zohľadnenie záujmov spojených s okamžitým vykonaním napadnutého rozhodnutia môže odôvodniť odmietnutie nariadiť navrhované predbežné opatrenia.

V prejednávanej veci sa však žalobkyňa nevenovala žiadnemu rozboru vyváženia prítomných záujmov. Ďalej, pokiaľ ide o záujmy sledované napadnutým rozhodnutím, predseda Všeobecného súdu pripomenul, že osobitné úlohy zverené ECB, jej boli zverené s cieľom prispieť k bezpečnosti a zdraviu úverových inštitúcií a k stabilite finančného systému v Únii a v každom členskom štáte. Právomoc ECB požadovať od úverových inštitúcií, aby v počiatočnom štádiu prijali opatrenia potrebné na nápravu ňou konštatovaných problémov, ilustruje význam, ktorý normotvorca prikladá čo najrýchlejšiemu zavedeniu vhodných opatrení na zabránenie naplnenia identifikovaných rizík. Napokon samotná žalobkyňa tvrdila, že ruský regulačný rámec je mimoriadne nepriateľský a neustále sa vyvíja

⁶²⁹ V súlade s odôvodnením 26 nariadenia č. 1024/2013.

v dôsledku miestnej dynamiky, ktorá nie je vždy predvídateľná alebo nezodpovedá normám vyplývajúcim z demokratických procesov. Okrem toho jeho výklad a uplatňovanie závisia od vývoja vojny, ktorú Rusko vedie na Ukrajine.

Predseda Všeobecného súdu z toho vyvodil záver, že záujem žalobkyne musí ustúpiť záujmu, ktorý bráni ECB.

Súdny dvor
L-2925 Luxemburg
Luxembursko
Tel. +352 4303-1

Všeobecný súd
L-2925 Luxemburg
Luxembursko
Tel. +352 4303-1

Súdny dvor na internete:

curia.europa.eu

Rukopis bol dokončený vo februári 2025 / Údaje uvedené k 31.12.2024

Layout: Súdny dvor Európskej únie | Riaditeľstvo výskumu a dokumentácie 2025

Všetky fotografie © Európska únia, pokiaľ nie je uvedené inak.

Akékoľvek použitie alebo reprodukcia fotografií alebo iných dokumentov, vo vzťahu ku ktorým Európska únia nie je nositeľom autorských práv, sú bez súhlasu nositeľov autorských práv zakázané.

Súdny dvor Európskej únie ani žiadna iná osoba konajúca v mene inštitúcie nezodpovedá za prípadné použitie informácií uvedených vyššie.

Reprodukcia je povolená s uvedením zdroja.

© Európska únia 2025

Riaditeľstvo výskumu a dokumentácie